LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԾՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Պուլկարիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MARDI
2 FÉVRIER
1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3335

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

13 ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐԸ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՆ

Ահռելի ցոյց մը՝ կարմիր հրապարակին վրայ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն յունուար 31 թուականով.—

Կեդր. Գործադիր Կոմիտէն մերժեց ներում շնորհել 13 մահապարտներուն: Բոլորն ալ դնդակահարուեցան այս մերժումէն մէկ ժամ վերջը, համաձայն խորհրդային օրէնքի :

Ահա դնդակահարեալներուն ցանկը.— 1. Փիաթաքով, փոխ – զորձավար ծանր ճարտարարուեստի.—2.Սերեբրիաքով, նախկին վերատեսուչ արեւելեան Չինաստանի երկաթուղիներու.— 3. Մուրալով, հողագործական գործավար 1930 — 1934.— 4. Լեվէյց, փոխ-գործավար երկաթուղիներու.— 5. Տրոսչին, անօրէն Քուզպասի մետաղագործական ճարտարագործութեանց.— 6. Պոկու – լավաքի, անտեսապէտ.— 7. Քնեազեւ, վերատեսուչ հարաւային Ուրալի երկաթուղիներու. —8. Ռաթաչաք, վերատեսուչ խորհրդային քիմիական ճարտարագործութեանց.— 9. Նորքին, քիմիագէտ եւ անդամ արեւելեան Սիպերիոյ Գերագոյն Խորհուրդին.— 10. Շէսթով, դեր – նախագահ Քուզպասի հանքածուխի ճարտարագործութեան.—11. Տուրոք, անօրէն խորհրդային քիմիական ճարտարագործութեանց ներքին վարչութեան.— 12. Կրաչէ, անտեսապէտ, որ կը ծառայէր քիմիական ճարտարագործութեանց վարչութեան մէջ.— 13. Փուչին, քիմիագէտ :

**** Դատավճիռն անմիջապէս վերջը թափոր մը կազմուեցաւ Մոսկուայի կարմիր հրապարակին վրայ, մասնակցութեամբ 200,000 բանուորներու, որոնք մահը կը պահանջէին «Ֆաշական կատղած շուներուն», «Ցուզայ» Թրոցքիի, Պուխարինի եւ Ռիքովի համար: Այս առթիւ ճառ մը խօսեցաւ Կրուչեւ, Մոսկուայի շրջանին կուսակցապետը, որ բարձրանալով Լենինի դամբարանին վրայ, բացագանչեց մոլեղնօրէն.*

— « Ցուզայ Թրոցքի եւ իր հրոսախումբը կը յուսային Ուկրայնան եւ մեր Ծայր. Արեւելքի նահանգը տալ գերման եւ ճափոնցի աշխարհակալներուն : Անոնք կ'ուզէին որ Ռուսերը նայի Գերմանացիներուն տորուկները դառնան: Այդ մարդասպանները համարձակեցան իրենց ազատ ձեռքերը բարձրացնել ընկեր Սթալինի դէմ: Այդպէս ընելով, անոնք կը հարուածէին ինչ որ լաւագոյն է մարդկութեան մէջ, որովհետեւ Սթալին մարդկութեան յոյսն է, փառքն է, մեր գլուխն է, մեր յաղթանակն է : Եթէ բանուոր դասակարգին թշնամիները պատերազմ կ'ուզեն, իրենց խելքէն միտքէն չանցած բան մը պիտի տեսնեն » :

Ջամարով, դիտութեանց Ակադեմիային նոր նախագահն ալ ճառ մը խօսելով, յայտարարեց .

— « Արդարութիւնը գործադրուեցաւ : Դատաճռնները պատժուեցան համաձայն իրենց գործած ոճիրներուն : Անօթի գայլը, Թրոցքի, կը չարունակէ դաւեր սարքել Ֆաշականներուն հետ, սակայն խորհրդային ժողովուրդը արթուն է եւ մեր մարտակոչը ճիշդ այն է ինչ որ սպանիական ժողովուրդին կոչը.— « Չի՛ք անցե՛ր վա՛յ անոնց» :

Խորհրդային մամուլը, գլուխն ըլլալով «Փրավտա»ն եւ «Իզվեստիա»ն , կը պահանջէ Ռաթէքի հաշիւն ալ փակել :

**** Թրոցքի հեռագիր մը ուղղելով Մեքսիկայէն, յանձն կառնէ իր հաղարաւոր վաստակաւորները դնել միջազգային տեսանի մը տրամադրութեան տակ, ապացուցանելու համար Մոսկուայի երկու դատավարութեանց անարդարութիւնը: «Այն տեղն պիտի ապացուցուի որ ոչ թէ իմ վերջս եկած է, այլ Մոսկուայի չինծու դատավարութեանց կազմակերպիչներուն վերջը » :*

Ճի՞շդ է այս պատմութիւնը

Բոլորն ալ կը զարմանան թէ ինչպէս այնքան հին յեղափոխականներ մէկ օրէն միւսը կը խուշնան եւ իրարու հետ մրցումի կ'ելլեն կարելի եղածին չափ չատ բան խոստովանելու, իրենք դիրենք սեւցնելու եւ ուրիշները մատնելու համար :

Զինովիեւ – Քամէնեւի դատավարութեան առեն ալ այս հարցումը կ'ը – նէին եւ կարելի չեղաւ բանաւոր լուսաբանութիւն մը գտնել: Ձեկային սպառ - նալի՞քը, չարչարա՞նքը,— բայց չէ՞ որ գնդակահարումը անխուսափելի է , մահէն անդին ի՞նչ կը մնայ: Գոնէ քանի մը հոգի չէ՞ն կրնար ըմբոստանալ, վերջին պահուն:

« Մաքէն » կիրակի օր պատմութիւն մը հրատարակած էր, որուն համաձայն Ձեկային ազամէրէ երկու հոգի 1935 նոյեմբերին Ամերիկա դացած է եւ Տալիա Սուրօք կոչուա Լիթուանացիէ մը գնած են քիմիական բաղադրութեան մը դաղտնիքը: Այս գեղը ներարկուած առեն, հեթակային չի – գերը կը քայքայուին եւ մանաւորապէս կամքը թուլնալով, բերնէն եկածը դուրս կուտայ: երկար բանակցութիւններէ եւ «սուդումներէ» վերջ, Ձեկան գաղտնիքը փորձելով, սկսած է գործադրել ամբաստանեալներուն վրայ ...

Գործազրկութեան նպաստը պիտի աւելնայ

Արմատական, ընկերվարական եւ համայնավար ներկայացուցիչներէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը վարչապետին ներկայանալով, բացատրեց գործազուրկ ընտանիքներու ծանր վիճակը, իբրեւ հետեւանք ապրուստի սղութեան: Պատուիրակութիւնը խնդրեց հրամանագրով մը օրական երկու ֆրանք աւելցնել գործազուրկ ընտանիքի պետին, մէկ ֆրանք՝ կնոջը եւ 50 սանթիմ իրեն հետ կապուած անձերու համար: Վարչապետը յայտնեց թէ արդարեւ «այսպէս չի կրնար չարունակուիլ» եւ թէ ինք սկզբունքով համաձայն է նպաստի յաւելման: Այս առթիւ պիտի խորհրդակցի աշխատանքի եւ ելմտական նախարարներուն հետ :

Երկրորդ տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ այս չաբթուան ընթացքին եւ յոյս կայ որ գոհացում տրուի :

ՓԱՍՏԱԲԱՆԸ ՄԵՆԴԵՑԱՒ.— Ինչպէս կը յիշուի, անցեալ տարի ելեկտրական աթոռին վրայ վառեցաւ գերմանացի Հաուպթմանն, իբրեւ առեւանգիչը ու սպանիչը Լինտպէրկի զաւկին: Այդ դատապարտութենէն ի վեր, փաստաբանը, Էտուըրտ Բէյլի, Ջղային վիճակի մը մատնուած էր: Կացութիւնը ծանրացած ըլլալով, փաստաբանը յիմարանոց մը փոխադրուեցաւ կիրակի օր :

ՀԻԹԼԷՐ ՆՈՐԷՆ ԿԸ ՊԱՏՏԻ ՎԷՐՍԱՑԻԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Յուսախաբութիւն Փարիզի եւ Լոնտոնի մէջ

Գերմանիոյ վարչապետը չաբաթ օր խօսեցաւ իր ճառը, ազգային – ընկեր – վարական իշխանութեան հաստատման 4րդ տարեդարձին լրացման առթիւ : Հանդիսաւոր նիստի մը հրաւիրելով Բայխսթակը: Ընտրուած՝ 1936 մարտ 29–ին, առաջին անգամ էր որ նիստ կը գումարէր խորհրդարանը, պարզապէս վերանորոգելու համար «Առաջնորդ»ին լիազօրութիւնները, յառաջիկայ չորս տարիներու համար :

Սովորական արարողութիւններէն վերջը, Հիթլէր խօսեցաւ այնքան անհամբերութեամբ սպասուած ճառը, բաւական ուշագրաւ խօսքեր արտասանելով, բայց առանց որոշ յանձնառութեանց տակ մտնելու :

Փառաբանելէ վերջ իր հաստատած կարգ ու սարքը, «Առաջնորդ»ը անցաւ արտաքին քաղաքականութեան եւ յայտարարեց .

— « Այսօր, վերջացնելով գերմանական պատիւին վերահաստատման գործը, կը յայտարարեմ .— Առաջին՝ իրաւունքներու հաւասարութեան վերահաստատումը կապ ունէր միայն եւ միայն Գերմանիոյ հետ: Մենք ատով բան մը չտուինք որ եւ է ժողովուրդի, վասն զի չպատճառեցինք որ եւ է ժողովուրդի: Երկրորդ՝ իրաւունքներու գերմանական հաւասարութեան չրջանակին մէջ, կը վերցնեմ գերմանական երկաթուղիներու եւ կայսերական դրամատան ներկայ հանգամանքը եւ գանոնք կը դնեմ կառավարութեան գերիշխանութեան տակ: Երրորդ՝ կը յայտարարեմ թէ այս անօրինութիւններով, իր բնական վախճանը կը գտնէ Վերսայլի դաշնագրին մէկ մասը,— այն որ մեր ժողովուրդէն կը խլէր իրաւունքներու հաւասարութիւնը եւ ստորացուցիչ վիճակի մը մէջ դնէր զայն: Զորրորդ՝ ամէն բանէ առաջ եւ հանդիսաւորապէս կը յայտնեմ որ Գերմանիոյ ստորագրութիւնը դրուած է Վերսայլի դաշնագրին այն յայտարարութեան տակ որով Գերմանիա կ'ընդունի պատերազմին պատասխանատուութիւնը, յայտարարութիւն մը որ կորզուած է այդ օրերուն տակաւ կառավարութեան մը, հակառակ նոյն այդ կառավարութեան համոզումին:

Մեր ժողովուրդի պատիւին վերահաստատումով արտայայտուեցաւ աւելի տեսանելի եղանակով մը, պարտաւորիչ զինուորութեան հաստատումով, նոր օդատորմիղի մը ստեղծումով, նաւատորմի մը վերահաստատումով, Հելիոսի չրջանին վերազբաւումով: Իմ կեանքիս ամէնէն դժուարին եւ ամէնէն յան – դուգն գործը եղաւ այս: Ժողովուրդի մը պատիւը չի կրնար նեղի կամքով բանակցութեանց: Ան միայն կ'առնուի : Այս առթիւ կ'աւելցնեմ թէ «անակնկալ ներ»ու ժամանակըանցած է :Իրրեւ հաւասարազօր պետութիւն,Գերմանիա դիտակից՝ իր եւրոպական պարտականութեան, ուղղամտօրէն պիտի գործակցի, լուծելու համար մեզի ինչպէս եւ միւս պետութեանց վերաբերող հարցերը : Գերմանիա չուզեր կղզիանալ: Ժողովուրդ մը չի կրնար անտարբեր դիտել աշխարհի հանդէպ : Հետեւաբար կը յայտարարեմ Պ. Իտընի թէ մենք չենք ուզեր կղզիանալ եւ մենք մեղ կղզիացած չենք սեպեր : Եւրոպայի հետ մեր յարաբերութիւնները բնականոն են: Մենք արդէն նպաստած ենք խաղաղութեան : Օրինակ՝ մեր յարաբերութիւնները Լեհաստանի, Իտալիոյ, Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Ճափոնի հետ: Մանաւանդ մեր կարգադրութիւնը այս վերջին երկրին հետ կ'ապացուցանէ թէ մենք երբեք տրամադիր չենք կղզիանալու: Մեր եւ Ֆրանսայի միջեւ այլեւս չկայ մարդկօրէն կարելի վէճի նիւթ մը: Միւս կողմէ, գերմանական կառավարութիւնը կը հաւատայ Պելճիոյ եւ Հոլանտայի թէ պատրաստ է միշտ ճանչնալու եւ երաշխաւորելու այդ երկու պետութիւնները իրրեւ չէզոք եւ անհպելի երկիրներ: Ես աշխատանք եւ հաց կ'ուզեմ իմ ժողովուրդիս համար: Ոչ թէ վարկեր ապահովելով, այլ արտադրելով եւ դուրսը ծախելով: Ես չեմ ուզեր զերման ժողովուրդին ապահան հաստատել օտար ազդակցութեան մը խոստումներուն վրայ :Պ.Իտընի համար համայնավարութիւնը թերեւս Մոսկուայի մէջ հաստատուած բան մըն է : Մեղի համար ան ժանտախտ մըն է որուն դէմ պաշտպանուելու հարկադրուեցանք մեր տան մէջ, ժանտախտ մը որ փորձեց անապատի վերածել մեր երկիրը ինչպէս Սպանիան: Ազգային - ընկերվարութիւնը չէ որ փորձեց չփոխ հաստատել Ռուսաստանի բոլշեւիկութեան հետ. Մոսկուան հրեայ միջազգային բոլշեւիկութիւնն է որ փորձեց Գերմանիա մտնել եւ կը փորձէ դեռ: Բոլշեւիկութիւնը համաչխար – հային յեղափոխութեան, այսինքն աշխարհի կործանման վարդապետութիւնն մըն է : Այդ վարդապետութիւնն ընդունիլ իրրեւ կենսական եւ հաւասարազօր ազդակ մը Եւրոպայի մէջ, կը նշանակէ անոր յանձնել Եւրոպան: Եթէ ուրիշ ժողովուրդներ կ'ուզեն յանձնուիլ այդ վտանգին, Գերմանիոյ չի կրնար խառնուիլ, բայց Գերմանիա կ'ուզէ որ բոլորն ալ համոզուին թէ մենք բոլշեւիկութիւնը կը նկատենք համաչխարհային վտանգ մը եւ կը կռնանք բոլոր միջոցներով այդ վտանգը հեռացնել մեր ժողովուրդէն :ՈՐԵՒԻ ԴԱՇՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿՆՔՊԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻ ԱՐԴԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՀԵՏ ԲԱՑԱՌԱԿԱՊԵՍ ԱՆԱՐԹԱԿԻՒ ՊԻՏԻ ԸՆԼԱՅ ՄԵԶԻ ՀԱՄԱՐ» :

Հիթլէր չօշափեց նաեւ սպառազինութեանց խնդիրը, դիտել տալով թէ ինք երեք անգամ որոշ առաջարկներ ներկայացուց, բայց մերժուեցան: Սպառնոյ մասին ըսաւ թէ «մենք պատրաստ ենք ամէն ինչ կատարելու, որպէսզի բարեկարգութիւնը վերահաստատուի Սպանիոյ մէջ» :

Խօսելով գաղթային քաղաքականութեան մասին, «Առաջնորդ»ը յայտարարեց .

— « Գերմանիա գաղթավայր չի պահանջեր այն երկիրներէն որոնք գաղթավայր առած չեն իրմէ : Գերմանիա երբեք գաղթավայր պահանջած չէ զինուորական նպատակներով, այլ միայն տնտեսական նպատակներով: Գաղթական իրավացիորէն պահանջը բացարձակապէս բնական է մեր ազգաբնակութեան ճնշումէ երկրին մէջ եւ մեր ազգային մրցանակ մը արուեստի եւ գիտութեան համար: Այս մրցանակը ամէն տարի պիտի բաժնուի երեք արժանաւոր Գերմանացիներու, որոնց իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ 100,000 մարք:

Ինչպէս կը յիշուի, այս տարի Նոպէլի խաղաղութեան մրցանակը, 8000 անգլ. ոսկի յատկացուեցաւ Գերմանացի Օսիէցքիի, որ արգելափակուած է կեդրոնացման բանակավայրի մը մէջ եւ իրաւունք չունի ստանալու պարգեւը:

ԻՏԱԼԻՈՑ վերջին մարզահամարին համաձայն, 1936 դեկտ. 31ին ժողո – վուրդին թիւն էր 43,286,000, ինչ որ 8.7 առ հարիւր յաւելում կը նշանակէ 1935ի վրայ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

Հայ երիտասարդներու գիտնուորագրութեան մասին

Շաբաթ իրիկուն, 30 յունուար, Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան կեդրոնին մէջ տեղի ունեցաւ խորհրդակցական ժողով մը՝ նախաձեռնու – թեամբ Հայ Գաղթ. կեդր. Ընդհանրախումբի: Կը մասնակցէին Հայ Գաղ. կեդր. Ընդհանրախումբի կողմէ Պ. Պ. Բաշալեան , Զօպանեան, Ա. Թէրզիպաշեան, Լեւոն քհյ. Ալամեան : Հ. Հ. Գաղթ. գրասենեակէն՝ ընկերներ Ա. Խատիսեան, Ս. Տէր Թոմմասեան եւ Լ. Գեւոնեան, Հայ Սպայից Միութիւնը՝ (Պ. Ռ. Թաղէոսեան, Բժ. Գէորգեան), Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութիւնը (Տ.Բաղտասարեան), Ֆր.բանակին նախկին կամաւորներու միութիւնը (Մարմարեան), երեք յարանուանութեանց ներկայացուցիչները, Փարիզի Հայ եկեղեցւոյ վարչութենէն՝ (Պ. Պ. Նալպանտեան, Սրապեան, Սաղրեան Փարիզի հայ երիտասարդաց միութիւնը (Պ. Պալապանեան եւն.), եւ մէկ չաբաթ առաջ Սօսիէթէ Սավանթի մէջ սարքուած խմբակցութեան ներկայացուցիչները, Պ. Պ. Թաչիկ Դաւիթեան եւ Աստուրեան: Զ.Ո.Միութիւնը չէր կրցած ղրկել իր ներկայացուցիչը, ուշ ստացած ըլլալով հրաւէրը : Պէվրիլի գինուորցուներու առաջնորդ նոր վարչութիւնը նամակով մը կը բողոքէր Սօսիէթէ Սավանթի գինուորցուներու ներկայացուցիչներու դէմ, ըսելով թէ անոնք կը ներկայացնեն փոքրիկ խմբակ մը եւ իրաւունք չունին խօսելու հայ գինուորցուներու անունով:

Պ. Բաշալեան յայտարարեց թէ իրենք պատրաստ են սիրով հրաւիրելու գինուորցուներու բոլոր խմբակներու ներկայացուցիչները, լսելու համար ի – րենց բաղձանքները եւ իրենց տալու պէտք եղած լուսաբանութիւնները: Երկու Օֆիսներու ներկայացուցիչները՝ Պ. Պ. Բաշալեան, Զօպանեան, Խատիսեան կարծով մանրամասն տեղեկութիւն տուին գինուորագրութեան եւ յարակից խնդիրներու շուրջ իրենց կատարած աշխատանքներու, դիմումներու եւ ձեռք բերուած արգիւնքներու մասին: Թուենք գլխաւոր կէտերը.—

1. Որոշուած է որ մինչեւ 1937ի վերջ գինուոր պիտի երթան 20 եւ 21 տարեկանները, 20 տարեկանները երկու տարի, 21 տարեկանները մէկ տարի, ծառայելու համար ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ:

2.— Հայ գինուորներու ընտանիքները պիտի վայելեն Ֆրանսացի գինուորներու ընտանիքներու իրաւունքները:

3.— Այն հայ գինուորները որոնք կը վախճանին Ֆրանսական հպատակ դառնալ,իրենց դիմումները նկատի պիտի առնուին մինչեւ իրենց գինուոր երթալը:

4.— 22 — 33 տարեկաններուն համար իրենց պարտաւորիչ արձանագրութենէն դատ ուրիշ որոշում չկայ :

5.— Դիմում կատարուած է նաեւ որ հայ գինուորները ազատ մնան ինք – նութեան թուղթի պարտադրութենէն:

Արտաքին գործերու նախարարութիւնը պաշտօնապէս երկու օֆիսներէն պահանջած է ցանկը անոնց որ Ֆրանսահպատակ դառնալու համար դիմում կատարած են եւ կամ կը փափաքին կատարել, արագացնելու համար անոնց օրինական ձեւակերպութիւնները:

Երկու օֆիսներու ներկայացուցիչները ցաւով հաղորդեցին թէ հայ գին – ուորներու հրապարակային ժողովներու աղմուկը արձագանգ գտած է կառավարական շրջանակներու մէջ եւ թէ այդ աղմուկներու չարունակութիւնը կրնայ անախորժ հետեւանքներ ունենալ :Օֆիսները իրենց կարելին պիտի ընեն, առաւելագոյն չահերը ապահովելու համար:

Պ. Գէորգեան (Հայ Սպայից Միութիւն), Պ. Տ. Բաղտասարեան (Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու միութիւն) քննադատեցին մաս մը հայ գինուորցու – ներու իրարանցումը :Ըսին թէ պահանջները պէտք է ներկայացուին օֆիսներու միջոցաւ եւ անիմաստ դառն գինուորցուներու կեդր. մարմին մը ստեղծելու փութկոտութիւնը :

Սօսիէթէ Սավանթի գինուորցուներու ներկայացուցիչները ոչ մէկ նոր պահանջ ներկայացուցին, իրենց յայտնած բաղձանքները արդէն ներկայացուած ըլլալով :

Պ. Մարմարեան չփոթելով խորհրդակցական ժողովի օրակարգը, առա – ջարկեց որ գումարուած ժողովը նախաձեռնութիւնը վերցնէ Ազգային Խոր – հուրդի մը կազմութեան :

Ընկեր Գեւոնեան պատասխանեց թէ այս ժողովը իրաւունք չունի այդպի – սի հարցով զբաղելու : Քաղաքական կուսակցութիւնները համախորհուրդ կը – նան այդ աշխատանքին ձեռնարկել : Գինուորական խնդիրը կը պատկանի Ֆրանսա գտնուղ բոլոր Հայերուն : Գինուոր համարուած 20—33 դասերը իրաւունք չունին իրենց մէնաշնորհը նկատելու զայն: Ընկերը բոլո – րովին անտեղի դատ կարգ մը գինուորցուներու նախաձեռնութեամբ կեդր. մարմին մը ստեղծելու փորձը : Իրականին մէջ անոնք որ եւ է բաղձանք չունին, քանի որ իրենց պահանջները ներկայացուած են արդէն, ինչպէս հիմա իսկ հաստատեցին Սօսիէթէ Սավանթի խումբին երկու ներկայացուցիչ – ները :

Պ.Պ.Նալպանտեան, Սրապեան,Լեւոն քհյ. եւս արտայայտուեցան նոյն իմաստով եւ հրաւիրեցին հայ գինուորցուները ըլլալ հեռատես եւ զգոյշ :

Ժողովը իր գոհունակութիւնը յայտնեց երկու օֆիսներուն՝ իրենց կա – տարած աշխատանքներու մասին: Ուրախալի է որ հայ գինուորցուներու իմա – բակին երկու ներկայացուցիչները՝ Պ. Պ. Դաւիթեան եւ Աստուրեան լսելով տրուած բացատրութիւնները, յայտնեցին թէ իրենք ալ համաձայն են որ բոլոր դիմումները կատարուին երկու օֆիսներու միջոցաւ եւ խոստացան այս ուղղութեամբ ալ գործի լծել իրենց ընկերները.— Լ. Գ.

ՆՈՊԷԼԻ ՄՐՑԱՆԱԿԸ ԱՐԳԻԼՈՒԵՑԱՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ: Հիթլէր իր չաբաթ օրուան ճառին մէջ հաղորդեց այս որոշումը, յայտարարելով թէ «ընդ միշտ վերջ տալու համար ամօթալի նախրնթացներու», այսօր իսկ կը հաստատէ գերման ազգային մրցանակ մը արուեստի եւ գիտութեան համար: Այս մրցանակը ամէն տարի պիտի բաժնուի երեք արժանաւոր Գերմանացիներու, որոնց իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ 100,000 մարք:

Ինչպէս կը յիշուի, այս տարի Նոպէլի խաղաղութեան մրցանակը, 8000 անգլ. ոսկի յատկացուեցաւ Գերմանացի Օսիէցքիի, որ արգելափակուած է կեդրոնացման բանակավայրի մը մէջ եւ իրաւունք չունի ստանալու պարգեւը:

ԻՏԱԼԻՈՑ վերջին մարզահամարին համաձայն, 1936 դեկտ. 31ին ժողո – վուրդին թիւն էր 43,286,000, ինչ որ 8.7 առ հարիւր յաւելում կը նշանակէ 1935ի վրայ:

ՓՐԱՆՍԱՑԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Պ. Իվօն Տէլպօս, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, վիրակի օր պա – տասխանեց Հիթլէրի ճառին, պատերազմական յիշատակարանի մը բացման առթիւ, Շաթոռուի մէջ:

Նախարարը ուժգնօրէն չեշտեց թէ Ֆրանսա «միշտ պատրաստ է ամէն բան փորձելու, մեղմացում եւ մերձեցում յառաջ բերելու համար, այն միակ պայ –

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ԲՐՏԱՆԱՑԻ ԼՈՒՐԵՐԸ

Ի՞ՆՉ ԱՄԵՆ ՕՐ ԿԱՐԴԱՑԱԾ

— Ո՞վ, ինչո՞ւ, ե՞րբ, ինչպե՞ս, ի՞նչ պատճառով, ի՞նչ նպատակով, ի՞նչ հանգամանքներում, ի՞նչ հետևանքներ ունեցավ, ի՞նչ ասաց, ի՞նչ պատասխանեց, ի՞նչ մտածեց, ի՞նչ զգաց, ի՞նչ արեց, ի՞նչ կարծեց, ի՞նչ հասկացավ, ի՞նչ ուզեց, ի՞նչ սիրեց, ի՞նչ ատեց, ի՞նչ ասել կամեցավ, ի՞նչ ասել ուզեց, ի՞նչ ասել կարծեց, ի՞նչ ասել կարելի է, ի՞նչ ասել պետք է, ի՞նչ ասել հարկավոր է, ի՞նչ ասել հնարավոր է, ի՞նչ ասել անհնարին է, ի՞նչ ասել անկարելի է, ի՞նչ ասել անհրաժեշտ է, ի՞նչ ասել անկարելի է, ի՞նչ ասել անհրաժեշտ է, ի՞նչ ասել անհրաժեշտ է, ի՞նչ ասել անհրաժեշտ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ՀՀԿ ԿԱՄԿՈՄԻՏԻ ՊԱՏՄԱԲԱՆԱԿԱՆ)

— Ես ասում եմ ճշմարիտը, ինչպես որ կա, — ասաց Ասլանը։ — Ես ոչ մի բան չեմ ուզում թաքցնել։ Ես ինքս էլ ուզում եմ իմանալ, թե ինչ է եղել։ Ես ինքս էլ ուզում եմ գտնել մեղավորներին։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ նրանք պատասխան տան։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ պարզ լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ ճշմարիտ լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ արդար լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ ճիշտ լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ լավ լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ հաղթական լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ փայլուն լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ հրաշալի լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ գերազանց լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ կատարյալ լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ անթերի լինի։ Ես ինքս էլ ուզում եմ, որ ամեն ինչ անբասիր

մանաւ որ համաձայնութիւնը ուղղուած չըլլայ ո եւ է մէկուն դէմ»: Գոհունակութիւն յայտնելով հանդերձ որ Հիթլէր ալ կ'ընդունի թէ վէճի նիւթ չի կրնար ըլլալ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ, «ինչ որ մեր ալ մտածումն ու բաղձանքն է», պ. Իվօն Տէլպոս չէչտեց.— « Ջերմապէս կապուած՝ Ազգերու Դաշնակցութեան ,մենք պիտի չարունակենք պաշտպանել եւ զօրացնել անոր ապահովութեան մեթոտը»: Նախարարը ուժգնօրէն ընդգիմացաւ Ս. Միութիւնը միջազգային ընտանիքէ դուրս ձգելու գաղափարին, որուն կը ձգտի Հիթլէր:

— «Կամայական է եւ վտանգաւոր միջազգային հասարակութենէ դուրս ձգել իբր 200,000,000նոց ժողովուրդ մը, որ միեւնոյն վերապահումները չի յայտներ եւ որ բոլորին հետ պահանջ ու բաղձանքն ունի խաղաղութեան: Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ եղած մեթոտները տարբերութիւնը այն է որ, Ֆրանսա կը պահանջէ յարգել դաշնագիրները, իսկ վարչապետ Հիթլէր կը յայտարարէ թէ Ազգաժողովը պէտք է դառնայ «բարեշրջական յղացման օրկան մը»: «Ցօժարակամ կ'արձանագրեմ երկու երկիրներուն միջեւ համաձայնութիւն մը կնքելու բաղձանքը: Բայց մենք մինակ չենք աշխարհի մէջ եւ խաղաղութեան պահպանումը պայմանաւորուած է ընդհանուր կանոններով: Այդ կանոններէն մէկն է դաշնագիրներու պահպանումը: Մենք Գերմանիայէն չենք պահանջեր բան մը որ չենք պահանջեր բոլորէն ,մենք ալ մէկէն ըլլալով: Որպէսզի խաղաղութիւնը տիրապետէ, պատերազմական ճարտարագործու – թիւնները պէտք է վերածուին խաղաղութեան ճարտարագործութեանց »:

*** Նոյն օրը Տալատիէ եւս ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ «Ֆրանսայի ժողովուրդը կ'ուզէ հեռացնել պատերազմը, եւ իր ձեռքը կ'երկարէ ա – զատօրէն եւ ուղղամտօրէն»: «Ճաճախ անչարժ նստած երեսի· ժողովին մէջ, կը լսեմ ճառախօսներ որ կը հարցնեն թէ ապահովուա՞ծ է մեր ազգային պաշտպանութիւնը: Կրնամ պատասխանել ձեզի.— ամուր են մեր մարտկոց – ները »:

ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Մոսկուայի դատավճիռի մասին

Վճռադիրը պարզելով ամբաստանեալներուն գործակցութիւնը՝ Թրոցքիի, Գերմանիոյ եւ Ճափոնի գործակալներուն հետ, անոնց կատարած լրտե – սութիւնները եւ բախտաւոր գործերը, որ կը ձգտէին տկարացնել Ս. Միութեան պաշտպանութիւնը, վերջին մասին մէջ կ'ըսէ.—

« Ժողովուրդի թշնամի Թրոցքիի ուղղակի հրահանգներուն վրայ, հակաբոլշեւիկ Թրոցքիական կեդրոնըմոսկուայի, Լէնինկրատի, Քիեւի, Խոստովի, Նովոսիպերսկի, Սոչիի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ կազմեց ահաբեկչական խումբեր, որոնք ահաբեկումներ կը պատրաստէին կուսակցութեան եւ կառավարութեան վարիչներուն,— Սթալինի, Մոլոթովի, Քականովիչի, Վորոշի – լովի, Օրժոնիկիձէի, Էժովի, Ժդանովի, Քոսիորի, Էյխէի, Բերիայի եւ այլնի դէմ: Կարգ մը ահաբեկչական խմբակներ (Մոսկուայի, Ուկրանայի եւ Անդր – կովկասի մէջ) կը դանուէին Փիաթաքովի եւ Սերբրիաքովի անմիջական ղեկավարութեան տակ: 1934ի աշնան Շէսթով Մուրալովի հրամանով փորձեց ահաբեկում կատարել Մոլոթովի դէմ, երբ այն կը դանուէր Քուզնեցքի ածխահանքին մէջ: Այս նպատակով տեղական ահաբեկչական խումբին մէկ անդամը՝ Արնոլտ փորձեց ազէտ մը կազմակերպել Մոլոթովի գործածած ինքնաշար – ժով: Ասկէ զատ Շէսթով Փիաթաքովի եւ Մուրալովի հրահանգներով ահա – բեկում մը պատրաստէր արեւմտեան Սիպերիոյ երկրային կոմիտէի քարտու – ղարին Էյխէի դէմ: Իսկ Արնոլտ, նոյն Շէսթովի հրահանգով ահաբեկում կը պատրաստէր Օրժոնիկիձէի դէմ:

Դատավճիռը հատատելով իւրաքանչիւրին կատարած ոճիրը, կը յիշէ օրէնքին համապատասխան յօդուածները եւ կը դատապարտէ զնդակահար – ման՝ Փիաթաքովը եւ Սերբրիաքովը, իբրեւ անդամ հակախորհրդային Թրոցքիական կեդրոնին որոնք կազմակերպեցին եւ անձամբ վարեցին գոր – ծունէութիւնը, դաւաճանութիւնը, լրտեսութիւնը, քանդումը, խափանումը եւ ահաբեկումը :

Նոյն դերագոյն պատիժին՝ զնդակահարման կը դատապարտէ Մուրալո – վը, Տրոպնիսը, Լիվչիցը, Պոկուլավսքին, Քնեազվը, Բաթաչաքը, Նորքինը, Շէսթովը, Տուրոքը, Փուչինը, Քրաչէն, իբրեւ ուղղակի կազմակերպիչները ու գործադրիչները վերը յիշուած ոճիրներուն:

Տասնական տարի բանտարկութեան՝ Սոքոլնիքովը եւ Ռատէքը իբրեւ անդամ հակախորհրդային Թրոցքիական խմբակին, որոնք պատասխանատու են անոր եղեռնական գործունէութեան համար, բայց ուղղակի չեն մասնակցած քանդումի, լրտեսութեան եւ ահաբեկման արարքներու կազմակերպման եւ գործադրութեան: Ամբաստանեալներէն Արնոլտ կը դատապարտուի տասը տարի բանտարկութեան, իսկ Սթրոյլով ութ տարուան :

Սոքոլնիքով, Ռատէք, Արնոլտ եւ Սթրոյլով իրենց քաղաքական իրա – ւունքներէն կը զրկուին հինգ տարուան համար :

Ժողովուրդի թշնամի Թրոցքի եւ իր որդին Սեռով, որոնք Խորհրդային Միութենէն արտաքսուած են 1929ին եւ զրկուած խորհրդային քաղաքացիու – թենէ, համաձայն կազր· Գործադիր կոմիտէի 1932 փետրուար 20ի հրամա – նագրին, Փիաթաքովի, Ռատէքի, Շէստովի, Մուրալովի եւ ուրիշներու վկա – յութիւններով եւ ներկայ դատին տուեալներով ամբաստանուած ըլլալով թէ անձամբ վարած են հակախորհրդային Թրոցքիական կեդրոնին գործունէու – թիւնը եւ դաւաճանութիւնը, պէտք է անմիջապէս զերագոյն աստեանին յանձ – նուին, եթէ գտնուին Խորհրդային Միութեան հողին վրայ:

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ՇԱՆՕԹ վիպագիր եւ թատերագիր Անռի Տուվէռնուա, որ չափազանց յողնութենէն տկարացած էր վերջերս, յանկարծամահ եղաւ չաբաթ օր: Մնած էր 1875ին: Ասպարէզը սկսած է օրագրութեամբ: Կը թողու հարուստ հունձ – մը :

ԿԱԹՆԵՂէՆի ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ՝ Մաժիի բանուորները նորէն գոր – ծադուլ հռչակեցին :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ առեւտրական վիճակագրութեան համաձայն, 1936ին ար – տածումները 45,800,000 անգլ· ոսկի աւելի եղած են ներածումներէն: 1935ին յաւելումը 9,250,000 ոսկի էր միայն: Ահաւասիկ 1936ի թիւերը.— արտածում՝ 397,300,000, ներածում՝ 351,500,000 ոսկի :

ՑԵՏԱԶՈՒԱԾ Է

Վասպուրականի հերոսամարտի ներկայացումը տեղի պիտի ունենար 30 յունուար չաբաթ երեկոյ, կամքէ անկախ պատճառներով յետաձգուած է: Օրը եւ վայրը կը տեղեկացնենք մօտ առենէն:

Վասպուրականի հայրենակցական Միութեան վարչութիւն

«Նախերգանք»

Երիտասարդ դրող Թէօլէօլեան հրատարակած է իր արձակ եւ քեր – թուած բանաստեղծութիւններու հատորը՝ «ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ», 100 էջ, գեղատիպ եւ մաքուր հրատարակութիւն:

Պիտի ծախուի միայն 100 օրինակ: Ունենալ փափաքողները կրնան 6 ֆր·ի դրոշմաթուղթ ներփակել եւ զրկել հեղինակին՝

M. TEULEULIAN, B. P. 444 SOFIA (Bulgraie).

Տէր եւ Տիկին Մ· Համբարձումեան, Այրի Տիկին Տիրուհի Մաղազաճեան, Պ· Գաբրիէլ Համբարձումեան, Օր· Մաոի Մաղազաճեան, Այրի Տիկին Աղաւնի Սամուէլեան, Այրի Տիկին Ա· Քէօսէեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Վ· Սա – մուէլեան, ինչպէս նաեւ Գաբրիէլեան, Գազազեան, Թէրզեան, Ոսկերիչեան , Սիմոնեան, Թորոսեան, Տէր Պետրոսեան, Մինասեան եւ Սինանեան ընտանիք – ները կը յանձնարանեն իրենց սիրելի մօր, քրոջ, մօրաքրոջ եւ աղգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ՆԵՄՋՈՒՐ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ յունուար 29ին, իր բնակարանին մէջ , Rosny sous Bois:

Ցուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 1.45ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին, 15, Rue Jean Goujon, Փարիզ , ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի իր ընտանեկան դամբարա – նը, Rosny sous Boisի գերեզմանատունը:

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ· Ց· Դ· Մատենադարանէն, նպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը·—

Մ· ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ· Ց· Դ· Պատմութիւն I հատ·	30	ֆրանք
» Հոսանքներ	10	»
» Հայկական չարժման նախապատմութիւն I և II հատ· միասին	20	»
» Բողոքը նորադոյն պատմութեան մէջ I հատ·	10	»
» Համաժողովրդական բանակ	3	»
» Ազգուստ Բեբել	3	»
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց· չարժումը 19րդ դարում	5	»
Ե· ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ մեր փիլիսոփայական Աշխարհայեացքը	12	»
Ն· ՀԱՆԳՈՑՑ՝ Մտածումներ Հ· Ց· Դաշնակցութեան մասին	4	»
ԼԻՎԻՆՍԿԻ (Թարգ·Կ·Ս·) Ընկ· Միջազգ· եւ ձնչ· ժողովուրդները	4	»
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ Ժողովրդ· ինքնապաշտպանութեան	2	»
Գ· ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք· մտքի զարգ· եւ Հ· Ց· Դ·ը	5	»
ԶԷՑԹՈՒՆՑԻ՝ Զէյթունի անցեալին եւ ներկային	4	»
ՊՐԱԿ· ՈՒՍ· ՄԻՈՒԹ· Փետրուարի 18	4	»
Լ· ՊԼՈՒՄ (Թարգ· Լ· Զ·) Պոլչեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2	»
ՍԻՄՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Յոյսի ջահեր	3	»
ՍԻՄՄԱՆԹՕ՝ Հայ որդիները	2	»
ՔՐ· ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4	»
Դ· ԲՐԱՆԴԷՄ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1	»
Հ·Ց·Դ· (Հրատ·) Ցեղափոխականներ (Վ· Թօլօլեան և Ց· Ապրիպասեան)	2	»
Հ· Ց· Դ· (Հրատ) Մայիսի 28	4	»
Հ· Ց· Դ· (Հրատ·) Եւրոպացիներէն կարծիքը Հայկ· Դատի մասին	3	»
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2	»
Վ· ԱՐԱՐԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց· Ռուսաստանում	2	»
ՔՐԻՏ· ԵՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2	»
Ա· Զ·՝ Մեծ առուտուր	1	»

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— « ԾԱՌԱՅ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՑ, Գարեգին եպիսկ· Տքաւիզոնի, պատկ· եւ գեղատիպ 25 ֆր·, ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ, Բ· Այվազեան, 12, ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒԵՑԱՒ 10, ԲԱՑՑԻԻ ԳՈՐԾԵՐԸ·— ԿԱՑՔԵՐ, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր·, ՍԱ – ՄՈՒԷԼ, Աքէնճ 40, ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ, Աքէնճ 40, ՊԱԶԱԳՈՂԻ ԳԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ, Գահիրէ 20 ֆր·, ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Նր· Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր·, ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ, Մ· Զէվագօ 35, ՀՐԱՇԷՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ 35, ՌԱԿԱՍԹԻՆ ԱՊԳԵՏԸ 35, ՏԵԼԱԴԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻ, Տր· Ճէլալեան, 20, ՀԱՐ – ՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, վէպ, Տիկին Լաս 2 հատոր 20 ֆր·, ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇ – ԽԱՐՀՈՒՄ, Տիկին Հայաստան Գէորգեան 15, ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ, Նշ· Պէչիկթաչ – լեան 15, ՀԱՑ - ԹՈՒՐԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐ· , Ա· Գիւլխանդանեան 15, ՖԻՐՏՈՒ – ՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԱՆԱՄԷՆ, Ա· Կոթիկեան 7·50, ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒ – ՆԸ, Գեղարքունի 6, ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔՈՌԵԱԿՆԵՐԸ, Արամ Զարդ 15, ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ, Ռափ· Զարդարեան 10, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, ԴԻՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1937 , ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՐ· ՁԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ, Ա· Քէչեան, 20 ֆր·:

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐ – ՏԷՍ ՆՈՒԷՐ : 50 ՖՐ·Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐ – ՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ·Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել *100*ին 10·

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Թաշճիի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր· կիրակի, Bourg la Reineի սրահին մէջ

Դասախօս՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր շաբաթ երեկոյ ժամը 8·45ին, Հայ Ակումբին մէջ:

կը ներկայացուի ԱՆԻՄԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ

եւ Պարահանդէս ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒԼԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.

Գիներ՝ մեծերու 5 ֆր·, փոքրիկներու 1 ֆր·:

ՀԱՅ ԵՒՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի 4 Փետր. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՉՕՊԱՆԵԱՆ

նիւթ՝ Ֆուիկ (Շարք)·

«ԾԱՌԱՅ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Journaux R. CHIMCHI
29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI
56, Akti Miaouli, PIRÉE

ԾԱՌԱՅ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

կը ծախուի Շիմշի գրատունը,

Զմշկի փողոց·

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— *Բնիկ Մարաշցի Վարդան Գա – վաֆեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Հա – ճը Յարութիւն Գավաֆեանը (28—29 տարեկան) եւ քեռայրը՝ Ցովհաննէս Թորոսեանը, որոնք ասկէ տարիներ առաջ կը գտնուէին Ֆրանսա, Վիչի (Իդէյի չրջան):*

Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրեն հետեւեալ հասցէով.— Ղազարոս Պետրոսեան , քաֆէքջիներ, Քալամարիա, Սելա – նիկ

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՑՔ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը· Մ·ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹԾ·ի ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

28 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 14,30ին,

Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ**

(5 արար եւ 3 պատկեր)

Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ

Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի

ՏԱՄԲԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7·50 եւ 5 ֆր·:

Տոմսերուն համար դիմել Հ· Մ· Ը· Մ·ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ· Ֆիւրքէ 258 *rue St. Honoré*, Գրատուն Շրանտ Յամուէլ *51 rue Mr. le Prince* եւ դարան *Carlo, 34 rue St. Lazare*:

Հաղորդ· միջոցներ.— *Métro Place Blanche*, օմնիպիւս *30* եւլն·:

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ՐԻԹՄԻՔԻ ԴԱՍԵՐ

ժամ Տալէրոզի մէթոտով

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Գործեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6: 91, Rue Olivier de S Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles:

Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ: Ինչպէս նաեւ երկսեռ փահաններ: Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ :

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ԳՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկ – ներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու կլնդ·իմաք

Աժենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով

կը յանձնարարենք Ռուսաստան գրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը գրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67.87

ՀԱՑԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 · 78

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցով կերակուրներ:

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է քանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաւորուած սափրիչի խանութ մը ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար: կեդրոն կան Ջեռուցիչ: Պայ. 7 տարի: Մատչելի գին: Դիմել՝ Պ. Շէրէմ ճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ· Ց· Դ· Պուլվար Օտտօի վրաժեան ենթակոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկերներ Անդրանիկ եւ Բարեղ Հայրապետեաններուն՝ իրենց հօրեղբօր եւ աներոջդ·ոյն կսկծալի մահուան առթիւ:

×

Տէր եւ Տիկին Ստեփան Ց· Մար – կոսեան (Մարսէյլ) իրենց վաստակա – ւոր ուսուցիչ ՏԷՐ ԱՆԱՆԻԱ Ծ· Վ.ՐԴ· ՀԱԲԵԼԵԱՆի մահուան առթիւ, խոր ցաւակցութիւններ կը յայտնեն իր զաւակներուն Արշաւիր, Յովհաննէս եւ Տէր եւ Տիկին Գարեգին Հա – բելեանի :

×

Զ· Ո· Միութեան Լիոնի մասնաճիւ – ղի վարչութիւնը ցաւակցութիւն կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Գարեգին Հաբելեանի, Արշաւիր եւ Յովհաննէս Հաբելեաններու եւ պարագաներուն ՝ իրենց հօր՝ ՏԷՐ ԱՆԱՆԻԱ Ծ· Վ.ՐԴ· ՀԱԲԵԼԵԱՆի մահուան առթիւ :

×

Սրտի խոր կսկիծով մեր ցաւակցու – թիւնները կը յայտնենք Տէր եւ Տիկին Գարեգին Հաբելեանի, Արշաւիր եւ Յովհաննէս Հաբելեաններու եւ պա – րագաներուն, իրենց հօր՝ ՏԷՐ ԱՆԱ – ՆԻԱ Ծ· Վ.ՐԴ· ՀԱԲԵԼԵԱՆի մահուան առթիւ

Կէնճեան ընտանիք

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հալէպի միս եէփէի հաստատու – թեան տնօրէնութիւնը իր շնորհա – լութիւնը կը յայտնէ պ· Քաքեանի (Ռասապլանքա) որ տարիներէ ի վեր «ՅառԱյ» կը նուիրէ իր վարժարա – նին:

Հալէպ, 15 յուն· 937

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ

Մարսէյլ—փոստոյի մայր—եկ – ցիի վարչութիւնը կը ծանուց – ԹԷ՝ փետր· 4, հինգշաբթի, Վ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ տօնին առիթով հան սաւոր Ս· պատարագ կը մատուց եւ կը քարոզէ Տ· ԳԱՐԵԳԻՆ Ե ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ: Ցեղի կ'ունենայ Հ ՀԱՑՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂԹԱՆՔ, անո տօնախմբութիւնն ըլլալով Ա Հայոց Շնորհազարդ Տ· Տ· ԽՈՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ, Այս արարողութի կը յաջորդէ հանդիսակատարու ժը՝ երգով եւ արտասանութեան կեղեցիին պարտիզին մէջ, նուիրուած ազգային—եկեղե մեծ տօնին:

Ցիրով կը հրաւիրուի ամբող սիւթայութիւնը ներկայ ըլլալ վայելելու մեծապանծ յիշատակ կագուրիչ ներշնչումները:

ԼՈՑՄ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՄԵՆՈՒՇ

(Տուած հայկ· եղեռնի դրուագներ

*La Société des Amis de l'Inst – tion*ի հիմնած գրական մրցո – մասնակցող եօթանասուն հեղի – ներու մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿԻ ժանացած է այս երկին Ֆրան – քնագիրը: ՀԱՑ ԲԱՐԻ ՀԱՄԱՐ Վ ՄՇԱԿՈՒԱԾ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԿՈՂՄԷ: Թին աթժանի չքեղ տպագրութ – ատոր մը: Գին 7.50 ֆրանք· տպարան ե· Արմէն եւ ընկ· *Saiut-Savournin, Marseille*, եւ տուն Շրանտ—Յամուէլ, *51 rue le Prince, Paris (6)*·

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսներէն ետք գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Գուէյերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՐԱՉ
3
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MERCREDI
3 FÉVRIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3336

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՋԱՐԱՇՈՒՔ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ

Հիթլէրի վերջին ճառը անգամ մը եւս կ'ապացուցանէ թէ եւրոպան բաժնուած է երկու հզօր ճակատներու, որոնց ընդհարումը չարաշուք հեռանկարներ կը ներկայացնէ :

Հակառակ բոլոր ակնկալութեանց, Գերմանիոյ «Առաջնորդ»ը այս անգամ աւելի ուժգնօրէն ծառացաւ խորհրդային կարգուսարքին դէմ, համայնավարութիւնը կոչելով ժանտախտ :

— « Մեզի համար բոլշեւիկութիւնը ժանտախտ մըն է որուն դէմ պաշտպանուելու հարկադրուեցանք մեր տան մէջ· ժանտախտ մը որ փորձեց անապատի վերածել մեր երկիրը, ինչպէս Սպանիան··· Մոսկովեան հրեայ միջազգային բոլշեւիկութիւնը համաշխարհային յեղափոխութեան, այսինքն աշխարհի կործանման վարդապետութիւն մըն է: Այդ վարդապետութիւնը ընդունիլ իրեն կենսական եւ հաւասարազօր ազդակ մը Եւրոպայի մէջ՝ կը նշանակէ անոր յանձնել Եւրոպան··· Մենք բոլշեւիկութիւնը կը նկատենք համաշխարհային վտանգ մը եւ կը ջանանք բոլոր միջոցներով այդ վտանգը հեռացնել մեր ժողովուրդէն» :

Այս տեսական դնահատման անմիջապէս կը յաջորդէ գործնականը .

— « Որ եւ է դաշնագրային կապակցութիւն արդի խորհրդային Ռուսաստանի հետ՝ բացարձակապէս անարժէք պիտի ըլլայ մեզի համար » :

Եւ արդէն այս է բուն հարցը, այսինքն խաղաղութեան սպառնացող վտանգը :

Ուրեմն հիթլէրական Գերմանիան երբեք տրամադիր չէ լսելու որ եւ է ձայն, որ կը փորձէ զինքը միջազգային յանձնառութեամբ կապել խորհրդային իշխանութեան հետ: Հակառակառակ, մերժելով կը մերժէ նաեւ հաւաքական ապահովութեան որ եւ է ծրագիր, ուր կ'երեւայ կարմիր դրօշը: Այդ պատճառով ալ, Ֆրանսայի հետ լեզու գտնելու համար, բոլոր ձեւերով, ուղղակի եւ անուղղակի կը թելադրէ որ խզեն Մոսկուայի հետ կնքուած դաշինքը :

Այս անգամ աւելի բացորոշ էր ազդարարութիւնը: Այն աստիճան որ, Պ. Իվօն Տէլվոս, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը , հարկադրուեցաւ դիտել տալ, յաջորդ օրն իսկ·

— «կամայական եւ վտանգաւոր է միջազգային հաւասարակութենէ դուրս ձգել իբր 200,000,000նոց ժողովուրդ մը, որ միեւնոյն պահանջն ու բաղձանքն ունի խաղաղութեան » :

Փարիզի քաղաքական շրջանակներուն մէջ այն կարծիքն ու նոյն թէ՝ Հիթլէր միշտ ընդդիմանալով խորհրդային իշխանութեան, պարզապէս կը խուսափի հաւաքական ապահովութեան ծրագրէն, որ հիմը կը կազմէ Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութեան: Երկուքն ալ կը կարծեն թէ կարելի է աչքարհի խաղաղութիւնը փրկել, յարգելով դաշնագիրներու նուիրականութիւնը եւ Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտը: Իսկ մինչ այդ, երկուքն ալ կը բազմապատկեն իրենց սպառազինութիւնները :

Արդ, հիթլէրական Գերմանիան չատոնց ճղած է իր դիրքը, Ժընեւի հաստատութեան հանդէպ: Ջաջուեցաւ Ազգաժողովէն , ինքն իր դէմառն իրագործելու համար հաւասարութեան պահանջը: Եւ իր ծրագիրը ամբողջութեամբ գործադրելէ վերջն ալ, տակաւին դուրս կը մնայ, որպէսզի կարենայ պահել իր գործելու ազատութիւնը :

Օրինակ, միւսները սպառազինութենէն կրճատում կ'ատնջարկեն. եւ ատոր համար անհրաժեշտ է որ Գերմանիա վերազատնայ ծրնեւ :

Հիթլէր միշտ կը դժկամակի, նկատի ունենալով նաեւ ուրիշ պարագայ մը,— Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ կը գտնուի իր աչքին փուշը՝ կարմիր Մոսկուան :

Յատկանշանական է, այս առթիւ, իր ճառին այն մասը որ կը վերաբերի սպառազինութենէն կրճատման·

— «Պ· Իտըն կը խօսի գերմանական սպառազինութենէն մասին եւ կը սպասէ որ կրճատուին: Այդ կրճատումը մենք առաջարկեցինք ժամանակին, սակայն ձախողեցաւ, որովհետեւ մարդիկ փորձեցին թումբերու ցանցով մը, դաշնագիրներու միջոցաւ եւրոպայի կեդրոնը բերել աշխարհի ամենամեծ զինուորական պետութիւնը: Երբ սպառազինութենէն մասին կը խօսինք, արդար է նախ այդ պետութեան սպառազինութենէն մասին խօսիլ: Ան՛նց վրայ հիմնուած են միւս բոլոր պետութեանց սպառազինութիւնները » :

Ուրեմն այստեղ ալ խորհրդային իշխանութիւնը անջրպետ մը կը բանայ Գերմանիոյ եւ արեւմտեան Եւրոպայի միջեւ :

Ուրիշ խօսքով, Հիթլէր չուզեր մօտենալ եւ յանձնառութենէն տակ մտնել, քանի Եւրոպան երես չէ դարձուցած «ժանտախտ»ին, « համաշխարհային անհանդուրժելի վտանգին», որ կը կազմէ «ամենամեծ թոյնը»: Ինք արդէն դաշինք մը կնքած է, այս ճակատին վրայ, հեռաւոր ձախոնի հետ, եւ Իտալիան ալ հեռուհեռէ կը քաջալերէ ճամբուն վրայ: Իր հիմնական ծրագիրն է կռնակը ապահովել արեւմուտքէն, աւելի վճռական դիրք մը բռնելու համար արեւելքի հանդէպ: Ուստի, միշտ ալ կը յիշեցնէ թէ խնդիր չունի Ֆրանսայի հետ, եւ պատրաստ է նոր համաձայնութիւն մը կնքելու, պայմանաւ որ չեղեալ համարուի Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքը :

Ո՞ր կողմէն ալ քննենք հարցը, չարաշուք հեռանկար մըն է որ կը պարզուի :

Միամիտները միայն կրնան հաւատալ թէ կարելի է փրկել Եւրոպայի խաղաղութիւնը, քանի վերջնապէս չեն չակուած Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ յարաբերութիւնները :

Կացութիւնը մռայլ է նաեւ ուրիշ տեսակէտով մը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՆ 13 ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐԸ

Ընդհ. դատախազը կը միջնորդէ, Սթալին կը պնդէ

Ռիկայէն կը հեռագրեն փետրուար 1 թուականով (*Փառի – Մուսա*)·—

Մոսկուայի Գերագոյն Ատեանին կողմէ մահուան դատապարտուած 13 ամբաստանեալները այս դիշեր դնդակահարուեցան Զեկայի բանտին մէջ, 16 Զինուցիներէ բաղկացած դահճախումբի մը կողմէ, որուն կը հրամայէր Լէ – Թոնիացի «մօրուսաւոր դահիճը», Փէթէրսըն :

Կեդր· Գործադիր Կոմիտէն, որ հրաւիրուած էր քննելու համար մահապարտներուն ներման խնդիրը, ժողով գումարեց լման երեք ժամ : Ժողովա – կաններուն մէկ մասը համաձայն էր ներում շնորհելու եւ ընդհ· դատախազ Վիշինսքի, որ ամիսներէ ի վեր կանչուած էր իր կարծիքը յայտնելու համար , բացատրեց թէ քանի որ Ռատէք եւ Սոքոլնիքով, երկու ղեկավար յանցաւոր – ները եւ ամէնէն վտանգաւոր թշնամիները փրկեցին իրենց կեանքը, պատճառ չի տեսներ դնդակահարելու մեւնները: Բայց եւ այնպէս Սթալին անդրդուելի մնաց եւ կեդր· Գործադիր Կոմիտէն մերժեց ներման բոլոր դիմումները :

Մահապարտները մեռան քաջաբար, բացի Փիաթաքովէ որ կը հեծկլտար եւ Պոկուսլաւսքիէ որ ապտնապ մը ունեցաւ եւ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՒ ՊԱՌ – ԿԱՒ ՎԻՃԱԿԻ Մ�էՋ, որովհետեւ բանտին ներքին բակին մէջ ցից չկար զինքը կապելու համար :

Ընդհ· դատախազ Վիշինսքի տակաւ ըլլալով, մերժեց ներկայ ըլլալ դնդակահարման, եւ, իբրաքանչիւր դատապարտեալի վերջին կամքը լսելէ վերջ, մեկնեցաւ բանտէն :

Փիաթաքով ուղեց տեսնուիլ կնոջը հետ, բայց ըսին թէ Մոսկուա չի գտնուիր : Միւս դատապարտեալները պարզապէս իրարու ձեռք սեղմեցին եւ մէկը բացագանչեց :

— « Ըսէք Ռատէքի եւ Սոքոլնիքովի թէ դատաճաններ են» :

Մահապարտներուն դիակները փոխադրուեցան բեռնակառքով մը եւ թաղուեցան հասարակաց փոսի մը մէջ:

Կը հաստատուի թէ ձերբակալուած է Տիկ· Բրուխոքայա, Լէնինի այրին :

Թրոցքիականներու երրորդ չարքին դատավարութիւնը պիտի կատարուի ապրիլին :

**** Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, 13 մահապարտները դնդակահարուած են փետրուար 1ի արշալոյսին : Խորհրդային իշխանութիւնը որ եւ է մանրամասնութիւն չի հաղորդեր դնդակահարման պարագաներու մասին: Թերթերը քանի մը տողով հաղորդած են լուրը :*

Վարչապետին կը հաղորդեն թէ Փիաթաքով իմանալով որ իր կինը կը մեռնի՞ մնաք – բարովի զալ, փղձկեցաւ: Միւնոյն խցիկին մէջ կը գտնուին Մուրալով, Սերեբրիաքով եւ Լեվչեց, որոնք պատին վրայ գրեր էին·— «Մնաք բարով բոլորին» : Տակաւին դիշեր էր երբ դնդակահարիչ խումբը եկաւ դատապարտեալներուն քով: Բոլորն ալ ողորմելի տեսարան մը կը ներկայացնէին եւ հարկ եղաւ քշել դէպի Զեկային սերտողական պատը զոր Մոսկուայի բնակիչները կը կոչեն «Լացի պատ» : Վերջին պահուն Փիաթաքով չդիմացաւ մռնչեց·— «Ես անմեղ եմ, կեցցէ՛ Լէնին» :

Կարճ հրաման մը արձակուեցաւ եւ 13 մահապարտները փուռեցան հրացաններու համազարկի մը տակ, ծակ ծակ եղած :

Որովհետեւ պաշտօնական տեղեկութիւններ կը պակսին, կարծողներ ալ կան թէ դատապարտեալները զատ – զատ դնդակահարուած են կռնակէն, առանձին խցիկներու մէջ, համաձայն Զեկայի սովորութեան: Այդ պարագային դնդակները արձակուած կ'ըլլան ատրճանակով, եւ կոճղէդին :

Ի՞ՆՉպԷՍ փրկուեցան Ռատէք եւ Սոքոլնիքով

Ռիկայէն հասած հեռագրի մը համաձայն, հարիւր հոգի պիտի դատուին յառաջիկայ դատավարութեան ընթացքին :

Վարչապետին կը հեռագրեն թէ ձերբակալուած է Պալթիկ ծովու խորհրդային տորմիղին նախորդ հրամանատարը, Սօֆ և պիտի դատուի մօտերս : Ձերբակալուած է, նաեւ, Թրոցքիի ազգականներէն մէկը, Պրոնշթայն, որ հին բոլշեւիկ մըն է : Խորհրդային թերթերը կը գրեն թէ դանուած խափանարարները եւ մանաւանդ Ուրալի երկաթուղիներուն մէկ սարքուած քանդումներու հեղինակները չատ աւելի մեծ թիւ մը կը կազմեն քան կը կարծուի :

**** Իրազեկներու կարծիքով, Ռատէք եւ Սոքոլնիքով մահապատիժէ փրկուեցան ոչ թէ անոր համար որ մեղմացուցիչ պարագաներ կը ներկայացնէին, այլ որովհետեւ երկուքն ալ օգտակար պիտի ըլլան յառաջիկայ դատավարութեան ընթացքին : Գերագոյն Ատեանը կը կարծէ թէ Ռատէք ամէն բան խոստովանած չէ : Երեք դիւնուրական դատաւորներուն համոզումով, ան ամէն բան չէ ըսած իր դիտցածներու մասին : Իր քօղարկեալ խօսքերէն կը հետեւի թէ ուրիշ «հակայեղափոխական» (աւելի ճիշդ՝ հակասթալինեան) կեդրոն մը կը գործէ Մ· Միութեան մէջ եւ թէ Զինովիեւի հետ դնդակահարուած դատապարտեալներէն Տրայցէր չատ մը զաղտնիքներ մխրին դերեզման տարած է : Ուրեմն Ռատէք ըսել ուզած է·— «Ողջ պահեցէք զիս, որովհետեւ տակաւին կրնամ օգտակար ըլլալ ձեզի » :*

Արդարեւ, Ռատէք չատ օգտակար պիտի կրնայ ըլլալ Գ· դատավարութեան առեն, որուն մէջ դէմառ ամբաստանեալները պիտի ըլլան Պուխարին՝ «Իզվեստիա»ի խմբագրապետը եւ իր մեծաւորը եւ Ռիքով, նախորդ վարչապետը : Ռատէք քանի մը անգամ յիշեց իր մտերմութիւնը՝ Պուխարինի հետ եւ ըսաւ թէ ան ալ իր բնակարանը կը գտնուէր, երբ, 1935ի ամառը տեսնուեցաւ գերման դիւանագէտի մը հետ: Ուրեմն չատ չահեկան յայտնութիւններ պիտի լսենք, երբ դէմ դիմաց հանուին Ռատէք եւ Պուխարին : Անշուշտ վերջինը պիտի ամբաստանէ իր աշխատակիցը, եւ հետեւանքը պիտի ըլլայ ··· երկուքին ալ դնդակահարումը, քանի որ դատապրած են ամենազօր Սթալինի դէմ :

Նմանօրինակ պատճառներու կը վերագրուի Սոքոլնիքովի փրկութիւնը :

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՓՍՈՍ՞ ՈՐ ՈՒՇ ՄՆԱՑԵՐ ԵՆՔ

— • —

Երանի՛ թէ 40 – 50 տարի առաջ Փարիզ եկած ըլլայիմք :

Ոչ միայն անհատապէս, այլեւ ազգովին փրկուած կ'ըլլայիմք, առանց զանազան «հայասէրներու» դուռը զարնելու, կամ կաթիլ մը արիւն թափելու :

Ջի՞ֆ հաւատար : Չդամեցէ՛ք·

— « Պայքար Պարահանդէսները» *որ ամէն տարի ընդարձակ, մեծ հայկական ընտանիքի մը նման կը համախմբէին հազարաւոր երկսեռ Հայեր, խանդելով նոր երիտասարդութիւնը հիներուն, տեղեակելով ընկերային կեանք եւ ուրախ ու խանդավառ մթնոլորտ,— ամերիկեան կեանքի մէջ անդամ հազուադէպ երեւոյթ մը պիտի նկատուին : Ամէն տարի այս պարահանդէսներուն մասնակցող Ամերիկացիները զարմանքով եւ սքանչացմամբ կը դիտեն այս երեւոյթը, Հայոց մասին կազմելով գերազանց կարծիք մը, զոր ցարդ անկարելի է — դած էր ստեղծել ուրիշ միջոցներով» :*

Ուրեմն, Ամերիկայի ռամկավարներուն պաշտօնաթերթը, «Պայքար», ամէն տարի շբե՛ղ եւ անշուշտ անվնասխրթնա՛ց պարահանդէսներ սարքելով, յաջողեր է ձեռք բերել երկու շաբաթվան եւ շաղոպտուն արդիւնքներ·—

1· «Ամերիկացիները զարմանքով եւ սքանչացումով կը դիտեն այս երեւոյթը» :

2· Այդ պարահանդէսներուն շնորհիւ, Ամերիկացիները Հայոց մասին կը կազմեն «գերազանց կարծիք մը զոր ցարդ անկարելի եղած էր ստեղծել ուրիշ միջոցներով» :

Ջէ՞ֆ աղաղակեր, ի խորոց սրտի· — Ափսո՞ս որ ուշ ենք մնացեր :

Ճիշդ է, 40 — 50 տարի առաջ հազիւ կրնայիմք երգել, հայերէն կամ թուրքերէն·

Փօլքա - փօլքա, մազուրքա ,
Վերի տունը հարսնիք կայ ,
Հինգ փարայի հաց չկայ ...

Աղջիկը կ'երթայ բժիշկին,
Կ'ըսէ՝ սրտի ցաւ ունիմ,
Բժիշկը պատասխանէ·
— Աղջիկ այդ սրտի ցաւ չէ···

Եւ սակայն, չեմ կարծեր որ եան – ինները ալ մեզմէ աւելի բան գիտցած ըլլային, այս ճակատին վրայ, այս – ինքն հոլանի թեւերու եւ կրակուրց կուրծքերու մասին :

Մանաւանդ որ, այն ատեն գրպած էին աւելի շատ «Ցիսուսի եկ» երգելով, եւ մինչեւ Թուրքիոյ խորերը կուգային, մօտ երկու հազար տարուան հրիստոնեաներս դարձի բերելու համար :

Ամէն պարագայի մէջ, կ'արժէ լուրջ ուսումնասիրութեան մը ենթարկել այս հարցը, եւ զայն բնոյթ հոգեբնախօսական տեսակէտին, ինչպէս պիտի ըսէր Արագ :

Քանի որ, վարժապետ – փրոֆէ – սէօրներու կարգին, ունինք նաեւ պարի փրոֆէսէօրներ, ես կ'առաջարկեմ ակադեմիա մը կազմել, ուսումնասիրելու համար հետեւեալ կենսական խնդիրները·—

1· Արդի պարերէն ո՞րոնք աւելի կը նպաստեն «գերազանց կարծիք մը» կազմել տալու մեր մասին, Ֆրանսայի, Պալքանները, Իտալիոյ եւ մանաւանդ Խ· Միութեան մէջ :

2· «Ռումպա՞»ն աւելի կը զօրէ բանալու դիւանագէտներու լեզուն, թէ «պիկին»ը :

3· Ժամանակը եկած չէ՞ հատընտիր վաշտեր կազմելու մեր «չարլսթոն» սերունդէն, եւ փոխադրելու Ժընեւ :

Անշուշտ միայն « փոքս – թրոթ »ը բաւական է սթափեցնելու եւ գործի մղելու Ազգերու Դաշնակցութեան անդամները, ի խնդիր Հայկական Դատի :

ՎԱՀԷ

ՁԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐՈՒ ԼՈՒՐՋ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Արձանագրուած զինուորցու հայ երիտասարդները, 20էն 33 տարեկան, փետրուար 1էն ի վեր սկսած են կանչուիլ բժշկական քննութեան : (Այս գործողութիւնը պիտի տեւարի մայիս 5ին) :

Արդ, բժշկական քննութիւնը կը կատարուի ՄՕՐՔ ՄԵՐԿ : Հետեւաբար, պատասխանատուութիւն կը սեպենք յանձնարարել հայ երիտասարդներուն որ քննութեան ներկայանան ՄԱՔՈՒՐ ՄԱՐՄՆՈՎ, լաւ լոգանքէ մը յետոյ, որպէսզի անախորժ տպաւորութիւն չձգեն :

Պղտոյ պատրիարք եւ Վարչութիւնը կը շնորհաւորեն...

— • —

«Ազդարար»ի մէջ կը կարդանք (28 յունուար) ·—

Ազգ· ամէն շրջանակներու մէջ անկեղծ ուրախութիւն պատճառած է Հաթթայի ազատագրումը եւ Սանճաքի խնդրին տրուած բարեյաջող լուծումը, Հոր Թուրք Հանրապետութեան մեծ Առաջնորդին եւ իմաստուն կառավարութեան ուժեղ կամքին ու կորովին :

Պատրիարք Հայրը՝ յանուն հոգեւորականութեան, եւ վարչութիւնը՝ յանուն համայնքին, թարգմանը եղած են այս յաղթանակին առաջ բերած ցնծութեան եւ հետեւեալ հեռագիրները ուղղած են :

Վարչութեան հեռագիրը՝ Մեծ Ազատարարին ·—

« Ինչպէս ամէն ազգային եւ միջազգային խնդիրներու մէջ, նոյնպէս Հաթթայի ազատագրման համար ալ, Ձեր ազգասիրութեան անսասանելի հաւատքէն ներշնչուող մեր ազգին տարած այսօրուան յաղթութիւնը, Ձեր նուիրական դոյութեան արձանագրած անհամեմատ յաջողութիւններով լի ոսկեմատեանին մէջ փառաւոր էջ մըն ալ կը բանայ, որով Թրքահայութեան ալ իր Մեծ Առաջնորդին հանդէպ անուցած երախտագիտական զգացումները կրկին կ'ոգեւորուին, եւ այս զեղեցիկ առիթէն օգտուելով մեր խորին գոհունակութիւնը եւ յարգանքը մատուցանելով, սրտանց կը մաղթենք որ չատ երկար ապրիք» :

Վարչութեան հեռագիրը՝ Վարչապետին ·—

Հաթթայի ազատագրման աւետիսը՝ կ'արձանագրէ քաղաքական մարզի մէջ նոր մէկ յաջողութիւնը մեր կառավարութեան, որուն գլուխը կը գտնուիք, որով, այս առթիւ Թրքահայութեան ուրախութեան խանդաթորրը զգացմանց արձագանգը ըլլալով՝ մեր արժէքաւոր վարչապետը կը շնորհաւորենք եւ կը խնդրենք որ ընդունիք մեր երախտագիտութիւնը եւ ձեր առողջութեան ու բարեշաւութեան մասին մեր անկեղծ մաղթանքները :

Պատրիարքին հեռագիրը՝ Մեծ Առաջնորդին ·—

« Սանճաքի ազատագրման բերկրարիթ աւետիսը երջանկութիւն պատճառած է ինձ, եւ Մեծ Ազատարարին հանճարին երախտապարտ ըլլալով, կը մաղթեմ Աստուծմէ՝ ձեր թանկագին առողջութեան եւ նուիրական գոյութեան համար » :

Պատրիարքին հեռագիրը՝ վարչապետին ·—

« Շնորհիւ մեր հեռատես կառավարութեան, որուն գլուխը կը գտնուիք , Հաթթայի ազատագրման համար ձեռք բերուած մեծ յաջողութեան առիթ զգացած ուրախութիւնս յայտնելով ձեզ, կը շնորհաւորեմ սրտագին եւ երկար կեանք կը մաղթեմ » :

ԱՆՈՏԱԿԻ ՀԱՅԿԱԶՈՒՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ՏԵՍՈՒԱԾ ՊԱՐՈՒՆԱԿԻՉ ՀԱՅՈՑ

ՇԱՀՆԱԶ ՎԱՀԳՈՒՆՈՒՆԻ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՕՐԵՐՈՎ)

— Ո՛չ, փո՛խանակ օրերուն մեռնելու՝ ես կը մտածեմ միայն թէ ինչպէ՛ս կրնամ ես ալ մեռնիլ: Ու՛զեմ ապրիլ, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ինչ որ ամէնքը կ՚ուզեն: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ տուն մը, կին մը, զաւակներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հանգիստ կեանք մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ընտանիք մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ընկերներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հայրենիք մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ազգ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ դրօշակ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ զէնք մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ձի մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ սուր մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հագուստ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ գլխարկ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ կօշիկներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ գուլպաներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ձեռնոցներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ժամացոյց մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ գրիչ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ թուղթ մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ գրքեր, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ նամակներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ընկերներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ թշնամիներ, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հարստութիւն մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ աղքատութիւն մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հիւանդութիւն մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ առողջութիւն մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ ծերութիւն մը, ինչպէս ամէնքը: Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ մահ մը, ինչպէս ամէնքը:

Ու ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ յարութիւն մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ հոգի մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ անմահութիւն մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Աստուած մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Աստուածամայր մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Յիսուս մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Սուրբ Հոգի մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Սուրբ Երրորդութիւն մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Սուրբ Գիրք մը, ինչպէս ամէնքը:

Ես ալ կ՚ուզեմ ունենալ Աստուածաշունչ

ՅԱՂՈՒՄԸ

(ՎԱԶԱՊԱԿ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ)

— Ես, վաթսուն տարեկան ... ու տեսնում եմ ... ես ... շատ բան եմ տեսել ... ինչպես ասում են ... ինչ ասես ... ինչ ասես ... ես ... ես ...

Լոնտոնի նախկին դեսպանը դատավարութեան վերջին օրը ծանր մեղադրանքներ ուղղած էր Պուխարինի եւ Ռիքովի դէմ։

Կարճ խօսքով, թրոցքիական չարժումը հաշուեյարդարի ենթարկուած չէ տակաւին, ոչ 1936 օգոստոսի 16, ոչ ալ ներկայ տարուան 13 գնդակահարումներով։

*** Լեհական թերթերը հետեւեալ ձեւով կը բացատրեն Ռատէքի եւ Սոքոլնիքովի ազատումը.— Կառավարական օրկանը կը կարծէ թէ ազատումը հետեւանք է միջազգային ազատ - արմնադրութեան մէկ ձեռնարկին, քանի որ Ռատէք չազկապն է այդ կազմակերպութեան եւ համայնավարութեան։ Ուրիշ թերթ մը կըզրէ թէ Ռատէք մահուան չդատապարտուեցաւ, ի պատասխանի մէջ ունի վատահելի մարդիկ որոնք չատ կարեւոր փաստաթուղթեր կը պահեն։ Այդ թուղթերը չափազանց վտանգաւոր են խորհրդային կառավարութեան եւ Բրէմլինի վարիչներուն համար։ Արդ, դատավարութենէն առաջ Ռատէք հակցուցեր է Սթալինի թէ այդ փաստաթուղթերը պիտի հրատարակուին, եթէ ինքը մահուան դատապարտեն։ Վերջապէս երբորդ թերթ մը Ռատէքի ազատումը կը վերագրէ օտար կառավարութեան մը վարիչին միջամտութեան։

Այս ալ ուրիշ պատմութիւն

«Մաթէն»էն առնելով, երէկ հաղորդած էինք թէ Զեկան մասնաւոր բազդատութիւն մը դտած է Ամերիկայի մէջ, եւ զայն դատապարտեալներուն խմցնելով, խոստովանիլ կուտայ իր ուղածին պէս։

Երէկ նոյն թերթը հետեւեալ պատմութիւնը հրատարակած էր, քաղելով լեհական թերթէ մը.— Ամբաստանեալները կը հաւաքուին սրահի մը մէջ, եւ մասնագէտ բժիշկ մը, որուն գլխուն վերեւ լուսարձակ մը կանաչորակ լոյս մը կը հեղու, կը սկսի միօրինակ չեշտով մը արտասանել այն խոստովանու - թիւնները զոր զոհերը պիտի ընեն դատաւորներուն առջեւ։ Ցետոյ, ամբաստանեալները կը բաժնուին առանձին խցիկներու մէջ և նոյն գործողութիւնները կրկնուի։ Վերջապէս, բարձրախօս գործիքներով օժտուած ռատիօներ կը տեղաւորուին իւրաքանչիւր խցիկի մէջ, զիշեր ցերեկ անդադար կրկնելու համար ամբաստանեալներուն դասը։ Մեղմերը հարկադրուած են այս մասին չարչարանքը կրել երկու հարիւր ժամ եւ նոյնիսկ աւելի, մինչեւ որ վերջնապէս խորտակուի իրենց կամքը։

Լեհական թերթին կարծիքով, այս է պատճառը որ ամբաստանեալները չատ աւելի քան հինգ ամիս կը մնան իրենց խցիկներուն մէջ, դատաւորներուն առջեւ հանուելէ առաջ։

Իտլիի գոհունակութիւնը Սանճաքի վէճին լուծման առթիւ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովի փետր. 1ի նիստին մէջ, արտաքին նախարար Պ. Իտըն հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ, պարզելով Ալէքսանդրէթի հարցին լուծման մանրամասնութիւնները.

— « Այս կարգադրութիւնը, որ կը մտնէ չահակից կողմերու միջազգային պարտաւորութեանց չարքին մէջ, որ եւ է փոփոխութիւն չենթադրեր հողային կացութեան մէջ եւ չատ զոհացուցիչ կը թուի։ Այս յաջողութիւնը մեծ մասով կը պարտինք երկու կողմերու հաչտարար տրամադրութեան եւ իմաստութեան, ինչպէս եւ տեղեկաբեր Պ. Սանտլերի կորովամտութեան։ Նկատի առնելով հարցին դժուարութիւնները, կը կարծեմ թէ կրնանք չատ քաջալերական համարիլ այն պարագան որ, Ազգերու Դաչնակցութեան հովանաւորու - թեամբ եւ համաձայն անոր ուխտին, կարելի եղաւ գտնել երկու կողմերուն համար ալ ընդունելի լուծում մը»։

Թուրքերու ցնծութիւնը նոր յաղթանակին առթիւ

Պոլսէն կը հեռագրեն.— Անտահման խանդավառութիւն կը տիրէ Պոլսոյ մէջ, Ալէքսանդրէթի հարցին կարգադրութենէն ի վեր։ Աւելի քան 100,000 ե-րիտասարդներ կիրակի օր մասնակցեցան այն հանդէսներուն որ սարքուած էին տօնելու համար նոր յաղթանակը։ Իզմիրի եւ զրեթէ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ ալ հանդէսներ կատարուեցան, ի պատիւ Աթաթիւրքի եւ վարչապետին։ Առանցի մէջ, Սուրիոյ սահմանին մօտ, մասնաւորապէս պատկառելի էին արարողութիւնները, որոնց կը մասնակցէին հայրենասիրական եւ զիտական ընկերութիւններ։ Աթաթիւրքի նուիրուած յիշատակարանները ծաղկազարդուեցան ամէն տեղ։

Կողոպուտը կը շարունակուի Պոլսոյ մէջ

Պոլսոյ թերթերը կը զրեն թէ Վազֆի տեսչութենէն եկած պաշտօնագրով մը 11,000 ոսկի վազֆի իջարէ կը պահանջուի Խաեան վարժարանէն։ Ինչպէս յայտնի է, 4500 ոսկի ալ կալուածատուրք պահանջուած է։

Կալուածոց Հոզարարձութիւնը տեղեկացուցած ըլլալով վարչութեան, ժողովը որոշեց զրել Թաղ. Խորհուրդին թէ այս մասին ինչ միջոցներ ձեռք առած է։

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ՀԱՑԻՆ ԲԻԼՕՆ 2.30ի պիտի ծախուի հինգշաբթի օրուընէ սկսեալ (վաղը), փոխանակ 2.20ի։

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆԸ որոշեց օգնաւային վաչա մը կազմել, հսկողութիւն կատարելու համար ամբողջ Միջերկրականի տարածութեան վրայ։ Այս կարգադրութեամբ, կարելի պիտի ըլլայ նաեւ հետապնդել օդանաւային մաքսանենգութիւնները, որոնց դէմ մինչեւ հիմա անզօր էր ոստիկանութիւնը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ գործողութիւնները զրեթէ ընդհատուած են, իբրեւ հետեւանք անձրեւներու եւ փոթորիկներու։ Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ հանրապետական զօրքը նոր յաջողութիւններ չհաճ է Մատրիտի եւ Մալակայի չրջանին մէջ։

ՀԻԹԼԷՐԻ ՁՕՌԻՆ ԱՌԹԻՒ, անգլիական կառավարութիւնը որոշեց կարգ մը լուսարանութիւններ խնդրել, նոր բանակցութեանց դուռ բանալու համար։ Լոնտոնի մէջ այնքան յոռետես չեն Գերմանիոյ հանդէպ, իսկ Հռոմի մէջ չերմապէս կը զնահատեն Հիթլէրի տեսակէտները։

ՍԱՍՏԻԿ ՁՄԵՌ կը տիրէ Պուլկարիոյ մէջ։ Վերջին քանի մը օրերու միջոցին ցուրտէն սառած են աւելի քան 15 հոգի։ Գիւղի մը մէջ, ձիւնին տակ թաղուած դտնուեցան երիք հովիւներ եւ 100 ոչխարներ։

ՁԱՓՈՆԻ ԴԱՀԼԻՃԸ կատմուեցաւ մեծ դժուարութիւններով, վարչապետ - ութեամբ Զօր. Հայաշիի։ Կը կարծուի թէ դահլիճին առջեւի զործը պիտի բլլայ լուծել խորհրդարանը։

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ կը չարունակեին Մ. Նահանգներուն մէջ։ Միսիսիփի գետին յորդումը սասկացած ըլլալով, 5000 բնակիչներ վտանգուած են Օհայոյի հովիտին մէջ։ Ուրիշ քաղաքի մը 34,000 բնակիչները ամբողջովին պարպուեցան։

ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ չուտով ամբողջ երկրին մէջ նամակներ պիտի փոխադրէ առանց յաւելուածական վճարումի, այնպէս որ իրիկունը ձգուած նամակ մը առտուն իր հասցէին պիտի հասնի, ո՛ւր որ ալ գտնուի։

Հ. Յ. Դ.

Փաստիզ

ԱՆԹԼԷՐ-ՊՈՒԱ-ՖԱԼՈՆՊի ԱԶԱՒ ԵՆԹԱԿՈՎԻԱՆ ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 5 փետր. ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, նոյն ցաւաքատեղին։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Քաշանի կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ
7 փետր. կիրակի, Bourg la Reine-ի սրահին մէջ
Դասախօս՝ **Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ**

Թատերական ներկայացում

Ֆ. կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ
6 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ։
կը ներկայացուի **ԱՆԻՄՕՆԱԼԻՆ ՓՈՔՐՈՒԸ**
եւ Պարոն Խաչի **ՄՕՏՕԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.**
Գիներ՝ մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 1 ֆր.։

Միծաղի մեծ երեկոյթ

երիտասարդ Թատերագիր **Արամ Պետրոսեան**
մասնակցութեամբ փարիզահայ քեմական լաւագոյն ուժերու
21 փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին
Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, 8 Rue Danton, մէթրօ **Odéon**
Առաջին անգամ բլլալով կը ներկայացնէ
ՎԵՂԱՐԱՒՈՐ ՏՕՆ ԺՈՒԱՆԸ
(Պատակերգութիւն 4 արար)
Երեք ժամ անընդհատ քրքիջ։
Մուտք՝ 5, 10 եւ 15 ֆր.։
Տոմսերը կարելի է ձայնայիթել Հ. Յամուէլ գրատունէն, *51 rue Mr. le Prince*։

"ՎԷՄ,,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ «ՎԷՄ»ի ԺՋ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ՝ «Արհաւիրքի Օրեր».— ՓՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ՝ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԴՈՄԵԱՆ՝ «Ցուշատետրէս».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ՝ «Ազգրանիկը Միւնեաց աշխարհում».— Վ. ՓԱՓՈՋԵԱՆ՝ «Համաչխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ-Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ՝ Ռուսոյի նամակները.— ԱՆՑԵԱԼՔ.— ԿԵՆՔ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ.— Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒԻՆ՝ «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ։

Խմբագրութիւնը չատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնեգիներու վճարումը։ Մասնաւոր ապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն չանալ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աչակցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան։ Փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգիրը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «Ցառաջ»ի խմբագրատուն, Մարսէյլիներ՝ Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale։ կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian, 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson, (Seine).

ՐԻԹՄԻԳԻ ԴԱՍԵՐ

ժամ Տալքրոզի մէթոտով
ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Շորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6։ 91, Rue Olivier de Serres, Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles։
Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ։ Ինչպէս նաեւ երկսեռ չափահասներ։ Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Յարօն Յուրուբերանի Հայր. Միութեան ԱԺերիկայի կ. վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակիցներ՝ հարց եւ արմէն սասունիներուն եւ պարագաններուն, ինչպես նաեւ Ֆ. Ֆ. Ֆրանսայի շրջանի կ. վարչութեան, հայրենեաց սեդրակ սասունեանի դառնադէտ մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի տիկին Փառանձեմ Պօղեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Արուսեակ Թաղաֆեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ իրենց աղգականները եւ բարեկամները կը խորին շնորհակալութիւն - ները կը յայտնեն կազմակերպութիւններու, միութիւններու եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ, զրաւոր, մամուլով եւ ծաղկեպսակներով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի որդւոյն, եղբօր, մօրեղբօր եւ ազգականին՝ ԳԷՈՐԳ ՊՕՂԵԱՆի, դառնակսկիծ մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ յունուար 19ին եւ թաղումը կատարուեցաւ յունուար 21ին։

ՀԱՅ ՄՈՒՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ վաղը հինգշաբթի 4 Փետր. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales-ի *մէջ, 2 rue de Lille, Paris.*
Դասախօս՝ Պ. ՅՕՊԱՆԵԱՆ
Նիւթ՝ Ֆրիկ (շարք)։

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԻՔ
երգիծաթերթը՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»
փարիզի եւ Շրջանի Ցառաջի ցրուիչ
Պ. Ա Հ Ե Տ Ի Ա Ն։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԸ

Մարսէյլ— փրատոյի մայր—եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ փետր. 4, հինգշաբթի, ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ տօնին առիթով հանդիսաւոր Ս. պատարագ կը մատուցանէ եւ կը քարոզէ Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ։ Տեսի կ'ունենայ նաեւ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՂԱՆԱԴ, անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով Ամենայն Հայոց Շնորհազարդ Տ. Տ. ԽՈՐԷՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻՆ, Այս արարողութեանց կը յաջորդէ ճաշդիսակատարութիւն մը՝ երգով եւ արտասանութեամբ՝ ներկայիին դ կրթախումբին կողմէ, նուիրուած ազգային—եկեղեցական մեծ տօնին։

Սիրով կը հրաւիրուի ամբողջ մարսիլիացւոյն ներկայ ըլլալու եւ վայելելու մեծապանծ յիշատակի մը կազդուրիչ ներշնչումները։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Բնիկ Մարաչցի Վարդան Գավաֆեան կը փնտռէ իր եղբայրը՝ Հաճը Յարութիւն Գավաֆեանը (28—29 տարեկան) եւ քեռայրը՝ Յովհաննէս Թորոսեանը, որոնք ապէ տարիներ առաջ կը գտնուէին Ֆրանսա, Վիչի (Իզէրի չրջան)։

Տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իրեն հետեւեալ հասցէով.— Ղազարոս Պետրոսեան, քաֆէքօփթիա, Քալամարիա, Սելանիկ

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ
Journaux R. CHIMCHI
29, Aghiou Marcou, ATHENES
Journaux R. CHIMCHI
56, Akti Miaouli, PIRÉE

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ. Յ. Դ. Մատենադարանէն, նպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Յ. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30 ֆրանկ
» Հոսանքներ	10 »
» Հայկական չարժման Նախապատմութիւն I և II հատ. միասին	20 »
» Բողոքը Նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.	10 »
» Համաժողովրդական բանակ	3 »
» Աւգուստ Բեբել	3 »
ՋՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. չարժումը 19րդ դարում	5 »
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ Մեր փիլիսոփայական Աչխարհայեացքը	12 »
Ն. ՀԱՆԳՈՑՑ՝ Մտածումներ Հ. Յ. Դաչնակցութեան մասին	4 »
ԼԷՎԻՆՍԿի (Թարգ. Կ. Մ.) Ընկ. Մէջազգ. եւ ձնչ. ժողովուրդները	4 »
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ ժողովրդ. ինքնապաչտպանութեան	2 »
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարգ. եւ Հ. Յ. Դ.ը	5 »
ՉԷՔՈՒՆՑԻ՝ Չէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4 »
ՊՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4 »
Լ. ՊԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Պոլչեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2 »
ՄԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Յոյսի Չահեր	3 »
ՄԻԱՄԱՆԹՕ՝ Հայրորդիները	2 »
ՔՐ. ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4 »
Դ. ԲՐԱՆԴԷՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1 »
Հ. Յ. Դ. (Տպատ.) Ցեղափոխականներ (Վ. Գօլօչեան եւ Ց. Ազրիպասեան)	2 »
Հ. Յ. Դ. (Տպատ) Մայիսի 28	4 »
Հ. Յ. Դ. (Տպատ.) Եւրոպացիներուն կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3 »
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2 »
Վ. ԱՐԱՐԱՏՄԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ռուսաստանում	2 »
ՅՐԻՏ. ԷՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2 »
Ա. Զ.՝ Մէծ առաւօտ	1 »

Դիմել հետեւեալ հասցէին.— « ՅԱՌԱՋ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ ։

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է քանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաւաւորուած սափրիչի խանութ մը, ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար։ կեդրոնական չեռուցիչ։ Պայլ 7 տարի։ Մատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Շէրէմէթճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie։

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN
Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ,
ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ Ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ընդունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱՑՐԸ
Ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մերքօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — *Հեռաձայն* Danton ; 52 - 78
Արեւելեան եւ Եւրոպական խոհանոցի կերակուրներ։

ՀԱՅՈՒՀԻՆ
ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵՒ
Գրեց՝ Հ. Վ. Վ. Հացունի

Շատեր փորձեցին գրել այս կարեւոր նիւթիս վրայ. բայց քանի մը ցիր ու ցան ծանօթութիւններէն աւելի չկրցան տեսնել իրարու քով եւ եղած փորձերէն ոչ մին կրնայ ընդունիլ իր վրայ եւ արդարացնել՝ «Հայուհին պատմութեան առջեւ» տիտղոսը։ Եւ սակայն անհրաժեչտ էր այդ անուան արժանի աչխատութիւն մը որ պիտի ծառայէր մեր անցեալ քաղաքակրթութեան լաւագոյն լուսաբանութեանը։

Մեր այս աչխատութիւնը պատմութեան մէջ ծանօթ հայուհեաց անհատական կենսագրութիւնը չէ. այլ հայ կնոջ ամբողջ կեանքը, սկսելով 18 տարեկան գլխոց մէջ. այսինքն է՝ անոր անունդն ու դաստիարակութիւնը, եւ ունեցած դերն առանին կենաց, ամուսնութեան, մայրութեան, ընկերութեան, վարժչարութեան, եկեղեցւոյ, առաքինութեան, չարութեան, բարեգործութեան, չինարարութեան, ուսումնասիրութեան, արուեստներու, քաղաքականութեան, քաջութեան, տատապանաց ու սգոյ մէջ. եւ իւրաքանչիւր նիւթ մանրամասնօրէն նկարագրուած ու ճոխացած բազմաթիւ օրինակներով. բոլորն հաւաքուած մեր տպագիր եւ անտիպ բազմախուռն աղբիւրներէն, որոց մեծամասնութիւնը չէր ամէն ուսումնասիրողի։ Իսկ վերջին գլուխը կը նկարագրէ օտար արքունական կամ իչխանական տներու հարսնութեան դացած 52 հայուհեաց կեանքը, հաւաքուած մասամբ տոհմային եւ մասամբ արտաքին դժուարամատոյց աղբիւրներէ, ինչ որ մեծապէս հետաքրքրական է։

Կը հետեւի՝ որ մեր ընթերցողը իրենց ձեռքը պիտի ունենան տասնհատոր մը, զարդարուած նաեւ չրջանի նկարներով։ Զուտ պատմական ու զեղեցիկ զործ մըն է ուրեմն մեր այս հրատարակութիւնը, զոր մէն հայ ընտանիք ունենալու է իր սեղանին վրայ, լաւագոյն կերպով ճանչնալու համար իւր ազգին անցեալը, իրական՝ ոչ երեւակայական գոյներով, եւ կարեւոր դասեր հանելու համար անկից։

Այս աչխատութիւնն մամուլի առաջ է տակաւին. եւ անոր գին նչանակուած է 5 ղ. ֆրանք անոնց համար՝ որ կը կանխեն յղել գինը, որ յետ տպագրութեան աւարտման պիտի բարձրանայ 8 կամ 9 ղ. ֆրանքի։ Գիրքը լոյս կը տեսնէ այս յունիսին։

Որ եւ է յանձնարարութեան համար դիմել՝ Imprimerie Arménienne, St Lazare Venise (Italie)։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն չաբաթ գիչեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկը ժամը 3ին, իսկ գիչերները ժամը 8.30ին։
ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ
JEUDI 4 FÉVRIER 1937

Ամ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3337

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՒԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱԶԳ. ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

—o—

Վատահութեան քուէ 186ի դէմ 405ով

19 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ. ՊԻՏԻ ԾԱԽՍՈՒԻ, ՎԻՃԱԿԱՐԻ ՕԴԱՏՈՐՄԻՂ ՄԸ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Երեսփ. ժողովը երեքշաբթի օր վերջացուց ազգ. պաշտպանութեան մասին եղած հարցապնդումները ու վիճաբանութիւնները, որոնք կը չարունակուէին անցեալ չաբթուընէ ի վեր: Ժողովը լսելով ազգ. պաշտպանութեան նախարար Պ. Տալատիէի, օդանաւային նախարար Պ. Քոյլ եւ վարչապետին բացատրութիւնները, վատահութիւն յայտնեց կառավարութեան, 186ի դէմ 405 քուէով:

Վիճաբանութեանց ընթացքին, Պ. Տալատիէ յայտարարեց.—

1. Մաժինոյի ամրութեանց պիծը կ'երկարաձգուի մինչեւ ծովեզերք՝ Տէօնքէրք, Պելժիոյ սահմանադրութիւնը երկայնքէն:

2. Համագումար 19,000,000,000 ֆրանք (181 միլիոն անգլ. ոսկի) պիտի խնդրուի, աւելի զօրացնելու համար զինուորական ամրութիւնները եւ մեքենաշարժ կազմակերպումը՝ յաջորդ չորս տարիներու ընթացքին:

3. Շուտով պիտի եռապատկուին թեթեւ մեքենաշարժ զօրաբաժինները, եւ փորձեր կը կատարուին ծանր մեքենաշարժ զօրաբաժիններ հաստատելու համար:

4. Մարզանքի կեդրոններ կը կազմակերպուին, այնպէս որ ազգին ամբողջ երիտասարդութիւնը կրնայ մասնակցիլ մարմնակրթութեան դասընթացքներու:

Իսկ օդանաւային նախարարը իր կարգին յայտարարեց.

— « Մեր ռմբաձիգ օդանաւերու տորմիղը պիտի քառապատկուի 1938ին եւ պիտի հնգապատկուի 1939ին: Մենք երեք միլիառ չունինք չարձակելու, սակայն պէտք է պատրաստ ըլլանք ամէնէն չնախչնախիչ պատասխանը տալու որ եւ է չարձակման: Անցեալ չունիսէն ի վեր մեր կազմ եւ պատրաստ առաջնակարգ օդանաւերուն թիւը 37 առ հարիւրէն 67ի բարձրացած է: Օդանաւային արտադրութիւնը 50 առ հարիւրէն 70 առ հարիւրի :»

Նախարարը չուզեց յայտնել Ֆրանսայի օդանաւային ուժին բուն թիւը, բայց յայտարարեց թէ ամենազօրաւորն է աշխարհի մէջ, իսկ որակով գերազանց բոլորէն, բացի Ա. Միութեան օդատորմիղէն :

Պ. Տալատիէ պարզելով միւս պետութեանց սպառազինութիւնները, հետեւեալ կերպով ամփոփեց ընդհանուր պատկերը.—

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Երկամեայ զինուորութեան շնորհիւ, Գերմանիա կազմած է աւելի քան մէկ միլիոնանոց մնայուն բանակ մը, մէկը ըլլալով ոտքիկանական եւ պարտաւորիչ աշխատանքի ուժերը: Զինուորական ինքնաշարժնեղու համար չինուած են յատուկ ճամբաներ՝ 4500 մղոն երկայնութեամբ, դիւրացնելու համար զօրքին փոխադրութիւնը :

ԻՏԱԼԻԱ.— Թէեւ զինուորական պատրաստութիւնները այն թափը չունին ինչ որ Գերմանիոյ մէջ, բայց կարեւոր են եւ սպառազինութեանց ճարտարարուեստը չատ բանուկ վիճակ մը ունի:

Ա. ՄԻՈՒԹԻՒՆ.— Գործօն բանակի 1,300,000 զինուորներուն վրայ պէտք է աւելցնել 150,000 եւս, ինչպէս եւ Զեկային 150,000 զինուորները, հազարաւոր սրընթաց հրասայլեր եւ նաւատորմիղ մը որ երբեք սահմանափակուած չէ որ եւ է պայմանագրով: Ցայսոնի չէ օդային ուժերուն չափը:

ՄԵԾ ԲՐԻՏԱՆԻԱ.— Ամէնէն աւելի զինաթափութիւն քարոզեց եւ ամէնէն աւելի զինաթափ եղաւ. բայց հիմա կը կազմէ օդանաւային մեծ ուժ մը եւ կ'աւելցնէ զինուորագրութեան դիւրութիւնները, իսկ իր նաւատորմը առաջինն է ամբողջ աշխարհի մէջ :

Նոյն իսկ ԶՈՒԻՑԵՐԻԱՆ զինուորական մնայուն ուժ մը կ'աւելցնէ քաղաքապահ զօրքին վրայ, իսկ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ եւ ԱՍԻԱ. արագօրէն յառաջ կը տանին վերազինումը: «Արդ, Ֆրանսա ինչպէս կրնայ անչափ մնալ այս պիսի ճիգերու հանդէպ »:

Եզրակացնելով, Պ. Տալատիէի չէչտեց թէ զինուորական ճարտարագործութեան բոլոր ճիւղերուն մէջ 1937ի արտադրութիւնը 1936ի կրկնապատիկը պիտի ըլլայ: Բանակին թիւը 700,000էն չատ վեր չէ:

Երկու նախարարներն ալ բացատրեցին թէ բանակը երբեք խառնուած չէ քաղաքականութեան եւ թէ սպաներու փոփոխութիւնը կատարուած է պարզապէս չարքերը երիտասարդացնելու համար :

Զոռս հայրենակիցներու արկածը Պերլինի մէջ

Պերլինի մեր աշխատակիցը, Պ. Պ. Թրունճեան, մեզի կը հաղորդէ հետեւեալ ցաւալի արկածը.—

Պ. Պ. Երուանդ Տէր Մինասեանը, Վանի-ուչը, Արամ Տէր Մինասեանը եւ ես ինքնաշարժով գերեզմանատուն կ'երթայինք, հայրենակցի մը մեռելին: Ճանկարծ մեծ բեռնատար մը զարնուեցաւ մեր ինքնաշարժին եւ հոն մնացինք երեկ (յունուար 29): Հիւանդանոց փոխադրուելով, դիս եւ Արամը ձղեցին : Մենք երկուքս քանի մը վէրքեր եւ ցնցումներ միայն կրած էինք, իսկ Պ. Եր. Տէր Մինասեան, որ 63 տարեկան է, կը զարմանուի հիւանդանոցին մէջ : Վանիուչն ալ զարմանի կը կարօտի :

« Յառաջ » չուտափոյթ ապաքինում կը մաղթէ բոլորին ալ:

*** Այս առթիւ մեր թղթակիցը կը գրէ թէ նախորդ օրը, « Երիտասարդ» Միութեան վարիչին բանախօսութենէն վերջը, Պ. Եր. Տէր Մինասեանի առաջարկով, 141 մարք հաւաքուած է, օգնելու համար կարօտ գաղութներու ղրկնական պէտքերուն :

ՆՈՐ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ ՏԱՐԱԳԻՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ՁԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

—o—

Արտաքին նախարարութեան յանձնարարութիւնը

Երէկ ստացանք հետեւեալ պաշտօնական զեկոյցը (երրորդ).—

Հայ Գաղթականաց Կեդրոնական Ընդհանուր Ժողովը, ինչպէս յայտնած էր իր երկրորդ զեկոյցին մէջ, Արտաքին Գործերու Նախարարութենէն ստացած է ծանուցագիր մը հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Կը խնդրուի 20 եւ 21 տարեկան հայ երիտասարդներէն, որոնք զինուորական ծառայութեան պիտի կոչուին 1937ի վերջերը, իրենց անունը յայտնել Հայ Գաղթականաց Կեդրոնական Ընդհանուր Ժողովին կամ Ավընիւ Ռիէպէրի Օֆիսին, եթէ ֆրանսական հաղաքացիութեան խնդրագիր ներկայացուցած են թէ իրենց անհատապէս, թէ իրենց ընտանիքներու ստորագրած խնդրագիրներով միասին:

Վերոյիշեալ մարմինները արտօնուած են այդ ցանկը ներկայացնելու ձեռնհաս իշխանութեան, որ ամէն ջանք պիտի ընէ փութացնելու հարկ եղած ձեւակերպութիւնները, որպէսզի այդ խնդրանքները, կարելի եղած չափով, նպաստաւոր լուծում մը ստանան երիտասարդներուն զինուոր երթալէն առաջ »:

Հայ Գաղթականաց Կեդր. Ընդհանուր Ժողովը, որ Արտաքին Գործերու Նախարարութեան ներկայացուցած էր, ի միջի այլոց, հայ զինուորագուներէն ֆրանսական հպատակութեան խնդրագիր ներկայացնողներուն բաղձանքը որ իրենք եւ իրենց ընտանիքները ֆրանսական քաղաքացի ընդունուին՝ իրենց զինուոր երթալէն առաջ, վերոյիշեալ ազգը իբր առաջին քայլ մը կը նկատէ դէպի կարգադրութիւն հպատակութեան բարդ հարցին: Ընդհանուր Ժողովը պիտի չարունակէ իր ջանքերը՝ այդ գեղին վրայ արտայայտուած բաղձանքներուն գոհացում ձեռք բերելու համար աւելի լայն չափերով: Մինչ այդ, պէտք է փութացնել թեկնածուներու ցանկերուն պատրաստութիւնը :

Հետեւաբար, 20 եւ 21 տարեկան զինուորագուները, որոնք արդէն հպատակութեան խնդրագիր ներկայացուցած են, կը հրաւիրուին նամակով հաղորդելու իրենց անունը, հասցէն, իրենց տուած խնդրագրին թուականը եւ ուր եւ որու ներկայացուած ըլլալը, կամ Հայ Գաղթ. Կեդր. Ընդհանուր Ժողովին, 15, Բիւ Ժան Կուժոն, Փարիզ (8), եւ կամ 71 Ավընիւ Ռիէպէրի Օֆիսին, Փարիզ (16): Պէտք է նոյնպէս նամակով յիշեալ հասցէներէն մէկուն կամ միւսին հաղորդուին նոյն տեղեկութիւնները իրենց ընտանիքին այն անդամներուն համար որոնք նմանապէս հպատակութեան խնդրագիր տուած են:

Անոնք որ իրենց անձին համար միայն այդպիսի խնդրագիր ներկայացուցած են, պէտք է փութան իրենց ընտանիքին անդամներուն համար ալ (եթէ ունին) նոյն դիմումը կատարելու, եւ զանոնք արձանագրութեանց ցանկին մէջ մոցնելու :

Իսկ անոնք որ մինչեւ հիմա ոչ իրենց անձին եւ ոչ իրենց ընտանիքին համար խնդրագիր տուած չեն եւ կ'ուզեն ֆրանսական հպատակութիւն ընդունիլ, պէտք է ժամ առաջ կատարեն այդ գործողութիւնը եւ նամակով հաղորդեն խնդրուած տեղեկութիւնները, իրենց եւ իրենց ընտանիքին համար, Հայ Գաղթ. Կեդր. Ընդհանուր Ժողովին մօտ, ամէն օր, (բացի կիրակիէն) կէս օրէն յետոյ ժամը 2 — 6, կամ Ավընիւ Ռիէպէրի Օֆիսին մօտ (ամէն օր առաւօտեան ժամը 10 — 12):

Այս հրաւէրը կ'ուղղուի նոյնպէս զաւառներու մէջ ապրող 20 կամ 21 տարեկան զինուորագուներուն որոնք նոյն պայմաններուն մէջ կը գտնուին եւ որոնք նամակով դիմելու են վերոյիշեալ հասցէներուն մէկու կամ միւսին :

Ֆրանսական հպատակութեան թեկնածու հայ զինուորագուները իրենց բնակավայրի Մէրիներուն (Թաղապետարան) մօտ կրնան դիմել խնդրագրի բանաձեւերը :

Հաւաքուած արձանագրութեանց ցանկերը պիտի կեդրոնացուին Հայ Գաղթ. Կեդր. Ընդհանուր Ժողովին մօտ եւ հետզհետէ պիտի ներկայացուին պատկան իշխանութեան :

Թուրքիոյ պատրաստութիւնները սկսան

—o—

Երէկ, չորեքշաբթի, Միլանի մէջ իրար գտան Թ. Ր. Արտա եւ կոմս Զիանո, Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ արտաքին նախարարները: Օրակարգի առաջին խնդիրը կը կազմէ Տարտանէլի հարցը: Ինչպէս կը յիշուի, Իտալիա չմասնակցեցաւ Մոնթրէօյի խորհրդաժողովին, հետեւաբար չէ ստորագրած պայմանագիրը: Ժողովը տեղի ունեցաւ այնպիսի ատեն մը երբ ի զօրու էին պատժական տնօրինութիւնները: Այժմ Թուրքիա կ'ուզէ որ ֆաշական պետութիւնն ալ ստորագրէ պայմանագիրը Բայց երկու պետութեանց բանակցութիւնները ուենին աւելի կարեւոր խմաստ մը: Այսպէս, պիտի քննուի Միջերկրականի ընդհանուր կացութիւնը, ինչպէս եւ Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ ընդհանուր յարաբերութիւնները, հիմնուելով 1928ին կնքուած դաշնագրին վրայ: «Իմանիթէ» կը կարծէ թէ Իտալիա աւելի հեռուր նպատակ մը ունի,— իր ազդեցութիւնը հաստատել արեւելեան Միջերկրականի մէջ, ուր երկոտասան կղզիները գործողութեանց խարիսխ մը կը կազմեն արդէն: (Իտալիա սպառազինութիւններ կը կատարէ Լերոս կղզիին մէջ):

Ինկիւբիւթ մէջ զրոյց կը չրջի թէ Կոմս Զիանօ Թուրքիա պիտի երթայ յառաջիկայ մարտին: Այս առթիւ անգլիական գործակալութեան մը Հռոմի թղթակիցը կը գրէ.— Մուսոլինիի կողմէ թելադրուած քառանդամ դաշինքը ճախողած ըլլալով, իտալական դիւանագիտութիւնը կը փորձէ քաղաքական բանակցութիւններ կատարել Թուրքիոյ, Յունաստանի, Եուկոսլավիոյ, Ռումանիոյ եւ Չեխոսլովաքիոյ հետ: Գերմանիան ալ իր կողմէ յանձն առած է ճեռնարկներ կատարել Պելժիոյ, Հոլանտայի, Լեհաստանի, Սքանտինաւեան եւ Պալթեան երկիրներու մէջ: «Այս բոլոր բանակցութիւնները կը ձգտին երկու նպատակի.— խաղաղութեան երաշխաւորութիւններ ստանալ եւ չէզոքացնել համայնավարութիւնը :

Երկու դիւանագէտները պիտի քննեն նաեւ երկրորդական խնդիրներ.— Իտալական չահերը՝ Թուրքիոյ մէջ, կրօնական ստացուածքներ, բանագրաւած գոյքեր, առեւտրական ազատութիւն, դպրոցական հարցեր եւն.:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՇՈՒՆԸ ԵՒ ԽՄԲԱԳԻՐԸ

Մաթէնի խմբագրապետը, Սքէֆան Լօզան, պահապան շունի կը նմանցնէր հրապարակագիրները,— ինչու որ հետապնդած աշխատող այս գրագէտները պարտաւոր են աղմուկ բարձրացնել՝ երբ կը վտանգուին հանրային շահերը :

Սքէֆան Լօզանի փոխաբերաբար ըսած խօսքը նորութիւն մը չէ հայ մամուլին մէջ ,— երկար ատենէ ի վեր սովորութիւն դարձած է կարգ մը գրչակներու համար ,— որոնց մտաւորական ամբողջ պաշարը իրենց անունն ու մականունը գրել գիտնալն է , — դդմահամ սրամտութիւն մը փորձել շուն անուանելով *Յառաջի* խմբագիրները, անոր համար որ անոնց անուան սկզբնատառն է Շ-, բայց անոնք գարմացան անշուշտ՝ երբ Ֆրանսացի հրապարակագիրները չգայթակղեցան Սքէֆան Լօզանի բաղդատութենէն:

Արդարեւ, ոչինչ կայ զարմանալի, — շուներ կան, ազնուական ցեղէ, որոնց վրայ կը հիանայ համաշխարհային գրականութիւնը, սկիզբէն ի վեր: Ռուբէն Զարդարեան, սեմնչելի էջով մը, կը պանծացնէ գամբոր, անոր պատկերին մէջ դնելով խորունկ մտածումներու հանգոյցը :

Սակայն սկսինք դիցաբանութենէն· — Կերբերոս կը կոչուէր այն շունը , զոր Աստուածները կարգած էին դժոխոց պահապան: Եգիպտական աստուածներէն մին, Անուբիս, շունի գլուխ ունէր : Վերջապէս Հելլէններէն հրաշալի գծագրութիւններ թողուցած են մեզի ազնուական շուներու կեանքէն: Ո՛րքան սուղ կը ծախուէին այդ շուները հին Աթէնքի մէջ,— Ալկիբիադէսի շունը աւելի արժէք ունէր քան հօքը պարմանի գերուհիներ :

Բոլոր ազգերու լեզուներուն մէջ հազարումէկ բացատրութիւններ կան, ուր շուն բառը կը գործածուի զանազան իմաստներով :

Եւ երբ Սքէֆան Լօզան շունի նմանցուց ֆրանսացի խմբագիրները եւ ինքզինք, ոչ ոք գայթակղեցաւ, ոչ իսկ ինք:

Ներողութի՛ւն,— խօսքը ազնուական ցեղ շուներու մասին է միշտ: Կան նաեւ փողոցի շուներ,— հոսուտ եւ անօթի, որ կը սլմտկան դրանդ տակ, կը հաչեն ետեւէդ՝ իբրեւ թէ քեզ պաշտպանելու համար, բայց կը հաչեն նաեւ ետեւդ դէմ՝ երբ դրացին աւելի տաք հացը :

Կո՞ւ այսպիսի շուներ մամուլին, մասնաւորաբար հայ հրապարակագրութեան մէջ,— չեմ գիտեր :

Սակայն երբ տեսնէք խմբագիր մը, որ թերթի մը մէջ կ'աշխատի եւ արդի Հայաստանի թերթերէն լուր խաղ ուած ատեն կը բարկանայ ու կ'ընդվզի, նոյնիսկ յօդուած կը գրէ արդի Հայաստանի դէմ՝ խմբագրապետին տեսակէտներուն հակառակ, կը թելադրէ չզրպղի՛լ Հայաստանով եւ հետտմբրուելի մնայն արտասահմանով, «բորենիի բարոյական ըմբռնում » տեսնելով Հայաստանի բոլշեւիկեցրուն վերաբերումին մէջ հանդէպ արտասահմանի, աչք տնկած՝ հայ գաղթաշխարհի «գրաստային աշխատանքի վաստակին», ճիշդ ու ճիշդ «վաշխառու Հրեայի ճկունութեամբ», որ ուրիշ նպատակ չունի բայց եթէ պարպել արտասահմանի հայ բանուորական խակը վերաշինութեան խոստումներով, .. եւ յանկարծ օրին մէկն ալ նոր հացատէր գտած՝ երբ Հայաստան կը գովէ, Հայաստան պաշտպանելու ճեւեր կ'առնէ իր նախկին տէրոջ դրանը դէմ կանգնած, — Հայաստանի գանձանակէն բաժին առնելէ վերջ,— երբ տեսնէք այդպիսի խմբագիր մը, չըլլա՞յ թէ շուն անուանէք զայն կամ անասուն, — ներողութի՛ւն — պարզապէս ադրասուն, եւ ոչ ուրիշ բան :

ԱՐԱՋ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ՎԵՐՋԸ

—o—

«Մաթրագործուհի»ը կը շարունակուի

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Լոնտոնի թերթերուն.— Անցեալ չաբթուան դատավարութեան ընթացքին իբր հարիւր հին ու նոր բոլշեւիկներ, ճարտարագէտներ եւն. մեղադրանքի տակ իրենք 17 ամբաստանեալներու խոստովանութիւններով Կրնանք ենթադրել թէ բոլորն ալ բանտարկուած ենթրկէն, բայց թէ հրապարակաւ պիտի դատուի՞ն,— ուրիշ խնդիր է : Առնք միայն մէկ մասը կը կազմեն այն բազմութեան որ կը կարծուի թէ ձերբակալուած է, վերջին «մաթրագործում»ներու հետեւանքով: Միեւնոյն ատեն, լուրեր կը հասնին զաւառներու քիմիական եւ ռազմանիւթի հաստատութեանց մէջ կատարուած մաթրագործումներու մասին: Այսպէս, Եէրլով, Կոբլովքայի քիմիական հաստատութեան նոր վերահսկուչը կը տեղեկացնէ թէ Մոսրին Տոնի այս հիմնական գործարանը «բոլորովին մաթրուած է թրոցքիական աւազակներէ որոնք մեր մեծ գործարանները պատուած էին իրենց մասնաւոր ուշադրութեամբ: Մեր չինարար աշխատանքին սկիզբէն ի վեր եւ երկար տարիներու ընթացքին խափանարարներու եւ քանդիչներու ստորին խմբակ մը կը գործէր այստեղ, իրրեւ գլուխ ունենալով Փուչինը (13 զինադահարեաններէն մէկը) : Այս գործարանին վերջին տնօրէնը, Ուլանով, գլխաւոր ճարտարագէտը՝ Թամ — որ բանտարկուած է մէկ տարիէ ի վեր — Ասինովքի, որ նշանակուած էր Թամի ձերբակալութենէն վերջը եւ ստորագրաս ծառայողներու ամբողջ խումբ մը դատաճանական գործեր կը կատարէին» :

Վերատեսուչը յետոյ կը յիշէ չարք մը արկածներ եւ խառնակութիւններ, բոլորն ալ հետեւանք՝ «խափանարարներու» գործունէութեան : Օրինակ, երկու պայթիւններ տեղի ունեցած են «ամօնեաք»ի բաժնին մէջ, մարդկային ծանր կորուստներ եւ 50,000,000 րուբլի վնաս պատճառելով : Ցետոյ, գործարանը կառուցուած էր «եղեռնականօրէն դէշ», խափանարարները «գիտմամբ դժդոհութիւն կը տարածէին, բանուորներուն համար չինելով փտած տաղաւարներ, որոնք արդէն փլչելու վրայ են, բայց դեռ կը պատսպարեն հաստատութեան աշխատաւորներուն 70 առ հարիւրը : Ասկէ զատ, մեր 10,000 բնակչութիւնը բոլորովին զրկուած է բաղնիքներէ եւ լուացարաններէ :Խափանարարները տակնուվրայ կ'ընէին կարգապահութիւնը, ոչնչացնելով ճարտարագէտներու եւ արհեստագէտներու որ եւ է նախաձեռնութիւնը : Ամենօրեայ խորհրդակցումներ իրրեւ բնական օրէնք կ'ընդունուէին: Ամբողջ անցեալ տարուան ընթացքին յատուկ կը տարուի մեր հաստատութեան մաքրագործումը , բայց չէ վերջացած տակաւին: Սակայն եւ այնպէս գործը աւելի լաւ կ'ընթանայ այժմ եւ մեր Սթախանովեան բանուորները կը թքնեն ֆաշական խափանարարներուն երեսը » :

*** Վերջին օրերս կուսակցութենէն վտարուեցաւ Քուտրավկաւ, Լէնին-կրատ — Վարչաւա երկաթուղիի քաղաքական բաժնին վարիչը, իրրեւ գործակից Թրոցքի - Զինովիեւ խմբակին :

*** Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այրի տիկին Լէնինի ձերբակալութիւնը : Տիկինը գործօն կեանքէ քաշուած է 1930էն ի վեր :

*** Նոր հեռագրի մը համաձայն հաւանական է որ Ռատէք եւ Սոքոլնիքով նորէն դատի քաշուին, «ամէն բան խոստովանած չըլլալու յանցանքով» :

ՔԻՉ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԸ՝ ՌԱԶՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏՈՎ

— · —

Բ.

Տնտեսական տեսակէտով Վասպուրականը ինքնաբուխ աշխարհ մըն է, կ'արտադրէ առատ ցորեն, արմտիք, ոլթատունկ, մետաքս, ծխախոտ, պըտուղ, բանջարեղէն, բրինձ, վուշ, կանեփ, դեղանախձոր եւ ճակնդեղ: Ձանիկի աղահանքը կը բաւարարէ տեղական պէտքերուն: Ուրարտացիներու շրջանին Վասպուրականի լեռները ծածկուած էին զեղեցիկ անտառներով, որոնց մնացորդները տակաւին կ'երեւան Շատախի, Կարճկանի եւ Գիւալաչի զաւառներուն մէջ: Վան – պուրականի արօտատեղիները հինէն ի վեր անուանի են խոշոր եւ մանր եղջիւրաւոր անասուններու անհամար հօտեր եւ ձիերու ազնիւ եւ ընտիր ե – րամականեր: Ներքնահողը հարուստ է ամէն տեսակ հանքերով,— պղինձ (Զիլան Տէրէ), քարիւղ (Գոբծոթ), արսէնիք (Մոչառ), հանքածուխ (Զուխ, Սիվան Մաէն), երկաթ (կարճկան, Մոկս), բորակ (Վան, Պաչքալէ), կապար (Շատախ, Զուխ) մինչ Ուրարտացիներու դաշնակից Հէքեարիի ձորապետները կը տարմադրէին Ուրմարի եւ Շէմտինանի անապը, որպէսզի Զիլանայ ձորի պըղինձը պրօնզի վերածուի: Ուրարտացիները ճարպիկ մետաղագործներ էին, այս բոլոր հանքերը կը չահագործէին: Հաւանական է որ անոնք ծանօթ էին կապարի եւ քարիւղի գործածութեան, որովհետեւ Վանի մէջ – նարերդին մէջ կայ կապարի հոր մը եւ սեպաձեւ արձանագրութեանց մէջ յաճախ կը հանդիպինք «կրակ թափելու անոնց ամրոցին վրայ» բացատրութեան:

« Պատերազմի ժամանակ իւրաքանչիւր Ուրարտացի եւ Նաիրցի զինուոր էր, իւրաքանչիւր իշխան ունէր իր զօրամասը, որ կը միանար արքայական պահակազօրքին: Բանակը բաղկացած էր հետեւակազօրէ, հեծելազօրէ եւ մարտակառքերէ: Թեթեւազէն հեծելազօրը կ'ասպատակէր թշնամի հողամասերը, կը ծառայէր իբր յառաջապահ, կ'անցնէր թշնամի բանակին թիկունքը անոր պաշտեւարքումը խանգարելու եւ հաղորդակցութիւնները փոանգելու համար: Ուրարտական զէնքերն էին աղեղ, վահան, նիզակ, սուր եւ բերդեր դէմ հարեր արձակող գործիքներ. իւրաքանչիւր զինուոր ունէր տիկեր, որուն օդով կ'ուռեցնէր, մէջէրը կը կապէր եւ ջուրին վրայ ծփալով կ'անցնէր հանդիպակաց գետափը» : (Հ. Ս. Տ. Մովսէսեան): Այս ձեւը վերջերս սկսած է օգտագործուիլ եւ – րոպական բանակներու կողմէ: Գեր – մանական եւ Ֆրանսական վերջին ռազմափորձերուն տեսնուեցան ձը – գախէժէ չհնուած եւ օդով լեցուած ծփանաւեր, որոնց վրայ նստած, թիակով մը թիավարելով զինուորները կ'անցնին դիմաց:

Ուրարտացիները գիտէին կառու – ցանել ամուր բերդեր, եւրոպացի գիտնականները չեն կրնար հասկնալ թէ ինչպէս Ուրարտացի վարպետ Վանի կարծր քարաժայռին մէջ փո – րած է սենեակներ, դահլիճներ եւ զա – նոնք իրարու միացնող սանդուղներ: Ուրարտական քաղաքները շրջապատուած էին երկու, երեք եւ երբեմն ալ չորս շարք կիկլոպեան պարիսպներ: Լինչ կը զարմանայ թէ ինչպէս այդ խոշոր քարի կտորները իրարու վրայ կը կը դիզէին: Ուրարտական բերդերը ունէին զետնափոր գաղտնի անցքեր պարենաւորման համար: Վասպուրականի ընտրութիւնը իբր կորիզ, արդէն կ'ապացուցանէ որ Ուրարտացիները քաջ աշխարհագէտներ էին: Իրենց բերդաքաղաքները կը հսկէին ռազմագիտական ուղիներու վրայ, օրինակի համար Արճէշ հան – գոյցն է Ախլաթէն, Մուշէն, Մանազկերտէն եւ Տիատինէն դէպի Բերկրի եւ Վան տանող արահետներուն:

Պատերազմի ժամանակ Ասորի եւ Ուրարտացի արքաները չորժման մէջ կը դնէին 100.000նոց բանակներ, ա – նոնց ռազմավարութիւնը չատ բարձր էր միջնադարեան զինուորական մե – թոտներէն, միջին դարու կռիւները ըմբշամարտի կամ սուսերամարտի կը նմանին, մինչ ասոր – ուրարտական ռազմագիտութիւնը կը համապատասխանէր ներկայ պատերազմական հասկացողութեան: Ուրարտացիները գիտէին բնական դիրքերը խրամներ եւ ամբարտակներ բանալով ամբացնել»: Պաշտպանողականի ժամանակ հիմակուան պէս ուրարտական իւրաքանչիւր բերդը, աւանը, հովիտը եւ լեռը կ'օգտագործուէր, թշնամի յարձակողականը դանդաղեցնելու համար, մինչեւ որ Դաշնակցային ուժերը խմբուէին որոշեալ տեղ մը, թշնամիին վճռական հարուած մը տալու համար: Արձանագրութիւններէ կ'իմանանք որ կռիւ մղուած է միա – ժամանակ բազմաթիւ վայրերու մէջ, մինչ որ կ'ապացուցանէ թէ մեծ ճակատամարտները տեղի կ'ունենային 40—50 քիլմ. երկարութիւն ունեցող ռազմաճակատներուն վրայ: Ուրար – տացիները չէին սիրեր բերդերու մէջ փակուիլ: Ուրարտական բերդաքա – ղաքներու մէջ դերի բռնուած զին – ուորներու թիւը երբեք 1000ը չանց – նիր: Անոնք դիտէին որ չրջապատուած ամրոցի մը մէջ պաշարուած բանակը զատապարտուած է, կը սի – րէին կռուիլ բաց դաշտի մէջ եւ կամ թէ լեռնաշարքերու վրայ դիրք բռնե – լով: Այդպէսով կրնային նաեւ բերդը պաշարող ասորի զօրքերը հողէն հարուածել, բան մը որ բերդաքաղաքի մը պաշտպանութեան լաւագոյն մե – թոտն է. իսկ երբ վճռական ճակա – տամարտին մէջ պարտուէին, լեռնային մանր կռիւներով թշնամին ուժա – թափ կ'ընէին, կ'անցնէին անոր թի – կունքը, պարենաւորումը կը վտան – դէին, եւ զայն կը ստիպէին երկիրը ձգել եւ ձեռնունայն ետ վերադառ – նալ:

Ցարձակողական կռիւի մէջ երկու ոսոխները կը զործադրէին հսկայ տարողութեամբ պաշարողական չար – ժումներ, որոնք ներկայ ռազմամար – ութեան հիմը կը կազմեն, փոխա – նակ Զապի ու Տիգրիսի լեռնոտ ափէ – թային եւ Հէքեարիի լեռներուն մէջը մխրճուելու, եւ մեծաքանակ զոհե – րու գնով քայլ առ քայլ, զժնդակ պարագաներու մէջ յառաջանալու, մանաւանդ որ պարենաւորումը գրե – թէ անկարելի էր այդ չրջաններուն մէջ, անոնք իրարու հանդիպելու հա – մար կ'ընտրէին Ագրակի, Ուրմիոյ լճին աւազանին եւ Ռէվանդուզի վը – րայով եւ կամ թէ Մարահինի, Տիար – պէքիրի, Սուվինար գետի ակնաղ – բիւրին եւ Արածանիի հովտով Նին – ուէհ Վան եւ Վանէն Նինուէ տանող ճամբաները, ուր իրենց ամրաչէնները յաճախ պարտաւոր էին բահերով եւ բրիչներով ճամբայ հարթել ու գետե – րու վրայ նետել խոշոր ծառի կոճղեր, մարտակառքերը անցընելու համար: Երբ նկատի առնենք այն պարագան որ ճամբաները յաճախ կ'անցնէին լեռ – նային չրջաններէ, պարենաւորումը կ'ապահովուէր նահապետական ըն – բրիներով, էշերով ու ուղտերով, չենք կրնար չհիանալ Արքիստիսի մը եւ Սարտուրիսի մը վրայ, որ կը հա – մարձակէին խոշոր չրջադիկ չարժում – ներկատարելով Արածանիի և Եփրատի հովիտէն իջնել, եւ անոր մէջէն անց – նելով փորձել Նինուէն թիկունքէն հարուածել:

Հակառակ օդանաւերու եւ հակա – ռակ ինքնաչարժերու, որոնք այնքան կը դիւրացնեն պարենաւորումները եւ կապը զինուորական խարիսխին հետ, չատ քիչերն հիմակուան զօրավարներն պիտի համարձակէին մտածել եւ գործադրել այդպիսի խիզախ յա – տակագծեր: Մէկ բան միայն ռազմա – կան նժարը կը հակեցնէր Ասորիներ – րու կողմը,— անոնց բանակը միապա – դաղ զանգուած մըն էր, բաղկացած մշտնջենական զինուորներէ, կեդրո – նացած Ասորի արքային միահեծան հրամանատարութեան տակ: Մինչ Ուրարտական բանակը, խառազ քա – ղաքացիներէ կազմուած ազգային փաղանգ մըն էր միայն: Անիկա ներ – կայ ժողովրդական բանակներու նա – խատիպարն էր: Ն. Ք. 1355ին վա – նայ, Ուրմիոյ եւ Սեւանայ լճերուն միջեւ գտնուած երկիրը կը կոչուէր Հայասա. իրենց թագաւորն էր Հուկ – կանաս, որ պատերազմեցաւ Հիթիթ – ներու դէմ, այս վերջինները մինչեւ Վանայ լիճը երկիրը ասպատակելէ յետոյ վերադարձան իրենց երկիրը: Փրոֆ. Ա. Ռաչտորեան Հայասայի մէջ Հայաստանի եւ Հուկկանասի մէջ Հայկի մէկ նախնական ձեւը կը տես – նէ:

Ն. Ք. ԺԲ. դարէն սկսեալ ասորա – կան արձանագրութեանց մէջ կը հան – դիպինք Նայիրի անուանակոչութեան դործածուած Տիարպէքիրի, Պիթլի – սի եւ Վանի նահանգներուն համար: Մխանիներու պետութիւնը կործա – նելէ յետոյ Ասորիները որոշեցին ա – մէն գնով ձեռք ձգել Հայկական բար – ձրաւանդակը, որ գիրենք վերջնական կերպով հիւսիսի ռազմունակ ցեղե – րու ասպատակութեանց դէմ պիտի ապահովէր, մինչ իրենք պիտի կրնա – յին հանգիստ սրտով տարածուիլ Սուրիոյ, Փոքր Ասիոյ եւ Եգիպտոսի չահատաններուն վրայ:

Նախ՝ Սալմանասար Ա. եւ ապա Թկլաթ Պալասար Ա. (Ն. Ք. 1108 — 1080) Մարտինի, Տիարպէքիրի, Սուվինար գետի նեղ ձորին եւ Արա – ծանիի հովտին վրայով կեցան Նայի – րիի վրայ, իրենց արձանագրութիւն – ները լեցուն են արեւելեան անապար – ծութիւններով, քաղաքներ գրաւեր, մարդիկ ցցահան ըրեր, սարեր արիւ – նով ներկեր են, ասորական գաղութ – ներ հաստատեր, 23 եւ 60 թագաւորի միացեալ ուժեր խորտակեր են, բայց ամէն անգամուն ալ հետերնին քանի մը հազար գերի եւ 8—9000 անասուն քշելով վերադարձեր են Ասորեստան, առանց երկրին մէջ կարենալ հաս – տատուելու:

Ասուր Նացիրալ (Ն. Ք. 885—860) չորս անգամ արշաւեց Նայիրիի վրայ եւ յաջողեցաւ ներկայ Տիարպէքիրի վիլայէթին համապատասխանող հո – ղամասերը կցել Ասորեստանի: Նայի – րին ժամանակաւոր կերպով դրուե – ցաւ անվնաս գրութեան մը մէջ, մին – չեւ Ն. Ք. 860 թուականը:

Այդ թուականին Հայաստանի մէջ վաղուց հաստատուած եկուր տարրի մը Ուրարտացիներուն՝ Արամէ թա – գաւորը ընտրուեցաւ զեկավար նա – յիրեան համադաշնակցութեան: Կազ – մակերպեց նայիրեան այլացեղ եւ այլալեզու ցեղերը եւ հիմը դրաւ հա – կայ ուժի մը, որ Ասորիներու արժա – նաւոր ոսոխը պիտի հանդիսանար:

ԱՐԱՄՈՐԴԻ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԱՐԺԱՆԻ՞ ԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏՆԵՐՈՒ...

— · —

Մէկ ամիսէ ի վեր վակուած է «Ա – զատ արուեստագէտներ»ու ցուցա – հանդէսը:

Ամիս մը չարունակ ան բաց մնաց այցելուներուն առջեւ:

Ամիս մը զանազան միութիւնները իրենց խնջոյքը եւ պարահանդէսները սարքեցին, ցուցադրող սրահնե – րուն մէջ, դատապարտեալներու պէս փախուած նկարներուն առջեւ:

Ոչ ոք, սակայն, մտածեց որ եւ է միջոցաւ այդ տառապանքի պատուղնե – րէն մէկը վար իջեցնելով տանիլ իր տունը, անկիւն մը լուսաւորելու հա – մար:

Քանիերեք արուեստագէտներ իրենց 54 գործերը ծարած, վերադարձան իրենց մենաստանները, անտրտունջ, տեսակ մը անզգայութեան դատա – պարտուած ...

Եւ սակայն մինչեւ ե՞րբ այս դատա – պարտելի անզգայութիւնը, եւ մեղա – դրելի, երիցս ոճրագործ անտարբե – րութիւնը անոնց հանդէպ, որոնք կը ճգնին ցեղին ճակտին փակցուած չարչին սրբել, անոր տեղը արուես – տին փառապսակը դնելու համար:

Արդէն երկար կեանքի մը ընթաց – քին քանիներ տեսայ որ կը տապալ – տկէինկարիքի եւ զրկանքի ճանկերուն մէջ, հրաժարած որ եւ է փառքի եւ արժանաւոր գնահատանքի երազներէն մխիթարուելով մտածելով վաղուան չոր հացը,— քանինե՛ր, դերասան նկա – րիչ, դրագէտ, արձանագործ ...

Ցիշե՛լ ողբացեալ եւ տաղանդաւոր բարեկամս՝ Ֆասուլեանճեանը, Կով – կասի մէջ Ազամեանի փառակիցը, որ ստիպուած էր Պուլկարիոյ մէկ գա – ղաքէն միւս գիւղը թափառիլ, քանի մը սիրողներով, անօթի չմեռնելու չափ լէվաներ հաւաքելով, անասնե – լի պայմաններով կազմակերպուած ներկայացումներու ընթացքին:

Անուննե՞ր ...

Շատերը ողջ են դեռ: Կենդանի մեռելներ:

Փարիզի մէկ մայթին վրայ անչ – չացած, կամ մութ սենեակի մը մէջ ծխւրած երկու տաղանդաւոր նկարիչ ընկերներուս ափիւնը չեմ ուզեր խառ – նել... եւ սակայն, ի՞նչպէս չյիշել անոնց նահատակի անունները:

Քիւրքճեան ... Եսայեան ...

Իսկ կենդանինե՞րը:

Գիտցա՞նք գնահատել բոլոր անոնք որ օտարացան՝ իրենց փթթումի չր – ջանին՝ ամենաղոյժ զուրգուրանք մը չդտնելով մեր մէջ:

Գիտեմ տաղանդներ դեռ կենդանի՝ որոնք ահաւոր քաջութիւնը ունեցան իրենց վրձինները կոտրտելու, իրենց արուեստի մտապատկերներուն հրա – ժեշտառալու, իրենց մտածումըվերա – նայնելով աւելի չահաբեր, չուկա – յիկ աշխատանքներու վրայ ...

Անկո՛ւմ:

Եւ այս բոլորը չոր աչքերով, ան – տարբերութեամբ դիտուեցաւ բոլոր անոնց կողմէ, որոնք միացնելով զար – գացած, քաղաքակրթուած Հայու ա – նունին նաեւ նիւթական լայն միջոց – ներ, նախասիրեցին օտար արուես – տագէտները գնահատել չահախնդ – րութեամբ, չարչիական մտադրու – թիւններով, քան թէ քաջալերել հայ արուեստագէտը:

Այդ պարտականութիւնը մասամբ օտարը կատարեց, եւ կը կատարէ մե – րիններուն հանդէպ:

Խոկտ Շահինի նման վարպետ մը Ֆրանսացի եւ օտար լայն ու արժա – նաւոր գնահատութեան կը պարտի իր միջազգային անունը եւ դիրքը:

Մախոխեան մը հիացումի կ'արժա – նանայ, պարբերաբար, միջազգային արուեստագէտներու կողմէ:

Ֆիլիբ Աղազարեան մը կը ծափա – հարուի երաժշտասրահը լեցնող ֆը – րանսացի հաւատարիմ հասարակու – թեան մը կողմէ՝ որոնց մէջ հազիւ տասնեակ մը հայ մտերիմներու դէմ – քեր կ'երեւան:

Այսպէս եւ Ֆրանսայէն դուրս:

Եւ սակայն, տարիքը չենք փախցներ այդ անուններով հպարտանալու ... երբ այդ պարագան մեր մեծատունե – րուն քակին չի դպչիր:

Եւ հայ արուեստագէտը, մասուո – րականը դեռ չի յուսահատիր, յա – մառ, աննկուն, առատօքսը յաճախ պարապ՝ բայց զանկը լեցուն արուես – տի մտապատկերներով:

Ու կը յիշեմ Հիւկոյի տողերը.—

«Հովը իր հազուստներուն ծակե – րէն կ'անցնէր, իսկ աստղերը իր հո – գիէն» ...

Այդպէս է նաեւ հայ արուեստագէ – տը:

Մարթ գաւակը ազգի մը, որու ըն – տրանին կամաւոր կոյր կը ձեւանայ իր հարազատներուն, իր ցեղին հր – պարտութիւնը եւ քաղաքակրթական արժէքը կազմողներուն ներկայացու – ցած տատապանքի ընդվզեցուցիչ տե – սարանին առջեւ:

ՀՐ. ԱԼԵԱՆԱՔ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ԲՆԱԿՈՂ ՕՏԱՐՆԵՐ. — Աստրախանի վիճակագրական մարմնման տախտակներու համա – ձայն, բովանդակ աշխարհի բնակչու – թիւնէն 28 միլիոն հոգի զանազան եր – կիրներու մէջ երբեւ օտարահպատակ կ'ապրին իրենց երկիրներուն հովա – նաւորութիւնը վայելելով ըստ ամե – նայնի: Կը հետեւի թէ այս 28 միլիոնը կը պատկանի ուրէ ազգութեան, որ պետութիւն ունի: Այս թիւէն դուրս կը մնան այն օտարականները, որոնք ապրանուն միայն ունին, բայց ոչ յայտնի իրաւական հպատակութիւն որ եւ է երկրի, ինչպէս՝ Հայերը:

ՓՈԽԱՆ ԱՐՑԱԻՆՔԻ

— · —

Յաւէտ ողբացեալ Ս. Սապունճեան

ՎԱՒԱՆԱ.— Ձեմ գիտեր ինչո՞ւ այս երեկոյ, ինձ համար երկար եւ տաղ – տալի գիշեր մը եղաւ: Արդեօք անո՞ր համար որ դեկտեմբերի ցուրտը չատ խիստ եւ հովն ալ անհանգիստ էր դուցէ· բայց ուրիշ անգամներ ալ տես –ած եմ սաստիկ ցուրտը· մանաւանդ ժամերով, երկար տաեն դիտած, աչ – քերս պաղ ջուր կարած են, ի տես – այն ալիքներուն, որոնք ահեղաձայ – նունչ յարձակումով մը գրոհ կու – տան քարափին վրայ եւ ջարդ ու փըշ – չուր կ'ըլլան առանց դոյզն հետք մը ձգելու իրենց խրոխտ վազքէն:

Բայց այս գիշեր տրտմութեան եւ թախծութեանվերարկուն է որ կը կըռեմ· ինչ ալ երկար ձմրան գիշեր, չի լուսնար· աչքերս պատուհանին, հեռուն չատ հեռուն, հորիզոնին, բայց ոչ, ծովուն վրայ գիշեր առնի հորիզոն չկայ· դիտա՞ծ էք, ամպերով կուտակուած լեռ ու անդունդ կայ: Ես չատ գիտեցի այս գիշեր· հսկու – միս մէջ տեսայ թէ ինչպէս լուսինը կաշկանդուած, պատանդ դրուած լուսինը, ցանցառ ամպերու մէկ անփոյթ հակումէն, դլուխը դուրս ցցած, խոյս կուտայ ու քիչ անդին կրկին բռնուելով մութին եւ անհո – նին մէջ կը կծի:

Չէ, պէտք է հեռանամ այստեղէն. հոս սոսկում կայ· երեսիս չատ հե – ռուն, հոն ուր սիրելիներ կան, հոն, ուր կեանքն ու մահը, դրախտն ու դժոխքը թեւանցուկ հաչտ եւ ներդաշ – նակ մանկուան բոլորին վրայ եւ ամէնուն սրտին կը խօսին:

Փարի՛զ, ո՛վ չի ցանկար, ո՛վ չերա – զեր զէթ հեղ մը տեսնել: Հմայքի՛ քաղաք: Մարկանք, թերեւս: Ցոյս մը դուցէ: Կրկին փորձել, յիմարութի՛ւն: Բայց ի՞նչ սրած, սիրելիներ կան չէ՛, երեսի ... երեսի ...

Որքա՞ն ուշ մնացի:

Ա՛հ, հոս ալ թաղո՞ւմ կայ· ինչպէս ալ կուգը կը կռնչէ· մեռել կայ յու – զարկաւոր չկայ: Ղաբի՞ր է թերեւս:

Բայց ի՞նչ ամայութիւն է այս· հո – գիիս պէս պարապ են փողոցները, մարմինս կը մսի, իսկ ես կը զողամ· սուգ կայ ամէն դի: Երա՞զ մըն է արդեօք, զուցէ: Աճապարեմ ուշ մնացի:

— Ալօ՛, ես եմ:

Արի Մանան արի՛, գնանիմ մեր տունը, Գիշեր ցերեկ կորաւ աչերիս էռւնը, Եա՛ր Մանան ջան, եա՛ր սանամ ջան...

Այ տղայ, չես լսեր ... բայց ի՞նչ լռութիւն է այս: Ալօ, դէհ զուռը բաց քամբախ, ես եմ, ես: Հեռուէն կու – գամ, յոգնած ուժասպառ: Ձե՞ս լսեր երգիս ձայնը· քեզի ծաղիկ մը բերած եմ, էտվայս մը· փունջ չկրցայ շի – նել· չատ ցուրտ էր· ուրիշ աղիկներ չկար ... դիտեմ որ քրիզանթէմը չես սիրեր· չէ որ անոնց ժպիտը կը նմա – նի չարաւած կնոջ մը դէմքին, որ մինչեւ իրիկուն չի տեւեր:

Բայց ես, ալօ՛, հեռու տեղէ կու – գամ, չատ հէքեաթներ ունիմ պատ – մելիք· ա՛հ թէ դիտնայիր ո՞ւրկէ անց – այ· Սավուայէն, կը յիշե՞ս, չէ՞, այն դեղեցիկ օրերը, երբ երեխաներու նման մեր ոտքերուն տակ կը թնդային Մօն Պլանը, Մէտ տը Կլասը, Մօն Պըրնվան, ո՞րը ըսեմ: Բայց դուն ին – չո՞ւ լուռ կը մնաս, այ տղայ: Խոր – քա՞մ օձիքը ձգելու չէ:

Լեցուն է սրահը: Աւելի քան երեք հարիւր գործատէրեր եւ գործաւոր – ներ խնդիր ունին իրարու հետ, ինչ – պէս կ'երեւի:

Հոն են, դրան առին, Քօլէթ, փե – չո եւ Փօլէթ:

Ահա չարուեցան իրաւարարները սե – ւաւոր: Ու նախագահը լռութիւն ազդարարեց:

— Օր. Վարպետեան Պայծառ:

— Ներկայ:

— Պ. Աստուածատրեան Գառնիկ:

— Ներկայ:

Ու՝ իրաւարար մը, Պայծառ եւ Գառնիկ խուցի մը մէջ: Ուրիշ ոչ ոք: Ոսոխները սեմին վրայ է:

Նախկին Պայծառը վերածնած էր: Այլանդակ օղերը ականջներուն: Մա – զերուն օղակաւոր պոչերը աւելի եր – կարած: Սեւն ու կարմիրը չռայլո՛ – րէն: Վանդակէն ազատ արձակուած էր ան:

ԱՐՇԱԻԻՐ ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

(11)

ՊՈՂՈՏԱՆԵՐՈՒ ԾԱՂԻԿԸ

(ԱՐՄԱՏԱՀԱՅԻ ՈՐԲՈՒՀԻՆ)

Երկարաձիգ նրբանցքին մէջ, կա – պոյտ տարատներով եւ կապոյտ բաճ – կոններով ծերերէն ոմանք քար կը լը – ւան, ոմանք ջուր կը կրեն, իսկ սա միւսներն ալ փայտ կը չարդեն կամ ծխախոտ կը ծամեն ու թքնեն:

Գառնիկ եւ Սարգիս թոքախտաւոր – ներու սրահը կը ճեղքէին, ոտքի մատներուն վրայ, երբ որ ճանչցան Պայծառի ձայնը ուր եւ երկար կան – չի մը մէջէն:

Պատանքի նման ճերմակ, աւելի ճիշդ՝ կարապի գոյնով զիչերանոցի մը մէջ՝ կը պառաւ Պայծառ եւ ոտ – քերով կը դիմադրէր չորս պատաւ հիւանդապահուհիներուն, որոնք չեր – մակաւ գնել կը փորձէին:

— Օրիորդ, օրիորդ, ահաւասիկ «եղբայրները»:

Գառնուկի մը նման խելօք Պայծառ կիսարաց աչքերով զործակիցներուն դարձաւ: Ժպիտ մը սողաց դէմքին վրայ: Հիւանդապահուհիները ուրա – խացան:

Սարգիս եւ Գառնիկ բառ մը իսկ չկրցան կազմել տալ Պայծառի: Անո – րոշ վանկեր կը թոթովէր: Կը դիտէր միայն: Եւ իր արտայայտութիւնը յաղթականի մը հպարտութիւնը կր ցոլացնէր:

Գառնիկ հիւանդապահուհիի մը հետ մեկուսացած եւ մեղմաձայն՝

— Տիկին, հիւանդանոցին վարչու – թիւնը ո՞ւրկէ ձեւք ձգեց մեր հաս – ցէն:

— Պարո՛ն, ձեր քոյրը առաւօտէն մինչեւ ժամը երկու՝ «Մամա՛, մա – մա՛» կանչելէն վերջ, «Եղբայրներս կ'ուզեմ, եղբայրներս» սկսաւ գոչել: Ու միաժամանակ ժամացոյցին սլաք – ներուն կը հետեւէր: Վանկ առ վանկ մեզի տուաւ ձեր հասցէն:

— Հապա՞ մականունը որով ուղ – ղուած էին մեզի:

— Չէ՞ որ Վարպետեան կը կոչուի օրիորդը: Դուք ալ իր եղբայրները, բնականաբար եւ նոյն մականունը կը կրէք:

Գառնիկ ծիծաղեցաւ եւ Պայծառի կազմակերպած խաղը յաջող դաուս:

Անցան հիւանդանոցին երկու չա – բաթները: Ելաւ Պայծառ:

Անցան տասը օրերն ալ ապաքինու – մի, բարեկամ հայ բնտանիքի մը երդիքին տակ:

Ու Պայծառ վերսկսաւ վաճառել՝ չնորհիւ բարեկամներու միջամտու – թեան:

Փօլէթ կը ծախէր: Ու Քօլէթ կը դանձէր եւ կը հսկէր:

— Օրիո՛րդ, հիմա հոս էր, ի՞նչ է – ղաւ:

Պայծառ անայլայլ՝

— Հովը տարած չըլլայ:

— Նոյն հովը այս վայրկեանին ըս – կսեալ թող ձեզ ալ տանի, ապերախտ, անուղղայ եւ ինկած աղջիկ: Այլեւս աններելի է անուղղամտութեան ձեր այդ երբորդ արարքը: Օ՛, կ'աղաչեմ, աւելորդ են ձեր ինքնապաշտպանու – թեան փորձերը: Վերադարձի ոչ մէկ յոյս այլ եւս: Գացէք եւ չանացէք ձե – ղի տրուած մեքենայով ձեր ու Քօլէ – թի ապրուստը ճարել: Կորսուեցէ՛ք, մէյ մըն ալ չտեսնեմ ձեզ:

Անցեր էր ամիս մը:

Իրաւարարաց առեանի առեւտրա – կան բաժինէն կոչնազիր մը կը ստա – նայ Գառնիկ: Օրիորդ Պայծառ Վար – պետեան չարք մը պահանջներ կը ներ – կայացնէ: Շաբաթավարձ մը՝ 200 ֆ.: Շաբաթավարձ մըն ալ 180 ֆրանքի՝ ճամբու դրուելիք կանխաւ յայտնը – ւած չըլլալուն պատճառով: Աչխա – տութեան կանոնաւոր վկայադիր մը կամ փոխարէնը 500 ֆրանք:

Ոչ: Ալ այս անգամ տեղի տալ չը – կայ: Ոչ դրամ, ոչ վկայադիր: Ու փաստաբանի ալ պէտք չկայ: Գառնիկ տասնեակ մը թուղթերով եւ ի հարկին չնչաւոր վկաներով հակաւութեան մէջ պիտի դնէ լսիրչը, հաստատելով որ վարձկան աչխատաւորուհի մը չէր ան, այլ դժբախտաբար, պղտոտանո – րու լքեալ թափառաչրջիկ մը՝ իրենց պաշտպանութեան տակ առնուած:

Դատի այս լուրը Պայծառի ամուս – նոյն, Պ. Կարապետեանի ականջին կը հասնի:

— Սկիզբները երբ նչանուած էինք, դէչ աղջիկ չէր, Պ. Գառնիկ: Չէր ճանչնար Փարիզը: Ու աչխարհի բա – ներուն՝ դոց էին աչքերը: Օրէ օր, սակայն, փոխուեցաւ՝ անտանելի դառնալու աստիճան:

— Իրիկուն մը ծանրապէս հիւանդ էի, կը չարունակէ Պ. Կարապետեա – նի քեռայրը, կարելի չէր մկրատ խաղցնել կամ ասեղ մը զարնել, այդ հարս ըլլալիքը դիս հիւանդ հիւանդ ամբողջ գիշերը աչխատցուց, պնդե – լով թէ առաուն ուրիշ գործը պէտք է հասնի: Կինս եաեւէն ճամբայ հանե – ցի: Հիմա, հոս ըլլար՝ բոլիկ բոլիկ ընկէ գինքը: Լղճուկը Ֆրանսացի տղու մը հետ ժամադրութիւն ունի ե – գեր: Ի՞նչ կար, ի՞նչ գործ: Որքա՞ն յոգներ ենք եւ ինչքան զոհողութիւն – ներ ենք ըրեր այդ անարժան աղջկան համար:

—Գործարանի մէջ աչխատող մարդ, բնականաբար յոգնած եւ հետեւեալ առաու գործի երթալու ստիպուած՝ չէի կրնար ամէն իրիկուն դուրս ելլե – լու իր քմայքները մտիկ ընել: Ինք իր դիսուն՝ կ'առնէր կը քալէր: Երբեմն ալ, կէս գիշերին, երբ ամէն ոք քնա – ցած կ'ըլլար, անձայն անչշուկ կելլէր, մութին մէջ կը հազուէր եւ դուռները բաց ձգած՝ պարելու կը վազէր: Եկաւ առեն մը ուր այլ եւս դղուած՝ կա – տարեալ անտարբերութեան տուի ինքզինքս:

— Պ. Գառնիկ, ձեր հաեւն ենք: կրնաք հաչուիլ մեր վրայ: Այս ան – քամ օձիքը ձգելու չէ:

Լեցուն է սրահը: Աւելի քան երեք հարիւր գործատէրեր եւ գործաւոր – ներ խնդիր ունին իրարու հետ, ինչ – պէս կ'երեւի:

Հոն են, դրան առին, Քօլէթ, փե – չո եւ Փօլէթ:

Ահա չարուեցան իրաւարարները սե – ւաւոր: Ու նախագահը լռութիւն ազդարարեց:

— Օր. Վարպետեան Պայծառ:

— Ներկայ:

— Պ. Աստուածատրեան Գառնիկ:

— Ներկայ:

Ու՝ իրաւարար մը, Պայծառ եւ Գառնիկ խուցի մը մէջ: Ուրիշ ոչ ոք: Ոսոխները սեմին վրայ է:

Նախկին Պայծառը վերածնած էր: Այլանդակ օղերը ականջներուն: Մա – զերուն օղակաւոր պոչերը աւելի եր – կարած: Սեւն ու կարմիրը չռայլո՛ – րէն: Վանդակէն ազատ արձակուած էր ան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

(ԿՅՈՒՍԻՆՅԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ)

Ամսագիր Հայ – Վիրտեմբերգյան Միության

Թիւ 1937 Յունուարի«Գեղեցկատուն» պարզ Խրիմեան Հայրիկ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահ Ս. Աթոռոյս Հայրապետական Վեհարանին մէջ։

«Յառաջ»-ի թղթակիցը

Ս. Էջմիածնի Վեհարանին մէջ, ուր ես ալ հրաւիրուած էի, ներկայ եղայ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Տեղապահ Ս. Աթոռոյս Հայրապետական Վեհարանին մէջ։

Ներկայ էին Ս. Աթոռոյս Տեղապահ Գերապատիւ Գարեգին Արքեպիսկոպոս Յովսէփեան, Գերապատիւ Գարեգին Արքեպիսկոպոս Սարգսեան, Գերապատիւ Գարեգին Արքեպիսկոպոս Ղազարեան, Գերապատիւ Գարեգին Արքեպիսկոպոս Ալէքսան

Լիթվինո՞վն ալ կասկածելի

Գերմանական թերթերը չունդալից մանրամասնութիւններով կը հրատա – րակեն Վարշաւայէն հասած տեղեկութեան մը, որուն համաձայն Լիթվինով, Մ. Մխութեան արտաքին գործավարը, սախտղարար Մոսկուա կանչուած է, իբրեւ կասկածելի (թրոցքիական)։ Պ. Լիթվինով, որ կիրակի օր Վարշաւայի մէջ երկար տեսակցութիւն մը ունեցած էր դեսպան Պ. Դաւիթեանի եւ Պեր – լինի դեսպան Պ. Սուրիցի հետ, Մոսկուա վերադարձած է երեքշաբթի օր։ Միւս կողմէ կ'ըսեն թէ իր կինը կը դանուի Ջեկայէն խիստ հսկողութեան տակ։ Կը թուի թէ Տիկին Լիթվինով շատ սերտ յարաբերութիւններ ունէր փիաթաքովի եւ Սոքոլնիքովի հետ։ Զրոյցի մը համաձայն, Ջեկան բռնած է շատ վտանգաւոր փաստաթուղթ մը որ կը հաստատէ այս պարագան։ Կ'ըսուի թէ Լիթվինով պիտի հրաժարի, եւ իրեն պիտի յաջորդէ Պ. Թայիրով։

Գերմանիա պաշտօնապէս կը դնէ Գաղթավայրերու խնդիրը

Ցօն Ռիպպէնթրոփ, Լոնտոնի գերմանական դեսպանը, վերադարձաւ իր պաշտօնատեղին, ուրկէ հեռացած էր դեկտեմբեր 19էն ի վեր։ Բոլոր թերթերը կը հաստատեն թէ դեսպանը պաշտօն ստացած է անգլիական կառավարութեան ներկայացնելու գաղթավայրերու խնդիրը։ Դեսպանին յանձնուած է յուշագիր մը, ուր ձեւակերպուած են Գերմանիոյ տեսակէտները։ Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ Ցրանսա տրամադիր է Գերմանիոյ վերադարձնելու անոր արեւելեան գաղթավայրերէն ստացած բաժինը։ Այդ հողերն են — Թոկօլէնա, որ ունի 21,893 քառ. մղոն տարածութիւն եւ Քամէրուն (166,489 քառ. մղոն)։ Անգլիոյ մէջ երբեք տրամադիր չեն այսպիսի քաղաքականութեան մը հետեւելու։ Գերմանիա ժխտած ըլլալով պատերազմին պատասխանատու եղած ըլլալու տեսակէտը, ապօրէն կը նկատէ իր գաղթավայրերուն դրաւումը։

Թերթերու գինը պիտի աղի՞

Օրագրողներու ազգ. սէնտիքային վարչական խորհուրդը ժողով դումա – րելով, օրակարգ մը քուէարկեց որ անհրաժեշտ կը դանէ բարձրացնել թերթե – րու գինը։ Այս առթիւ բանաձեւը կը չարչ հետեւեալ պատճառաբանութիւն – ները։— « Նկատելով որ գործազրկութիւնը կ'աւելնայ ասպարէզին մէջ, որ լրագիրներ կ'անհետանան Փարիզի եւ գաւառի մէջ, որ ուրիշներ կրճատելով իրենց ծախքերը, կը ճամբեն իրենց խմբագիրներուն մէկ մասը, որ բոլորն ալ ծանրօրէն ազդուած են եւ չատերը վտանգուած են, անհրաժեշտ կը դանէ թերթերու «վաճառման գինը յարմարցնել որ եւ ճարտարագործական ձեռ – նարկի պարագրած ընդհանուր պայմաններուն եւ հաստատել միօրինակ գին մը »։

*** Ցրանսական մամուլի ընկերակցութեանց ընդհ. կոմիտէն գիր մը ուղ – ղելով վարչապետին, ներքին գործերու, աշխատանքի, առեւտրական եւ արդ. անտեսութեան նախարարներուն, ինչպէս եւ ժողովի եւ ծերակոյտի նախա – գահներուն, սախտղարար անոնց ուշադրութեան կը յանձնէ թերթերու վա – ճառման գինը աւելցնելու անհրաժեշտութիւնը, նկատի առնելով աշխատա – վարձքի յաւելումը։

ԵՐԵՒԱՆԷն կը հեռագրեն թէ Աբգէն Եսայեան, Հօկի գլխաւոր վարչու – թեան նախագահը, որ դեռ նոր պաշտօնի ձեռնարկած էր եւ անցեալ նոյեմբե – րին փարիզ գիրի գար համագումար մը սարքելու համար, պաշտօնէ արձակ – ուած է։ Իրեն յաջորդած է Արամ Մանուսեանեան։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

71, Avenue Kleber, Paris (16), կը հաղորդէ մեզի թէ դիւրացնելու համար դինուորագրութեան վերաբերեալ հարցերու կեդրոնացումը եւ մանաւորապէս արագացնելու համար 21 եւ 22 տարեկան դինուորագրութեան հայտարարութեան խնդիրը, չուտով ցոյց պիտի տայ անուններ եւ հասցէներ Փարիզի արուար – ձաններու եւ գաւառի մէջ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔԸ ԱՊՈՒԼԵՍ

Ամսագրին 7րդ տարուան Ա. թիւը (Յունուար) հետեւեալ բովանդակու – թեամբ։—

Խմբագրին Յուչաւորը,— Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ՝ Մեռնող դիւղին պատմու – թիւնը,— Յ. ՕՇԱԿԱՆ՝ Քաղուած նամակէ մը,— ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆ՝ Անթիպ նամակ մը,— Բ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ՝ Քերթողի մը համար,— ՀՄ. ՅՈՍԲՈՎ – ԵԱՆ՝ Գրիգոր Զօհրապի հետ,— Մ. ԹՒՕԼԷԼՕԼԵԱՆ՝ Ես եւ զրականութեան «ես»,— Մեր արուեստագէտները,— Գեղատիպ նոր կողքով եւ պատկերա – զարդ։ Ամէն մէկ բաժանորդ իրաւունք ունի առանալու Ցրանսերէն կամ հա – յերէն գիրք մը, նուէր։

Բաժանորդագրութիւնն է,— Ցրանսայի համար տարեկան 30 Ցրանք, Արտասահմանի համար 40 Ցրանք։ Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN

30, Rue Drouot, Paris (9)։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԷՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաճաշակրական իրանդի – պումը այս շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, Պանեէօ։

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Զաւաքեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այ շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր Ակումբին մէջ։

ԱՆԻԷՐ-ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊի Արամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւի – րէ բոլոր ընկերները 5 փետր. ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, նոյն հաւաքատե – ղին։

Գաւառ

ԼԻՈՆի Վաչրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 7 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի, 7 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Դուբեան գրադարանին մէջ, կը բաւիրուին նաեւ Թալօտիէրի ընկերները։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՍԷՆ-ԼՈՒԻ (Մարսէյլ) Ակնունի ենթակոմիտէի անդամական ընդհանուր ժողովը վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր Ակումբին մէջ։

ԹԼԳԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Քաշանի կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր. կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին,
Bourg la Reine, Place Condorcet, Salle des Banquets մէջ

կը նախագահէ ՕՐ. ՅԼՕՐԱ ԱՆԱՀԻՏ

կը դասախօսէ՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ընդոդք եւ դպրոց»

Պար, երգ, արտասանութիւն, թառ եւ հաճելի անակնկալներ
սանուհիներու կողմէ։

Մուտք 3 Ցր., փոքրերու համար 1 Ցր.։
ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ. — Առնել Porte d'Orléans էն 88 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Place Condorcet, Bourg la Reine։

ՀԱՆԴԷՍ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

S. F. I. O.ի Արնուվիլ լէ Կոնէսի Մ.ճիւղի 10րդ տարեդարձին առթիւ
կազմակերպուած Արնուվիլ լէ Կոնէսի **S. F. I. O.**ի *մասնաճիւղի*
եւ Հ. Յ. Դ. վարդան ենթակոմիտէի քոյր կազմակերպութեանց կողմէ

ցեղի կ'ունենայ 7 փետր., կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,
Salle Gallemantի *մէջ, կայարանին դիմաց,*
Նախագահութեամբ ընկ. **GERMAIN DU GOUROND**ի
Երգ եւ արտասանութիւն Ցրանսացի արդիւնդներու կողմէ,
կ'ելոյթ նաեւ ՕՐ. Հ. ԴՆԵՈՂԵԱՆ եւ Պ. Ռ. ՄԷՐՏԻՆԵԱՆ,
կը ծառագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։
Մուտք 5 Ցր., անգործներու 3 Ցր.։

ՁՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷն ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՑԹ-ԵՐԵԿՈՑԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՀԱՒՄԲի ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,
Aéro-Club de Franceի *սրահին մէջ,*
6 Rue Galilée, Métro Boissière
ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**
ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 Ցր.։

ԹԼԳԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Կրճնապլի Մասնաճիւղին կողմէ
6 փետր. շաբաթ երեկոյ, ժամը 7,30ին,
Գուռա Բուժի հայկական գպրոցին մէջ,
Արտասանութիւն, երգ, դասախօսութիւն եւլն.։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն — Տուրուբերան Նահանդային Հայր. Մխիթեան ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 52 Rue Isidore Neujahr, Կ. Խաչի Ակումբին մէջ։

Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ոչ ան – դամներուն մուտքը արգիլուած է։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՑՈՒՓ. ՄԷՍՃԵԱՆ
82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։
կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

«ՇԻՐԱԿ» Արեւելքի միակ իսկական օղին է անզուգական։ Անմրցելի։ Անխարդախ։ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժարեր պատրաստուած զուտ չամիչի թիւրով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկ – ներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, զուլպաներու ևլն.ի համար։
Ամենալաւ ապրանքներ քաջառաջար գեղչուած դիներով։
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-87

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Maison DARON
Entreprise Générale de Bâtiments
PLOMBERIE–COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։
Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,
կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ
Մեկնումի պատճառաւ ծախու է բանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգադաւորուած սափրիչի խանութ մը, որ ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար։ կեդրոնա – կան ջեռուցիչ։ Պայլ 7 տարի։ Մատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Շէրէմէթ։ Հեռաձի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie։

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, գաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Ազգակի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթարալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոխոխութիւն, ընկերու – թիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 Ցր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԿԼԷՕՊԱՏՐԱ

Մէկ մտան է ասիկա պատմութեանը աշխարհի ամէնէն գլխիչ սիրուհին, որ բարձրացուցած ըլլայ մարդոց արեան ճնշումը։ Կլէոպատրան է ան, Եգիպտոսի թագուհի աստուածուհի Կլէոպատրան — Նեղոսի կախարդու – հին։

Մեռած է մեզմէ 2000 տարի առաջ, բայց անոր համբաւը կը չարունակէ տակաւին իր պայծառ լոյսը արձակել տարիներու մէջէն։ Անձնասպան եղաւ իր երեսուն ինը տարեկանին, բայց իր կարճ, խռովալից կեանքին մէջ ան չհեծեծաւ եւ պահեց հրաշալի սէրը երկու ամէնէն համբաւաւոր մարդոց, որոնք երբ եւ իցէ ապրած ըլլային երկրի վրայ — սէրը Մարկոս Անտո – նիոսի եւ Ցուլիոս Կեսարի։ Վերջինը մենք կը պատուենք, երբ կը յիշենք յուլիս ամիսը, որ առաջած է այդ ա – նունը ի յիշատակ անոր։

Կեսար իրապէս ամբողջ աշխարհին սիրեց։ բայց փոքրիկ Կլէոպատրան ալ անոր սիրեց։ Թէ ինչպէս սիրեց, ասիկա մէկն է հին ժամանակներու ամէնէն եզերական դիպուածներէն։

Երբ Քրիստոսի ծնունդէն քառա – սուն ութ տարի առաջ Կեսար Ագեք – սանդրիա գնաց, Կլէոպատրան չատ դէշ վիճակի էր։ Անոր գահը խլուած էր իրմէն, չունէր դրամ. ան կրնար կորսնցնել իր գլուխը եւս։ Ամուսնա – ցած էր իր եղբօր հետ. ունեցած էր ընտանեկան վէճ անոր հետ. ամուսի – նը պատերազմ յայտարարեց իր դէմ. Կլէոպատրա իր կեանքը ազատելու համար փախաւ Եգիպտոսէն։

Կեսար լուր ղրկեց անոր որ իրեն ներկայանայ։ Բայց ի՞նչպէս ներկա – յանար. զժուարին խնդիր մըն էր ա – սիկա։ Ագեքսանդրիան լեցուած էր իր եղբօր լրտեսներով։ Զերբակալուիլ՝ պիտի նշանակէր վայրկենական մահ։ Ան կրցաւ սակայն մուտ, անթափանց դիչեր մը, ձկնորսի նաւակով մը քա – զաք մտնել։ Իր սպասուորը կապեր – ած մը մէջ ծածկելով, դինքը բարձրա – ցուց դէպի պատուհանը պալատին, ուր ան յանկարծ յայտնուեցաւ ամէ – նակարող Կեսարին աչքերուն առջեւ։

Երբ Կլէոպատրա կապերտի փաթոյ – թէն դուրս գալով ոտտում մը ըրաւ եւ սկսաւ ծիծաղիլ ու պարել սենեակին մէջ, անոր ընտիր մարմնի դիւթական տեսքը տակն ու վրայ ըրաւ ապշահար Կեսարի խռովալից արիւնը։ Պարծե – նալով որ ինքն ալ սիրոյ աստուածու – հիին՝ Վենուսի սերունդէն է, Կեսար ինքզինքը հպարտ զգաց որ այս կեր – պով դաստուրը կը դառնար իսկական հրաշալի զեղեցկութեան մը... Օ, ը – սաւ ան թերեւս ինքն իրեն, օ, ի՞նչո՞ւ մենք ալ այսպիսի աղջիկներ չունինք Հռոմի մէջ։

Կեսար այդ ատեն 54 տարեկան էր, ճաղատ, իսկ Կլէոպատրա յորդ ու զեղուն քսան եւ մէկ տարուան երի – տասարդուհի մը կեանքով։ Երբ Կե – սար անոր կը նայէր, ծովու ամեհի ա – լիքի մը նման կը բարձրանար զէպի սիրոյ եւ զմայլումի փրփրալից կա – տարները։ Իսկ Կլէոպատրա իր սիրոյ ջերմութեամբ եւ փայլուն խմացակա – նութեամբ կրցաւ զայն, մինչեւ անոր կեանքին վերջին չունչը, դարձնել իր հլու հպատակը։

Բայց Կլէոպատրայի եղբայրը կը փորձէր գանել գինքը եւ սպաննել։ Կրնա՞ր սակայն։ Կեսար երդում բրաւ որ դաս մը տայ այդ երիտասարդ սկանակին։ Ուստի իր հռոմէական լե – գէոններով յառաջ քալեց եւ ոչնչա – ցուց անոր եգիպտական բանակը, գինքն ալ հալածեց դէպի Նեղոսի ջուրերը, ուր ինկաւ եւ խեղդուեցաւ։ Այդ օրուընէն Կլէոպատրան դարձաւ անվիճելի թագուհին Եգիպտոսի, ամբրը դառնալով փարաւոններու մա – բողջ սատցուածքին։

Անցան ամիսներ եւ, Կլէոպատրա ներկայացաւ Կեսարին զաւակով մը, միակ զաւակը ղոր ան ունեցաւ։ Կե – սար Հռոմի մէջ կին մը ունեցած ըլ – լալով, բնականաբար չէր կրնար ա – մուսնանալ Կլէոպատրայի հետ։ Մար – դիկ որքան պիտի բամբասէին գինքը։ Ուստի գայթակղութիւնը ծածկուե – ցաւ եւ իր զաւակը օրինականացնելու համար Կլէոպատրա ի գործ դրաւ փայլուն ադամաւարութիւն մը։ Ան հրամայեց քուրմերուն ծանուցանել թէ՝ Ցուլիոս Կեսար մահկանացու մը չէր, այլ Աստուած մը. անիկա մարմ – նացումն էր Ամմոնին — Արեւ-Աս – տուծոյ, որ աշխարհ եկած էր Կեսարի մարմնով՝ թագուհիին զաւակ մը տա – լու։

Նման պատմութիւն մը անհաւա – տալի է այս օրերուն։ Բայց Եգիպտո – սի մէջ, երկու հազար տարի առաջ, մարդիկ չէին կրնար չհաւատալ ա – տոր։ Կլէոպատրա եթէ այժմ ապրէր, կը կարծեմ շատ նեղ վիճակի մը պի – տի մատնուէր այդպիսի պատմու – թիւն մը յօրինելու պարագային։

Քիչ յետոյ Կեսար սպաննուեցաւ եւ աղմկարար Մարկոս Անտոնիոս, որ միշտ գինով էր եւ պարտքերու մէջ, դարձաւ Հռոմի ամէնէն զօրաւոր մար – դը։ Ցաղթանակներու գինիովը ար – բած, Մարկոս Անտոնիոս իր բանակ – ները Արեւելք առաջնորդեց՝ որոշած բլլալով ամէն ինչ թալլել ու մսխել։

Արեւելքի մէջ Եգիպտոսը ամէնէն հարուստ երկիրն էր։ Երբ օր մը Ան – տոնիոս շատ սխուր էր, անոր քանի մը հետեւորդները ըսին իրեն՝ եր – թանք Ագեքսանդրիա, կտրենք կէս – պատրայի գլուխը եւ Եգիպտոսի հո – դին վրայ իրախճանքներ սարքենք։

Երբ այս լուրը իմացաւ՝ դողաց Կլէոպատրան։ Ի՞նչպէս արդեօք կանդնեցնել Անտոնիոսը, իր ուժմա – նաւերով եւ սուրերով։ Այդ անկարելի էր։ Իր սիրով եւ գգուանքներո՞վ։ Թերեւս։ Երկար մտածեց եւ կատա – րեց թատերական ճամբորդութիւն մը։

(Մնացեալը յաջորդով)

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԽՍ

Ստացաւիք 28 յունվ. - 2 փետր.

ՍԷՆ ՓՐԻՍԹ, Ս. Շ.— 70։
ՍԷՆ ՇԱՄՈՆ, Խաչ.— 100։
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Տէրմ.—70։
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՍՏՈ, Գործ.— 354.50։
ՊՕՄՈՆ, Գործ.— 223.65։
ՄԱՐՍԷՑ, Մ. Պ.— 70։
ՄԱՐՍԷՑ, Գ. Կարօ.— 70։
ՊԼԵՐՈՒԹ, Մ. Թ.— 140։
Լ.Ը ԿՐԻՕԶԷ, Տէմ.— 70։
ՌՕՄԱՆ, Պօյ.— 120։
ՎԻԼՐՋՈՆ, Սահ. եղբ.— 70։
ՊԷԼՄՈՆ, Ա. Մ.— 70։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԻՔ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԻՔ «ՅԱՌԱՋ»ի
Սկսաւիք դրկել
ՓԱՐԻԶ, Օր.Ա. Սէֆ.—Յունվ. 29էն
ՓԱՐԻԶ (19), Ժ. Գուլ.— Յունվ. 30
ԷԼՊԻՕՖ ԱՆ ՊՐԻԶ, Գրիգ. Փեար. 2
ՊՕՄՊԻՁ, Աբչ.— Յունվ. 31։

ՓՆՏՐԵՑԻՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԻՔ
երգիծաթերթը՝ «Մ Ե Ղ Ո Ի»
փարիզի եւ շրջանի Յառաջի գործակ.
Ա ԻՒՏԻՒՆԵԱՆ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
5
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
VENDREDI
5 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3338 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Թէ կը շոյեն, թէ՛ կը ձնշեն...

Անուշ նայուածքներու մրցումը կը չարունակուի Թուրքիոյ գլխուն վերեւ, Եւրոպայի ցամաքային թէ ծովային պետութեանց կողմէ։ Իսկ Թուրքիան ապերախտ չէ։ Օրինակ, իր վարչապետը մասնաւոր գոհունակութեամբ չեշտեց թէ « եւրոպական պետութիւնները առ հասարակ օժանդակեցին մեր գատին »։

Հարցը կը վերաբերի Ալէքսանտրէթի վէճին կարգադրութեան, որու մասին մանրամասն զեկուցում մը կը տրուէր յունուար 29ին, Ազգ. Ժողովին մէջ։

Այս առթիւ Զօր. Ըմմէթ մասնաւորապէս յիշեց Թուրքիոյ կարմիր գինակիցը, Ռուսաստան, եւ նոր խնամակալը՝ Մեծն Բրիտանիա։ Զմոռցաւ, նաեւ, պալքանեան պետութիւնները, անոնց գլուխը դնելով Ռումանիան։

Առաջինը, Մոսկուա, Թուրքիոյ կողքին կանգնած էր այս հարցին մէջ ալ, եւ Լիթվինովի միջոցաւ անգամ մը եւս չեշտեց Թուրքեւխորհրդային բարեկամութեան արժէքը։

Միեւնոյն ատեն զինակիցն ըլլալով Ֆրանսայի, Մոսկուայի ներկայացուցիչը հարկադրուած էր սիրաշահիլ երկուքն ալ, Այէքսանտրէթի վէճին մէջ։ Բայց անշուշտ Լիթվինով աւելի շատ կը ժպտէր Թուրքիոյ, որուն վարիչները շատ լաւ կ'ըմբռնեն այսպիսի նայուածքներու իմաստը։

Երկրորդը, Մեծն Բրիտանիա, թէեւ «պարկեշտ միջնորդ»ի դեր մըն էր որ կատարեց, բայց կը թուի թէ աւելի շատ Ջանաց կացութիւնը յարմարցնել Թուրքիոյ բաղձանքներուն։ Եւ Ըմմէթ բաւական բան կը հասկցնէ, իր կարճ յայտարարութեամբ.

— « Անգլիա որքան գոհ է որ երկու կողմերը հաչտեցնելու համար իր թափած ջանքերը դրական արդիւնքի մը յանգեցան, իրաւունք ունի նոյնչափ գոհ ըլլալու, տեսնելով որ Անգլիոյ քաղաքականութեան հանդէպ Թուրք հանրային կարծիքին անուցած վստահութիւնը զօրացաւ առանձնապէս»։

Խորհրդային ակնկալութիւնը՝ Թուրքիոյ հանդէպ, արամաբանական ելքն է հիմնական քաղաքականութեան մը որ կը չարունակուի 1918էն ի վեր։ Կարմիր Մոսկուան միշտ ներկայ է, ամէն անգամ որ ուղղակի կամ անուղղակի հարուած մը կը նշմարէ Թուրքիոյ դէմ։

Անգերազանցելի՛ ախոյեան ժողովուրդներու ազատագրութեան, խորհրդային իշխանութիւնը նոյն դիւրութեամբ զոհեց Սուրիոյ արաբ ժողովուրդին շահերը, ինչպէս մոռցած, դիտակցօրէն եւ գործնապէս խորտակած էր հայ ժողովուրդին կամ Քիւրտերուն գատը։

Իսկ բրիտանական համակրանքն ու օժանդակութիւնը բաղդատաբար նոր են, եւ կը զարգանան Տարտանէլի համաձայնութեան կնքումէն ի վեր։ Կը զարգանան զգեկդակ ճամբաներով, բայց միշտ նոյն ուղղութեամբ,— թողլ չսալ որ Թուրքիա բոլորովին սահի իր ձեռքէն, մասնաւորապէս Միջերկրականի վերաբերեալ հարցերու մէջ։

Այս քաղաքականութեան ճամբուն վրայ, Լոնտոն աչքի առջեւ ունի ոչ միայն անտեսական եւ քաղաքական շահեր, այլեւ զինուորական մտահոգութիւններ։

Այդ իսկ առաջադրութեամբ, իր վարիչները չանք չեն խնայեր, կարելի եղածին չափ լայնօրէն ծանօթացնելու համար նոր Թուրքիան, իր բոլոր երեսներով։

Իրրեւ թէ անծանօթ երկիր մը գտած ըլլային, անգլիական դեղին մամուլի ներկայացուցիչներն ալ ներկայիս աւելի շատ կը խօսին Թուրքիոյ մասին, անշուշտ ճոխացնելով եւ գունաւորելով զրական երեւոյթները։

«Ֆինէնչըլ Թայմզ», Լոնտոնի սեղանաւորական մեծ օրկանը, փետրուար 1ին հրատարակեց բացառիկ թիւ մը, ամբողջովին նուիրուած «Թուրքիոյ հանրապետութեան »։

Հրատարակութիւնը կը բաղկանայ 48 մեծադիր եւ պատկերազարդ էջերէ, իսկ յօդուածագիրներուն մէջ կը գտնուին Թուրքիոյ վարչապետը, գործավարները, դեսպանները, ինչպէս եւ անգլիացի խորհրդականներ, մասնագէտներ եւ Թղթակիցներ։

Թերեւս առաջին անգամ է որ այսքան բազմակողմանի եւ փաստացի հրատարակութիւն մը կ'ներեւայ Լոնտոնի մէջ, վերջին տարիներու ընթացքին։ Եւ տարակոյս չկայ թէ նպատակը միայն տնտեսական - առեւտրական չէ, այլ եւ քաղաքական։

Արդ, այս հրատարակութիւնը տեղի կ'ունենայ ճիշդ այն միջոցին երբ Էնկլիւբի ծրագիրներ կ'որոճայ, Իտալիոյ հետ եւս լեզու գտնելու համար։

Առաջին փորձը կատարուեցաւ արդէն, չորեքշաբթի օր, 3 փետրուար, եւ կը թուի թէ աւելի շատ Իտալիան յուսահատ եղած է, քան Թուրքիան։

Ճիշդ է որ զանազան թիւրիմացութիւններ հարթուած եւ փոխադարձ վստահութեան հաւաստիքներ չտալուած են, երկու կողմէն ալ, բայց խօսակցութիւնը տեսակէտներու պարզաբանութենէն անդին չէ անցած։ Գոնէ այդ եզրակացութեան կը տանին վերջին տեղեկութիւնները։

Իրազեկներու կարծիքով, Հռոմ չէ կրցած իր սայլին կապել Թուրքիան, Ցունաստանի հետ ուրոյն քաղաքականութիւն մը վարելու համար արեւելեան Միջերկրականի մէջ։

Մուսոլինիի փեսան թերեւս ուրիշ հեռանկարներ ալ պարզած է Թ. Ր. Աբասի առջեւ, Պերլինի թելադրութեամբ։ Սակայն էն - կիւբի արդէն ապահոված ըլլալով իր կոնակը, միշտ կը դժկամակի երթալ այն ճամբով որ կրնայ վտանգել Մոսկուան կամ Լոնտոնը։

Ապահովաբար այս պարագան եւ ուրիշ պատճառներ թոյլ չեն տուած վերջնական եզրակացութեան մը յանգելու, եւ երկու նախարարները բաժնուած են, պարզապէս ճոխ զեկուցումներ տալու համար, առ որ անկ է։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄԸ ԵՐԿՐԻՆ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

—o—

Այս տարուան բացը ոչ թէ 55 միլիառ է, այլ 36,000,000,000

—o—

Ելմտական նախարար Պ. Վէննան Օրիոլ չորեքշաբթի օր մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց երեսփ. ժողովի եւ Ծերակոյտի ելմտական յանձնաժողովներուն, մեկնելէն առեղ պատասխանելով չարք մը ծանրակշիռ հարցումներու։ Նախարարը հաստատեց թէ ընթացիկ ելմտացոյցին բացն է 36,127,000,000 ֆրանք, եւ ոչ թէ 55,000,000,000, ինչպէս կը տարածային ընդդիմադիր Թերթերը։ Այս բացը պիտի գոցուի սովորական վարկերով եւ փոխառութիւններով։ Ոչ արժեզրկում պիտի կատարուի, ոչ ալ պետական հսկողութիւն՝ դրամական փոխանակութեանց վրայ։ Ինք բացարձակապէս հակառակ է երկուքին ալ։

Նախարարը հերքեց այն մեղադրանքը թէ կառավարութիւնը անցած է Պանք տը Ֆրանսէն փոխառութիւն կնքելու համար սահմանուած չափը, որ ըստ օրինի 23 միլիառ ֆրանք է։ Կառավարութիւնը մինչեւ հիմա քաշած է մօտ 13,400,000,000 ֆրանք, որով իրաւունք ունի տակաւին 9 միլիառ վեց հարիւր միլիոն քաշելու։

Հերքեց նաեւ այն լուրերը թէ կառավարութիւնը որոշած է ձգել որ ֆրանքը իջնէ ոսկիի ամէնէն վար սահմանին, որով 23 ֆրանքը պիտի արժէր մէկ տոլար։ Կառավարութիւնը այդպիսի որոշում չէ տուած եւ կրնայ տալ միայն ամերիկեան եւ անգլիական կառավարութեանց հետ խորհրդակցելէ վերջ, համաձայն երեք երկիրներու միջեւ կնքուած պայմանագրութեան։

Աւելի պարզելով կացութիւնը, Պ. Վէննան Օրիոլ նախատեսուած 36 միլիառ ֆրանքի բացէն զեղչեց 8 միլիառ ֆրանք, որ համարժէքն է վերջին երկու ամիսներու ընթացքին հանուած մասնաւոր գանձատոմսերու եւ անցեալ շաբթու կնքուած բրիտանական փոխառութեան։ Բայց եւ այնպէս, դիտել տըր - ուեցաւ թէ նոյնիսկ մնացեալ 27 միլիառի բացը աննախընթաց է Ֆրանսայի ելմտական պատմութեան մէջ։

Պատասխանելով այն հարցումներուն թէ ինչպէս պիտի ճարեն այս գումարը, մանաւանդ եթէ վարկի հրապարակը չարունակէ դժկամակութիւն ցուցնել կառավարութեան կոչերուն, նախարարը ըսաւ թէ սեղանաւորական հրապարակը պիտի զարգանայ տնտեսական վերելքի յառաջդիմութեան հետ, մանաւանդ ամրան ամիսներուն, երբ բացուած կ'ըլլայ Փարիզի ցուցահանդէսը։

Խօսելով Լոնտոնի մէջ կնքուած վերջին փոխառութեան վրայ, նախարարը բացարձակապէս հերքեց այն փափաքը թէ ոսկի փոխադրուած է Լոնտոն, իբրեւ երաշխաւորութիւն։ Միակ երաշխաւորութիւնն եղած է մասնաւոր հաշուընթացի մը հաստատումը։ Այս առթիւ մերժեց հաստատել կամ հերքել այն լուրերը թէ ուրիշ փոխառութիւններ ալ պիտի կնքուին արտասահմանի մէջ։

Ահաւասիկ նախատեսուած բացին մանրամասնութիւնները.—

1· Սովորական ելմտացոյցին բացը՝ 4,600,000,000 ֆրանք.— 2· Ազատակարգ ծախքեր սպառազինութեանց եւ հանրօգուտ շինութեանց համար՝ 13,685,000,000 ֆրանք.—3· Պետութեան բաժինը հանգստեան անտուկի համար՝ 2,200,000,000 ֆրանք.— 4· Այս տարի վճարելի պետական պարտքերը՝ 3,370,000,000 ֆրանք.— 5· Մասնաւոր վարկեր՝ քաղաքապետութեանց, երկաթուղիներու եւն. համաձայն անցեալին մէջ կնքուած պայմանագրութեան՝ 12,272,000,000 ֆրանք։ Համագումար՝ 36,127,000,000 ֆրանք, որ պիտի ճարուի հրապարակէն, համաձայն նախարարին յայտարարութեանց։ Պ. Վէննան Օրիոլ խոստովանեցաւ թէ որ դժուարութիւններ պիտի ծագին տարուան առաջին երեք կամ չորս ամիսներու ընթացքին, բայց յոյս յայտնեց թէ դեղչի տակը 2 առ հարիւրէն 4ի բարձրացած եւ վերջին փոխառութիւնը Փարիզի փոխարէն Լոնտոնի մէջ կնքուած ըլլալով, դանձամսերը մղում պիտի առնան։

Նախարարին լուսաբանութիւնները լսելէ վերջ, Ծերակոյտին ելմտական յանձնաժողովը բանաձեւ մը քուէարկեց, որ կ'ըսէ.— « Դանձային խնդիրները մասնաւոր կարեւորութիւն ունին ներկայիս եւ կը պահանջեն ամենամեծ ուշադրութիւն »։

Երէկ երեսփ. ժողովին մէջ վիճաբանութիւն մը բացուեցաւ ելմտական կացութեան մասին։

Նորեն զրոյցներ Լիթվինովի մասին

—o—

«Մաթէն» զարմանազան բաներ կը պատմէ Լիթվինովի մասին, քաղելով զանազան աղբիւրներէ։ Հեռագրի մը համաձայն, արտաքին գործավարը ուժգնօրէն բողոքած է իր կնոջը վրայ կատարուած հսկողութեան դէմ։ Կ'ըսուի թէ Լիթվինով պիտի հրաժարի եւ իրեն պիտի յաջորդէ օգնականը, Քրէսթինսքի։ իսկ ինք դեսպան պիտի նշանակուի Փարիզի կամ Ուաշինկթընի։ Ուրիշ հեռագրի մը համաձայն, որ քաղուած է Վարչաւայէն, Մոսկուայի մէջ շատ կը խօսին Լիթվինովի մասին եւ կ'ըսեն թէ պիտի հրաժարի։ Իրրեւ թէ իրեն յաջորդ նշանակուած է Թայերով։ Նոյն աղբիւրին համաձայն, եթէ Լիթվինով քաշուի, պիտի խնդրէ որ արտօնեն Անգլիա բնակելու։

Լիթվինովի եւ կնոջը մասին չբջած զրոյցները կը հերքուին Մոսկուայի գործակալութեան կողմէ։ Տիկին Լիթվինովի ձերբակալման լուրերը հետեւանք են իր երկարատեւ բացակայութեան։

*** Զօր. Տիսկնքօ, Թաշքէնտի կարմիր բանակին հրամանատարը, ձերբակալուելով Մոսկուա փոխադրուեցաւ, իբրեւ Թրոցքիական։

═●·●═

ԱՆԳԼԻՈՑ ԴԱՀԼԻՃԸ երկու անգամ նիստ գումարեց չորեքշաբթի օր, զրաղելու համար միջազգային խնդիրներով, որոնց ամէնէն կարեւորներն են գերմանականը եւ սպանիականը։ Նոյն օրը, երեսփ. ժողովին մէջ, պատասխանելով Գերմանիոյ գաղթային պահանջներու մասին եղած հարցումի մը, Պ. Իտըն յայտարարեց թէ «աւելցնելիք բան մը չունի դեկտ. 18ին տուած պատասխանին վրայ»։ Ուրիշ խօսքով, Անգլիա երբեք որամադիր չէ Գերմանիոյ փոխանցելու իր հոգատարութեան յանձնուած գաղթավայրեր։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲԱԲԵԼՈՆ

—·—

Հաստափոր պահարան մը լեցուած է արդէն, զինուորցուներու վերաբերեալ կոչերով, ժողովներով եւ զեկոյցներով։

Ահա նոր նամակ մը Պէլվիլէն, որ կ'ըսէ թէ «բողոքող զինուորցուներ» առաջին անգամ ժողով գումարեցին 26, ապա 60 հոգիով եւ կազմեցին իրենց վարչութիւնը, կանոնաւոր ընտրութեամբ։

Ահա ուրիշ մը՝ Վիէնէն, որ կը ներկայացնէ յունուար 30ին գումարուած զինուորցուներու ժողովը, ուր ունկնդիրները ափ ի բերան կը մնան լսելով յունուար 24ին Լիոնի մէջ սարքուած խառնիճաղանճի մը պատկերազարդ զեկուցումը։

Ահա երրորդ մը, «Փարիզի զինուորցուներու վարչութենէն » (ծնեալ ի Սօսիէթէ Սավանը), որ խօսելով Գաղթ. Յանձնաժողովին նախաձեռնութեամբ կազմուած ժողովի մասին (30 յունուար), «յատկապէս եւ վերոնակաւօրէն կը յանձնարարէ զինուորցու բոլոր ընկերներուն՝ զգուշանալ եւ չպատասխանել Օֆիսներու կողմէ Միութեան, որուն անդամներուն թիւը արդէն անցած է **300**ը։ Կարելի է ուրիշ աւելի պերճախօս օրինակներ յիշել, ապացուցանելու համար թէ լոյս չէ որ պիտի ծագի այս նոր բարեկոնէն։

— Ուրեմն կը կարծէք թէ լաւագոյն է կարճ կապել, մթնոլորտը թեթեւցնելու համար։

— Այո, գոնէ առայժմ։

Վ.Ա.Հէ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՁՕՌԸ

Այէքսանտրէթի հարցին լուծման առթիւ

—o—

Թուրքիոյ ազգ. ժողովի յունուար 29ի նիստին մէջ, վարչապետ Ըմմէթ Ինէօնիւ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ, Այէքսանտրէթի հարցին կարգադրութեան առթիւ։ Կ'ամփոփենք հիմնական մասերը.

— « Դժուար էր խնդիրը։ Հարկ էր որոշ, գործնական զարձնել այսքան տարի առաջ ճշդուած կարգ մը իրաւունքներ, որոնց շատ մը դէպքերու վրայ իմաստը ընդհանուր եւ անորոշ կը կարծուէր։ Առաջին իսկ օրէն, դեռ 1921ին երբ դաշնագիրը կնքուեր Սուրիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ, ինչպէս նաեւ Ֆրանսայի հետ, յայտնեցինք մեր համոզումը թէ իրրեւ հիմ նկատի ունեցած ենք կարգ մը մասնաւոր պայմաններու իրագործումը՝ Խաբէնոէրունի եւ Անթաքիոյ չբջանին մէջ։ Անկեղծ էր մեր այս համոզումը եւ հարկ էր աշխարհի ցուցնել թէ անկեղծ եւ լուրջ էինք։ Վերջնական յայտնութիւնը կարելի էր միայն այն ատեն, երբ ամբողջ աշխարհ համոզուէր այս անկեղծութեան։*

Այս խնդրին արդիւնաւորումը իրական յաղթանակ մըն է Ազգաժողովին համար, եւ այդ հաստատութեան յաղթանակը բարեբաստիկ արդիւնք մըն է նաեւ մեր միջազգային քաղաքականութեան մէջ։ Մենք մեր կրցածին չափ պիտի աշխատինք որ Ազգաժողովը օրէ օր աւելի զօրանայ։

Ազգաժողովին մէջ չահակիցները այս առթիւ խօսեցան զեղեցիկ խօսքեր, զոր Թուրքերը զգածուելով լսեցին։ Հաճայի խնդրին մէջ, Լիթվինով պերճախօս կերպով պարզեց Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի հետ Ա. Միութեան ունեցած մասնաւոր կացութիւնը եւ թէ Թուրքիոյ հետ ունեցած բարեկամութիւնը եւ թէ Ֆրանսայի հետ ունեցած կապը այնպիսի ձեւով մը երեւան հանեց որ գոհ Թողուց մեզ։ Լիթվինով զգացուց թէ առաջին օրէն Ա. Միութեան եւ մեր միջեւ հաստատուած բարեկամութիւնը կը չարունակուի նոյն ուժով։ Մենք ալ կը չարունակենք պահել այն ոգին թէ մեր յարաբերութիւնները առաջին օրերը եղածին չափ անկեղծ եւ լուրջ են։

Իրական զոհունակութեամբ ընդունեցինք նաեւ այն խօսքերը, զոր ըրաւ Ռումանիոյ ներկայացուցիչը, յանուն մեր դաշնակիցներուն։ Մեր գատը լսելու մասին պալքանեան հարեւաններուն եւ դաշնակիցներուն երեւան բերած ուշադրութիւնը եղաւ ցոյց մը զոր միշտ չնորհակալութեամբ պիտի յիշենք։

Ընկերներ, Անգլիոյ արտաքին նախարարը այս խնդրին առթիւ թափեց մեծ ջանքեր, որոնց առջեւ զգածուեցաւ ամբողջ Թուրքիան։ Անգլիա սկիզբէն ի վեր լրջօրէն կ'աշխատէր գտնել ձեւ մը որ գոհացնէր երկու բարեկամ կողմերը։ Թերթերու մէջ յաճախ պարզուած տեսարանները, որով Անգլիան երբեմն ցոյց կը տրուէր մէկ կողմին աւելի հակած, երբեմն ալ՝ միւս կողմին, ատեն ատեն մեզի խորհիլ տուին այն արդիւնքին մասին որու պիտի յանգէր Անգլիա՝ իր հաչտարար քաղաքականութեան մէջ։ Միայն թէ Անգլիա որչափ գոհ է որ երկու կողմերը հաչտեցնելու համար իր թափած ջանքերը դրական արդիւնքի մը յանգեցան, իրաւունք ունի նոյնչափ ալ գոհ ըլլալու՝ տեսնելով որ Անգլիոյ քաղաքականութեան հանդէպ Թուրք հանրային կարծիքին անուցած վստահութիւնը զօրացաւ առանձնապէս։

« Գոհունակութեամբ կը չեշտեմ թէ եւրոպական պետութիւններ որոնք քաղաքական տեսակէտով հակադիր բեւեռներու վրայ կը գտնուին, ընդհանուր առումով օժանդակեցին մեր գատին։ Թերեւս չատ գտնէք «օժանդակութիւն» բառը, բայց գրեթէ չեմ յիշեր երկիր մը, որ համակրանքով չընդունէր մեր գատը։ Գերմանական մամուլն ալ լաւ ընդունելութիւն ըրաւ։ Իտալիոյ հանրային կարծիքը չհագրգռուելէ ետք մեր տեսակէտը եւ լաւ ընդու -

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԲՈՒՐԳԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՔՐԱՏԻՊ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿՈՂՄԻՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդես է կազմակերպված Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում։

Հանդեսի ընթացքում տեղի կունենան հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ ԲՈՒՐԳԱՅՈՒՄ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում տեղի կունենա հայկական մասսայի հանդես։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում տեղի կունենա հայկական մասսայի հանդես։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում տեղի կունենա հայկական մասսայի հանդես։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում տեղի կունենա հայկական մասսայի հանդես։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՍԱՅԻ ՀԱՆԴԵՍ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 13-ին, ժամը 7-ին, Բուրգայի հայկական թատրոնի դահլիճում տեղի կունենա հայկական մասսայի հանդես։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են հետևյալ զեկուցումները։

1. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Հոկտեմբերյան մեծ հեղափոխությունը և հայ ժողովուրդը»։
2. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ աշխատավորությանը»։
3. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ կանանց»։
4. Ընկ. Ա. Ղազարյան — «Ինչ է տալիս Խորհրդային Հայաստանը հայ երիտասարդությանը»։

Հանդեսի ընթացքում կատարվելու են նաև երգեր և երաժշտական համարներ։

Մուտքը ազատ է։

Բուրգայի հայկական փոքրատիպ հասարակության կողմից հայկական մասսայի հանդեսի կազմակերպչական հանձնաժողով։

ՉՈՒԹԻՆ ՎՐԱ

(ԿՅՈՒՂԱՑԻ ՎԻՊԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

Մարտ 1896 թուական Կիրակի էր։ Ամբողջ Թիֆլիս ոտքի էր կանգնած, որովհետև այդ օրը պիտի կատարուէր Ալեքսանդր Ա-ի թագադրութիւնը։ Ամէն տեղ ուրախութիւն էր տիրում։ Ամէն տեղ ժպտում էին դէմքերը։ Ամէն տեղ ծիծաղ էր լսւում։ Ամէն տեղ ուրախ երգեր էին երգում։ Ամէն տեղ պարում էին։ Ամէն տեղ գինի էին խմում։ Ամէն տեղ ուրախ կեանք էր։ Ամէն տեղ ուրախ մարդիկ էին։ Ամէն տեղ ուրախ ժողովուրդ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ հասարակութիւն էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութիւն էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան մասսա էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան զանգուած էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուած էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութիւն էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովուրդ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխի ամբոխ էր։ Ամէն տեղ ուրախ ազգաբնակչութեան հոծ զանգուածի ամբոխի հասարակութեան ժողովրդի ազգի ամբոխ

նելութիւն ըրաւ: Սխալ պիտի ըլլար ըսել թէ Թուրք հանրային կարծիքը չէ զգածուած եւրոպական երկիրներու այս բարեկամական արտայայտութիւն - ներէն: Թուրքերը զգածուած են այդ արտայայտութիւններէն եւ իւրաքան - չիւրին տուած են արժանի դնահատանքը եւ կարեւորութիւնը:

Անգլ. եւ իտալական համաձայնութեամբ ստեղծուած մթնոլորտը կարե - ւոր բարւոքում մը առաջ բերաւ ի նպաստ Մերձերկրականեան երկիրներու ա - պահովութեան եւ իրարու հետ լաւ յարաբերութեանց : Այս նոր մթնոլորտին մէջ Իտալիոյ հետ խօսակցած ատեն, Տօքթ. Արաս առիթ պիտի գտնէ չօշափե - լու նաեւ Նեղուցներու խնդիրը: Կը յուսանք որ առկախ խնդիրներու գոհացու - ցիչ լուծումը օգտակար պիտի ըլլայ ոչ միայն իրարու երկու երկիրներու բարե - կամութիւնը եւ ապահովութիւնը չահագրգռող հարց մը, այլեւ իրրեւ եւրո - պայի խաղաղութիւնը եւ ապահովութիւնը զօրացնող դէպք մը»:

Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւնները

Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարներուն առաջին տեսակցութիւ - նը՝ Միլանի մէջ՝ ունէր սիրալիր հանգամանք, ինչպէս կ'ըսեն դիւանագիտա - կան բարբառով: Վերջին լուրերու համաձայն, կարելի եղած է հիմը դնել օգ - տակար գործակցութեան մը, որ չուտով վերջնական համաձայնութեան պիտի յանգի, լուծելով Տարտանէլի նոր պայմանագրութեան խնդիրը: Առաջին խո - սակցութենէն վերջը, որուն յաջորդեց փառաւոր ճաշ մը, երկու երկիրներու պատուիրակները յայտարարեցին թէ նախարարները յաջողած են հարթել զանազան խոչընդոտներ: Երկրորդ տեսակցութիւնը տեղի ունեցաւ իրիկուան ժամը 5ին եւ անմիջապէս մամուլին հաղորդուեցաւ զեկոյց մը որ կ'ըսէ թէ երկու նախարարները զանազան խնդիրներ քննեցին 1928 մայիս 30ի դաշնա - գրին հիման վրայ եւ մանաւորապէս զբաղեցան Տարտանէլի պայմանագրով եւ Միջերկրականի կացութեամբ: «Այս բարեկամական եւ մանրամասն քննու - թիւնէն բացորոշապէս երեւան եկաւ որ Իտալիա եւ Թուրքիա անհամաձայն չեն որ եւ է հարցի մասին եւ թէ երբեք պատճառ չկայ որ փոխադարձ վստա - հութիւնէ տարբեր բան տիրէ երկու երկիրներուն միջեւ: Այս հանդիպումներէն վերջը, երկու նախարարները համաձայն գտնուեցան որ սերտ յարաբերու - թիւնները չարունակուին սովորական միջոցներով, որպէսզի արդիւնաւոր եւ գործնական դառնայ իրենց կառուցած կարծիքներու փոխանակութիւնը»:

Ինչպէս կ'երեւայ, որ եւ է վերջնական որոշում չէ տրուած: Խօսակցու - թիւնները ծառայած են մշակելու չարք մը դիւանագիտական եւ քաղաքական ծրագիրներ, որոնք իտալական եւ թրքական կառավարութեանց քննութեան պիտի ենթարկուին եւ որոնց մասին ուրիշ չահակից պետութեաց կարծիքներն ալ պիտի առնուին յառաջիկային:

Թ. Ր. Արաս երէկ մեկնեցաւ Հռոմէն, էնկիւրի վերադառնալու համար:

*** Պերլինի թերթերը այլեւս չեն խօսիր այն այցելութեան մասին զոր իրրեւ թէ պիտի տար Թ. Ր. Արաս, Միլանէն յետոյ Պերլին հանդիպելով: Թուրք գործավարը կանգ պիտի առնէ միայն Պելկրատի մէջ: «Լ'Էօվռ»ի քա - ղաքական աշխատակիցը դիտել կուտայ թէ Թ. Ր. Արաս խորապէս ազդուած է սա իրողութենէն որ Հիթլէր իր չաթաթ օրուան ճառին մէջ չատ մեծ կարե - ւորութիւն չէր տուած Իտալիոյ ...

ՋԱՒԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՈՎ

Մեքսիկացի ՆՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԴԵՍՊԱՆԸ իր կառավարութեան յանձնարա - րութեամբ ծանուցագիր մը ուղղեց Մեքսիկայի կառավարութեան, բողոքելով Թրոցքիի ընծայուած ասպնջականութեան համար: Ծանուցագիրը Մեքսիկայի կառավարութիւնը պատասխանատու կը համարի Թրոցքիի հակախորհրդային գործունէութեան համար եւ կը պահանջէ խիստ հսկողութեան տակ առնել աքսորականը, որպէսզի չկարենայ հաղորդակցիլ արտաքին հետ:

ՓԱՐԻԶի անգլիական դեսպանը հանդստեան կոչուած ըլլալով, յաջորդ նշանակուեցաւ Սըր էրիք Ֆիփս, Պերլինի դեսպանը, որ մասնագէտ մըն է դեր - մանական գործերու:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒՆ վրայ հսկելու համար, մասնաւոր դրասենեակ մը հաստատուեցաւ Գերմանիոյ արտաքին գործերու պաշտօնա - տան մէջ: Այս կարգադրութիւնը հաղորդուեցաւ ձայնասփիւռով:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ կռիւները կը չարունակուին մեծ զժուարու - թեամբ, իրրեւ հետեւանք ձմեռնային խաղաշրջանի: Անգլիական ապրիլ կը հաղորդեն թէ նորէն իտալական զինուորներ ցամաք հասած են Բասիքա:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԱՊԻՏԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Ամսագրին 7րդ տարուան Ա. թիւը (Յունուար) հետեւեալ բովանդակու - թեամբ.—

Խմբագրին Ցուչտեարը,— Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ՝ Մեռնող դիւղին պատմու - թիւնը,— Ց. ՕՇԱԿԱՆ՝ Քաղուած նամակէ մը,— ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ՝ Անտիպ նամակ մը,— Բ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ՝ Քերթողի մը համար,— ՀՄ. ՅՈՍՐՈՎ - ԵԱՆ՝ Գրիգոր Զօհրապի հետ,— Մ. ԹՒՕԼԼՒՕԼԵԱՆ՝ Ես եւ գրականութեան «ես»ը,— Մեր արուեստագէտները,— Գեղատիպ նոր կողքով եւ պատկերա - զարդ: Ամէն մէկ բաժանորդ իրաւունք ունի ստանալու Ֆրանսերէն կամ հա - յերէն գիրք մը, նուէր:

Բաժանորդագրութիւնն է.— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 Ֆրանք, Արտասահմանի համար 40 Ֆրանք: Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN

30, Rue Drouot, Paris (9):

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՖԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաժամակրական հանդի - պումը վաղը շաբաթ իրիկուն, ժամը 8իջդ 9ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, պաճեէօ:

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ:

ԻՕԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ջաւադեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր ակումբին մէջ:

ԱՆԻԼՐ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼՈՆՊի Ադամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւի - րէ բոլոր ընկերները 5 փետր. ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, նոյն հաւաքատե - ղին:

Գաւառ

ԼԻՈՆի Վաչրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 7 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 181 Cours Lafayette, Ջարդարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի, 7 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Դուրեան գրադարանին մէջ, կը քաւիրուին նաեւ Թալօտիէռի ընկերները: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՍԷՆ-ԼՈՒԻ (Մարսէյլ) Ակնունի ենթակոմիտէի անդամական ընդհանուր ժողովը այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր ակումբին մէջ:

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

71, Avenue Kleber, Paris (16), կը հաղորդէ մեզի թէ դիւրացնելու համար դինուորցուներու վերաբերեալ հարցերու կեդրոնացումը եւ մասնաւորապէս արագացնելու համար 21 եւ 22 տարեկան զինուորցուներու հպատակութեան խնդիրը, չուտով ցոյց պիտի տայ անուններ եւ հասցէներ Փարիզի արուար - ձաններու եւ գաւառի մէջ:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Բաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր. կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին,
Bourg la Reine, Place Condorcet, Salle des Banquets մէջ

Կը նախագահէ ՕՐ. ՖԼՕՐԱ ԱՆԱՀԻՏ

Կը դասախօսէ՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ «Փնտրող եւ դպրոց»

Գար, երգ, արտասանութիւն, թատ եւ հաճելի անակնկալներ
սանուհիներու կողմէ:

Մուտք 3 Ֆր., փոքրերու համար 1 Ֆր.:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Առնել Porte d'Orléans էն 85 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Place Condorcet, Bourg la Reine:

ՀԱՆԴԷՍ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

S. F. I. O.ի Արնուվիլ լէ Կոնէսթ Մ.ճիւղի 10րդ տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած Արնուվիլ լէ Կոնէսթի **S. F. I. O.**ի մասնաճիւղի եւ Հ. Յ. Դ. վարդան ենթակոմիտէի քոյր կազմակերպութեանց կողմէ

տեղի կ'ունենայ 7 փետր., կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,
Salle Gallemantի մէջ, կայարանին դիմաց,
Նախագահութեամբ ընկ. **GERMAIN DU GOUROND**ի

Երգ եւ արտասանութիւն ֆրանսացի արդիսպներու կողմէ,
կ'երգեն նաեւ ՕՐ. Հ. ԴՆԵԱԶԵԱՆ եւ Պ. Ջ. ՄՂՐՏԻՆԵԱՆ,
կը նուագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը:

Մուտք 5 Ֆր., անգործներու 3 Ֆր.:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Կրճնոպլի Մասնաճիւղին կողմէ

6 փետր. շաբաթ երեկոյ, ժամը 7,30ին,
Քուռա Բուժի Հայկական դպրոցին մէջ,
Արտասանութիւն, երգ, դասախօսութիւն եւլն.:

Սկաուտական Ցերեկոյթ—Թէյասեղան

կազմակերպուած
Հ. Մ. Ը. Մ.ի Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի սկաուտներու կողմէ

7 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
149bis Ave. d'Argenteuil. Asnières, ֆուայէ Սոսիալիսթի մէջ:
Սկաուտական խաղեր, երգ, նուագ, արտասանութիւն:
Մուտք 5 Ֆր. Թէյով միասին:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՀԻՇՏ 8.30ԻՆ

Société Savantesի սրահին մէջ,

ԴԵՐԱՍՏԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ

Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆի ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ

ՊԷՊՕ

Կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ, ՕՐ. ՌՕԶ ՍԱՖՏՕ-
ՆԱԼՏ, Պ.Պ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱԲԳԱՐ
եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ:

Գինները՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 *Ֆր.:*

Յոմսերը կը ծախուին գրատուն Չ. Յամուէլ 51 rue Mr. le Prince
Քաղարան Ֆլօրիա 61 rue Mr, le Prince, Select Pressing 10 rue
Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն:

Ընդհ. հասցէ՝ A. Kempétian, 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. et O.)

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆՍԲՈՅԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:

Աքաւօտները ժամադրութեամբ:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ Ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է բանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաւորուած սափրիչի խանութ մը, որ ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար: կեդրոնա - կան Ջեռուցիչ: Պայմ. 7 տարի: Մատչելի գին: Դիմել՝ Պ. Շէրէմէթ ճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie:

Եւրոպայի հայկական վաճառատները

ՀՐԱՆՏ-ՍԵՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:
Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:
Աշխարհի բոլոր կողմերէն ֆաստ ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճմտիտ կերպով:

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88.61

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսատէրն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԿԼԷՕՊԱՏՐԱ

Նոտաւ ոսկեպատ եւ ծիրանեգոյն առագաստներով զարդարուն նաւ մը, ուր չքնաղատես ինքզինքը արեւել - եան դիւերներու պէս – պէս պերճանք - ներով ու չքեղութիւններով. տաւ իր հետ փոքրիկ աղաներ, որոնք անգուր - ուած ինչպէս Կուպիդոններըը, սիրա - մարդի թեւերու փետուրներով հով կուտային իրեն, մինչ ցանկասէր ու հեչտարոյր աղջիկներ, փաթթուած մետաքսներու մէջ, անապատային երաժշտութեան մը ընկերակցու - թեամբ կը զառնային կարապի պար մը: Եւ այս արեւելեան կախարդանք - ներուն մէջ՝ Կլէոպատրա, պատկած մետաքսեայ բարձերու վրայ, զար — ձած էր խռովիչ ու անդիմադրելի բան մը, զարձած էր սիրոյ աստուա - ծուհի Վէնիւսը :

Այժմ դուք ըսէք թէ ի՞նչ պիտի ը - նէիք եթէ Մ. Անտոնիոսի տեղը ըլ - լայիք: Պիտի ընէիք այն՝ ինչ որ ես պիտի ընէի: Եթէ Անտոնիոս յօգաս - ւով, զժուարամարսութեամբ կամ ո եւ է այլ հիւանդութեամբ բռնուած ալ ըլլար, պիտի չկրնար դիմադրել այդպիսի կնոջ մը: Եւ ան արդէն չփորձեց ալ դիմադրել: Բիրտ, ան - տաշ, հասարակ զինուոր մըն էր ան: Մինչ այդ՝ սովոր էր վայրենի իրն - ջոյքներ տալ կառաղի ու չաղակրատ կանանց, զայթակղեցնելով Նոյնիսկ Հռոմը, իսկ այժմ Կլէոպատրան, ծը - նունդով ազնուական կին մը, կը - թուած եւ նուրբ արարած մը, կին մը՝ որ կրնար բանաստեղծութիւններ արտասանել, զարճած էր իր հոմա - նուհին: Անոր հանդէպ իր զգացած սէրը իր ալեկոծ կեանքը միացուց դէ - դեկութեան եւ վանմութեան մը, զոր երբեք ճանչցած ըլլար. ան ներչնչեց իրեն այնպիսի նուիրում մը եւ հաւա - տարմութիւն մը, որոնք մեզի հիա - ցում կը պատճառեն քան զարեր վերջն ալ...

Կլէոպատրան զիտէր մարդոց հետ վարուելու եղանակը: Իր վար - ուելակերպով ան չէր ձանձրացներ, կ'ընէր ամէն ինչ որ կ'ուզէր Անտո - նիոս: Անոր հետ նարտ կը խաղար, որսորդութիւն եւ ձկնորսութիւն կ'ը - նէր, երբեմն նոյնիսկ կը ծպտուէր իրրեւ զեղուհի մը եւ զիւերները կը թափառէր անոր հետ քաղաքի փողոց - ներուն մէջ՝ չարժելով մարդոց նըր - տած աթոռները եւ զուարճացնելով ներկաները : Անգամ մը երբ ձուկ որ - սալու ժամանակ Անտոնիոս զանգա - տեցաւ թէ չէր կրցած բան մը որսալ, Կլէոպատրայի ապատուհիներէն մին նաւին տակէն լողալով տաւեր ձուկ մը անցուց Անտոնիոսի կարթին վրայ:

Կլէոպատրան միշտ հոգ տարաւ Ան - տոնիոսի ստամոքսին. իրենց պար - տականութեան վրայ պահեց խոհա - րարապետներ, որոնք զիշեր – ցերեկ անոր համար պատրաստեցին տաք կե - րակուրներ, այնպէս որ մեծածախս ինջոյքներ միշտ ալ կրնային պատ - րաստուիլ՝ Անտոնիոսի ուզած ժամա - նակ :

Այնքան զբաւուեցաւ Անտոնիոս Կլէոպատրայով, որ կորսնցուց իր ողջմտութեան զգացողութիւնն իսկ : Իրրեւ նուէր ան Կլէոպատրային տը - ւաւ Փիւնիկէի ամբողջ ծովեզերքը, երիքովի նահանգը եւ Կրետէ կղզին, իսկ իր չոյլերութեանց իրր գլուխ գործոց՝ ան նուիրեց ամբողջ Հռո — մէական Ասիան :

Այս նուիրատուութիւններու լուրը տակն ու վրայ ըրաւ ամբողջ Հռոմը: Ի՞նչ, այն ընդարձակ երկիրները, ո - րոնք չհնուած էին հարիւրաւոր ճա — կատամարտներով եւ վճարուած հոս - կական զինուորներու արիւնով, խա - զալիկի նման մէկ կո՞ղմ պիտի նետ - ուէին՝ զոհացնելու համար եգիպտա - ցի սիրուհիի մը քմահաճոյքները: Այս հարցման պատասխանը պատերազմ մըն էր: Այլեւս վճռուած էր Կլէո — պատրայի ճակատագիրը. ան չսիրէն աւելի առաջ գացած էր. այլեւս ե — կած էր ահաւոր հաշուեհատութեան օրը: Հռոմ բռնկեցաւ ամենազօր կա - տաղութեամբ մը, խորտակեց Անտո - նիոսի եւ Կլէոպատրայի ռազմանաւե - րը եւ պարտութեան մատնեց անոնց բանակները:

Հասած էր նաեւ իրենց վախճանը, եւ այդ զգացին երկուքն ալ: Անտո - նիոս դիտէր որ պիտի ձերբակալուէր եւ զլխատուէր, ուստի դաշոյնի հար - ուածներ տուաւ իրեն եւ, ինչպէս իր կեանքի երկար տարիները, հոգեվար - քի գալարումներն ալ ան անցուց Կլէո - պատրայի բազուկներուն մէջ:

Կրկին ու կրկին Կլէոպատրա եր - դում ըրաւ Անտոնիոսին, թէ պիտի թոյլ չտար որ կալանաւորէին եւ չզ - թաներու զարկած տանէին պինքը Հռոմ՝ փողոցներու մէջ խռնուած ամ - բոխի ծաղրանքներուն եւ հայհոյանք - ներուն առարկայ դարձնելու համար: Անտոնիոսի մահուընէն վերջ՝ Կլէո - պատրա ինք թոյն առաւ եւ անձնաս - պան եղաւ :

Բայց ի՞նչպէս անձնասպան եղաւ, ստիպա ոչ ոք գիտցաւ. այս հանելու - կը չկրցան լուծել նոյնիսկ անոնք ո — րոնք անոր դիակը գտան մահուընէն քանի վայրկեան վերջ: Ոմանք ըսին որ վէրք մը բացած է ան իր մարմնին վրայ եւ օձի թոյն լեցուցած այնտեղ: Ուրիշներ ըսին որ ծաղիկներու կողո - վի մը մէջ իժ մըն էր պահած, որուն թոյլ տուած էր որ խայթէ իր կուրծ - քը :

Ան թաղուեցաւ տեղ մը՝ Եգիպտոսի մէջ, Մարկոս Անտոնիոսի կողքին, բայց ստուգապէս ո՞ւր թաղուեցաւ՝ մինչեւ այսօր ալ այդ կը մնայ ան - յայտ: Եթէ դուք օր մը Աղեքսանդրիա երթաք եւ գտնէք անոր գերեզմանը, կասկած չկայ որ ձեր բախտը պիտի չինէք եւ ձեր անունը պիտի երեւայ աշխարհի բոլոր կարեւոր թերթերու առաջին էջերուն վրայ:

Թարգմ. ՕՄԷՆ

(Վերջ)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶի Տարօն – Տուրուբերան Նահանգային Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 52 Rue Isidore Neujahr, Կ. Խաչի Ակումբին մէջ:

Խիստ կարեւոր օրակարգ: Ոչ ան - դամներուն մուտքը արգիլուած է:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՄԵՆՈՒՇ

(Տուած հայկ. եղեռնի դրուագներէն)

ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ

La Société des Amis de l'Instruction հիմնած գրական մրցումին մասնակցող ճօճանասուն հեղինակ - ներու մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՊՐՑԱՆԱԿի արժանացած է այս երկին ֆրանսերէն բնագիրը: ՀԱՅ ԲՈՒԻ ՀԱՄԱՐ վերա - ծնագոնուած Հեղինակին կողմէ: Նի - ւերէն արժանի դրեթ տպագրութեամբ մը: Գինն 7.50 ֆրանք, գիտոր մը: Գին 7.50 ֆրանք, 39 rue Saint-Savournin, Marseille, եւ գրա - տուն Չրանտ—Յամուէլ, 51 rue Mr. le Prince, Paris (6):

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 6 ՓԵՏՐՈՒԱՐ SAMEDI 6 FÉVRIER 1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3339

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՇՏ ԱԼԵԿՈԾ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԸ

Մլլանի տեսակցութեան առթիւ, որ հաղիւ մէկ օր տեւեց, աչքի կը զարնէ նոր երեւոյթ մը.— դժդո՛հ են Փարիզի մէջ: Եւ մասնաւորապէս ձախակողմեան հոսանքները :

Նախ առնենք ամէնէն կարմիրը, «Իւմանիթէ»ն: Երէկուան թիւին մէջ, համայնավար պաշտօնաթերթը դիտել կուտայ քաղաքական բաժնի խմբագրին բերնով .

— « Տասնըհինգ օր առաջ, Ժընեւի մէջ, երբ լսուեցաւ թէ Ընկերութեան ներկայացուցիչը Միլան պիտի երթայ, մենք չծածկեցինք մեր մտահոգութիւնները: Մանաւանդ որ Թուրքիան ալ շատ ազդակի կերպով ծանուցած էր այս այցելութիւնը : Ֆրանքեւթուրք բանակցութեանց ամէնէն տաք չրջանն էր: Հաւանական է որ եթէ համաձայնութիւն մը գոյացած չըլլար Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ, Միլանի այցելութիւնը պիտի կազմէր քաղաքական քաղաքականութեան ահարկու չրջադարձին (վոլտֆասան) առաջին արարը: Եւ մէկ հարուածով վերէն վար պիտի կազմալուծուէր արեւելեան Միջերկրականի ապահովութեան դրութիւնը: Ֆրանսայի ներկայացուցիչները ժընեւի մէջ ունեցան մեծ արժանիք մը,— կանխել այս վտանգը, եւ մենք խաղաղութեան բոլոր բարեկամներուն հետ շնորհաւորեցինք զանոնք: Թ. Ր. Արասի դէպի Միլան այցելութիւնը ետ չառնուեցաւ, բայց շատ բան կորսնցուց իր արժէքէն : Համոզուելու համար կը բաւէ կարդալ խօսակցութեանց տժգոյն զեկոյցները եւ հաստատել թէ որ եւ է ատենագրութիւն չէ կազմուած: Իտալիա պիտի յարէր Մոնթրէոյի պայմանագրին: Իրականին մէջ, յետագայուած է այդ գործողութիւնը եւ ըստ էութեան բան չէ փոխուած իտալեւթուրք յարաբերութեանց մէջ:

Ատոր հակառակ, զինուրական համաձայնութիւն մը կը յօրինուի Փարիզի եւ Լընկիւրիի միջեւ: Պ. Իվօն Տէլպոս իրաւամբ կը նկատէ թէ այդ համաձայնութիւնը պէտք է ըլլայ արտայայտութիւնը փոխադարձ աջակցութեան զօրացման՝ Ֆրանսայի եւ իր բոլոր բարեկամներուն միջեւ: Այս բաղաֆականութիւնն է որ յանախ յանձնարարած ենք մենք, հակառակ արտաքին գործերու պաշտօնատան յետադիմական դիւանակալութեան» (պիւրոֆրասի) :

Ամբողջ քաղաքական ծրագիր մը կը մատնեն այս տողերը , ներկայացնելով համաչխարհային կուսակցութեան տեսակէտը, առանց որ եւ է վերապահութեան:

Կը նշանակէ թէ Ֆրանսայի կամ Ռուսաստանի կարմիրները երբեք պիտի չհանդուրժեն, որ Իտալիա լեզու զանէ Թուրքիոյ հետ, գոնէ Միջերկրականի հարցին մէջ:

Իտալիան, երբեւ սեւ չսպիկաւոր կամ ֆաշական, ճշմարիտ մղձաւանջ մը կը կազմէ խորհրդային իշխանութեան եւ անոր հետեւորդներուն համար, ինչպէս նացի Գերմանիան: Մանաւանդ հիմա որ Սպանիան կրակի մէջ ինկած է, երբեւ հետեւանք համաչխարհային վարութեան եւ ֆաշականութեան միջեւ բացուած պայքարին:

Արդ, ինչպէս Մոսկուայի, նոյնպէս Փարիզի կարմիր չրջանակներուն մէջ կը վախնան որ, եթէ Հռոմ իր ազդեցութեան տակ առնէ Թուրքիան, կրնայ Յունաստանը եւ ուրիշ հարեւան պետութիւններ ալ ցանցին մէջ ձգել եւ նեղը գնել խորհրդային իշխանութիւնը: (Միեւնոյն ծրագիրը կը վերագրուի Գերմանիոյ, յամաքի վրայ, հիւսիսէն մինչեւ Պալքանեան երկիրները) :

Քննելով այս միեւնոյն հարցը, «Փոփիւլէր»ն, ընկերվարական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, իր կարգին կը չանայ նսեմացնել Միլանի տեսակցութեանց արժէքը: Ան ալ կը բացատրէ թէ որ եւ է գրական արդիւնք չեն ունեցած խօսակցութիւնները, եւ թէ՝ հակառակ իտալական թերթերու լաւատեսութեան, հարկ է սպասել ժամանակ մը, կարենալ հաստատելու համար թէ Իտալիա եւ Թուրքիա այժմ պիտի աշխատին 1928 մայիսի համաձայնութեանց ոգիով »:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Անգլիա որամտիը է եղեր փոփոխելու Տարտանէլի պայմանագրին կարգ մը հատուածները : Թերթը չի հաւատար այս լուրերուն, եւ դիտել կուտայ թէ Տարտանէլի պայմանագիրը արդէն վաւերացուած է Փարիզի մէջ , տակաւին նոյեմբերէն ի վեր :

Ժողովրդական ճակատի երկրորդ օրկանը, «Լ'Էօվր» (արմատական), աւելի լայնօրէն վերլուծելով հարցը, կ'եզրակացնէ թէ Իտալիա ռազմախաղ մը կը փորձէ, նախ Թուրքերը եւ Ռուսերը իրար ձգելու, յետոյ գժտեցնելու համար Փոքր Համաձայնութիւնն ու Ֆրանսան: Անշուշտ այդ խաղին մէկ հետեւանքը պիտի ըլլայ կղզիացնել Զեխոսլովաքիան:

Թերթը միեւնոյն առեն անկարելի չի գտներ որ Ֆրանսա « աւելի լայն եւ աւելի խոր համաձայնութիւն մը» առաջարկէ Թուրքիոյ , անոր կցելով Ժընեւի մէջ դոյացած համաձայնութիւնը : (Կ'ակնարկէ Ալէքսանտրէթի հարցին): Ամէն պարագայի մէջ, (Կ'ակնարկէ Ալէքսանտրէթի հարցին): Ամէն պարագայի մէջ, Ֆրանսա կ'ուզէ գլուխ հանել ընդհանուր համաձայնութիւն մը՝ Միջերկրականի պետութեանց միջեւ, եթէ սակայն Իտալիա չխանգարէ :

Պատկերը լրացնելու համար, վկայութիւն մը եւս՝ այս անգամ Թունզ աշակողմեան ճակատէն:

«Լը Ժուռ»ի Հռոմի թղթակիցը շատ կարեւոր գտնելով Միլանի խօսակցութիւնները, կը գրէ թէ Մուսոլինիի վեհան լուրջ փորձ մը կատարած է, «հակախորհրդային քաղաքականութեան մը ճամբուն վրայ առաջնորդելու համար Թուրքիան»: Թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ խօսուած է «Ուկրայնայի, Վրաստանի, Ադրբէջանի մասին, որպէսզի Թուրքիա անոնցմով չհադրգռուի ցեղային եւ ապահովութեան տեսակէտներով»:

Կ'արժէ առանձին քննել այս խնդիրը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բուռն վիճաբանութիւններ Երեսփ. Ժողովին մէջ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԵՆ «ՓՈԽԵԼ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ»

Հինգշաբթի օր բուռն վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան երեսփ. ժողովին մէջ, յունուարի վարկերուն քուէարկութեան առթիւ: Երեք ընդդիմադիր երեսփոխաններ իրարու եւեւէ խօսք առնելով, ծանր մեղադրանքներ ուղղեցին կառավարութեան դէմ: Պ. Ֆէրնան Լօռան դիտել տուաւ թէ Անգլիոյ հանրային կարծիքը շատ ալ նպաստաւոր չէ Ֆրանսայի համար: Վեց ամիսէ ի վեր կ'աւելնայ հանրային պարտքը, մեծ կորուստներ ունեցած է Պանք տը Ֆրանսը, աւելցած է թղթադրամի չրջաբերութիւնը եւն.: «Կառավարութիւնը պէտք է 55 միլիառ ճարէ, հոգալու համար դանձին պէտքերը՝ մինչեւ դեկտեմբեր »:

Այս տեղ երմտական նախարարը ընդհատելով, դիտել տուաւ թէ հակառակորդները կը յամառին սխալ թուանշաններ ներկայացնել, հակառակ մէկ օր առաջ տուած բացատրութեանց : «Ի՞նչ կ'առաջարկէ պարոնը, հոգալու համար ազգային պաշտպանութեան համար պահանջուած 20 միլիառը»:

— Շատ պարզ է, պատասխանեց ընդդիմադիր երեսփոխանը, կ'առաջարկեմ փոխել կառավարութիւնը: Փոխառութեան համար անհրաժեշտ է վստահութիւն, իսկ վստահութիւն կրնայ չահիլ միայն ուրիչ կառավարութիւն մը: Ինչպէս պ. Ֆլանտէն ալ հաստատեց վերջերս, 10000 պետական պաշտօնեաներ աւելցած են, երկաթուղիներու բացը հասած է վեց միլիառի,— ահա ինչ որ պ. Վէնսան Օրիոլ կը կոչէ խոհեմութեամբ չարժիլ եւ սահմանափակել պահանջի պէտքերը :

Յետոյ խօսք առաւ պ. Փօլ Ռէյնօ, նախկին նախարար մը եւ բացատրեց թէ ինչո՛ւ համար Ֆրանսա այլեւս չի կրնար ներքին փոխառութիւն կնքել : «Շահադիտութեան մասին եղած ակնարկը պարզապէս ահազանգ մըն է: Երկիրը մահազդ է: Եթէ կառավարութիւնը փոխառութիւն կը կնքէ Լոնտոնի մէջ, պատճառը այն է որ դրամ փոխ առնելու ինչպէս ամուսնանալու համար երկու հոգի պէտք է ըլլայ: Արդ, Փարիզի մէջ պետական թուղթը չամախորդ չի գտներ այլեւս: Կառավարութիւնը արդելքի տակ առած էր ոսկիի արտահանումը: Հիմա ինքն է որ կը կպմակերպէ անոր արտահոսումը :

Պանք տը Ֆրանսի ոսկի պահեստին չորս միլիառը Անգլիոյ դրամատան կը պատկանի արդէն: Կառավարութիւնը կը խորհի հսկողութեան տա՞կ առնել դրամական փոխանակութիւնները (չանժ): Այդ պիտի նշանակէր խզել երբեակ համաձայնութիւնը եւ ոճիր գործել երկրին դէմ :

— Բոլորովին համաձայն եմ, պատասխանեց երմտական նախարարը :

Ընդդիմադիր երեսփոխանը չարունակելով, բացատրեց թէ տագնապին բուն պատճառը կառավարութեան տնտեսական քաղաքականութիւնն է եւ պիտի երու բարձրացումը: Անհրաժեշտ է կրճատել ծախքերը: «Ֆրանսա ժամանակ չունի սպասելու: Ոչ իսկ մէկ վայրկեան կրնանք կորսնցնել : Ֆրանսայի կառավարութիւն էք, գործեցէք եւ չո՛ւտ»:

Երմտական նախարարը երէկ պատասխանեց այս քննադատութիւններուն:

*** *Պանք տը Ֆրանսի չաբաթական տեղեկագրին համաձայն, կառավարութիւնը երեք միլիառ ֆրանքի ոսկի քաշած է դրամատունէն , որպէսզի կարենայ պահել ֆրանքին դինը: Իրրեւ հետեւանք այս գործողութեան, դրամատան ոսկի պահեստը իջած է 57,358,000,000 ֆրանքի: Երմտական նախարարութիւնը պաշտօնական զեկոյցով մը հաստատեց թէ արդարեւ երեք միլիառ ֆր. է քաշած , համաձայն 1936 հոկտեմբերի օրէնքին: Նախարարութիւնը 7 միլիառ ֆրանք վճարած էր դրամատան, անցեալ հոկտեմբերին, եւ պարզապէս երեք միլիառ եւս առած է, զօրացնելու համար ֆրանքի արժէքին երաշխաւորութեան դումարը: Կը նշանակէ թէ կառավարութիւնը կ'ուզէ խուսափիլ նոր արժեզրկումէ :*

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ԽՍ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՉԱՐՄԱՆԱԶԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ ՈՐ ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԿԸ ԿԱՐՕՏԻՆ

« Մաթէն » չարք մը ծանրակչիռ լուրեր հրատարակած էր երէկ, Խ. Միութեան մասին, քաղելով սահմանամերձ երկիրներու թերթերէն: Կ'ամփոփենք զանոնք, առանց երաշխաւորելու ստուգութիւնը .—

Լեհական «Զէրվոնի Ֆուրիէր» լրագիրը կը գրէ թէ վէճ մը ծագած ըլլալով Սթալինի եւ Մարջախա Վորոշիլովի միջեւ, Մոսկուայի պահակազօրքին տասը սպաներ ձերբակալուած են, կարմիր դիկտատորին հրամանով եւ թէ կալանաւորներուն մէջ կը գտնուի մարջախա Թուխաչեւսկին: Վորոշիլով ուժդնօրէն պահանջած է ազատ արձակել այդ սպաները, սպառնալով հրաժարիլ, հակառակ պարագային: Այս վերջնագրին վրայ, կալանաւորները ազատ արձակուած են : Կ'ըսուի թէ այս կռիւները մեծ չղազրզուութիւն պատճառած են Մոսկուայի քաղաքական չրջանակներուն մէջ, որոնք կը կարծեն թէ Վորոշիլով կրնայ յոյս դնել կարմիր բանակին աջակցութեան վրայ, մինչ Սթալին որ եւ է համակրանք չի վայելեր զօրքին մէջ:

Լեհական «Ա. Բ. Գ.» թերթը Մոսկուայէն կ'իմանայ թէ Զեկան կը զործէ աենզազին արագութեամբ, վերջնապէս խափանելու համար թրոցքիական չարժումը: Նոյն թերթին համաձայն, տասը հազար հոգի ձերբակալուած են վերջին չաբաթներու ընթացքին :

Մոսկուայէն կը հաղորդեն թէ ձերբակալուած է Վորոնքին, անդամ Զեկայի եւ պաշտօնեայ Լուպիանքայի հռչակաւոր բանտին մէջ, ուր կ'արգելափակուին քաղաքական յանցաւորները: Կ'ըսեն թէ Վորոնքին փորձած է փախցնել փիաթաքովը, սակայն մատնուած ըլլալով ձախողած է: (Փիաթաքով դնդակահարուեցաւ միւս 12 մահապարտներուն հետ):

**** Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ հակառակ Սթալինի եւ Վորոշիլովի միջեւ տիրող անհամաձայնութեան, երկու վարիչները համաձայնած են փետր. 16ին լիագումար նիստի հրաւիրելու կեդր. կոմիտէն, քննելու համար ներքին*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԵՐՈՒԵԼՈՒ ՓՈՐՁ ՄԸ ՈՐ ԿՐ ԾԱՌԱՑՔ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ

Թղթատարը մեզի յանձնեց հետեւեալ նամակը, փետրուար 4 թուակիրով .—

« Ցառաջ »ի փետրուար 2 թիւին մէջ, Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովի խորհրդակցական ժողովին նկարագրութեան առթիւ, յօդուածագիր Պ. Լ. Գ. կը գրէր .— « Պ. Պ. Դաւիթեան եւ Աստուրեան լսելով տրուած բացատրութիւնները, յայտնեցին թէ իրենք ալ համաձայն են որ բոլոր դիմումները կատարուին երկու Օֆիսներու միջոցաւ եւ խոստացան այս ուղղութեամբ ալ գործի մղել իրենց ընկերները »:

Ստորագրեալներս, խաչիկ Մովսէսեան (ոչ թէ Դաւիթեան) եւ Մեսրոպ Աստուրեան, ներկայացուցիչները Փարիզի հայ զինուորագուներու, այդ մտքով ոչ մէկ արտայայտութիւն ունեցանք, ժողովին ներկայ եղող միութիւններու նկատմամբ առ հասարակ եւ մասնաւորաբար Օֆիսներու, այլ առաջարկեցինք կազմել Ֆրանսահայութիւնը ներկայացնող Ազգային խորհուրդ մը, որուն միայն խոստացանք աջակցիլ եւ գործակցիլ,— ընդունեցէ՛ մեր յարգալիր բարեւները» (Ստորագրութիւններ) :

Կասկած չունենալով հանդերձ հրատարակուած լուրին ստուգութեան մասին, նամակը յանձնեցինք ընկեր Լ. Գ.ի ուշադրութեան, եւ առացանք հետեւեալ պատասխանը, որ ամբողջովին կը լուսաբանէ հարցը.—

Գաղթ. կեդր. Ցանձնաժողովի կողմէ հրաւիրուած խորհրդակցական ժողովին մէջ լսելով Պ. Պ. Զօպանեանի, Բաշալեանի եւ Խատիսեանի զեկուցումները՝ հայ զինուորագուներու համար կատարուած դիմումներու մասին, առաջարկուեցաւ մասնակցող կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն՝ յայտնել իրենց տեսակէտները եւ գնահատութեան ենթարկել կատարուած աշխատանքները: Մասնաւորապէս խնդրուեցաւ արտայայտուիլ յստակօրէն թէ կ՚ուզեն ուրիշ միջոցներ, որ անտեսուած ըլլան Օֆիսներու կողմէ, ինչպէս եւ նոր միջոց – ներ որ անհրաժեշտ համարուին :

Միտքերու լայն փոխանակութեան ընթացքին, «հայ զինուորագուներու ներկայացուցիչները» ամէնէն առաջ ծանրացան Ազգ. Միութեան մը կազմակերպութեան անհրաժեշտութեան վրայ: Ըստ էութեան ոչ ոք հակառակ ըլլալով այս պահանջին, որ կրկնուեցաւ գրեթէ բոլոր խօսողներու կողմէ, ընդհանուր ցանկութիւն յայտնուեցաւ կեդրոնանալ բուն օրակարգի հարցին վրայ :

Վերոյիշեալ ներկայացուցիչները , որոնք նախապէս անկախաբար զոր – ծելու եւ ամբողջ գործը իրենց ձեռքին մէջ կեդրոնացնելու տրամադրութիւններ ցոյց կուտային, ընդ. եզրակացութեան ընթացքին իրենց ներկայացուցիչ Պ. Աստուրեանի բերնով յայտարարեցին գրեթէ բառացի .

— « Կ'ընդունինք որ ներկայիս երկու Օֆիսները փոխարինող ոչ մէկ կազմակերպութիւն գոյութիւն ունի : Կ'ընդունինք նոյնպէս թէ անհրաժեշտ է որ դիմումները կեդրոնանան եւ ամէն կողմէ իրար խաչաձեւող ձեռնարկներ չըլլան: Այս իմաստով ալ հրահանգներ ուղղած ենք մեր գաւառի ներկայացուցիչներուն: Մեր կողմէ կը խոստանանք առ այժմ ոչ մէկ դիմում կատարել, ձգելով Օֆիսները ազատ իրենց աշխատանքներուն մէջ : Մեր կողմէ կը խնդրենք նկատի ունենալ իմքնութեան թուղթերու ճորտագրութեան ժամանակաշրջանը եւ եթէ հնարաւոր է հայ զինուորագուները ազատել օրինական տուրէն: Կը կրկնենք սակայն մեր հիմնական պահանջը՝ Ազգ. Միութեան կազմութեան մասին » :

Ամբողջ անցուդարձը ճիշդ այս ձեւով կը ներկայացնէ նաեւ խորհրդակցութեան մասնակցող մեր միւս ընկերը, Ս. Տէր Թոմասեան :

Ուրեմն, 20 — 25 ժողովականներու առջեւ արտասանուած խօսքերը հերքելու փորձն իսկ ծառայեց աւելի պարզելու պատկերը: Միակ սխալը՝ մականունի մը չփոթութիւնն է:

Երանի՛ թէ այսպէս լուսաբանուէին միւս բոլոր «թիւրիմացութիւններն» ալ :

ՅԱՌԱՋ

ՀԱԿԱՍԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Թուրքիոյ տագնապի վտանգ վտահ

Մինչ իտալական թերթերը դոհ կ'երեւան Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարներուն տեսակցութեան արդիւնքէն, Փարիզի եւ Լոնտոնի թերթերը չատ մեծ արժէք չեն տար եղածին. մանաւանդ որ խօսակցութիւնները որոշ եզրակացութեան մը չյանգեցան: «Մէսաճէրը» մանաւանդ ծանրանալով Տարտանէլի պայմանագրին վրայ, դիտել կուտայ թէ Իտալիա չի կրնար առանց այլեւ այլի առարարել այդ պայմանագիրը, որովհետեւ Իտալիոյ չահը կը պահանջէ որ Մ. Միութիւնը չկարենայ Միջերկրական հասնիլ Տարտանէլի ճամբով : Իտալական թերթը կը բացատրէ թէ Թուրքիոյ չահն ալ այդ կը պահանջէ: Միւս իտալական թերթերն ալ նոյնիմաստ կարծիքներ կը յայտնեն, չնչատելով թէ խորհրդային աշխարհակալութիւնը նուազ վտանգաւոր չէ ներկայ Թուրքիոյ համար, քան ցարականը՝ պատերազմէն առաջ, պիտի ուզէ թէ Իտալիա Տարտանէլի նոր պայմանագիրը առարարել առաջ, պիտի ուզէ դրական ապահովութիւններ առանալ : Միւս կողմէ, Իտալիա չուզեր Տարտանէլի պայմանագիրը գատել այն միւս խնդիրներէն որ կապուած են Թուրքիոյ հետ, այլ բոլորը մէկ կարգադրել :

**** « Պէրլինէր Թակսլաթ » խօսելով Միլանի տեսակցութեան վրայ, դիտել կուտայ թէ ծանր տարակարծութիւններ չկան Հռոմի եւ Լընկիւրիի միջեւ, Տարտանէլի պայմանագրութեան մասին: Միակ վէճը խորհրդային մարտանաւերու անցքին հետ կապ ունի, մանաւանդ նկատի առնելով սպանիական պատերազմը :*

Ամէն պարագայի մէջ, տակաւին յայտնի չէ թէ Իտալիա երբ եւ ինչպէս պիտի հաւանի առարարել Մոնթրէոյի պայմանագիրը : Կարգ մը թերթեր կը կարծեն թէ Միլանի տեսակցութիւնը հակաֆրանսական ցոյց մը եղած է, բայց միւս կողմէ նպաստած՝ Իտալիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ մերձեցման :

Փարիզեան շրջանի սենեփաներու հատագուարդ

Երէկ, ուրբաթ, բացուեցաւ Փարիզեան չրջանի սէնեփաներու ընդհ. ժողովը: Երկու սէնեփաներու միացումէն առաջ (1936 յունուար 18-19) այս չրջանի սէնեփաներու անդամներուն թիւն էր 200,000, այժմ բարձրացած է մէկ միլիոնի, այսինքն մէկ հինգերորդը Աչխատանքի Դաշնակցութեան ընդհանուր անդամներուն :

20,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ ՀԱՏՈՒԾՈՒՄ պահանջեց Նորվեկիոյ կառավարութիւնը՝ Մատրիտի կառավարութենէն, որուն օգնականները ռմբակոծեր էին իր մէկ չոգենաւը: Այս ռմբակոծութեան հետեւանքով մեռան չորս նաւաստիներ:

ԿԱՐՄԻՐ ԳԻՏԵՆ ՆԵՐՍ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Անցեալ տարի առիթ ունեցանք ներկայացնելու համայնավար կուսակցութեան ներքին պայքարներու պատմութիւնը սկիզբէն մինչեւ մեր օրերը («Ծառայ», 1936, օգոստ. 8,10, 15, 18, 23, 25 եւ 26)։ Ներկուսակցական պայքարը սկսաւ գաղափարական դեմքի վրայ եւ ապա աւելի ու աւելի խորանալով, վերջ ի վերջոյ յանգաւ արիւնի։ «Պլատֆորմը փոխարինուած է տորճանակով», — այս էր բնորոշումը այդ պայքարի վերջին հանգրուանը։

Անցեալ տարուան օգոստոսին Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցաւ 16րդ չունդալից դատավարութիւնը։ Գլխաւոր ամբաստանեալներն էին Զինովիեւ, Քամենեւ եւ Սմիրնով։ Ինչպէս յայտնի է, օգոստ. 24ին բոլոր ամբաստանեալները գնդակահարուեցան, ո՛ր նց կարգին նաեւ հայազգի համայնավար Վահան Տէր Վահանեանը։ Հինգ ամիս եռքը Մոսկուայի մէջ տեղի ունեցաւ երկրորդ դատավարութիւն մը, ուր ամբաստանեալները 17 հոգի էին եւ որոնց 13ը դատապարտուեցան գնդակահարութեան։ Բոլոր նշանաւորներն կ՚երեւայ, որ «չիկացած երկաթով» մաքրագործումը դեռ պիտի չարունակուի եւ Լէնինի ողջ մը նացած զինակիցները կը սպասեն հերթական հարուածի (Պուխարին, Ռիկով, եւ ուրիշներ)։

Քանի մը խօսքով պարզենք այդ ողբերգութեանց պատկերը։

1923էն սկսեալ համայնավար կուսակցութեան ծոցին մէջ բոյն դրաւ Թրոցկիական չարժումը։ Ասոր յաջորդեց զինովիեւական պայքարը եւ ապա այդ երկուքը միանալով ընդհ. միասնական ճակատ ստեղծեցին Ստալինի դեկավարութեան դէմ։ 1927 նոյեմբեր 7ին, հոկտեմբերեան յեղափոխութեան տասներորդ տարեդարձին օրը, Թրոցքիականները եւ զինովիեւականները փողոց ելան՝ փորձելով «անարիւն» յեղաշրջում յառաջ բերել։ Այդ «խաղաղ» ցոյցերը որ եւ է դրական արդիւնք չունեցան։ Ստալին վճռական միջոցներով խեղդեց ըմբոստութիւնը եւ ձախ ընդդիմադիր բոլոր դեկավարները կուսակցութենէն վտարուեցան ու ապա ձերբակալուելով աքսորուեցան Միջին Ասիա եւ Սիպերիա (Թրոցքի, Զինովիեւ, Քամենեւ, Սմիրնով, Փիաթակով, Ռատէկ, Սմիլկա, Սերեբրեակով, Պրէօբրաժենսկի, Մուրալով եւն.)։ Որոշ ժամանակ անցնելէ վերջ, աքսորականներէն չատեր մեղայպիր ատելագործեցին, ներման արժանացան ու վերընդունուեցան կուսակցութեան մէջ։ Ոմանք կարեւոր պաշտօններ ստանալով, հաստատուեցան Մոսկուա։ Իսկ Թրոցքի երկրէն արտաքսուեցաւ։

Ինչպէս յետագայ դէպքերը ցոյց տուին, ընդդիմադիրներու համակերպումը եղած էր երեւութական։ Անոնք պայքարի զէնքը վար չէին դրած։ Կեղծ մեղայագիրներ ստորագրելով իրենց համար հնարաւորութիւններ էին ստեղծած իրագործելու Թրոցքիական - զինովիեւական գաղտնի ծրագիրները։ Պայքարի նոր մի ջոցներ իւրացնելով, անոնք սկսան գործել գաղտնի դաշտիր եղանակներով։ Իրենց նպատակ դրած ըլլալով երկրի իշխանութիւնը ձեռք անցընել, ընդդիմադիրները կ՚որոշէն նախ եւ առաջ մէջտեղէն վերցնել օրուան իշխանաւորները։ Այդ նպատակով կը կազմակերպեն ահաբեկչական խմբակներ եւ կը յաջողին սպաննել համայնավար յայտնի դեկավարներէն կիրովը (1 դեկտ. 1934)։ Կիրովի ահաբեկումը առիթ ծառայեց որպէսզի Ստալին վերջնապէս մաքրէ իր հաշիւները վաղեմի հակառակորդներուն հետ։

Կիրով սպանուեցաւ Զինովիեւի կողմնակիցներէն մէկուն ձեռքով (Նիկոլայեւ)։ Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան նաեւ Զինովիեւ եւ Քամենեւ իրբեւ կիրովի մահուան «քարոյական պատասխանատուներ»։ Սակայն Զեկան չարունակեց իր պրպտումները եւ վերջ ի վերջոյ երեւան հանեց բուն դաւադրութիւնը, որ եւ հիմ ծառայեց առաջին դատավարութեան (օգոստ. 1936)։

Դատավարութեան ընթացքին պարզուեցաւ որ 1932ին Թրոցքիականները եւ զինովիեւականները միանալով կազմակերպած են կեդրոնական մարմին մը, որ կը դեկավարէր հակաստալինեան ընդհանուր պայքարը։ Այդ կեդր. մարմնին զինովիեւականներու կողմէն կ՚անդամակցէին Զինովիեւ, Քամենեւ, Եւդոկիմով եւ Պակայեւ, իսկ Թրոցքիականներու կողմէ՝ Սմիրնով, Մրաչկովսկի եւ Տէր-Վահանեան։ Ասոնք Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի մէջ կազմակերպած էին ահաբեկչական խմբակներ, որոնց յանձնարարուած էր սպաննել Ստալինը, Քահանովիչը, Մոլոտովը, Օրժոնիկիձէն, Ժդանովը, Վորոշիլովը, Կոսիորը, Փոսթիշեւը եւ Կիրովը։ Միաժամանակ զանազան բանսարկութիւններով ու չինծու լուրեր տարածելով կը ջանային վարկաբեկել օրուան իշխանաւորները եւ անոնց վարած քաղաքականութիւնը։ Անմիջական հրահանգներ կը ստանային Թրոցքիէն եւ հակայեղափոխական դործունէութեան ընդհանուր դեկավարութիւնը կը գտնուէր «մեծ» աքսորականին ձեռքը։ Անվիճելի դանելով այս վերջին իրողութիւնը, դատավարութեան ընթացքին դատաւորները եւ դատախազը կը ջանային հաստատել թէ Թրոցքին կապ ունի դերմանական կէստափոյի հետ եւ հակախորհրդային իր պայքարի ընթացքին օգտուած է հիթլէրականներու աջակցութենէն։ Իրբեւ ապացոյց կը յիշուէր թէ ահաբեկիչներէն մէկը ուղարկուած է կէստափոյի կողմէ, իսկ մէկ ուրիշին ալ՝ անցագիր տրամադրած է նոյն հաստատութեան գործակալներէն մէկը։ Ինչպէս յայտնի է, ամբողջ դատավարութիւնը հիմնուած էր ամբաստանեալներու խոստովանութեանց վրայ եւ որ է փաստաթուղթ մէջտեղ չելաւ։ Միակ ապացուցուած կէտը մնաց կիրովի ահաբեկումը եւ դատարանը արձակեց իր անողոք վճիռը. — 16 ամբաստանեալները գնդակահարուեցան դաժանօրէն։

Առաջին դատավարութեան կեդրոնական խնդիրն էր ընդդիմադիր տարրերու ահաբեկչական գործունէութիւնը եւ կիրովի սպանութիւնը։ Դատարանին առջեւ Զինովիեւ-Սմիրնով խմբակը քաղաքական որեւէ ծրագիր չպարզեց եւ անոնք խորհրդային հանրութեան ներկայացան իրրեւ հասարակ ոճրագործներ։ Դատավարութիւնը կազմակերպողներու նպատակն ալ այդ էր, — ցոյց տալ Թրոցքիի քրէական յանցագործութիւնը եւ ապացուցանել անոր գործակցութիւնը Հիթլէրի դաշնի սպասարկութեան հետ։ Ջրկմլինի կարծիքով իրենք այդ նպատակին հասան ...

Առաջին դատավարութենէն այն տպաւորութիւնը գոյացաւ թէ 16 ամբաստանեալներն ամէն ինչ խոստովանեցան եւ գաղտնի դաւադրութեանց բոլոր ծալքերը բացուած նը կատուեցան։ Սակայն, ներկայիս կը պարզուի, որ անոնք «ամէն» խոստովանութիւն ըրած էին բուն ճշմարտութիւնը ծածկելու համար։

Առաջին դատավարութեան ընթացքին 16 ամբաստանեալներէն Բայկոլտը — Մոսկուայի ահաբեկչական խմբակի դեկավարը— կարեւոր յայտնութիւն բրաւ, պատմելով թէ իրենց հակաստալինեան դաւադրական աշխատանքներուն իրագեկ եւ նոյն իսկ դործակից են եղած Սոկոլնիկովը, Սերեբրեակովը, Պուխարինը, Ռիկովը եւ Թոմսկին։ Առաջին երկուքը խոկոյն ձերբակալուեցան, իսկ վերջինը՝ Թոմսկի անձնասպան եղաւ։ Ահաւոր դաւադրութեան մը կծիկը քակուեցաւ։ Բայկոլտի այդ խոստովանութենէն հինգ ամիս եռքը տեղի ունեցաւ Մոսկուայի երկրորդ դատավարութիւնը՝ այս անգամ մեղադրական աթոռին վրայ նստեցնելով 17 կարեւոր դէմքեր։

ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

(Մնացեալը յաջորդով)

ՀԻՋ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԸ՝ ՌԱԶՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԷՏԱՎ

(Գ. եւ վերջին մաս)

Սանտալճեան Ուրարտացիներու աւատական կալուածը կը զետեղէ Պայտիլի գաւառին մէջ, Սէյս եւ Լէօ աւելի նպատակայարմար կը գտնէն Աղբակը՝ իբր առաջին հանգրուան ուրարտական զօրութեան։ Այս վերջին կարծիքը աւելի հիմնաւոր կարելի է նկատել, որովհետեւ Ուրարտացոց ամէնէն հաւատարիմ դաշնակիցները Հէքեարիի եւ Ուրմիոյ լճի շրջանի իշխաններն էին, եւ յետոյ Լինչ տարատամ կերպով կը կարծէ որ, Հէքեարիի Զէլօների կրնան Ուրարտացիներու չառաւիղներէն ըլլալ։

Սարմանասար Բ. (Ն. Ք. 860—825) պարտաւորուեցաւ երեք անգամ արշաւել Ուրարտուի վրայ, իր երեք արշաւանքներն ալ շրջադիկ չարժումներ են, որոնց նպատակակէտն է Վանայ լճի աւազանը թիկունքէն հարուածել։

Ա.ը Ռէվանդուզի, Ուրմիոյ լճի աւազանին վրայով, իբենց թիկունքը ապահովելու համար Շէմսիհանը Ուրարտացիներէն։ Բ.ը Մարաթիի - Տիարպէքիրի - Մարբերդի — Բալուի եւ Արածանիի հովտով։ Գ.ը Մարաթի — Տիարպէքիրի Սուլթնար գետի ակնաղբիւրին եւ Արածանիի հովտով։ Արամէ խուսափեցաւ վճռական ճակատամարտէ, լեռնային փոքրիկ կռիւներով ուժասթափ բրաւ Ասորիները, որոնք երիցս Վանայ լճի հարաբը, որոնք երիցս Վանայ լճի հարաբերական ափերուն մօտէն անցնելով, Պիթլիս Զայի եզերքէն եւ Ջուտի լեռներուն ստորոտէն նահանջեցին Նինուէ։ Լեռնոտ եւ թշնամի երկրի մը մէջէն, այս նահանջները ինքնին վճռորակն պլուս զործոց մըն են։ Ասորի - ներըԴ.շրջադիկ չարժում մը ըրին կռիւներ Մարտին – Տիարպէքիր - Սուլթնար գետի ակնաղբիւր – Արածանիի հովիտ ճամբով, բայց Տարօնի դաշտին մէջ Սարդուրիս Ա.ի բանակներէն պարտուեցան։ Սարդուրիս իր մայրաքաղաքը փոխադրեց Այասա երկրի Բիանա դաւառի Վան քաղաքը։ Տեսանք թէ անիկա ապահով մեկնակէտ մըն էր, ուրկէ Ուրարտացիները կը նային ասիճանաբար տիրապետել բովանդակ Մեծ Հայքին։ Շամսի - Ռամման Իշպուինիի օրով յարձակեցաւ կրկին Տիարպէքիրի ճամբով, այս անգամ Սուլթնար գետի ակնաղբիւրն ալ չկրցաւ տեսնել, պարտուած ետ քաշուեցաւ։ Իշպուինիս իր կարգին Ուրմիոյ լճի աւազանին եւ Ռէվանդուզի վրայով արշաւեց Ասորեստան, հարաւային Հէքեարի Ուրարտացի իշխանները ազատագրեց ասորական լուծէ. եւ ռազմագիտական ճամբուն վրայ, Ռէվանդուզի մօտ յաղթական կոթող մը բարձրացուց։

Մինուաս (Ն. Ք. 800—780) Բալուն եւ Խարբերդը մաքրեց Հիթիթներէն։ Պատժիչ արշաւանքի մը ձեռնարկեց հիւսիսային Այասայի իշխաններուն դէմ, որոնք չէին ճանչնար ուրարտական հեղինակութիւնը, Տիատինի եւ Հասան Գալէի վրայէն մտաւ Արաքսի հովիտը ու գրաւեց Սուրմալուն։

Ուրարտական զօրութիւնը իր գագաթնակէտին հասաւ Արգիստիս Ա.ի օրով (Ն. Ք. 780—755)։ Անիկա Հասան Գալէ - Կարա – Լէնինական – Արմաւիր ուղղութեամբ յառաջանալով ամբողջացուց ուրարտական տիրապետութիւնը Այասա երկրի վրայ։ Ասորիները վտարեց Ուրմիոյ լճի աւազանէն, գրաւեց Մելիտինէն եւ Սուրիոյ Հիթիթները ասորական լուծէ ազատագրելով մտցուց ուրարտական համադաշնակցութեան մէջ։ Արգիստիս յղացաւ պաշարողական հսկայ ծրագիր մը Ասորեստանի գոյութեան վերջ տալու համար։ Հիթիթ - ուրարտական բանակները պիտի գրաւէին Բաբելոնը։

Եփրատի հովիտէն յառաջանալով (Եփրատը պարենաւորման աղբիւր մըն էր, անոր հոսանքն ի վար ծփամած կերով կարելի էր պաշար հասցնել բանակին)։ Ապա Տիգրիսի հովիտէն պիտի յառաջանային հարաւէն հիւսիս դէպի Նինուէ։ Ուրարտական բ. բանակ մը պիտի բռնէր Կարկեմիշ – Ուրֆա - Մծբին - Նինուէ ուղղութիւնը, մինչ Գ. բանակ մը պիտի յարձակէր Ռէվանդուզի վրայով։ Այս կերպով Ասորի առիւծը իր որջին մէջ պիտի որոջացուէր։ Իր յաջորդին Սարդուրիս Բ.ի վիճակուած էր փորձել այս ծրագիրը, բայց Թգլաթ Պալասար Բ. (Ն. Ք. 743) կանխեց Ուրարտացիները, անցաւ Եփրատը եւ պաշարեց Արպատ բերդը, անկէ գիտէր որ Ուրարտացիները ըստ սովորութեան պիտի դային ղինքը կողէն հարուածելու, Սարդուրիս ահագին բանակով մը եկաւ չափուելու Ասորիներուն հետ։ Ճակատամարտը տեղի ունեցաւ Կումմուխի մէջ, ուրարտական բանակը չարաչար պարտուեցաւ, կորսնցուց 73.000 հոգի, Սարդուրիս մատակ ձիու մը վրայ հեծած հազիւ կրցաւ իր օձիքը ազատել։ Եօթը տարի յետոյ ասորական բանակը կը մտնէր Ուրարտու եւ կը պաշարէր Վանը, սակայն Ուրարտացին այս անգամ ալ ի չիս բերաւ բերդապահ զօրքի յատկութիւն, Վանը դիմադրեց ասորական զօրքին, ինչպէս 2665 տարի յետոյ պիտի դիմադրէր Ճէվտէթ պէյի տանիկ սկեարներուն։

Ասորիները ձեռնունայն Նինուէ վերադարձան իրենց ճանապարհին վրայ գտնուած գիւղերը թալանելով։

Ռուսաս Ա. փորձեց լուծել հօրը վրէժը, նախ զսպեց Այասա երկրի իշխանիկները որոնք գլուխ բարձրացուցած էին, գրաւեց Սեւանայ լճի շրջակայ երկիրները։ Ուրմիոյ շրջանի աւատապետները զրդռեց Ասորիներու դէմ, զինակցեցաւ Մոսքերու, Հիթիթներու եւ Թալալներու հետ։ Սարգոն նախ զսպեց Ուրմիոյ լճի աւազանի իշխանները, ապա կարկեմիշի մօտ յաղթեց Հիթիթներուն եւ Մոսքերուն, Կիլիկիան մաքրեց Թալալներէ, մինչ Ռուսաս կրկին մատ էր Ուրմիոյ լճի աւազանը, Սարգոն իր զինքը զարձուց անոր դէմ, Ուրարտացիները պարտուեցան, Ռուսաս իր հօրը նման մատակ ձիու մը վրայ հեծած փախաւ Վան, Հէքեարիի ան - ընկճելի լեռնականները իրենց կարգին նուաճուեցան, Ասորիները Մուսասիր տաճարը քանդեցին եւ Խալդի աստուածը դերի տարին Նինուէ։ Ռուսաս այս գոյժը լսելով դաշոյնով մը ինքնասպան եղաւ։

Ռուսասի մահով կը բացուի անկման շրջան մը Ուրարտուի համար, հիւսիսի թափառաշրջիկները եւ Մոսքերը ստէպ կանգնած դէպի հարաւ կ՚արշաւէին, հասարակաց վտանգին առջեւ պահ մը Նինուէ եւ Վան դաշնակցեցան, բայց չատ ուշ, ոչ մէկ բան պիտի կրնար կասեցնել հիւսիսային հոսանքը, բայց զրուած էր որ անկման մէջ եւս Ուրարտացիները աւելի տոկունութիւն պիտի ցուցնէին, քան Ասորիները։ Նինուէն կործանեցաւ Ն. Ք. 606ին Մարերու եւ Բաբելացիներու կողմէ։ Մինչ Ուրարտացիները իրենց զոյութիւնը չարունակեցին տակաւին 30 տարի եւս։ Մարերը Թովրաք Գալէն եւ Վանը գրաւելով Հայաստանը աշխարհակալեցին։

Ն. Ք. Զ. դարու կիսուն, ուրիշ ցեղ մը, Հայերը, իրենց ափին մէջը պիտի առնէին Հայաստանի ճակատագիրը։ Ուրարտացիները եւ Նայիրիի այլ ցեղ ժողովուրդները յամրաբար ձուլուեցան հայկական զանգուածին մէջ, թերեւս քրիստոնէութիւնը հայկական բարձրաւանդակի ժողովուրդները կրօնակից գարձնելով ամենազօրաւոր ազգակը եղաւ հայ ազգի բազկացու - ցիչ տարրերու միաձուլման։ Ուրարտացիները մնացին հայութեան լրացուցիչ եւ գլխաւոր մէկ տարրը, մեծ թիւով նախարարութիւններ ունէին ուրարտական ծագումով։ Որովհետեւ հայ ռազմիկ հոգին տակաւին կը վերապրի Սասունցիներով եւ Վասպուրականցիներով։ Հայերու օրով Վասպուրականը կորսնցուց իր կարեւորութիւնը, Մեծն Տիգրան Տիգրանակերտի աղէտէն եռք, պահ մը ուշադրութիւնը գարձուց Վասպուրականի վրայ, զոր իբեն ապահով խարիսխ մը գարձուց, հայկ. բանակը վերակազմելու համար։ Արաբական շրջանին (914) Ուրարտացիներու չառաւիղներն էին Արծրունիները հայկ. թագաւորութիւն մը հիմնեցին Վասպուրականի մէջ, բայց 1022ին Սենեքերիմը չտակալով Սելճուքներու արշաւանքին ծախեց երկիրը Բիւզանդացիներու, փոխարէն ստանալով Սեբաստիան։

Թրքական շրջանին Վասպուրականը եղաւ ազգ. վերազարթման հնոց մը։ 1896ին եւ 1915ին դիմադրեց թրքական կոտորածներուն։ 1915ի վտանգի դիմադրութեան հետեւանքով Ռուսերը հոն հայկ. ինքնավար վարչութիւն մը հիմնեցին։ Բայց իրենց քաղաքական նահանջները Վասպուրականի 200 հազար հայութիւնը տեղափոխեցին Կովկասահայաստան։ 1918ի ռուսական փլուզումէն յետոյ դնդ. Տիգրան Բաղտասարեան եւ Կոստի Համբարձումեան գերմարդկային ճիգեր թափեցին Վասպուրականը պահելու համար, բայց իրենց ուժերը հազիւ 2500, անբաւական էին Պէշիկթաշի մեծութեան հաւասարող այս հոդամասը բռնելու համար։ Առնիսի, Ոստանի մօտ կատաղի կռիւներէ յետոյ, Հայերը պարտաւորուեցան նահանջել մէկ մասը Բերկրի – Թափաբէդ - Զինկիլ — Իշխոր գծով, մինչ երկրորդ մասի նահանջը Վան — Աբճակ – Սարայ — Կոթուր – Միջնագետք ուղղութեամբ, Ատրպատականի եւ Քիրմանշահի Քիւրտերուն մէջէն անցնելով հայ գինուորական փայլուն էջերէն մին է։ Տեսանք որ Վանը ինկաւ, Ուրարտուն ալ ինկաւ։ 1918ի Վանը չկրցանք պահել եւ Թուրքերը երկիցս 1918ին եւ 1920ին խուժեցին Հայաստան, ապահով կերպով օգտագործելով կարին – Կարս — Լէնինական գինուորական ուղեգիծը։ Ներկայիս որ Վասպուրականը կը գտնուի անոնց ձեռքը, ոչ մէկ բան կ՚արգիլէ գիրենք, իրենց թիկունքը ապահով, ընդհ. խառնաշփոթութեան մը պարագային Կարս – Լէնինական առանցքագիծ եւ Իշխոր - Մարգարա եւ Իշխոր — Դավալու երկրորդական գիծերէն սպառնալ Մորհ. Հայաստանի հոգային ամբողջութեան։

ԱՐԱՄ ՈՐԴԻ

ՅԻՇԱՏ.

ԴԱՏԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

— Տիկին, ի՞նչ է պատճառը ձեր անհամաձայնութեան, որ ամուսնութեան կը պահանջէք։

— Ամուսինս անհաւատ է, իսկ ես հաւատացեալ, որով չեմ ուզեր անոր հետ կենակցել։

— Ձեր ամուսնութիւնը անհաւատի մը հետ պատճառ չէ որ դուք արգիլութիւն չերթաք ձեր հաւատքով։

— Բայց ղինքը սիրած ըլլալուս կ՚ուզէի որ ամէն տեղ միասին ըլլայ։

«ՕԽԹԸ ՓՈՐ ԶՈՃՈՒԽ»...

Էլէն Բիւզանդիի

— Ո՞ր տեղացի էք։

— Ջամչըխցի, աղա ...

— Անցէք։

— Դո՞ւք որտեղացի էք։

— Զըմնակցի, էֆէնտի ...

— Դուք ալ անցէք ...

— Իսկ դո՞ւք, խաթունները ...

— Խուռնավիլցի ։

— Սպասեցէք դուք ...

— Մենք վարձուած ենք արդէն, աղա։

— Ձեզի համար ինը դրուշ օրական։

— Մենք տասը դրուշի պայմանաւորուած ենք, էֆէնտի ...

— Ես ալ կուտամ տասը, կեցէք, մի երթաք։

— ...

— Այս «խրնդը» կեավուր»ներուն պէս մանգաղ զարնող չկայ ... Այս - տեղ ժամ մը սպասելնիս ապարդիւն անցաւ։ Անոնք կ՚երթան իրենց ծա - նօթ չունեցուն ...— կը լսուէր մեր եռեւէն, երբ մենք բաւական բացուած էինք արդէն իրենցմէ։

Ցունիսի վերջերը, երբ տակաւին չրջանի դիւղերուն ցորենները հազիւ քիչ մը կարմրելու դի գարձած կ՚ըլլային, քաղաքին մէջ մանգաղը ինկած կ՚ըլլար արդէն։

Գիւղացիները կուգային քաղաք, տասնրհնդ քսան օրուան համար, քաղքին արտերը քաղելու, օրական ուժ - տասը դրուշով։

Ես ու Աչոտը, երկուքս ալ պատանիներ դեռ, մեր գիւղացի երկվեցհակ մը կիներ մեզ հետ առած, քաղաք կ՚երթայինք, ծանօթի մը՝ Սէմէքենց Մուսաֆային արտերը քաղելու։

Ժամանակին պայմանաւորուած եւ խոստացած էինք արդէն, այդ տարին ամէնէն առաջ իրենց քաղն ընելու։

Մենք երկու պատանիներս՝ իրբեւ խուրձ կապող պիտի սահանային տասներկուական դահեկան օրական, իսկ քաղուորներն ալ տասնական, մեր ճաշն ալ՝ երեք ժումի իրենց վրայ։

Այդ օրը երբ քաղաք մտանք, արեւը դեռ նոր կարմիր թաշկինակ մը նետած էր, Ախլրխու զագաթներէն ամենաբարձր տեղը։

Մենք գիմաւորուեցանք խումբ մը թուրքերէ, որոնք եկած կը սպասէին ձիկիչէն, չրջաններէն եկող գիւղացիներէն իրենց համար քաղուորներ ճարելու։

Անոնք բոլորն ալ մեր գիւղացիները կը գնատէին, որովհետեւ անուն ձրդած էինք, իրրեւ ամենաարագաձ մանգաղ զարնող։ Մեր գիւղացիներն - րուն օրական երկու երեք դահեկան միշտ աւելի կը տրուէր, մենացած բոլոր գիւղացիներուն վրայ։

Մենք մինչեւ որ Սէմէքենց դուռը հասանք, արեւն ալ արդէն կամաց, կամաց Ախլրխու սարերը նարնջադոյն հագցնելէ վերջ, եկած հասած էր գիմացը՝ «Գոմչու վանք»։

Զոյգ մը եզ լծուած սայլը պատրաստ էր արդէն, դրան առջեւ, ուր մեղ մէջը տեղաւորելով ճամբայ ելանք։ Ճոճուան ու գանգաղաքայլ սայլը կէս ժամ վերջ, մեղ հասցուց Աւազ Առուի կողքին արտը, որ ամէնէն նախ ինդիրն էր ընդդիմադիր տարրերու ահաբեկչական գործունէութիւնը եւ կիրովի սպանութիւնը։ Դատարանին առջեւ Զինովիեւ -Սմիրնով խմբակը քաղաքական որեւէ ծրագիր չպարզեց եւ անոնք խորհրդային հանրութեան ներկայացան իրրեւ հասարակ ոճրագործներ։ Դատավարութիւնը կազմակերպողներու նպատակն ալ այդ էր, — ցոյց տալ Թրոցքիի քրէական յանցագործութիւնը եւ ապացուցանել անոր գործակցութիւնը Հիթլէրի դաշնի սպասարկութեան հետ։ Ջրկմլինի կարծիքով իրենք այդ նպատակին հասան ...

Առաջին դատավարութենէն այն տպաւորութիւնը գոյացաւ թէ 16 ամբաստանեալներն ամէն ինչ խոստովանեցան եւ դաշնի դաւադրութեանց բոլոր ծալքերը բացուած նը կատուեցան։ Սակայն, ներկայիս կը պարզուի, որ անոնք «ամէն» խոստովանութիւն ըրած էին բուն ճշմարտութիւնը ծածկելու համար։

Առաջին դատավարութեան ընթացքին 16 ամբաստանեալներէն Բայկոլտը — Մոսկուայի ահաբեկչական խմբակի դեկավարը— կարեւոր յայտնութիւն բրաւ, պատմելով թէ իրենց հակաստալինեան դաւադրական աշխատանքներուն իրագեկ եւ նոյն իսկ դործակից են եղած Սոկոլնիկովը, Սերեբրեակովը, Պուխարինը, Ռիկովը եւ Թոմսկին։ Առաջին երկուքը խոկոյն ձերբակալուեցան, իսկ վերջինը՝ Թոմսկի անձնասպան եղաւ։ Ահաւոր դաւադրութեան մը կծիկը քակուեցաւ։ Բայկոլտի այդ խոստովանութենէն հինգ ամիս եռքը տեղի ունեցաւ Մոսկուայի երկրորդ դատավարութիւնը՝ այս անգամ մեղադրական աթոռին վրայ նստեցնելով 17 կարեւոր դէմքեր։

ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

(Մնացեալը յաջորդով)

(1) Բաժին մը, ուր իւրաքանչիւր հնձուոր մէկ երկու բայլ հեռաւորութեամբ, ամբողջը կարգով կը տանին մինչեւ վերջաւորութեան։

սեւ քարով, ու անոնք սկսան իրենց բռնները լեցնել ու պարպել։

Արեւը բաւական մը հասակն երկնցուցած էր, ամէն դի կարմրցնելով, եւ իր տաք բեւեռները խրած դաշտերուն մէջ դտնուած բոլոր աշխատաւորներուն մարմինն մէջ ...

— Տրուստ քաշես, հա՛ Կորեկ, տրուստ վանը, չէնոթը, տեղդ ուրիչին տուր, դիտել տուաւ Քոչիկ Հարսան, դրեթէ ամէնէն տարէցը իրենց մէջ։

— Հա, Քոչիկ Հարսայ, հա, դայիթ միներ, նէյէ ինտոր տրուստ, տրուստ հանիմ, զալէմի պէս, վստահեցուց Կորեկը։

Անոնք սկսան յառաջանալ, խուրձերն ամբողջ առանց կապի դետին թափելով խիտ, խիտ ։

Մենք ալ Աչոտին հետ անմիջապէս մեր գործին անցանք։

Արտին ամենաբարձր տեղացը էր - կու գիրկ փետռելով, խոթեցինք Աւազ Առուին մէջ, Թրջեցինք ու նետեցինք կապերուն տակ, կակուղնալու համար։

Տասը վայրկեան եւ ահա կապերը պատրաստ էին ու բոլոր առանց կապի ձգուած խուրձերը կապուած։

Առաջին օրն էր ու բաւական ուշ սկսած ըլլալով, երկու վան հանելէ վերջ արդէն կէս օր եղած էր։

Ճոճուան եղան սայլը մեր ճաշը բերած ու քիչ անդին Աւազ Առուին եզերքը, լայն ուռիներու զով չուքը թափած էր։

Արեւը ճիշդ մեր վրայ հասած, եւ կարծես աւելի մօտիկցած իր մեղի։ Ուղղակի վերէն վար իր սուր աղեղները մեր կռնակին կը խոթէր չարունակ։

Հրաման արձակեցինք Աչոտին հետ, (հրամանատարը խուրձ կապողը կ՚ըլլայ) թէ օրարսակ է, պէտք է մէջքերը չտկել ու ուղղուիլ դէպի ճաշբան, Աւազ Առուի եզերքը, ուռիներուն ու բարիներուն տակ։

Եւ ահա «ճաշարանն» ենք արդէն, ու գետին փռուած կապերուն սեղանին չուրջ բոլորուած։ Ոմանք ծընկնկալ, ոմանք ծալապատիկ սկսաւ ճաշը, ուրտեղ տասնըչորս ղպաղներ, ներղաշնակ ու կարգով սկսան ելիլ իջնել...

Կշտացած էինք արդէն, ու կարգը եկած էր հանգստանալու։ Հնձորդները նուազագոյն մէկ ժամ պէտք է քնան ամէն կէս օր, իրենց մէջքը լաւ մը թեթեւցնելու համար։

ՆԵՐՍԷՍ ՄԱՀԱԿԵԱՆ

(Շար.)

ՉԱՐՈՒՆԱԿ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐԻ ՀԵՏՔԵՐՈՎ)

— Ձեր ասած չորս օր ամբողջ տաս իսկապես ձանձրալի եղավ մեզ համար,— ասում է Ելենան, երբ նրանք արդեն ճանապարհ են ընկել դեպի Ղարաբուլաղ։ — Ինչո՞ւ ինձ չվերցրիր քեզ հետ, ես էլ կտեսնեի, թե ինչպես են ձկնորսները ձուկ բռնում։

— Ես ինքս էլ չգիտեի, որ այդ օրերին ձուկ չի լինելու։ Ինչպե՞ս կարող էի քեզ հրավիրել։ Ես ինքս էլ ձանձրացա, ինչպես դու։ Ամբողջ օրերով նստում էի ու ոչինչ չէի անում։ Ինչ-որ ձանձրալի գրքեր էի կարդում, ինչ-որ ձանձրալի թերթեր էի թերթում։ Ամբողջ ժամանակ ինձ թվում էր, թե ինչ-որ բան եմ մոռացել, ինչ-որ բան պետք է անեի, ինչ-որ տեղ պետք է գնայի, բայց չգիտեի, թե ինչ եմ մոռացել, ինչ եմ անելու, ու ինչ-որ տեղ պետք է գնայի։ Ինչպես որ հիմա։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ-որ տեղ եմ գնում։ Ինչ-որ տեղ գնում եմ, որովհետև ինչ-որ տեղ պետք է գնամ։ Ինչ-որ տեղ գնում եմ, որովհետև ինչ-որ տեղ գնում են բոլորը։ Ինչ-որ տեղ գնում եմ, որովհետև ինչ-որ տեղ գնում է ամբողջ աշխարհ

եւ արտաքին խնդիրներ։

Միւս կողմէ կը հաւաստեն թէ Լէյհինկրատի պահակազօրքը աչքէ անցուցած ատեն, զինուորական նախարար Վորոշիլով կարգ մը յայտարարութիւններ ըրած է խորհրդային սպառազինութեանց մասին, որոնք դեռ չեն լրացած։ Վորոշիլով աւելցուցած է թէ անհրաժեշտ է որ Խ. Միութիւնը պատրաստ ըլլայ, ոչ թէ մէկ ժողովուրդի դէմ, այլ մէկէ աւելի ճակատներու վրայ պատերազմելու համար։

**** Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ փետրուար 14ին բողոքի ցոյց մը պիտի կատարուի Թրոցքիականներու կողմէ, վերջին զնդակահարութեանց առթիւ։ Էօն Թրոցքի ճայնասփիւռով երկու ճառ պիտի խօսի Մէքսիկայէն, մէկը անգլերէն, միւսը ռուսերէն, իւրաքանչիւրը 45 վայրկեան տեւողութեամբ։*

ԿՈՒԻՆԵՐԸ ՎԵՐՍԿՍԱՆ ՍՊԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

—o—

Վերջին լուրերու համաձայն, Զօր. Ֆրանքոյի զօրքը կատաղի յարձակողականի մը ձեռնարկած է Մալակայի դէմ, թէ ցամաքէն եւ թէ ծովէն։ Ան այժմ ամէնէն կարեւորը ծովային ճակատամարտն է, որուն ուժ կուտայ օգտանալու ռմբակոծութիւնը։ Հինգ ապստամբ մարտանաւեր կը ռմբակոծեն նաւային ռմբակոծութիւնը։ Հինգ ապստամբ մարտանաւեր կը ռմբակոծեն կառավարական նաւահանգիստը։ Սուզանաւ մը կրակ բացաւ կառավարական նաւահանգիստը։ Սուզանաւ մը կրակ բացաւ կառավարական նաւահանգիստը։ Օգնական ճամբայ ելած են սպանիական Մարոքէն, օգնելու համար ընդհանուր յարձակման։ Բազմաթիւ բեռնակառքեր բռնագրաւուած են, զօրք փոխադրելու համար Մալակա։ Մասնաւոր ինքնաշարժներ ալ ճամբայ ելած են, դեղերով եւ հիւանդապահներով։ Ճակատամարտին արդիւնքը անորոշ է տակաւին։

Ընդհանուր յարձակման կը սպասուի նաեւ Մադրիտի ճակատին վրայ։

Առաջարկ մը՝ եկամուտի տուրքի վասին

—•—

«Իմանիթէ» կը գրէ թէ համայնավար երեսփոխան Ժաք Տիւքլօ հետեւեալ առաջարկը ներկայացուցած է էմմանական նախարարութեան, մասնաւոր նամակով մը։— Հիմնուելով Անգլիոյ եկամուտի տուրքին վրայ, երեսփոխանը կ'առաջարկէ եկամուտի միօրինակ տուրք մը հաստատել, մինչդեռ առեն յաւելուածական տուրք մը դնելով հարիւր հազար ֆրանքէն վեր եկամուտներու վրայ։ Այս ծրագրին համաձայն, տուրքէ ազատ պիտի ըլլայ 15,000 ֆրանքը, 20000 պիտի դեղչուի՝ ամուսնացած հարկատուներու համար, իսկ 6000 ֆրանք ալ՝ իւրաքանչիւր զաւկի համար։ Յետոյ 1)5 ալ պիտի կրճատուի, աշխատանքով չհոգուած եկամուտներու համար, համաձայն անգլիական դրութեան։

ՉԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ կառավարութիւնը չորեքշաբթի օր չրջաբերական մը ուղղեց բոլոր շահակից դեսպանատուներուն, ճշդելով այն սկզբունքները որոնց համաձայն պիտի վարուին զօրքերը, փոխանցման չրջանի ընթացքին, երբ Ջնջուին օտարներու առանձնաշնորհները (քափիթիւլասիօն)։

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՀՐԵԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ընդունելու տրամադրութիւն յայտնած է Տմիթնիքայի հանրապետութիւնը, համաձայն Լեհաստանի հեռագրական գործակալութեան մէկ դեկոյցին։

ՄԱՏԻՒ անընդհատ կը ռմբակոծուի, ամխնդրէ ի վեր։ Եւ սակայն օտար թղթակիցներ կը գրեն թէ տասը թատրոններ բաց են միշտ եւ կը ներկայացնեն զանազան խաղեր, ինչպէս եւ Օփէրա։ Բաց են նաեւ 33 սինէմաներ։ Թէ թատրոնները եւ թէ սինէմաները կը գտնուին բանուորական կամ քաղաքական կազմակերպութեանց հսկողութեան տակ եւ չատերուն անունները փոխուած են։

ՓԱՐԻԶԻ ԻՐԱՆԵԱՆ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ, Ալի ձէվտէթ խան, իր յանձնարարականները ներկայացնելով արտաքին նախարարութեան, անմիջապէս գործի ձեռնարկեց։

ԱՆԳԼԻՈՑ արտաքին նախարարը Միջերկրականի ափերը պիտի երթայ, հանդստանալու համար։ Մեկնած ատեն պիտի տեսակցի Ֆրանսայի վարիչներուն հետ։

ԲՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱԽԱՏՈՐՄԻՆ տարողութիւնը 850,000 թոնի պիտի հասնի մօտերս։ Մասնագէտներ կ'ըսեն թէ այսօր իսկ իր ուժը աւելի է իտալական եւ գերմանական տորմիղներու միացեալ ուժէն։

ԱՂՋԻԿ ՄԸ 15 ՏԱՐԵԿԱՆ, գաւակ մը ունեցած էր, տարաւ գետը նետեց, Օշի մէջ։ Հաստատուեցաւ թէ երախային հայրն է աղջկան եղբայրը, 23 տարեկան։ Այս վերջինը իմանալով դէպքը, թոյն խմեց եւ անձնասպան եղաւ։

ՏԻԿԻՆ ՍՈՓՈԼՆԻՒՈՎ անհետացած է, կ'ըսեն Մոսկուայէն հասած լուրեր։ Կը փնտռուի, նաեւ, Ռատէքի ազդեցիկ։

ՐԻԹՄԻՔԻ ԴԱՍԵՐ

Թաք Տալէրոզի մէթոտով

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6։ 91, Rue Olivier de Serres, Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles։

Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ։ Ինչպէս նաեւ երկաեւ չափահասներ։ Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ։

Հ. Ց. Դ.

Քաղաքագ

ՊԱՆԵԼԷՈ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաժամակրական հանդիպաումը այսօր շաբաթ իրիկուն, ժամը 8իդ 9ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, պանելէօ։

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւաքեան կոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր Ակումբին մէջ։

Գեղարտ

ԼԻՈՆԻ Վաչրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 7 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷնի Անտօք ենթակոմիտեի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի, 7 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Դուրեան գրադարանին մէջ, կը բաւիրուին նաեւ Թալօտիէէի ընկերները։ Ներկայութիւն անդամատետրով։

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

71, Avenue Kleber, Paris (16), *կը հաղորդէ մեզի թէ դիւրացնելու համար դինուորցուներու վերաբերեալ հարցերու կեդրոնացումը եւ մասնաւորապէս արագացնելու համար 21 եւ 22 տարեկան զինուորցուներու հպատակութեան խնդիրը, չուառով ցոյց պիտի տայ անուններ եւ հասցէներ Փարիզի արուարձաններու եւ գաւառի մէջ։*

ՑԵՏԱԶՈՒԱԾ Է *Անիէռ—Պուա. Քոլոնպի Հ. Մ. Ը. Մ.ի սակաւաթներու հանդէսը, որ տեղի պիտի ունենայ վաղը կէսօրէ վերջ։*

ՀԱՆԴԷՍ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

S. F. I. O.ի Արնուվիլ է կոնէսի Մ.ֆիւղի 10րդ տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած Արնուվիլ է կոնէսի S. F. I. O.ի մասնաճիւղի եւ Հ. Յ. Դ. Վարդան ենթակոմիտէի քոյր կազմակերպութեանց կողմէ

տեղի կ'ունենայ 7 փետր., կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,

Salle Gallemantի մէջ, կայարանին դիմաց,

Նախագահութեամբ ընկ. **GERMAIN DU GOURONDի**

Երգ եւ արտասանութիւն ֆրանսացի արդիսպներու կողմէ,

Կ'երգեն նաեւ ՕՐ. Հ. ԳՆԵԱՁԵԱՆ եւ Պ. Ֆ. ՄՀԻՐՏԻՆԵԱՆ,

կը նուագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։

Մուտք 5 ֆր., անգործներու 3 ֆր.։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ_ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանելէօ—Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր. կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին,

Bourg la Reine, Place Condorcet, Salle des Banquets մէջ

կը նախագահէ ՕՐ. ՖԼՕՐԱ ԱՆԱՀԻՏ

կը դասախօսէ՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ջնոդք եւ դպրոց»

Պար, երգ, արտասանութիւն, թատ եւ հաճելի անակնկալներ առնուհիներու կողմէ։

Մուտք 3 ֆր., փոքրերու համար 1 ֆր.։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Առնել Porte d'Orléansէն 88 թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Place Condorcet, Bourg la Reine։

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

12 — 18 Փետր.

երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Fernandel

dans

Un de la Légion

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Նոյնայ յայտարարութիւնը բերող կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

12 — 18 Փետր.

Առաւտեան ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30ին

Une nuit à l'Opéra

avec les célèbres comiqnes Marx Brothers

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Dancing_Cigale avec five Boy's ehrcoesrt Jazz_Cigals, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme. PARIS (13)

ՃՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantesի սրահին մէջ,

ԴԵՐԱՍԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ

ՊԷՊՕ

կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, *Տիկ. ՄԱՔՏՕՆԱԼԴ, ՕՐ. ՌՕԶ ՄԱՔՏՕՆԱԼԴ,* **ՆԱԼԶ, Պ. Պ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱԲԳԱՐ** *եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ։*

Գիները՝ 5, 7.50, 10 *եւ* 15 *ֆր.։*

Տոմսերը կը ծախուին գրատուն Հ. Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince, քաղարան Ֆլօրիա 61 rue Mr, le Prince, Select Pressing 10 rue Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն։

Ընդհ. հասցէ՝ A. Kempétian, 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. et O.)

Տարեկան Թատերական Ներկայացում

կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէ

կիրակի, 7 փետր. ժամը 3իդ 15ին, Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ,

26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres։

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻՒՆ *ԹՈՐՈՍ Բ.* *ողբերգութիւն երգախառն 4 արար.*

Շեղինակ՝ Հ. վահան վ. Յովհաննէսեան, *երաժշտութիւն՝* Գ. Ա. Աբէշեանի

La Patrouille de Fourchepinte *Ֆրանս. երգախառն զաւեշտ*

Երգախառն պատկերներ իտալիքէն լեզուով։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՆԿՈՒԻՏԻՆԵՐԸ (զաւեշտ 1 արար)։

Տոմսերու գինն է՝ 10 եւ 7 ֆր.։

Թատերական ներկայացում

Ք. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ։

կը ներկայացուի ԱՆԻՇԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ

եւ Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ

Գիներ՝ մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 1 ֆր.։

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւ լն. իմաար։

Աժենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-87

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է քանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաւորուած սափրիչի խանութ մը, ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար։ Կեդրոնական Ջեռուցիչ։ Պայմ. 7 տարի։ Մատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Շէրէմէթ ճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

—•—

Նորթհ Քէրոլայնայի ծերակուտական Ռէյնոլտս եւ Ալապամայի ներ-կայացուցչական Սթարնս Մ. Նահանգներու Քոնկրէսին վաւերացնել տալու համար պատրաստած են նոր օրինագիծ մը, որուն նպատակն է ոչ միայն օտարականներու ներգաղթը աւելի խստացնել, այլեւ կտրատել այն չատ մը առանձնաշնորհները, զորս կը վայելեն այս երկրին մէջ օրինաւոր կերպով հաստատուած օտարականները։

Այս ծրագիրը կ'առաջարկէ ի միջի այլոց։

1.— Անմիջապէս արձանագրել այս երկրին մէջ գտնուող բոլոր օտարականները։ եւ երկրէն դուրս վտարել ոչ միայն բոլոր անոնք, որ օրինազանցներ են, այլեւ անոնք որ նպաստ կը ստանան։

2.— կրճատել ներգաղթողներու ներկայ տարեչափը 90 առ հարիւր։

3.— Իրաւունք տալ նախագահ Ռուզվելթին, որ պաշտօնապէս բանակցութեանց մտնէ Արեւմտեան կիսագունդի բոլոր պետութեանց հետ, անոնց գաղթականական տարեչափերը կրճատելու համար։

4.— Արգելք դնել օտարներու դործելու պատեհութեանց վրայ, ինչ միջոցով որ Դաշնակցային կառավարութիւնը կրնայ գործածել։

Հիմնաւորելու համար իրենց այս օրինագիծը, երկու օրէնսդիրները միաձայնաբար կը յայտարարեն։—

«Ժամանակն հասած է որ Մ. Նահանգները պաշտպանէ՝ ինքզինք ընդդէմ իր ներքին թշնամիներուն։ Մեր երկրին մէջ ունինք եօթը միլիոն օտարականներ։ Անոնց ամէն մէկը հաւանական լրտես մը եւ թշնամի մըն է պատերազմի ժամանակ։ Երբ այս երկիրը պատերազմի մը բռնուի՝ մենք անմիջապէս պէտք է դիտնանք թէ մեր մասը որ մէկ օտարականի վրայ դնելու ենք։

«Անիմաստ է մէկ երկիլիոն տոլար յատկացնել ազգային պաշտպանութեան համար, եւ անտեսել օտարականները, որոնք կրնան ներսէն փորել այդ պաշտպանութիւնը, երբ մենք պատերազմի մէջ մտնենք։

«Ներկայ օրէնքին համաձայն ամէն տարի այս երկիրը բնակելու համար կուգան 152,000 օտարականներ։ Այս թիւը անմիջապէս պէտք է իջեցուի 15,000ի։

«Հարիւր հազարներով օտարականներ միլիոններով տոլարներ կը տանան իրբեւ աշխատանքի վարձք, ուրիշ, սակայն, օրինաւորապէս կը պատկանին ամերիկեան քաղաքացիներու։

«Օտարական ոճրագործները, որոնք ազատ արձակ կը թափառին եւ կը յարձակին ամերիկեան քաղաքացիներու վրայ, պէտք է որ վտարուին երկրէն, եւ ոճիրներու զոհումին համար մեր տրամադրած ահաւոր դատարանները անոնց ամէն մէկը հաւանական լրտես մը եւ թշնամի մըն է պատերազմի ժամանակ։ Երբ այս երկիրը պատերազմի մը բռնուի՝ մենք անմիջապէս պէտք է դիտնանք թէ մեր մասը որ մէկ օտարականի վրայ դնելու ենք։

«Անիմաստ է մէկ երկիլիոն տոլար յատկացնել ազգային պաշտպանութեան համար, եւ անտեսել օտարականները, որոնք կրնան ներսէն փորել այդ պաշտպանութիւնը, երբ մենք պատերազմի մէջ մտնենք։

«Ներկայ օրէնքին համաձայն ամէն տարի այս երկիրը բնակելու համար կուգան 152,000 օտարականներ։ Այս թիւը անմիջապէս պէտք է իջեցուի 15,000ի։

«Հարիւր հազարներով օտարականներ միլիոններով տոլարներ կը տանան իրբեւ աշխատանքի վարձք, ուրիշ, սակայն, օրինաւորապէս կը պատկանին ամերիկեան քաղաքացիներու։

«Օտարական ոճրագործները, որոնք ազատ արձակ կը թափառին եւ կը յարձակին ամերիկեան քաղաքացիներու վրայ, պէտք է որ վտարուին երկրէն, եւ ոճիրներու զոհումին համար մեր տրամադրած ահաւոր դատարանները անոնց ամէն մէկը հաւանական լրտես մը եւ թշնամի մըն է պատերազմի ժամանակ։ Երբ այս երկիրը պատերազմի մը բռնուի՝ մենք անմիջապէս պէտք է դիտնանք թէ մեր մասը որ մէկ օտարականի վրայ դնելու ենք։

«Անիմաստ է մէկ երկիլիոն տոլար յատկացնել ազգային պաշտպանութեան համար, եւ անտեսել օտարականները, որոնք կրնան ներսէն փորել այդ պաշտպանութիւնը, երբ մենք պատերազմի մէջ մտնենք։

«Ներկայ օրէնքին համաձայն ամէն տարի այս երկիրը բնակելու համար կուգան 152,000 օտարականներ։ Այս թիւը անմիջապէս պէտք է իջեցուի 15,000ի։

«Հարիւր հազարներով օտարականներ միլիոններով տոլարներ կը տանան իրբեւ աշխատանքի վարձք, ուրիշ, սակայն, օրինաւորապէս կը պատկանին ամերիկեան քաղաքացիներու։

«Օտարական ոճրագործները, որոնք ազատ արձակ կը թափառին եւ կը յարձակին ամերիկեան քաղաքացիներու վրայ, պէտք է որ վտարուին երկրէն, եւ ոճիրներու զոհումին համար մեր տրամադրած ահաւոր դատարանները

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ

Ապաքինարանի մը մէջ տառապող հիւանդ երիտասարդի մը համար գործածուած սովորական ջուրմակի մը պէտք կայ։ Նուիրել վտարաքողները բարի ըլլան տրամադրելու Ֆր Կ. Խաչին։

Գրել՝ Շրջ. վարչութեան հասցէով. 6 Rue d'Alsace, Asnières (Seine)։

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

ՓԱՐԻԶԻ Տարօն — Տուրուբերան Նահանգային Հայր. Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 52 Rue Isidore Neujahr, Bagneux. Կ. Խաչի Ակումբին մէջ։

Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ոչ անդամներուն մուտքը արգիլուած է։

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 9 փետր. երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, մէթրօ գատէի դիմացը գտնուող Cadet սրճարանին վերնայարկը։ Օրակարգ՝ Հաշուետուութիւն, վարչութեան ընտրութիւն եւ զանազան հարցեր։

ՀԱՑՈՒՀԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԻ

Գրեց՝ Հ. Վ. Վ. Հացունի

Շատեր փորձեցին գրել այս կարեւոր նիւթին վրայ. բայց քանի մը ցեր ու ցան ծանօթութիւններէն աւելի չկրցան բերել իրարու քով եւ եղած փորձերէն ոչ մին կրնայ ընդունիլ իր վրայ եւ արդարացնել՝ «Հայուհին պատմութեան առջեւ» տիտղոսը։ Եւ սակայն անհրաժեշտ էր այդ անուան արժանի աշխատութիւն մը որ պիտի ծառայէր մեր անցեալ քաղաքակրթութեան լուսաբանութեանը։

Մեր այս աշխատութիւնը պատմութեան մէջ ծանօթ հայուհւոց անհատական կենսագրութիւնը չէ. այլ հայ կնոջ ամբողջ կեանքը, սկսած 18 տառնձին գլխոց մէջ. այսինքն է՝ անոր անունդն ու դաստիարակութիւնը, եւ ունեցած դերն առանին կենաց, ամուսնութեան, մայրութեան, ընկերութեան, վարիչ ազատութեան, եկեղեցւոյ, առաքինութեան, չարութեան, բարեգործութեան, չինարարութեան, ուսումնասիրութեան, արուեստներու, քաղաքականութեան, քաջութեան, տառապանաց ու սգոյ մէջ. եւ իւրաքանչիւր նիւթ մանրամասնօրէն նկարագրուած ու ճոխացած բազմաթիւ օրինակներով. բոլորն հաւաքուած մեր տպագիր եւ անտիպ բազմախուռն աղբիւրներէն որոց մատենալ դիւրին չէր ամէն մարդու։ Իսկ վերջին գլուխը նկարագրէ օտար արքունական իշխանական տներու հարսնութիւնները։ Ընդամէնը 52 հայուհեայ կեանքը, հաւաքուած մասամբ առհասարակ եւ մասամբ արտաքին դժուարամատոյց աղբիւրներէ, ինչ որ մեծապէս հետաքրքրական է։

Կը հետեւի՝ որ մեր ընթերցողք իրենց ձեռքը պիտի ունենան առանձին հատոր մը, զարդարուած նաեւ նրբամիտ նկարներով։ Զուտ պատմական ու դեղեցիկ գործ մըն է ուրեմն մեր այս հրատարակութիւնը, զոր մէկն հայ ընտանիք ունենալու է իւր սեղանին վրայ, լաւագոյն կերպով հանդիսանալու համար իւր ազգին անցեալը, իրական՝ ոչ երեւակայական պատկերով, եւ կարեւոր դասեր համար անկից։

Այս աշխատութիւնն մամուլի առաջին տակաւին. եւ անոր գին նշանակուած է 5 ղ. ֆրանք անոնց համար՝ որոնք կ'ուզեն յղել գինը, որ յետ տպագրութեան աւարտման պիտի բարձրանայ 8 կամ 9 ղ. ֆրանքի։ Գիրքը այս կը տեսնէ այս յունիսին։

Որ եւ է յանձնարարութեան համար դիմել՝ Imprimerie Arménienne, St Lazare Venise (Italie)։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Belgիա, Լուքսեմպուրկ, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ DIMANCHE 7 FÉVRIER 1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3340

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԷՆ ԿՈՎԿԱՍ

Վաւերական տեղեկութիւններ կը պակսին Միլանոյի խօսակցութեանց մասին: Եւ սակայն, միջազգային մամուլին մէջ երեւցած զարմանազան լուրերն ու մեկնութիւնները անգամ մը եւս կը հաստատեն թէ Մուսոլինիի վեհան շարք մը նեղացուցիչ, առնուազն փափուկ հարցեր դրած է Թուրքիոյ արտաքին գործակալներուն առջեւ:

Հարցեր, որ չեն ամփոփուիր միայն Միջերկրականի եւ Պալքաններու մէջ, այլ կ'անցնին Սեւ Ծովէն ալ անդին, մինչեւ Ռուսաստան եւ Կովկաս:

Երէկ յիշեր էինք թէ աշակոդմեան թերթի մը, «Լը Ժուռ»ի Հռոմի թղթակիցը չատ կարեւոր կը գտնէ Միլանոյի տեսակցութիւնը:

Իր տեղեկութեանց համաձայն, խօսակցութեան առարկայ եղած են հետեւեալ չորս դլխաւոր կէտերը.—

1. Ազատութիւն եւ ապահովութիւն բոլորին համար՝ Միջերկրականի արեւելեան ափունքին մէջ:

2. Իտալիա Տարտանէլի նոր պայմանագիրը ընդունելու համար, «չուզեր որ զոյացած համաձայնութիւնները ծառային խորհրդային աշխարհակալութեան հաշիւներուն»:

3. «Ցանուն մարդկութեան եւ արդարութեան հետաքրքրուելով Եթովպիոյ, Ուկրայնայի, Վրաստանի եւ Ադրբէջանի ճակատագրով, Իտալիա կը դրդէ Թուրքիան որ շահագրգռուի այս երկրամասով, «ցեղի եւ ազահովութեան պատճառներով», ինչ որ ընդդիմութիւն մը յառաջ պիտի բերէ իրեն եւ Խ. Միութեան միջեւ»: (Աւելորդ է բացատրել թէ թղթակիցը կ'ակնարկէ Ադրբէջանի):

4. Թ. Ր. Աբաս Պալքանեան Մխիթեան նախագահն ըլլալով, Իտալիա պարզած է իր դիտաւորութիւնները՝ Պալքաններու մէջ:

Թղթակցին եզրակացութիւնն այն է թէ Իտալիա մտնելու բռնկէս գործօն քաղաքականութիւն մը կը մշակէ Մօտաւոր Արեւելքի մէջ, «անշուշտ համաձայնութեամբ Պերլինի հետ», ապա ուրեմն ուղղուած խորհրդային իշխանութեան դէմ:

Ինչպէս կը տեսնէք, հարցը միայն Միջերկրականի չուրջը չէ դառնար եւ «Լը Ժուռ»ի թղթակիցը պարզապէս իր երեւակայութեան թեւ տալով չէ որ Միլանի խօսակցութեանց մէջ կարեւոր բաժին մը կը հանէ Կովկասի համար:

Եթէ ուրիշ աղբիւր ալ չունենայինք, միայն Հռոմի եւ Պերլինի սերտ գործակցութիւնը բաւական էր չատ մը բաներ լուսաբանելու, այս ճակատին վրայ:

Ամէն օր կը լսէք բուռն կանչեր եւ թշնամական ազդարարութիւններ՝ Պերլինէն դէպի Մոսկուա: Հիթլէր եւ իր գործակիցները միշտ կը յիշեցնեն թէ իրենք սրբազան պատերազմ հռչակած են համաչխարհաբութեան դէմ, «փրկելու համար արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը»:

Տեսականէն գործնականի անցնելով, հիթլէրական Գերմանիան չհամաձայեցաւ կը նայի այն կառավարութեանց որոնք պինակցութիւններ կնքած են Խ. Միութեան հետ: Այս է դլխաւոր պատճառը, եթէ միշտ խուսափողական դիրք մը կը բռնէ Ֆրանսայի առաջարկներուն հանդէպ, իսկ յատկապէս ակռայ կը կճռտէ Լեհական հանրապետութեան դէմ:

Արդ, այս քաղաքականութիւնը կ'ընդդիմէ բազմաթիւ յայտնի կամ գաղտնի ծրագիրներ, որոնց դլխաւորն է կղզիացնել Խ. Միութիւնը եւ ի հարկին անդամատել:

Շատ հեռուները չերթալու համար, յիշենք մէկ - երկու յատկանշական պարագաներ:

« Լ'Էօվր », արմատական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, իր քաղաքական բաժնի աշխատակցին բերնով կը պատմէ թէ հիթլէրական մամուլը վերջերս ոտներ է «Ուկրայնայի անկախութիւնը եւ թէ քարոզութեանց նախարարը հրահանգներ տուած է, որպէսզի «Ուկրայնայի ազգային ոտնին առթիւ, յունուար 27ին, մամուլը պահանջէ նաեւ Վրաստանի անկախութիւնը: Այդպէս ալ եղած է»:

Նոյն առթիւ, «Վոլքիչէր Պէօպախթէր», Հիթլէրի պաշտօնական թերթը, կը հրատարակէր հետեւեալ տողերը.

—«Պայքարը Կովկասի այս Լեռնականին որ Գերմանիոյ կապուած է սիրալիր բարեկամութեամբ »,— «Վրացի ժողովուրդը, ընկատի առնելով իր ցեղային կազմութիւնը, անշուշտ սերած է հնդեւրոպական գաղթարարներէ »:

Էնկիւրիէ փութայ հերքել այն ենթադրութիւնները թէ Իտալիա փորձեր է Թուրքիան անջատել Խ. Միութենէն:

Կրնա՞ր ուրիչ կերպ չարժիլ, երբ միջազգային մամուլը այնքան դունաւորեց ամբողջ պատմութիւնը:

Երբ էնկիւրի կը սպասէ որ Իտալիա ստորագրէ Տարտանէլի պայմանագիրը, բնականաբար սխալուած է լսել անոր պայմաններն ալ: Այդ կէտն է որ մութ կը մնայ: Աւելի ճիշդ, աւազ կը բացատրուի պայմանագրին ստորագրութեան եւ բոլոր բանակցութեանց յետագային:

Այս ամբողջ անցուդարձին մէջ, անշուշտ ամէնէն կարեւորը կովկասի պարագան է:

Ներկայ պայմաններուն մէջ, Թուրքիան դժուար թէ մտքէն անցընէ անջատուիլ իր դինակիցէն՝ Խ. Միութենէն: Մանաւանդ որ, Ֆրանսա տրամադիր կ'երեւայ փոխադարձ աջակցութեան դարձի մը կնքելու, համաձայն Մոսկուայի եւ էնկիւրիի ծրագրին:

Բայց եւ այնպէս, կարելի՞ է նախատեսել այն բոլոր վտանգները որ կրնան ծագիլ Պերլինի եւ Հռոմի մէջ մշակուած կովկասեան ծրագիրներէն ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՈՉ ՆՈՐ ՏՈՒՐՔ, ՈՉ ԱԼ ԱՐԺԵԶՐԿՈՒԻՄ

Նոր յայտարարութիւններ եղուկական կացութեան մասին

Ինչպէս հաղորդած էինք, եղմտական նախարար Պ. Վէնսան Օրիօլ ուրբաթ օր պատասխանեց երկու ընդդիմադիր երեսփոխաններու քննաղատութեանց : Նախարարը կրկին հաստատեց թէ դանձին բոլոր պէտքերը, 28,000,000,000 ֆր., կարելի պիտի ըլլայ ճարել սովորական փոխառութիւններով եւ վարկային գործողութիւններով: Ցետոյ կրկին եւ կրկին յայտարարեց թէ կառավարութիւնը հաստատապէս վճռած է այլեւս չկոտրել ֆրանքին դինը, ոչ ալ նոր տուրքեր պիտի հաստատուին կամ դրամական հրապարակը հակողութեան տակ պիտի առնուի: Մերժեց այն կարծիքը թէ դրամը արտասահման կը հոսի կամ երկրին մէջ կը դիզուի, իբրեւ հետեւանք անվստահութեան: Իր համոզումով, պատճառը այն է որ «սեղանաւորական խմբակցութիւն մը» կազմուած է ներկայ գահիճին դէմ, ինչ որ անթոյլատրելի է: «Ուրիչ ճար չունինք դիմադրելու սպառազինութեանց ծանր ծախքերը, բացի փոխառութենէն: Ոսկի ունե – ցողները իրենց եասխրութիւնը դերազատած են հայրենասիրութենէն: Իրենց դիտնալիք բանն է, բայց մի մոռնաք որ խնայողական անուանկներու մէջ դրուած աւանդներու դումարը կ'աւելնայ արագօրէն: Եթէ վստահութեան ապացոյց մը կը փնտռէք, ահաւասիկ»: Նախարարը հաստատեց թէ դանձային նախարարութիւնը արդէն կարգադրութիւններ ըրած է, հողալու իր պէտքերը՝ այսօրուան առաջին եամսեայի համար: Գործերու վերաբացումը ակներեւ է այլեւս , իսկ Փարիզի ցուցահանդէսին առթիւ մեծագումար օտար դրամ պիտի հոսի :

Պատասխանելով անոնց որ ներկայ կառավարութիւնը պատասխանատու կը նկատեն եղմտացոյցի բացին համար, Պ. Օրիօլ յայտարարեց թէ ներկայ եղմտացոյցին բացն է միայն 4,000,000,000 ֆրանք, մինչ իր նախորդները աւելի քան վեց միլիառ ֆրանքի բաց մը կը ցուցնէին: Ցետոյ բացատրեց թէ այս չորս միլիառի բացին 2,2000,000,000ին համար պատասխանատու չի կրնար համարուիլ ներկայ կառավարութիւնը: «Ներկայ միջազգային կացութեան մէջ ոչ մէկ ֆրանսացի պիտի ընդդիմանար սպառազինութեանց յաւելումածական ծախքին, իսկ ազգային պաշտպանութեան համար դրամ ճարելու տարբեր մտքեր չունինք, բացի փոխառութենէն »:

Նախարարը խոստովանեցաւ թէ դիները արագօրէն կը բարձրանան Ֆրանսայի մէջ: Սակայն բացատրեց թէ «դժբախտաբար մեծաքանակի դիները կը բարձրանան ուրիչ ամէն երկրի մէջ, ճիշդ այս միջոցին»: Միեւնոյն առեն յիշեցուց թէ յաւելումներէն չատերը չեն կրնար արդարանալ եւ թէ չատ միջին Ֆրանսացիներ հարստութիւն դիզած են վերջին քանի մը ամիսներու ընթացքին: Կառավարութիւնը վերջ պիտի դնէ այս վիճակին: Եզրակացնելով, նախարարը կոչ մը ուղղեց բոլոր Ֆրանսացիներու ողջմտութեան, չեչտելով թէ «Ֆրանսայի նիւթական ապահովութիւնը՝ անքակտելի կերպով կապուած է անոր եղմտական ապահովութեան հետ»: Եւ բացագանչեց—«Քիմարներ են անոնք որ կը ջանան քաղաքական տագնապ մը առաջ բերել, օգտուելով եղմտական տագնապէ մը, ճիշդ այն պահուն երբ մենք պիտի քաղենք աժանելի դործունէութեան մը պտուղները եւ երբ պիտի բացուի 1937ի ցուցահանդէսը»:

Ընդդիմադիր երեսփոխանները եւ մասնաւորապէս նախկին նախարար Փօլ Ռէյնօ եւ նախկին վարչապետ Ֆլանտէն նորէն քննադատեցին կառավարութեան եղմտական քաղաքականութիւնը: Առաջինը դիտել տուաւ որ եթէ աւանդ գումարները աւելցած են խնայողական դրամատուներու մէջ, այդ հետեւանք է եղանակի սովորութեանց եւ չի կրնար ապացոյց համարուիլ վստահութեան վերահաստատման: Ճիշդ է որ բանուոր դասակարդին դնելու կարողութիւնը աւելցած է մայիսէն սեպտեմբեր, սակայն այդ օրէն ի վեր դիները բարձրացած ըլլալով, կացութիւնը վեր ի վայր չրջած է: Եզրակացուց թէ անհիմն է եղմտական նախարարին լաւատեսութիւնը եւ պահանջեց փոխել քաղաքականութիւնը: «Եղմտական նախարարը կը նմանի այն մարդուն որ սան մը կը դնէ կրակին վրայ, յետոյ ամուր մը կը փակէ կափարիչը եւ կ'ըսէ թէ չպիտի քակէ պտուտակը »:

— Այո, բացագանչեց եղմտական նախարարը, պայմանաւ որ իւղ չլեցնէք կրակին վրայ:

Վիճարանութիւններէն վերջը երեսփ. ժողովը քուէարկեց յունուարի վարկերը :

Ֆրանսայի անարկու ապառազինութիւնները

« Տէյլի Թելեկրաֆ»ի զինուորական աշխատակիցը, Զօր. Թէմփըլի, քննելով Ֆրանսայի սպառազինութեանց նոր ծրագիրը, կը գրէ թէ Մաժինոյի դիծը դէպի Տէօնքէրք եւ Զուիցերիոյ սահմանագլուխը երկարաձգելու համար ծախք կը նախատեսուի 190,000,000 անգլ. ոսկի: Եւ կը չարունակէ — Այսքան ընդարձակ աստիճանի մը վրայ ամրութիւն փորձուած չէ մինչեւ հիմա: Ծրագիրը ամբողջ Ֆրանսական սահմանագլուխը կ'ամփոփէ պողպատեայ օղակի մը մէջ: Բայց եւ այնպէս բոլորովին անառիկ չէ այս չղթան, որովհետեւ ոչ մէկ ամրութիւն կրնայ անվերջ դիմանալ, կը բաւէ որ նախայարձակը պատրաստ ըլլայ արիւնով վճարելու անհրաժեշտ դինը եւ առատօրէն սպառազինուած՝ ծանր թնդանօթներով, հրասայլերով եւ ռմբաձիգ օդանաւերով: Այդ ամրութիւնը չի կրնար, նաեւ, կեցնել օդանաւային յարձակում մը: Բայց կը ներկայացնէ կարգ մը զինուորական մեծ առաւելութիւններ: Բարոյապէս մեծ վստահութիւն կը ներշնչէ ժողովուրդին եւ բանակին, իսկ նիւթապէս՝ կրնայ բաւական երկար կեցնել թշնամին, որպէսզի ան չկարենայ խանդարել զօրաչարժը եւ բանակին կեդրոնացումը:

Ակռ գաս, որքան զօրաւոր ըլլան ամրութիւնները, այնքան աւելի զինուորներ ազատ պիտի ըլլան յարձակողական գործողութեանց համար, ուրիչ ճակատներու վրայ: Ասիկա չատ կարեւոր պարագայ մըն է Ֆրանսացիներուն համար, որոնք թիւով պակաս են Գերմանացիներէն: Պ. Տալատիէ, Ֆրանսայի ազգ. պաշտպանութեան նախարարը, կը մերժէ հզօրապէս մարզուած արհեստով բանակի մը գաղափարը: Ֆրանսացիները միշտ մերժած են այս գաղափարը, որովհետեւ կը յիշեցնէ պետական հարուածներու եւ բանակը քաղաքական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

— « Տարի մըն ալ լրացաւ մեր կամքերը, կարելին եւ անկարելին փորձեցինք, հայ գրականութեան քերեցինք, մեր աշխատակիցներուն հետ, ինչ մը կենդանութիւն, ինչ մը արեւ ու շող, ինչ մը հետաքրքրութեան ու գոհունակութեան ճաճի մը վայրկեաններ : Մնացածը ձգելով դէպքերու յորձանքին ու տրամաբանական վախճանին»:

Այս հատուածը կը քաղեմ «Կեանք եւ Արուեստ» ամսագրի վերջին թիւէն (1937 յունուար):

Խմբագրական խորհրդածութիւն՝ նոր տարեշրջանի առթիւ:

Աւելի գունաւոր նախադասութիւն մը.

— « Տխուր է հաստատել որ, մեր ունեցած ինչ մը լաւատեսութիւնն ալ փետրաթափ եղաւ: Եօթը հարիւր հազարի հասնող գաղթահայութենէ մը եօթը հարիւր բաժանորդ ունենալու մեր համեստ ակնկալութիւնը չիրագործուեցաւ »:

Տագնապը այս չէ միայն :

— « Մէկը միւսին հետեւէն իրենց հոգերուն մէջ կը մեկուսանան եւ հրապարակէն կը բաշուին մտաորոգումներու : Հանրային գործունէութեան համար խանդավառութիւնը կը պակսի երթալով ··· »

Կը դարձնեմ էջերը: Անտիպ նամակ մը՝ Սուրէն Պարթեւեանէն. գրուած՝ 1919 Նոյեմբեր 22ին, Իզմիրէն Պոլիս:

— « Ա՛ռ այժմ ես հոս «Տարեցոյց»ի մը ետեւէն եմ, ինչ մը դրամ շահելու կամ առելի շահուած ինչ մը դրամ արդարացնելու պատմութիւն մը: կինըս ալ, ինչ օրէն, Փարիզ կ'անցնի իր հրոջ ու փեսին հետ ապրանք բերելու եւ կոկիկ շահ մը իրագործելու առաջադրութեամբ :

« Մինչեւ Յունուար այսպէս կ'անցընենք: եթէ ամիսուկէսէն Պոլիս վերադարձս չվճռուի, մտադիր եմ գրականութենէ ի սպառ հաշուիլ եւ Մանչէսթր անցնելով փառչաի գործի ձեռնարկել »:

Եթէ ողբացեալ դրագէտը ողջ ըլլար, բուն «Ցայգայումը» այսօր պիտի դրէր, առ նուազն տասը հատոր:

Եւ բախտաւո՛ր պիտի սեպէր իր ապրած օրերը:

Այն առեն, գոնէ հոգ ունէր ոտքին տակ: Ու սերունդներ կը հոսէին դպրոցներէն, իրենց կարդին արտադրելով «ընթերցող հասարակութիւն»:

Հիմա գլուխը վերցնէր եւ տեսնէ՛ր:

Տեսնէ՛ր չարանը գրագէտ «փարչաճի»ներուն եւ «փարչա»ներու վրածուած մտաւորականութեան···

Տեսնէ՛ր սերունդը չալըսթոն տափաններով եւ տափակ ուսերով, որ օտար թերթեր թխած գրպանը կամ ափին մէջ, քաւելով կ'անցնի հայկական չրջանակներէն:

Տեսնէ՛ր սա միւսները, որ կը բարեհաճին հարցնել, երբեմն·

— Ի՞նչ կ'ըսեն սա մեր Հայերը···

ՎԱՀԷ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թրքական զեկոյց՝ Միլանի տեսակցութեան առթիւ

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն·— Թուրքիոյ կառավարական չրջանակները կը բողոքեն այն ենթադրութեանց դէմ որոնց համաձայն Իտալիա փորձեր է Թուրքիան անջատել Խ. Միութենէն: Էնկիւրիի մէջ կը յայտարարեն թէ Թ. Ր. Աբասի եւ Զիանոյի տեսակցութեան առեն, երկու նախարարները միայն կարծիքներ փոխանակած են Տարտանէլի պայմանագրի մասին, եւ, ընդհանուր տեսակէտով մը, քննած են արեւելեան Միջերկրականի ապահովութեանն եւ խաղաղութեան խնդիրները: Բայց եւ այնպէս դիւանագիտական չրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ երբեք մէկդի դրուած չէ Իտալիոյ, Թուրքիոյ, Յունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ փոխադարձ աջակցութեան եւ ոչ – յարձակման դաշինք մը կնքելու գաղափարը: Այս առթիւ կը հաստատեն թէ մօտերս տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ Իտալիոյ, Յունաստանի եւ Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարներուն միջեւ :

**** Յունական թերթերը դոհունակութիւն կը յայտնեն Միլանի տեսակցութեան առթիւ, չեչտելով թէ Յունաստան բացարձակապէս սիրալիր յարաբերութիւններ կը պահէ Թուրքիոյ հետ, իսկ Իտալիոյ հետ ալ կապուած է ւաւնդական բարեկամութեամբ: Աթէնքի մամուլին կարծիքով, իտալեւ Թուրք մերձեցումը, անդլեւիտալական համաձայնութենէն յետոյ, վերջնապէս պիտի ամրապնդէ խաղաղութիւնը Միջերկրականի արեւելեան աւազանին մէջ :*

**** Թ. Ր. Աբաս Պելկրատ հանդիպած ըլլալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարին հետ: Այս առթիւ իր դոհունակութիւնը յայտնեց Միլանի տեսակցութեան համար եւ չեչտեց — « Պատեհութիւն ունեցայ հաստատելու Իտալիոյ բարեկամական դիրքը Եուկոսլաւիոյ եւ Յունաստանի հանդէպ, որոնց հետ քաղաքական չատ կարեւոր յարաբերութիւններ ունի, ինչպէս եւ Ռումանիոյ հանդէպ, որուն հետ առեւտրական կարեւոր յարաբերութիւններ ունի»: Ինչ կը վերաբերի Տարտանէլի պայմանագրին, Թ. Ր. Աբաս բաւ թէ խնդիրը լուծուած է գործնապէս, իսկ վերջնական կարգադրութիւնը ժամանակի խնդիր է: Թուրքիոյ արտաքին գործավարը հերքեց այն լուրը թէ Իտալիա Տարտանէլի դաշինքը ստորագրելու համար պայման դրած է որ իտալական դպրոցներ բացուին Թուրքիոյ մէջ, վերադարձուին գրաւուած իտալական գոյքերը եւն.:*

ԱՐԻՒՆԱԼԻ ԿՈՒԻՆԵՐ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ ?

Տեղական թերթերը երէկ հրատարակեր էին հետեւեալ հեռագիրը, Պերլինէն, փետրուար 5 թուականով — «Անկրիֆ» (հիթլէրական օրկան) կ'իմացնայ թէ ծանր ըմբոստութիւններ ծագած են Մոսկուայի մէջ: Վիթխարի ցոյցերու ընթացքին, որ սարքուած էին քաղաքին բանուորական թաղերու մէջ, արիւնալի ընդհարումներ պատահած են խորհրդային ոստիկանութեան եւ ուսանողութեան միջեւ: Ձիշդ է որ բանուոր դասակարդին դնելու կացի՛ մասին) : Ներքին գործավար Եէժով չարժման մէջ դրած է Զեկային «մասնաւոր զօրքը» որ կրակ բացած է բազմութեան վրայ: Տասնըհինգ հոգի սպաննուած եւ մօտ 40 հոգի ծանրապէս վիրաւորուած են: Միւս կողմէ, նոյն թերթը դարձեալ Մոսկուայէն կ'իմանայ թէ Պուխարինի, Ռիքովի, Ուկլանովի եւ միւս Քրոցքիականներու հարցաքննութիւնը կը չարունակուի: Երէկ ընդհատակեայ Վիչինսքի կը հրամայէ դէմ դիմաց հանել Ռատէքը եւ Պուխարինը: Ռատէք իր նախկին բարեկամին առջեւ կրկնած ըլլալով իր մեղադրանքները, Պուխարին, որ սրտի հիւանդութենէ կը տառապի երկար առենէ ի վեր, ապտնապ մը կ'ունենայ եւ հիւանդանոց կը փոխադրուի :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՎԱԾՔԸ ԵՒ ՆԵՐԿԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐԱՆ

(ՊՈԼՍՈՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԲԱՒ)

Ա.

Հայկական նոյն ժամանակներուն ան-ծանօթ ազգ մը կ՚ապրէր Պոլսոյ մէջ, որ ոչ միայն իր ազգային հագուստով, այլ նաեւ իր ապրելակերպով եւ սովորութիւններով կը տարբերէր ամբողջ մայրաքաղաքէն։ Ասոնք հայերն էին։

Հայերը Պոլսոյ մէջ կ՚ապրէին 1453 թուականէն ի վեր։ Ֆաթիհ Սուլթան Մեհմետ, որ Պոլիսը գրաւեց, հրամայեց, որ Պոլսոյ մէջ ապրող բոլոր ազգերը իրենց ազգային առաջնորդներուն ենթարկուին։ Հայերուն առաջնորդն էր Պետրոս Գալաթիացի կաթողիկոսը։ Ան կը նստէր Սամաթիոյ մէջ, Սուրբ Կարապետ վանքին մէջ։ Ասոր ենթակայ էին Պոլսոյ բոլոր հայերը։

Հայերը Պոլսոյ մէջ կ՚ապրէին Ղալաթիոյ, Սամաթիոյ, Գում Գափուի, Պէշիկթաշի, Ֆընտըգլուի, Սկիւտարի, Գատըգիւղի, Պէյքոզի, Պէյլէրպէյի, Պէրա Գալաթիոյ

ՉԱՐԵՆՑ ՏՈՒՆԸ

(ՎԵՊ ԱՍՏՂԱՆԱՅԻՆ ՀԵՔԻԱԹԻ)

— ·· —

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԲՆ-ՈՒ ՍՈՒ-ԽԱՀՈՒՅ ՓԱՐՁ»

Թարմ տեղեկություններ Հայաստանի մասին

1874թվ այս վիճակով էջ 1 ֆունտ ստեռլինգ 1001 ֆրանկ

Ամերիկա նախագահ Գրանթ, որ եկավ Հայաստան, ձմեռվա ցուրտ ժամանակ, ինչպես կարդում ենք Ամերիկայի թերթերում, ուզում է գնալ Հնդկաստան, ուր նախ վիճակված է ապրել մի քանի ամիս։ Ամերիկայի նախագահները, որ ամսական 50 հազար ռուբլի ռոճիկ են առնում, ազատ ժամանակ ուզում են ճանապարհորդել, որ ծանոթանան աշխարհի ազգերի հետ։ Ուրիշ ազգերի նախագահները ամեն տարի ճանապարհորդում են, միայն Ամերիկայի նախագահները չեն ճանապարհորդում, որովհետև Ամերիկան ինքն է մի աշխարհ։ Ամերիկայի նախագահները ամեն տարի ճանապարհորդում են իրենց երկրի մեջ։ Գրանթ նախագահ եղած ժամանակ ճանապարհորդեց Ամերիկայի մեջ, ուր ամեն տեղ ընդունեցին նրան մեծ պատվով։ Ամերիկացիները սիրում են իրենց նախագահները։ Գրանթ ուզում է գնալ Հնդկաստան, որովհետև Հնդկաստանի մեծ իշխանները հրավիրել են նրան

նպատակներու ծառայեցնելու յիշատակները։ Հանրային կարծիքը հաստատապէս կապուած կը մնայ ընդհանուր զինուորագրութեան եւ հաւասարութեան սկզբունքին։

Պ. Տալատիէ կը հաշուէ թէ Ֆրանսացիները կրնան ռազմադաշտ հանել 700,000 զինուոր, մինչդեռ Գերմանացիները ունին աւելի քան մէկ միլիոն, ահռելին պահեստիներով։ Ֆրանսան ալ կրնայ ի հարկին մէջտեղ հանել 5,000 – 000 պահեստի զինուորներ։

ՓՈԽԱԴԱՐՁ ՄԱՏՆԱՒԹԵԱՆ ԱՐԾԱԻԸ Թ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Լոնտոնի թերթերուն.— Հակաբոցքիական կատաղի արշաւը վերսկսաւ այսօր, հինգշաբթի, Մոսկուայի պաշտօնական մամուլին մէջ։ «Փրավտա» դրգռելով երկաթուղիի աշխատաւորները, կը բացագանչէ.

— « Կատղած թշնամիներ տակաւին կը սլքտան երկաթուղիներուն երկայնքը, պահուրտելով մութ անկիւններու մէջ, ինչպէս չնագայները։ Անոնք տակաւին կը ջանան քանդել։ Բոլոր ծառայողներուն համար պատուոյ խնդիր է դուրս շպրտել ամբողջ ֆաշական աղտը մեր փոխադրութեան ցանցերէն եւ խնամել մեր երկաթ ճողերը, ճիշդ այնպէս ինչպէս մեր հերոսական սահմանապահները կը պաշտպանեն խորհրդային սահմանները։ Ջիւ մը պակաս վրտտահեցէք, ընկերներ »։

Մոսկուայի եւ Թուլայի երկաթուղիներու աշխատաւորները կոչ մը քուէարկած են, որ «միաձայնութեամբ վաւերացնելով» Ռատէքի եւ ընկերներուն դէմ արձակուած վճիռները, կը յայտարարէ.

— « Անշուշտ տակաւին կան եւ կը գործեն ֆաշականութեան գաղտնի գործակալները։ Դասակարգային թշնամին տակաւին կը շարունակէ իր քանդիչ գործունէութիւնը։ Հետեւաբար մեր նպատակը պէտք է ըլլայ կրկնապատկել բոլշեւիկեան արթնութիւնը եւ Սթախանովեան ճիգերով նոր յառաջդիմութիւն մը ապահովել մեր երկաթուղիներու փոխադրութեան մէջ։ Մենք ամէն միջոց ձեռք կ'առնենք երեւան հանելու եւ մեր մէջէն վտարելու համար մեր աշխատանքին նենգամիտ կազմալուծիչները,— Թրոցքիական խափանարարներուն ուղղակի մեղսակիցները »։

Կոչը կը վերջանայ խոստանալով Սթալինի եւ Քականովիչի թէ երկաթուղիներու աշխատաւորները պիտի պատուեն աշակողմեան խմբակցութեան ինչպէս եւ Թրոցքիականներու դիմակները։ Եւ արդէն բոլոր թերթերը կը հրատարակեն նոյնիսկ տող չեր զանդուածային մերկացումներու մասին, բանուոր բանուորի, ճարտարապետ ճարտարապետի, պաշտօնեայ պաշտօնեայի դէմ։ Համատարած արշաւ մը սարքուած է փոխադարձ մատնութեան համար։ Նոյն իսկ հասարակ ոճրագործներ եւ ստահակներ դասի կը քաշուին իբրեւ Թրոցքիական ահաբեկիչներ։ Նախկին ձախակողմեան կուսակցութեանց անդամներ, նախկին հրեայ ընկերվարականները, նախկին մենշեւիկներ, նախկին Սոց. յեղափոխականները իրարու եւանէ կը մատնուին ձախակողմեան կամ կեդրոնի համայնավարներու հետ, իրենց բոլոր ներկայ եւ անցեալ ընկերակիցներով եւ ստորադասներով։

Գերմանիոյ պատերազմը կատիրներու դէմ

Տոքթ. Կէօպէլս, Գերմանիոյ քարոզութեանց նախարարը, Ուրբաթ օր ճառ մը խօսեցաւ 30,000 ունկնդիրներու առջեւ, եւ նորէն ազդարարեց թէ «ամբողջ արեւմտեան քաղաքակրթութիւնը վտանգուած է համայնավարութեան կողմէ»։ Բացատրելով միջազգային կացութիւնը, հաստատեց թէ պատերազմ պիտի չըլլայ։ «Պատերազմ պիտի չըլլայ ոչ թէ անոր համար որ մենք պիտի ընդունինք ինչ որ կը պահանջեն մեր հակառակորդները, այլ անոր համար որ ոչ ոք պիտի համարձակի յարձակիլ մեր վրայ »։

Իսկ համայնավարական վտանգի մասին յայտարարեց.

— « Ես այստեղ չեմ խօսիր իբրեւ գերման նախարար, այլ իբրեւ Եւրոպացի։ Ինծի համար չկայ Սպանիա կամ Ֆրանսա, այլ ամբողջ արեւմտեան մշակոյթին դոյութիւնը, որ վտանգուած է բոլշեւիկեան հոսանքին կողմէ։ Մեզի համար կ'ըսեն թէ կ'ուզենք տակնուվրայ ընել Պալքանները։ կ'ըսեն թէ մենք պատճառ եղանք Թիթուլէսքուի անկումին եւ թէ կը ջանանք թորփիլա– հարել Փոքր Համամաձայնութիւնը։ կ'ըսեն թէ կ'ուզենք հովանաւորել Բուլղարիան եւ Եուկոսլավիան։ Այս բոլորէն ոչ մէկը ճիշդ է։ Ժողովուրդները իրենք են որ կ'արթնանան յամրաթար եւ կ'ըմբռնեն խաղցուած խաղը։ Մեզ կը մեղադրեն թէ լաւ բաներ չենք խօսիր Չեխոսլովաքիոյ հանդէպ։ Պատճառը չատ պարզ է,— մենք այդ երկրին զինակցութիւնը խորհրդային Ռուսաստանի հետ կը նկատենք ծանր վտանգ մը արեւմտեան Եւրոպայի համար։ Չեխոսլովաքիան այսօր օդանաւեր փոխադրող նաւ մըն է Խորհրդային Ռուսաստանի համար։ Խորհրդային իշխանութիւնը պատերազմ կ'ուզէ, որովհետեւ պիտի որ համաշխարհային պատերազմ մը կրնայ յառաջ տանիլ իրենց տիեզերական յեղափոխութիւնը։ Ահա թէ ինչու պէտք է զգոյշ ըլլանք։ Մոսկուա բոլշեւիկեան կուսակցութիւնները կը պահէ բոլոր ժողովրդավար երկիրներու մէջ։ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը իր հրահանգները կը ստանայ ոչ թէ վարիգեան կեդրոնէ մը, այլ Մոսկուայի կեդրոնէն։ Որոշ ազդանշանի մը վրայ, Ֆրանսայի համայնավարները պիտի ոչնչացնեն արմատական – ըն– կերվարականները եւ այն աստիճան համայնավարութիւնը Սպանիայէն պիտի փոխադրուի Ֆրանսա, իր բոլոր ճիգերը թափելու համար զերմանական ճակատին դէմ »։

ՋԱՒԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ՍՊԱՆԻԱՑԻՆ հասած տեղեկութեանց համաձայն, կը գրէ «Մաթէն», անիշխանականները դաւ մը սարքեր էին, սպանելու համար Վալենսիոյ խորհրդային դեսպանը եւ Պարսկաստանի խորհրդային հիւպատոսը ...

Մալակայի դէմ կատարուած ընդհանուր յարձակումը վճռական ելքի մը չէ յանգած տակաւին։ Կառավարական զօրքը ուժգնօրէն կը գիմադրէ ։

ԱՏԼԱՆՏեԱՆի ֆրանսական ափին վրայ դիակներ կը նետուին քանի մը օրէ ի վեր։ Երկու օրուան մէջ վեց դիակներ գտնուեցան։ Կը կարծուի թէ սպանեցի զերիներու մարմիններն են, զնդակահարուած եւ ծովը նետուած։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6ի արիւնահեղութեանց տարեդարձին առթիւ, այսօր ցոյց մը պիտի կատարուի Փլաս Ռէփիւպլիքի վրայ, ժամը 1ին։

ՏԵՂԱՏԱՐԱՓ ԱՆՁԵՒՆԵՐԸ կը շարունակուին Պաղեստինի մէջ։ Շատ մը տուներ վառ երուսաղէմի մօտ։ Երեք հոգի մեռան։ Բաղաքապետութիւնը հրամայեց վերցնել ուրիշ տուներ, որպէսզի նոր արկածներ չպատահին։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

VALENSI ՃԱՏԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

8 Rue Buffault, Paris (9)

Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին փրթի ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ աննախընթաց յաջողութիւն։ Ընդառաջ երթալով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 20ին Փրթի ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ ։

ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ — **JAZZ ORSINI**

ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ Պիկճէ կեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍիի

Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք։

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault *եւ Վալէնսիի մօտ,* 12 Rue Popincourt, Paris

ՀԱՆԴԷՍ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

S. F. I. O.ի Արնուվիլ լէ Կոնէսթի Մ.ճիւղի 10րդ տարեդարձին առթիւ կազմակերպուած Արնուվիլ լէ Կոնէսթի **S. F. I. O.ի մանուածիւղի** եւ Հ. Յ. Դ. Վարդան Եղիայեան քոյր կազմակերպութեանց կողմէ

ցեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին,

Salle Gallemantի մէջ, կայարանին դիմաց,

Նախագահութեամբ ընկ. **GERMAIN DU GOURONDի**

Երգ եւ արտասանութիւն ֆրանսացի արդիւսդներու կողմէ,

Կ'երգեն նաեւ Օր. Հ. ԳՆԱՋԵԱՆ եւ Պ. Ֆ. ՄԷՐՏԻՆԵԱՆ,

Կը նուագէ ԵՓՐԱՏ նուագախումբը։

Մուտք 5 ֆր., անգործներու 3 ֆր.։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Քաշանի կ. խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3ին,

Bourg la Reine, Place Condorcet, Salle des Banquets մէջ

Կը նախագահէ ՕՐ. ՖԼՕՐԱ ԱՆԱՀԻՏ

Կը դասախօսէ՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Նիւթ՝ «Ընտրդ եւ դպրոց»

Պար, երգ, արտասանութիւն, թատ եւ հաճելի անակնկալներ սանուհիներու կողմէ։

Մուտք 3 ֆր., փոքրերու համար 1 ֆր.։

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ. — Առնել Porte d'Orléans էն 8ի թիւ օթօպիւսը եւ իջնել Place Condorcet, Bourg la Reine։

Տարեկան Թատերական Ներկայացում

Կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէն

Այսօր, կիրակի, ժամը 3ին 15ին, Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ,

26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres։

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ԹՈՐՈՍ Բ.** ողբերգութիւն երգախառն 4 արար

Ձեղիակ՝ Հ. վահան Վ. յովհաննէսեան, երաժշտութիւն՝ Դ. Պ. Ալէշեանի։

La Patrouille de Fourchepinte Ֆրանս. երգախառն զաւեշտ,

Երգախառն պատկերներ իտալիքէն լեղուով։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆի ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ (զաւեշտ 1 արար)։

Տոմսերու գինն է՝ 10 եւ 7 ֆր.։

ՁՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ-ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԶԱՆՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,

Aéro-Club de Franceի սրահին մէջ,

6 Rue Galilée, Métro Boissière

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**

ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.։

Ծիծաղի մեծ երեկոյթ

Երիտասարդ Թատերագիր Արամ Պետրոսեան

Մասնակցութեամբ փարիզահայ քեմական լաւագոյն ուժերու

21 փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին

Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, **8 Rue Danton,** *մէթրօ* **Odéon**

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացնէ

ՎԵՂԱՐԱՒՈՐ ՏՕՆ ԺՈՒԱՆԸ

(պատակերգութիւն 4 արար)

Երեք ժամ անընդհատ քրքիջ։

Մուտք՝ 5, 10 եւ 15 ֆր.։

Տոմսերը կարելի է ձայնայթել Հ. Մամուէլ գրատունէն, *51 rue Mr. le Prince*։

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

— • —

Յուշարձանի կեդրոնական յանձնախումբս՝ ընդհակառակութեամբ բոլոր ակնկալութեանց հետեւեալ զումարները։

«Անդրանիկի յուշարձանի օրթուան հանդէսէն գոյացած զուտ հասոյթ (տոմսակներու, ծախսած լուսանկարներու փոխարժէք եւ այլ առթիւ զանազան նուէրներ) 2496.55։

Պ. Մկրտիչ Գազանճեանի միջոցաւ՝ Պ. Դանիէլ Նչանեան (Վիչիէն) 50, Պ. Ստեփան Ալաբնեան 50, Պ. Զ. Խոչեան 30, Պ. Մինաս Լարեան 15, Օր. Գումբուեան, Պ. Մ. Ալումելիքեան, Տիկ. Ունանեան, Մի ոմն 10ական, Տիկին Թադէոսեան, Պ. Ե. Շահպազեան, Պ. Բ. Այնաճեան, Մի ոմն, Պ. Ֆէրմանեան, Պ. Հ. Խիչքեան, Պ. Կ. Էքսէրճեան, մի ոմն, Պ. Ս. Սարգիսեան, Պ. Ս. Ապրոսեան, Պ. Ա. Աչճեան, Պ. Ս. Մհճեան, մի ոմն 5ական ֆրանք, դումար 250, Պ. Երուանդ Օզանեանի միջոցաւ զանազաններէ 15, ընդհ. դումար 2761.55։ Նախորդ դումար 20156, ընդհ. դումար 22917.55 ։

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բալու գադաքի վերաշինաց մութեան մարսէյլի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ձայրենակից Պ. ԴԷՈՐԳ ՊՈՉԵԱՆի դառնաղէտ մահուան առթիւ իր պարագաներուն,

Վարչութիւն

×

Մեր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնենք ձայրենակիցներ ֆիգրան Գալուստեանի եւ մարտիրոս ՀՆտիեանի իրենց գաւակներուն կսկծալի մահուան առթիւ,

Ի դիմաց Բալուի Հայր. Միութեան Պոմոնի Մ.ճիւղի Վարչութիւն

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ռ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ փարիզի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 9 փետր. երեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, մէթրօ Քատէի դիմացը գտնուող Cadet սրճարանին վերնայարկը։ Օրակարգ՝ Հաշուետուութիւն, վարչութեան ընտրութիւն եւ գանագան ձարցեր։

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՑ ԽԱՉԻ անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ 10 փետր. չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Café des Sportsի մէջ, կարեւոր օրակարգ։ Անձրաժեշտ է անդամներու ներկայութիւնը։ Մասնաւոր հրաւէր չէ ղրկուած։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԵՐԵԿՈՅԹ–ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

Հաւաքրտ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ

20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս։

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Métro Poissonière կամ Gare du Nord

Գեղարուեստական բաժին։ Ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.։

Թատերական Ներկայացում

Խսի լէ Մուլինոյի Սէօլէօզի Հայր. Միութեան «Արեւելք» Թատերախումբը կը Ներկայացնէ

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՀԱՄԱՐ

Գարտ 7ին, Գէշիկթաշլեան սրահին մէջ։

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ – ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՆ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։

Ձաւատները ժամադրութեամբ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԲԱԶՄԱՄԵԱՅ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տնօրէնութեամբ ծանօթ ատամնաբոյժ ՀՕՇԵԱՆի,

Մասնակցութեամբ դարմանումի մասնագէտ **Dr. PERRIN**ի։

ԱՒԵՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼի ԳԻՆԵՐ ԵՒ ԴԻՒՐԱՒԹԻՒՆՆԵՐ,

Խնամեալ աշխատութիւն ատամնաշարերու եւ ոսկի գուռօններու։

Կիրակիէ զատ ամէն օր ժամը 2էն մինչեւ 8

12 Rue Richomme, Paris, Métro Barbès

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris — Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ

ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԵՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասէղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)։ *Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Նախապատուութիւն տուէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտադրողին դիմել։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։*

Հասցէ՝ **K, TCHADIRDJIANTZ, 26** Rue d'Enghien, Paris (X

Tél. Prov. 34—61

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD **68—02**

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Աքսածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթարալիզացիոն օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
9
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MARDI
9 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3341

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄՈՒՐԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԵՒ ՆՈՐԷՆ ԼՐՋՈՒԹԻՒՆ

Այսօր պիտի կարդաք պաշտօնական նամակ մը՝ հայ երիտասարդներու զինուորագրութեան մասին:

Պատասխանելով Առնուվիլի քաղաքապետ - երեսփոխանին հարցումներուն, պատերազմական նախարարութեան դիւանապետը կը հաղորդէ կարդ մը տեղեկութիւններ՝ որոնք բաւական կը տարբերին մեր լսածներէն:

Պատասխանին մէջ կան է՛ւ նպաստաւոր է՛ւ աննպաստ պարագաներ:

Դժուար է ըսել թէ վերջնակա՞ն են դիւանապետին հաղորդած կարգադրութիւնները:

Ամէն պարագայի մէջ, անշուշտ նամակը գրուած է ազգ. պաշտպանութեան նախարարին դիտութեամբ: Ուրիշ խնդիր, եթէ Նախարարական Խորհուրդը ուելի նպաստաւոր պայմաններ թե - լադրէ, նկատի առնելով զանազան դիմումներ:

Դիւանապետին պատասխանէն կ'երեւայ որ հայատակութեան հարցին մէջ ալ որ եւ է բարեփոխում չէ կատարուած:

Հայատակութեան խնդրանքները պիտի ընդունուին այնպէս ինչպէս կը տրամադրէ օրէնքը եւ ինչպէս ծանուցուած էր առաջին առթիւ,— զինուորութեան չրջանը լրացնելէ վերջ: Եւ հայատակ պիտի կրնան ըլլալ միայն զինուորները երբեք, իսկ երբեմն ընտանիքին համար պէտք է կատարուին ծանօթ ձեւակերպութիւնները:

Տրուած պատասխանին համաձայն, զօրամասի ընտրութիւնը եւ զինուորութեան վայրն ալ կախում ունին պարագաներէն:

Ի՞նչ կը հետեւի այս տեղեկութիւններէն:

Առաջին՝ պատերազմական նախարարութիւնը ամփոփուած կը մնայ սեղմ օրէնքներու սահմանին մէջ, եւ երեւի դեռ նկատի չէ առած արտաքին եւ գաղտնի նախարարութեանց թելադրութիւնները, եւ կամ պարզապէս արձանագրած է զանոնք:

Երկրորդ՝ նամակին բովանդակութիւնն իսկ լրջութեան հրաւէր մըն է բոլորին համար, իրաւասու օրկաններէն մինչեւ «զին - ուորցուներու միութիւնները»: Արթնութիւն, լրջութիւն եւ համաուորցուներու միութիւնները»: Արթնութիւն, լրջութիւն եւ համախորհուրդ աշխատանք, եթէ կ'ուզենք բան մը փոխել կամ չհիլ:

Ըսեր էինք առաջին օրէն եւ անգամ մը եւս կը կրկնենք,— բանի չեն կրնար ծառայել խուժանավարական կանչերն ու վայրերան ճամարտակութիւնները, ո՛ր կողմէն ալ արձակուին:

Գոնէ այս հարցը երբեք չի կրնար լուծուիլ բանդիտութեան մարզանքներով եւ կուսակցական կամ խմբակցական քննախնդրութեան չարժուձեւերով, որոնք չավազանց երկար տեւեցին:

ՆՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ
(ՈՒՂՂԱԿԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏՈՒՆԷՆ)

Առնուվիլ - լէ - Կոնէսի երեսփոխան - քաղաքապետ Պ. Տէմիւզուա (հասմայնավար), տարազիրներու զինուորագրութեան մասին տեղեկութիւնները հարցուցած ըլլալով ուղղակի պատերազմական նախարարութեան, հետեւեալ պատասխանը ստացած է նախարարութեան դիւանապետէն.—

«1937 յունուար 2 թուակիր նամակով հաճած էիք հարցնել թէ ի՛նչ պայմաններով դրօշի տակ պիտի առնուին Ֆրանսա բնակող կարգ մը հայ երիտասարդներ, թէ ինչ առաւելութիւններ պիտի վայելեն անոնք՝ հպատակութիւն ստանալու համար:

Պատիւ ունիմ ստորեւ ձեզի հաղորդելու ձեր խնդրած ճշդումները.—

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԱՁՆ ԱՆՀԱՏՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ՈՐ ՉԵՆ ԿՐՆԱՐ ԱՊԱՑՈՒՑԱՆԵԼ ԻՐԵՆՑ ԱԶԳՈՒԹԻՒՆԸ (ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ).-

Այս անհատներէն անոնք որ ծնած ըլլալով 1903 դեկտեմբեր 31էն ետքը, իրենց տարիքով կը պատկանին 1937 հոկտեմբերին կամ ուելի առաջ արձակուած դասերուն, պիտի չենթարկուին զինուորական գործօն ծառայութեան պարտաւորութեանց, բացի այն պարագայէն երբ իրենք կ'ուզեն: Բայց պիտի ենթարկուին պահեստի բանակի զինուորական պարտաւորութեանց:

Անոնք որ կը պատկանին չետագայ դասերու, դրօշի տակ պիտի առնուին 1937 հոկտեմբերէն սկսեալ, այն պայմաններով ինչպէս իրենց տարեկից Ֆրանսացիները:

ԾԱՆՕԹ.— Սակայն 1915 յունուար 1ի եւ 1916 փետրուար 28ի միջեւ ծնած երիտասարդները, որոնք կանչուած պէտք է ըլլային 1936 հոկտեմբերին, երկու տարի ծառայելու համար, պիտի կանչուին 1937 հոկտեմբերին, միայն մէկ տարուան համար:

Բոլոր անոնք որ իրենց զործօն ծառայութիւնը կը կատարեն, պիտի կրկնուին Ֆրանսայի կամ հիւսիսային Ափրիկէի մէջ հաստատուած զօրամասերը, եթէ այն պայմաններով ինչ որ Ֆրանսացիները: Սակայն անոնք որ կ'ուզեն, պիտի արտօնուին իրենց զործօն ծառայութիւնը կատարել Օտար Լեգէոնի մէջ:

Այն երիտասարդները որոնք դրօշի տակ կանչուելու տարիք չունին, կրնան արձանագրուիլ կարգ մը զօրամասերու մէջ: Այս զօրամասերուն ցանկը չուտով պիտի ղրկուի զինուորագրութեանց գրասենեակներուն, որոնք բոլոր անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները պիտի հաղորդեն չահակիցներուն:

ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ (ՆԱՓԻՐԱԼԻԶԱՍԻՈՆ) ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Զինուորական զործօն ծառայութիւն կատարելու իրաւունք չի տար մեզքնաբար հպատակ դառնալու: Սակայն թոյլ կուտայ փութացնելու անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնը եւ սկզբունքով հպատակութիւնը պիտի տրուի միայն հպատակ դարձած անձին համար: Ինչ կը վերաբերի իր ընտանիքին հպատակութեան, ներկայիս զործադրուած օրէնքը կը մնայ միշտ ի զօրու:

Ահա գաս, հարկ է նկատել որ այսպէս ստացուած հպատակութիւնը ի զօրու է միայն հպատակ դարձած անձին համար: Ինչ կը վերաբերի իր ընտանիքին հպատակութեան, ներկայիս զործադրուած օրէնքը կը մնայ միշտ ի զօրու:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

Լոնտոնի դեսպանը Անգլիոյ պիտի ներկայացնէ խնդիրը

Գերմանիոյ Տեղեկատու Դիւանը հետեւեալ զեկոյցը հրատարակեց.— Կը լսուի թէ Լոնտոնի դեսպան Ֆոն Ռիպենթրոփ այս օրերս բանակցութեանց պիտի ձեռնարկէ բրիտանական կառավարութեան հետ, գերմանական նախկին գաղթավայրերու վերադարձի մասին: Դեսպանը նախ պիտի չանայ անգլիական կառավարութեան ընդունիլ տալ Գերմանիոյ գաղթային պահանջներուն օրինաւորութիւնը:

Միւս կողմէ Պերլինի մէջ կը հաւաստեն թէ գերմանական դեսպանը նոր հրահանգներ ստացած է արեւմտեան դաշինքի մը հարցի մասին: Գերման Տեղեկատու Դիւանը այս առթիւ կը յիշեցնէ թէ դեռ Մնունդէն առաջ Պ. Խորնի զեկատու Դիւանը այս առթիւ կը յիշեցնէ թէ դեռ Մնունդէն առաջ Պ. Խորնի ուշադրութիւնը հրաւիրած էր այն դժուարութեանց մասին զոր կը պատճառէ ֆրանքոբելճորդային դաշինքը՝ այս հարցին կարգադրութեան համար:

Անգլիական մամուլը մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի գերմանական նոր ձեռնարկին: Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ հակառակ Անգլիոյ ցոյց տուած ընդդիմութեան, Գերմանացիները չեն կորսնցուցած նպաստաւոր կարգադրութեան մը յոյսը: Կարգ մը թղթակիցներու տեղեկութեանց համաձայն, վերջերս բարեփոխում մը յառաջ եկած է Անգլիոյ հանրային կարծիքին մէջ: Նոյնիսկ կ'ըսուի թէ Լոնտոնի գերմանական դեսպանը պիտի օգտուի Պ. Խորնի բացակայութենէն, ճամբան հարթելու համար անոր փոխանորդին հետ, (Պ. Խորն Մոնթէ Քարլօ զացած է առողջական պատճառներով):

Պերլինի մէջ օրուան գլխաւոր հարցը կը կազմէ գաղթային խնդիրը: Մամուլը կը չարունակէ հակաճառել Անգլիոյ առարկութեանց դէմ: Գլխաւոր թերթերը դիտել կուտան թէ Անգլիա պարզապէս պատրուակներ կը փնտռէ, ապատամնելով Ազգերու Դաշնակցութեան եւեին եւ կ'ըսեն թէ իրականին մէջ միայն եւ միայն իրեն կ'իյնայ որոշում տալ: Գահիրէ Ջէյմիթաուն հռչակաւոր պիծը պահելու ծրագիրը ցնորք մըն է այլեւս: Այդ պիծին երկու ծայրերը արդէն կը խուսափին բրիտանական հսկողութենէն, քանի որ անկախութիւն կը վայելեն այսպէս կամ այնպէս: Անոր կողին վրայ ահա բուսաւ եթովպական կայսրութիւնը, որ չատ աւելի ծանր վտանգ մը կը սպառնայ քան գերմանական գաղթավայրերը:

Վերջին լուրերու համաձայն, Լոնտոնի գերմանական դեսպանը առ այժմ պիտի զոհանայ Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան հետ խօսելով ընդհանրապէս, եւ մանրամասն առաջարկներ պիտի չներկայացնէ:

Կիրակնօրեայ թերթ մը, «Սընտէյ Տիսփէչ» խօսելով Պ. Խորնի բացակայութեան վրայ, նախ վատատողջ կը զտնէ անոր ջղային դրութիւնը եւ յետոյ խօսօքէն կը քննադատէ զայն: Կ'ըսէ թէ ան չատ աւելի ձախողանքներ կրեց արտաքին քաղաքականութեան մէջ, քան ո եւ է անգլիացի քաղաքագէտ: « Ձենք ուզեր վերստին յիշել միջրնակ պատմութիւնը իր պատժական քաղաքականութեան խայտառակ արդիւնքին, ոչ ալ ուրիշ պետութիւններէ ստացած հարուածները: Այժմ կ'երեւայ որ նոր ձախողանք մը կրած է:

Հիթլէրի վերջին ճառէն կը հետեւի թէ իր կոչը՝ առեւտրական նպաստաւոր համաձայնութիւններ կնքելու Գերմանիոյ հետ, պայմանաւ որ դինաթափ ըլլայ — Գերմանիոյ վարչապետին կողմէ ընդունուած է արհամարհական եւ կատարեալ լուրեամբ: Հանրութիւնը պէտք է հարցնէ թէ արտաքին նախարար մը որ այսքան ձախողանքներ ու սխալներ ունի իր կռնակը, կրնա՞յ մնալ պաշտօնի վրայ, ներկայացնելու համար իր երկիրը ամէնէն ծանր եւ ամէնէն փափուկ չրջանի մը մէջ»:

Միջերկրականի խնդիրը եւ Թուրքիա

Լոնտոնի թերթերը նոր սկսան կարեւոր մեկնութիւններ հրատարակել Թ. Ր. Արաբի եւ Կոմս Զիանոյի խօսակցութեանց եւ Պալերմոյի տեսակցութեան մասին: Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան մէջ կը կարծեն թէ խօսակցութիւնները կարծուածէն չատ աւելի լայն հորիզոն ունեցած են եւ կրնան դուռ բանալ նոր ձեռնարկներու՝ Միջերկրականի աւազանին մէջ: Այսպէս՝ Լոնտոնի թերթերը կը կարծեն թէ Պալքանեան յատկիկայ խորհրդաժողովին մէջ, որ պիտի գումարուի Աթէնք, նախագահը՝ Թ. Ր. Արաս, պիտի առաջարկէ Ռուսնաստանի, Ռումանիոյ, Եուկոսլաւիոյ եւ Թուրքիոյ՝ իրենց միջեւ եւ Իտալիոյ հետ կնքել համաձայնութիւն մը՝ նման անգլեւիտալականին, կամ առնուազն առաջարկել յատարարութիւն մը՝ արեւելեան Միջերկրականի պետութեանց դոյութեան պահպանման համար: Այս յատարարութիւնը նախ պէտք է ընդունին իրենք, ապա՝ Միջերկրականի մեծ պետութիւնները: Հաւանական է որ Ռուսնաստան ամէնէն վաւերական թարգմանը հանդիսանայ այս ծրագրին, քանի որ միշտ կը կասկածի թէ Պուլկարիա պահանջներ կը սնուցանէ Եգէա — կանի մասին (լսել կ'ուզէ թէ աչք ունի Տէտէ Ագաճի եւ Գաւալայի վրայ):

*** Թուրքիոյ արտաքին գործակալը Պելկրատի մէջ երկար տեսակցութիւններ ունեցաւ Եուկոսլաւիոյ արտաքին նախարարին հետ եւ յետոյ էնկիւրի վերադարձաւ: Այս առթիւ հրատարակուած զեկոյցը գոհունակութեամբ կը յիշէ «Թուրքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ յարաբերութեանց նպաստաւոր զարգացումը Անգլիոյ հետ», ինչպէս եւ «Իտալիոյ, Թուրքիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ բարեկամական մերձեցումը»:

Ցուցահանդէսը պիտի հասնի Մայիս 1ին

Որպէսզի կարելի ըլլայ Փարիզի ցուցահանդէսը ճիշդ մայիս 1ին հասցնել, որոշուեցաւ որ յատկիկայ փետրուար 13էն սկսեալ բանուորները աշխատին չարաթ եւ կիրակի օրերն ալ: Այս առթիւ նոր բանուորներ պիտի վարձուին եւ հերթապահ խումբերը պիտի կրկնապատկուին: Արդէն մեծապէս աւելցած է բանուորներուն թիւը: Դեկտ. 15ին կ'աշխատին 4300 հոգի, դեկտեմբեր 31ին 4800, յունուար 10ին 5200, փետրուար 5ին՝ 8200 եւ դեռ նոր բանուորներ պիտի վարձուին:

Միեւնոյն առթիւ արտօնութիւն տրուեցաւ որպէսզի բանուորները աշխատին նաեւ Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Պելճիքայի տաղաւարներուն մէջ:

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿՈ ԴԱՌՆԱՑ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ Մոսկուայի քաղաքական չրջանակներու մէջ մեծ ուշադրութիւն գրաւած է Պ. Լիթվինովի բացակայութիւնը՝ ի պատիւ ամերիկեան նոր դեսպանին սարքուած ընդունելութեան մէջ: Ըստ սովորու — թեան արտաքին գործակալը կը սարքէ այս կարգի ընդունելութիւնները, մինչդեռ այս անգամ կազմակերպած էր արտաքին առեւտուրի գործակալը: «Մաթէն» հաղորդելով այս լուրը, կը կարծէ թէ ասով կը հաստատուի Լիթվինովի չնորհազրկութիւնը:

Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մոսկուայի արտաքին գործակալութիւնը կը մերժէ հաստատել կամ հերքել նախկին դեսպան Ռաքովսքիի ձերբակալման լուրը:

« Պէրլինէր Թակէպլաթ» կը յիշէ «Իզվեստիայի» մէկ յօդուածը, որուն համաձայն Մոսկուայի ձեռնհաս չրջանակները չափազանց զժգոհ են Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարներուն վերջին խօսակցութիւններէն:

Կը կարծուի թէ Մոսկուա Թուրքիան պիտի զուչացնէ Իտալիայէն: Հռոմի եւ էնկիւրիի միջեւ անվստահութիւն սերմանելու համար, Մոսկուայի կառավարական օրկանը կը յիշէ «Իտալական կարեւոր զինուորական պատրաստութիւններ Հռոդոսի եւ չրջակայ կղզիներուն մէջ»:

*** Պերլինի մէջ գրոյց կը չրջի թէ Սթալին մտանուր գործակալներ ղրկած է Մէքսիկա, ոչնչացնելու համար Թրոցքին: Այս լուրերուն վրայ, Մէքսիկայի ոստիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած է եւ Թրոցքիի վրայ կը հսկէ այնպէս ինչպէս օտար վեհապետի մը վրայ:

*** Տիկին Նաթալիա Սէռով, Թրոցքիի կինը, կոչ մը ուղղեց «բովանդակ աշխարհի խղճին, փրկելու համար իր որդին՝ Սերկէյը որ ձերբակալուեցաւ վերջերս Սիպերիոյ մէջ, իբրեւ թէ ամբողջ գործարանի մը բանուորները թունաւորելու փորձ մը կատարած ըլլալով: «Բանուորներու զանգուածային թունաւո՞րում, ի՞նչ կը նշանակէ այս: Այլանգակ եւ անկարելի ոճիր մը պիտի ըլլար այդ: Իմ տղաս խենթ չէ. ան զոհն է սուտ ամբաստանութեան մը, անոր մէջոցով ամբաստանողները կ'ուզեն իր հայրը եւ մայրը զարնել, բայց ան - պաշտպան եւ անմիջական զոհը կը մնայ Սերկէյը: Ամբաստանութեան նպատակն է զրդռել յեղափոխոց զանգուածներու առեւտուրը: Ցարական իշխանութեան օրով սեւ հարիւրակները լուր կը տարածէին թէ յեղափոխական ուսանողները քօչերա կը տարածեն ժողովուրդին մէջ: Այսպիսի ամբաստանութիւններ կը նշանակեն վերադարձ դէպի մոայլ յետադիմութիւն »:

*** Թրոցքիի անունը փորձանք զարձած ըլլալով, Ս. Մութեան մէջ է — բարու եւեւէ անուն կը փոխեն անոնք որ Թրոցքի կը կոչուէին: Աքսորականին բուն անունը Պրոնչթայն է, բայց այդ անունը կրողները իրար անցած չեն տակաւին:

Ուրիշ պատմութիւններ եւ հերոսներ մը

Լոնտոնի թերթերը Վարշաւայէն կ'իմանան թէ մարշալ Թուխաչեւսքի, պատերազմական գործակալին օգնականը, աչքէ ինկած է առ այժմ, մինչեւ որ վերջնայ բանակին մէջ կատարուած քննութիւը: Կ'ըսուի թէ իր թիկնապահին՝ հարիւրապետ Սմոլէնսկի եւ ուրիշ ենթասպաներու ձերբակալութիւնը պինդը կապածելի դարձուցած են Քրէմլինի աչքին: Այս պարագան կը հաստատուի նաեւ սա իրողութեամբ որ վերջերս պատերազմական նախարարը Լէնինկրատ զացած առեն, Թուխաչեւսկին չէր որ փոխանորդ նշանակուեցաւ, այլ Ժովակալ Օրլովը:

*** Կը հաստատուի թէ Մոսկուայի յատկիկայ զատակարութեան պիտի ներկայանան հարիւրի չափ ամբաստանեալներ, որոնց մէջ ամէնէն կարեւորներն են Ռիքով, Պուխարին, նախկին դեսպան Ռաքովսքի, Թրոցքիի զաւակը եւն.: Առաջին երեքը հին բոլշեւիկներ են, Լէնինի առաջին խումբէն: «Մաքրագործում»ները կը չարունակուին անխնայ: Ամէն օր բանտաձեւեր կը հրատարակուին յանուն հաղարաւոր բանուորներու, որոնք մահապատիժ կը պահանջեն «Թրոցքիական որդերուն համար »:

*** Լոնտոնի «Սընտէյ Փիքչորըլ» թերթը կը գրէ ծանր խլրտումներ կը տիրեն կարմիր բանակին մէջ, թէ 9 հոգի սպաննուած եւ 60 հոգի վիրաւորուած են Ուկրայնայի մէջ, թէ երկու հրամանատարներ ատիճանազուրկ եղած են եւն.: «Սընտէյ Էքսփրէս» ալ իր կարգին զարմանազան զրոյցներ կը հրատարակէ, որոնց համաձայն կարգ մը խորհրդաւոր հրդեհներ ծագած են Ռուսաստանի մէջ, Լուպիանքայի բանտին տնօրէնը եւ 30 բանակալուած են եւն.: Այս թերթը հետաքրքրութիւն մը ունեցած է Մոսկուայի անգլիական դեսպանատան հետ, իր խմացած լուրերու մասին եւ հետեւեալ պատասխանը ստացեր է.— «Ոչ կրնանք հաստատել, ոչ ալ հերքել այդ լուրերը»: Թերթը կոմմունակի աղբիւրէ մը իմացեր է թէ երեւան հանուած է ընդարձակ դաւադրութիւն մը, որուն նպատակն էր տապալել Սթալինի դիկտատուրան:

*** «Փրաւտա», Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը, ուժգնօրէն կը հերքէ գերմանական մամուլին եւ անթելէն կողմէ տարածուած լուրերը՝ Մոսկուայի մէջ պատահած անկարգութեանց մասին: «Իրենց հակախորհրդային չիմար յերիւրանքներով գերմանական մամուլը եւ անթելը ծիծաղելի կը դառնան ամբողջ աշխարհի առջեւ »:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Ապստամբները Մադրիտ ժա՞ծ են

Զօր. Ֆրանքոյի բանակը ուժգին յարձակողականի մը ձեռնարկելով, Մադրիտի դուռներուն առջեւ հասաւ: Նոյնիսկ լսողներ կան թէ քաղաք մտած է եւ կատաղի կռիւներ կը մղուին փողոցներուն մէջ: Ապստամբները միեւնոյն ատեն կը ճնշէին Տոլէդն եւ օդէն, մարտանաւերով եւ օդանաւերով: Մադրիտի գրաւումը, եթէ ճիշդ է, չատ ծանր պարտութիւն մը կը կազմէ Մատրիտի կառավարութեան համար, Իրունի գրաւումէն ի վեր:

Զօր. Ֆրանքոյի յարձակումը կատարուեցաւ քանի մը թեւերով, այնպէս որ քաղաքը վտանգուած էր թէ արեւմուտքէն, թէ արեւելքէն եւ թէ հիւսիսէն: Կառավարական օդանաւերն ալ իրենց կարգին մեծ վնաս պատճառեցին ապստամբներուն:

Ազգայնականները յարձակումի ձեռնարկած են նաեւ Մատրիտի դէմ: Կռիւները կը չարունակուին կատաղօրէն: Ապստամբներուն ձեռքը անցած են

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. Էջ)

«ՕՐՓԵԼ ՓՈՐ ՋՈՒՅԼ ՏԱԼԻՍ»...

Մուխլիս ու կաստրատ արեգօջ Մոր - դի չէ՞ կասալ արեգօջ Մորդի չկայ, ասա, ուսումնարան չունի, ինչ կա - րող է լինի իրա համար, ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ չի զարգացած, ինչ - պես պետք է լինի մի մարդ, որ կարողանա ինքնուրույն մտածել, ինքնուրույն ապրել, ինքնուրույն գործել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես մոմ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ նկարներ գծել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես սպիտակ թուղթ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ գրություններ գրել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ձյունով ծածկված դաշտ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ հետքեր թողնել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ջրի երես է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ պատկերներ ստանալ։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ամպ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ գաղափարներ ծնել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ջրվեժ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ ծիածաններ տեսնել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ծաղկավետ մարգագետին է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ ծաղիկներ աճեցնել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ծառ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ պտուղներ ունենալ։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ծով է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ նավեր նավարկել։ Ինչ - պես ասի, իրա ուղեղը դեռ ինչ - պես ամպրոպ է, որի վրա կարելի է ամեն տեսակ կայծակներ ստեղծ

ՉԱՐԹԱՐԻ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— Եփսո՛ւմ մի ըսեր, եղբայր ախպեր ... Էհ՛իմի, ես ալ քեզի պես մարդ եմ, հոգի ունիմ, սիրտ ունիմ, ինչպես որ քեզի կ՚ըսեմ, ես ալ կ՚ըսեմ ... Բայց ի՞նչ կրնամ ընել, որ ինծի ալ ականջ չեն դներ ... Ես ալ ուզեցի ամուսնանալ, ինչպես որ ամէնքը կ՚ամուսնանան, ինչպես որ ամէնքը կ՚ամուսնանան, ես ալ ուզեցի ամուսնանալ ... Ի՞նչ ընեմ, որ ես ալ ամուսնանամ

կարգ մը դիւղեր: Հանրապետական զօրքը ուժգնօրէն կը դիմադրէ այս ճա – կատին վրայ եւ կարգ մը յաջողութիւններ ձեռք է :

*** Եօթներորդ դիակ մը գտնուեցաւ Ատլանտեանի ֆրանսական ափերուն վրայ, Վանտէի մէջ: Ինչպէս նախորդներուն, ասոր ալ ոտքերն ու ձեռքերը կապուած են: Կառավարութիւնը հրամայեց մանրակրկիտ դիակնութեան ենթարկել այս դիակները: Կը կարծուի թէ սպանիական նաւի մը մէջ կռիւ ծագելով, յաղթականները ծով նետած են իրենց զոհերը:

Նախագահ Ռուզվելթի վերանորոգման պայքարը

Մ. Նահանգներու նախագահը նոր պայքարի մը ձեռնարկած է, իր վե – րընտրութենէն ի վեր, երիտասարդացնելու համար դատական կազմը: Պայքարը ուղղուած է Գերագոյն Ատեանին դէմ, որ իրաւունք ունի չեղեալ հռչակելու հակասահմանադրական համարուած օրէնքները: Այսպէս, Ատեանը վերջին երկու տարիներու ընթացքին ոչնչացուց կարգ մը բարեկործութիւններ որ կա – տարուած էին նախագահին նախաձեռնութեամբ: Հաւանական է որ այսուհե – տեւ ալ նոր վճիռներ արձակուին, ոչնչացնելով Պ. Րուզվելթի չարք մը անօրինութիւնները:

Նախագահը նոր ծրագիր մը յղացած է, խոնարհեցնելու համար Գերա – գոյն Ատեանը: Երեսփոխ. ժողովին եւ Ծերակոյտին յանձնած է օրինագիծ մը, որով արտօնութիւն կը խնդրէ նոր դատաւոր մը աւելցնելու Գերագոյն Ա տ – եանին մէջ, ամէն անգամ որ ինը անչարժ անդամներէն մէկը կ'անցնի 70 տա – րեկանը: Արդ, ներկայ ինը դատաւորներուն վրայ վեցը եօթանասուն տարե – կան են: Ուրեմն նախագահը պիտի կրնայ անմիջապէս 15ի բարձրացնել Ա տ – եանին անդամներուն թիւը, որով անզօրութեան կը դատապարտուին վեց պահպանողական դատաւորները:

Թերթերը կը դրեն թէ Գերագոյն Ատեանին անդամներէն Բէյնօլտս, օրը իրիկուն կ'ընէ իր անկողնին մէջ, միայն կաթ եւ պիսքիւի ուտելով ... Բայց եւ այնպէս, այս ծերակուտականներն ալ իրենց կարգին պայքարի ձեռնարկած են, լուրջ դիմադրութիւն մը կազմակերպելով նախագահին դէմ:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ՆԱՒԿԻՆ ՎԱՐԶԱՊԵՏ Ֆրանսուա Մարսալ դատապարտուեցաւ երկ – երկու տարի բանտարկութեան եւ 10,000 ֆրանք տուգանքի, խարդախութեան հա – մար, երկու տարբեր պարագաներու մէջ: Իր հովանաւորած ընկերութեան անօրէնն ալ դատապարտուեցաւ 11 ամիս բանտարկութեան: Պ. Մարսալ վար – չապետ եղած է հինգ օր, 1924ին, իսկ երկու անգամ ալ էմատական նախարար:

ՕՓԵՐԱՆ, որ կը նորոգուէր եօթը ամիսէ ի վեր, 700 բանուորներու միջոցաւ, պիտի վերաբացուի փետրուար 21ին: Կատարուած աշխատանքնե – րուն չնորհիւ Օփերան կը դառնայ աշխարհի ամենագեղեցիկ թատրոնը, օժ – տուած՝ անհնարինթաց հրաշալիքներով :

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ երեսփ. ժողովին մէջ, պատասխանելով հարցումի մը, ար – տաքին նախարար Պ. Անտոնէսքու յայտարարեց.— «Պ. Թիթուլէսքու ձեզի պիտի ըսէր անցեալին համար, ես կը յայտարարեմ ներկային համար,— մենք պիտի ջանանք ջերմացնել մեր յարաբերութիւնները Խ. Միութեան հետ, ոչ ալ մտա – դրութիւն՝ բանակցելու այդպիսի դաշինքի մը համար »:

ԷՆԿԻՒԻՐԻՆ կը հեռագրեն թէ ապր. մեծ ժողովը ուրբաթ օր վարչապետին առաջարկութեամբ եւ 153 երեսփոխաններու մասնակցութեամբ սահմանա – դրութեան մէջ անցուց «Ալէք»ի վեց հիմնական սկզբունքները,— հանրապետա – կան, աղգայնական, ժողովրդավար, պետական, աշխարհական եւ յեղափո – խական: Ասով կատարելապէս կը ճնշուին կուսակցութիւնը եւ պետութիւնը : Մնեւնոյն առեն ժողովը որոշեց խորհրդականներ նշանակել իւրաքանչիւր նա – խարարութեան համար: Վերջապէս քննեց օրինագիծ մը որ կը տրամադրէ մանր հողագործներու բաժնել մեծ հողերը, հաւաստում տալով կալուածատէ – րերուն :

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ տեքիւ, պատկառելի ցոյց մը տեղի ունե – ցաւ կիրակի օր, փլաս Թը լա Ռէփիւպլիքի վրայ: Հակառակ տեղացող անձրե – ւին, աւելի քան հարիւր հազարնոց բազմութիւն մը խոնուած էր: Անհամար ծաղկեպսակներ գրուեցան հանրապետութեան յիշատակարանին վրայ : Ներ – կայ էին նաեւ վարչապետ Պ. Լէօն Պլում եւ նախարարը: Թափորը կազ – մակերպած էին ընկերվարականներն ու համայնավարները: Ցոյցը տեւեց չորսուկէս ժամ :

13 ԳՆԴԱՑԻՐ, 13 հրացան եւ բազմաթիւ տարձանակներ զողցուեցան Սո – միւռի հեծելազօրքի վարժարանէն : Քննութիւն բացուեցաւ, հանկնալու հա – մար այս զողութեան զաղանիքը:

Թ. Ր. ԱՐԱՄ Ա.թէնքի մէջ Պալքանեան խորհրդաժողովին նախագահելէ վերջ, Պաղտատ եւ Թէհրան պիտի երթայ, քաղաքական կարեւոր խնդիրներ լուծելու համար:

16,000 ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐ ցամաք ելած են Քաւիքս, համաձայն անգլիական հազտակի մը պատմութեան :

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին 7րդ տարուան Ա. թիւը (Յունուար) հետեւեալ բովանդակու – թեամբ.—

Ամբագրին Յուշատետրը,— Մ. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ՝ Մեռնող գիւղին պատմու – թիւնը,— Ց. ՕՇԱԿԱՆ՝ Քաղուած նամակէ մը,— ՍՈՒՐԷՆ ՊԱՐԹԵԼԵԱՆ՝ Անախլ նամակ մը,— Բ. ԹՕՓԱԼԵԱՆ՝ Քերթողի մը համար,— ՀՄ. ՀՈՍՐՈՎ – ԵԱՆ՝ Գրիգոր Զօհրապի հետ,— Մ. ԹՒՕԼԷԼՕԼԵԱՆ՝ Ես եւ գրականութեան «Ես»ը,— Մեր արուեստագէտները,— Գիշատիչ նոր կողքով եւ պատկերա – զարդ : Ամէն մէկ բաժանորդ իրաւունք ունի տառնալու Ֆրանսերէն կամ հա – յերէն գիրք մը, նուէր :

Բաժանորդագրութիւնն է,— Ֆրանսայի համար տարեկան 30 ֆրանք , Արտասահմանի համար 40 ֆրանք : Դիմել՝ M. et M. BARSAMIAN 30, Rue Drouot, Paris (9):

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ա.թէնքի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու – թիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախոսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Հ. Յ. Դ.

Գրասէր

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, սովորական ֆաւաքատեղին:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

Հաւաքրտ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ

20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին մինչեւ լոյս:

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Métro Poissonière կամ Gare du Nord

Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով:

ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7,50 ֆր.:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantesի *սրահին մէջ,*

ԴԵՐԱՍԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ՝

ՊԷՊՕ

կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ՄԱՔՍՕՆԱՆ, ՕՐ. ՌՕԶ ՄԱՔՍՕ – ՆԱՆ, Պ.Գ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱՐԳԱՐ եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ:

Գիները՝ **5, 7.50, 10 եւ 15 ֆր.:**

Ֆոմսերը կը ծախուին գլխաւոր գրատուն Շ. Յամուէլ *51 rue Mr. le Prince*, ֆաշարան Ֆլօրիա 61 rue Mr, le Prince, Select Pressing 10 rue Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն:

Ընդհ. հասցէ A. Kempétian, 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. et O.)

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹ.ի ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

28 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 14,30ին,

Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient. Paris

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴՈՒՆԱՆՑԸ**

(5 արար եւ 3 պատկեր)

Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ

Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի

ՏՈՄԲԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆր.:

Ֆոմսերուն ֆաժար դիմել Շ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ. ֆիւրքճեանի 258 *rue St. Honoré*, Գրատուն Շրանտ Յամուէլ *51 rue Mr. le Prince* եւ ֆաշարան *Carlo, 34 rue St. Lazare*:

Հարմարդ միջոցներ.— *Métro Place Blanche*, օմնիպիւս *30* եւ ելն.:

ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՅԵՐԵԿՈՑԹ-ԵՐԵԿՈՑԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄՒՏԱՍ ԵՐԳԱՀՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,

Aéro-Club de Franceի *սրահին մէջ,*

6 Rue Galilée, Métro Boissière

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**

ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.:

ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ

71, Avenue Kleber, Paris (16), *կը հաղորդէ մեղի թէ դիւրացնելու համար դինուորագրուներու վերաբերեալ հարցերու կեդրոնացումը եւ մասնաւորապէս արագացնելու համար 21 եւ 22 տարեկան դինուորագրուներու հաղտակութեան խնդիրը, չուտով ցոյց պիտի տայ անուններ եւ հասցէներ փարիզի արուար – ձաններու եւ գաւառի մէջ :*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէքրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՅԱՒԱՏԱՔՈՒԹԻՒՆ

Ես Ալեքսանդր Ալեքսանեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի, Ամերիկա գացած ատենս Պոլսոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Ս. Ժողովոյն անդամ եղած եմ, եւ ներկայիս կը գտնուիմ Պոլիս, կը յայտնեմ որ ես ոչ մէկ պարտք ունիմ եւ ոչ ալ ինծի պարտական է որեւէ մէկը:

Ալեքսանդր Ալեքսանեան

ԿՈՐՈՒՍԱԾ ՔԱՐՏԵՐ

Ես Ստեփան Ստեփանեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի, Ամերիկա գացած ատենս Պոլսոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Ս. Ժողովոյն անդամ եղած եմ, եւ ներկայիս կը գտնուիմ Պոլիս, կը յայտնեմ որ ես ոչ մէկ պարտք ունիմ եւ ոչ ալ ինծի պարտական է որեւէ մէկը:

Ստեփան Ստեփանեան

ԿՈՐՈՒՍԱԾ ՔԱՐՏԵՐ

Ես Ստեփան Ստեփանեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի, Ամերիկա գացած ատենս Պոլսոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Ս. Ժողովոյն անդամ եղած եմ, եւ ներկայիս կը գտնուիմ Պոլիս, կը յայտնեմ որ ես ոչ մէկ պարտք ունիմ եւ ոչ ալ ինծի պարտական է որեւէ մէկը:

Ստեփան Ստեփանեան

ՅԱՒԱՏԱՔՈՒԹԻՒՆ

Ես Ալեքսանդր Ալեքսանեան Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու քաղաքացի, Ամերիկա գացած ատենս Պոլսոյ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Ս. Ժողովոյն անդամ եղած եմ, եւ ներկայիս կը գտնուիմ Պոլիս, կը յայտնեմ որ ես ոչ մէկ պարտք ունիմ եւ ոչ ալ ինծի պարտական է որեւէ մէկը:

Ալեքսանդր Ալեքս

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀՈՐԵՔՍԵՒՆԹԻ
10
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MERCREDI
10 FÉVRIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3342

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՒՍԷՓԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՁՈՅԼ ԵՒ ՄԻԱԿԱՄ ԹՈՒՐՔԻԱՆ...

Էնկիւրիէն հեռագիր մը կը հաղորդէր երէկ.— Ազգ. ժողովը ուրբաթ օր սահմանադրութեան մէջ մացուց «Մալք»ի վեց հիմնական սկզբունքները,— հանրապետական, ազգայնական, ժողովրդավար, պետական, աշխարհական եւ յեղափոխական: Ասով կատարելապէս կը ձուլուին կուսակցութիւնը եւ պետութիւնը :

Նոր չէ որ կը ձուլուին այդ երկուքը, Մ. Քէմալի ձեւակերպածպետութիւնն ու անոր հովանաւորած կուսակցութիւնը Մալք:

Իրականին մէջ, կուսակցութիւնն է որ կը վարէ երկիրը, թէ իբրեւ օրէնսդիր եւ թէ իբրեւ գործադիր իշխանութիւն: Ան է որ չէշտ եւ գոյն կուտայ օրուան քաղաքականութեան: Ան կը թելադրէ ինչպէս օրինագիծները, նոյնպէս վարչական տնօրինութիւնները :

Ցաճախ կը կարդաք թերթերու մէջ,— «Մալքի խորհրդարանական խմբակցութիւնը որոշեց ... »:

Ի՞նչ «խորհրդարանական խմբակցութիւն», երբ գիտենք որ ամբողջ Ազգ. ժողովը կը բաղկանայ «Մալք»ի ներկայացուցիչներէն, եւ հազիւ 15 - 20 «անկախներ» կրցած են կծկուիլ անոնց չուքին տակ, նոյն ինքն Աթաթիւրքի բարեհաճութեամբ :

Արդ, ի՞նչ բան կը փոխեն այժմ, յօդուած մը աւելցնելով սահմանադրութեան մէջ :

Միշտ հետամուտ՝ միահեծան իշխանութեան, Մ. Քէմալ – Ըմէթ – Քեազիմ երրորդութիւնը այս ճակատին վրայ եւս «արդիացում» կը փորձէ, հետեւելով Մոսկուայի եւ Հռոմի օրինակներուն :

Գիտենք որ խորհրդային նոր սահմանադրութիւնը պաշտօնապէս կ'ընդունի միայն մէկ քաղաքական կուսակցութիւն,— համայնավարութիւնը: Առաջինը եւ վերջինը :

Վերջերս Մուսոլինի եւս մի եւ անբաժան հռչակեց պետութիւնն եւ կուսակցութիւնը :

Սկիզբէն ի վեր ենթակայ՝ դիկտատուրայի, այդ երկու երկիրներն ալ, Ս. Միութիւնը (Ռուսաստան) եւ Իտալիա, նոյնպէս նորութիւն մը չէր որ կը հաստատէին, այլ կատարուած իրողութիւնը, գործնական փաստը օրէնքի կը վերածէին :

Ուրեմն «Մալք»ը մէկ մարմին կազմելով պետութեան հետ, տիրաբար պիտի վարէ Թուրքիան ինչպէս մինչեւ հիմա, ատենապետ մը ալ աւելի խոտացնելով գոյները :

Էնկիւրիի հեռագրին մէջ աչքի կը զարնէր նաեւ ուրիշ լուր մը,— Ազգ. ժողովը քննեց օրինագիծ մը որ կը տրամադրէ մանր հողագործներու բաժնել մեծ հողերը, անշուշտ փոխարժէքը հատուցանելով կալուածատէրերուն:

Մալքի ծրագրին մէջ կան շարք մը տրամադրութիւններ՝ ընկերային բարենորոգումներու եւ աշխատանքի պաշտպանութեան մասին :

Որոշ կէտեր քուէարկուած են արդէն, եւ աշխատանքի կանոնագիր մըն ալ մշակուած է, քանի որ հետզհետէ նոր գործարաններ կը բացուին եւ բանուորական բազմութիւններ կը հաւնին:

Կը թուի թէ Ըմէթ Ինէօնիւ հանդիսաւորապէս նուիրագործելով կուսակցութեան եւ պետութեան ձուլումը, կը ձգտի քիչ մըն ալ ընկերվարութիւն փորձել,— ունեւորներուն հողերը բաժնել չունեւորներուն :

Տարակոյս չկայ թէ Մոսկուայի հետ հաստատուած երկարատեւ խնամութիւնը որոշ հետքեր ձգած է արդի Թուրքիոյ ընկերային եւ տնտեսական կեանքին մէջ:

Աւելի քան տասը տարիէ ի վեր, միշտ համայնավարական զարերը երեւան կը հանուին Թուրքիոյ մէջ, եւ մէկ տարիէն միւսը կ'արձակելնայ կալանաւորներու կամ կասկածելիներու թիւը :

Ինչպէս ամէն տեղ, քամալապետութեան մէջ գլխաւոր քաղաքներն են որ բոյն կը դառնան ընկերային խլրտումներու, — Պոլիս, Իզմիր, Ատանա եւն. :

Մեւս կողմէ, Թուրքիոյ ճարտարարուեստական գործունէութեան մէջ տիրական դեր կը կատարեն ռուս մասնագէտներն ու խորհրդային մեթոտները: Էնկիւրի եւս կը գործէ «պլան»ներով, եւ լսենօրէն կ'օգտուի խորհրդային վարկերէն:

Այս բոլորը եւ ուրիշ պարագաներ կը հարկադրեն ժամանակին հետ քալել, միեւնոյն ատեն միշտ պրկելով օղակները,— միացնել Թուրքիոյ եւ կեդրոնացեալ իշխանութեան պատուականները :

Քամալականութիւնը ծնաւ Իթթիհատէն, բայց տասնապատկեց զայն, թէ բովանդակութեամբ եւ թէ ուժգնութեամբ:

Ուզելով պահել նոյն թափը, գոնէ պահպանել կատարուած նուաճումները, ան կը ձգտի թէ խարխոյը ամրացնել եւ թէ սեռունդ արտադրել: Ատոր համար էր որ, «Թուրք օճաղը»ները վերածեց «Մալք էվի»ներու, եւ հիմա միակ ու անբաժան կուսակցութիւնն ալ կը նոյնացնէ պետութեան հետ: Կ'ուզէ զայն դարձնել ե'ւ առաջնորդ ե'ւ պատուանդան:

Շատ է խօսուած Մալքի հիմնական սկզբունքներու մասին.— հանրապետական, ազգայնական, ժողովրդավար, պետական, աշխարհական եւ յեղափոխական:

Եթէ ճիշդ է որ ամէն միջավայր իր դրոշմը կը դնէ զանազան սկզբունքներու, տարազներու եւ բանաձեւերու վրայ, պէտք է ըսել որ այս վեց բառերն ալ իսկապէս «տաճկացած են»:

Հանրապետականը, դիտենք արդէն: Երեւութապէս հանրապետութիւն է Թուրքիան, իսկ անոր նախագահը՝ իսկական եւ ամենակալ միապետ մը:

Ազգայնականը՝ իսկ եւ իսկ թրքական է, աւելի քան թիւրանական :

Ժողովրդավարը,— կրնաք եզրակացնել, երբ գիտէք որ միայն մէկ կուսակցութիւն բազմած է ազգ. ժողովին մէջ, իբրեւ ուղղակի տիրական :

Այսպէս եւ միւսները ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐԸ ՄԱԼԱԿԱ ՄՏԱՆ

Մատրիտի կացութիւնն ալ ծանրացած

Սպանիոյ ապստամբները Մալակա մտան երկուշաբթի, 9 փետրուար, արիւնոտուչ ճակատամարտէ մը վերջը: Միջերկրականի այս պատմական նաւահանգիստը ինկաւ առանց, չորս զօրագունդերու զրոհին տակ, եւ հրամանատարը՝ Զօր. Քուէյփօ քաղաք մտաւ կէս օրին: Քաղաքին անկումէն վերջը, կառավարական զօրքը փախաւ դէպի Ալմերիա, մինչ ազգայնական մարտնաւերը կը շարունակէին ամբակոծել արեւելեան ծովափը :

Միեւնոյն օրը, Զօր. Մոլա կը քալէր Մատրիտի վրայ, երեք հասնելով քաղաքին եւ Վալենսիայի գլխաւոր ճամբուն վրայ: Նկատի առնելով ուռեստի անբարւոկանութիւնը եւ հաղորդակցութեանց խզման վտանգը, Մատրիտի իշխանութիւնները կը փութացնեն ոչ – ռազմիկներուն տեղափոխութիւնը : Դարձեալ նոյն օրը կառավրի կռիւներ տեղի ունեցան Օվիէտոյի մօտ, ուր պաշարուած ապստամբները դէպի դուրս ելք մը փորձեցին :

Մալակայի գրաւումը վճռական դէպք մը կը կազմէ Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին մէջ, ինչպէս Պատահոզի, Իրունի եւ Թոլէտոյի գրաւումը: Այդ յաղթութեան շնորհիւ, ապստամբները պիտի կրնան յառաջանալ Սպանիոյ արեւելեան ծովափն ի վեր, դէպի Ալմերիա, Ալիքանթէ եւ Վալենսիա (նոր մայրաքաղաքը) : Դարձեալ անոր շնորհիւ ապստամբները պիտի կրնան գործել Մարոքի Մէլիլա եւ Սէութա նաւահանգիստներէն :

Ցաղթական հրամանատարութիւնը կը ծանուցանէ թէ Մալակայի ժողովրդը «աննկարագրելի խանդավառութեամբ եւ երախտագիտութեամբ ընդունեց ապատարար բանակը »: Քաղաքին վերջին պաշտպանները խուճապահար փախան դէպի Սիէրրա Նէվատայի լեռները, որոնք 6000 ոտք բարձրութիւն ունին, մինչ նաւատորմը կը շարունակէր ամբակոծութիւնը: Տիրանալով Մալակայի, Զօր. Ֆրանքօ այլեւս ապահով կը նկատէ իր հաղորդակցութիւնները՝ սպանիական Մարոքի հետ: Ճակատամարտին կը մասնակցէին մօտ 60 հազար զինուորներ (քաղաքապահ զօրքին թիւն էր 30,000) : Ցարձակող բանակին մէջ կը գտնուէր Օտար Լեգէոնը, որ մեծ մասով կը բաղկանայ Իտալացիներէ եւ Գերմանացիներէ :

Մալակա ունի 350,000 բնակիչ, որոնց վրայ վերջերս աւելցած էին 150 հազար փախստականներ: Ապստամբներու զեկոյցները կ'ըսեն թէ կառավարականները զօրքը փախչելէ առաջ գնդակահարած է պատանդներուն մեծ մասը : «Ցէյլի Մէյլ»ի թղթակիցը, «Մաթէն» եւ ուրիշ թերթեր կը գրեն թէ կարմիր զօրքը փախչելէ առաջ աւարի տուած, ջարդած, հրկիզած էր կրցածին չափ: Այդ ազրիւրներուն համաձայն, 13,000 դիակներ գտնուած են քաղաքին փողոցներուն մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Լոնտոնի գերմանական դեսպանը ժամադրութիւն ստացած է Անգլիոյ արտաքին պատասխանատուին երթալու եւ գաղթային պահանջները ներկայացնելու համար: Ինչպէս յայտնի է, Պ. Իտըն արձակուրդ ստացած ըլլալով, արտաքին գործերը փոխանորդաբար կը վարէ լորտ Հալիֆաքս, որուն համար կ'ըսեն թէ աւելի բարեկամական տրամադրութիւններ ունի Գերմանիոյ հանդէպ :

Լոնտոնի թերթերը չեն կարծեր որ արդիւնքի մը յանգի այս տեսակցութիւնը: Անշուշտ գերման դեսպանը պիտի հարցնէ թէ ժամանակը եկած է որ Անգլիա նախաձեռնութիւն մը ստանձնէ, վերադարձնելու համար Գերմանիոյ նախկին գաղթավայրերը : Իսկ Անգլիոյ ներկայացուցիչը պիտի բացատրէ թէ ներկայ պարագաներուն մէջ հանրային կարծիքը հակառակ է գաղթավայրերը մասամբ կամ ամբողջութեամբ վերադարձնելու գաղափարին: Այս առթիւ անշուշտ պիտի յիշեցնէ թէ կարելի չէ որ եւ է փոփոխութիւն յուսալ այս ճակատին վրայ, մինչեւ որ Գերմանիա յանձն չառնէ չափաւորել իր սպառազինութիւնները, վերադառնալ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, դադրեցնել իր յարձակումները Զեխոսլավաքիոյ եւ Ս. Միութեան դէմ:

Ֆրանսայի բանուորներ եւ կարմիր «դրախտը»

Ուշագրաւ տեսարաններ պարզուեցան փարիզեան շրջանի արհեստակցականներու համագումարի վերջին նիստին մէջ, որ տեղի ունեցաւ կիրակի օր: Ժողովին ներկայացուած էր բանաձեւ մը, որ կ'ըսէր թէ Ս. Միութիւնը այժմ օժտուած է «աշխարհի ամէնէն ժողովրդավար սահմանադրութեամբ »: Տարբեր գործոններու ուսուցչական հզօր եւ ձախակողմեան կազմակերպութեան ներկայացուցիչը «վերապահութիւն եւ ցաւ» յայտնեց այս բանաձեւին առթիւ, իսկ կազի բանուորներուն սէնտիքային քարտուղարը յայտարարեց թէ խորհրդային սահմանադրութիւնը չի կրնար ամէնէն ժողովրդավարը ըլլալ, քանի որ «միայն մէկ կուսակցութիւն գոյութիւն ունի եւ որ եւ է ընդդիմադիր հոսանք արգիլուած է»: Տպագրիչներու պատուիրակը հարցուց թէ ասկէ ետքը կարելի՞ է յեղափոխական մեծ երկիր մը նկատել Ռուսաստանը: Այս առթիւ դիտել տուաւ թէ տարօրինակ է տեսնել երկիր մը ուր նախարարներ, նախարարական խորհրդականներ, դեսպաններ եւ առաջնակարգ հրապարակագիրներ սպանութեան դաւեր կը նիւթեն, չոզեկառքի արկածներ եւ խափանարար արարքներ կը սարքեն գործարաններու մէջ:

Ուրիշ առենախօս մը փոթորիկ յարոյց, յայտարարելով թէ խորհրդային կարգուսարքին բոլոր հիմնադիրները կա՛մ սպանուած եւ կա՛մ բանտարկուած են :

— « Մեքսիկա զայրէ», կը մռնչէին Սթալինի կուսակիցները :

— « Մեքսիկան արժանի է մեր երախտագիտութեան», պատասխանեց առենախօսը, քանի որ ապստան տուաւ աշխարհի ամենամեծ յեղափոխականին :

Ի վերջոյ բանաձեւը եւս առնուեցաւ, «ի սէր միաձայնութեան »:

Ռումանիոյ ժամադրութիւնները

Պուկարէշտ եւ Եուկոսլավիոյ մէջեւ կնքուած համաձայնութիւնը մեծ մտահոգութիւն պատճառած էր Ռումանիոյ մէջ, թէ պալքանեան միութեան եւ թէ իր յարաբերութեանց տեսակէտով: Այժմ ծանուցուած ըլլալով թէ Պուլկարիա եւ Եուկոսլավիա մաքսային միութիւն մըն ալ պիտի կազմեն, աւելի անհանգստութեան մատնուեցաւ Ռումանիա եւ իր արտաքին նախարարը, որ էնկիւրի պիտի երթար փետրուար 8ին, եւ կեցաւ այդ ծրագրէն: Փետր. 13ին ուղղակի Աթէնք պիտի երթայ, մասնակցելու համար Պալքանեան խորհրդաժողովին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՏՈՂԱՇԱՐԻՆ ՓՈՐՁԱՆՔՆԵՐԸ

Անոնք որ տպարանէ մը ներս մտած չեն, անշուշտ գաղափար չունին ոչ տողաշարին, ոչ ալ գրաշարին վրայ:

Երբ տողաշարը (լինոթիփ) չկար, գրաշարը տառ կը շարէր հատ - հատ, ամէն մէկ տողին տակն ալ գիծ մը տեղաւորելով :

Տարբերութի՞ւնը,— առաջ եօթը գրաշար օրական 8 — 9 ժամ աշխատելով հազիւ կրնային շարել եւ սրբագրել «Ցառաջ»ի մէկ թիւը:

Այսօր, կանոնաւոր տողաշարի մը վրայ, երկու աշխատաւորներ կրնան տասը ժամէն շարել եւ սրբագրել նոյն «Ցառաջ»ը, աւելի խիտ բովանդակութեամբ:

Եւ սակայն, տողաշար մեքենան ալ իր անհամութիւններն ունի :

Իր մայրերը յանախ կը յիշեցնեն հարուստ աղջկան մը «ճիլվէ»ները : Իսկ փորձանքները նոյնքան յանախակ են, որքան ինքնաշարժի արկածները, այս բաղաձին մէջ:

Մանաւանդ որ, գամով պաշտպանուած արահետներ ալ չկան :

Կը շարեն կը բերեն, լուր կամ յօդուած: Կը կարդաս եւ կը սրբագրես:

Կը տանին մեքենային վրայ, կը սրբագրեն, սխալ տողը կը ճետեն, նորը կը տեղաւորեն, կը բերեն որ բաղդատես :

Երբ ձեռքով կը շարէին, միայն սրբագրուած բառը կամ տառը կը բաղդատէիր, մինչդեռ հիմա պարտաւոր ես նորէն կարդալ ամբողջ տողը, նոյնիսկ տակ, ձեր ամէն օր տեսած թերթը մէջտեղ հանելու համար:

Արդ, ինչո՞ւ նորէն արկածներ կը պատահին, այսման ուշադրութենէ վերջ :

Ահա կիրակի օրուան թիւը,— Ա. էջ, վերջին սիւնակ.— բոլորովին անհասկնալի դարձած են Մոսկուայի լուրին 6 եւ 7 տողերը: Սրբագրիչը սխալ մը նշմարած է վերջին պահուն, տողաշարը նորէն շարեր է, գրաշարը փոխանակ սխալ տողը ճետելու, առողջ տող մը ճետեր, եւ անոր տեղ դրեր է ուրիշ տող մը, անմիջապէս թերթը յանձնելով տպագրութեան :

Նոյնպէս, երէկուան թիւին մէջ, Ա. էջ, Ա. սիւնակին տակը (*Նոր տեղեկութիւններ Զինուորագրութեան մասին*) :

Բաղդատութեան ատեն, սրբագրիչը կը նշմարէ որ չէ կատարուած նախապէս նշդուած սխալ մը (Բ. տող, վերէն վեր) : Եւ կը կրկնէ: Ճետոյ երեւան կուգայ որ, տողաշարը կատարած է սրբագրութիւնը, բայց սրբագրուած տողը փոխանակ իր տեղը դրուելու, գացեր տեղաւորուեր է չորրորդ տողին վրայ, անոէր վարձակալի մը պէս տեղէն հանելով նոյն տողին բուն տէրը :

— Կարելի չէ՞ երրորդ անգամ վերէն վար կարդալ ամբողջ էջը, եւ բաղդատել տպագրական մեքենային վրայ :

— Այո, երբ կ'ուզենաս եթէ ոչ տասը, գոնէ վեց խմբագիր, որոնց երկուբը յատկացուած ըլլան միայն եւ միայն սրբագրութեան :

Նոյն սխալները ամէն օր կը պատահին ոչ միայն «Ժուռնալ»ի, «Մաթէն»ի կամ «Փաւի - Սուար»ի, այլ եւ «Թան»ի մէջ, որոնք չեմ գիտեր քանի տասնեակ սրբագրիչներ ունին, իւրաքանչիւրը առանձին բաժիններով :

Կարծեմ Ռատէօն էր որ անգամ մը գանգատած է թէ՝ «Իզվեստիա»ն ՔԱՌԱՍՈՒՆ սրբագրիչ ունենալով հանդերձ, միշտ սխալներ կը պատահին :

Ինքնարտգացման փո՞րձ: Ընդհակառակն, պարզապէս... Հին ազգայ պատմութիւն :

Վ.Ա.Էֆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ՁԵՌՆԱՐԿ ՄԸ՝ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Երէկ հրատարակեր էինք թարգմանութիւնը նամակի մը, որ պատերազմական նախարարութեան դիւանապետին կողմէ ուղղուած էր Ամնուվիլի եւ Բեսթոխան – քաղաքապետին, ի պատասխան անոր հարցումներուն :

Թերթը մեկնաբանած ատեն տող մը նեղուած եւ ուրիշ մը կրկնուած ըլլալով, անհասկնալի դարձած էր վերջին մասը (ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ) : Ուստի այդ մասը կրկին կ'արտատպենք ամբողջովին :—

Զինուորական գործօն ծառայութիւն կատարելու իրաւունք չի տար մեքենաբար հպատակ դառնալու: Սակայն թոյլ կուտայ փութացնելու անհրաժեշտ ձեւակերպութիւնը եւ սկզբունքով ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ՏՐՈՒԻ ԳՈՐԾՕՆ ՕՏԱՐԱՑՈՒԹԵՆՆ ԱՐՁԱԿԻՄԻՆ ՎԵՐՋ : (Այս է փախած տողը) :

Ասկէ զատ, հարկ է նկատել որ այսպէս ստացուած հպատակութիւնը ի զօրու է միայն հպատակ դարձած անձին համար: Ինչ կը վերաբերի իր ընտանիքին հպատակութեան, ներկայիս գործադրուած օրէնքը կը մնայ միշտ ի զօրու :

Նոր դիւմումներ Հայ գործազուրկներուն համար

Մարսէյլի մեր թղթակիցը կը գրէ.— Ինչպէս հաղորդած էի, Աշխատանքի նախարարութեան աշխատանքի տնօրէնը նամակ մը ղրկելով Լասխոթայի ժողովրդական Համախմբումի կոմիտէին, կը յիշեցնէր Ժընեւի 1933 հոկտեմբեր 28ի պայմանագրին տրամադրութիւնները՝ հայրենազուրկ բազմութիւններուն համար :

Այս առթիւ, նահանգին համայնավար երեսփոխանները դիմած էին նահանգապետին, որպէսզի կարճ ժամանակի մէջ ընթացք տար Աշխատանքի նախարարութեան պաշտօնական դեկոյցին, վերահաստատելով նպաստը :

Արդ, Պ. Նահանգապետը յիշեցեալ երեսփոխաններուն ուղղուած նամակով կը հաղորդէ թէ դիմած է Աշխատանքի Նախարարութեան, պէտք եղած լուսաբանութիւնները ստանալու համար :

Իսկ անգործներու կեդր. մարմինը իր կարգին նամակ դրելով նահանգապետին, կը խնդրէ որ միջամտէ նպաստի վերահաստատման համար : Այդ նամակին մէջ, անգործներու կեդր. մարմինը կը յիշեցնէ թէ մեր հայ ընկերներու մեծ մասը կռուած է Ֆրանսացիներու հետ, մեծ պատերազմի ընթացքին : Եւ յիշելէ յետոյ նահանգային ժողովի անարդար որոշումը, կ'ըսէ թէ, անկեղծօրէն կը ցաւինք որ 1936 դեկտեմբեր 31ին ի վեր ոչ մէկ բան եղաւ գործադրելու համար Ժընեւի պայմանագիրը Պուշ տիւ Ռոնի նահանգին մէջ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՕՐՔԵ ՀՈՐ ՅԱՅՏՆՎԱ»...

— Ֆիզուլի Ղազախեցի, ասում են, որ ասել է. «Ես ինձ ոչ մի ուրախություն չեմ տալիս, որ ինձ չի տրվում ինձ մահ»։ Ես էլ ինձ ոչ մի ուրախություն չեմ տալիս, որ ինձ չի տրվում ինձ հանգիստ։ Ես ինձ ոչ մի հանգիստ չեմ տալիս, որ ինձ չի տրվում ինձ մահ։ Ես ինձ ոչ մի մահ

ՅԱՐՓՈՒՄ

(ԿՅԱՆՔԻՑ ՎԵՐՑՎԱԾ)

— Ցե՛ւ— ու բոլոր ցաւերս մոռացուեցան ինձ համար, ու ես կրկին դարձայ նոյն ինքս ինձ համար, ինչպէս որ էի մինչեւ ծնունդս, ինչպէս որ պիտի ըլլայի միշտ, եթէ ես չունենայի ուրիշներ, որոնք ինձ կը սիրեն, որոնց համար ես ալ կ՚ապրիմ, որոնց համար ես ալ կ՚աշխատիմ, որոնց համար ես ալ կ՚ուզեմ ապրիլ երկար տարիներ, որպէսզի կարենամ ինչ որ կարելի է ընել անոնց երջանկութեան համար։

Ես ալ կ՚ուզեմ ապրիլ, որովհետեւ ինձ կը սիրեն, որովհետեւ ես ալ կը սիրեմ, որովհետեւ ես ալ կ՚ուզեմ ինչ որ կարելի է ընել անոնց երջանկութեան համար։

Ես ալ կ՚ուզեմ ապրիլ

Լհնաստան 100,000,000 անգլ. ոսկի կը ծախսէ զինւարանոցներու կեդրոնացման համար

Վարչապետի մէջ հրատարակուեցան մանրամասնութիւնները նոր ծրագրի մը, որուն համաձայն ազգային պաշտպանութեան ճարտարագործութիւնները պիտի կեդրոնացուին միջին Լհնաստանի «ռազմագիտական եռանկիւն»ին մէջ: Այժմ այս ճարտարագործութիւնները տարածուած են ամբողջ երկրին վրայ, իսկ ամէնէն կարեւոր ձեռնարկները կը գտնուին վերմանական սահմանագլուխին մօտ, Վերին Շլեզիոյ մէջ:

Ընդհ. պայմագիտը կը կարծէ թէ Վերին Շլեզիոյ գերազանցապէս ճարտարագործական նահանգը յարձակման առաջին կէտը պիտի կազմէ արեւմուտքէն: Հետեւաբար պաշտպանութեանց ճարտարագործութիւնը պիտի ջլատուի սկիզբէն իսկ: Վերին Շլեզիա չունի բնական պատուարներ կամ ամրութիւններ: Պաշտպանութեանց ճարտարագործութիւնները կեդրոնացնելով «ռազմագիտական եռանկիւն»ին մէջ, լհհական բանակը պիտի կրնայ արդիւնաւորապէս գործել, եթէ յարձակում կրէ արեւելքէն կամ արեւմուտքէն: Բաւարար քանակութեամբ ջրային ուժ, բնական կազ եւ քարիւղ տրամադրելի են «ռազմագիտական եռանկիւն»ին մէջ, բայց անհրաժեշտ է չինել նոր ճամբաներ, երկաթուղիներ, նաւթուղիներ եւ էլեկտրական կայաններ: Ծրագիրը կազմած է ելմտական նախարարը, Քվինթքովսքի, աշխատակցութեամբ ընդհանուր պայմակոյտին եւ ճարտարագործական - առեւտրական նախարարութեան: Ծրագրին գործադրութիւնը կրնայ տեւել տասը տարի, արժելով աւելի քան 100,000,000 անգլ. ոսկի, որուն 30 միլիոնը պիտի ծախսուի այս տարի: Վերջերս Ֆրանսայի մէջ կնքուած 25 միլիոն անգլ. ոսկիին մէկ մասը պիտի գործածուի այս նպատակին եւ կը յուսացուի ուրիշ օտար փոխառութիւններ ալ ճարել, հաւանաբար եւ Անգլիոյ մէջ:

Ելմտական նախարարը ստեղծողն է Պալթիկ ծովու լհհական նաւահանգիստին՝ Կահնիայի, որ լրացաւ 12 տարիէն, մասամբ Ֆրանսական դրամագլուխով:

ՍԹԱԼԻՆ ՏԵՂԻ՞ ԿՈՒՏԱՑ

Վարչապետէն կը հեռագրեն թէ Սթալին տեղի տուած ըլլալով կարմիր մարաթոնականներուն պահանջին, համաձայնութիւն գոյացած է որ այսուհետեւ զործօն բանակէն ո եւ է սպայ չձերբակալուի, առանց սպարապետին հաւանութեան: Միայն այն սպաները որ արտասահման կը ղրկուին քաղաքական նպատակներով, կրնան գտնուիլ Չեկային հսկողութեան տակ եւ ի հարկին ձերբակալուիլ:

ՋԱՐՄԱՑԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՈՒՄ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ մը Լոնտոն պիտի երթայ նախազահութեամբ Զօր. Ըմէթի, ներկայ ըլլալու համար Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան: Պատուիրակութեան մէջ անդամներն են Զօր. Ֆախրէտտին՝ բանակին ընդհ. քննիչը եւ ծովակալ Շիւքրի Օքան, նաւատորմին ընդհ. հրամանատարը:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ Ամերիկայի Հրեաները 419,000 անգլ. ոսկի հաւաքած են վերջին 12 ամիսներու ընթացքին:

ԵՐԿՈՒ ԴԻՄԱՆԵՐ Ա.Լ. գտնուեցան Ատլանտեանի Ֆրանսական ծովեզերքը, ամբողջ թիւը հասցնելով 9ի: Քննութիւնները արդիւնքի մը չեն յանգած տակաւին: Ինչպէս նախորդներուն, նոյնպէս այս դիակներուն թեւերը եւ ոտքերը կապուած են:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԱՏԱՆԻ ԹԱԳԱՒՈՐԸ, Ֆարուք, որ 17 տարեկան պիտի ըլլայ վաղը, Եւրոպա պիտի գայ այս ամսու վերջը, պատրաստ մը կատարելու համար մանաւորապէս Անգլիոյ մէջ: Իրեն պիտի ընկերանան մայրը եւ քոյրերը: Գլխաւոր նպատակը պիտի ըլլայ ուսումնասիրութիւններ կատարել: Թագաւորը կ'ուսանէր Անգլիոյ մէջ, երբ մեռաւ հայրը, անցեալ տարի ապրիլին:

ՍՈՒՐԻՈՑ ԵՒ ԻՐԱՔԻ միջեւ առեւտրական դաշնագիր մը պիտի կնքուի մօտերս: Բանակցութիւնները կը չարունակուին անցեալ տարուան սկիզբէն ի վեր:

ԱՐԱԲՆԵՐԸ հրչական ինքնաչարժի մը վրայ յարձակեցան Ձէնինի մօտ (Լիբանան) եւ վիրաւորեցին ուղեւորներէն մէկը:

ԱԼՔԱՊՈՆՏրԻի հարցի քննութեան համար ղրկուած երեք «դիտողները» Պէյրութ գացին, մարզպանին այցելելու համար: Մարզպանը սեղան մը սարքեց ի պատիւ Ազգաժողովի պատուիրակներուն որոնք յետոյ Դամասկոս գացին, այցելելու համար Սուրիոյ հանրապետութեան նախագահին:

Պատահանդէս եւ Թատերական ներկայացում

13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին մինչեւ լոյս
Քոլիզէի սրահին մէջ, 21 Պուլվար Տիւկոմիէ
Մաքսիլատայ տրամ.-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ
ղեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵՆԻ
ՊԷՊՕ
Հայկական, Վրացական եւ Թուրքական պար:
Կը նուագեն Ա. ՉՔՕՐՃԵԱՆ, Կ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ, ԹԱՒՒԻԴ ՍՈՒՐԷՆ
Կէսգիշերէն մինչեւ առաւօտ կուրսկական պաքեր, Sebastian Boy's Jazz
Գարերուն ներկայ կ'ըլլայ Pitou et Ketty Ալգագարի մարաթոնի գոյգը
Երկու մրցանակ կինոերու գեղեցիկ զգեստի համար:
Մուտք՝ 10 ֆր., այլ եւ կին 18 ֆր.:

Հ. Յ. Դ.

Գոհացում

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) ՋԱՒԱՐԵԱՆ ԵՒԹԱԿՈՄԻՏԷԻ ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, սովորական հաւաքատեղին:

ՎԱԼԱՆՍի կոմիտէի գաստիարակական ժողովը 13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ: Նիւթ՝ Հ. Յ. Դ. ծրագիր կատնոնագրի մեկնաբանում: Կը խրատիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ՑԵՏԱՂՈՒԱԾ Է *կարգ մը արուեստագիտական գժուարութիւններու պատճառաւ, «Վեղարաւոր Տօն ժուան»ի ներկայացումը, որ տեղի պիտի ունենար փետր. 21ին:*

ՁՄԵՌՆԱՅԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ-ԵՐԵԿՈՅԹԸ
ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՉԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,
Aéro-Club de Franceի *սրահին մէջ,*
6 Rue Galilée, Métro Boissière
ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Թատերական եւ երաժշտական բաժիններով
ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՕՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**
Պարերը կը սկսին ժամը ճիշդ 3.30ին եւ կը տեւեն մինչեւ 12
ժամը 5ին անդամներու կողմէ կը ներկայացուի
ԽԵՆԴԵՐՈՒԻ ԲԺԻՇԿԸ
Մոլիէռի խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւնը,
ԺԱՄԸ 6ին տեղի կ'ունենայ համերգ եւ զանազան անակնկալներ,
ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԵՒ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ՊՕԻՃԷ
ԵՐԳԱՉԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ՄՈՒՏՔ՝ աչքերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.:

Երեկոյթ
Ալֆորվիլի Չէնկիլէքցիներու Հայր. Միութեան կողմէ
13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Հայ ակումբին մէջ,
1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ՝
Երգ, արտասանութիւն, պար, վիճակախաղ եւ զուարճալի (մէկ արար):
Մուտք 0,ֆր 95

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
VALENSI ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
8 Rue Buffault, Paris (9)
Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին փրթի ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ աննախընթաց յաջողութիւն: Ընդառաջ երթալով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ փետրուար 20ին փրթի ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ:
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ **JAZZ ORSINI**
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԻՒՃԷ ղեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍիի
Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք:
Տոմսերը կը ծախուին **Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault**
եւ Վալէնսիի մօտ, 12 Rue Popincourt, Paris

Հ. Յ. Դ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ
Բացուած ըլլալով Հ. Ց. Դ. Թանգարանը, կը խնդրենք բոլոր անոնցմէ, որոնց քով յիշատակ մը կայ հայ ազատագրական չարժման պատմութենէն — նամակ, նկար, իր, ձեռագիր գրուածք մը, մասունք մը հայդիք գրուածքի, վաւերական յիշողութիւններ, վաւերական յիշողութիւն — ներն եւն. եւն. — տրամադրել Վարչութեանս՝ Թանգարանի մէջ պահելու համար:
Հ. Ց. Դ. Թանգարանի
Վարչութիւն
Դիմել «Ցառաջ»ի հասցէին, Արցախեանի:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, *պարահանդէսէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:*

Շաւիլի եւ չրջականերու եկեղեցկ. ընկերակցութեան վարչութիւնը ի գիտութիւն կարգով հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ «Ցեառնդառաջ»ի տօնին առթիւ 13 փետրուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 4ին, տեղւոյն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան մէջ, լուսավառութեան արարողութիւն տեղի պիտի ունենայ եւ 14 փետրուար կիրակի օր Շաւիլի եւ չրջականերու նորնաիր հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Համայեակ վարդապետ Պաղտասարեան պիտի պատարագէ եւ իր հոգեչունչ քարոզով պիտի մխիթարէ հաւատացեալները:
Երգեցողութիւնք պիտի կատարուին ղեկավարութեամբ պրպտեալ Պ. Կրպ. Փաքոսեանի եւ մասնակցութեամբ տեղական կարող ուժերու:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

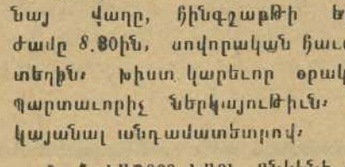
Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՒԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ
14 Rue Dunkerque (ՄԷՋԸՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Ազաւտները ժամադրութեամբ:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN
Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 - 7:
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ:
Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու հաւատարիմ ուղեկից: Ընտիր ճոխ ճաշեր աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՏԱՐԵԳԻՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ
Մեծադիր չքեղ հատոր մը
ՀԱՄԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
(Նախկին «Ցուսաբեր»ոց»ի էջերուն մեծութեամբ եւ 240 էջ)
Ունի հետեւեալ բաժինները.— 1) Հայ գրականութիւն, 2) Օտար գրականներ, 3) Գրական ուսումնասիրութիւններ, 4) Գեղար. փիլիսոփայութիւն, 5) Ճարտարապետութիւն, 6) Նկարչութիւն, 7) Քանդակ., 8) Երաժշտութիւն. Զափազանց ճոխ քրոմոլիթ մաս մը ուր մանրատառ 40 էջերով տրուած են Արուեստի նշմարներ, գրախօսականներ, միջազգային գրակ. շարժումը, Հայաստանի եւ արտասահմանեան հայ մշակ. տարին, յոբելեաններ, գրողներ, հանդիպումներ, մեր կորուստները եւն. եւն.:
Երկարաշունչ աշխատութիւններով իրենց մասնակցութիւնն են բերած.— Դ. Արք. Յովսէփեան, Ց. Օշական, Շահան Պէրպէրեան, Կ. Զարեան, Դ. Մինասեան, Ե. Նարդունի, Հրաչ Զարդարեան, Ռուտանիկ. Վ.Էմունի, Եղիշէ Աղայեան, Ն. Սարաֆեան, Վ. Վանեան, Ար. Սրապեան, Որբունի, Թ. Ազատեան եւլն.: Անտիպ էջեր՝ Մ. Վարանդեանէն, Սիպիլէն, Կոմիտաս Վարդ. Գէոդիկէն. Բաւտ. Զարիֆեանէն: Թարգմանաբար՝ Փօլ Վալերի, Փրոֆ. Վիքոր Պաշ, Ալպարէ Սիւարէս, Լ. Անդրէեւ:
Հատորը կ'արժէ Ցրանսա, Սուրիա եւ Պալքաններ 30 ֆր., արտասահման՝ թղթատարական կէս սակ ունեցող երկիրներ 35, իսկ լրիւ սահմանի 40 ֆր.: Դիմել Հ. ԲԱԼՄԻՆՍԻ, 1 rue de l'Aqueduc, Paris (10)ի:

ՑՕՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ վալանսի մասնաճիւղին ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին, թիստ կարեւոր օրակարգ, պարտաւորիչ ներկայութիւն, ներկայանալ ատենադպրատետրով:

Տ. Հ. ԿԱՊՈՅԵԱՆ ԹաՀի անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այսօր, չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Café des Sportsի մէջ, պարեւոր օրակարգ անհրաժեշտ է անդամներու ներկայութիւնը: Մասնաւոր հրաւէր ղրկուած:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ
Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ վաղը, հինգշաբթի, ժամը 21ին, Sociétés Savantesի մէջ, 28 rue Serpente, (Դ. յարկ)ի:
Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ
Մարիս 1ևն Նոյեմբեր 15

— o —

«Ցառաջ»ի ընթերցողներուն հետաքրքրութեանը զոհացում տալու համար, պարտականութիւն կը համարի անհրաժեշտ ծանօթութիւնները հաղորդել 1937ի ցուցահանդէսի մասին:

Թէեւ տակաւին Յունէս ամիսներ կան բացման համար, բայց ժամանակն է որ անհրաժեշտ տեղեկութիւններ տանք անոր կազմակերպութեան մասին:

Այս ցուցահանդէսին կազմակերպութեան առաջին զազափարը եր կար վարանումներու եւ վիճաբանութիւններու դուռ բացաւ, մերթ մոլեգնացնելիչ, երբեմն ալ արդարացուցիչ հարկաւորութիւններով:

Եւ հակառակ տիրող անտեսական անյուսալի տագնապին, Փարիզի քաղաքապետութեան անդամները յանդուգն ձեռներէցութեամբ՝ հարկ եղած գումարը ժամանակին քուէարկեցին, այնպէս որ ցուցահանդէսին յաջողութիւնը չատոնց ապահովուած է:

Սակայն, յետպատերազմեան ցուցադրութեան վայրը ընտրելու առթիւ անհամաձայնութիւն մը ծագեցաւ, պայքարի մղելով երկու տարբեր հոսանքներ: Հակառակորդներուն մէկ մասը կը կազմէին քաղաքաշինութեան կոմիսարիատները, իսկ միւսը կը բաղկանար չափաւորներէ:

Առաջիններուն, լայնածաւալ քաղաքականացման հոյակապ գործ մը ստեղծելու փառասիրութենէն մղուած, կ'ուզէին ցուցահանդէսը զետեղել Փարիզի դաշտերէն մէկուն մօտ: Այսպէսով կարգ մը նոր թաղամասեր պիտի հաստատուէին, որոնք ապագայ սերունդին համար արգի քաղաքաշինութեան կորիզը պիտի կազմէին: Բայց ցուցադրողներու բանաւոր պատճառաբանութիւններուն անսալով, կանխապէս պատրաստուած ծրագիրը լքուեցաւ:

Իսկ չափաւորները աւելի գործնական սկզբունքի տէր եւ միանգամայն իրենց նիւթական խոշոր չահեր ապահովելու ակնկալութեամբ տոզորուած, զօրաւոր ճակատ մը կազմեցին, պնդելով որ ցուցահանդէսը Փարիզի մէջ տեղաւորուի:

Տրամաբանօրէն ալ, այս անճուկ տնտեսական չրջանին, նախընտրելի էր համակերպիլ ցուցադրողներու բանաւոր կամքին: Անոնք կ'ուզէին ընտրել այնպիսի վայր մը, որ ապահովէր այցելուներու առատելագոյն մուտքը, մանաւանդ որ չատերը չը ջակայ թաղամասերէն հետխոտան պիտի գային:

Այս նկատումներով, միայն Փարիզն էր որ կրնար մէջ բերուած պայմաններուն գոհացում տալ:

Սակայն, այս վերջին պարագային իսկ կը ծագէին չատ մը խոչընդոտներ, որոնց լուծումը կը բարդանար, նկատի առնելով ծրագրուած ցուցահանդէսին քառապատիկ մեծութիւնը նախորդներէն: Պէտք չէր խոթարել լուսաւոր մայրաքաղաքին ներքին յօրինուածքը:

Ցարատեւ ուսումնասիրութիւններէ եւ քննութիւններէ յետոյ, դեկավարները իրենց ընտրութիւնը կեդրոնացուցին նախորդ ցուցադրութիւններու վայրին չուրջը, որ կը ներկայացնէր կրկնակի յաջողութիւններու ապարդիւնը:

Այս ծրագիրը կատարելագործելու համար, հարկ էր նախ կին ցուցահանդէսներու եւ ներկային միջեւ գտնուած միօրինակութեան ու նմանութեան դրժումները բոլորովին անհետացնել, նոյնիսկ իրրեւ չատա կատիճ: Ինչ որ զլուխ հանեցին, մօտաւորապէս 250 միանական արուեստագործներ եւ 90 ճարտարապետներու անխոնջ հետազօտութիւններէն ետք պրպտումներէ վերջ:

Սոյն կարեւոր ցուցահանդէսին պատրաստութեան ընթացքին, անհամեմատ չափերու տարբերութենէն յանկարծակիի չզալու համար, կանխապէս ուսումնասիրուած են իւրաքանչիւր չէնքի նախաձեռնը ընդհանուր ցուցադրութեան զրաւած չատագիծին վրայ, որպէսզի միահամուռ եւ անթերի համախումբ մը կազմուի չրջապատող տեսարաններուն հետ:

Այնպէս որ, կրնանք արդէն իսկ դուշակել թէ՝ հակառակ կրկնուած չրջանակին, բոլորովին տարբեր ու հաճելի մթնոլորտի մը մէջ պիտի բացուի Փարիզի միջազգային ցուցահանդէսը:

×

Ցուցահանդէսը մէկն է այն արդիական հզօր ազդակներէն որոնցմով ե բեւան կուգան՝ քաղաքակիրթ ազգի մը իրագործած ամենավերջին կատարելագործութիւններն ու բարեչըջումները, ինչպէս նաեւ իր ինքնայատուկ ոգին ու կեանքը:

Երբ անոր միջազգային մակդիրը՝ կուտանք, կը նշանակէ թէ անոր չուրջը համախմբուած են բազմաթիւ տգդեր:

Ուրեմն, Փարիզի ցուցահանդէսը, որ միեւնոյն ատեն միջազգային է, առաւելապէս պիտի ցոլացնէ մարդկային ստեղծագործող միտքերու կիրարկումը բոլոր ասպարէզներու մէջ. գիտական, արհեստագիտական, զեղեցկագիտական, ընկերաբանական, գեղարուեստական եւն.:

Անտարակոյս, այսպէսով ան նոր թափ մը պիտի տայ կենսունակ արտադրութիւններու ծաւալումին, ինչպէս նաեւ ճարտարարուեստական եւ տնտեսական նախաձեռնութիւններուն, որոնց ծանօթանալու փափաքը անչուչտ չատ մը օտարազգի դրօսանքասէրներ պիտի կանգնեցնէ Փարիզի մէջ:

Ցուցահանդէսը թէ բարոյապէս եւ թէ իմացականօրէն այցելուներուն չատ օգտակար պիտի ըլլայ, իւրաքանչիւր տեսակ մը գլուխ ծառայելով: Ցուցահանդէսը պիտի դաստիարակէ ըլլալէ զատ նմանապէս զօրաւոր ազգակ մը պիտի հանդիսանայ միտքերը զարգացնելու եւ ժամանակի չափն ի վեր: Մանաւանդ զեղեցկագիտական ճաշակները ալ պիտի բարձրացնէ զուգակցութիւնները պիտի ժողովրդականացնէ:

Մէկ խօսքով, ամէն ինչ որ, մարդկային իմացական մակարդակը ուղղակի նոր արդիական կենցաղը արժանաւորապէս զարգացնելու եւ աւելի բարգաւաճացնելու կը սատարէ:

ԿՐՕՆ ԶԱԼԼԳԵԱՆ

(Շար.)
(1)

ՓՆՏՈՒՑՈՂԻ եւ ԿԱՐՊԱՒՈՐԻ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ի», Փարիզի եւ Շրջանի Ցառաջի գրուածներով:
Գ. Ա Ի Ե Տ Ի Ա Ն:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
11
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
JEUDI
11 FÉVRIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3343

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԱՐՄԻՐ ՄԱՆԳԱՂԸ ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

Բացատրութիւնը այլաբանական չէ, այլ իրական:

Կարմիր մանգաղը չատոնց կ'իշխէ Կովկասի, ինչպէս ամբողջ Ս. Միութեան մէջ, իբրեւ խորհրդանշան, մուրճին հետ միասին: Այս անգամ՝ իբրեւ դրօշ չէ որ պիտի չողայ, այլ իբրեւ պողպատ կամ երկաթ:

Կարդացէք «Վերջին ժամը»:— Ջեռնարկուած է նոր դաւադրութիւն մը սարքելու, այս անգամ Թրիլիսիի մէջ (Թիֆլիս):

Ոչ մէկ տարակոյս՝ լուրին վաւերականութեան մասին, քանի որ բուն աղբիւրը «Զարիա Վոստոկա»ն է, Անդրկովկասի կարմիր պաշտօնաթերթը:

Այս դաւադրութեան դերակատարներն ալ «Թրոցքիական - ներ» են, եւ անշուշտ ահաբեկիչներ, որոնք որոշեր են եղեր սպանել Անդրկովկասի կարմիր փոխարքան, Բերիա,— ան որ կերաւ Ազասի Յանջեանի գլուխը:

Հեռագիրը կարգ մը տեղեկութիւններ կը հաղորդէ դաւադրութեան ծալքերու մասին:

Մենք ի վիճակի ենք աւելին պատմելու, իբրեւ աղբիւր ունենալով Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը, «Փրաւտա»ն (1937 յունուար 26):

Ներկայացնելով Մոսկուայի դաւադրութեան մանրամասնութիւնները, Կոմկուսի պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ հետեւեալ վկայութիւնները, ամբաստանեալ Սերեբրիակովի բերնով (գրնդակահարուած):

— « 1934ին Մոսկուա եկաւ Մոլիվանին եւ ուզեց տեսակցիլ Ինծի եւ Փիաթաֆովի հետ: Օր մը միասին գացինք ճաշարան: Մոլիվանին յայտնեց թէ իրենց գործունէութիւնը կը ծաւալի (Վրաստանի մէջ), արդէն նկատի են առած կեդրոնին անդամակցող թեկնածուներ եւ հրահանգներ կ'ուզէ: երեք հոգի կը ճանչնայինք (թեկնածուներէն) ,— Մոլիվանի, Ռաթթարացէ եւ Միշա Օֆուճաւա, իսկ միւս երկուբը՝ Զեխլացէ եւ Նիֆօ Ֆիֆնացէ ինձ եւ Փիաթաֆովին անծանօթ էին: Մոլիվանին պարզեց անոնց նկարագիրը եւ ներկայացուց իբրեւ հին թրոցկիականներ եւ մարտական ընկերներ, խնդրելով որոշ վստահութիւն: Մենք չընդդիմացանք եւ այդ ձեւով հաստատած եղանք իրենց կեդրոնը: Անոնք որոշած էին ահաբեկել Բերիան: Ես եւ Փիաթաֆով խորհուրդ տուինք այդպիսի բան չառնել, գտնելով, որ Բերիայի սպանութիւնը կրնայ արգելք հանդիսանալ Սթալինի դէմ ծրագրուած ահաբեկումին: Մենք առաջարկեցինք, եթէ անոնք իրենց տրամադրութեան տակ ուժեր ունին, նախապատրաստել Սթալինի սպանութիւնը, միեւնոյն ատեն չդադրեցնելով հետապնդել Բերիայի ահաբեկումը»:

Մեր ռուսագէտ աշխատակիցը պիտի պարզէ այս հարցին միւս երեսները, որոնք նոյնպէս Արեւելեան Գիւղերու տպաւորութիւնը կը ձգեն:

Հատուած մը եւս, այս համով - հոտով պատմութենէն: Վկան՝ միշտ նոյն մահապարտ Սերեբրիակովն է, Լէնինի օրով՝ հեղինակաւոր գործիչ, վերջին պահուն՝ դաւաճան:

— « երբ 1935ին տեսնուեցայ Փիաթաֆովի հետ, խնդիր ծագեցաւ ահաբեկելու նաեւ Եէժովը (ներքին գործավար): ՄՏԻՎԱՆԻՆ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԵՑԱՒ ՀՆԱՐԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼ ՄԻԱՆԱԼՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ԴԱՇՆԱԿՑԵՐՈՒ, ԱԴՐԲԷՋԱՆԻ ՄԷՋ ՄՈՒՍԱՎԱԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ԻՍԿ ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ ՄԵՆՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒ ՀԵՏ »:

Կը բաւէ, առ այժմ: Անշուշտ այս պատմութիւնը աւելի ճոխացած եւ զունաւորուած է այժմ, Մոլիվանիներու եւ միւս ամբաստանեալներու հարցաքննութիւններով եւ վկայութիւններով, որոնք պիտի հրատարակուին յառաջիկային:

Ուրեմն, մանգաղը պիտի գործէ Կովկասի մէջ, թերեւս աւելի անխնայ քան Մոսկուայի մէջ:

Ինչպէս Թուրքիոյ, նոյնպէս դեղին կամ կարմիր Ռուսաստանի մէջ ծայրագաւառները միշտ աւելի տուժած են եւ կը տուժեն, քան կեդրոնները: Աչքէ հեռու տարածութիւններ, ո՞վ կը հեսաքրքրուի, ո՞վ կ'իմանայ ...

Տեսէք, եւրոպական մամուլին մէջ անդամ, տասը թերթէն երկուքը հազիւ բարեհաճած են արձանագրել Կովկասեան դաւադրութեան լուրը, այն ալ քանի մը տողով: Եւ միշտ կանգ առնելով Թիֆլիսի մէջ: Երբեմն քարիւղի հոտէն ազդուած՝ ակնարկ մը կը նետեն նաեւ մինչեւ Բաքու: Իսկ Երեւանի մասին, — վերը Ատոռած, վարը Բերիա ...

Կսեմ կ'ուզենք թէ՝ նորէն սեւ – մութ ամպեր կուտակուած են նաեւ մեր հայրենիքին վերեւ, Թիֆլիսի դաւադրութեան առթիւ: Եւ քանի որ դժուար է վաւերական տեղեկութիւններ առնել օրը օրին, այդ անտուղութիւնն իսկ աւելի կը մթագնէ հորիզոնը :

Օրինակ, լուր ունի՞ք թէ ի՛նչ եղած են այն երիտասարդ դրագէտները որ հրապարակաւ խարազանուեցան իբրեւ «դաւաճաններ եւ սրիկաներ», հակառակ իրենց 15 տարուան հաւատարմութեան եւ «Սթալինեան» գործունէութեան ...

Բոլոր երեւոյթները եւ անցեալ փորձերը կը հաստատեն թէ՝ Թիֆլիսի դաւադրութիւնն ալ պատրուակ պիտի ծառայէ, հաստատած «աւլուռք» մը սարքելու ամբողջ Կովկասի մէջ:

Ո՞վ կ'ըսէ թէ արդէն գործի չեն ձեռնարկած՝ սանձարձակ ասպարէզ տալով փոխադարձ մատնութեանց, քինախնդրութեանց եւ «յեղափոխական մերկացումներու »:

« Աբթուն պահակնե՞ր» կը պակսին, հարիւրաւորներ կրակը նետելու համար, իբրեւ Թրոցքիականներ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄԵԾ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹԻՖԼԻՍԻ ՄԷՋ

ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԲԵՐԻԱՆ ՍՊԱՆՆԵԼՈՒ ԵՒ ՎՐԱՍՏԱՆԸ ԱՆԶԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ...

Մոսկուայէն կը հեռագրեն «*Տէյլի Թելեկրաֆ*»ին.— *Ուրիշ մեծ դաւադրութիւն մը արգելքի կը պատրաստուի Թրիլիսիի (Թիֆլիս) մէջ, մայրաքաղաքը Սթալինի ծննդավայրին: Ջերմ ողջոյն մը ուղղելով Սթալինի անդրկովկասեան փոխանորդին՝ Բերիայի, Թիֆլիզի կեդր. կոմիտէն բանաձեւ մը կատարելու պիտի կ'ըսէ.—« Վրաստանի Թրոցքիական կեդրոնը, գլխաւորութեամբ Պաւլ Մոլիվանիի, ստեղծուած էր Ֆաշական դաղտնի կազմակերպ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳԱՎՈՐ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՐՏԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

(Ի. Եր. Վերջին մաս)

Մ. Ազատեան, Ա. Ազատեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսանեան, Ա. Ալեքսան

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ

(ՀԻՇՈՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՏՈՐ)

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ ԵՎ ՆՐԱ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

(Հ. Յ. Փ. Ը. ՀԱՅԿԱԶՆՅԱՆ)

— Ա —

Ժամանակակից հայ գրականության մեջ Յովհաննես Թումանյանի տեղն ու նշանակությունը այնքան մեծ է, որ նրա մասին խոսելիս ամենից առաջ դժվարանում ես, թե ինչ սկսես, ինչ թողնես, ինչ ասես, ինչ չասես։ Ամեն մի գրական երևույթ, ամեն մի գրական անուն, որ ուզում ես հիշել, ակամայից կապվում է Թումանյանի հետ, ինչպես ամեն մի գրական ճյուղ, որ ուզում ես ուսումնասիրել, ակամայից կապվում է Թումանյանի ստեղծագործության հետ։

*** Մալակայի զրաման առթիւ, ապստամբները կ'ըսեն թէ կառավարական զօրքը կը բաղկանար 40,000 քաղաքապահներէ եւ 6000 ընտիր զինուոր - ներէ որոնք թիկունքէն կը հսկէին: Գրոհը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, հինգ թեւերով եւ չատ չանցած զիրկընդխառն կռիւ մը բռնուեցաւ երկու բանակ - ները: Խրամներու զրաւումէն վերջը, բազմաթիւ կարմիրներ զիրք բռնեցին տուներու մէջ, բայց յետոյ անձնատուր եղան: Քաղաքին զրաւումէն վերջը, երեւան հանուեցան հարիւրի չափ աղջկայնականներ, որոնք ամբողջ վեց ամիս պահուած էինթաքստոցներու մէջ:Շատ մը երիտասարդներու մազերըճերմկած էին իրենց կրած տառապանքէն: Քաղաքին բնակիչներէն չատերը տակաւին ահռելարտափի մէջ եւ եւ չեն կրնար խօսիլ: կ'ըսուի թէ քաղաքին զրաւումէն մէկ օր առաջ, կառավարական զօրքը գիշերանց զերեզմանատուն փոխադրած է չատ մը քաղաքացիներ, զնդակահարելու համար :

Քառամեայ ծրագիր՝ պատերազմի համար

Ցայտնի է թէ Գերմանիա քառամեայ ծրագիր մը յօրինած է, ինչն իրեն բաւելու համար: Տօքթ. Լէյ, Աշխատանքի ճակատին առաջնորդը, տեսակ - ցութեան մը միջոցին խոստովանեցաւ թէ ծրագիրը զինուորական հանգամանք ունի: Ահա իր խօսքերը՝ «Լօքալ Անցայկըր»ի թղթակցին .

— « Գլխաւոր կէտը այն է որ, եթէ ճակատագիրը օր մը պատերազմի բռնադատէ մեզ, զերման բանուորները նորէն չտեսնեն պաշարման սարսափները,— սովամահութեան այդ պատերազմը կիներու եւ մանուկներու դէմ , որուն հետեւանքով կորնցուցինք 1914ի կռիւը: Քառամեայ ծրագրին չնոր - հիւ, այն միջազգային ուժերը որոնք պատերազմի պատասխանատուութեան առաջ, պաշարումը եւ պատժական տնօրինութիւնները հնարեցին, զինուած պիտի զտնեն մեզ »:

Աւստրիան ալ կը պատրաստուի...

—o—

Աւստրիոյ վարչապետը պարզելով չարք մը տնտեսական եւ զինուորական ծրագիրներ, յայտնեց թէ 10 միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կնքուի, երկու մասով: Առաջինը, 7 միլիոն ոսկի, ներքին պիտի ըլլայ եւ սահմանուած՝ աշխատանք ճարելու զործազուրկներուն: Այս փոխառութենէն մէկ միլիոն ոսկի պիտի յատկացուի սպառազինութեանց, մէկ միլիոն՝ ճամբաներու չինութեան, որ պիտի տեւէ երկու տարի, 400,000 ոսկի՝ նոր կամուրջներու չինութեան, 600,000 ոսկի՝ նոր նամակատուններու չինութեան, Վիէննայի մէջ: Փոխառութիւնը պիտի կնքուի 30 տարուան համար, 4ուկէս առ հարիւր տոկոսով: Երկրորդ փոխառութիւնը, մօտ 3,000,000 ոսկի, պիտի յատկացուի Սալցպուրկ-Լինց երկաթուղին էլեկտրականացնելու :

ԶԱՆԱՖԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ արդէն իսկ մեծ աւերներ զործած են Ֆրանսայի հիւսի - սային չրջաններուն մէջ: Հարիւրաւոր քաղաքացիներ անպատսպար մնացած են եւ կարզ մը զործարաններ փակուած: Ընդարձակ տարածութիւններ ողող - ուած են քանի մը ոտք խորութեամբ: Փարիզի չրջանին մէջ, Սէն Տընիի մէկ թումբին խորտակումը մեծ վնասներ պատճառեց : Ցիսուն ընտանիքներ այ - լուր փոխադրուեցան: Հարաւային Ֆրանսայի մէջ ալ լուրջ վախեր կը տիրեն : Սէնն ալ բարձրանալ սկսած է · բայց վտանգ չի սպառնար զուցահանդէսին չինութեանց :

ԱՆԳԼԻՈՑ ՀՐԱՏԱՐԵԱԼ ԹԱԳԱԻՈՐԸ, որ այժմ Ուինզըրի դուքս կը կոչ - ուի, որ եւ է վճարում պիտի չտանայ պետական զանձէն, դառնալով երեւոյթ - ներէն: Ընկերվարական երեսփոխանները բոլորովին հակառակ են արդէն, եւ միւս խմբակցութիւններն ալ տրամադիր չեն կարեւոր որ եւ է զումար յատ - կացնելու:

ՀԱԿԱԲՈԼՇԵՒԻԿ ՊԱՑՔԱՐԸ նոր թափ ստացած է Իտալիոյ մէջ եւ կը կա - տարուի բոլոր ձեւերով: Եպիսկոպոսներն ալ իրենց վերջին հովուական թուղ - թերը նուիրած էին համայնավարական վտանգին: Կիրակի օր, Նափոլիի մէջ, հակաբոլշեւիկ ճչմարիտ ցոյց մը կատարուեցաւ մայր եկեղեցին, ի ներկա - յութեան արքեպիսկոպոսին եւ Ֆրանչիսկեան կրօնաւոր մը խօսք առաւ Մոս - կուայի «Անաստուածներու» համագումարին առթիւ: Միեւնոյն նիւթի մասին խօսուեցաւ Վենետիկ, Ս. Մարկոսի տաճարին մէջ: Ամբողջ Իտալիոյ մէջ մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւին խորհրդային աշխարհի զէպքերուն :

ԲՈՒՌՆ ԿՌՓԱՄԱՐՏ ՄԸ տեղի ունեցաւ Պելժիոյ երեսփ. ժողովին մէջ, ընկերվարականներու եւ Ռէքքի կուսակիցներուն միջեւ: Քանի երեսփոխաններ իրար խառնուեցան, կռւիները տեղացելով աջ ու ձախ: Շատ մը երեսփոխան - ներու վրայ օձիք եւ փողկապ մնացած չէր, երկու երեք հոգի ալ գետին փռուեցան ...

ՍՈՒՐԻՈՑ ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ եւ ներքին նախարարը Փարիզ եկած են, բողոքե - լու համար Ալէքսանդրէթի մասին գոյացած համաձայնութեան դէմ: Երկու նախարարները առջի օր իրենց տեսակէտները պարզեցին արտաքին գործերու ժողովը պիտի գումարուի փետրուար 25ին, ժընեւի մէջ, մշակելու հա - մար համաձայնութեան մանրամասնութիւնները:

ՓԱՐԻՋԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻ չինութեանց առթիւ լաստափայտ մը տապալե - լով, 23 բանուորներ զետին իյնան եւ վիրաւորուեցան :

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ վերակազմութեան համար, Գահիրէ կը զտնուի անգլ. զինուորական պատուիրակութիւն մը, որ արդէն մշակած եւ վարչապե - տին ներկայացուցած է իր ծրագիրը :

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ—ՖԱՆԱՆի «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընկերաժամակրական շա - բաթօրեայ ճաշկիպուլը այս շաբաթ երեկոյ, Ակուսքին մէջ, 52 rue Isidor Neujahr, Պանեէօ:

Կը խօսի՝ ընկ. ՇԱՒԻՇՐԾ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Նիւթ՝ ներկայ քաղաքական կացութիւնը:

Գաւառ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, սովորական ճաւաքատեղին:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէի գասախօսական ժողովը 13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ, Նիւթ՝ Հ. Ց. Դ. ծրագիր-կա - նոնագրի մեկնաբանում: կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՑԹ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի կողմէ

13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շաֆրիկեան սրահին մէջ,
5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ,
Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Զաւարեան կոմիտէի կողմէ

վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ,
45 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ:

Կը ցուցադրուի վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուղարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղե - ցիին օծման հանդէսը եւ երկու ֆրանսերէն զաւեշտ (Շարլօ):

Մուտք մեծերու 4 ֆր., մինչեւ 10 տարեկան փոքրիկներու 2, անգործներու 2 ֆր.:

ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՅԵՐԵԿՈՅԹ-ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՆՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,
Aéro-Club de Franceի *սրահին մէջ,*
6 Rue Galilée, Métro Boissière

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Թատերական եւ երաժշտական բաժինով
ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**

Պարերը կը սկսին ժամը ճիշդ 3.30ին եւ կը տեւեն մինչեւ 12
ժամը 5ին անդամներու կողմէ կը ներկայացուի
ԽԵՆԴԵՐՈՒ ԲԺԻՇԿԸ
Մոլիէռի խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւնը,
ԴԻԽՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԵՒ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ՊԻՒՖ
ԵՐԳԱՆՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.:

Երեկոյթ

Ալֆորվիլի Զէնկիլէքցիներու. Հայր. Միութեան կողմէ
13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, Հայ Ակումբին մէջ,
1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ,
Երգ, արտասանութիւն, պար, վիճակախաղ եւ զաւեշտ (մէկ արար):
Մուտք 0,ֆր 95

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՍԱՓՐՈՉՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

28 *Մարտ, Զատկի կիրակի իրիկունը ժամը 9էն մինչեւ լոյս,*
84 Rue de Grenelle, *մէթրօ* **Rue du Bac**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին հայ եւ օտար արուեստագէտ - ներ, ՕՐ. ՆԻԶԱՄԵԱՆ (երգ , 8 տարեկան դաշնակահարուհի ԱՆԺԷԼ—ԱԼԻՍ, A. LEVALIER *իր* exhebition*ներով, Պ ԴՐԻՌՈՐ իր ծիծաղաշարժ երգերով եւ խաղերով, հանրածանօթ պարուհի* HUGUETTE O'BIA,
կանանց մազերու վերջին նորաձեւութիւններու ցուցադրութիւն հայ եւ օտար արհեստակիցներու կողմէ:

Մուտք՝ 8 ֆր. կիներու 6 ֆր.:

ՏՕԲԹ. ՄԷՍՃԵԱՆ
82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:
կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Bonne Nouvelle
Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախորդներուս որ
2 Rue des Chaufourniersի *գերձակատունս փոխադրուած է՝*
15 Boulevard Bonne Nouvelle, Paris (2), *(Բ. յարկ)*
Tél. Gutenberg 93—70
Ցարգանքներով
ՍԱՆԱՍԱՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը զործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք քրդելէններու, կօշիկ - ներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւ լն.իհամար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար զեղչուած դիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *զիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-8

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ
Կը զնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասե - ղէնի, բրդեղէնի, թրիքոթաժի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)*: Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նա - խապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղ - ղակի արտադրողին դառնալ: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գործոններ:*
Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

Maison DARON
Entreprise Générale de Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը տառնձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,
կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

«ԾԻՐԱԿ» Արեւելքի միակ իսկական օրգ
անկուգական: Անվերցելի: Անխարդ
առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժա
պատրաստուած զուտ չամիչի գինեով: Հայ աւանդական սեղանին զար

ՅՕԻՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ վ.ալանսի մասնա - ճիւղին ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունե - նայ այսօր, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական ճաւաքա - տեղին, խիստ կարեւոր օրակարգ, պարտաւորիչ ներկայութիւն, ներ - կայանալ անդամատետրով:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՕՅԻ Հայ կամա - տորներու եւ Մարտիկներու ժողովը 13 *փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը* 8.30- *ին, Պ. Գարակէօզեանի սրահը, 45, բիս տը Լա Տէֆանս :*

Կը հրաւիրուին անդամները եւ հա - մակիրները: Կը խօսի Գնդ. Կ. Պաղ - տասարեան, միութեան նպատակն - բու մասին :

ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՑԵՐՈՒ Նահանգ - Միութեան ընդհ. անդամական ժող - վը տեղի կ'ունենայ 14 *փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին Գ - րակէօզեանի սրահին մէջ, 45, բիս - լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլինօ: Ինչ - մէթրօ՝ Մէթրի Իսի :*

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ
Յառաջիկայ հաւաքոյթը տ - կ'ունենայ այսօր, հինգշաբթի, ժ - 21ին, Sociétés Savantes*ի* 28 rue Serpente, *(Դ. յարկ)*
Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ:

ԱԶԳ

Փետր. 6 շաբաթ երեկոյեան, Պըէպան Մարսէյլի սրահին մէջ տե - ղի ունեցած հարսանեկան հանդէսին ա - պարանչան մը կորսուած է, որ կը պատկանի ՀԱՐՍԻՆ, Գանդղէն կը խնդրուի բերել եւ յանձնել միջնեւ Փետր. 15, Տէր եւ Տիկ. Ազէմեանին, 1 Bld. Ararad. St. Jérome, Մարսէյլ: Այլապէս պիտի դիմենք օրինաւոր միջոցներու, քանի որ ապարանչայն գետնէն վերցնողը տեսնողներ կան:

Երաժշտահանդէս

Կազմակերպուած Les Jeunes Amitiés Internationales*ի կողմէ, վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին,* Salle du Foyer Int. des Etudiants*ի մէջ,* 93 Bld. St. Michel,

կը մասնակցին երաժշտահանդէսը բարժինսկի եւ Տ. Ալիքսանեան, Է. Պէրժըրոն (թաւջուխակ), Օր. Բաբայեան, Ի. Փիլպիլեան, Ա. Ալպան եւ Լ. Պուայէ (ջութակ):

Մասնակցութեան համար 6 ֆր.

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մարիս 1ել Նոյեմբեր 15

—o—

Ցուցադրութեան արդիական քաղաքը պիտի դրաւէ աւելի քան 80 հէք - թար մակերես: Ան երկայնութեամբ պիտի տարածուի դէպի Սէն գետի ա - փունքները, Քոնքորտի կամուրջէն մինչեւ Կոընէլի կամուրջը, այսինքն, մօտաւորապէս չորս քիլոմէթր դետա - զնաց նաւարկութեան հաճելի ճամ - բայ մը:

Կանխապէս քուէարկուած վարկը 400,000,000 ֆրանք էր, յետոյ տարա - ծութիւնը ընդարձակուելով, այս դումարը բարձրացաւ 472,000,000 ֆրանքի, որուն 200,000,000 ֆրանքը պիտի տրամադրուէր ցուցահանդէսին չրջականները գտնուած վայրերու հանրօգուտ չինութեանց եւ ճամբանե - րու բարելաւման: Մասնաւորաբար, Սէնի ձախ գետեզերքը, այս առթիւ , առաւելապէս պիտի նպաստաւորուի :

Աշխատավարձերու բարձրացման եւ զրամին անկման պատճառաւ, նա - խատեսուած վարկը արդէն իսկ ան - բաւարար է:

Քաղաքապետական մնոուկը այս աղջային ձեռնարկին զրամական մա - տեսութիւնը զրեթէ ամբողջութեամբ պիտի ապահովէ: Սակայն է հարկին պետական մնոուկն ալ պիտի օգնէ , Ազգ. վիճակահանութեան տոմսերուն հասոյթէն 17 առ հարիւր զումար մը տրամադրելով :

×

Ցուցահանդէսը պիտի պարունակէ 75 դասակարգեր, բաշխուած 14 խումբերու, որոնց կազմութիւնը հե - տեւեալն է :—

1.— Միջոցի արտայայտութիւն :
2.— Ընկերային հարցեր :
3.— Գեղարուեստական եւ արհես - տագիտական բաժին :
4.— Ճարտարագիտական բաժին :
5.— Քաղաքաշինութիւն եւ ճարտա - րապետութիւն :
6.— Պատկերազրական եւ ձեռակեր - տական արուեստներ :
7.— Շինարարութիւն :
8.— Ներքին չքեղազարդութիւն եւ կարասի :
9.— Ձեռնարուեստներ :
10.— Տպագրութիւն, մամուլ, գիրք եւ զրական հանդէսներ :
11.— Զարդարանք :
12.— Շրջագայութիւն եւ փոխա - դրութիւն :
13.— Հանդէսներ, հրապուրանք - ներ, չքախումբ թափորներ, մարմնա - մարզ :
14.— Ժանուցումներ :

Այս խտացուած ցանկէն կարելի է դուշակել թէ ցուցադրութիւնը որ ատեճանի ճոխ պիտի ըլլայ :

ԹՐՈՌԱՏԷՐՈՑԻ ՆՈՐ ՊԱԼԱՏԸ

Ըստ ներկայ յատակագիծին, փոր - ձենք ներկայացնել ցուցահանդէսին կարեւոր մասերուն նկարագրութիւ - նը, կարզ մը հետաքրքրական երե - ւոյթներ ալ կանխապէս պատկերացը - նելով :

Սկսինք Թրոքատէրոյի պալատէն :

Ներկայ Թրոքատէրոյի բլուրը, նախապէս Շայեօյի բլուր կը կոչուէր, տեսակ մը բնական ամփիթատրոն որ իր առջեւը կը պարզէ Սէն գետին հո - վիտը իր յորդառատ ջուրերով, իսկ քիչ անդին էյֆէլի աշտարակը եւ Շան - սալիզէ աւետարակը եւ Շան - մարսի պարտէզներու տարած - կանութիւնները:

Երբ պատմական դիւանաթուղթե - պրպտենք, կը տեսնենք որ՝ հակա - շատ մը մեծ անձնաւորութեանց ջ - կութիւնը զրգռելուն, Շայեօի բլ - րին չինութիւնները Լուդվիկոս ԺԵ - մինչեւ Նափոլէոն Ա. տարբեր - ճակատագիր մը ունեցած են :

Առաջին թագաւորէն մինչեւ վեր - կայսրը ուրիշներ եւս եկած ու ան - մոպէս հաստատուած են:

Փառամոլ տեսիլներէ զրգռուած՝ Նաւորարար Նափոլէօն Ա. ուզած մեծագիր դղեակ մը կառուցանել ի - հաժառանգ կայսեր համար: Բայց ոչ մին եւ ոչ ալ միւսները կրցան իրենց ծրագիրները կատարել - իրագործել :

ԿՐՕՆ ՁԱԼԷԳԵԱՆ

(Շար.)
(2)

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԵՔ երգիծաթերթ՝ «Մ ե ղ ո ւ»ի փարիզի եւ Շրջանի Յառաջի գործ. Ա Ի Ե Տ Ի Ա Ն:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

VENDREDI 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՈՒՐԲԱԹ 12 FÉVRIER 1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3344

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԱՐՁ ԴԷՊԻ ԼՈ՞ՅՍ ԹԷ ՄԱՐԶԱՆՔ

Վերջերս Գահիրէի ամերիկաւար օրկանը հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէր խմբագրականի մը մէջ.

—« Գաղութահայութեան խնդիրներուն շուրջ ալ թիւրիմացութիւնները եւ խարխափումները վերջ չեն գտած: Եթէ Հայաստանի մասին ընդհանուր հասկացողութիւն մը անհրաժեշտ է մեր գաղութներու համար, գաղութահայութեան խնդիրներուն շուրջ ընդհ. հասկացողութիւն եւ գործակցութիւն մը անյետաձգելի է: Ինչ ալ ըլլայ մեր վերաբերմունքը հանդէպ Հայաստանի, չենք կրնար անտեսել անհրաժեշտութիւնը գաղութահայ հարցերու շուրջ նոյնանման գործունէութեան մը որ մեր ներքին տկարութիւնները դարմանէ եւ մեր դիրքը արտաքին ճակատին վրայ՝ ամրացնէ » : (*Արեւ*, 4 դեկտեմբեր 1936):

Խնդիրը կապ ունէր Ալէքսանդրէթի տագնապին հետ, որ պահ մը լուրջ մտահոգութեան մատնեց բոլոր գաղութները: Եւ ամերիկաւար թերթը կ'աւարտէր.

—« Գաղութահայ բաղաքականութիւն մը եթէ մշակուած ըլլար, եթէ հետեւողական կերպով գործադրած ըլլայիք մեր իրաւազուրկ ու վայրաւատիհի ժողովուրդին նիւթական եւ բարոյական բարօրութեան համար՝ նախատեսութեամբ եւ շրջահայեցողութեամբ ալ — ու ազգասիրութեամբ — պատրաստուած ծրագիր մը, այսօր եւ ամէն օր անակնկալներու առջեւ պիտի չգտնուէիք »:

Ուրիշ ամերիկաւար օրկան մը, Ամերիկայի «Պայքար»ը, ամիսներէ ի վեր կ'արծարծէ «ազգային ճակատ»ի մը հարցը, անոր պարտաւորութեանց մէջ դնելով հետեւեալ կէտերը.

—« Հայոց ազգային հաստատութիւնները պահպանել եւ արդիականացնել, երիտասարդութեան համար մշակութային գործունէութիւն ստեղծել եւ զայն հայ պահել, գաղութներու ապահովութեան եւ զարգացման համար աշխատիլ, հայ գրականութիւն եւ գեղարուեստ մշակել արտասահմանի մէջ եւ ընկերային ծառայութեան գործն աւելի լաւ կազմակերպել »:

Այս առթիւ, ամերիկաւար թերթը մէնամարտի մը բռնուած է կարմրուկ «բանուոր»ին հետ, որուն համար այս կարգի ազգային ճակատները սահմանուած են դառնալու «հակախորհրդային եւ հակաշահատուորական», ուրիշ խօսքով՝ «հակահայաստանեան»:

«Պայքար» խօսքի տակ չի մնար անշուշտ. բայց վախնալով որ կրնայ իսկապէս «Հակահայաստանեան» համարուիլ, երկուքը մէկ բութ սլաքներ կ'արձակէ նաեւ Դաշնակցութեան դէմ:

Այսպէս, իբրեւ համար նոյնքան անվստահելի են «հակահայաստանեան խմբակը» — իմա՝ Դաշնակցութիւնը — որքան միւսները, հայ բոլշեւիկները, ազգային ճակատ կազմելու համար :

Նիւթը չխճողելու համար, զանոնք կ'առնենք արտասպումները:

Ուրեմն, ամերիկաւարներու երկու գլխաւոր օրկաններն ալ եւ կած են այն եզրակացութեան, թէ կարելի չէ աւելի երկար չարուհամերպել հետեւողականութեան կերպով գործադրած ըլլայիք մեր իրաւազուրկ ու վայրաւատիհի ժողովուրդին նիւթական եւ բարոյական բարօրութեան համար՝ նախատեսութեամբ եւ շրջահայեցողութեամբ ալ — ու ազգասիրութեամբ — պատրաստուած ծրագիր մը, այսօր եւ ամէն օր անակնկալներու առջեւ պիտի չգտնուէիք »:

Ուրիշ ամերիկաւար օրկան մը, Ամերիկայի «Պայքար»ը, ամիսներէ ի վեր կ'արծարծէ «ազգային ճակատ»ի մը հարցը, անոր պարտաւորութեանց մէջ դնելով հետեւեալ կէտերը.

—« Հայոց ազգային հաստատութիւնները պահպանել եւ արդիականացնել, երիտասարդութեան համար մշակութային գործունէութիւն ստեղծել եւ զայն հայ պահել, գաղութներու ապահովութեան եւ զարգացման համար աշխատիլ, հայ գրականութիւն եւ գեղարուեստ մշակել արտասահմանի մէջ եւ ընկերային ծառայութեան գործն ա

«ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՉԻ ՄՆԱՑԵԼ...»

ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՀՎԱՆ ՕՐԵՐԸ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԵՐԻՑ)

Ա. ՂԱԶԱՐՅԱՆ

— ... Ջաղն հեռվան ու չկի՞ն հեղմա ... — Ջաղն հեռվան ու չկի՞ն հեղմա ... — Ջաղն հեռվան ու չկի՞ն հեղմա ...

Ծերունին ոտքի էր կանգնել, ձեռքերը ետևում խաչած, ու անդադար կրկնում էր նույն խոսքերը, ինչպես մեկը, որ ուզում է ինքն իրեն հանգստացնել, ինչպես մեկը, որ ուզում է ինքն իրեն համոզել, որ ոչ մի վտանգ չի սպառնում իրեն, որ ոչ ոք չի հետապնդում իրեն, որ ինքը ազատ է, ինքը ապահով է, ինքը տանն է, իր սեփական տանը, իր սեփական սենյակում, իր սեփական անկյունում, որտեղ ոչ ոք չի կարող նրան վնասել, որտեղ ոչ ոք չի կարող նրան ձերբակալել, որտեղ ոչ ոք չի կարող նրան տանել ...

—

ՉԱՐՈՒՄՆԵՐ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— Չէ՛, չեմ կարող, չեմ կարող ... ես չեմ կարող ... — կրկնում էր Ծաթօն, ինքնամոռաց ման գալով սենյակում, ինչպես մի վիրավորված առյուծ, որ ուզում է ազատվել վանդակից, բայց չի կարողանում ... — Ես չեմ կարող ... ես չեմ կարող ... — Ծաթօն կանգ առավ Ալեքսանդրի առաջ, որ նստած էր բազկաթոռի մեջ, ձեռքերը ծոցերը խրած, և ասաց նրան, ինչպես մի խելագար, որ ուզում է ինչ-որ բան բացատրել ուրիշին, որ նրան չի հասկանում. — Ես չեմ կարող, Ալեքսանդր, ես չեմ կարող ... Ես չեմ կարող ... Ես չեմ կարող ...

նալ Զօր. Ֆրանքոյի բանակին, կռուելու համար համայնավարութեան դէմ »:

Կարգ մը լուրերու համաձայն, վերջին չաբաթներու ժամանումներն ալ հաշուելով, Սպանիա հասած իտալական զինուորներու թիւն է 50,000: Գերմանացիներու թիւը կը հաշուուի 20,000:

*** Գործողութիւնները կը սասկանան նաեւ Մատրիտի ճակատին վրայ: Կառավարական զօրքը գերազոյն փորձ մը կը կատարէ, պահելու համար Մատրիտ – Վալենսիա ճամբան :

*** « Իւմանիթէ» եւ «Փօփիւլէր » զրոյց մը կ'արձանագրեն, որուն համաձայն 5000 հանրապետականներ դաժի քաշուած են, իբրեւ դաւաճաններ եւ պիտի գնդակահարուին... Նոյ նաղբիւրին համաձայն, 8000 հոգի կոտորուած են Մալակայի նահանգին մէջ, ապստամբներու կողմէ :

«Վերադարձուցէք մեր գաղթավայրերը»

Լոնտոնի գերմանական դեսպանը երէկ ներկայացաւ Անգլիոյ արտաքին նախարարութեան, արծարծելու համար գաղթավայրերու խնդիրը: Միեւնոյն առեն պիտի խօսէր Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքի մասին, որ գլխաւոր խոչընդոտը կը համարուի Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի զօրակցութեան :

Զորեքշաբթի օր Միւնիխի անթելի կայանը ճառ մը հաղորդեց այս մասին, ի լուր աշխարհի: Ճառը կ'ըսէր.— «Ի՞նչ եղան մեր գաղթավայրերը: Մեր ձեռքէն առին, գողցան: Փոխանակ բացէ ի բաց, հրապարակաւ խոստովանե – լու այս պարագան, կը փորձեն արդարանալ հոգատարութեանց կեղծ դրու – թեամբ: Հարկ է ամբողջ ժողովուրդին մէջ կրկնապատկել պայքարը՝ ի նպաստ մեր գաղթավայրերու վերստացման : Անհրաժեշտ է որ ամէն մէկը կրկնէ մեր գաղթավայրերու վերստացման : Անհրաժեշտ է որ ամէն մէկը կրկնէ միւսին.— Գերմանիա պէտք ունի գաղթավայրերու , թող ամբողջ աշխարհ իմանայ թէ գերմանական գաղթավայրերը վերադարձնելով նպաստած կ'ըլլան խաղաղութեան: Այսուհետեւ գերման ժողովուրդը միայն մէկ նշանախօսք պիտի ունենայ — «Վերադարձուցէք ինչ որ գողցաքը վերադարձուցէք մեր սեփականութիւնը: Մենք կ'ուզենք որ վերադարձնեն մեր գաղթավայրերը »

ՋԱՒԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ մը երկու զիւղեր կործանեց Քոնսթանթինի նահանգին մէջ (Ալժերիա) : Երկու հոգի մեռան, չորս հոգի վիրաւորուեցան :

ՄԻԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ լուրջ պայքար կը մղուի Աւստրիոյ մէջ: Շարժումին միացած է նաեւ կառավարութիւնը: Վերջին չաբաթներու միջոցին այս հարցը լրջօրէն կ'արծարծեն կաթոլիկ թերթերը, իրենց ներշնչումը ստանալով վարչապետէն: Կառավարական շրջանակները միապետութիւնը կը նկատեն ազգու միջոց մը՝ հիթլէրական թափանցումը խափանելու :

« ՓԱՆՔԻ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԻՈՒԹԻՆ»·— Այս յորդորը կ'ուղղեն Սպանիոյ զինուորները, իրենց ազգակից կամաւորներուն ուղղուած նամակով մը, որ հրատարակուեցաւ երէկ, միթինկ մը վերջը: Փառասիրները կ'ըսեն թէ «կռուեցանք առիւծներու պէս, բայց մեզ չունի տեղ դրին»: Այս չարժումին գլուխը անցած է Տօրիս :

ՊՈՒՇԿԻՆի մահուան հարիւրամեակին առթիւ, Ա. Միութեան կեզր. Գործադիր կոմիտէն որոշեց բանաստեղծին անունով կոչել Մոսկուայի կեր – պարուեստի թանգարանը եւ Լէնինկրատի պետական թատրոնը: Մոսկուայի եւ Լէնինկրատի մէջ փողոցներ եւ հրապարակներ ալ Պուշկինի անունով պիտի կոչուին :

Ալբի Տիկին Մարիամ Սերոբեան, Տէր եւ Տիկին Երուանդ Սերոբեան եւ զաւակները (Նիւ – Եորք), Օննիկ Սերոբեան, Տէր եւ Տիկին Մարտիրոսեան (Սոֆիա), Ալբի Տիկին Սերոբեան (Գահիրէ), ինչպէս նաեւ Ձրկայեան ընտանիքները (Փարիզ), Տոպճեան ընտանիքները (Ռումանիա), Օր. Դալիթեան, Տէր եւ Տիկին Պօշնագեան (Փարիզ) խորունկ ցաւով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի թոռան, եղբօր եւ ազգականի՝

ԲԱՐՍԵՂ ՍԵՐՈԲԵԱՆԻ

դառնակսկիծ մահը, որ տեղի ունեցաւ իր երիտասարդ հասակին ու խոստմնալից տարիքին մէջ, 10 փետրուար, չորեքշաբթի առաւօտ :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ, այսօր, Ուրբաթ ժամը 9ին, իր բնակարանը, 26, Rue du Caire, Paris (2), ուրկէ հանդուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Փանթէոնի գերեզմանատունը :

ԾԱՆՕԹ.— Մասնաւոր մահագդ չընդունուիներէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իրրեւ այդ :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

VALENSI ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

8 Rue Buffault, Paris (9)

Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին փըթի ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ աննախընթաց յաջողութիւն: Ընդառաջ երթալով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ փետրուար 20ին փըթի ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ **JAZZ ORSINI**

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԻԻՖԷ ղեկավարութեամբ Գ. ՎԱԼԷՆՍԻԻ

Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault եւ Վալէնսիի մօտ, 12 Rue Popincourt, Paris

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼԸ—ՀԱՆԱՆի «Արծիւ» ենթակոմիտէի ընկերաժամակքական շաբաթօրեայ ֆանդիպումը վաղը, շաբաթ երեկոյ, ակումբին մէջ, 52 rue Isidor Neujahr, պանեէօ:

Կը խօսի՝ ընկ. ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Նիւթ՝ Ներկայ քաղաքական կացութիւնը:

Գաւառ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին, սովորական ֆաւաքատեղին:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէի դասախօսական ժողովը 13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ, նիւթ՝ Հ. Ց. Դ. ծրագիր-կանոնագրի մեկնաբանում: կը հրաւիրուին ընկերները ու համակիրները:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղին երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ 21 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,

Café Cadeth վերնայարկը, 17 rue Cadet, Métro Cadet

Դասախօս՝ ՏԻԿ. ԷԼԷՆ ԲՐԻԶԱՆԴ

Նիւթ՝ Նոր օրերու հայ հերոսը (*ըստ ռազմական երգերու*)

Մուտք 3 ֆր. սուրճը եւ խմորեղէնը վրասին:

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԹ

կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի կողմէ

13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շաֆրիկեան սրաճին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Իսի լէ Մուլինոյի Հ.Ց.Դ. Զաւարեան կոմիտէի կողմէ

վաղը, ուրբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրաճին մէջ, 45 rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ:

Կը ցուցադրուի վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուշարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը եւ երկու ֆրանսերէն զաւեշտ (Շարլօ):

Մուտք մեծերու 4 ֆր., մինչեւ 10 տարեկան փոքրիկներու 2, անգործներու 2 ֆր.:

Տարեկան Հաւնդէս

Ֆ. կ. Խաչի Իսի – լէ - Մուլինոյի Մասնաճիւղի դպրոցին տարեկան հանդէսը 21 փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պէչիկթաշլեան սրահին մէջ : 26, Rue Troyon, Sèvres, մէթրօ Pont de Sèvres.

Գիներ՝ 5, 3 եւ 1 ֆրանք :

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Կրընոպլի ենթակոմիտէն ցաւակցութիւն կը յայտնէ իր բոլոր ընկերներու եւ համակիրներու կողմէ ընկ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԱՆՏՈՆԵԱՆի եւ պարագաներուն իրենց փոքրիկ աղջկան զառնաղէտ մահուան առթիւ :

×

Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. ՊՕՂՈՍ ՊՕՂՈՍԵԱՆի իր մեծ մօր մահուան առթիւ :

ՇԱՒԻԼԻի եւ չրջականերու եկեղեցի. ընկերակցութեան վարչութիւնը ի պատուի յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ «Տեառնզառաջ» տօնին առթիւ 13 փետրուար Շաբաթ երեկոյ ժամը 4ին, տեղւոյն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ մատրան մէջ, լուսավառութեան արարողութիւն տեղի պիտի ունենայ եւ 14 փետրուար կիրակի օր Շաւիլի եւ չրջականերու նորնոր հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Հմայեակ վարդապետ Պաղտասարեան պիտի պատարագէ եւ իր հոգեշունչ քարոզով պիտի մխիթարէ հաւատացեալները:

Երգեցողութիւնք պիտի կատարուին ղեկավարութեամբ դպրապետ Պ. Կրպ. Փաքոսեանի եւ մասնակցութեամբ տեղական կարող ուժերու :

ՅՕԽՏՈՒՏԻՏ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Հայ կամաւորներու եւ Մարտիկներու ժողովը 13 փետր. չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Պ. Գարակէօզեանի սրահը, 45, բիւ տը լա Տէֆանս :

Կը հրաւիրուին անդամները եւ համակիրները: Կը խօսի Գնդ. Պաղ – սասապեան, Միութեան նպատակներու մասին :

ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՑԵՐՈՒ Նահանգային Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի կ'ունենայ 14 փետրուար , կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2ին Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, բիւ տը լա Տէֆանս, Իսի լէ Մուլինօ: Իշնել մէթրօ՝ Մէրլի Իսի :

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԶՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ-ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,

Aéro-Club de Franceի *սրահին մէջ,*

6 Rue Galilée, Métro Boissière

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Թատերական եւ երաժշտական յաժիլով

ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**

Պարերը կը սկսին ժամը ճիշդ 3.30ին եւ կը տեւեն մինչեւ 12 ժամը 5ին անդամներու կողմէ կը ներկայացուի

ԽԵՆԴԵՐՈՒԻ ԲԺԻՇԿԸ

Մոլիէռի խիստ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւնը,

ժամը 6ին տեղի կ'ունենայ համերգ եւ զանազան անակնկալներ,

ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԵՒ ԽՆԱՄՈՒԱԾ ՊԻՒՖԷ

ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.:

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ – ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՈ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՄ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընգունի ամէն օր ժամը 14—20:

Ձաւաւտները ժամադրութեամբ:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿՐ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՒՅՍ

Մենք որ տարիներ առաջ էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵՒԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

որուն բացումը տեղի պիտի ունենայ 13 փետրուար, չաբաթ օր :

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները աժան :

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմիայն բոնսոմասիոնով , հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն :

Այցելեցէք անգամ մը :

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD **ORIENT LLOYD**

48 rue de la République **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ

Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամենաւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Bonne Nouvelle

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախորդներուս որ

2 Rue des Chaufourniersի *գերձակատունս փոխադրուած է*

15 Boulevard Bonne Nouvelle, Paris (2), (*Բ. յարկ*)

Tél. Gutenberg 93—70

Ցարգանքներով

ՍԱՆԱՏՐԱԻԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մարիս 1էն Նոյեմբեր 15

1826ին, Շայեօի բլուրը իր այժմու Թրոքատէրօ անունը կը առնայ, ի պատիւ այն ֆրանսական բանակին – բուն որոնք 1823ին զբաւեցին Քատիքսի ծովախորչին Թրոքատէրօ ամրոցը:

Իսկ 1877ին, Թրոքատէրօ անունը տրուեցաւ այն պալատին որ 1878ի , ցուցահանդէսին զուարճալիքներու եւ ռօնակատարութիւններու կորիզը կազմեց: Ան յաջորդ ցուցահանդէսներուն մէջ եւս օգտագործուեցաւ իրրեւ կարեւոր չէնք: Եւ ահա 1935ին այս հսկայ պալատին մեծ մասը որմնադիրներու քանդիչ մուրճին եւ բրիչին յանձնուեցաւ, տեղի տալու համար նորակառոյց եւ աւելի արդիական պալատի մը :

Թրոքատէրօյի պալատը, վերաշինուած, արդիացուած եւ բոլորովին կերպարանափոխուած նորագոյն ճարտարապետական ջինջ կառուցուածքով մը, Շան տը Մարսի պարտէզնեբուն եւ էյֆէլի աշտարակին ճիշդ առանցքին վրայ հիմնուած՝ ցուցահանդէսին յատակագիծին մէջ առաւելագոյն եւ ամենալաւ վայրը պիտի գրաւէ :

Նորակառոյց պալատին երկու թեւերը, զետեղուած նախկին անքակտելի մնացած մասերուն առջեւ, 6 մէթր աւելի բարձր պիտի ըլլան քան երկրորդները: Իսկ հին թեւերը նոր գարդերով պիտի ծածկուին, ներդաշնակելու համար որդեգրուած միահամուռ ոճին հետ:

Նոր պալատը պիտի ունենայ երկու մեծ թանգարան ճեմասրահներ, պատուած հնագոյն ճեմասրահներուն առջեւ որոնց ծաւալը եւ տարածութիւնը կրկնապատկուած պիտի ըլլայ:

Իսկ այն թեւերու անկիւնածայրերու պորմերը (քէօշկ), որոնք աւելի կեդրոնացած պիտի ըլլան Թրոքատէրօյի հրապարակին առանցքին վրայ, նմանապէս աւելի բարձր պիտի ըլլան քան նախորդները, 35 մեթր փոխանակ 22 մէթրի:

Այս երկու պորմերուն միջեւ 60 մէթր լայնք ունեցող թափուր մաս մը պիտի պահուի, դիմացէն զմայլելի հեռանկար մը առեղծելու համար, ինչ որ Շան տը Մարսէն դիտողին համար պիտի ներկայացնէ անծայրածիր երկրամաս մը:

Յուցահանդէսին տեւողութեան , վերոյիշեալ պարապ մասին մէջտեղը պիտի զբաւէ ուղղահայեաց ցցուած – քով բարձրաբերձ փարոս մը զետեղուած Թրոքատէրօյի հրապարակին կեդրոնը, այսինքն պատուոյ մուտքին առջեւը:

Այս մեծադիր լուսաչտարակը, որ ցուցահանդէսին ազդանշանը պիտի տայ — նոր լուսասփիւռ աստղ մը Փարիզի երկնակամարին տակ — աշխարհի զանազան կազմերէն եկող խուռներամ բազմութեան իբր ուղեցոյց պիտի ծառայէ :

Թրոքատէրօյի պալատին առջեւը , դէպի Շան տը Մարս, ընդարձակ դարատափ մը պիտի տարածուի 140 մեթրը լայնութեամբ, երկու փոքր չափուաններով, իսկ աւելի վարը ընդարձակ աւազան մը չափուաններով զեղուն՝ ըրջապատուած մշտադալար կանաչութիւններով ու ծաղիկներով :

Այս դարատափէն դիտողը, երբ դէպի էյֆէլի աշտարակին կողմը նայի կը նշմարէ Սէնի հովիտը եւ Շան տը Մարսի զեղեցիկ պարտէզներուն համայնապատկերը, մինչդեռ աւելի հեռուն հանդիպակաց հորիզոնին վրայ, Զինուորական վարժարանի հեռանկարը կ'ամբողջացնէ համայնապատկերը :

Ուրեմն, դիտողներուն համար հրապաւոում հեռանկար մը, Շան տը Մարսէն դէպի Թրոքատէրօյի բարձունքը եւ փոխադարձաբար: Կրկնակի գոհացուցիչ արդիւնք մը որ աւելի քան համայիչ պիտի ըլլայ :

ԿՐՕՆ ԶԱԼԸԳԵԱՆ

(Շար.) (3)

ՏԵԱՌՆԸՆԴՈՒՆԱՁ

Մարսէյլ – Փրատոյի Մայր - եկեղեցիի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ կիրակի, 14 փետր. ՏԵԱՌՆԸՆԴՈՒՆԱՁ, կը կատարուի հանդիսաւոր Ս. Պատարագ: Ներկայ կ'ըլլայ եւ կը քարոզէ Գեր. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ԵՊԻՍԿ. ԽԱԶԱՏՈՒՐԵԱՆ :

Շաբաթ երեկոյ, 13 փետրուար, ժամը 5ին, ՆԱԽԱՏՕՆԱԿ: Կ'երգուի «Լոյս Զուարթ», կը կատարուի Անդասան եւ կը տաղերգուի «Քրիստոս փառաց »:

Յարգանքի երեկոյթ

ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՏՕՔԹ. Մ. ՔԻՇԻՇԵԱՆի ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Կազմակերպուած Փարիզահայ Տիկնանց Միութեան Պետ. Հայ Կ. Խաչ Օգն. Մասնաճիւղի, Ֆր. Բանակի Հայ Կամ. Միութեան, Փարիզի Հայ Բժիշկան Միութեան, Մալաթիոյ Կրթասիրաց Ընկերութեան եւ Փարիզի Համալսարանական Միութեան :

13 Փետրուար, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Րիւ Պօսիւէ թիւ 8 սրահին մէջ:

Ասոք պիտի առնեն նախաձեռնող կազմակերպութիւններուն ներկայացուցիչները :

Նուագ, երգ, արտասանութիւն :

Պարահանդէս եւ Թատերական ներկայացում

13 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս

Բոլիվէի սրահին մէջ, 21 Պուլվար Տիւկոմիէ

Մարսիլահայ տրամ.-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ ղեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵԱՆի

ՊԷՊՕ

Հայկական, Վրացական եւ Ռուսական պար:

Կը նուագեն Ա. ՉԻՕՐԻՔՃԵԱՆ, Կ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ, ԹԱՒՈՒԱՏ ՍՈՒՐՔԻՆ

Կէսգիշերէն մինչեւ առաւօտ կարուսալական պարեր, **Sebastian Boy**'ի Պարերուն ներկայ կ'ըլլայ Pitou et Ketty Ալգազարի Մարաթոնի գոյգը

Երկու մրցանակ կինոերու զեղեցիկ զգեստի համար,

Մուտք՝ 10 ֆր., այր եւ կին 18 ֆր.:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
13
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
SAMEDI
13 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3345

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

«ՎԵՐԱԴԱՐՁՈՒՑԷՔ ՄԵՐ ԳԱՂԹԱՎԱՅՐԵՐԸ»

Ա.

Այժմ այս եղանակն է որ կը հնչէ ամբողջ Գերմանիոյ մէջ, ի լուր աշխարհի :

Այլեւս մէկդի դրուած են նախկին վերապահումները, և պետական, լրագրական, քարոզչական բոլոր մեքենաները լարուած են, կարելի եղածին չափ ուժգին հնչեցնելու համար նոր ազդանշանը :

Դեռ երկու օր առաջ էր որ Գերմանիոյ ամենամեծ կայաններէն մէկը՝ Միւնխենի ռատիօն կը յանձնարարէր բոլորին.

— Այսուհետեւ գերման ժողովուրդը միայն մէկ նշանախօսք պիտի ունենայ,— «Վերադարձուցէք մեր գաղթավայրերը, վերադարձուցէք ինչ որ գողցած, վերադարձուցէք մեր սեփականութիւնը »:

Արդէն իսկ յօրինուած է երգ մըն ալ, «Գաղթավայրերու երգը», մարտաչունչ եղանակով մը : Այդ երգին չորրորդ տունը կ'ազդարարէ.

Գերմանիա պէտք ունի տարածութեան ,
Անոր ուժը չի գիտեր հանգստանալ :
Թո՛ր, արծիւդ Գերմանիոյ ,
Ինչ որ օր մը սեղմեցին fու ճիրաններդ
Գերմանական հող է :
Գերմանական սիրտերը կը վառին
Գաղթավայրերու համար
Այսօր եւ ընդ միշտ :

Նոյն պայքարին համար կ'օգտագործուին ե՛ւ գրականութիւնը, ե՛ւ բանաստեղծութիւնը, ե՛ւ թատրոնը, ինչպէս արդի արհեստագիտութեան նրբութիւնները : Յօրինուած են մասնաւոր թատերախաղեր, իսկ պատկերազարդ գրքոյկներու եւ հասարակ հատորներու թիւը կարելի չէ հաշուել : Ամէն օր նոր հրատարակութիւն մը լոյս կը տեսնէ, յիշեցնելու համար «գերմանական անմոռանալի հողերը »:

Թերեւս մենք, արմատախիլ բազմութիւններս այնքան զրաված չենք մեր սեփական հայրենիքով, մանաւանդ «կորուսեալ»ով, որքան արդի Գերմանիոյ զաւակները՝ հեռաւոր Ափրիկէի երբեմնի գաղթավայրերով,— Քամէրուն, Թոկօ եւն. :

Իսկ հարցը արդէն պաշտօնապէս ալ դրուած է սեղանի վրայ :

Հինգշաբթի օր, Լոնտոնի գերմանական դեսպանը ներկայացնալով Անգլիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը, ամբողջ մէկ ու կէս ժամ խօսեցաւ այդ մասին :

Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին : Թերթերը կը գրեն թէ երկու ներկայացուցիչները խօսեցան գլուխ գլխի, դուրս հանելով նոյնիսկ թարգմաններն ու քարտուղարները :

Բայց եւ այնպէս, երկար չեն կրնար տեւել այսպիսի գաղտնիքները : Ուշ կանուխ կը պարզուի ամէն բան : Մանաւանդ որ, հարցը աւելի ուժգնօրէն պիտի արծարծուի այսուհետեւ, պաշտօնապէս դրուած ըլլալով սեղանի վրայ :

Եւ, հակառակ բոլոր չհամոզութեանց, կը թուի թէ Լոնտոն լինք պիտի փորձէ ելք մը գտնել, որպէսզի աւելի չբարդանայ միջազգային կացութիւնը :

Մեծն Բրիտանիա մինչեւ հիմա զանազան ծրագիրներ մշակեց, Գերմանիան նորէն ժրնեւ տանելու, գոնէ կարգ մը միջազգային յանձնառութեանց հետ կապելու համար :

Բոլոր փորձերը ձախողեցան : Հիթլէր նախընտրեց գործել այնպէս ինչպէս ծրագրած էր առաջին օրէն :

Աստիճանաբար թօթափելով զանազան կաշկանդումները, ան վերահաստատեց պարտաւորիչ զինուորութիւնը (1934 մարտ 16), վերակազմեց օդատորմիղը, կը վերաչինէ նաւատորմը, վերակազմեց Հռենոսեան չրջանը (1935 մարտ 7) եւն. : Մէկ խօսքով, հրապարակաւ պատռեց Վերսայլի դաշնագիրը :

Նախապէս իր ուզածն էր իրաւունքներու հաւասարութիւն եւ պատիւ :

Այժմ ուրիշ բան մըն ալ կ'ըսէ.— Բացարձակապէս կը մերժէ որ եւ է պատասխանատուութիւն՝ Մեծ Պատերազմին մէջ :

Այս ժխտումը շատոնց կը լսուէր, իսկ այս տարի անգամ մը եւս պաշտօնապէս յայտարարուեցաւ Հիթլէրի բերնով, յունուար 30ին, ազգային - ընկերվարական իշխանութեան 4րդ տարեդարձին լրացման առթիւ .

— « Ամէն բանէ առաջ եւ հանդիսաւորապէս կը ցաւիմ որ Գերմանիոյ ստորագրութիւնը դրուած է Վերսայլի դաշնագրին այն յայտարարութեան տակ որով Գերմանիա կ'ընդունի պատերազմին պատասխանատուութիւնը »:

Այդ նոյն ճառին մէջ էր որ, «Առաջնորդ»ը պաշտօնապէս մէջտեղ կը դնէր գաղթավայրերու խնդիրը : «Գաղթավայրերու պահանջը բացարձակապէս բնական է մեր այնքան խճողուած երկրին համար եւ միշտ պիտի յուզուի »:

Այսքան բացորոշ յայտարարութենէ մը վերջ, Հիթլէրի ներկայացուցիչը ինչո՞ւ կը դիմէ ուղղակի Անգլիոյ, քանի որ անոր իշխանութեան տակ անցած է իր գաղթավայրերուն մեծ մասը, «Հոգատարութեամբ եւ մասամբ նորին»:

Հակառակ իր բոլոր յուսախաբութեանց, հիթլէրական Գերմանիան երբեք չուզեր պատճառել Մեծն Բրիտանիան : Գիտնալով մանաւանդ երբեք չուզեր պատճառել Մեծն Բրիտանիան : Գիտնալով հանդերձ անոր չհամոզութիւնը, նորէն կը դիմէ անոր, որովհետեւ անոր կ'իյնայ վճռական դերը, եթէ որ եւ է պիտի գիտէ թէ դարձեալ անոր կ'իյնայ վճռական դերը, եթէ որ եւ է պիտի ջուր պիտի կատարուի ի հաշիւ ուրիշներու : (Կ'ըսեն թէ Ֆրանսա պատրաստ է վերադարձնելու իր հոգատարութեան յանձնուած գերմանական գաղթավայրերը , եթէ ...):

Մնաց որ, Լոնտոնի մէջ ալ հոսանք մը կազմուած է արդէն, որ թէր կ'ելլէ Գերմանիոյ — « Իր դրացիները գաղթավայրեր ունին, ինչո՞ւ Գերմանիան ալ չունենայ »:

Կը գտնուինք նոր սակարկութեանց առջեւ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԼՈՆՏՈՆԻ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ ԿԸ ՊԱՐԶԷ ԻՐ ԵՐԿՐԻՆ ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Դիտողութիւններ Ֆրանկֆուրտեան դաշինքին դէմ

Լոնտոնի գերմանական դեսպանը հինգշաբթի օր Անգլիոյ արտաքին գործերու պաշտօնատունը գնաց բեռնաւորուած ծանր թղթածրարով մը : Արտաքին նախարար Պ. Իտըն արձակուրդի գացած ըլլալով, դեսպանը ընդունուեցաւ անոր փոխանորդին, Լորտ Հըլիֆաքսի կողմէ : Տեսակցութիւնը տեւեց երկու ժամ, բացարձակապէս գաղտնի : Նոյնիսկ թարգմաններն ու քարտուղարները դուրս հանուած էին : Այնպէս որ, մամուլը չկրցաւ իմանալ խօսակցութեանց բոլոր մանրամասնութիւնները : Հրատարակուած պաշտօնական զեկոյցը պարզապէս կ'ըսէ թէ «կարծիքներու փոխանակութիւն մը տեղի ունեցաւ Անգլիան եւ Գերմանիան չհաղորդող շարք մը հարցերու մասին եւ թէ Ֆօն Ռիպպենթրոպ վերջերս Պերլին գացած ըլլալով, կրցաւ իր կառավարութեան տեսակէտները յայտնել այս հարցերու մասին » :

Լաւատեղեակ շրջանակներու տեղեկութեանց համաձայն, գերմանական դեսպանը յայտնած է թէ իր երկիրը նախկին գաղթավայրերուն պէտք ունի ոչ թէ ներքաղթի , այլ հում նիւթերու համար : Ցեղոյ խօսելով ֆրանքֆուրտեան դաշինքի մասին, դեսպանը բացատրած է թէ իր կառավարութիւնը կը սպասէ որ կա՛մ չեղեալ հռչակուի դաշնագիրը, եւ կամ հիմնովին փոխուի, զինուորական հանգամանքը վերածելով անվնաս ձեւի մը : Հակառակ պարագային, Գերմանիա միշտ պիտի մերժէ արեւմտեան դաշինքը եւ պիտի չգոյ ծակցի եւրոպական ընդհանուր կարգադրութեան մը որուն կը մասնակցի Ժ. Միութիւնը :

**** Ուրիշ աղբիւրէ մը կը հաւաստեն թէ գերմանական դեսպանը պնդած է որ վերադարձուին նախկին գաղթավայրերը, որովհետեւ Գերմանիոյ ժողովուրդը միշտ կ'ածի եւ երկիրը նեղ կուգայ : Լորտ Հըլիֆաքս պատասխանած է թէ այս խնդիրը միայն Անգլիոյ չի վերաբերիր, այլ եւ ուրիշ պետութեանց եւ թէ ժրնեւի մէջ յանձնախումբ մը արդէն կըզբաղի հում նիւթերու հարցով : Այս առթիւ լորտը բացատրած է թէ Անգլիա գաղտնիք չունի Ֆրանսայի համար, միջազգային քաղաքականութեան մէջ :*

Տեսակցութեան առեն, նախ գերմանական դեսպանը խօսած է աւելի քան մէկուկէս ժամ, պարզելով իր կառավարութեան տեսակէտները : Ցեղոյ լորտ Հըլիֆաքս իր պատասխանին մէջ չեչտեր է թէ Լոնտոնի եւ Փարիզի միջեւ համաձայնութիւնը այնքան ամուր է որ ամէն բան անմիջապէս կը հաղորդուի Ֆրանսայի : Ցեղոյ ակնարկելով Հիթլէրի ճառին, հարցուցեր է թէ ի՞նչ են Գերմանիոյ բուն դիտումները Չեխոսլովաքիոյ հանդէպ :

Վարչապետին սիրողական կոչը Փարիզի ցուցահանդէսի բանուորներուն

Վարչապետ Պ. Լէօն Պլում հինգշաբթի օր Փարիզի միջազգային ցուցահանդէսի չինութեանց վայրը երթալով, ճառ մը խօսեցաւ 10,000 բանուորներու առջեւ : Վարչապետը ներկայացաւ իրրեւ «ընկեր» եւ խօսեցաւ մասերէն, յորդորելով կարելին ի գործ դնել, ճիշդ մայիս 1ին հասցնելու համար ցուցահանդէսը : «Մենք կ'ուզենք որ Ֆրանսայի միտքին, Ֆրանսայի արուեստին, Ֆրանսայի բանուորական աշխատանքին ցուցահանդէսը ճիշդ ժամանակին բացուելով ժողովրդական Ճակատի կառավարութեան կողմէ, բովանդակ աշխարհի առջեւ ապացուցանէ թէ ի՛նչ էք դուք, ինչ ենք մենք, ինչ է այս երկրին հանրապետական , ընկերվարական եւ համայնավար ժողովուրդը » :

*Մենք բոլորս հարկադրուած, դատապարտուած ենք յաջողութեան : Այսօր փետրուար 11 է, չատ ժամանակ չունինք մեր առջեւ : Ահագին գործ կայ տակաւին : Երկու ամիս առաջ 5000 բանուորներ կ'աշխատէին, այսօր աւելի քան 10,000ն են : Դեռ նոր բանուորներ պիտի առնուին : Հարկ է կրկնապատկել, եթէ կարելի է եռապատկել հերթապահ խումբերը (էքիփ) : Այժմ, ընկերներ, անհրաժեշտ է աշխատիլ նաեւ շաբաթ եւ կիրակի : Պէտք է ամէն տեղ կազմակերպուած պարենաւորում ապահովելու համար : Մէկ խօսքով, մենք պատերազմը կորսնցուցինք, որովհետեւ չէինք ըմբռնած զինուորական գործողութեանց եւ տնտեսական ռազմավարութեան սերտ առնչութիւնը, որովհետեւ ստորագնահատեր էինք մեր հակառակորդներուն տնտեսական աղբիւրները, գերագնահատելով մեր հնարաւորութիւնները : Ցեղոյ ամէն ինչ կանխատեսելով, ամէն ինչ նախապատրաստելով, մենք պիտի յաղթենք : Ֆրանսա պիտի ապրի եւ պիտի յաղթէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ՎԵՑԱՄՅԱԿԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

ՉԱՐԹՈՂԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԵՆՑԱՂԻ)

—o—

Նախ խոսք մը ինքս վրս

Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան տարիները, ինչպես ամեն մարդ, որ ծնած է գիւղ մը, ունեցա իմ մանկութեան տարիները։ Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան ընկերները, որոնց հետ խաղցած եմ, որոնց հետ կռուած եմ, որոնց հետ ծեծկռտուած եմ, որոնց հետ հաշտուած եմ։ Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան ուսուցիչները, որոնք ինծի սորվեցուցին գրել, կարդալ, հաշուել, եւ որոնց ձեռքէն ես ալ ստացայ ինչպէս ամեն մարդ, որ ծնած է գիւղ մը, ստացայ իմ մանկութեան ծեծերը։ Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան ուրախութիւնները, ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան տխրութիւնները։ Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան ամենամեծ ցաւը, որ եղաւ հայրս կորսնցնելը։ Ես ալ ամեն մարդու պես ունեցա իմ մանկութեան ամենամեծ ուրախութիւնը, որ եղաւ հայրս գտնելը

րութիւնները: Արդարեւ, պատերազմը արդէն կորսուած էր, երբ Գերմանիա դիմաւորեց 1916 - 17ի ձմեռը եւ շողդամը դարձաւ գլխաւոր ուտելիքը ժողովուրդին: Այնքերելի զանցառութիւն մը պիտի ըլլայ, եթէ ապագայ պատերազմի մը մէջ ալ չըմբռնենք թէ ռազմագիտութիւնը կախում ունի ազգին տնտեսական կացութենէն: Ապագայ պատերազմը պիտի ըլլայ պատերազմ բոլոր ժողովուրդներու միջեւ եւ ոչ թէ առանձնորդներու խմբակցութեանց միջեւ: Զինուորական իշխանութիւնները պէտք է ի վիճակի ըլլան ճարտարապետութիւնը կազմակերպելու այնպէս ինչպէս կը կազմակերպէին բանակները: Հարկաւոր պարագայի երկիրը պատրաստ պիտի ըլլայ պատերազմի համար: Բոլորն ալ պէտք է գիտնան թէ ճիշդ նոյն խստութիւնը եւ անողոքութիւնը պիտի գործադրուի ներքին ճակատին վրայ, ինչպէս գործադրուեցաւ զինուրական ճակատին վրայ, անցեալ պատերազմին մէջ: Ճարտարապետութիւնը եւ հողագործութիւնը, եւ անոնց հետ մարդկային բանուորութեան մեքենան նոյնքան դեր պիտի ունենան ապագայ պատերազմին մէջ որքան զինուորները:

Իտալիոյ պայմանները Տարտանէլի մասին

Հռոմէն կիսապաշտօնական ղեկոյց մը կը հերքէ այն լուրերը թէ Միջերկրականի մասին դաշինք մը կը պատրաստուի Իտալիոյ, Եուկոսլավիոյ, Յունաստանի եւ Թուրքիոյ միջեւ: Իտալական շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ Իտալիա պիտի հետեւի պետութենէ պետութիւն կնքուած դաշնագիրներու մեթոտին, եւ ոչ թէ հաւաքական դաշինքներու:

Գալով Մոնթրէօյի պայմանագրին (Տարտանէլ), դիտել կը տրուի թէ Իտալիա զայն պիտի ստորագրէ երկու պայմաններով — 1· Որ եւ է խորութիւն պէտք չէ դրուի Իտալիոյ եւ միւս պետութեանց միջեւ, այն պատրուակով թէ իտալական կառավարութիւնը ուշ ստորագրած է պայմանագիրը — 2· Իտալիա կը պահանջէ որ իրեն ալ խորհուրդ հարցնեն ի հարկին, թէեւ ինք փաստօրէն բացակայ է Ա· Դ· Ժողովուրդէն որ պիտի որոշէ խորհրդային կամ ուրիշ տորմիղներու անցքը Տարտանէլէն:

Իտալիա կը շոյէ եթովպիոյ իսլամները

Մարաջախտ Կրացիանի, եթովպիոյ փոխարքան, այս միջոցին քննական պտոյտ մը կը կատարէ իտալական կայսրութեան զանազան շրջաններուն մէջ: Զորեքշաբթի օր Հարրարի մէջ խօսելով, բացատրեց այդ շրջանին գերազանցապէս իսլամական հանդամանքը եւ ուելցուց թէ կառավարութիւնը ուելի պիտի զօրացնէ այդ հանդամանքը: Իսլամական դպրոցներ եւ մզկիթներ պիտի հինուին Հարրարի մէջ եւ քաղաքը պիտի դառնայ մեծ վաճառան մը իսլամական կայսրութեան եւ կարմիր Ծովու միւս իսլամական երկիրներու՝ Հիճազի, Եմէնի, Սուտանի, նոյնիսկ Եգիպտոսի յարաբերութեանց վրայ:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Վերջին լուրերու համաձայն, ապստամբները կը շարունակեն իրենց յաղթանակի մասին դաչ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼԻԿ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
14
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
DIMANCHE
14 FÉVRIER
1937

ԺԹ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3346

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԳԻՉ ԼՄԲՈՍՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

—•—

Ո՞ւր ես դուն, պատուհաս արբայից,
Ահեղ աստուածուհին Ագաւուբեան,
Եկո՛ւր, խլէ՛ պակը իմ գլուխէս,
Խորտակէ՛ այս իգացած ճնարը·
Ես կ'ուզեմ ազատութիւնը երգել աշխարհին,
Կ'ուզեմ զարնել մեղրը գահուն վրայ :

Լսեցէք եւ զարմացէք,— Մոսկուայի թղթակիցները նկատելով ի պատիւ Պուշկինի սարքուած հանդիսութիւնները, արտասանուած ճառերն ու փառաբանութիւնները, դիտել կուտան թէ այս քաղքենի թէեւ ըմբոստ բանաստեղծն ալ դաստեցաւ Մարքսի, Էնկէլսի, Լէնինի եւ ... Սթալինի կարգը :

Ամէն պարագայի մէջ, պաշտօնական ճառախօսները կարելի եղածին չափ կարմրցուցած են Պուշկինը, զայն հռչակելով համամշակութեան խորհրդանշանը կամ կուռքը՝ ֆաշականութեան դէմ: Բայց, այս առթիւ ալ, բանաստեղծին չափ, եթէ ոչ աւելի՝ փառաբանուած է հանճարափա՛յլ Սթալինը :

— « Թէ պաշտօնական ճառախօսները եւ թէ թերթերը շոայլօրէն գործածեցին «հանճար» բառը Պուշկինի համար· բան մը որ այսօր գրեթէ տարամերժօրէն վերապահուած է «Մեծ Սթալին»ի: կրթական գործավարը իր բացման ճառին մէջ աշխատեցաւ ապացուցանել թէ Պուշկին էապէս «բաղաքական բանաստեղծ» մըն էր, որովհետեւ կ'ատէր ռուսական յետադիմութիւնը եւ գրաճնու - թիւնը: Միայն մեծ երկիր մը ուր ընկերվարութիւնը յաղթանա - կած է, կրնայ իրապէս գնահատել Պուշկինը եւ արժանապէս պատուել անոր հոչակն եւ հանճարը: Պուշկին կը պատկանի անոնց ռ - րոնք անողորմ պայքարներ կը մղեն Լէնինի եւ Սթալինի դրօշին տակ: Մենք հաստատօրէն դէպի համայնավարութիւն կ'երթանք առաջնորդութեամբ Սթալինի »:

Կը թուի թէ՝ կրթական գործավարին այս ուղղափառ ճարտարանութենէն աւելի, սրտի խօսած է կուսակցական պաշտօնաթեր - թին խմբագրականը, ուր կ'երեւան հետեւեալ նախադասութիւն - ները .

— « Պուշկին, փառքը եւ հպարտութիւնը ռուս մեծ ժողովուրդին, երբեմ պիտի չմեռնի: Ռուս ժողովուրդը աշխարհի տուաւ հանճարեղ Պուշկին մը: Ռուս ժողովուրդը իրաւունք ունի հպարտանալու իր դերով՝ պատմութեան մէջ , իր գրագէտներով եւ բանաստեղծներով »:

×

Մէկդի դնելով բոլոր չընդալից արտայայտութիւնները, կարելի չէ ժխտել թէ Պուշկին եղաւ փոթորկաչունչ երգիչը արդարութեան եւ ազատութեան : Ըմբոստ ոգի մը, որ հզօր չանթի մը պէս փայլատակեց խաւարին մէջ, հնչեցուց ապստամբութեան չեփո - րը՝ ահարկու բռնակալութեան մը սարսափներուն դէմ :

— « Բռնակալներ աշխարհի, դողացէ՛ք,— եւ դո՛ւք, անկեալ գերիներ,— լսեցէ՛ք ինծի, ապստամբեցէ՛ք »: (*Ազատութիւն*) :

Այս մարտակոչը հնչեցնել Թուսաստանի մէջ, 1817 - 1819ին, անշուշտ չի նշանակեր ուղեցիկ դառնալ Մարքսի, Լէնինի կամ Սթալինի: Ան կը խտացնէ արժանիք մը, որ վեր կը մնայ բոլոր ժամն կամ ձուլածոյ դավեսաներէն :

Նոյն ապստամբ ոգին է որ կը գալարուի ամբողջ բանաստեղ - ծութեան մէջ, տեղ մը խռովք եւ սարսուռ ցանելով, տեղ մը պայ - թելով ինչպէս ռումբ .

Դուն, ինքնակալ անգգամ ,
Ես կ'ատեմ քեզ, քեզ եւ ոտ արմատը ,
Ես անգութ հրճուանքով մը կը նախատեսեմ
Քու կործանումդ եւ մահը զաւակներուդ:
Քու նակտիդ վրայ ժողովուրդները կը տեսնեն
Նշանը անէծքին.
Դուն զարհուրանքն ես երկնքի, ամօթը Բնութեան:

Իր զայրոյթը նոյնքան բուռն է, նաեւ, հոլու հնազանդ սարուկ - ներուն հանդէպ.

Արածեցէ՛ք, երանաւէտ ազգեր,— Պատիւի կանչը պիտի չարթնցնէ ձեզ·— Չօտերը պէտք ունի՞ն ազատութեան,— Պէտք է զանոնք խուզել կամ մորթել,— Դարէ դար, անոնք ժառանգորդներն են.— Բոժոժաւոր խարազանին եւ լուծին :

Տակաւին կարելի էր խօսիլ իր սանձարձակ արտայայտութեանց մասին, որոնք թուղթին չեն յանձնուած տարբեր լեզուներով, կամ յանձնուած են կրճատ ...

Պուշկինի ցանած սերմերն էին որ, սերունդէ սերունդ փո - խանցուելով, ալեկոծեցին ռուս աշխարհը: Պուշկին մրրկահաւն էր գալիքին,— անշուշտ ոչ անոր որ կը տեսնենք այսօր, իրրեւ համաշխարհային յեղափոխութիւն :

Ճառերը եւ փառաբանական տաղերը չեն որ պիտի լեցնեն անդրկեանը՝ Պուշկինի երգած ազատութեան եւ Սթալիններու հաստատած կարգուսարքին միջեւ :

Մոսկուան կրնայ բանաստեղծը պանծացնել իրրեւ ռուսական ժառանգութիւն, բայց ոչ իրրեւ աւետարեր կամ ուղեկից խորհր - դային իշխանութեան :

Ընդհակառակն, բանաստեղծին երգերը այնքան հարազատութեամբ կրնային պատշաճիլ, նաեւ, այսօրուան իշխանաւորնե - րուն :

Բանաստեղծը, իրրեւ «սերմնացան ազատութեան», այսօր ալ բոլորովին մինակ պիտի գտնէր ինքզինքը, եթէ յանկարծ արթն - նար: Ու պիտի չճանչնար իր երգած ժողովուրդը, ոչ ալ այն եր - կիրները որոնց փառքը հիւսեց: Ու պիտի մռնչէր, անգամ մը եւս.

— Արածեցէ՛ք, երանաւէտ ազգեր ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

400.000.000 ՈՍԿԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻԻՆ ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԵԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

—•—

1,200,000,000 ոսկի՝ հինգ տարուան համար

Անգլիոյ երեսփոխանական ժողովին ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, եւմտական նախարար Պ. Չեմպրլէն յայտնեց թէ կառավարութիւնը լիազօրութիւն պիտի խնդրէ մինչեւ 400,000,000 (չորս հարիւր միլիոն) ոսկի փոխառութիւն կնքելու, յաջորիկ հինգ տարիներու ընթացքին, որպէսզի կարենայ լրացնել ազգային պաշտպանութեան ծրագիրը: Այս յայտնութիւնը անակնկալ մը եղաւ երեսփոխաններուն համար: Ամէնքն ալ գիտէին թէ սպառազինութեան ծախքին մէկ մասը պիտի ճարուի փոխառութեամբ, բայց չէին կարծեր թէ պահանջուած գումարը 250 միլիոնէն աւելի պիտի ըլլայ: Կառավարութիւնը կ'ուզէ համոզել թէ այսքան ծանր բեռի մը տակ մտնելով, ամբողջովին ապահոված պիտի ըլլայ երկրին պաշտպանութեան պահանջները: Եւմտական նախարարը հետեւեալ բացատրութիւնները տուաւ, ապացուցանելու համար այդքան վիթխարի փո - խառութեան մը անհրաժեշտութիւնը .

— « *Ազգ· պաշտպանութեան ծախքը այնպիսի համեմատութեամբ կ'աճի որ անկարելի է ամբողջովին սովորական եկամուտներով ճարել զայն: Հետեւաբար կառավարութիւնը կ'առաջարկէ անմիջապէս օրինագիծ մը ներկայացնել, որպէսզի լիազօրութիւն տրուի կամ փոխառութիւն կնքելու եւ կամ եւ - մասցոյցին յատկացուածական հասոյթը ազգ· պաշտպանութեան յատկացնելու որոշ աւանի մը համար* » :

Նախարարը դիտել տուաւ թէ կարելի չէ այժմէն ճշդել ոչ փոխառութեան գումարը, ոչ ալ անոր գործածման պայմանաժամը· բայց առ առաւելն 400 միլիոն ոսկի հաշուեց գումարը, հինգ տարին չանցնելու պայմանով :

Աշխատաւորական խմբակցութեան առաջնորդը, Պ. Էթլի, որ առաջին հարցումը ուղղած էր այս մասին, նախարարին յայտարարութիւնը լսելէ վերջ յայտարարեց .

— *Շատ ծանրակշիռ յայտարարութիւն մը լսեցինք եւմտական նախարարէն: Ան լիազօրութիւն պիտի խնդրէ 400 միլիոն ոսկի ճարելու փոխառութեամբ, ազգ· պաշտպանութեան ծախքերուն համար: Երբ 100,000,000 ոսկի փոխառնուեցաւ զործազուրկներուն համար, պետական անհանգիստութիւն համարուեցաւ: Կ'ուզէի հարցնել թէ այս առաջարկը քննելէ առաջ, որ բոլորովին աննախընթաց է խաղաղութեան առեն, ժողովին պատեհութիւն պիտի տրուի՞ լսելու կառավարութեան առաջարկներուն ամբողջ մանրամասնութիւնները : Մեզի խոստացած են Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակել ազգ· պաշտպանութեան ծրագրի գործագրութեան մասին: Եւմտական նախարարը պատրա՞ստ է լիովին պարզելու միջազգային կացութիւնը եւ ազգ· պաշտպանութեան վիճակը :*

ՉԵՄՊՐԼԷՆ.— *Աւելի լաւ կ'ըլլայ որ այդ հարցումը վարչապետին ուղղէք:*

Հարցապնդող երեսփոխանը դիմեց Պ. Պոլտուինի, որ բացատրեց թէ ընդհանուր վիճաբանութիւն մը պիտի կատարուի, օրինագիծը ներկայացուած առեն եւ ի հարկին Սպիտակ Տետրակ մըն ալ պիտի հրատարակուի :

**** Մանրագէտներ կը հաշուեն թէ մինչեւ ներկայ եւմտական տարեշրջանին վերջը (մարտ 31) ազգ· պաշտպանութեան գումարը պիտի չանցնի 170 միլիոն ոսկիէն: Հիմ բռնելով այս գումարը, զայն հինգով բազմապատկելով եւ վրան 400 միլիոնի փոխառութիւնը աւելցնելով, կը հետեւի թէ Անգլիա 1,200,000,000 ոսկի պիտի ծախսէ սպառազինութեանց համար, հինգ տարուան ընթացքին :*

**** Աշակոդմեան մամուլը ջերմապէս կը շնորհաւորէ կառավարութիւնը , իր որոշման համար: Ամէնէն մոլեռանդը, «Տէյլ Մէյլ », քիչ կը դանէ պահանջուած գումարը եւ կ'առաջարկէ փոխ առնել առ նուազն մէկ միլիառ ոսկի, փոխանակ 400,000,000ի : Իսկ ձախակողմեան մամուլը եթէ ջերմ շնորհաւորութիւններ չուղղեր, բացառական դիրք ալ չի բռներ եւ միայն դրամ ճարելու մեթոդը կը քննադատէ : Անոր կարծիքով, «փոխառութիւնը պիտի բարձրացնէ ապրուստը եւ նեղութիւն պիտի պատճառէ աշխատաւորներուն » : « Թայմզ » անգամ մը եւս կ'արդարացնէ Անգլիոյ վերազինումը, իբրեւ հետեւանք միւս պետութեանց սպառազինութեանց :*

**** Պերլինի թերթերը խօսելով այս մեծագումար փոխառութեան վրայ, կ'ըսեն.— « Մենք չենք քննադատեր Մեծն Բրիտանիոյ այս ընթացքը, հիմնուելր բաւ թէ ամէն երկիր ինքնիշխան է իր պաշտպանողական միջոցները կատարելու համար: Ուրեմն կարծանագրենք Անգլիոյ ձեռնարկը առանց քննադատելու, բայց պիտի յիշենք, երբ ուրիշներ քննադատեն մեզ» :*

Իտալական թերթերն ալ նոյն լեզուն կը գործածեն.— «Ժողովրդապետութիւնը, որ արդելք եղաւ զինաթափութեան, այժմ կը բազմապատկէ իր սեփական զէնքերը : Կ'արձանագրենք այս պարագան » :

Ֆրանսայի մէջ զոհունակութիւն պատճառեց Անգլիոյ որոշումը, իբրեւ լաւագոյն միջոց խաղաղութիւն պարտադրելու :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Osարևևրը կը հեռացնեն Մատրիտէն

Վերջին լուրերու համաձայն, Սպանիոյ ապստամբները չարունակելով իրենց յառաջխաղացութիւնը Մալակայէն դէպի արեւելք, բազմաթիւ գիւղեր գրաւած են ծովեզերքին վրայ: Բանակը յառաջ կը խաղայ դէպի Ալմերիա , գրաւած ըլլալով ծովափին եւ Սիէրրա Նէվատայի միջեւ ինկած հողամասը, որ կըընատայի նահանգին ամէնէն բարեբեր չրջանն է :

Ապստամբները կը չարունակեն ամրակոծել Վալենսիան, ուր կը գտնուի հանրապետական կառավարութեան մայրաքաղաքը: Այս ամրակոծութիւնը նախանշանը կը համարուի յարձակողականի մը՝ այդ քաղաքին վրայ: Զօր. Մոլայի բանակը միայն քանի մը մղոն հեռու կը գտնուի Վալենսիոյ ճամբէն եւ կը սպառնայ վերջնապէս կտրել Մատրիտի պարենաւորման գիծը:

Մատրիտի կառավարութիւնը հրամայեց բոլոր օտարականներուն՝ անմիջապէս հեռանալ քաղաքէն :

Իտալական մարտանաւ մը հազար իտալացի կամաւորներ ցամաք հանած է Մալակա, համաձայն Ռիւթէրի մէկ հեռագրին :

Ապստամբները յարձակողականի ձեռնարկած են նաեւ Պիլպաոյի դէմ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՊՈՒՇԿԻՆ

ՌՈՒՍ ՄԵԾ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԸ, ՈՐՈՒՆ ՄԱՀՈՒԱՆ 100ԱՄԵԱԿԸ ՏՕՆՈՒԵՑԱՒ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 10ԻՆ : (Տես Բ· եւ Գ· էջ, գրութիւններ՝ իր մասին եւ հաղուածներ՝ իր գործերէն) :

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱԽՈԽԵԱՆ

Պատահաբար կ'իմանանք թէ հռչակաւոր ծովանկարիչը երեք օր առաջ մեռած է Նիսի մէջ... Տեղեկատուն մեզի ծանօթ ըլլալով, պատճառ չունինք վերապահութեամբ հաղորդելու այս դոյժը, եւ կը սպասենք մանրամասնութեանց :

Ողբացեալ նկարիչը, որ միջազգային համբաւ կը վայելէր, քնիկ Տրապիզոնցի էր, երկար տարիներ ի վեր Եւրոպա հաստատուած : Թէեւ ամբողջովին նուիրուած՝ իր արուեստին, ուշադրութեամբ կը հետեւէր նաեւ Հանրային կեանքի ելեւէջներուն, միշտ զգուշանալով ցուցադրել իր հայրենասիրութիւնը: Քանի մը տարի առաջ, բարեկամներ ուզեր էին իր յոբելեանը տօնել , ծննդեան 60ամեակին առթիւ, բայց ինք մերժած էր, եւ դոհ պիտի մնար, եթէ բացառիկ հրատարակութիւն մը նուիրուէր իր նկարչական գործունէութեան :

Շուտով առիթ կ'ունենանք խօսելու իր կեանքի եւ գեղարուեստական վաստակի մասին :

ՀԱՅ ԸՆՏԱՆԻՔ ՄԸ ԺԱՅՌԵՐԷՆ ՎԱՐ

Օրիորդը ջախջախուած, միւսներ վիրաւոր

Երէկ Նիսէն ստացանք հետեւեալ նամակը, Կ· Խաչի մասնաճիւղին ցաւակցութիւններով : Մեզի ալ ծանօթ ըլլալով արկածահար ընտանիքը, մեր վշտակցութեան հետ, արագ ապաքինում կը մաղթենք.— Սարսափելի արկած մը, մեծ յուզումի մատնեց Մաուլէնի գաղութը: Տասնեակ տարիներէ ի վեր, Նիս հաստատուած են Անդրիկեանները, բազմանդամ եւ նահապետական ընտանիք մը: Իրենց աշխատասիրութեան եւ ճարպիկութեան չնորհիւ, բաւական կոկիկ դիրքի մը հասած են: Մասնաւորապէս առատաձեռն եւ բարի են: Իրենց եղած որ եւ է դիմում, հիւանդի եւ կամ աղքատի համար, չեն մերժեր եւ անվարան կ'օժանդակեն նիւթապէս թէ բարոյապէս :

Պ· Կ· Անդրիկեան նշանուեցաւ, Լիոն, Օր· Կէյվէլեանի հետ:

Փետրուար 5ի Պ· Անդրիկեան, իր անձնական օթոյով Լիոն կ'երթայ, նշանածը եւ ընտանիքը Նիս բերելու համար: Լիոնէն ճամբայ կ'ելլեն, Օրիորդին մայրը եւ երկու եղբայրները: Երբ էքս կը հասնին, եղբայրներէն մէկը կ'ուզէ ինք վարել օթոն: Բոլորն ալ կ'ընդդիմանան, բայց ի վերջոյ տեղի կուտան: Հազիւ քիչ մը յառաջացած, կառքը կը չեղի ճամբէն եւ 25 — 30 մեթր բարձրութենէ մը ժայռերուն զարնուելով կը գլորի անդունդը: Պ· Անդրիկեան արթնամտութիւնը կ'ունենայ իր գլուխը թեւերուն մէջ պատսպարելու եւ անվտանգ կառքէն դուրս ելլելով, կը սկսի ազատել արկածեալները: Կը տեսնէ նշանածը 10 — 15 մեթր հեռուն ժայռերուն վրայ փռուած եւ գլուխը ջախջախած: Անհկարագրելի յուզումով եւ զեմարզկային ճիգով, կը գրկէ եւ ճամբուն վրայ կը հանէ, ուր դժբախտ օրիորդը կը մեռնի քանի մը վայրկեաններէն: Նորէն վար կը վազէ եւ եղբայրները օթոյէն դուրս կը քաշէ մարած վիճակի մէջ: Մէկուն գլխուն վրայ խոշոր վէրք մը բացուած էր եւ արիւն կը հոսէր: Թաշկինակը թխելով վէրքին մէջ անոնք ալ ճամբուն վրայ կը փոխադրէ: Կրկին վար կ'իջնէ մայրը փնտռելու եւ օթոյին հետեւը կապուած պայուսակներու յուռուկ սնուցիկին մէջէն կը գտնէ , բայց հազիւ մէկ կողմ քաշած օթոն կրակ կ'առնէ :

Ի զուր օգնութիւն կ'աղաղակէ եւ խելագարի պէս հոս հոն կը վազէ : Հազիւ մէկ ժամ վերջը մօթոով մէկը կ'անցնի եւ էքս իմաց տալով, դժբախտ օրիորդին մարմինը եւ բոլոր արկածեալները հիւանդանոց կը փոխադրեն, իսկ Պ· Անդրիկեանը նիս: Թէեւ ինք լաւ է, բայց այդ ահռելի տեսարանը սոսկալի ազդած է չիզերուն վրայ: Մայրը եւ երկու տղաքը առայժմ ապատ են վտանգէ :

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մոսկուայի, Խարիովի, Թիֆլիսի, Բագուի եւ Երեւանի մէջ

Պրիւսէլի «լը Սուար» թերթը (12 փետր·) Մոսկուայէն կ'իմանայ թէ բազմաթիւ նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են Ուկրայնայի, Մոսկուայի, Թիֆլիսի, Բագուի եւ Երեւանի մէջ : Մանրամասնութիւններ կը պակսին :

ՍՈՒՐԲ ԾԵՐՆԻՆ...

Les idées sont des épées vivantes, qui une fois forgées, prennent des ailes et combattent toutes seules et sans avoir besoin d'une main qui les tienne.

VICTOR HUGO

Ս.

Մեզնից հեռու երբ Պուշկինն ապրում
Էր ու ստեղծագործում, նրա հանճարի
Ճառագայթները ամբողջ աշխարհում
Լուսավորում էին ազատության ճանապարհը
Ամեն ճնշված ժողովրդի համար։ Եվ
Այսօր, երբ մենք հպարտությամբ նշում
Ենք նրա ծննդյան հարյուրամյակը, մենք
Ոչ միայն մեր մեծ բանաստեղծի հիշատակին
Ենք հարգանքի տուրք մատուցում, այլև
Մեր ժողովրդի ազատագրական պայքարի
Ամենանվիրական ավանդույթներին։

Պուշկինի հանճարը ծնվեց ռուսական
Ժողովրդի հոգևոր կյանքի խորքերում։
Նրա ստեղծագործության մեջ ամենից
Հստակ արտահայտվեցին ռուսական
Ժողովրդի ոգին, նրա ազգային
Բնավորության գծերը, նրա ազգային
Լեզվի հարստությունը։ Պուշկինի
Ստեղծագործության մեջ ամենից
Հստակ արտահայտվեցին ռուսական
Ժողովրդի ոգին, նրա ազգային
Բնավորության գծերը, նրա ազգային
Լեզվի հարստությունը։

Պուշկինի ստեղծագործության մեջ
Ամենից հստակ արտահայտվեցին
Ռուսական ժողովրդի ոգին, նրա
Ազգային բնավորության գծերը,
Նրա ազգային

ԳԱՐՈՒՆ

Ոչ՞ն էիր, ուխտի՛, Իսու անկնուն, ոգո՞ն էիր
Հայոց ազատ կեանքի տարաբաղդ ապրումներուն,
Հայոց ցաւին ու վշտին ընդունայն ականատես,
Հայոց արեան ու արցունքի անզոր վկան։
Ոչ՞ն էիր, ուխտի՛, Իսու անկնուն, ոգո՞ն էիր
Հայոց ազատ կեանքի տարաբաղդ ապրումներուն,
Հայոց ցաւին ու վշտին ընդունայն ականատես,
Հայոց արեան ու արցունքի անզոր վկան։

Մորտակելով կառավարութեան տրամադրութիւնը՝ Պասքեան չըլլանին, հա - րաւային Սպանիոյ եւ Մաւրիտի մէջ, ապստամբները կը յուսան քիչ առենէն իրենց ամբողջ ուժը թափել Վալենսիոյի եւ Քաթալոնիոյ վրայ :

*** Ալմերիայէն կը հեռագրեն (Իւմանիթէ) .— Փախչելով իտալուգերման զօրքին առջեւ, որ Մալակայի գրաւումէն վերջը կը յառաջանայ դէպի արե - ւելք, չըլկակայ քաղաքներու եւ գիւղերու բնակիչները Ալմերիա կը հասնին անվերջանալի կարաւաններով : Տեղական իշխանութիւնը անկարելին կը փոր - ձէ, պատսպարելու համար փախստականները : Կը հաշուեն թէ Ալմերիայի բը - նակչութիւնը, որ 50,000ը չէր անցներ, քանի մը օրուան մէջ բարձրացած է 200,000ի : Միջոցներ կը խորհուին, ծովեզերեայ զանազան քաղաքներու մէջ փոխադրելու համար փախստականները : Կը հաշուեն թէ Ալմերիայի բը - նակչութիւնը, որ 50,000ը չէր անցներ, քանի մը օրուան մէջ բարձրացած է 200,000ի : Միջոցներ կը խորհուին, ծովեզերեայ զանազան քաղաքներու մէջ փոխադրելու համար փախստականներու այս ահագին բազմութիւնը :

Գերմանիոյ պատերազմը կարմիրներուն դէմ

Տոքթ. Կէօպէլս, Գերմանիոյ քարոզութեանց նախարարը, նոր ճառ մը խօսելով բոլշեւիկներուն դէմ, աղդարարեց.

— « Համայնավարութիւնը աւելի վտանգաւոր դարձած է, որովհետեւ կը ջանայ աւելի ճարպիկութեամբ գործել : Բայց Եւրոպայի ժողովուրդները արթննալու վրայ են : Կարմիր վտանգը ճանչցած են մասնաւորապէս Պելճիոյ, Սպանիոյ, Անգլիոյ եւ նոյնիսկ Ֆրանսայի մէջ : Մոսկուան ալ իր կողմէ կը ջանայ դիմակներ ճարել, ճակատեցներու համար այն պետութեաց դէմ ուր պարտուած է համայնավարութիւնը » :

Ցետոյ խօսելով միջազգային կացութեան վրայ, Տոքթ. Կէօպէլս պար - ծանքով յայտարարեց .

— « Մենք պատռեցինք այն խայտառակ վաւերաթուղթը որ կը կոչուի Վերսայլի դաշնագիրը : Այդ բռնադատեալ պաշտօնագիրը հաստատեց թէ կ'ու - զէին Գերմանիոյ չալակը բեռցնել ինչ որ պատահած էր Եւրոպայի մէջ : Այսօր Գերմանիան դարձած է հզօր պետութիւն մը : Մենք պատերազմ չենք ուզեր : Առաջնորդը չուզեր : Ոչ ոք պատերազմ կ'ուզէ : Եթէ որ եւ է պետութիւն պա - տերազմ ուզէր, պիտի յայտարարէր, երբ մենք նոր կը սկսէինք վերազինուիլ : Այժմ ոչ ոք մտքէն կ'անցընէ յարձակիլ մեր վրայ, ոչ ալ մենք կ'ուզենք յարձա - կիլ ուրիշին վրայ : Հետեւաբար պատերազմ պիտի չըլլայ » :

ՋԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլի առաջնորդարանէն ստացած ենք հետեւեալ պաշտօնական յայ - տարարութիւնը, փետրուար 9 թուականով .—

Ի դիտութիւն եւ ի միամտութիւն մեր ժողովուրդին՝ պարտք կը զգանք յայտարարելու թէ Առաջնորդարանս իր կեդր. Վարչութեամբ եւ անոր նախա - գահով անտարբեր չէ գտնուած երբեք բոլոր այն հարցերուն վերաբերմամբ՝ որոնք կը շահագրգռեն վիճակիս հայ համայնքը, եւ որոնց հնարաւոր լուծման բաւարար միջոցները չեն պակսիր իրեն :

Առանց կարդէն է հայ երիտասարդ տարրերիներու զինուորագրութեան յոյժ կենսական խնդիրը՝ որ ոչ թէ մտանկի — զինուորցուներու յատուկ — այլ ընդհանրական բնոյթ ունի. ուստի եւ առաջին օրէն զրաղեցուցած է նաեւ Առաջնորդարանս, որ չէ դադրադած հաղորդելու իր տեսութիւններն ու թե - լադրութիւնները ձեռնհաս մարմիններու, եւ ասոնց միջոցով՝ պատկան իշ - խանութեանց :

Առաջնորդարանիս փափաքն եւ ուղղութիւնն է եղած տեղի չտալ որ հարցը թեմկոտի անհարկի միջամտութիւններով եւ անպատասխանատու եւ անկշիռ ձեռնարկութիւններով՝ յաճախ զերբար խաչաձեւող ու չէզոքացնող, եւ թողուլ որ կեդրոնացած ոյժերու համերաշխ գործակցութեան մը ոդին առաջնորդէ հարցը իր բնական ու տրամաբանական, այլեւ հնարաւորութեան սահմանին մէջ՝ իրաւունքի եւ արդարութեան հետ հաշտ լուծումի մը :

Այդպիսի կեդրոնացած ոյժի մը արտայայտութիւնը կը նկատենք մենք Փարիզի Հայ Գաղթականաց զոյգ Գրասենեակներու համախորհուրդ նուիրու - մով տարուած աշխատանքները, որոնց արդիւնաւորման համար օգտակար է եւ հրամայական զուսպ ու լուրջ կեցուածքը բոլոր հոսանքներուն եւ կազմակեր - պութիւններուն՝ օրինակելի եւ յարդանք պարտադրող կարգապահական ոգիի մը ներշնչումներուն տակ :

Կը խնդրուի, ուրեմն, եւ կարեւորութեամբ կը յանձնարարուի համբե - րութեամբ եւ հանդարտութեամբ սպասել խնդրին բարւոք ելքին՝ որուն կը սիրենք հաւատալ, վստահ՝ Ֆրանսական կառավարութեան արդարադա - տութեան :

Այբի տիկին Լուսիկ Ջամասանեան, Մնացական եւ Արամ Ջամասանեան, Մանուկ Ջամասանեան (Ծունտատան), Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Քէչիչեան, Պ. Յովհաննէս Մակաբեան (Ամերիկա), Այբի Տիկին Արաքսի Շահպազեան, Տէր եւ Տիկին Յակոբ Տիւրեան (Ծունտատան), Սէմէրճեան եղբարք (Ծունտա - տան), Տէր եւ Տիկին Գալուստ Ջամասարեան (Փոն տ'Օվնա), սրտի խորունկ կսկիծով կը յանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն, եղբօր, քեռորդւոյն եւ ազ - գականին՝

ԳԱԼՈՒՍՏ ՋԱՄԱՍԱՆԵԱՆԻ

դառնադէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ փետրուար 12ին երիտասարդ հասակին :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ իր բնակարանին մէջ, 39, Rue de la Défense, Իսի լէ Մուլինօ, 15 փետրուար երկուշաբթի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Իսի լէ Մուլինոյի գերեզմա - նատունը :

ՅԱՆՁՕՔ.— Մասնաւոր մահագդ դրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կասոյտ Խաչ Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ

ՀՈԳԱՆԱՀՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Paténotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*

Տեղի կ'ունենայ 28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր

Salle des Fêtes մէջ, 30 rue du Casino, Enghien,

կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սահնուհիներու եւ սիրողներու կողմէ

կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ

պատկերներ :

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒԽ ՊԻՒՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր.

Gare du Nordէն առնել ցոգեկառք ժամը 1,56, 2,25, 3,05 3,30 եւլն.

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ, ՊՈՄՕՆԻ ԵՒ ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ

Բեմադրութեամբ ԱԲԵԼԵԱՆ եւ. ԱԴԱՄԵԱՆ թատերախումբերու

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,

Վարանդեան սրահին մէջ, 10 Պուլվար Մարկրիթ,

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,

Bar International *թատերասրահին մէջ,*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին,

Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse,

Կը մասնակցին՝ ՕՐ. Ք. Պ. Պ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ, ՔԻԶԻՃԵԱՆ, ԹԱՒՈՅԵԱՆ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ, ԹԻԹԹԷԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ, ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, ՊՕՂՈՍԵԱՆ, Տ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ, ԱՅՒՆԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ եւլն.

Տոմսերու գիները են՝ պօմօն 4 ֆր., պուլ. Ծատօ 5 եւ 4 ֆր., Մարսէյլ 5 եւ 4 ֆր.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՉՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

28 *Մարտ, Զատիկի կիրակի իրիկունը ժամը 9էն մինչեւ լոյս,*

84 Rue de Grenelle, *մէթրօ* **Rue du Bac**

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին հայ եւ օտար արուեստագէտ - ներ, ՕՐ. ՆԻՋԱՄԵԱՆ (երգ), 8 տարեկան դաշնակահարուհի ԱՆԺԷԼ—ԱԼԻՍ.

A. LEVALIER *իր* exhebition*ներով, Պ ԴՐԻՌՈՐ իր ձիթապաղարջ երգերով եւ խաղերով, հանրածանօթ պարուհի* HUGUETTE O'BIA, *կանոնց մազերու վերջին նորաձեւ ուղիւններու ցուցադրութիւն հայ եւ օտար արհեստակիցներու կողմէ :*

Մուտք՝ 8 ֆր. կիներու 6 ֆր.:

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantesի *սրահին մէջ,*

ԴԵՐԱՍԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ՝

ՊԷՊՕ

Կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ, ՕՐ. ՌՕԶ ՄԱՔՏՕՆԱԼՏ, Պ.Պ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱԲԳԱՐ եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ :

Գիները՝ 5, 7.50, 10 *եւ* 15 *ֆր.:*

Տոմսերը կը ծախուին գրասուն Շ. Պաւուէլ 51 rue Mr. le Prince, ձաշարան Ցլօրիա 61 rue Mr. le Prince, Select Pressing 10 rue Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն :

Ընդհ. հասցէ՝ A. Kempétian, 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. et O.)

ԵՐԵԿՈՅԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած

Հասարակ Գաղափարական Հայմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ

20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս՝

ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Métro Poissonière կամ Gare du Nord

Գեղարուեստական բաժին՝ ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով՝

ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ

Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7,50 ֆր.՝

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

VALENSI ՁԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

8 Rue Buffault, Paris (9)

Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին Փըթի Ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ անյաղթելիս յաջողութիւն : Ընդառաջ երթալով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ փետրուար 20ին Փըթի Ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ :

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ **JAZZ ORSINI**

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԻՒՖԷ ղեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍԻԻ

Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք :

Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault *եւ Վալէնսիի մօտ,* 12 Rue Popincourt, Paris

ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

21 ՄԱՐՏ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ

Salle Pleyel Ի ՄԷՋ

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ

44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻԻ ՆՈՒՒ)

Tél. Trudaine 42—69

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20ի

Ձառաւտները ժամադրութեամբ:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7 :

Դիմեցէք իրեն եւ զոհ պիտի մնաք :

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒՄԻ Ծ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Աբեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

որուն բացումը տեղի պիտի ունենայ այսօր, շաբաթ :

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերա - կուրներ : Գիները աժան :

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, մի - միայն Ֆոնտոմասիոնով , հարսնիքներու եւ ինջոյքներու սպասարկութիւն :

Այցելեցէք անգամ մը :

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուիչ :

Ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին: Ընթնք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Bonne Nouvelle

Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախորդներուս որ

2 Rue des Chaufourniersի *գերձակատունս փոխադրուած է՝*

15 Boulevard Bonne Nouvelle, Paris (2), *(Բ. յարկ)*

Tél. Gutenberg 93—70

Յարգանքներով

ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆ

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԹՐԻԿՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՓՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասե - ղէնի, բրդեղէնի, թրիկոտաժի, բամպակեղէնի եւ մեռաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ՝ ներ - խապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղ - ղակի արուածողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X

Tél. Prov. 34—61

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը: Գիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Docteur ROGINSKY

Փարիզեան մասնագէտ

Կը գարմանէ ընդհանուր հիւան - դութիւններ, սրտոց, սրտի եւ թոքային հիւանդութիւններ: Կ'ըն - դունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն օր ինդշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6, 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, Seine

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկոյթ ժամը 3ին, որ կգիշերները ժամը 8.30ին:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
16
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MARDI
16 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3347

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԱԶԳԱՅԻՆ ՁԱԿԱՏ» ԱՒԱԶԻ ՎՐԱՅ...

Շարունակելով եւ հետզհետէ աւելի զունաւորելով իր պայքարը «ազգային ճակատ»ի մը համար, ամերիկաւարներու Ամերի- կայի պաշտօնաթերթը մէջառեղ կը դնէ հրաշագան ծրագիր մը։ Կ'արտատպենք նոյնութեամբ, որպէսզի թիւրիմացութիւններ չծագին։

— « Մենք կը բաղձանք *Ազգային ճակատ*, ազգային նպատակներու, սկզբունքներու եւ իտէալներու հաւատացող ազգային ուժերու հետ, որոնք կը կազմեն մեր գաղութներու հայութեան մեծամասնութիւնը։ Հայ ազգայնականութիւնը բանդող եւ անոր դէմ ատելավառ պայքար մղող բոլշեւիկ զանցառելի խմբակը Հայաստանի եւ հայ ժողովուրդի միութեան, համագործակցութեան շահերը կը զոհէ համայնավար փրոփականտին, ինչպէս դաշնակ շահերը կը զոհէ համայնավար փրոփականտին, ինչպէս դաշնակ շահերը կը զոհէ իր կրճոտ ու անխելք հակակուսակցութիւնն այս շահերը կը զոհէ իր կրճոտ ու անխելք հակահայաստանեան բաղաքականութեան։ Այս երկուքին մէջտեղ կը գտնուի Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը։ Անիկա ոչ մէկուն եւ ոչ ալ միւսին հետ գործակցելու պէտք ունի, բանի որ երկուքն ալ տարբեր տեսակ չարիքներ կը ստեղծեն։ Այնքան ատեն որ այս չարիքները կան, մեր կեանքը չի կրնար խաղաղ ու անդորր ըլլալ։ (Պայքար, 29 յունուար)։

Հինգ խմբագրականներ նուիրելով այս հարցին — «Մեր նեբքին ճակատը» — ռամկավար օրկանը չորրորդին մէջ կը յանգի այս եզրակացութեան։

Իրականին մէջ, իր պայքարը Ամերիկայի կարմրուկներուն դէմ է, նոյն իսկ անոնց Հօկերուն եւ Կ. Ռաչերուն դէմ։ Բայց, իր խարխուլ սայլը քշած առեն, պարտականութիւն կը սեպէ քարեր, խօսքեր նետել նաեւ Դաշնակցութեան, մեր կուսակցութիւնն ալ հաւասարապէսնիմի նկատելով ազգային ճակատի։ Եւ զուտները կը փակէ երկուքին առջեւ, արտառուչ բացագանչութեամբ մը (տես նոյն թիւը)։

— « Միթէ՞ անկարելի՞ն կը պահանջեմք Դաշնակցութենէն՝ երբ կը պնդեմք որ դադրեցնէ իր քշնամութիւնը Խորհր. Հայաստանի դէմ, ճանչնայ հայ պետութիւնը եւ հաւատարմութեամբ ծառայանդակէ ազգաշինութեան եւ ազգահաւաքումի նպատակներուն, հրաժարելով իր դաւադրական գործելակերպէն։ Միթէ՞ անբնական ու անիրաւ պահա՞նջ մըն է ըսել հայ բոլշեւիկներուն որ իրենց փրոփականդա ազգայնականներ մեր կեանքէն դուրս պահեն իրենց փրոփականդան, եւ Հօկերու կամ Կարմիր Խաչերու տակ ծպտեալ չշարունակեն, եւ Հօկերու կամ Կարմիր Խաչերու տակ ծպտեալ չշարունակեն հայ ֆօմիւնիզմի տարածումը մեր ժողովուրդին մէջ։ Ի՞նչ կ'ուզեն շահ ֆօմիւնիզմի տարածումը մեր ժողովուրդին մէջ։ Ի՞նչ կ'ուզեն շահիլ հայ ֆօմիւնիստներ խորտակելով հայ ազգայնականութիւնը։ Միթէ՞ կարելի՞ է հայ ազգայնականութիւնը խորտակել, առանց խորտակելու հայ ժողովուրդը, հայ եկեղեցին, հայ կրթութիւնը, հայ լրագրութիւնը եւ ազգային, հոգեկան ու իմացական արժէքները »։

Ուրեմն, ռամկավարները իրենց կազմակերպութեան կուսան դառաւորի կամ իրաւարարի դեր։ Կը յաւակնին արտառահմանը կազմակերպել իրենց սեփական ուժերով, ներկայանալով իբրեւ միակ ազգային - հայրենասիրական ազդակը։

Այստեղ ալ իրենց տանք խօսքը։

— « Այսօր, մեր բաղձանքն է շօշափելի եւ դրական գործունէութեան համար հաւաքել եւ գործակցութեան մղել, Դաշնակցութենէն եւ բոլշեւիկներէն դուրս մնացած բոլոր ազգային ուժերը, կազմակերպութիւնները եւ մարմինները, անոնց գործունէութեան համար ունենալ որոշ ծրագիր մը, յստակ ու մեկին նպատակներ՝ ա՛յնքան Հայաստանի, որքան գաղութային ազգային գործունէութեան համար,— գործունէութիւն՝ որուն չեն կրնար մասնակցիլ դաշնակցականը եւ ֆօմիւնիստը։ Ռամկավար Ազատական կուսակցութիւնը գիտէ թէ որքանի են ազգի, հայրենիքի, հայ նպատակի եւ իտէալի անշահախնդրաբար ծառայելու յօժար եղող ազգային ուժերը, եւ իր պարտականութիւնն է անոնց հետ կազմել բաղձացուած ազգային ճակատը։ Մենք ըսինք թէ այս ճակատին բաց դուռը՝ բոլորին առջեւ՝ ազգային հայրենասիրութիւնը է։ Այս յատկութիւններն ունի՞ դաշնակ կուսակցութիւնը։ այս յատկութիւնները ունի՞ արտասահմանի համայնավար տարրը։ Ներկայիս ոչ»։ (30 յունուար)։

«Պայքար»ի նոյն յունուար 30ի թիւին մէջ, ուր կ'երեւայ հինգերորդ խմբագրականը, առաջին էջն ալ զարդարուած է ծանօթ գործիչի մը յօդուածաշարքով։ Միայն խորագիրը բաւական է լուսաբանելու բոլորդ։— « ԱԶԳԱՍԷՐՆԵՐ ԲՈԼՈՐ ԴԱՂՈՒԹՆԵՐՈՒ, ՄԻԱՑԷՔ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՄԱԶՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ »։

Անշուշտ նկատեցիք ներքութիւնը։— պայքարը Հայաստանի բոլշեւիկներուն դէմ չէ, այլ արտասահմանի։ Ռամկավարներու տեսակէտով, լեռ եւ ձոր կայ երկուքին միջեւ ...

Ինչպէս կը տեսնէք, այս «միացեալ»ը բոլորովին տարբեր է այն միութենէն որ տարբերացաւ 1933-34-35ին, Ամերիկայի մէջ, եւ իր Թունաւոր թեւերը տարածեց այլուր, — օրէնքէ դուրս հռչակելու համար Դաշնակցութիւնը։

Այն առեն բոլորը միասին էին, — ռամկավար, կղեր, հնչակ, կոմկուս, Հօկ, «Պետական» կ. Ռաչ, Բարեգործական, Վերաշէնականց, կրթասիրաց եւայլն։

Սեւ կատու մը, Դուբեան Ֆոնտի կանանչ տոլարներուն հաչիրը եւ ուրիշ պարագաներ պղտորեցին ջուրերը, եւ ահա երկու տարիէ ի վեր իրար կը դղեն Ամերիկայի ռամկավարներն ու կարմրուկները։ Աչքէ անցուցէք «Պայքար»ի կամ «Բանուոր»ի որ եւ է թիւ, եւ պիտի տեսնէք որ մէկը միւսին դէմ վերփուր կը տեղայ, եւ պիտի տեսնէք որ մէկը միւսին դէմ վերփուր կը տեղայ, ճիշդ այնպէս, ինչպէս երկուքը մէկ՝ Դաշնակցութեան դէմ...

Բայց անցնինք ռամկավարներու ծրագրած «ազգային ճակատ»ին, ուր աւազն ու կիրը իրար խառնուած են։ Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ՉԱՓԱՒՈՐԱԻԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԷ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ

Խիստ միջոցներ գիներու բարձրացման դէմ

Պետական պաշտօնեաները յաւելում պահանջած ըլլալով, վարչապետ Պ. Լէօն Պլում չարաթ գիշեր ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ, որպէսզի համբերեն, քանի որ կառավարութիւնը այլապէս ծանր հոգեր ունի։ Ցիշելէ յետոյ թէ վերջին չարաթներու ընթացքին քանիցս տեսնուած է պաշտօնեաներու պատուիրակներուն հետ եւ դեռ պիտի չարունակէ տեսակցիլ, վարչապետը յայտարարեց.

— « Գիտեմ ձեր պահանջները եւ կ'ընդունիմ անոնց օրինաւորութիւնը։ Ձեր թոշակները չարմարցնելով ապրուստի գիներուն, մենք միայն արդարութեան հնազանդած պիտի չըլլայինք, այլեւ մեր սկզբունքները պիտի զոհած ըլլայինք։ Բայց կառավարութեան մը հրամայական պարտականութիւնն է տնտեսական կարգեր հաստատել եւ տնօրինութիւններ կատարել համաձայն իր հանդիպած բարդ դժուարութեանց չափին եւ տնտեսդութեան։ Դուք ալ գիտէք թէ ինչ են ներկայիս ամէնէն լուրջ եւ ամէնէն տնտեսդական դժուարութիւնները։ կառավարութիւնը չուզեր զանոնք չափազանցել ոչ ձեր, ոչ ալ ուրիշ ո եւ է մէկուն առջեւ։ Բայց չի կրնար թոյլ տալ որ այդ դժուարութիւնները աւելի ծանրանան, առանց վտանգելու այն գործը զոր համարձակ օրէն կը կատարէ ութ ամիսէ ի վեր, երկրին մեծամասնութեան յանձնարարութեամբ եւ հաւանութեամբ։ կառավարութիւնը երբեք չէ խորհած թէ տաղնապի պահուն, կամ նոյնիսկ բարելաւման մը առաջին չրջաններուն կարելի է երմաացուցի իրական հաւասարակշռութիւն մը։ Սակայն չի կրնար թոյլ տալ որ անհամեմատ չափերով աճի բացը, առանց վտանգելու հանրային վարկը եւ պէտք ունի այդ վարկին, հոգալու համար այն արտակարգ ծախքերը որոնց ծագումը եւ բացերը անծանօթ չեն ձեզի։ Ահա թէ ինչու անհրաժեշտ է զգաստ չըլլան մը։ Ահա թէ ինչու պետութիւնը չափաւորութիւն եւ համբերութիւն կը հրահանգէ իր աշխատակիցներէն։ Այնուհետեւ ամէն բան պիտի փոխուէր արագօրէն, եթէ դիզուած եւ արտահանուած դրամագլուխները վերադառնային եւ մանկին ազգային անտեսութեան չրջանակին մէջ։ Օրուան այս ժամուն այդ դրամագլուխները անշուշտ կը կազմեն եռապատիկը այն դրամին որ ֆրանսական պետութիւնը պէտք է փոխ առնէ ներկայ տարուան ընթացքին։ Ան այժմ չեմ ուզեր խօսիլ արտահանուած դրամագլուխի մասին։ Տեղը չէ հիմա։ Բայց գիներու խնդիրը բուն իսկ առանցքն է այս հարցին։ Նախարարական խորհուրդը այս առաւոտ իսկ որոշեց ապահովացնել պայքարը եւ յաջորդ չաբթուընէ մենք պիտի խնդրենք խորհրդարանէն օրէնքներ քուէարկել, ընդարձակելու եւ խստացնելու համար մեր ձեռք առած միջոցները։ Հանրային ծախքերու մէջ դադարը պարզապէս ցնորք մը պիտի ըլլայ, եթէ միաժամանակ դադար չհաստատուի գիներու բարձրացման մէջ։ Մենք չատ լաւ գիտենք թէ բարձրացման տարրեր կան զորս կարելի չէ խափանել, որովհետեւ հետեւանք բուն իսկ իրերու բերման։ բայց վճռած ենք սեղմել միւս բոլոր տարրերը։ Մենք պիտի պայքարինք չահու այն եսասիրական եւ կոյր անհամբերութեան դէմ որ կը բխի տարբերու կորուստէն։ մենք բոլոր ազդու միջոցներով պիտի պայքարինք, որպէսզի արտադրիչը չարաչար չզործածէ խնդրանքի անբաւականութիւնը մատուցման հետ։ Եւ կասկած չունինք թէ այս գործողութեան մէջ, մեզի հետ պիտի ունենանք ամբողջ երկիրը, առանց կուսակցական կամ դասակարգային խորութեան։

« Պետական գաղտնիք չկայ ճշմարիտ ժողովրդապետութեան մէջ։ Կառավարութիւնը, մեր կարծիքով, ոչ թէ կը տկարանայ, այլ կը զօրանայ այսպէս ձեզի յայտնելով իր ծրագիրները, նոյնիսկ իր մտահոգութիւնները։ Մենք գիտենք թէ դուք կ'ուզէք որ կառավարութիւնը տեւէ եւ յաջողի։ Ուրեմն օգնեցէք մեզի որ փարատենք դժուարութիւնները։ Մենք միասին կը փնտռենք կարելի եւ մօտաւոր լուծումներ։ Ես համոզուած եմ թէ պիտի գտնենք զանոնք եւ պիտի յաջողինք։ Եւ այսպէս յուսախարութեան պիտի մատնենք մեր հակառակորդները, որոնց երբեք թոյլ պիտի չտանք իրրեւ իրաւարար կանգնիլ մեր միջեւ։ Մենք բոլորովին վստահ ենք ձեզի, եւ կը խնդրենք որ դուք ալ չարունակեցէք ձեր վստահութիւնը՝ մեզի հանդէպ »։

ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՑԻՆ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

«Նոյէմ Թրայէ Փրէսէ», Վիէննայի մեծ օրաթերթը, տարիներէ ի վեր Թղթակից մը կը պահէ Մոսկուայի մէջ։ ծանօթ՝ իր լրջութեամբ եւ արտասովոր Թեամբ։ Թղթակիցը իր տեսութիւնները հաղորդելով վերջին դաւաւարու Թեան մասին, կը հաստատէ թէ զանգուածային ձերբակալութիւններ տեղի ունեցան։ կալանաւորներուն թիւը կը հաշուեն 8—10,000, մինչեւ իսկ 12,000։ Կուսակցութեան զեկավարութիւնը համոզուեր է թէ ընդդիմադիր հոսանքը անհամեմատ աւելի զօրաւոր է քան կը կարծուէր, հակառակ զայն հաշուեյարդարի ենթարկելու համար կատարուած ջանքերուն։ «Եթէ պատերազմ ծագած ըլլար զաւաւարութենէն առաջ, կը դրէ Թղթակիցը, զինուորական կարեւոր պաշտօնները, փոխադրութեան միջոցներու, ծանր ճարտարագործութեան, քիմիական ճարտարագործութեան եւ հանքերու զեկավարութիւնը պիտի անցնէր ընդդիմադիրներուն ձեռքը »։

Մոսկուայի դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ կը հաւաստեն թէ ձերբակալուած են երեք զօրավարներ եւ բազմաթիւ սպաներ։ եթէ կառավարութիւնը չընդալից հանդամանք տուաւ վերջին դաւաւարութեան, պատճառը այն է որ հարկ էր ժողովուրդին բացատրել կատարուած անհամար ձերբակալութեանց լուրջ պատճառները եւ սպառնացող վտանգը։

Թղթակցին կարծիքով, Թրոցքիականութիւնը այսուհետեւ բոլորովին վարկաբեկուած է Ռ. Միութեան մէջ, բայց այս չի նշանակեր թէ ամէն ընդդիմութիւն անկարելի է այսուհետեւ։ Նոր ընդդիմութիւնը, որ անխուսափելի կը համարուի, պիտի արտայայտուի տարբեր ձեւերով եւ աւելի վտանգաւոր պիտի ըլլայ քան հին բոլշեւիկներու տարքածը։

— • —

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵՒԱԶԱՆԻ 1937ի առաջին չարքին վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ այս գիշեր, երեքչաբթի, Սալ Փլեյէլ մէջ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՌԱՏԻՖ «ԲՈՑԱՎԱՌ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐԸ ԵՒ ՍՓԱԼԻՆի ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆԸ, ԵՒ ՍՈՒՐՈՒԼՆԻԿՈՎ, ԼՈՆՏՈՆի ՆԱԽԿԻՆ ԴԵՍՊԱՆԸ, ՈՐՈՆՔ ՏԱՄՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԵՑԱՆ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՎԵՐՋԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՏԵՆ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՒ ՈՐ ԱՆԿ Է

— . —

Բոլորին, բոլորին, բոլորին՝ յանուն խմբագրութեան.—

1. Բարեհաճեցէ՛ք ՍՏՈՐԱԳՐԵԼ, ինչ որ ձեզ պատահին կը յանձնէ՛ք, հրատարակութեամբ։

Ստորագրեցէ՛ք բաց նամակը, կոչը, լուսաբանութիւնը, պարսաւը, գնահատութիւնը եւ մանաւանդ մեծադարաւոր ու ... սպառնագիրը։

Եթէ բանաւոր պատճառներ ունիք ծածկելու ձեր ստորագրութիւնը, դարձեալ պարտաւոր էք խմբագրութեան յայտնել անուն - մականուն եւ հասցէ։

Հակառակ պարագային, իրաւունք չունիք տրտնջալու, երբ ընթացք չի տրուիր ձեր խնդրանքին։

2. Գրեցէք ՄԱՔՈՒՐ։ Գրաշարները տարին 12 ամիս կը յիշեցնեն, սիւնակ սիւնակ փոխադրելով պատմական կոչը,— մաքուր գրեցէք, մէկ երեսի վրայ գրեցէք, մելանով գրեցէք։

Կը թուի թէ նոյնիսկ ձեռագիրներ կը տառնաւ որոնք ոչ միայն խառնիխուռն լեցուած են առաջին տողէն մինչեւ վերջինը, հազիւ ստորագրութեան տեղ մը ձգելով, այլեւ լուսանցքն ալ թնճուկի մը վերածեր են։ Ոչ կրնաս կարդալ, ոչ ալ բառ մը կամ տառ մը շտկել։

Եւ եթէ ձեռագիրը պարտէ սեպեր է նաեւ անուններ շարել, հանդէսի մը նկարագրութեան առթիւ, կամ ձեռագիրներ կը պակսին։

ձնշանակներ յիշել,— ստիպուած էք փաթիրի մը զգնութեան դիմել, հանելուկը լուծելու համար։

Ի՞նչ ընէ խմբագիրը։ բառ կամ խօսք չէ որ մօտաւորապէս ճշդէ։ Կա՛մ վերէն վար պիտի աւրէ, եւ կամ պիտի ձգէ գրաշարին հայեցողութեան,— ձող կարդա ի՛նչպէս որ կ'ուզէ...

Ձեմ գիտեր ինչո՛ւ մարդիկ վարժուած են մաքուր գրել իրենց անձնական նամակները, իսկ ձերբին ուղղուած գրութիւնները՝ ըստ հանոյս։

Այս տողերը գրողն ալ գեղագրութեամբ չի կրնար պարծենալ, բայց... ամէն օր ներկայ է, գրաշարին գլխուն վերեւ։

Կը տեսնէք որ այստեղ ալ բացականի իրաւունք չունի, ինչպէս չունի հանրային կեանքին մէջ ...

3. Գրեցէք ամփոփ, մանաւանդ երբ հանդէս կը նկարագրէք։ Ներկայացուցէք ինչ որ տեղի կ'ունենայ, եւ ոչ թէ ինչ որ կ'անցնի ձեր միտքէն։

4. Կա՛րճ, կարճ գրեցէք կոչերը։ Բացատրեցէք ձեր անմիջական նպատակը, ամփոփ եւ յստակ, փոխանակ սարքելու - ձորքելու խորհրդածութիւններ թխելու։ Կը տեսնէք ո՛րքան հեռ ի հեռ կ'ընթանայ կեանքը, այս ափերուն վրայ։

5. Այս մէկն ալ կարգ մը պաշտօնակիցներու.— Մի՛ մոռնաք յիշել ազբիւրը — եւ լման գրել — երբ ամբողջ յօդուածներ կ'արտատպէք «Ցառաջ»էն, ծանօթ աշխատակիցներու ստորագրութեամբ։

Վ.Ա.Հէ

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԵԾ

— . —

Վարչապետ «Մալի Փրէսնիք» թերթը կը գրէ թէ Սթալին հրամայած է աւելի լայն գործողութիւն մը կատարել Թրոցքականներու դէմ։ Նոյն ազբիւրին համաձայն, հազարաւոր անձեր ձերբակալուած են վերջին օրերս։ Կալանաւորներուն մէջ կը գտնուի տիկին Փլեթնեւով, որուն համար կ'ըսեն թէ «իր ամուսնին զնդակահարութենէն վերջը սկսած է տանել Սթալինը»։ Լեհական թերթը կը չարունակէ.— Այս նոր ձերբակալութիւնները չարաչուք մթնոլորտ մը ստեղծած են Ռ. Միութեան մէջ։ Երկու օր առաջ մեծ բազմութիւն մը Մոսկուայի մէջ աւարի տուաւ նպարեղէնի խանութ մը, ազդակելով.

— «Անկի՛ Սթալին, անկի՛ համայնավարութիւնը։ Ա՛լ կը բաւէ։ Մենք կ'ուզենք ապրիլ այնպէս ինչպէս աշխարհի մնացեալ մասը։

**** Կարմիր բանակին սպայակոյտի պետը, մարշալ Թեւդորով, Լիթուանիա, Լեթոնիա եւ Էսթոնիա պիտի երթայ, զինուորական խորհրդակցութիւն մը կատարելու համար։*

**** Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Թրոցքիականներու նոր խմբակ մը երեան հանուած է Պիրոպիճանի հրէական գաղութին մէջ, Մանչուրիոյ սահմանագլուխին վրայ։ Ինչպէս կը յիշուի, խորհրդային իշխանութիւնը այս վայրը յատկացուցած էր հրէական հանրապետութիւն մը հաստատելու համար, երբ 50,000 Հրեաներ գաղթած ըլլան հոն։ Ինքնավար չրջանին նախագահը, Լի-պէրպէրկ, ձերբակալուած է իրրեւ Թրոցքիական խռովարար։*

**** Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ Ջօր. Փութնա, խորհրդային դեսպանատան զինուորական խորհրդականը, որ անցեալ տարի եռ հանուած եւ բանտարկուած էր, մեռած գտնուեր է իր խցիկին մէջ։ Մանրամասնութիւններ կը պակսին։*

— • —

ՎԱՏԻԿԱՆ պաշտօնապէս ճանչցաւ եթովպիոյ գրաւումը, ինչ որ լաւ տպաւորութիւն ձգեց Հռոմի քաղաքական չրջանակներուն մէջ։ Տարակոյս չկայ թէ այս ճանչցումը մեծապէս պիտի ազդէ կաթոլիկ աշխարհին վրայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

«ՍՓԻԹԻ ՄԱՀԸ ՉԻՆԱՑ ՀԱՅՈՑ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

ԿԱՐԾԻՔ ՄԸ ՈՒՆԻՆՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ ՇՈՒՐՋ

ՄԱՐԻԱՄ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ամենէն աւելի ուսումնասիրուած հարցերէն մէկն է անկասկած «Սփիթի մահը Չինաց հայոց» վիպակին հեղինակութեան հարցը։ Ինչպէս յայտնի է, վիպակը հրատարակուած է 1933 տարեթուին, Պոսթընի մէջ, «Փիլիսոփայական ընկերութեան» կողմէ։ Ինչպէս ամերիկահայ գրականութեան մէջ ամէն մեծ գործ, «Սփիթի մահը Չինաց հայոց» ալ ունեցած է իր հեղինակութեան շուրջ տարակարծութիւններ։ Ոմանք կը պնդեն, որ վիպակը գրած է Ռուբէն Սեւակ, ոմանք՝ Վահան Թոթովենց, ոմանք ալ՝ Ռուբէն Զարդարեան։ Ես ինքս ալ ժամանակին հետաքրքրուած եմ եղած այս հարցով, եւ ուսումնասիրած եմ վիպակին ոճը, լեզուն, նիւթերը, ինչպէս նաեւ հեղինակներուն կեանքերն ու գործերը։ Ես ալ եկած եմ այն եզրակացութեան, որ վիպակին հեղինակը Ռուբէն Զարդարեան է։

Ռուբէն Զարդարեան ծնած է Պոլիս 1895 թուականին։ Ան ուսանած է Պոլսոյ Ֆրանսական Գալաթասարայի Լիսէն։ Ան 1915 թուականին ձերբակալուած է Պոլսոյ մէջ եւ աքսորուած է Չանգըրը։ Ան 1919 թուականին վերադարձած է Պոլիս եւ 1920 թուականին հաստատուած է Պոսթըն։ Ան հրատարակած է «Ազատ Խօսք» շաբաթաթերթը, որ տեւած է 1921—1922 թուականներուն։ Ան մահացած է 1933 թուականին։

Ռուբէն Զարդարեան գրած է «Սփիթի մահը Չինաց հայոց» վիպակին մէջ ինքզինքը կը ներկայացնէ իբրեւ Սփիթ անունով հայ մը, որ ծնած է Պոլիս եւ որ 1915 թուականին

ՉԱՐԵՆՑ

(ՎԵՊ ԾԱՆՐԱՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆՍԱԳՐԻ)

— o —

ՀՕՐԻՆԱՑ ԵՒ ՆՈՐ ՏԱՐԱԾՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

— o —

Ա

Ամէն անգամ որ Հայ մը կ՚այցելէ Հնդկաստանի Պոմպէյ նաւահանգիստը, կը տեսնէ հոն հսկայ շէնք մը, որ կը կոչուի «Հայկական Ակումբ»։ Ան կը հարցնէ, թէ ինչպէ՞ս եղած է, որ Հայերը հոն ալ ակումբ մը ունին, ինչպէս Պոլսոյ, Կահիրէի, Մանչըսթըրի, Լոնտոնի, Փարիզի, Նիւ Եորքի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ։ Ինչպէ՞ս եղած է, որ Հայերը հոն ալ հասած են, ուր որ կան Անգլիացիներ, Ֆրանսացիներ, Ամերիկացիներ, Գերմանացիներ, Իտալացիներ, Ռուսեր, Յոյներ, Թուրքեր, Պարսիկներ, Չինացիներ, Ճափոնցիներ, Հնդիկներ, Արաբներ, Եգիպտացիներ, Հրեաներ, Սպանիացիներ, Պորտուգալացիներ, Պելճիքացիներ, Հոլանտացիներ, Շուէտացիներ, Նորվեգացիներ, Տանիմարքացիներ, Աւստրիացիներ, Հունգարացիներ, Չեխեր, Սլաւներ, Սերպեր, Պուլկարներ, Ռումանացիներ, Ալպանացիներ, Ամերիկեան Հնդիկներ, Նեկրներ, Ամերիկեան Մուլաթներ, Ամերիկեան Չինացիներ, Ամերիկեան Ճափոնցիներ, Աւստրալիացիներ, Նոր Զելանտացիներ, Պրազիլացիներ, Արժանթինցիներ, Չիլիացիներ, Պերուացիներ, Պոլիվիացիներ, Մեքսիկացիներ, Կուպացիներ, Ամերիկեան Սեւամորթներ, Ամերիկեան Գունաւոր Ազգեր, Ամերիկեան Ինտիաններ, Ամերիկեան Էսքիմոսներ, Ամերիկեան Ալիւթներ, Ամերիկեան Ալեւորներ, Ամերիկեան Ալպինոսներ, Ամերիկեան Ալպիներ, Ամերիկեան Ալպիներ, Ամերիկեան Ալպի

ԲՈՒՌՆ ԿՈՒԻՆԵՐ ՄԱՏՐԻՏԻ ՀԱՄԱՐ

Տրանսա պիտի փոխէ՞ իր խաղախականութիւնը

Վերջին լուրերու համաձայն, կատաղի կռիւներ կը մղուին Մատրիտ – Վալենցիա ճամբուն վրայ: Ապստամբները կը ճգնին գրաւել այս ճամբան, բոլորովին պաշարելու համար Մատրիտը: Շաբաթ օր լուր կար թէ յաջողած են, սակայն յետոյ հերքուեցաւ: Մատրիտի պաշտպանները ուժգին յարձակողական մը ձեռնարկելով ետ մղեցին ապստամբները: Կառավարական հրամանի մը ձեռնարկելով ետ մղեցին ապստամբները: Կառավարական հրամանատարութիւնը 25,000 օդնական զինուոր ղրկած էր այս ճակատին վրայ եւ կռիւները շարունակուեցան կիրակի մինչեւ երիկուն:

Ապստամբները կը շարունակեն յարաչ խաղալ դէպի Ալմերիա: Կառավարական զօրքը Վալենցիա գնաց: Ապստամբ մարտանաւերը ամբակոծեցին Պարսելոնան:

Կ'ըսուի թէ Մալակայի շրջանին մէջ 6000 կառավարական զինուորներ պատրաստակամութիւն յայտնած են ծառայելու Զօր. Ֆրանքոյի բանակին մէջ: Զինուորական տեսանը մահավճիռ արձակեց 27 զինուորներու դէմ:

*** Ֆրանսայի քաղաքական շրջանակներուն եւ մամուլին մէջ որոշ շրջադրգռութիւն կը պատճառէ Սպանիոյ դէպքերուն ընթացքը: Հաւանական է որ Ֆրանսա Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնախումբի ժողովին մէջ յայտարարէ թէ այլեւս չի կրնար իր սահմանները փակել կամաւորներու կամ պաշարի փոխադրութեան համար: Փարիզի թերթերը դիտել կուտան թէ Իտալիա հետզհետէ աւելի գործօն դեր կը կատարէ Սպանիոյ մէջ: Կ'ըսուի թէ Հռոմ եւ Պերլին առնէ Սպանիան, իսկ Գերմանիա ազատութիւն պիտի տանայ հիւսիսային աբեւելեան եւ կեդր. Եւրոպայի մէջ:

Կիրակի օր, 10000 համակիրներ ժողով մը գումարեցին Փարիզի մէջ: Օրուան ճառախօսներն էին Մորիս Թորէզ, Մարսէլ Քաչէն եւ Վայեան Քութիւրիէ, որոնք պահանջեցին վերջ տալ կեղծ չէզոքութեան եւ վերահաստատել առեւտրական ազատութիւնը հանրապետական Սպանիոյ համար:

Գերմանիա պիտի գրաւէ՞ Տանցիկը

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին Գերմանիոյ եւ Լեհաստանի միջեւ, վարհաստատելու համար գերմանական վերահսկողութիւնը՝ Տանցիկի վրայ, պահելով Լեհաստանի իրաւունքները «նըրբանցք»ի մասին:

Ջօր. Կէօրինկ, Փրուսիոյ վարչապետը, վարչաւա կը սպասուի այսօր: Թերթերը չեն ծածկեր թէ այս առթիւ պիտի քննուի նաեւ Տանցիկի խնդիրը: Տոքթ. Կէօպէլս ալ վերջերս կը յայտարարէր թէ «կը յուսանք որ Տանցիկի խնդիրը կարգադրուի միանգամ ընդ միշտ»: Կ'ըսուի թէ Լեհաստանի արտաքին նախարարը, որ Բան կը գտնուի Պ. Իորնի հետ, անոր հաղորդած է այս առթիւ կատարուած խորհրդակցութիւնները:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂԱՐՎ

ԼՈՆՏՈՆԻ գերմանական դեսպանը Անգլիոյ թագաւորին ներկայացած ատեն հիթլէրական բարեւ տուած ըլլալով, խծբծանքներու ենթարկուած էր կարգ մը թերթերու կողմէ: Նոյնիսկ լուրջ համարուած հրապարակագիր մը գրեց որ եթէ հանգուցեալ Խտուըրտ է. ողջ ըլլար, պիտի պահանջէր եա կանչել դեսպանը: Գերմանական մամուլը ուժգնօրէն բողոքելով այս քաջքշուքներուն դէմ, դիտել կուտայ թէ Ցոն Ռիպպէնթրոփ մասնաւոր մեծարանք մը ընծայած եղաւ, այդպէս բարեւելով Անգլիոյ վեհապետը:

ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Պ. Մուիթ Մարսէլ գնաց կիրակի օր, եւ ճառ մը խօսեցաւ Աշխատանքի սակարանին առջեւ, 1934 փետրուար 12ի հակաֆաշական ցոյցի տարեդարձին առթիւ: Մեր բարեկամը մասնաւորապէս յանձնարարեց որ աշխատաւորները չկանան փոխադարձ դիջումներով պահպանել հաստատած ճակատը: Խօսեցաւ նաեւ դաղթավայրերու մասին, յորդորելով «զգուշանալ խռովայոյզ արտայայտութիւններէ որոնցմէ պիտի փութան օգտուիլ ժողովրդական ճակատին հակառակորդները»: Ճառը վերջացաւ «Էն թէ Էքսպռեսս»ով եւ «Մարսէյէզ»ով:

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ հաւանաբար արտակարգ ժողովի մը պիտի հրաւիրուի մայիսի վերջերը, քննելու համար եգիպտոսի ընդունելութեան խնդիրը: Իրաքի կառավարութիւնը ծանուցագիր մը ուղղելով եգիպտոսի կառավարութեան, հրաւիրած է իր թեկնածութիւնը դնել Ազգաժողովին անդամակցութեան համար, քանի որ անկախ պետութիւն է այլեւս: Այս առթիւ պիտի քննուի նաեւ Իտալիոյ վերաբերեալ խնդիրը:

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ մասնակցելու համար, Ռումանիոյ արտաքին նախարարը եւ Եուկոսլաւիոյ վարչապետը միասին ճամբայ ելան մեւնոյն կառախումբով: Սելանիկի կայարանին մէջ իրենց հանդիպեցաւ Թուրքիոյ արտաքին գործակարը, Թ. Բ. Արաս, այնպէս որ երեքը միասին դիմաւորուեցան Աթէնքի մէջ, գոր. Մէթաքսասի կողմէ:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԸ դրաւուն մը բանալ տուաւ Պուքրէշի պալատին դիմաց, կոչելով զայն «Արքայական Մշակոյթի հաստատութիւն»: Դրաւունը կը հրատարակէ գրական եւ գիտական գործեր եւ երկու պարբերականներ, որոնց աշխատակից են Թագաւորը եւ իշխան Միհայ: Նոր դրաւունը ամէնէն արդիականն է ամբողջ Պալքաններու մէջ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Հ. Յ. Դ.

Գրասառ

Լիոնի Վարանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 16 փետր. ինկշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ ՔՈՅՐ ԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
13 Մարտ, շաբաթ երեկոյ,
կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻԻՆ
Հ. Յ. Դ. Պանեէօ Քաշանի «Արծիւ» ենթակոմիտէի հանգէսը
20 Մարտ, շաբաթ երեկոյ մինչեւ առաւօտ,
25bis Ave. de la République, Montrouge

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ
ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՐՍԷՅԼԻ, ՊՕՄՕՆԻ ԵՒ ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ
Բեմադրութեամբ ԱԲԵԼԵԱՆ եւ ԱԴԱՄԵԱՆ թատերախումբերու
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8,30ին,
Վարանդեան սրահին մէջ, 10 Պուլվար Մարկրիթ,
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,
Bar Internationalի թատերասրահին մէջ,
ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին,
5 rue de l'Eclipse, Շահրիկեան սրահին մէջ,
Կը մասնակցին՝ ՕՐ. Ք. Պ. Պ. ՔԻՉԻՏՐԵԱՆ, ՔԻՉԻՃԵԱՆ, ԹԱՒՈՅԵԱՆ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ, ԹԻԻԹԷԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ, ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, ՊՕՂՈՍԵԱՆ, Տ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ, ԱՅՒՆԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ եւն.
Յոմսերու գիներն են՝ պօծոն 4 Ֆր., Պուլ. Օտտօ 5 եւ 4 Ֆր., Մարսէյլ 5 եւ 4 Ֆր:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ Լիոնի մէջ
Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի
27 փետր. շաբաթ երեկոյ
Սիրայօժար մասնակցութեամբ ծանօթ ուժերու:
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

Առաջին Տարեկան Հանդէս
Ֆ. Կ. Խաչի Իսլ – լէ - Մուլինոյի Մասնաճիւղի դպրոցին տարեկան հանդէսը 21 փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պէչիկթաշլեան սրահին մէջ: 26, Rue Troyon, Sèvres, մէթրօ Pont de Sèvres.
Գիներ՝ 5 Ֆր., անգործներու 3 Ֆր., փոքրերու 1 Ֆր.:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
կազմակերպուած
Հասարդ Գարակէօզեան Չօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ
20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս:
ՀԱՅ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.
8 Rue Bossuet, Paris (10e)
Métro Poissonière կամ Gare du Nord
Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով:
ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ
Մուտք՝ կիներու 5 Ֆր., այրերու՝ 7,50 Ֆր.:

Տոքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ
82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:
կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ՅԱՌԵԳՐՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ
Մեծադիր շքեղ հատոր մը
ՀԱՄԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
(Նախկին «Զուարթնոց»ի էջերուն նեծուածեամբ եւ 240 էջ)
Ունի հետեւեալ բաժինները.— 1) Հայ գրականութիւն, 2) Օտար գրականներ, 3) Գրական ուսումնասիրութիւններ, 4) Գեղար. փիլիսոփայութիւն, 5) Ճարտարապետութիւն, 6) Նկարչութիւն, 7) Քանդակ., 8) Երաժշտութիւն. Զարգացնց ճոխ քրոմոկիկ մաս մը ուր մանրատառ 40 էջերով տրուած են Արուեստի նշմարներ, գրախօսականներ, միջազգային գրակ. շարժուձեւ, Հայաստանի եւ արտասահմանեան հայ մշակ. տարեթիւ, յոբելեաններ, կրօնական հանդիսութիւններ, մեր կորուստները եւլն. եւլն.:
Երկարաշունչ աշխատութիւններով իրենց ժամանակագրութիւնն են բերած Գ. Արք. Յովսէփեան, Յ. Օշական, Շ. Հան Պէրպէրեան, Կ. Զարեհան, Դ. Միսեան, Թարեան, Շ. Նարդունի, Հրաչ Զարդարեան, Ռուստանիկ, Վ. Էմինի, Եղիշէ Ա. Վազեան, Ն. Յարաքեան, Վ. Վանեան, Աբ. Սրապեան, Որբունի, Թ. Ադամեան եւլն.: Անտիպ էջեր՝ Մ. Վարանդեանէն, Սիպիլէն, Կոմիտաս Վարդապետ, Թէոդիկէն, Մատթ. Զարիֆեանէն, Թարգմանաբար՝ Փօլ Վալերի, Փրոֆ. Վիքտոր Պաշ, Անուրէ Սիւարէս, Լ. Ալդրէեա:
Հատորը կ'արժէ Ֆրանսա, Սուրիա եւ Պալքաններ 30 Ֆր., արտասահման՝ թղթատարական կէս սակ ունեցող երկիրներ 35, իսկ լրիւ սակագին 40 Ֆր.: Դիմել Հ. ԲԱԼՈՒԵԱՆԻ, 1 rue de l'Aqueduc, Paris (10):

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Հայ Ազատ Արուեստագէտներու Միութեան կողմէ, 18 Փետր. հինգշաբթի երեկոյ ժամը ճիշտ 9ին, Café Voltaireի մէջ, Place de l'Odéon, մէթրօ Օտէոն: Կը խօսի Պ. Zdanevitch, նիւթ՝ Les édifices circulaires de l'Arménie: Նկարներու ցուցադրութիւն շարժաճկարով:

Docteur KOGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
Կը գարմանէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տոդոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ: Կ'ընդունի հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6: 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, Seine

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ԲԱԶՄԱՄԵԱՅ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻԻՆ
Տնօրէնութեամբ ծանօթ ատամնաբոյժ ՀՕՇԵԱՆի,
Մասնակցութեամբ դարմանումի մասնագէտ Dr. PERRINի,
ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ ԴԻՆԵՐ ԵՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ,
Խնամեալ աշխատութիւն ատամնաշարներու եւ ոսկի գուռօմներու:
կիրակի գատ ամէն օր ժամը 2էն մինչեւ 8
12 Rue Richomme, Paris, Métro Barbès

Bonne Nouvelle
Պատիւ ունիմ ծանուցանելու յարգելի յաճախորդներուս որ
2 Rue des Chaufourniersի գերձակատունս փոխադրուած է՝
15 Boulevard Bonne Nouvelle, Paris (2), (Բ. յարկ)
Tél. Gutenberg 93—70
Ցարգանքներով
ՍԱՆԱՏՐՈՒԿ ՆԱԼՊԱՆԴԵԱՆ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton : 52 - 78
Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցի կերակուրներ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլաւակ բրգեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու եւլն.ի համար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան դրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.
փափաքողներու կը դրկենք կերպատներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9).7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-8

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
Կը ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գաւառ, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Ակնարկ գաւառ, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի, ընկերութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւառներու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 Ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մարիս 1էն Նոյեմբեր 15

Այս վերջինները, պարբերական ինքնաշարժութեամբ գոյնզգոյն ապակիներու համաժամանակ լուսաւորութիւնով ցայտուն ջուրերը ներդաշնակօրէն պիտի երազեն: Առանք ամրոց – ջուեմամբ պիտի զեկավարուին կեդրոնական գետեղուած ջրաելեկտրական մեքենաներով մը, ծածկուած ջրաթաղ խողովակներուն ներքնախոխոնիներուն տակը, ուր բոլոր գործողութիւնները ինքնաշարժութեամբ պիտի կատարուին:

Եզական հանդիսաւորութիւններ ունենք պիշերային խորհրդաւոր լուսաթեան մթացած առանձնաշնորհեալ քաղաքի մը պատրանքը պիտի տան:

Կառքերու վառնգաւոր խաչաձեւումներէն խուսափելու համար — որ առէպ արկածներու եւ անհաճելի խըճողումներու տեղի կուտար, եչնայի կամուրջին առջեւէն եւ Թօքիոյի քարափին տակէն ինքնաշարժերու եւ կառքերու յատուկ սուրերկրեայ անցք մը փորուած է: Ան խորունկ խրամով մը կը մխրճուի հողին տակ, 14 մեթր լայնութեամբ որուն սպասարկութիւնը այժմէն դիւրացուցած է երթեւեկը:

Եչնայի կամուրջը, Թրօքատէրոյի բլրակին սաորոտէն Սէն գետին վրայ ձգուած է, իսկ իր սռնակը կը համապատասխանէ էյֆէլի աշտարակին առանցքին:

Յուցահանդէսներուն գլխաւոր չէնքերը, վերոյիշեալ կամուրջին շուրջը կուտակուած ըլլալով, անոր լայնութիւնը անբաւարար նկատուած էր: Այդ պատճառաւ ալ իր լայնքը 35 մեթրի հասցուցին: Այնպէս որ, անոր կողմնակի մայթերուն իւրաքանչիւրը ներկայիս 6.50 մեթր լայնութիւն ունին, իսկ կեդրոնական խճուղին 22 մեթր կը չափէ:

Քաղաքակերթութեան կարեւոր գործ մը որ, ցուցադրութիւնէն վերջն ալ մեծապէս պիտի դիւրացնէ փոխադրական եւ առեւտրական սպասարկութիւնները:

ՕՏԱՐ ԱԶԳԵՐՈՒ ՏԱՂԱԻԱՐՆԵՐԸ

Պատուոյ լատպոյն եւ կեդրոնական տեղը սահմանուած է օտար պետութիւններու չինութեանց:

Քառասունէ աւելի ազգեր արդէն իրենց մասնակցութիւնը բերած են, որոնց պալատները Սէնի երկու ափ – տափներուն վրայ պիտի տարածուին. եչնայի կամուրջին հանդիպակաց կողմն ի վեր: Մէկ մասը դէպի Թրօքատէրոյի բլրակին սաորոտը, իսկ միւսը էյֆէլի աշտարակին առջեւը:

Կանոնաւոր իրենց ծաւալով եւ պէսպիսի իրենց մանրամասնութեանց մէջ՝ այս վաղանցուկ պալատները վերութեամբ պիտի չկրնային Սէնի գետը, որուն թումբերուն եւ քարափներուն կարգաւոր աստիճանաւորութիւն մը հեշտալի եղեւնչներ պիտի ստեղծէ հանրութեան:

Բացօթեայ ցուցադրութիւններ սարքելու համար, իւրաքանչիւր չէնք իրեն յարակից զարաստաններէն և ինքնայատուկ ծաղիկներով զարդարուած պարտէզները պիտի ունենայ, որոնց գլխաւոր այլազանութիւնը ճարտարապետական ոճին մէջացած՝ ակնահաճոյ տեսարաններ պիտի պարգեւէ:

Այս զանազան նիւթերէ չինուած տաղաւարները, ըստ իրենց դրաւած մակերեսին ցած պիտի ըլլան, այսինքն համեմատաբար հորիզոնականծաւալով, որպէսզի բազդատմամբ էյֆէլի աշտարակին ուղղահայեաց դիրքին աւելի ազդեցիկ հակադրութիւն մը ներդործեն դիտողին վրայ:

Հոս յիշենք որ ռուսական տաղաւարին մէջ, մենք ալ մեր կարգին մեր երկրի արդիւնաբեր արտադրութիւնները տեսնելու եւ թերեւս ճաշակելու բախտը պիտի ունենանք:

ԿՐՕՆ ԶԱԼԸԳԵԱՆ
(Շար.) (5)

Ի գիտութիւն Կրնոպոլի հայ հասարակութեան կը ծանուցուի թէ Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Կրնոպոլի հնթակոմիտէին եւ աջակցութեամբ հայրենակիցներու բացուած է Մուրատ Ակումբ - Դրադարանը, որ ներկայիս ունի 60 կոտոր գիրքեր:
Շաբաթական 1 վարձք 1 Ֆրանք:
Կը խնդրուի կազմակերպութիւնները, հեղինակներէ եւ անհատներէ օժանդակել Գրադարանիս ճոխացման: Գիրք ստանալու համար դիմել Պ. Տ. Սողոմոնեանի, 20, rue de la Plaine, St. Martin d'Hères, Isère:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԱՐՄԵՆՈՒՇ
(Տուած հայկ. եղեռնի դրուագներէն)
ՂԵՒՈՆԴ ՄԵԼՈՅԵԱՆԻ
La Société des Amis de l'Instruction հիմնած գրական մրցումին մասնակցող ճօճանասուն հեղինակներու մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՑԱՆԱԿի արժանացած է այս երկին Ֆրանսերէն բնագիրը: ՀԱՅ ԲԵՄԻ ՀԱՄԱՐ ՎԵՐԱՄՇԱԿՈՒԱԾ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ԿՈՂՄԷ: Նիւթին արժանի ղեղ տպագրութեամբ հատոր մը: Գին 7.50 Ֆրանք: Գիտել տպարան եւ. Արմէն եւ ընկ. 39 rue Saint-Savournin, Marseille, եւ գրատուն Շրանտ—Սամուէլ, 51 rue Mr. Perince, Paris (6):

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ
Յաւակայիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի 18 Փետր. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales մէջ, 2 rue de Lille, Paris.
Դասախօս՝ Պ. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ
Նիւթ՝ Արփիար Արփիարեան

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MERCREDI
17 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3348

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՍՆԱՄԷՋ ՅԱՒԱԿՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անոնք որ կարդացին Ամերիկայի ռամկավար օրկանին տեսութիւնները՝ «Ներքին ճակատ»ի մասին, անշուշտ ալ ի բերան մնացին :

Արդարեւ, «Պայքար» իր կուսակցութեան վերապահելով ա-մէն առաքինութիւն, — ե՛ւ հայրենասիրութիւն, ե՛ւ գործելու կարողութիւն — միայն եւ միայն անոր կը վստահի «ազգային ճակատ» կազմելու առաքելութիւնը :

— « Այսօր, մեր բաղձանքն է շօշափելի եւ դրական գործունէութեան համար հաւաքել եւ գործակցութեան մղել, Դաշնակցութենէն եւ պոլշեւիկներէն դուրս մնացած բոլոր ազգային ուժերը, կազմակերպութիւնները եւ մարմինները, անոնց գործունէութեան համար ունենալ որոշ ծրագիր մը, յստակ ու մեկին նպատակներ՝ ա՛յնման Հայաստանի որեան գաղութային գործունէութեան համար,— գործունէութիւն որուն չեն կրնար մասնակցիլ Դաշնակցականը եւ գումիւնիստը» : (30 յունուար) :

Այս ծրագիրը աւելի քան մէկ չէշտով մը կը բանաձեւէ սմսեղուկ աշխատակից մը, որուն յօդուածին առաջին մասը միայն ունինք աչքի առջեւ :

Անոր խորագիրն իսկ մարտակոչ մըն է, — «Ազգասէրներ բոլոր գաղութներու, միացէք Դաշնակցութեան եւ արտասահմանի հայ-մայնավարութեան դէմ » :

Բռածոյ յօդուածագիրը կարելի կը գտնէ «Սփիւռքի հայկական կեանքէն չէզոքացնել Դաշնակցութիւնը, ինչպէս որ ան չէզոքացուած է դէմ ամերիկահայ ազգային կեանքէն» : Իր կարծիքով, եթէ «խաղաղութիւն եւ համերաշխութիւն» հաստատուած է Ամերիկայի մէջ, պատճառը այս չէզոքացումն է :

— «Դժբախտաբար այս չարիքին հանդէպ վճռական կեցուածք չունեցան եգիպտոսի, Յունաստանի եւ այլ հայ գաղութները, թէ-պէտեւ իր գոյութիւնը , այդ գաղութներուն մէջ, այնքա՛ն աղէ-տալի եղած է, որքան Ամերիկայի մէջ» :

« ... Գաղութահայ ժողովուրդին համար խաղաղութիւն չկայ, ցորչափ մեր ժողովուրդը, այլեւ այլ նկատումներով, համերաշխութիւն կը խաղայ Դաշնակցութեան հետ եւ կը բռնէ անոր արիւնոտ ձեռքը » :

Պատկերը պարզուեցաւ բոլորիդ համար : Դիմամաղ չսիրէն աւելի տեղ տուինք արտասպումներուն, որպէսզի պատկերը դառնայ աւելի լուսաւոր եւ խօսուն :

Ինչպէս կը տեսնէք, ռամկավար թերթին խմբագրութիւնն ու աշխատակիցը համաձայն են հիմնական կէտին մէջ : Միայն թէ , մինչ խմբագրութիւնը որոշ հաւասարակշռութիւն կը պահէ, աշխատակիցը, ընդհակառակն, կը ցանկ որ միւս գաղութներն ալ Ամերիկայի պէս չեն չարժած :

Հիմա բարեհաճեցէք այս պատկերը բաղդատել միւս գաղութներու ռամկավարներու դիրքին, կամ բուն իրականութեան հետ :

Յունաստանի մէջ Ռամկավարները չատոնց բռնած են համերաշխութեան ճամբան, եւ կը թուի թէ չեն պղծացած :

Եգիպտոսի մէջ դեռ նոր փորձուեցաւ համերաշխութեան ձեռնարկ մը, Գահիրէի թեմական ընարութեանց առթիւ, եւ յաջողեցաւ : Ռամկավար թերթն իսկ այս երեւոյթը կոչեց «պատմական» :

Այստեղ, Փարիզի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ, եղած - չեղած ռամկավարները ամփոփուած են իրենց պատեանին մէջ, եւ չատ մը հարցերու առթիւ բռնած են համերաշխութեան ճամբան :

Սուրիոյ մասին ստոյգ տեղեկութիւններ չունինք, բայց դիտենք որ ռամկավարութիւնը ի վիճակի չէ չատ ալ գործօն դեր կատարելու եւ չի կրնար ընդդիմանալ ընդհանուր տրամադրութեանց :

Արդ, լոյսը Ամերիկայէ՞ն է որ պիտի ծագի : «Ճգեղ եւ աննախընթաց» պարահանդէսներու գոլորշիներուն մէջ, ոսքը գետնէն կտրած «արանց եւ կանանց ակումբնե՞ր»ն են որ կը վարեն ռամկավար կուսակցութիւնը :

Աւելի բաց խօսելով, այս մարդիկը ուրկէ՞ ստացան այդքան փքուն յաւակնութիւններ, «ազգային ճակատ» կազմելու համար իրենց սեփական ուժերով, որոնց քանակին ու որակը զաղտնիք չեն ո եւ է մէկուն համար, եւ որ եւ է գաղութի մէջ :

«Պայքար»ի խմբագիրները տեղեկութիւն չունի՞ն իրենց համբանքի եւ հմայքի մասին, Ամերիկայի մէջ թէ անկէ դուրս :

Չե՞ն դիտեր թէ, ամէն տեղ ալ, չարքէ աւելի «չէֆ» կը համբերեն, այն ալ մէկը միւսին ընդդիմադիր :

Չե՞ն լսած թէ՝ օրինակ Մարսէյլի մէջ, իրենց ընկերները խուսափելով կը խուսափին ազգային կեանքէն — նոյնիսկ թեմին ճառախօսելով կը խուսափին ազգային կեանքէն — եւ պարծանքով կը յայտարարեն այդ պարագան :

Տեղեակ չե՞ն Սուրիոյ եւ Լիբանանի, Ռումանիոյ կամ Իրաքի ազգային գործունէութեան ծալքերուն, անոնց մէջ կատարուած ազգային գործունէութեան ծալքերուն, անոնց մէջ կատարուած հիմնական աշխատանքներուն, կրթական թէ խնամատարական ճակատներուն վրայ թափուած ճիգերուն,— եւ իրենց մասնակցութեան աստիճանին կամ կարողութեան :

Եթէ բարեհաճէին այսպիսի հարցումներ ուղղել իրենք իրենց, պիտի չհամարձակէին տպագրութեան յանձնել այն ցնդաբանութիւնները որոնք սահմանուած են միայն էջերը մրոտելու եւ աչքերը մթագնելու :

Բայց այս բոլորին մէջ, մենք նորէն կը գտնենք մխիթարական պարագայ մը :

— Ռամկավարներն ալ արթնցած են : Անոնք ալ կը խոստովանին թէ գաղութները կը կարօտին լուրջ կազմակերպութեան , թէ «ազգային ճակատ» կազմել՝ չի նշանակեր դաւադրել Հայաստանի դէմ, թէ հայրենիքին բարեկամ չեն կրնար ըլլալ անոնք որ կը ձգտին պառակտել, կազմալուծել գաղութները եւն : Մէկ խօսքով , կը կրկնեն ճշմարտութիւնները որոնք տասը տարիէ ի վեր այնքան ուժգնօրէն կ'արձարծուէին Դաշնակցական մամուլին մէջ :

Մենք սրտանց կ'ողջունենք այդ սթափումը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԴԷՊԻ ՍՊԱՆԻԱ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԱՐԳԻԼՈՒԻ ԹԱՓԱԹ ԳԻՇԵՐ

Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնախումբը երկուշաբթի օր ժողով գումարեց, որոշեց յանձնարարել պետութեանց որ շարաթ կէս գիշերէն սկսեալ արգիլեն օտար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա : Միեւնոյն ատեն որոշեց որ մարտ 6էն սկսեալ հսկողութիւն կատարուի Սպանիոյ ցամաքային եւ ծովային սահմաններուն վրայ, արգիլելու համար զէնքի եւ ռազմամթերքի փոխադրութիւնը : Երկու որոշումներն ալ երկկ ենթարկուեցան բուն յանձնաժողովին հաւանութեան :

Այսպէս ուրեմն, ամիսներու ձգձգումէն վերջը, գործնական քայլ մը կ'առնուի, սահմանափակելու համար Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմը, հոգ չէ թէ եղրայրասպան կոտորածը չարունակուի Սպանիոյ մէջ : Լոնտոնի թերթերը կը գրեն թէ չէզոքութեան յանձնախումբը այլեւս չէր կրնար ձգձգել, որովհետեւ Ֆրանսական դեսպանը աղաչարարած էր թէ իր կառավարութիւնը պիտի հարկադրուի փոխել դիրքը, եթէ գործնական քայլեր չառնուին : Յանձնախումբը ժողով գումարեց լման չորս ժամ, ամէնէն առաջ լսելով Փըրանսական դեսպանին ճառը, որ կը չեշտէր թէ իր կառավարութիւնը ձանձրացած է ձգձգումներէն : Այս ճառը խոր տպաւորութիւն ձգեց : Բոլորը զարմացան երբ իտալական դեսպանն ալ ոտքի ելլելով, պահանջեց անմիջապէս նշանակել արգելքին գործադրութեան թուականը : Գերմանական եւ խորհրդային դեսպանները որեւէ առարկութիւն չբերին : Եւ որոշուեցաւ որ կամաւորներու առաքումը արգիլելու համար նախատեսուած միջոցները գործադրուին Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, Ս. Մ. Իութենեան եւ Իտալիոյ կողմէ՝ փետրուար 20ին (շաբաթ) : Անգլիա արդէն կը գործադրէ : Փորթուկալ որ եւ է յանձնառութիւն չստանձնեց այդ օրը, յայտնելով թէ հրահանգ չունի : Տրուած որոշումը պիտի հաղորդուի 27 պետութիւններ :

Կ'լսուի թէ Ֆրանսական դեսպանին ազդարարութեան տակ ծածկուած էր սպառնալիք մը, որուն համաձայն Ֆրանսա ի հարկին երկու զօրաբաժին պիտի ղրկէր Սպանիա, պատերազմը երկու չաբաթէն վերջացնելու համար, եթէ միւս պետութիւնները չդադրեցնէին միջամտութիւնը :

**** Վարչապետ Պ. Լէօն Պլում ունկնդրութեան ընդունելով իտալական դեսպանը, ցաւ յայտնեց իտալացի կամաւորներու առաքման համար : Այցելութիւնը կապ ունէր բոլորովին ուրիշ հարցի մը հետ : Իտալիոյ մէջ զարմանք պատճառած էր Պ. Լէօն Պլումի ճառին այն մասը թէ փարիզի ցուցահանդէսին յաջողութիւնը յարթանակ մը պիտի ըլլայ Ֆաչականութեան վրայ : Բայց եւ այնպէս վարչապետը օգտուեցաւ առիթէն, իր դիտողութիւնները յայտնելու համար :*

**** Կոհւները կը չարունակուին Մալակայի եւ Մատրիտի չրջանին մէջ : Երկու կողմերն ալ յաղթանակներ կ'աւետեն.— Սպանիական օդանաւ մը ռմբակոծեց երկու անգլիական մարտանաւեր, որոնք պատասխանեցին կրակ բանալով իրենց կարգին :*

Չor. Ֆրանիոյի թղթադրամներ Գերմանիոյ մէջ

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի դիւանագիտական խմբագիրը կը գրէ թէ Չոր. Ֆրանքոյի անունով թղթադրամներ տպուած են Գերմանիոյ մէջ եւ առաջին բեռը Սպանիա հասած է արդէն : Այս թղթադրամները տպուած են Լայփցիկի մէջ, առանց ոսկի երաշխաւորութեան, քանի որ Սպանիոյ ղրամատան ոսկիի պահեստը ղրաւուած է Հանրապետական կառավարութեան կողմէ : Թերթին տեղեկութեանց համաձայն ,Սպանիա փոխադրուած թղթադրամներու արժէքն է մօտ 2,500,000 մարք : Վճարումները կարդադրուած են «Ռօվակ»ի միջոցաւ,— Գերմանական կազմակերպութիւն մը որուն նպատակն է զարկ տալ Գերմանիոյ եւ Սպանիոյ առեւտուրին : Երկու երկիրներուն մէջեւ բոլոր գործառնութիւնները տեղի կ'ունենան այս կազմակերպութեան միջոցաւ, որով գերմանական կառավարութիւնը կրնայ մերժել որ եւ է պատասխանատուութիւն :

Ֆրանսայի ելմտական վիճակը

Տեղական չաբաթաթերթ մը կը գրէ թէ ոսկի ունեցողներուն ծախուած պատահարներէն գոյացած է միայն 1,500,000 անգլ. ոսկի (1,500,000,000 ֆրանք) : Տակաւին 6,000,000,000 ֆրանքի ոսկի պահուած կը մնայ երկրին մէջ :

Փրոֆ. Շարլ Ռիսթ, երբեմն անօրէն Պանք Օֆ Ֆրանսի եւ հեղինակաւոր անտեսագէտ, խստօրէն կը քննադատէ կառավարութեան ելմտական քաղաքականութիւնը՝ «Լ'Էօռօփ Նուվէլ»ի մէջ : Կ'ըսէ թէ Ֆրանքին արժեզրկման նպատակն էր Ֆրանսայի ոսկեդրամ գիները իջեցնել արտաքին աշխարհի մակարդակին եւ երկիր վերադարձնել փախած դրամագլուխը : Այս նպատակը իրագործուեցաւ փոքրաքանակ վաճառման գիներու բարձրացումով, «ինչ որ չատ չանցած մեղ պիտի դնէ արժեզրկումէն առաջ եղած վիճակին մէջ : Եթէ նեղկայ քաղաքականութիւնը չարունակուի, գիները պիտի չարունակեն բարձրանալ : Նպատակամատոյց միջոցներով դնելու կարողութիւն ստեղծելու դրութիւնը իմաստ չունի այլեւս, երբ ինքնաբեր պահանջ մը կայ աշխատանքի համար : Այդ պարզապէս կը ծառայէ աւելցնելու ելմտացոյցին բացը» :

Փրոֆ. Ռիսթ կը կարծէ թէ աշխատանքի ժամերու կրճատումը պարզապէս պիտի յանգի արտադրութեան գիներու բարձրացման եւ բանուորները պիտի ղրկէ աշխատավարձի յաւելման առաւելութիւններէն :

Իտալի եւ Արաբիոյ զինակցութիւնը

Արաբական մամուլը չերմապէս կը շնորհաւորէ Իտլ Սէուտը, որ անդամ չըլլալով հանդերձ Ազգերու Դաշնակցութեան, յանձն առած է ենթարկուիլ ուխտի տրամադրութեանց՝ միջազգային վէճերու կարգադրութեան համար : Երկու երկիրները Ազգաժողովին մէջ արձանագրելով անցեալ տարի կնքուած պաշտպանողական եւ յարձակողական զինակցութիւնը, յայտարարած են թէ կ'ընդունին նաեւ Փարիզի դաշնագրին տրամադրութիւնները : Թէեւ դաշինքը կը կոչուի «արաբական եղբայրութեան եւ զինակցութեան դաշնագիր», բայց կնքուած համաձայնութիւնը կը կազմէ ոչ միայն զինակցութիւն, այլեւ կ'ապահովէ երկու կառավարութեանց փոխադարձ աջակցութիւնը, ներքին խռովութեանց առեն :

Այս համաձայնութիւնը մեծ յաջողութիւն մը կը համարուի բրիտանական դիւանագիտութեան համար, ճիշդ այն պահուն երբ խռովայոյզ վիճակ մը կը տիրէ Պաղեստինի մէջ : Առանց կարգադրելու կարգ մը ցեղերու բոլոր քաղա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆԱՍՆԱԿԱՆ

— Ո՛չնչացնել հայրենիքը վաճառքի հանող սրիկաներին :

— Անխնայ բնաջինջ անել հայրենիքի դաւաճաններին :

— Ո՛չնչացնել տրոցկիստական վոհմակը :

— Ո՛չ մի զիջողութիւն ֆաչիզմի դործակալներին :

— Ամենախիտ պատիժ հայրենիքի դաւաճաններին :

— Վարձկան մարդասպանները պէտք է ոչնչացուին :

— Կտրել սիրելի առաջնորդի դէմ բարձրացող ձեռքը :

— Ձգմել լիժերին :

Այս մահաչռնիչ բացագանչութիւնները կը գաղեմ «Խորհրդային Հայաստան»ի յունուար 26ի առաջին էջէն :

Բոլորն ալ խորագիրներ են, հաղորդելու համար ծուլածոյ բանաձեւերը՝ Հայաստանի մէջ գումարուած ժողովներու :

Հարցը կը վերաբերի Մոսկուայի վերջին դատավարութեան, որուն հետեւանքով 13 հոգի գնդակահարուեցան, չորս հոգի ալ բանտարկութեան դատապարտուեցան, առ այժմ :

Այս բանաձեւերը «մուէարկուած» են դատավարութեան առաջին օրն իսկ, հետեւողութեամբ Մոսկուայի, թեւ տալու համար դատաւորներուն , դատավճիռէն օրեր առաջ :

Բանաձեւ մշակելու համար երեւանի մէջ երկու օր ժողով գումարած են բանուորները, խորհրդային մտաւորականութիւնը, ուսանող երիտասարդութիւնը եւ Հայաստանի բոլոր աշխատաւորները :

Ցետոյ կարմիր բանակի մարտիկները, հրամանատարները եւայլն :

Ապա կաշեգործարանի բոլոր բանուորներն ու պաշտօնեաները : Այստեղ ալ՝ վարդանեան կրակ տեղալով կ'ազդարարէ դարարէ .

— «Պատմութեան մէջ չտեսնուած ստորնութեան եւ գարշելիութեան հասած այս սրիկաները ցանկանում էին մեր երկրում վերականգնել կապիտալիզմը . սակայն այդ նրանց երբեք չի յաջողուի » :

Նոյն շանթահարիչ ազդանշանը՝ հանրակառքի ակումբին մէջ .

— «Գնդակահարել սիրելի առաջնորդի դէմ իրենց սեւ ձեռքը բարձրացնող սրիկաներին, գերման - ճապոնական լրտեսներին » :

Եւ այսպէս ամէն տեղ, Լէնինգրատ, կիրովական, բոլոր հաղաքներուն եւ գիւղերուն մէջ :

Բառերու ուժգնութիւնը կ'աճի ժողովէ ժողով եւ ճառախօսէ ճառախօս :

Ահա կարի գործարանի բանուորներուն ներկայացուցիչները, մէկ բերան .

— « Ոչնչացնել, բնաջինջ անել մեր կուսակցութեան, մեր սիրելի առաջնորդի, մեր սոցիալիստական հայրենիքի ու մեր ազատ ժողովուրդներուն դէմ հրէշաւոր դաւեր նիւթող՝ ֆաշիզմի ստորնաբարշ վարձկաններին» :

— « Թող գիտնան ֆաշիզմի վարձկան շները, տրոցկիստական - գինովիեւական վիժուածքները...

Երբ Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը՝ *Փրաւտան*, Սթալինի երէկուան խորհրդատուն՝ հռչակաւոր հրապարակագիր Ռատէբը կը կոչէ « արական սեռի պռոնիկ», շատ մի տեսնէք երեւանի մէջ արտասանուած յիշոցները :

Եթէ «Փրաւտա»ն թղթակից մը ղրկած բլլար Ապարան կամ Լէնինգական, անշուշտ աւելի պատկերալից կ'ինամար :

Ոչինչ, երբ վազը ներկայ խմբագիրը թաւալգոր իյնայ, իր կարգին , յաջորդը իրեն համար կը գործածէ մնացեալը, ի հարկին թուրբերէնով եւ թաթարական արտասանութեամբ :

ՎԱՀԷ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱԽԻԽԵԱՆԻ ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ

Նիսէն Պ. Գարեգին Խոսրովեան կը գրէ մեզի .—

Հոս ոչ ոք կը սպասէր այս անակնկալ կորուստին : Դեռ քանի մը օր առաջ վարպետը քալլառողջ էր, երբ յանկարծ հիւանդացաւ եւ հակառակ բժշկական բոլոր խնամքներուն, հակառակ իր տաղանդաւոր եղբօր՝ Բժ. Մախսխեանի ջանքերուն, կարելի չեղաւ զայն փրկել անողոք հիւանդութենէն : Եւ, խստօրէն մտերիմ չրջանակի մէջ տարինք հողին յանձնեցինք մեծ ծովանկարիչը, որ գեղարուեստի պատմութեան մէջ իր տեղը պիտի ունենայ Վինչիներու, Գոռ - ոչժներու, Տավիտներու եւ Այվազովսքիներու կարգին :

Տեղական մամուլը, ինչպէս միշտ, իր մահուանը առթիւ ալ գիտցաւ յարգանքը մատուցանել անոր մեծ տաղանդին : Կենսապրականներ նուիրուեցան իրեն ուր չմոռցան նկարագրել նաեւ՝ համեստութեան տիպար, վերջին ծայր բարի եւ ազնիւ մարդը :

**** Երկկ ատացանք Նիսի թերթերը, մեր թղթակցին եւ երկու բարեկամներու միջոցաւ : Բոլորն ալ ցաւով կը հաղորդեն հռչակաւոր ծովանկարիչին մահը եւ կ'աւելցնեն թէ ողբացեալ արուեստագէտը կատ բրած էր որ իր յուղարկաւորութիւնը կատարուի բացարձակապէս մտերմական չրջանակի մէջ եւ մահուան լուրը հաղորդուի թաղումէն վերջը : «Այս կամքը յարգուեցաւ իր ընտանիքին եւ մեր՝ «Փըթի Նիսուա»ի կողմէ, որ հինգշաբթի օրէն ի վեր դիտէր տխուր լուրը » :*

Մախսխեան ծնած էր 1869 մայիս 31ին, Տրապզոնի մէջ : «Լ'Էքլէռէօ որ Նիս» Մախսխեանի լուսանկարն ալ հրատարակած է : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

«Յ. Հայաստանի խմբագիրը նորէն փոխուած

Երէկ ատացանք ծրար մը «Խորհրդային Հայաստան», յունուար 12էն 30 : Ինչպէս կ'երեւայ, Երեւանի պաշտօնաթերթին խմբագրութիւնն ալ մաքրագործման ենթարկուած է : Եղ. Զուբար, որ պատասխանատու խմբագիր նշանակուած էր Ա. Խանջեանի սպանութենէն վերջը, այլեւս չերեւար յունուար 20էն ասդին, թերթին Դ. էջի տակը : Իր անունին տեղ կ'երեւայ Մ. Դաւթեան, « ի տեղի պատասխանատու խմբագրի » :

Զուբարի խմբագրած վերջին թիւն է յունուար 19, ուր կ'երեւայ «Փէէքէոն» մը, «Ջան բիւրոկրատիզմ» : Արդեօք այս երգիծա՞նքը կերաւ իր գլուխը :

ՉԵԿԱՑԻ ՆԱԽՈՐԴ ՊԵՏՆ ԱԼ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ

Վարչապետն կը հետապրշտէ թէ ձերբակալուած է Եակոտա, Չեկայի նախորդ պետը, ամբաստանուած ըլլալով իբրեւ մեղսակից հակահեղափոխական գաւադրութեան մը եւ գաւաճանութեան ընդդէմ Սթալինի :

Ինչպէս կը յիշուի , այս մարդն էր որ «երեւան հանեց» Զինովիեւ - Քամենեւի եւ ընկ. գաւադրութիւնը, 16 հոգի գնդակահարել տալով (1936 օգոստոս) : Ցետոյ չանկարծ քշուեցաւ, կոչուելով երկրորդական պաշտօնի մը եւ իրեն յաջորդեց Եէժով :

— · —

500 ՍԱՓԻՉՆԵՐ Տուռս փողոցին մէջ չարձակելով մրցակից սափրիչի մը սրահին վրայ, տակն ու վրայ ըրին զայն եւ կոտրտեցին ապակիները : Այս առթիւ ոստիկան մը վիրաւորուեցաւ փորէն : Յարձակողները կը գտնուին թէ իրենց մրցակիցը օրինական սակացոյցէն աժան կը բաներ խանութը, պահելով 20 աշխատաւորներ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Հասարակ է, որ Մուսալեռի ղեկավարները ոչ միայն ինքնապաշտպանութեան կռիւներուն մէջ, այլ նաեւ ամբողջ ժողովուրդին առջեւ ունէին «ինչո՞ւ» հարցումը։ Ինչո՞ւ ձգեցին հայրենի հողերը եւ գացին ուրիշ տեղ մը մահուան դիմաւորելու։ Ինչո՞ւ չհետեւեցան ուրիշներուն, որոնք ենթարկուեցան թուրքերուն եւ ապրեցան։ Ինչո՞ւ ընտրեցին ամենադժուարը, ամենավտանգաւորը։ Ինչո՞ւ ամբողջ ժողովուրդ մը ենթարկեցին ամենասարսափելի տառապանքներու։ Ինչո՞ւ...

Ամէն մէկ հարցում, որ ուղղուած էր Մուսալեռի հերոսներուն, ունէր իր պատասխանը։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԻՍՏԻ ՄԱՍԻՆ

Հայկական Սովետական գրողների միության աշխատավոր կոմիտեի նիստը տեղի ունեցավ 1937 թ. հունվարի 14-ին։

Նիստում քննության առնվեցին հետևյալ հարցերը.

1. Հայկական Սովետական գրողների միության աշխատավոր կոմիտեի տեղեկագիրը։
2. Հայկական Սովետական գրողների միության աշխատավոր կոմիտեի ընտրությունները։
3. Հայկական Սովետական գրողների միության կանոնադրության փոփոխությունները։
4. Գրական հանդեսի հարցը։
5. Գրական հիմնադրամի հարցը։
6. Գրական խմբակների հարցը։
7. Գրական քննադատության հարցը։
8. Գրական կապերի հարցը։
9. Գրական տարբեր հարցեր։

Նիստին ներկա էին 90 հոգի։

Նիստը բացեց և նախագահեց Ա. Ս. Ներսիսյանը։

Նիստի քարտուղար ընտրվեց Ա. Ա. Ղազարյանը։

Նիստի օրակարգի առաջին հարցի վերաբերյալ զեկուցեց Ա. Ս. Ներսիսյանը։

Զեկուցողը նշեց, որ Հայկական Սովետական գրողների միության աշխատավոր կոմիտեի տեղեկագիրը ընդգրկում է 1926 թվականից մինչև 1936 թվականի վերջը ընկած ժամանակամիջոցը։

Զեկուցողը նշեց, որ 1926 թվականին Հայկական Սովետական գրողների միությունը ունեցել է 147 անդամ, իսկ 1936 թվականի վերջին՝ 170 անդամ։ Միության անդամների թիվը 1926 թվականից ի վեր աճել է 23 անձով։ Միության անդամների թվի աճման տեմպերը ցույց են տալիս, որ 1926 թվականից մինչև 1930 թվականը միության անդամների թիվը աճել է 33 անձով, 1930 թվականից մինչև 1933 թվականը՝ 19 անձով, 1933 թվականից մինչև 1936 թվականի վերջը՝ 23 անձով։

1926 թվականին միության կազմում եղել են 3 գրականագետներ, 1930 թվականին՝ 5, 1933 թվականին՝ 7, 1936 թվականին՝ 12։ Գրականագետների թվի աճման տեմպերը ցույց են տալիս, որ 1926 թվականից մինչև 1930 թվականը գրականագետների թիվը աճել է 2 անձով, 1930 թվականից մինչև 1933 թվականը՝ 2 անձով, 1933 թվականից մինչև 1936 թվականի վերջը՝ 5 անձով։

Միության անդամների մեջ կան նաև գրականագետներ, որոնք ունեն գիտական աստիճան։ Այդպիսիք են՝ Ա. Ղազարյանը, Ա. Ներսիսյանը, Ա. Ալազանը, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Ղանալանյանը, Ա. Աբրահամյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը։

Միության անդամների մեջ կան նաև գրականագետներ, որոնք ունեն գիտական աստիճան։ Այդպիսիք են՝ Ա. Ղազարյանը, Ա. Ներսիսյանը, Ա. Ալազանը, Ա. Ղարիբյանը, Ա. Ղանալանյանը, Ա. Աբրահամյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը, Ա. Ղարագյոզյանը։

Զեկուցողը նշեց, որ

քական մրցակցութիւնները, արաբական եղբայրութեան դաշինքը մեծապէս կը նպաստէ Արեւելքի խաղաղութեան պահպանման: Ներշնչուած՝ Լոնտոնէն, այս համաձայնութիւնը պսակումն է քան տարիէ ի վեր թափուած ճիգերուն, որոնց սկիզբը դրաւ դնդ. Լօրէնս :

Դաշնագիրը կը արամադրէ ամէն դիւրութիւն ընձեռել Եմէնի, որպէսզի միանայ համաձայնութեան: Արդէն մանուկ յօդուածով մը դաշինքը բաց կը ձգուի բոլոր արաբական երկիրներուն համար: Պայմանաժամն է տասը տարի, բայց կրնայ երկարաձգուիլ :

Կաթոլիկ եկեղեցին կը տրտնջայ Գերմանիոյ մէջ

Կիրակի օր անհամար բազմութիւն մը խռնուած էր Միւնխէն Ս. Միքայէլ եկեղեցին, իր հաւատարմութիւնը յայտնելու համար արքեպիսկոպոս Ֆաուլհապէրի, Պապին թագադրութեան 15րդ տարեդարձին առթիւ: Արարողութիւններէն վերջը արքեպիսկոպոսը քարոզ մը խօսելով, բացէ ի բաց քննադատեց կառավարութեան քաղաքականութիւնը. ըսաւ թէ կառավարութիւնը դրժած է 1933ին Վատիկանի հետ կնքուած պայմանագիրը (Քոնքորտատ), որ ստորագրուած էր կատարեալ ազատութեամբ: «Մինչ կառավարութիւնները լռութեան կրնան վճռահիլ Գերմանիոյ ղեկավարներու խօսքին կամ հաւատալ թէ Գերմանիա պիտի զոհած իր դաշնագիրը, երբ ազատօրէն ստորագրեց Գերմանիա պիտի զոհած իր դաշնագիրը, երբ ազատօրէն ստորագրեց թէ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Rédaction et Administration — Téléphone : Glacière 15 - 70
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵՒԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐՄԱՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ JEUDI 18 FÉVRIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3349

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԱՐԵՐԱՑԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻԻ

Ապստամբութիւնները հետեւանք են հալածանքի եւ բռնութեան: Կը ճնշես՝ կը պայթի:

Մրագրուած ըլլան թէ տարերային, ապստամբութիւնները կը յաջողին միայն այն ատեն, երբ իրենց հետ ունին զանգուած, գոնէ անոր բարոյական վարկը, եւ նշանախօսք մը հարազատ ու կենդանի: Այլապէս, եթէ բանակները իսկ հոսին կռնակէն, երկար չի կրնար տեւել հմայքը: Այն ատեն լուծ մը հաստատուած կ'ըլլայ ուրիշ լուծի մը տեղ, իր կարգին պայթելու համար, պատեհ ժամուն:

Երբ կը խօսինք փետրուար 18ի մասին, պէտք է միշտ աչքի առջեւ ունենանք անոր հիմնական պատճառը,— բռնակալութիւն մը սանձակոտոր եւ հարստահարութիւններ դազանաբարոյ, չատ մը պարագաներու մէջ՝ թրքաբարոյ:

Մնացեալը երկրորդական է: Ժողովուրդը գլուխ չի վերցներ լուծի մը տեղ ուրիշ լուծ մը հաստատելու համար: Ան առնուազն սպասանք, մեղմացում կը փնտռէ: Եւ անշուշտ հակառակ պարագան ալ կը նախատեսէ.— ձախողանք, վրիպում կամ յուսախաբութիւն: Ու կը նախատեսէ, նաեւ, հետեւանքները, նոյնիսկ յաջողեալ պարագային:

Որ եւ է ապստամբութիւն, ըմբոստացում կամ քաղաքացիական կռիւ մարզահանդէս չէ, վերջապէս: Բայց երբ դանակը ոսկորին հասած է, մարդիկ այլեւս չատ բարակը չեն փնտռեր:

Մահը աչք առած չէ՞ին անոնք որ կը կռուէին թրքական ահաբեկչական բռնակալութեան եւ քրոնիկ ջարդերուն դէմ, այլեւս չտեսնելով ուրիշ ճար, ոչ ներսէն, ոչ ալ դուրսէն:

Թող չըսեն թէ բանտարկութիւնները, աքսորները, դնդակահարութիւնները, հարստահարութիւններն ու օրէնքի կարգ անցած թալանները հալածանք ըլլալէ կը դադրին, եթէ գործադրուին խաչապաշտ կամ բոլշեւիկ բռնակալներու հրամանով, նոյնիսկ հարազատ եղբօր ձեռքով:

Տարիներ առաջ, ցարական իշխանութիւնը փորձեց կողոպտել Կովկասի հայ ժողովուրդին զպրոցական եւ եկեղեցական հարստութիւնները: Ուրիշ խօսքով՝ խորտակել անոր ինքնուրոյն կեանքը, մշակոյթը, ապագան և մէջտեղը ձգել միայն բանուոր հօտ մը:

Ժողովուրդը չհանդուրժեց, գլուխ վերցուց քրիստոնեա՛յ, խաչապա՛շտ, հայասէ՛ր Ռուսին դէմ, եւ արդարութիւն պահանջեց: Պահանջեց բոլոր միջոցներով: Եւ երբ ազերը, օրինական դիմումը, բոլոր պաշտօնական ձեռնարկները ձախողեցան, դիմեց միակ ելքին.— դիմադրութիւն եւ ինքնապաշտպանութիւն:

Եւ անոնք որ կը կարծէին թէ այս ժողովուրդը միայն վերը Աստուած, վարն ալ կաթողիկոս մը ունի, նախ փրփրեցան, յետոյ ցնցուեցան, ի վերջոյ տեղի տուին յորդահոսան ալիքին առջեւ:

Փետրուար 18ն ալ այսպէս պէտք է բացատրել, անկախ՝ իր կազմակերպութեան մանրամասնութիւններէն կամ ելքէն:

Ո եւ է մէկուն համար զաղտնիք չէ Հայաստանի առաջին կարմիր իշխանութեան ստեղծած կացութիւնը: Կատարեալ դժոխք, որուն առջեւ նոյնիսկ բոլշեւիկները սարսուռ զգացին: Եւ իրաւունք կը պնդեն թէ Թիֆլիսի մէջ իսկ ծրագրուած էր եա կանչել կարգ մը հայ բոլշեւիկ ղեկավարներ, երբ տեղի ունեցաւ ապստամբութիւնը:

Անհրաժեշտ չէ մանրամասնութիւնները յիշել, պատկերացնելու համար սարքուած արհաւիրքը,— այն ալ պատերազմի աւերներէն խորապէս ցնցուած, միշտ հալածական եւ հազիւ ոտքի կանգնած ժողովուրդի մը գլխուն:

Տառապանքը եւ յուսահատութիւնը աննկարագրելի խորութեան մը հասած էին մանաւանդ անոր համար, որ, չատերը եթէ ոչ փրկութիւն, գոնէ չօչափելի բարիք մը, ապրուստ մը կը սպասէին նորեկներէն, բայց տեսան ճիշդ հակառակը, — ահ ու սարսափ մը որ ամէնէն թեթեւ հակաբոլշեւիկն իսկ չէր կրնար երեւակայել:

Կարճ – դանակը ոսկորին հասած էր: Այս մասին վիճիլ՝ կը նշանակէ ոտքի տակ առնել ամբողջ ժողովուրդի մը տառապանքը:

Եւ արդէն, այն օրերուն, չկար որ եւ է հոսանք, որ դատապարտած ըլլար ըմբոստացումը: Ընդհակառակն, ամէնէն պահպանողականներն անգամ, ռամկավար - ժողովրդական, հայրենասիրական պարտականութիւն համարած էին կրակ ու բոց թափել եւ կամաւորներ հաւաքել:

Եւ իրողութիւն է որ բան մը փոխուեցաւ, այդ օրերուն, իրրեւ հետեւանք համաժողովրդական պոռթկումին:

Շարժումը ձախողեցաւ, ինչ որ զարմանալի չէ, նկատի առնելով պարագաները: Ի վերջոյ ռուսական կարմիր բանակն էր որ երեւան կ'արշաւէր, եւ ոչ թէ անոր ապաւինած հայկական խառնիճաղանճը:

Բայց եւ այնպէս, յուսակտուր ժողովուրդի մը ցասումը արձագանգեց մինչեւ Թիֆլիս եւ Մոսկուա, եւ Լէնինը ինք հարկ դատեց նոր մարզպան մը ղրկել Երեւան, չափաւորութեան եւ խոհեմութեան յորդորներով:

Ու կատարուեցան փոփոխութիւններ որոնք չունէ առնել տուին:

Ժողովուրդին ուզածը չէին այդ փոփոխութիւնները:

Կարելի էր ըսել թէ անոնք տեսակ մը հեղնութիւն կը կազմէին ժողովուրդի անյատակ տառապանքին եւ թափուած արիւնին առջեւ: Բայց եւ այնպէս, որոշ գոհացում տալու իրողութիւնն իսկ դատապարտութիւնն էր կատարուած սարսափներուն: Մոսկուան ինքն ալ հաստատեց թէ կարելի չէ անվերջ խաղալ անճար ժողովուրդի մը համբերութեան հետ:

Այսպէս պէտք է դատել փետրուար 18ի խորհուրդը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄԸ Կ'ԱՐԳԻԼՈՒԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ 27 ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ

Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնաժողովը երեքշաբթի օր վաւերացուց մասնաւոր յանձնախումբին ծրագիրը, որ կը տրամադրէր չաթէ կէս դիչերին սկսեալ արգիլել օտար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա: 27 պետութեանց պատուիրակները որոշումը անմիջապէս հաղորդեցին իրենց կառավարութեանց: Նոյնիսկ Փորթուկալ, որ կարգ մը վերապահումներ յայտնած էր, առարկութիւն չըրաւ Թուականի մասին:

Գալով Սպանիոյ ծովեզերեայ եւ ցամաքային սահմաններու հսկողութեան հարցին, դեռ չէ կարգադրուած, թէեւ յանձնախումբը առաջարկած էր այդ գործողութիւնն ալ կատարել մարտ 6էն սկսեալ: Մասնաւորապէս Փորթուկալ կը դժուարացնէ այս գործը, արժանապատուութեան խնդիր յարուցանելով: Եթէ ցամաքային հսկողութիւնը գործադրուի, միջազգային քննիչներ պիտի տեղաւորուին Սպանիոյ փորթուկալեան սահմանին վրայ: Փորթուկալ այս պարագան անարգանք մը կը նկատէ իր ազգային պատիւին համար, եթէ նոյն իսկ Ֆրանսա քննիչներ ընդունի իր հողին, իսկ Անգլիա՝ Ճիպրալթարի մէջ: Չէզոքութեան յանձնախումբը խորապէս ազդուած ըլլալով Լոնտոնի Ֆրանսական դեսպանին վերջին ազդարարութենէն, այլեւս տրամադիր չէ լսելու Փորթուկալի առարկութիւնները: Կ'ըսուի թէ մեծ պետութիւնները ճնշում պիտի բանեցնեն, որպէսզի համակերպի:

Մրագրուած հսկողութեան առթիւ, ամէնէն աւելի զործ պիտի բացուի Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ: Կ'ըսուի թէ Փորթուկալ ինքն իր գլխուն չի գործեր, այլ կը ներշնչուի Գերմանիայէն եւ Իտալիայէն: Բայց կը յուսացուի համոզել զայն, մարտանաւերու ցանց մը չարելով իր ծովեզերքին վրայ:

Ընդունելով արգիլել կամաւորներու առաքումը, իւրաքանչիւր պետութիւն իր մասին միջոցներ ձեռք պիտի առնէ, համաձայն երկրին օրէնքներուն: Անգլիա արդէն գործադրել սկսած է հին օրէնք մը, որ կը տրամադրէ բանտարկութիւն եւ ծանր տուգանք: Ֆրանսա դեռ մէկ ամիս առաջ քուէարկեց մասնաւոր օրէնք մը, որ կառավարութեան լիազօրութիւն կուտայ անհրաժեշտ պատիժները տնօրինելու: Տարակոյս չկայ թէ նորէն բազմաթիւ օտարական պատիժները տնօրինելու: Տարակոյս չկայ թէ նորէն բազմաթիւ օտարականներ միջոց պիտի գտնեն Սպանիա երթալու, իրրեւ կամաւոր: Բայց պիտի դադրի չոգենաւերով լեցուն կամաւորներու առաքումը ռուսական, գերմանական եւ իտալական նաւահանգիստներէն: Կ'ըսուի թէ աւելի քան 50,000 օտարականներ կը կռուին Սպանիոյ մէջ:

Ֆրանսայի ներքին նախարարութիւնը արդէն միջոցներ ձրագրած է, չաթէ գիչեր իսկ արգիլելու համար կամաւորներու մեկնումը Ֆրանքեւսպանիական սահմանագլուխէն: Հաւանական է որ հանրապետութեան նախագահը այսօր կամ վաղը ստորագրէ համապատասխան հրամանագիրը: Բացի սահմանային հսկողութենէն, Ֆրանսական ոստիկանութիւնը մօտէն պիտի հետեւի կամաւորներու վերադարձի կեդրոններուն, ամբողջ երկրին մէջ:

Օրինագիծ գիներու բարձրացման դէմ

Ազգ. անտեսութեան եւ ներքին գործերու նախարարները արդէն մշակած են օրինագիծ մը, որ խիստ միջոցներ կը տրամադրէ գիներու բարձրացման եւ չարաշահութեան դէմ: Օրինագիծը նախարարական խորհուրդին պիտի ներկայացուի այս չաբթու:

Մինչեւ հիմա նահանգային յանձնախումբերը տնօրինութիւններ կը կատարէին գիներու բարձրացման գործողութենէն վերջը: Օրինագիծին տրամադրութեամբ, այսուհետեւ անհրաժեշտ է նախ արտօնութիւն ստանալ, իսկ արտօնութիւնը պիտի տրուի միայն այն ատեն երբ օրինաւոր համարուի բարձրացումը: Մէկ խօսքով, կառավարութիւնը կը վերակենդանացնէ 1916ին գործադրուած օրէնք մը, որ մեւեռոյն ատեն կը ծառայէր զսպելու չարաշահութիւնը: Կառավարութիւնը պիտի ջանայ հսկողութեան տակ առնել մանաւանդ անհրաժեշտ նիւթերու գիները:

Օրինագիծը չատ խիստ պատիժներ կը նախատեսէ յանցաւորներուն համար: Ի հարկին հրապարակաւ պիտի յայտարարուի յանցաւոր առեւտրականին անունը, պիտի սահմանուի մէկ ամիսէն մէկ տարի բանտարկութիւն եւ 16էն մինչեւ 100,000 ֆրանք տուգանք (ոսկեդրամ): Միեւնոյն ատեն, կառավարութիւնը իր տրամադրութեան տակ ունի երկու միջոցներ, սանձելու համար գիներու բարձրացումը, 1.— Իջեցնել մաքսատուրքերը, 2.— փոփոխել բաժնեցուցակի դրութիւնը:

**** Երեսփ. ժողովը 217ի դէմ 365 ձայնով լիազօրութիւն տուաւ կառավարութեան, մաքսային տուրքերու կարգադրութեան համար:*

«Մարտագործուհի» Ծայր. Արեւելքի մէջ

Ծայր. Արեւելքի խորհրդային պաշտօնաթերթը, «Աստղ Աղաղակող ովկիանոսի», կը հաստատէ բազմաթիւ հրեայ զործիչներու ձերբակալութիւնը Պիրոպիճանի չրջանին մէջ: Այդ հրէական ինքնավար չրջանին նախագահէն զատ, ձերբակալուած են ուրիշ երեւելիներ, հետեւեալ ամբաստանութիւններով.— Ոճրային կապակցութիւն օտարներու հետ (անչուշտ Ճափոնցիներ).— Հրէական ազգայնականութիւն.—Քանդիչ գործունէութիւն փոխադրութեանց եւ կառուցումներու մէջ.— Խափանում Հրեաներու ներգաղթի՝ եւրոպական Ռուսիայէն Պիրոպիճան:

Խորհրդային իշխանութիւնը Պիրոպիճանի «Հրէական Տունը» հաստատեց 1928ին, մրցելու համար Պաղեստինի հետ որ Մոսկուայի համար կը կազմէ գինուորական խարիսխ մը բրիտանական աշխարհակալութեան: Շրջանին «անկախութիւն» չնորհուեցաւ Սթալինեան սահմանադրութեամբ: Թէեւ Պիրոպիճան նոյնքան ընդարձակ է որքան Ֆրանսա եւ ունի սքանչելի կլիմայ, բարեբեր հող, զեղեցիկ արօտավայրեր եւ անտառներ, ինչպէս եւ հարուստ հանքեր, հազիւ 8000 Հրեաներ հաւաքեցան երթալ հոն հաստատուիլ 1936ին: Հակառակ ապահարկութեան եւ լայն փոխադրութեանց, նախընթաց տարիներու մէջ ալ պատկերը աւելի փայլուն չէր:

Նոյնքան խիստ մաքրագործում կատարուած է նաեւ Սախալին կղզիին մէջ, ուր բազմաթիւ նախկին Թրոցքիականներ աքսորուած էին 1928ին:

— • —

ՕԴԱՆԱԻԱՃԻՆ ԹՂԹԱՏԱՐԸ կանոնաւորաբար պիտի բանի Անգլիոյ եւ Մ. Նահանգներուն միջեւ, յառաջիկայ նոյեմբերէն սկսեալ: Ամերիկեան կառավարութիւնը 150,000 անգլ. ոսկի յատկացուց իրրեւ նպաստ:

ՕՐը ՕՐԻՆ

ՄԱԽՈԽԵԱՆԻ ՇԻՐՄԻՆ ԱՌՋեւ

Մօտ 10 տարի առաջ, Մախոխեան ՅԱՌԱՋի խմբագրատունն էր եկած:

Թափանցիկ մարդու մը կը նմանէր, բիւրեղի նման թափանցիկ,— ինչպէս մարմին մը, որուն մէջէն կ'անցնին ճառագայթները՝ երբ արեւին բռնես: Ալեւորո՞յքը թէ արեւին հետ իր քարեկամութիւնը,— այդ գոյնը տուեր էին իրեն:

Առաջին իսկ խօսակցութենէն՝ հասկցայ, որ կը հետեւի ճորահաս սերունդին գրական փորձերուն,— պըսպղուն անուններու սիրահարը չէր: Ու դիտել կուտար, որ յետպատերազմեան հայ գրական սերունդը աւելի շատ նկարչական շնորհք ունի քան երաժշտական կամ իմաստասիրական:

Աւելի վերջ, Մեղեդիներու ընթերցումին առիթով կը գրէր.— Ահա նոր բանաստեղծութիւնը ամբողջովին ընկարչութիւն ու երաժշտութիւն դարձած:

Իրրեւ ՀԱՑ – ԲՈՑԺի ընթերցող, կը գրէր թէ բժշկութիւնը, այդ խոժոռ գիտութիւնը, բանաստեղծութիւն է դարձած կամ վէպ, ընթերցումը հաճելի:

Շատ կը սիրէր ՅԱՌԱՋը, անոր թարմութեան, երիտասարդութեան, աւշառատ արտայայտութիւններուն եւ գեղապաշտ խմբագրութեան համար: Վերջերս կը գրէր թէ Փարիզ պիտի գայ եւ երկու Շ.երուն արմատն պիտի բերէ երկու կտաւ իր ստեղծագործութիւններէն:

×

ՅԱՌԱՋի խմբագրապետը հին ծրագիր մը ունի.— Գաղութներուն, ինչպէս եւ Ֆրանսայի գաւառներուն նը – ուիրել մէկ մէկ բացառիկ թիւ, այդ թիւերուն մէջ դնելով հայ ժողովուրդը իր շինութիւններով, աշխատանքով, կազմակերպութիւններով եւ նիւթական ու մտաւորական աճումով, առատ նկարներով զարդարուած:

Անցեալ ամառ, երբ արձակուրդի գացի Մարսէյլ, միտս դրեր էի պատրաստել ՅԱՌԱՋի Մարսէյլի թիւը, յետոյ անցնիլ Նիս, այցելութեան երթալ մեր մեծ ծովանկարիչին, մեծարանքի թիւ մը պատրաստելու համար Մախոխեանի փառքով լեցուն:

Ծովը եւ բարեկամները տարին հովին տուին այդ ծրագիրս, — հիմա ո՛րքան կ'ափսոսամ, որ ուրիշ ժամանակի թողուցի այդ ծրագիրը:

×

Իրմէ նկարներ ունիմ, որոնք կը պատմեն սեռանչելի ներշնչումը մեծ տարերքին,— ծովո՛ւն, անեզրութեան, անհունութեան, հեղուկ երկնքին, խորհրդագեղ շարժումին, տարերային զայրոյթին:

Մենք, ցամաքի ժողովուրդ, ինչո՞ւ այսքան կը սիրենք ծովը: Հայկեան հանճարը, որուն բոցավառիլը թէո – դոսիոյ կամ Տրապիզոնի մէջ արկած մըն է եւ ոչ թէ հրաշք մը ցեղապատմական **enracinement**ի, չեմ գիտեր ին – չո՞ւ այսքան կը սիրէ ծովը, Այրարատեան բարձրաւանդակէն հեղեղի պէս վար կը թափէ, դէպի Միջերկրական կը հոսեցնէ իր ժողովուրդը:

Տնտեսական պայմաններու մղո՞ւմ միայն, ընկեր Մարբս:

Օ՛ զօրութիւնը իմացական քրոմիզիին, որ կենսարանական երեւոյթ մըն է անհունապէս փոքր աշխարհին մէջ, այլ հոգեբնախօսական երեւոյթ մը մարդկային պատմութեան մէջ,— անզսպելի եւ անտեղիտալի, մի՞թէ կը սխալիմ, ո՛վ պանծալի Քաղդէացիներ:

Բայց հայ ժողովուրդը կը սիրէ ծովը՝ ծաւի գոյնին գեղեցկութենէն ու ներշնչումէն անկախ, ծով անուանելով իր լիճերը, իր բանաստեղծներուն (Գողթանի գուսաններէն մինչեւ Ալիշան) երգել տալով ջուրերու բազմատրութիւնը, որովհետեւ ծովը երկուին է մտքին, խոյանին է իմացականութեան, թռիչքն է ստեղծագործ ուժին, ճիշդ ինչպէս կը ճախրէ, կը սաւառնի մրրկահաւը հորիզոնին անհունութեան մէջ:

Ո՞վ աւելի իրաւունք ունի, քան մենք, հոգիով ճախրելու, մտքով ազատ թեւարախումներ կատարելու՝ երբ բիրտ իրականութիւնը կապտած է մեզ:

Ծո՛վ, ծո՛վ, ծո՛վ,— խորան ազատութեան, խորհուրդ յաւիտենական հունութեան, ներշնչարան վերանորոգ ստեղծագործութեան, վկայարան ցամաքի ունայնութեանց, ըմպանակ լուսահեղեղի: Եւ արդ, դուն, մեծ նկարիչդ Մախոխեան, որ ծովուն փառքը պատմեցիր մեզի, ինչպէս երբեմն Գողթնցիք ծովուն երկունքը կ'երգէին մեր նախահայրերուն, ի՞նչ կ'ուսուցանես մեզի.

— Սիրել ստեղծագործութեան զգաստութիւնը, մտածմամբ խորասուզումը անհունութեան մէջ:

Եւ այն հաւատքը թէ կը վերստեղծուի՛ ինչ որ կը բանդուի, ինչպէս ծովը իր զայրոյթին մէջ կը խորտակէ, կը փշրէ քայց յետոյ կը շինէ աւելածուփ եւ արեւաշուքը մահիճը, ուր յաւերժահարսներ կը պառկին:

Ես այդ իմաստութիւնն է որ կը կարդամ գործիդ մէջ, Մախոխեա՛ն, մեծ արուեստագէտ:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՌՈՒՍԵՐՈՒ ՔԱՂԱՔ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐը
Տարագիրներու զինուորագրութեան մասին

Պ. Մակլաֆով, ռուս տարագիրներու կոմիտէին նախագահը, հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած է տարագիր երիտասարդներու զինուորագրութեան մասին, պատասխանելով «Փոսլէդնիա Նովոսթի» թերթին հարցումնե – րուն.—

« 1923ի օրէնքը, որ կրկնուեցաւ 1928 մարտ 31ին, կը տրամադրէր զինուորական ծառայութեան կանչել, համապատասխան նոյն դասի Ֆրանսացիներու բոլոր անոնք որ կ'ապրէին Ֆրանսայի մէջ եւ որ եւ է պաղութեան (հպատակութիւն) չէին պատկաներ: Օրէնքին համաձայն անոնք պիտի ծառայէին « օտար դունդերուն» մէջ: Բացառութիւն կ'ըլլար անոնց համար (համաձայն 12 յօդուածի), որոնք ցանկութիւն կը յայտնէին հպատակ դառնալու:

Երբ այդ օրէնքը հրատարակուեցաւ, մեզմէ ո եւ է մէկը չէր մտածեր թէ պիտի զործադրուէր մեզի հանդէպ: Խորհրդային իշխանութիւնը տակաւին չէր ճանչցուած եւ մենք կը կոչուէինք Ռուսեր: Մինչեւ 1935 ռուս տարագիրները ոչ միայն ենթակայ չէին այդ օրէնքին տրամադրութեանց, այլեւ եթէ ուզէինք կամաւորապէս մտնել Ֆրանսական բանակին մէջ, մեզ կը մերժէին, համաձայն 3րդ յօդուածի առաջին կէտին, որ կ'ըսէ թէ խաղաղութեան ատեն Ֆրանսական բանակին մէջ կրնան ծառայել միայն Ֆրանսացիները եւ հպատակ դարձած օտարները: 1935 դեկտեմբեր 4ին միայն հրատարակուեցաւ զինուորական նախարարին բացատրականը, որով ռուս տարագիրները եւս նկատուեցան «հպատակութիւ չունեցողներ» եւ այդ պատճառաւ ենթակայ զօրակոչի:

Հետաքրքրականը եւ հրահանգիչը այն է, որ սոյն բացատրականին պատճառ դարձած են երկու ռուս զաղթականներ: Անոնք դիմած են զինուորական նախարարին, փափաք յայտնելով մտնել Ֆրանսական բանակին մէջ եւ չեն ընդունուած իրրեւ օտարականներ: Ասոր վրայ անոնք բացատրած են թէ իրենք «ազգութիւն» չունին եւ ուրեմն ենթակայ են 1928ի օրէնքի տրամադրութեան: Այս առիթով զինուորական նախարարութիւնը հարցում ուղղած է արտաքին

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍԱՍԿԱՆՑԻ ՀԱՅՈՒՀԻՆ ԿՈ ՀՈՎՈՒՀՎԱ ՅՈՍԻՖԻՍԻ ՊՐՑԲԱԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Պետերբուրգ, 4 (17) Մարտի։

Ինչպէս կը հաղորդեն Ս. Պետերբուրգի թերթերը, Ս. Սինոդի Ընդհանուր Ժողովը, որ հաւաքուած էր Մարտ 1-ին, Ս. Սինոդի Նախագահ Մետրոպոլիտ Վլադիմիրի նախագահութեամբ, քննութեան առած է եղած է Ս. Սինոդի Ընդհանուր Ժողովի Ներկայացուցիչ Գերապատիւ Եպիսկոպոս Սամուէլի զեկուցումը Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան մասին։

Ժողովը, ուսումնասիրելով զեկուցումը, ինչպէս նաեւ Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդին ներկայացուցած տեղեկագիրները, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

ՓՈՐՁԱՐԱՐ ԼԱՒՆԱՑՆԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՍՑԷ

Ամէն օր առաւօտեան կ՚ելլայ

Ս. Պետերբուրգ, 4 (17) Մարտի։

Ինչպէս կը հաղորդեն Ս. Պետերբուրգի թերթերը, Ս. Սինոդի Ընդհանուր Ժողովը, որ հաւաքուած էր Մարտ 1-ին, Ս. Սինոդի Նախագահ Մետրոպոլիտ Վլադիմիրի նախագահութեամբ, քննութեան առած է եղած է Ս. Սինոդի Ընդհանուր Ժողովի Ներկայացուցիչ Գերապատիւ Եպիսկոպոս Սամուէլի զեկուցումը Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան մասին։

Ժողովը, ուսումնասիրելով զեկուցումը, ինչպէս նաեւ Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդին ներկայացուցած տեղեկագիրները, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

Ժողովը, ուրախութեամբ ընդունելով Հայոց Եկեղեցւոյ Ս. Սինոդի ներկայացուցած տեղեկագիրները, որոնք կը վկայեն Հայոց Եկեղեցւոյ ներկայ դրութեան բարգաւաճ վիճակը, գտած է, որ Հայոց Եկեղեցին, ունենալով իր ներքին կազմակերպութեան մէջ ամենայն կարգադրութիւններ, որոնք կը համապատասխանեն Ուղղափառ Եկեղեցւոյ ոգիին, ինքնուրոյն կերպով կը կատարէ իր առաքելական պարտականութիւնները։

ՓՈՐՁԱՐԱՐ ԼԱՒՆԱՑՆԱԾ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅ ՄԱՄՈՒԼԻ ՀԱՍՑԷ

Ամէն օր առաւօտեան կ՚ելլայ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԻ ՀԻՆԳԱՄՅԱԿ

(ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՀԱՐՅՈՒՐԱՆԻ)

— o —

Ա. Ե. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՂ

Ծնվել է 1869թ. Էջմիածնում։ Ավարտել է Գևորգյան ճեմարանը։ 1891 թ. հրատարակել է իր առաջին պատմվածքը։ Ստեղծագործական ակտիվ գործունեություն է ծավալել 1895 թ. հետո։ Գրել է ավելի քան 30 պատմվածք, վեպ, դրամատիկական երկեր։ Ստեղծագործական ժառանգությունը հարուստ է ազգային կյանքի, ժողովրդի բարքերի, սովորությունների, հոգեբանության նկարագրություններով։ Նրա գործերի մեծ մասը նվիրված է գյուղացիության կյանքին։ Պատմվածքներում հեղինակը ներկայացնում է գյուղի տնտեսական, սոցիալական, կենցաղային, ընտանեկան հարաբերությունները։ Պատկերում է գյուղացիության ստրկական կախվածությունը հողատերերից, ռուսական ցարիզմի ճնշումները։ Ա. Պողոսյանի գործերում հանդես են գալիս ինչպես ստրկացած, ճնշված գյուղացիներ, այնպես էլ ազատասեր, ապստամբ տարրեր։ Նրա պատմվածքներում հաճախ հանդիպում ենք ինքնատիպ կանացի կերպարների։ Ա. Պողոսյանի գրական ոճը հարուստ է ժողովրդական խոսքի գեղեցկություններով։ Նրա գործերը թարգմանվել են ռուսերեն, վրացերեն, ադրբեջաներեն, ուկրաիներեն, լեհերեն, չեխերեն, գերմաներեն, ֆրանսերեն, անգլերեն, իտալերեն, սերբերեն, հունգարերեն, ռումիներեն, բուլղարերեն, եբրայերեն, էսպերանտո և այլ լեզուներով։

Ա. Պողոսյանի գրական ժառանգությունը մեծ ուշադրության է արժանացել խորհրդային տարիներին։ Նրա գործերը հրատարակվել են մի քանի անգամ։ Ա. Պողոսյանի ստեղծագործությունները հիմք են ծառայել բազմաթիվ թատերական ներկայացումների և կինոնկարների համար։

Ա. Պողոսյանի գործերը հրատարակվել են հետևյալ ժողովածուներում։

1. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1895։
2. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1897։
3. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1900։
4. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1902։
5. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1904։
6. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1907։
7. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1910։
8. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1913։
9. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1914։
10. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1916։
11. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1917։
12. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1918։
13. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1919։
14. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1922։
15. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1923։
16. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1924։
17. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1925։
18. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1926։
19. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1927։
20. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1928։
21. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1929։
22. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1930։
23. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1931։
24. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1932։
25. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1933։
26. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1934։
27. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1935։
28. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1936։
29. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1937։
30. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1938։
31. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1939։
32. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1940։
33. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1941։
34. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1942։
35. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1943։
36. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1944։
37. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1945։
38. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1946։
39. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1947։
40. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1948։
41. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1949։
42. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1950։
43. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1951։
44. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1952։
45. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1953։
46. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1954։
47. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1955։
48. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1956։
49. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1957։
50. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1958։
51. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1959։
52. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1960։
53. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1961։
54. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1962։
55. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1963։
56. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1964։
57. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1965։
58. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1966։
59. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1967։
60. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1968։
61. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1969։
62. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1970։
63. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1971։
64. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1972։
65. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1973։
66. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1974։
67. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1975։
68. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1976։
69. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1977։
70. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1978։
71. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1979։
72. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1980։
73. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1981։
74. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1982։
75. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1983։
76. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1984։
77. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1985։
78. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1986։
79. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1987։
80. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1988։
81. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1989։
82. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1990։
83. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1991։
84. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1992։
85. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1993։
86. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1994։
87. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1995։
88. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1996։
89. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1997։
90. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1998։
91. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 1999։
92. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2000։
93. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2001։
94. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2002։
95. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2003։
96. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2004։
97. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2005։
98. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2006։
99. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2007։
100. Պատմվածքներ։ Թիֆլիս, 2008։

նախարարութեան, հասկնալու համար թէ արդեօ՞ք ռուս գաղթականները կը պատկանին «ազգութիւն չունեցողներու» շարքին: Նախարարութիւնը տուած է դրական պատասխան: Ահա այն ժամանակ կը հրատարակուի դեկտեմբեր 4ի հրահանգը:

Մեր կարծիքով, ռուս տարագիրները չեն իյնար «ազգութիւն չունեցողներու» շարքին, հետեւաբար կարգ մը բացատրութիւններով ղիմած ենք կառավարութեան: Մնդիրը յանձնուած էր միջվարչական յանձնաժողովին ի քննութիւն եւ մինչեւ յանձնաժողովին աշխատանքներուն լրացումը Ռուսերուն զօրակոչը յետաձգուեցաւ: 1936 հոկտեմբեր 22ին հրատարակուեցաւ (պաշտօնաթերթին մէջ՝ 1936 հոկտ. 28ին) հանրապետութեան նախագահին հրամանագիրը զինուորագրութեան մասին եւ անոր կցուած զինուորական նախարարին հրահանգին մէջ խօսք չկար «ազգութիւն չունեցողներու» մասին: Այդ սակայն երկար չտեւեց: Ծիլեցին այդ պարագան ալ, աւելի ճիշդ յիշեցուցին այդ մասին եւ ի մեծ զարմանս այդ ալ եղաւ Ռուսերու կողմէ:

Միջվարչական յանձնաժողովը վերսկսաւ իր աշխատանքները եւ եկաւ կարգ մը համաձայնութեանց: Ի միջի այլոց նախարարութիւնը հրաժարեցաւ իր սկզբնական նախագծէն՝ տեղել մեղ ծառայել «օտար զունդերու» մէջ, սակայն իրաւախոհութիւնը բաւարար չէր մեզի համար: Ես պիտի չխօսիմ այդ մասին եւ ոչ ալ պիտի քննադատեմ:

Եզրակացութիւնը եղաւ այն որ պաշտօնաթերթի դեկտեմբեր 3ի թիւին լոյս տեսաւ, անատորագիր եւ առանց թիւի, լրացումը զինուորական նախարարի հոկտեմբեր 22ի հրամանին, որով զօրակոչի կ'ենթարկուէր ոչ միայն «ազգութիւն չունեցող» այն անհատները որոնք զինուորական տարիքի մէջ էին, այլեւ անոնք որ զօրակոչի ենթակայ պիտի ըլլային 1923էն յետոյ: Ի կատարումն այդ հրամանի, քաղաքապետարանները սկսան կանչել ռուս տարագիրները արձանագրելու համար ցուցակներու մէջ: Որ եւ է լրացուցիչ տեղեկութիւն զինուորական ծառայութիւն կատարելու մասին չէր յայտնուած եւ չէր որոշուած: Այդ առթիւ ծագեցան կարգ մը անախորժութիւններ: Քաղաքապետարանները պատրաստեցին հարցարանները օրէնքի տրամադրութեան համաձայն անոնց համար, որոնք չէին կրնար ապացուցանել իրենց «ազգութիւնը» (հպատակութիւն) եւ պահանջէին, որ կանչուածները ստորագրեն, առանց առարկութեան: Տարագիրները կը դժկամակէին ստորագրել, անպատուաբեր համարելով իրենց համար այդ կոչումը (ազգութիւն չունեցող. խմբ.) եւ յետոյ կը նկատէին զայն ծուղակ մը իրենց համար:

Պաշտօնեաները չունենալով հրահանգներ, թոյլ չէին տար ստորագրել կարգ մը վերապահումներով եւ մերժողներուն կը սպառնային դործադրել խստութիւններ, ամէն մէկը իր հնարագիտութեան եւ երեւակայութեան համաձայն:»

(Մնացեալը յաջորդով)

1,500,000,000 ռակի ապառազինութեանց համար

Անգլիական կառավարութիւնը Սպիտակ Տետրակ մը հրատարակեց, պարզելով սպառազինութեանց նոր ծրագրին մանրամասնութիւնները: Այս առթիւ կառավարութիւնը դիտել կուտայ թէ «անհետաձգութիւն պիտի ըլլայ» յառաջիկայ հինգ տարիներուն համար ազգ. պաշտպանութեան ծախքը հաշուել 1,500,000,000 անգլ. ոսկիէն պակաս (150 միլիառ ֆրանք): Բացի միւս պատրաստութիւններէն, 1937 — 38 պիտի չինուին.— երեք առաջին կարգի զրահաւորներ, իւրաքանչիւրը 33,000 թոն տարողութեամբ, բացի անոնցմէ որ արդէն չինուին յունուար 1էն սկսեալ, 7 նոր յածանաւ, բացի նախկին 7էն, լրացնելու համար ծրագրուածՅՕը, երկու ռազմանաւ՝ օդանաւեր փոխադրելու համար, նոր սաւառնակներ՝ նաւատորմին համար եւն. Բանակին թիւն ալ պիտի աւելնայ. իսկ օդային սպառազինութեանց համար պիտի չինուին 75 նոր աւելնայ. իսկ օդային սպառազինութեանց համար պիտի չինուին 75 նոր կայաններ եւ պիտի աւելցուի օդաչուներու թիւը, որ այժմ 50,000 է:

Երկու դեսպաններ ևս պիտի կանչուին

Ռումանական գահլիճը լուրջ տագնապ մը կ'անցընէր, քանի մը օրէ ի վեր: Իտալական եւ գերմանական դեսպանները մասնակցած ըլլալով երկու երկաթ Պահակներու (ֆաչական) յուզարկաւորութեան, անախորժ մթնոլորտ մը տիրեցուած էր: Բարեբախտաբար կարելի եղաւ փրկել կացութիւնը: Վարչապետ Թաթարէսքու երեքշաբթի օր ճառ մը խօսելով երեսփոխանական ժողովին մէջ, յայտարարեց.— «Ես մինչազգային սկզբունքներու եւ սովորութեանց խախտումէ կը նկատեմ երկու օտար դիւանագէտներու մասնակցութիւնը կրօնական հանդիսութեան մը, որ սարքուած էր հովանաւորութեամբ քաղաքական կուսակցութեան մը եւ որ վերածուած է քաղաքական ցոյցի մը»:

Այս հարցը ծերակոյտին մէջ ալ յուզուած ըլլալով, այլեւս անխուսափելի կը համարուի որ գերմանական եւ իտալական դեսպանները եւս կանչուին: Կ'ըսուի թէ Փորթուկալի դեսպանն ալ նոյն վիճակին մէջ կը գտնուի, մասնակցած ըլլալով ցոյցին:

Ազգ. Վիճակահանութեան պարգեւներ

Երեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ ազգ. պարգեւախաղի 1937ի առաջին շաբթուան վիճակահանութիւնը: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը չահեցաւ 0,250,744 թիւը: 56 տոմսակներ որոնց թիւերը միայն մէկ թիւ տարբերութիւն ունին այս թիւին, կը չահին 30,000ական ֆրանք:

Հետեւեալ չորս թիւերէ իւրաքանչիւր չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք.— 0.179.722, 0.821.647, 0.337.369, 0.777.986, 224 տոմսակներ որոնց միայն մէկ թիւը կը տարբերի այս թուանշաններէն, չահեցան 10.000ական ֆրանք:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500,000 ֆրանք.— 0.830.947, 0,259.072, 0.109.677, 0.619.717, 0.306.976, 0.471.622: 336 տոմսակներ որոնց միայն մէկ թիւը կը տարբերի այս թուանշաններէն, չահեցան 5000ական ֆրանք:

42,299 վերջացող թիւերը չահեցան 100.000 ֆրանք:
78.276 վերջացող թիւերը չահեցան 100.000 ֆրանք:
6318 վերջացող թիւերը չահեցան 50,000 ֆրանք:
938 վերջացող թիւերը չահեցան 10.000 ֆրանք:
958 վերջացող թիւերը չահեցան 5000 ֆրանք:
37 վերջացող թիւերը չահեցան 1000 ֆրանք:
10 վերջացող թիւերը չահեցան 500 ֆրանք:
9 վերջացող թիւերը չահեցան 100ական ֆրանք:

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ հարցումներ եղած Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ: Արտաքին գործերու խորհրդականը պատասխանեց թէ կառավարութիւնը երբեք մոքէն չէ անցուցած Գերմանիոյ փոխանցել որ եւ է բրիտանական գաղթավայր: Պահպանողական երեսփոխան մը դոհացում չստանալով, հարցուց թէ անցեալ շաբթու բանակցութիւններ կատարուեցա՞ն գերմանական դեսպանին հետ: Խորհրդականը պատասխանեց թէ չկատարուեցան եւ յիշեցուց անցեալ ապրիլ 27ի յայտարարութիւնը, որով կառավարութիւնը կը յայտնէր թէ որ եւ է զիջում պիտի չկատարուի առանց խորհրդարանին հաւանութեան:

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՑ կառավարութիւնը արտակարգ միջոցներ ծրագրած է, պայքարելու համար համայնավարութեան դէմ: Ժընեւի եւ Նէօշաթէլի նահանգներուն իշխանութիւնները ծրագիր մը մշակած են, օրէնքէ դուրս հռչակելու համար համայնավարութիւնը: Ծրագիրը 25,000 ֆր. ֆրանք տուգանք եւ մինչեւ երկու տարի բանտարկութիւն կը նախատեսէ անոսատոդներուն համար:

ՋՕՐ. ԿՕՕՐԻՆԿ վարչապետ հասնելով, անմիջապէս տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լեհաստանի վարչապետին եւ ապարապետին հետ եւ յետոյ որսի գնաց:

1934 յունուարի դերման եւ լեհական դաշնագրին ստորագրութենէն ի վեր, վորրորդ անգամն է որ զօր. Կէօրինկ Լեհաստան կ'այցելէ: Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ գաղտնի կը պահուի ամէն բան:

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՑ դաշնակցային խորհուրդը 14 օր պայմանաժամ տուաւ, որպէսզի պետական պաշտօնեաները հրաժարին բոլոր բոլշեւիկեան կամ անոնց բարեկամ կազմակերպութիւններէ:

ՈՒԿՐԱՑՆԱՑԻ մէջ նոր ձերբակալութիւններ կատարուած են, համաձայն վարչապետին հասած հեռագրի մը: Կալանաւորներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ պատասխանատու պաշտօնատարներ եւ կուսակցական վարիչներ:

ՄԱՐՍԷՑԼԻ մէջ երկու յելուզակներ պաշարուելով, կրակ բացին ոստիկան զօրքին վրայ: Երկու ժամուն հետապնդումէ մը վերջը, մէկը սպաննուեցաւ, միւս երկուքը փախան ինքնաշարժով:

Հ. Ց. Դ.

Փաստիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ ՁԱՒԱՐԵԱՆ կոմիտէի ընկերաժամակրական դասախոսութիւնը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, գարակեօզեանի սրահին մէջ, 45 րիւ տը լա ՏԷՖԱՆՍ, իսի լէ Մուլինօ: կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ:

Գալատ

ԼԻՈՆԻ Վաթրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, ձաթդսարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԱՆԻԷՌ—ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ ԱԲԱՄ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
19 ՓԵՏՐ. ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30ին,
149bis Ave. d'Argenteuil, Asnières
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
27 ՓԵՏՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ, **Société Savantes**Ի ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ:
Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.:
Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին երկրորդ դասախօսութիւնը
աեղի պիտի ունենայ 21 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,
Café Cadetի վերնայարկը, 17 rue Cadet, Métro Cadet
Դասախօս՝ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲՐԻՋՋԱՆԴ
Նիւթ՝ Նոր օրերու հայ դերասը (բան առաջական երգերու)
Մուտք 3 ֆր. սուրճը եւ խմորեղէնը միասին:

Առաջին Տարեկան Հանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի – լէ - Մուլինոյի Մասնաճիւղի դպրոցին տարեկան հանդէսը 21 փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պէչիկթաշլեան սրահին մէջ: 26, Rue Troyon, Sèvres, մէթրօ Pont de Sèvres.
կը խօսի՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ԶՈՐՄԻՍԵԱՆ
Գիներ՝ 5 ֆր., անգործներու 3 ֆր., փոքրերու 1 ֆր.:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
20 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 9րդ թաղապետարանի
Salle des Fêtesին մէջ, 6 Rue Drouot. մէթրօ Richelieu-Drouot.
կը նախագահէ ՏՈՔԹ. ԱՍԼԱՆ
կը խօսին՝ Պ. ՇԱՀՕԱԹՈՒՆԻ՝ գերասանական արուեստի մասին,
Պ. ՀՐԱՉ ԶԱՐԱՖԵԱՆ՝ ներշնչման հարցը գեղագիտութեան մէջ
եւ Պ. ՀՐԱՉ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ թատրոնը եւ ընկերութիւնը:
Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն
ՏԻԿ. Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ եւ յայտնի ֆրանսացի արուեստագիտուհի մը:
Դախքերու մասնակցութեան համար 2,50 ֆր.:

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած
Հասարակ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ
20 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս:
ՀԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀԵՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.
8 Rue Bossuet, Paris (10e)
Métro Poissonière կամ Gare du Nord
Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ՝ ժողովրդական գիներով:
ԱՐԺԱՆԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ
Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.:

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ
վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,
1 Bld. Carnot, Alfortville
Սիրէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներքազգիի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուզարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցւոյ օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) ցիկլ օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) ցիկլ Հայերէն տառերով եւ Շարլօի գաւեշտը:
Մուտք մեծերու 3 ֆր., մինչեւ 10 տարեկան փոքրիկներու 1 ֆր.

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ
21 փետր. կիրակի գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին, Սալ վէռոնի մէջ,
150 Route d'Orléans, պանեէօ
Սինէ - Սէթօ կը ցուցադրէ՝
Վերջին ներքազգիի կարաւանի մեկնումը Մարսէյլէն:
Մ. Վարանդեանի յուզարկաւորութիւնը:
Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը:
Հայրենի յիշատակարան, Հայաստանի քարտէսը իր գաւառներով, հայ գեղջկական աշխատանքներ, նշանաւոր դէմքեր եւայլն...
Զիկանօ կամ աւազակապետը, (Հայերէն տառերով):
Շարլօէն գաւեշտ մը: Շարժանկարի տեւողութիւնը 2.30 ժամ, մուտք՝ 3 ֆրանք:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՐՍԷՑԼԻ, ՊՕՄՕՆԻ ԵՒ ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ
Բեմադրութեամբ ԱՒԵԼԵԱՆ ԵՒ. ԱԴԱՄԵԱՆ թատերախումբերու
ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՎԱՌԱՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,
Վարանդեան սրահին մէջ, 10 Պուլվար Մարկրիթ,
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,
Bar International թատերասրահին մէջ,
ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ.— 21 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին,
Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse,
Կը մասնակցին՝ ՕՐ. Հ. Ֆ. Ֆ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ, ՔԷՉԷՃԵԱՆ, ԹԱՒՈՅԵԱՆ, ՅԱԿՈՐԵԱՆ, ԹԻՒԹԵԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ, ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, ՊՕՂՈՍԵԱՆ, Տ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ, ԱՅԻՆԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ եւն.,
Տոմսերու գիները են՝ Պօտօն 4 ֆր., Պուլ. Ծատօ 5 եւ 4 ֆր., Մարսէյլ 5 եւ 4 ֆր.

ՀԱՆԴԷՍ—ՅԻՐԵԿՈՑԹ Կաւրեանի մէջ

ՊԱՆՔ ՕՔԹՕՄԱՆԻ 41րդ ԵՒ ՓԵՏՐ. 18Ի 19րդ ՏԱՐԵԴԱՐՁԵՐՈՒՆ ԱՌԹԻԻ
Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Նիկոլ—Դուման» խումբի կողմէ
Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ
Ցեղի կ'ունենայ 21 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին
Դաշնակցութեան ցան մէջ (կարտան):
Գեղարուեստական ճոխ բաժին (երգ, արտասանութիւն եւլն.)
ԿԸ ԲԱՆԱԽՕՍԷ ԸՆԿ. Հ. ՍԷՐԵՆԿԻԻԼԵԱՆ

Տօք. Մէլձեան

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:
կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ՋԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, զուլպաներու ևլն.ի համար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գործածած գիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9).7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-8

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օրգան է Անզուգական: Ամսագրեալ: Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախտաբանական պատրաստուած զուտ չամիչի գինեբոյով, Հայ աւանդական սեղանին գարդ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՋԵՆԿԻԼԷՐԻ Հայր. Միութեան սրահական բաժնի տարեկան ընդհ. ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի ժամը 2.30ին, Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ: Զրակարգ շաժարատուութիւն եւ ընտրութիւն նոր վարչութեան: Ոչ ոքի ծրաւիրագիր ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել:

Docteur ROGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
կը գործածէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սբտի եւ ջլային հիւանդութիւններ, կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն այսօր հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6: 16 rue de la Défense
Issy-les-Moulineaux, Seine

ՎԱՐԶՈՒ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* (tout confort), *մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէկտեղ՝ 1300 եւ 1450 ֆր. (չարժ եւ չօֆաժ մէջը ընդլայով): Դիմել 13* rue de la Vistule *մէթրօ* Maison Blanche.

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէրէն լաւագոյն գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի գեղեցիկ ժամը 3ին, իր կգիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԹՈՂՈՎԻ ՀՐԱԻԷՐ

Ժանթիլիի, Պիսէթրի, Շուազիի եւ Փորթ տ'Իթալիի, Հայ ղինուորներուն առաժամեայ վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ այս շրջանին բոլոր հայրենակիցները, 20 փետրուար, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8ին Պ. Յովհաննէսեանի սրահը, 13 րիւ Փիէր Քիւրի, Քրէմլէն Պիսէթրը:

ՇԱՆՕԹ.— Վերոյիշեալ շրջաններու մէջ չբնակող հայրենակիցներու մուտքը արգիլուած է:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ | ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ | ՈՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

VENDREDI
19
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
ՈՒՐԲԱԹ
19 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3350

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԴԻՒՐԸ ԳՈՅԵՆՔ, ԹՈՂ ԻՐԱՐ ՋԱՐԴԵՆ...

Ամիսներէ ի վեր Լոնտոնի մէջ բազմած է պատկառելի ժողով մը,— չէզոքութեան, իրենց բառով՝ ոչ - միջամտութեան յանձնախումբ: Նպատակը՝ միջոցներ անօրինել, որպէսզի Սպանիոյ կռիւը ներքին եւ ապստամբները օդնութիւն չառնան դուրսէն: Ուրիշ խօսքով, սահմանափակել կրակը, որ կրնար տարածուիլ իրենց ափերուն վրայ :

« Մենք դուրս գոյենք, թող իրար ջարդեն»: Այսպէս չըսին, անշուշտ, ժողովականները: Բայց իրենց գործելու եղանակը եկաւ յանգեցաւ այդ եզրակացութեան :

Սպանիոյ պատերազմը կը չարունակուի 8-10 ամիսէ ի վեր : Ժողովուրդը երկու ահեղ ճակատներու բաժնուած, արիւն կը փսխէ ամիսներէ ի վեր:

Ոչ մարդկային զոհերը կարելի է հաշուել, ոչ ալ նիւթական կորուստները: Ամբողջ քաղաքներ եւ հնադարեան փառաւոր չուտակարաններ դարձած են աւերակոյտ: Տասնեակ հազարաւոր Սպանիացիներ փախած են հարեւան երկիրները եւ մասնաւորապէս Ֆրանսա: Այրիներու եւ որբերու բազմութիւն մը իր սեւ օրը կուլայ աւերակներու մէջ: Անօթութիւնը եւ համաճարակները նոյն - քան աւեր կը ցանեն որքան սուինները, օդանաւերն ու թնդանօթ - ները: Փոխադարձ վրէժխնդրութիւնը հասած է աննախընթաց կատաղութեան մը, մանաւանդ որ, երկու ճակատներուն մէջ ալ դործաղրաւորները կը գնդակահարեն հարիւրներով, առանց նկատի առնելու որ եւ է մեղմացուցիչ պարագայ :

Ջա՛րկ, որքան կրնաս, այլապէս դուն պիտի գլորիս :

Ահա ինչ որ տեղի կ'ունենայ Սպանիոյ մէջ, մօտաւորապէս մէկ տարիէ ի վեր :

Ի՞նչ բանեցաւ քաղաքակի՛րթ աշխարհը, փոխադարձ բնա - ջնջման այս ճակատամարտին առջեւ:

Ժողո՛վ, ժողո՛վ եւ առուտուր, մինչեւ որ կրակը սկսաւ կայծեր արձակել նաեւ սահմանին դուրս:

Ժողով ժընեւի մէջ, ժողով Լոնտոնի մէջ: Փոխադարձ մե - դադրանքներ ու սպառնալիքներ, խուճապադին խորհրդակցու - թիւն եւ ապա յետաձգում անորոշ պայմանաժամով :

Ամիսներ անցան, մինչեւ որ քիչ - չատ հաւանութեան արժա - նացաւ սկզբունքի խնդիր մը: Շաբաթներ կը սահէին ծանուցագրի մը խմբագրութենէն մինչեւ առաքումը: Եւ չաբաթներ ալ՝ մեծերէն մէկուն եւ միւսին պատասխանը ստանալու համար:

Ֆրանսայի երեսփ. ժողովը յունվ. 15ին միաձայն քուէար - կեց բանաձեւ մը, որ լիազօրութիւն կուտար կառավարութեան, արգիլելու համար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա: Ա - րգիլելու համար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա: Ա - ւելի առաջ, Անգլիա սկսած էր գործադրել 1870էն մնացած օրէնք մը, որ կ'արգիլէ կամաւորներու զինուորագրութիւնը եւ առա - քումը :

Լոնտոն կ'ուզէր «բարի օրինակ» հանդիսանալ միւսներուն. մինչդեռ օտար կամաւորները արդէն բանակ մը կը կազմեն Սպա - նիոյ մէջ, երկու ճակատներուն վրայ:

Ահա ամենաւերջին վիճակագրութիւնը, անգլիական աղբիւ - րէ.— Ի հաշիւ ապստամբներուն կը կռուին 85,000կամաւորներ, ո - րոնց 30,000ը Իտալացի, 20,000ը Գերմանացի եւն.: Իհարկէ Մա - դրիտի կառավարութեան՝ 59 — 60,000, որոնց 28,000ը Ֆրանսացի, 14,000ը Պելժիացի, 6000ը Ռուս եւն.:

Ինչպէս հաստատուեցաւ, առաքման արգելքը պիտի դործա - դրուի չաբաթ կէս գիշերէն վերջը: Ուրեմն այս չաբթուան ըն - թացքին ալ, մինչեւ չաբաթ կէս գիշեր, չարունակուած պիտի ըլ - լայ առաքումը, ուռեցնելով «միջազգային վաշտեր»ը եւ մէկ եւ միւս ճակատին վրայ: Դեռ ուրիշ խնդիր թէ արգելքէն վերջն ալ հնարքներ պիտի չպակսին, ուրիշ բազմութիւններ հոսեցնելու համար, աջէն թէ ձախէն :

Մանաւանդ որ, Փորթուկալ որոշ վերապահութեամբ ընդու - նած է ծովային եւ ցամաքային հսկողութեան համաձայնութիւնը (գործադրելի՝ մարտ 7էն սկսեալ):

Կը հետեւի թէ Սպանիոյ երկու ճակատները, հանրապետա - կանն ու ֆաչականը, չատոնց ապահոված են անհրաժեշտ պաշարն ու համբանքը, անխնայ յառաջ տանելու համար պատերազմը:

Այլեւս իրենց կարողութենէն եւ ճարտարութենէն կախում ունի ելքը: Կրնան ազատօրէն չարունակել փոխադարձ ջարդը, իր - րեւ «ներքին խնդիր», կը բաւէ որ չվնասեն «չէզոք»ներու ազդե - ցութեան եւ շահերուն: Անոնք դուռները փակած են, «մարդկօրէն կարելին ի գործ դնելով խաղաղութեան պահպանման համար»: Մնացեալը իրենց չի վերաբերիր:

Իսկ թէ ո՛ր կողմը կը յաղթէ, անշուշտ այդ մասին ալ խոր - հած են, քանի որ արդէն կը գտնուինք վճռական ճակատամարտ - ներու նախօրեակին: Ահա օրերէ ի վեր անկարելին կը փորձուի Մադրիտի չուրջը, երկու կողմէն ալ: Ապստամբները կը ճգնին խղել Մադրիտի եւ Վալենսիոյ յարաբերութիւնները, երկաթէ օ - ղակի մը մէջ թեղդելու համար մայրաքաղաքը: Հանրապետական զօրքն ալ, իր կարգին, օրհասական պայքար մը կը մղէ:

Կը թուի թէ այս ճակատամարտին ելքը վճռական պիտի ըլ - լայ ամբողջ պատերազմի ընթացքին համար :

Մեծերը ասպարէզ տուած են չափուելու, ժամանակին ճարտ - նութեան մէջ. կը մնայ կռուիլ եւ յաղ - թել, այսինքն արիւն թափել, ինչ որ ոչ քարիւղի կը նմանի, ոչ ալ ածուխի:

Ահա այսպէս կը կատորուին ժողովուրդները, երբ իրենց ներ - ընչումը կը ստանան դուրսէն, փոխանակ գիտակցօրէն վարելու ի - րենց ճակատագիրը :

Սպանիան վերջին օրինակը չէ, բայց կրնայ ամէնէն պերճա - խօսը համարուիլ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ՉԿԱՅ

Առջի օր սակարանի եւ խորհրդարանի չրջանակներուն մէջ զրոյց կը չրջէր թէ վարչապետ Պ. Պլում կը խորհի փոփոխութիւններ կատարել դաշինքին մէջ, աւելի վստահութիւն ներչնչելու համար: Մանաւանդ կը փսփսային թէ պիտի փոխուին ելմտական նախարարը՝ Պ. Վէնսան Օրիօլ եւ ազգ. տնտե - սութեան նախարարը՝ Պ. Սիքնաս, իսկ իբրեւ յաջորդներ կը յիշուէին Պ. Փօլ Ռէյնօ, Ֆլանտէն եւ Փիէթրի, որոնց հետ իբրեւ թէ խօսակցութիւններ ունեցած է անպաշտօն նախարար մը, Պ. Շօթան: Լուրը տարածողները ըսել կ'ուզէին թէ վարչապետը մասնաւորապէս պիտի փոխէ իր ելմտական եւ տն - տեսական քաղաքականութիւնը: Այս հաւաստիքներուն վրայ արժեթուղ - թերու բարձրացում մըն ալ տեղի ունեցաւ սակարանին մէջ:

Այս լուրերը անմիջապէս հերքուեցան վարչապետին դրասենեակէն, իբրեւ ժողովրդական ճակատի թշնամիներուն մէկ խաղը՝ պատակտում սերմանելու: Այս հերքումին վրայ սակարանի գիներն ալ ինկան — ինչպէս կը հաւաստեն ընդհմտագիրները — թէեւ մթնոլորտը նպաստաւոր էր, չնորհիւ Լոնտոնի մէջ դոյացած համաձայնութեան: Փարիզի քաղաքական չրջանակներուն մէկ դի - տել կուտան թէ արմատականներու, ընկերվարականներու եւ համայնավարներ - րու կապակցութիւնը այնքան ամուր է որ, «Ֆրանսա կը գտնուի նախարարա - կան տագնապ մը չնախատեսելու հազուագէպ կացութեան մէջ »:

Այ թէ ձախ, երկի բոլոր թերթերը հրատարակած էին հերքումը: Շրջած զրոյցներուն առթիւ ելմտական նախարարը, Պ. Վէնսան Օրիօլ, հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ.

— Ես ոչ վատ մըն եմ, ոչ ալ բարեկամներս ձգող մը: Մինչեւ վերջը պիտի կատարեմ պարտականութիւնս, համախորհուրդ՝ մեր անվիճելի պետին հետ:

Այս առթիւ կը հերքուի նաեւ այն զրոյցը թէ Պ. Թոռէ Պօնէ, Մ. Նահանգներու Ֆրանսական նոր դեսպանը պաշտօն ստացած է բանակցելու նոր փոխա - ռութեան մը մասին :

Մարտիի բանակը չարձակման ձեռնարկեց

Մարտիի չուրջը մղուած կռիւները նորէն սաստկացան: Կառավարու - թեան միջազգային վաշտերը կատաղի չարձակողականի մը ձեռնարկելով, չ - րեքշաբթի օր եւ մղեցին զօր. Ֆրանքոյի զօրքը, Խարամայի ճակատին վրայ, բայց յետոյ իրենք ալ ջուեցան իրենց նախկին դիրքերը: Միեւնոյն ատեն տեղի կ'ունենար օդանաւերու ճակատամարտ մը, քաղաքին վերեւ, 6000 ոտք բարձրութեամբ: Եօթը օդանաւեր բռնկելով վար ինկան: Ճակատամարտը կը չարունակուի Մարտիի առջեւ: Զօր. Միայա, կառավարական զօրքին սպա - բապետը, որ բանակին գլուխը անցած է, նպաստաւոր դիրքի մը մէջ կը գտ - նուի: Իր զօրքը 18 ժամ անընդհատ կռուեցաւ բայց դաշտի մէջ: Մասնագէտ - ներու կարծիքով, այս վճռական ճակատամարտէն կախում ունի պատերազմին բախտը: Կառավարական զեկոյց մը կ'ըսէ թէ ապստամբները 9000 հոգի կոր - ծնցուցած են վերջին օրերս, Մարտիի կռիւներուն մէջ, եւ թէ 15 օդանաւեր վար առնուած են:

Մարտիա պաշարուած է 1936 նոյեմբեր 7էն ի վեր:

Օտար կամաւորները Սպանիոյ մէջ

Ֆրանսական կառավարութիւնը արդէն իսկ զործի ձեռնարկած է, արգի - լելու համար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա: Առաջին առթիւ 330 չրջուն պահակներ զրկուեցան սահմանագլուխ, արգելքը գործադրելու հա - մար: Միեւնոյն ատեն ներքին նախարարութիւնը միջոցներ ձեռնարկած է, սահ - մանագլուխը փակելու եւ կամաւորներու զինուորագրութիւնը արգիլելու համար :

Ֆրանսայի մէջ կը հաշուեն թէ 85,000 օտարականներ կը կռուին Սպանիոյ մէջ, ի հաշիւ ապստամբներուն: Այս թիւը բաժնուած է այսպէս.— 30,000 Ի - տալացիներ, 20,000 Գերմանացիներ, 5000 ուրիշ օտարականներ, 25,000 Մա - րիտանացիներ (Մարոքցի):

Կառավարական զօրքին մէջ ցրուած օտարականներու թիւը կը հաշուեն 59 հազար, այսպէս.— 28.000 Ֆրանսացիներ, 14.000 Պելժիացիներ, 11.000 Զե - խեր, Անգլիացիներ եւ Գերմանացիներ եւ Իտալացիներ, 6000 Ռուսեր :

Կ'ըսուի թէ կառավարութեան մէջ ցրուած «միջազգային զունդ»ին կորուստը եղած է 5000, բայց դեռ ունին 30,000 ռազմիկներ, մեծ մասով Մարտիի ճա - կատին վրայ:

**** Կամաւորներու մեկնումը արգիլելու համար, Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնաժողովը յանձնարարած է հետեւեալ ծրագիրը.— Անցագիր պահան - ջել Սպանիա երթալու համար, եւ վիզա չտալ, մինչեւ որ խնդրարկուն բանա - ւոր պատճառ մը չներկայացնէ.— Անցագիր չտալ զործազուրկներուն.— երբ անցագիր կը մերժուի տեղ մը, մասնաւոր նշան մը զարնել, որպէսզի դիմողը չկարենայ Սպանիա երթալ ուրիշ երկրէ մը:*

Վիճաբանութեանց ընթացքին, գերմանական դեսպանը առաջարկեց ան - ձեռնմխելի պահել արտասահման փոխադրուած սպանիական ոսկին, մինչեւ որ քաղաքացիական պատերազմը վերջանայ: Բեռոյ պատրաստակամութիւն յայտնեց 2000 անգլ. ոսկի տրամադրելու, իբրեւ իր բաժինը՝ հսկողութեան համար նախատեսուած ծախքերուն :

Պալքանեան երկիրները եւ Միջերկրական

Պալքանեան պետութեանց արտաքին նախարարները կը չարունակեն իրենց խորհրդակցութիւնները Աթէնքի մէջ: Չորեքշաբթի օր մասնաւորապէս զբա - ղեցան Միջերկրականի հարցով: Թ. Ր. Արաս խօսեցաւ անգլեւիտալական հա - մաձայնութեան մասին: Կը հաւաստեն թէ պալքանեան չորս պետութիւնները որոշած են գործակից Միջերկրականի մէջ, նախ յարաբերութիւններ հաս - տատելով Իտալիոյ հետ: Վերջին նիստին մէջ նախարարները պիտի ձեւակեր - պեն պալքանեան միութեան քաղաքականութիւնը եւ զեկոյց մը պիտի հրա - տարակեն Միջերկրականի կացութեան կանոնաւորման մասին:

Հորհրդաժողովը որոշեց որ պալքանեան միութեան մնայուն խորհուրդը այսուհետեւ զումարուի տարին երկու անգամ, փոխանակ մէկի: Զբաղեցաւ նաեւ սպանիական հարցով :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԻՐՏԵՐ ՈՐ ՍԽՏՈՐ ԿԸ ՀՈՏԻՆ

Ապուշ մը գրեց հոս, ուրիշ ապուշ մըն ալ ձայն տուեր է մինչեւ Եգիպ - տոս, ռամկավարներու «Արեւ»ին (30 յունուար) :—

« Ցառաջ » Թերթին մէջ երեւցած տեղեկատուութեան մը համաձայն՝ Պ. Ա. Խատիսեան Ժընեվի Գաղթ. Ցանձնաժողովին է ներկայացուցեր ղինուորագրութեան այս հարցը: Այդ լուրը գաղութին նոր դժգոհութեան տեղի տուած է: Տասներկու եւ աւելի տարիներէ ի վեր տեսանք թէ ինչ կը - ցաւ ընել ժընեվ հայ գաղթականնե - րու համար: Ցրանսահայ գաղութը Ժընեվէն մինչեւ այսօր միայն յուսա - խարութիւններ տեսաւ, ան փարիզին կ'ուզէ կապել իր ճակատագիրը: Ան 12 — 13 տարիներէ ի վեր ապրեցաւ զանազան յոյսերով, իր մայր հայրե - նիքը վերաղառնալու ակնկալութիւն - ներով: Անցնող տարիներու չարքը չարգարացուց այդ յոյսը, տարագիր Հայը կապուեցաւ Ֆրանսական իր երկրորդ հայրենիքին, անոր նուիրեց իր աշխատանքն ու քրտինքը: Զօրակո - չի հրաւէրը դժդեցիկ առիթ մըն է փը - լանասէր հայ գաղութին համար, որ - պէսզի ան ազատուի իր երաւազուրկ եւ անպաշտպան եւ օտարականի ա - նարգալից դրութենէն »

Ուրեմն պէտք է ներէն յիշեցնել թէ վերէն վար ՍՈՒՏ է այս վերագրումը, եւ ըսու, ըսո՛ւ:

« Ցառաջ » գրած էր. բառ առ բառ, յիշելով Հ. Հ. Գաղթ. Ցրասենեակին դիմումը՝ Մարդու Իրաւունքի Դաշ - նակցութեան .

— « Ուրիշ նամակով մը Նանսենեան Օֆիսին յայտնած է իսկ զինուորագու - ներու բաղձանքը՝ զօրանոցի օրէն իսկ հպատակ ընդունուելու մասին» : (14 յունուար):

Մօտ երկու շաբաթ վերջը, յուն — ուար 26ին, պայմանացնելով Փարիզի կարմրուկ շաբաթաթերթին խօսյտա - ռակ խեղաթիւրումը այս հարցին առթիւ, «Ցառաջ» յիշեցուց թէ ինչ որ Նանսենեան Օֆիս կը կոչենք, կը գտ - նուի Փարիզ, Պուլվար Ռասփայ, թիւ 38, ենթակայ՝ Ցրանսայի արտաքին նախարարութեան իրաւասութեան :

Ինչպէս իրենց բերանը, այս գանե - լիքներուն հոգին ալ սխտոր կը հոտի :

Այլապէս պիտի ամչնայինք գրի առ - նել այսքան վրան – բայց սուտեր եւ ա՛լ - վա՛լ հառաչել մինչեւ եգիպ - տոս :

Ի վերջոյ ո՞ւր պիտի յանգի Ցրանսացիէն աւելի Ցրանսացի երեւալու , հաւատարմութեան, անձնուիրու - թեան շողիճներ թափելու եւ ուրիշնե - րը կասկածելի ցուցնելու այս պոռոն - կութիւնը, որ ծագեցաւ երկու տարի առաջ, եւ կ'աճի ու կը բարգաւաճի զինուորագրութեան աղմուկէն ի վեր :

Ո՞ւր պիտի յանգի, նաեւ, սա միւս պռոնկութիւնը,— իրենք զիրենք Ցր - ռանսայի ժողովրդական ճակատին կուսակից, դաշնակցութիւնը փաշա - կոն կամ, «Հրեղէն խաչ», «Հիթլերի գործակալ» ներկայացնելու պտտոտ մարզանքը :

Եւ այս՝ ոչ միայն բերանացի, այլ եւ գրաւոր : Ոչ միայն ցնդածներու , այլեւ երիտասարդ սրիկաներու մի - ջոցաւ :

— Շատ չտուն ապտակ մը միայն կր - նար զգաստացնել այս գանելիքները :

— Ապտակը սարդուն էամար է, եւ ոչ թէ որդին

ՎԱՀԷ

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Փարիզի Հայ Երիտ. Միութիւնը դեկտեմբեր 24ին դիմելով արտաքին նա - խարարութեան, որոշ եւ լրացուցիչ տեղեկութիւններ խնդրած էր տարագիր երիտասարդներու զինուորագրութեան մասին :

Նախարարութեան բաղաքական գործերու գրասենեակէն հետեւեալ տեղե - կութիւնները հաղորդած են իրեն պատասխան, փետրուար 13 թուակիր գրու - թեամբ մը բաղելով Պ. նախարարէն.

1.— ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ 21 — 33 ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԻՏԱ - ՍԱՐԴՆԵՐՈՒ.—

Գործօն ծառայութեան պարտաւորութիւնները կատարելու համար, պիտի ընդունուին միայն այն երիտասարդները որոնք իրենց տարիքով պէտք է զբօ - սի տակ կանչուած ըլլային 1936 հոկտեմբերին կամ պիտի կանչուին 1937 հոկտեմբերին :

Անոնք որ զբօսի տակ առնուած պէտք է ըլլային 1936 հոկտեմբերին, պի - տի ծառայեն միայն մէկ տարի, իսկ միւսները պիտի ծառայեն այնքան որքան իրենց տարեկից Ցրանսացիները :

Այն զինուորները որոնք կը պատկանին 1937 հոկտեմբեր 1էն առաջ ար - ձակուած դասերուն, պիտի ենթարկուին միայն պահեստի բանակի զինուորա - կան պարտաւորութեանց :

2.— Ո՞Ր ՁՕՐԱՄԱՍԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՊԻՏԻ ԾԱՌԱՑԵՆ.—

Այս երիտասարդները իրենց զինուորական ծառայութիւնը պիտի կատա - րեն այն զօրամասերուն եւ այն պայմաններուն մէջ ինչպէս Ցրանսացիները :

3.— ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՑԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ (ալօքասիօն).—

Այս խնդիրը յանձնուած է առողջապահական նախարարութեան եւ այժմ բարեացակամօրէն կը քննուի այդ պաշտօնատան կողմէ :

4.— ՀՊԱՏԱԿԱՏԻՐԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔ.—

Հպատակութիւնը պիտի չտացուի ամենայն իրաւամբ (de plein droit) , բայց միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, կրճատելու համար խնդրագրին քննու - թեան տեւողութիւնը :

5.— ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՕՐԷՆՍԴՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՍԱԿԷ - ՏՈՎ.—

Այս խնդիրը կը քննուի աշխատանքի նախարարութեան մէջ եւ կը կարծուի թէ դիւրութիւններ պիտի տրուին զինուորներուն, իրենց արձակումէն վերջը :

ԾԱՆՕԹ.— Պաշտօնական նամակը վերջին պահուն հետեւեալ լրացուցիչ ճշդումները կը կդէ այս մասին, քաղելով տարբեր աղբիւրէ մը.—

Այն տարագիրները որոնք լրացուցած են իրենց զինուորութեան չրջանը, պիտի չզրկուին Ցրանսայի մէջ աշխատելու արտօնութենէն : Նոյնիսկ, իբրեւ սկզբունք, զայն պիտի տանան մեքենաբար : Ձեռնհաս իշխանութիւնը պիտի դիւրացնէ վարձու աշխատանքի մը ստացումը, զինուորին արձակման պա - հուն : Ծառայութեան չրջանին, զբօսի տակ եղած տարագիրներու օտար աշ - խատաւորի ինքնութեան թուղթերը պիտի պահեն իրենց արժէքը :

7.— ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ 33ԷՆ ՎԵՐ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ.

Այս դասու տարագիրները ենթակայ չեն որ եւ է զինուորական պարտա - ւորութեան, խաղաղութեան ատեն :

— . —

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱԶԳ. ԺՈՂՈՎԻՆ նիստերը չետաձգուեցան մինչեւ մարտ 22: Վարչապետը Պոլիս անցաւ, խորհրդակցելու համար Աթաթիւրքի հետ: Քանի մը նախարարական ժողովներ պիտի դումարուին Պոլսոյ մէջ, Աթաթիւրքին առաջարկութեամբ :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՆՔԵՐԸ ԵՎ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԹՈՍԱԼԱՑԻ

Հետաքրքիր է նկատել, որ Հովհաննես Թումանյանի ստեղծագործությունների մեծ մասը հայկական վանքերի շրջանում է ծնվել։ Ահա «Անուշը», որ գրվել է Սանահինում, ահա «Գիքորը», որ գրվել է Հաղպատում, ահա «Պատմություն մի ծառի», որ գրվել է Գեղարդում, ահա «Ապրիլ», որ գրվել է Գառնիում, ահա «Ծաղկած ծառը», որ գրվել է Մատենադարանում, ահա «Ամոթ», որ գրվել է Էջմիածն

ՅՈՒՐՔԱՐԿ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԿԵՆՍԱԳՐԻՑ)

— Ես, — ասաց Վիկտոր Ալեքսանդրովիչը, — ինչպես արդեն ասացի, ծնվել եմ 1903 թվականին, Պետերբուրգում, բանվորական ընտանիքում։ Հայրս մետաղագործ էր։ Ութ տարեկան հասակում ես արդեն սկսեցի աշխատել։ Ինչպես ամենուր, այնպես էլ մեր գործարանում, աշխատանքի ընդունելիս, հարցնում էին, թե քանի տարեկան ես։ Ես ասում էի, որ տասներկու տարեկան եմ, որովհետև գիտեի, որ տասներկու տարեկանից են վերցնում։ Ես ստիպված էի ստել, որովհետև ուզում էի ուտել։ Ինչպես ամենուր, այնպես էլ մեր գործարանում, աշխատանքի ընդունելիս, հարցնում էին, թե քանի տարեկան ես։ Ես ասում էի, որ տասներկու տարեկան եմ, որովհետև գիտեի, որ տասներկու տարեկանից են վերցնում։ Ես ստիպված էի ստել, որովհետև ուզում էի ուտել։

Ես ստիպված էի ստել, որովհետև ուզում էի ուտել։

Օտարները եւ Ժողովրդական Ճակատը

«Փոփիւլէռ» գրքի մը հրատարակութեան առթիւ թուելով ժողովրդական Ճակատի կառավարութեան կատարած գործերը, ի նպաստ օտար աշխատաւորներու, ուշադրութեան կը յանձնէ հետեւեալ բարեխոսումները.—

Ա. 1935 փետրուար 5 թուակիր հրամանագրով մը, ինքնութեան թուղթերը արժէք ունէին միայն տրուած նահանգին մէջ։ Մեր ողբացեալ ընկերը, Ռոժէ Սալանկրօ, (ներքին նախարար) առանց այլեւայլի ընդառաջելով այս տնօրինութիւնը, 1936 հոկտեմբեր 14 թուակիր հրամանագրով մը (պաշտօնաթերթ 24 հոկտեմբեր — 1936)։ Այդ օրէն ի վեր, ինչպէս 1935ին, օտարականները կատարեալ ազատութիւն կը վայելեն բնակավայր փոխելու եւ ուրիշ նահանգ երթալու։

Բ.— Բանուորական պատուիրակներու ընտրութեան մասնակցելու իրաւունք ունին բոլոր բանուորները ու բանուորուհիները, իրենք ընտրող, առանց ազգի խտրութեան։

Գ.— Առեւտրականներու տրուած պայմանաժամերէն կրնան օգտուիլ նաեւ օտարները, կարդ մը վերապահումներով։

Դ.— 1934 յուլիս 19ի օրէնքով, հպատակ դարձած օտարականները չեն կրնար կարգ մը պաշտօններ վարել, առանց լրացնելու տասը տարուան շրջան մը՝ հպատակութեան թուականէն սկսեալ։ 1936 օգոստոս 28էն ի վեր, 1934էն առաջ հպատակ դարձած օտարական մը որ իր զինուորական ծառայութիւնը կատարած է Ֆրանսայի մէջ, կրնայ առանց արգիլուած պաշտօնները, եթէ նոյնիսկ 1934ին տակաւին չէ լրացուցած տասը տարուան շրջանը։

Ե.— Շնորհիւ Պ. Մութէի անխոնջ կորովին, 1936 հոկտ. 20ին քուէարկուեցաւ որոշում մը, որ իրրեւ ներքին օրէնք կրվաւերացնէ Ժընեւի 1933 հոկտեմբեր 28ի պայմանագիրը, որ իրաւական վիճակ մը կ'ապահովէ հայրենադարձներուն։

Եւ վերջապէս ուրիշ արագ ընթացք ստացած են հպատակութեան գործողութիւնները։

Անգլիոյ առտնին ապառազինութիւնները

ՄԷԿ ՋՐԱՀԱՒՈՐԸ 8,000,000 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

Գրեթէ նոյնքան կառավարութիւնը 1,500,000,000 *ոսկի պիտի ծախսէ հինգ տարուան ընթացքին, արդիացնելու եւ լրացնելու համար ապառազինու – թիւնները, ծովային, ցամաքային եւ օդային։ Այս գումարէն* 400 *միլիոնը պիտի ճարուի փոխառութեամբ, եթէ խորհրդարանը պրոճնէ։*

1937ի ընթացքին նաւային զինուելեանց համար պիտի ծախսուի 50,000,000 ոսկի։ Մանաւանդ պիտի շինուին երեք վիթխարի զրահաւորներ, իւրաքանչիւրը 35,000 *թոն տարողութեամբ, որով մինչեւ* 1940 *Անգլիա պիտի ունենայ հինգ զրահաւոր՝ այս չորքէն։ Այս զրահաւորներուն իւրաքանչիւրը պիտի արժէ մօտ* 8,000,000 ոսկի, *ինչ որ ամենաստուգ գինը պիտի կազմէ նոյնիսկ Անգլիոյ մէջ։*

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

50,000 ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՆԵՐ ներքում ստացան Խաչիկոյ մէջ, գահաժառանգ իշխանին ծննդեան առթիւ։ Առաջին ընդհ. ներքումն է այս, յանուն եթովպիոյ կայսեր։ Հրամանագիրը կը սկսի այսպէս.— «Ցանուն Վիթթորիօ Էմմանուէլի Երրորդի, չնորհիւն Աստուծոյ եւ կամքին ազգին Թագաւոր Իտալիոյ եւ Կայսր Եթովպիոյ»։ Ներքումէն զրկուեցան անոնք որ դատապարտուած էին ուսելիքի գիներու չարաշահութեան համար, բայց խտրութիւն չզրուեցաւ քաղաքական եւ ըրէական յանցաւորներու միջեւ, որոնք նոյն արժէքն ունին Ֆաշական պետութեան համար։ Ներուեցան մինչեւ երեք տարուան պատիժ — նները, մինչեւ տասը տարուան պատիժներէն զեղչուեցաւ երկու տարի, իսկ տասնէն վեր եղածներու համար՝ չորս տարի։ Աքսորը վարչական պատիժ համարուած ըլլալով, դուրս ձգուած է ընդհ. ներումէն։

ԱՆԳԼԻՈՑ երեսփ. ժողովին մէջ Լորտ Պրքսթըն առաջարկեց Գերմանիոյ յանձնել կարգ մը նախնական զաղթավայրերու հոպատարութիւնը։ Կառավարութեան ներկայացուցիչը մերժեց։ Լորտը (երբեմնի Նօէլ Պրքսթընը) դիտել տուաւ թէ անգլիական քաղաքականութիւնը պատերազմի կ'առաջնորդէ։ «Մարդկային կեանքի անհրաժեշտ 25 նիւթերէն Մեծն Բրիտանիա ունի 18ը, Գերմանիա միայն չորսը»։

ԿՐԹԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ միջամտեց, համալսարանական ոստանի ճաչարանին դէմ բացուած պայքարը դադրեցնելու համար։ Ուսանողները անտանելի եւ չատ սուղ կը գտնեն կերակուրները։

ԳՆԴ. ԼԻՆԴՊԷՐԿ, հռչակաւոր օդաչուն, որ եգիպտոսէն Պաղտատ թռած էր իր կնոջը հետ, փոթորիկի բռնուելով ստիպուեցաւ վար իջնել Սուրիոյ անապատին մէջ։

750 ՀՈԳԻ ՎԱՌԵՑԱՆ Անթունկի թատրոնին մէջ (Մանչուրիա), չինական նոր տարուան առթիւ սարքուած ներկայացման մը պահուն։ Մեծ մասը կիներ և մանուկներ են։ Ճափոնական զինուորները հազիւ յաջողեցան փրկել մնացեալ 1200 հանդիսականները։

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ապզ. համազումարը տեղի ունեցաւ կիրակի օր։ Վարչապետը այս առթիւ ալ ճառ մը խօսեցաւ, պարզելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը։ Ժողովը վստահութիւն յայտնեց բոլոր ընկերվարական նախարարներուն, եւ առ հասարակ դահլիճին վարած քաղաքականութեան։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱՒԷՐ

Ժանթիլիի, Պիսէթրի, Շուազիի եւ Փորթ տ'Իթալիի, Հայ գինուորագունդի առաժամեայ վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ այս շրջաններու բոլոր հայրենակիցները, 20 փետրուար, չաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8ին, Պ. Ճովհաննէսեանի սրահը, 13 բիս Փիէր Քիւրի, Քրէմլէն Պիսէթրը։

ՇԱՆՕԹ.— Վերյիշեալ շրջաններու մէջ չգնակող հայրենակիցներու մուտքը արգիլուած է։

ՄԱՐՍԷՑԻ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲԱՆՈՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐՈՒ ԿԵՆԴ. ԿՈՄԻՏԷՆ (Comité CENTRAL DES CHOMEURS ET CHOMEURES) *ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԱԾ Է. ԺՈՂՈՎ ՄԸ ԿԻՐԱԿԻ, 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԱՌՏՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 10ԻՆ,* BAR FRANCE*Ի ՄԷՋ,* 66, BLD. DE LA PAIX։

ՆՊԱՏԱԿ.— Մէջոցներ խորհիլ, փութացնելու համար Ժընեւի պայմանագրին դործադրութիւնը, ի նպաստ հայ դործազուրկներու, որոնք թշուառութեան մատնուած են, նպաստի դադարումէն ի վեր։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կայսյա Խաչ Ազգէնի Մ.ճիւղին կողմէ
ՀՈՎԱՆՆԻՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Paténotre Dénoyers*ի, Ազգէնի քաղաքապետին*
տեղի կ'ունենայ *28* փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր
Salle des Fêtes*ի մէջ,* 30 rue du Casino, Enghien։
կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը
Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ
կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ
պատկերներ։

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 *ֆր. փոքրերու համար* 3 *ֆր։*
Gare du Nordէն առնել շոգեկառք ժամը *1,56, 2,25, 3,05 3,30* եւլն։

Հ. Յ. Դ.

Փաստիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ջաւարեան կոմիտէի ընկերաճամակրական գասախօսութիւնը վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, գարակէօզեանի սրաճիւղէն, 45 րիւ տը լա Տեֆֆանս, իսի լէ Մուլինօ։ կը խօսի՝ *ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐՇԱՐՈՒՆԻ*։

ՊԱՆԵԼԻՕ—ՔԱՇԱՆի «Արծիւ» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, շաբաթ երեկոյ, ակումբին մէջ, 52 rue Isidor Neujahr, պանեէօ։

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 20 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ ակումբին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԱՆԻԷՌ—ՊՈՒԱ-ՔՈԼՈՆՊԻ ԱԲԱՄ ԵՆՔԱԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
ԱՁՄՈՐ, ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ,
149bis **Ave. d'Argenteuil, Asnières**
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Հ. ՔԷՕՍԷԵԱՆ
կը խօսի՝ ընկերները ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ եւ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ԱՌԹԻԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
27 *փետր շաբաթ երեկոյ,* **Société Savantes***ի սրահին մէջ։*
Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.։
Մանրամասնութիւնները յաջորդօր։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ
27 *Փետրուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը* 8.30ին *ԼԻՄԻԼ ՋՕՀԱ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ*
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
Ղեկավարութեամբ Պ. Յակոբ Թորոսեանի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Պ. Պ. Ա. Հացագործեանի, Դ. Գայթանճեանի, Լ. Ալէմեանի եւ տեղական ուժերու։ Օր. Ծովինար Տէր Պետրոսեան կ'երգէ «Լռեց ամպերը»։
ՏՈՄՍԵՐ **5, 4** *եւ* **3** *ֆրանք։*

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ—ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ 21 *փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* 3.30ին,
Café Cadet*ի վերնայարկը,* 17 rue Cadet, Métro Cadet
Դասախօս՝ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲՐԻԶԱՆԴ
Նիւթ՝ Նոր օրերու հայ հերոսը (բան առազմական երգերու)
Մուտք 3 *ֆր. սուրճը եւ խմորեղէնը միասին։*

Առաջին Տարեկան Հանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի – լէ - Մուլինոյի Մասնաճիւղի զպրոցին տարեկան հանդէսը 21 *փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* 2.30ին, *Պէչիկթաշլեան սրահին մէջ* : 26, Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

կը խօսի՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ԶՕՐՄԻՍԵԱՆ
Գիներ՝ 5 *ֆր., անգործներու* 3 *ֆր., փոքրերու* 1 *ֆր.։*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻՆ կողմէ
վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, *Հայ Ակումբին մէջ,*
1 **Bld. Carnot, Alfortville**
Սիրէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուզարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլօի զաւեշտը։
Մուտք *մեծերու* 3 *ֆր., մինչեւ 10 տարեկան փոքրիկներու* 1 *ֆր.*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՊԱՆԵԼԻՕ—ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ
21 փետր. կիրակի գիշեր ժամը ճիշդ 8.30ին, *Սալ Վէռոնի մէջ,*
150 Route d'Orléans, պանեէօ։
Սինէ - Սէթօ կը ցուցադրէ՝
Վերջին ներգաղթի կարաւանի մեկնումը Մարսէյլէն։
Մ. Վարանդեանի յուզարկաւորութիւնը։
Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը։
Հայրենի յիշատակարան, Հայաստանի քարտէսը իր գաւառներով, հայ գեղջկական աշխատանքներ, նշանաւոր դէմքեր եւայլն...
Զիկանօ կամ աւազակապետը, (հայերէն տառերով)։
Շարլօէն զաւեշտ մը։ Շարժանկարի տեւողութիւնը 2.30 *ժամ, մուտք՝* 3 *ֆրանք։*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
20 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Ցրդ թաղապետարանի
Salle des Fêtes*ին մէջ,* 6 Rue Drouot. *մէթրօ* Richelieu-Drouot.
կը նախագահէ ՏՈՒՔ. ԱՍԼԱՆ
կը խօսին՝ Պ. ՇԱՀԱԲՈՒՆԻ՝ դերասանական արուեստի մասին,
Պ. ՀՐԱԶ ԶԱՐԻԱՐԵԱՆ՝ Ներշնչման հարցը գեղագիտութեան մէջ
եւ Պ. ՀՐԱԶ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ թատրոնը եւ ընկերութիւնը։
Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն
ՏԻԿ. Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ եւ յայտնի Ֆրանսացի արուեստագիտուհի մը։
Դախքերու մասնակցութեան համար 2,50 ֆր.։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸ
Ճաշարան Ֆ լ օ ր ի ա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէրթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միքէլ Հեռաձայն Dantor : 52 - 78
Արձնդեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ
ՄԱՐՍԷՑԻ, ՊՕՄՕՆԻ ԵՒ ՊՈՒԼՎԱՐ OSSOի ԵՆՔԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ
Բեմադրութեամբ ԱՐԵԼԵԱՆ եւ. ԱԴԱՄԵԱՆ Թատերախումբերու
ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**
ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 20 *Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը* 8.30ին,
Վարանդեան սրահին մէջ, 10 *Պուլվար Մարկրիթ,*
ՊՈՒԼՎԱՐ OSSOի ՄԷՋ.— 21 *Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը* 2.30ին,
Bar International*ի Թատերասրահին մէջ,*
ՄԱՐՄԱՐԻՑԻ ՄԷՋ.— *21 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը* 8.30ին,
Շահբիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse,
Կը մասնակցին՝ ՕՐ. Χ, Պ. Փ. ՔԻՆՏԻՐԵԱՆ, ՔԻԶԻՇԵԱՆ, ԹԱՒՈՑԵԱՆ, ՅԱԿՈՐԵԱՆ, ԹՒԹԹԵԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ, ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ, ՊՕՂՈՍԵԱՆ, Տ. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ, ԱՅՒՆԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ եւ ՆՈՒՐ.
Տոմսերու գիները են՝ Պօտօն 4 ֆր., Պուլ. Օտտօ 5 եւ 4 ֆր., Մարսէյլ 5 եւ 4 ֆր.

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած
Հաւուբրտ Գարակէօզեան Չօմի Նախկին Սանուց Միութեան կողմէ
20 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն *մինչեւ լոյս։*
ՀԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏԱՆ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ.
8 Rue Bossuet, Paris (10e)
Métro Poissonière կամ Gare du Nord
Գեղարուեստական բաժին։ Ճոխ պիւֆէ ժողովրդական գիներով։
ԱՐԺԱՆԱԹԻՆԵԱՆ ՄԵԾ ՕՐՔԷՍԹՐ
Մուտք՝ կիներու 5 ֆր., այրերու՝ 7.50 ֆր.։

Հ. ՁԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՐԱԲՈՑԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՑԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՏՐՈ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42–69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14 – 20։
Ադաւօտները ժամադրութեամբ։

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

ՊԱՐԱՆԴԷՍ

VALENSI ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
8 Rue Buffault, Paris (9)
Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին *փըթի ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ անսխալթաց յաջողութիւն։ Ընդառաջելով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ փետրուար* 20ին *փըթի ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը* 9էն *մինչեւ առաւօտ։*
ՍԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ **JAZZ ORSINI**
ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ՊԻԻՃԷ ղեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍԻԻ
Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք։
Տոմսերը կը ծախուին Restaurant Valensi, **8 Rue Buffault**
եւ Վալէնսիի մօտ, 12 **Rue Popincourt, Paris**

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD **ORIENT LLOYD**
48 rue de la République **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 *եւ* C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ Ճամբորդներու համար ժամնաւոր գին։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ

Ձնանք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կուրներ։ Գիները աժան։
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, մի՛ միայն ֆոնտամասիոնով, հարսնիքներու եւ ինջոյքներու սպասարկութիւն։
Այցելեցէք անգամ մը։

ՎԱՐԶՈՒԻ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* (tout confort), *սէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէկտեղ՝* 1300 *եւ* 1650 *ֆր. (շարժ եւ չօֆաժ մէջը քալլալով), Դիմել* 13 rue de la Vistule *մէթրօ* Maison Blanche։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Docteur ROGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
Կը գարմանէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ։ Կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն *ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը* 4—6։ 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, *Seine*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին։ Կգիշերները ժամը 8.30ին։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒ ԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
20
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
SAMEDI
20 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3351

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՄԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՕՐԻՆԱԳԻԾ ԳԻՆԵՐՈՒ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԴԷՄ

Խիստ պատիժներ ծրագրուած են

Նախարարական խորհուրդը վաւերացուց ազգ. անտեսութեան եւ ներքին գործերու նախարարներուն մշակած օրինագիծը՝ գիներու բարձրացման դէմ։

Օրինագծին Ա. յօդուածին ուժգնութեամբ, փետր. 15էն սկսեալ եւ վեց ամսուան համար ապօրէն եւ պատժապարտ արարք պիտի նկատուի որ եւ է բարձրացում որ կը կատարուի 1936 յուլիս 1ի գիներուն վրայ, անհրաժեշտ պատրուակներու համար, եթէ այս բարձրացումը չարդարանար նախանիւթի գիներուն յաւելումով եւ ընկերային ծախքերու աճումով։

Դ. յօդուածը ամբողջովին կը վերաբերի պատիժներու։ Ապօրէն բարձրացումը ենթակայ է 500էն 100,000 ֆրանք տուգանքի, եթէ կը կատարուի մեծաքանակի գիներուն վրայ եւ 16էն 500 ֆրանքի՝ փոքրաքանակի համար։ Պատիժ ենթակայ են բոլոր անոնք որ ապօրէն բարձրացում կը կատարեն անձամբ կամ զանազան հանգամանքներով։ Տրուած պատիժներու յայտարարութիւնը 15 օր պիտի կախուի գատապարտեալի բնակարանին, խանութին կամ արհեստանոցին վրայ։ Եթէ գատապարտեալը պատրաստ ըլլայ յայտարարութիւնը, 8 - 15 օրուան բանտարկութեան պատիժ մըն ալ պիտի կրէ։ Դատաստանը կրնայ նաեւ հրամայել որ վճիռը հրատարակուի մէկ կամ աւելի լրագիրներու մէջ, պայմանաւ որ հրատարակութեան ծախքը 500 ֆրանքէն աւելի չըլլայ։ Կրկնութեան պարագային, տուգանքէն զատ կրնայ անօրինուիլ բանտարկութեան պատիժ, մէկ ամիսէն մինչեւ երեք տարի։

Օրինագիծը խորհրդարանին պիտի ներկայացուի այս չաբթի։

** Նախկին վարչապետ Պ. Ֆլանտէն հարցապնդում մը պատրաստած է, դաւիճին ընդհանուր քաղաքականութեան մասին։ Մանաւանդ պիտի ծանրանայ վարչապետին հետեւեալ յայտարարութեան վրայ, որ կը գտնը — ւէր Փարիզի ցուցահանդէսի բանուորներուն ուղղուած կոչին մէջ,— «Անհրաժեշտ է որ դաւիճը քիչ մը չունչ առնէ իր անտեսական եւ ընկերային քաղաքականութեան զարգացման մէջ»։

«Լէօ տը Փարի» կը գրէ թէ ժողովութիւնը կ'ուզի դաւիճին էմմական եւ անտեսական քաղաքականութեան դէմ, ոչ միայն արմատական, այլ եւ ընկերվարական շրջանակներու մէջ եւ թէ լուսաբանութիւններ պիտի պահանջուին։ Կառավարութիւնը զեղչած ըլլալով հոլանտական կարագի եւ չուխտական պահրի դէմ հաստատուած մաքսատուրքերը, ընդվզմտիը թերթը կը կարծէ թէ կառավարութիւնը այս կարգադրութիւնն ըրած է, դիւրացնելու համար իր փոխառութիւնները՝ Ամսթէրտամի եւ Սթօքհոլմի մէջ ...

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՄԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ՝ ԱՅՍ ԳԻՇԵՐ

Ոչ ապահովագիր, ոչ տուժական, ոչ ալ հանգանակութիւն

Հանրապետութեան նախագահը երէկ, ուրբաթ, առորագրեց այն հրամանագիրը որ կ'արգիլէ կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա եւ որ դաւիճին կողմէ վաւերացուած էր նախորդ օրը։ Այսօր, շաբաթ, կէս գիշերէն վերջ դոր ծագրելի է արգելքը, որով Ֆրանսա լիովին չարդած կ'ըլլայ Լոնտոնի ժողովին որոշումները։

Հրամանագիրը կը վերաբերի անխտիր բոլորին, ըլլան Ֆրանսացի, օտար թէ չըլլիկ։ Բոլոր անոնք որ Սպանիա կ'երթան, պիտի համարուին կամաւոր, եթէ չկարենան հակառակը ապացուցանել Ֆրանսական իշխանութեանց։ Միայն այդ պարագային կրնան անցագիր առանալ, առորագրուած՝ Ֆրանսայի արտաքին եւ ներքին նախարարութեանց կողմէ։ Բացառ այդ անցագիրը պիտի ցուցնեն սահմանապահ Ֆրանսական իշխանութեանց, որոնք մասնաւոր արտօնագիր մը պիտի տան սահմանը անցնելու, միայն 24 ժամուան համար։

Հրամանագիրը ո եւ է Ֆրանսացիի համար ապօրէն կը հռչակէ ծառայութիւն ընդունիլ Սպանիոյ որ եւ է բանակին մէջ։ Պիտի փակուին զինուորագրութեան գրասենեակները։ Ծանր տուգանքի ենթակայ են զազանի արձանագրութեան փորձերը, բերանացի կամ ուրիշ միջոցներով։ Արգիլուած են նաեւ հրապարակային հանգանակութիւնները եւ ուէրներու հաւաքումը Սպանիոյ համար, առանց մասնաւոր արտօնութեան։ Արգիլուած է, նաեւ չգնուածքի, չզենաւի եւ օդանաւի տոմսակ ծախել Սպանիոյ համար։ Տոմսակ կրնայ կտրուիլ միայն սահմանագլուխի կայաններուն մէջ, անոնց համար որ կը ցուցնեն սահմանապահ ոստիկանութեան մասնաւոր արտօնագիրը։ Սպանիոյ պացող Ֆրանսական նաւերու նաւապետերը չեն կրնար ճամբորդ առնել նաեւ հրաւիրակներ, առանց մասնաւոր արտօնագիրներ ունենալու, ոչ ալ տեսնելու ոստիկանութեան մասնաւոր արտօնագիրները։

Տասը քիլոմեթր լայնութեամբ արգիլեալ գօտի մը հաստատուած է ամբողջ Ֆրանքեւսպանիական սահմանին վրայ։ Որ եւ է օդանաւ չի կրնար մտնել այս գօտին, բացի պաշտօնապէս ճանչցուած առեւտրական սաւառնակներէն։ Կառավարութիւնը աւելցուցած է թէ օդանաւային եւ թէ սահմանապահ ոստիկանութիւնը, որպէսզի խստօրէն գործադրեն այս արգելքը։ Մասնաւոր հրահանգներ ղրկուեցան նահանգային իշխանութեանց, որպէսզի տապալեն գործադրեն հրամանագրին տրամադրութիւնները, մասնաւորապէս օգտուրներու արձանագրութեան մասին։

Այս տնօրինութիւնները նախարարական խորհուրդին ներկայացուցած ատենն, արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տելպոս յիշեցուց թէ միւս պետութիւններն ալ անշուշտ նոյն միջոցները ձեռք պիտի առնեն փոխադարձաբար։

— • —

ՊՈՒՇԿԻՆԻ յիշատակին նուիրուած հանդիսութիւնները կը շարունակուին ամբողջ Ռ. Միութեան մէջ։ Բոլոր թատրոններու յայտագիրները կազմուած են Պուշկինի խաղերէն։ Դպրոցներուն մէջ աշակերտները ներկայացումներ կը սարքեն ի պատիւ բանաստեղծին։ Յոբելեանի օր Մոսկուայի մէջ հանդիսաւորապէս բացուեցաւ Պուշկինեան ցուցահանդէս մը։ Մոսկուայի պատմական Թանգարանին 17 սենեակներուն մէջ ցուցադրուած են 6000 առարկաներ որոնք կը ներկայացնեն բանաստեղծին կեանքն ու գործը։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Կռիւները կատաղօրէն կը շարունակուին Մատրիտի չուրջը։ Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ապստամբները յառաջ կը խաղան դէպի Էսքորիալ, մինչդեռ կառավարական աղբիւրէ կը պնդեն թէ հանրապետական յարձակողականը կը շարունակուի յաղթականօրէն։ Ամէն պարագայի մէջ, երկու կողմերն ալ մօտ լեռնօրէն կը կռուին, յաղթանակը չահելու համար։ Կառավարական զօրքը անկարելին կը փորձէ, որպէսզի չխափանուի Մատրիտ - Վալենսիա ճամբան։

Վերջին լուրերու համաձայն, զօր. Ֆրանքօ յարձակման ձեռնարկած է երեք զլխաւոր կէտերու վրայ։

*** «Իմանիթէ» կ'իմանայ թէ զազտնի համաձայնութիւն մը կնքուած է Գերմանիոյ եւ Զօր. Ֆրանքոյի միջեւ, խորհրդակցաբար գործելու համար, վերջնական յաղթանակէն յետոյ։ Իբրեւ թէ Սպանիոյ ազգայնական կառավարութիւնը պիտի բաժնուի Ադդերու Դաշնակցութենէն եւ պիտի միանայ գերմանեւճափոնական ճակատին, կռուելու համար համաշխարհայնութեան դէմ։*

Անգլիոյ երեսփ. ժողովը վաւերացուց սպառազինութեանց վիթխարի ծրագիրը

Անգլիոյ երեսփ. ժողովը հինգշաբթի օր երկար վիճաբանութիւններէ վերջ, 145ի դէմ 329 ձայնով քուէարկեց կառավարութեան վերազինման ծրագիրը։ Այս քուէարկութեամբ կառավարութիւնը արտօնութիւն կը ստանայ կնքելու 400 միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութիւն մը, միմիայն սպառազինութեանց յատկացնելու պայմանով։

Վիճաբանութեանց առեն վարչապետն ալ խօսք առնելով, ջանաց համոզել թէ Մեծ Բրիտանիոյ քաղաքականութիւնը կը համապատասխանէ Ազգաժողովին սկզբունքներուն։ «Կառավարութեան նպատակն է պահպանել խաղաղութիւնը, ան կ'աշխատի միջազգային չէնք մը չինել այս նպատակով։ Կառավարութիւնը դեռ իր յոյսը չէ կորսնցուցած եւ կը ջանայ գլուխ հանել նոր գաշինք մը, բանելու համար հին Լոքառնոյի տեղը հին Լոքառնոյի պետութիւններուն հետ։ Ամէնէն յուսատու հեռանկարը չորրանային գաշինքներու հեռանկարն է»։

Եմմական եւ ազգ. պաշտպանութեան նախարարները չատ ալ տաք խօսքեր չարատանեցին Ազդերու Դաշնակցութեան եւ հաւաքական ապահովութեան մասին։

** Մինչ Մեծն Բրիտանիա մեծ թափով կը պատրաստուի յոտից ցգլուխ սպառազինուիլ, իր պատմութեան մէջ նմանը չտեսնուած զոհողութիւններու ենթարկելով ինքզինքը, անդին, միեւնոյն երկրին մէջ այս միջոցիս հանրային կարծիքը տենդագին վիճակ մը կը պարզէ, որպէսզի օդային պատերազմը արգիլուի մի - ջազգային յանձնաժողովութեամբ։ Ինչ պատճառով եւ ինչ առտիճանի վրայ ալ Եւրոպա հարկադրուի կռիւ ունենալ, ոչ մէկ հակառակորդ կողմ պէտք է արտօնուի օդային պատերազմը մղել, քանի որ այդպիսի պատերազմ մը քաղաքներու եւ գիւղերու կամ ամբողջ խաղաղիկ բնակչութիւններու փճացումը կը նշանակէ։

Օրժոնիկիձէ յանկարծամահ

Մոսկուայի հեռագրական գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ փետր. 18ին իրիկուան ժամը 5·30ին Քրէմլինի իր յարկաբաժնին մէջ յանկարծամահ եղաւ Կրիկորի Օրժոնիկիձէ, գործավար ծանր ճարտարարագործութեան, անդամ Բազաքական Բիւրոյի եւն.։

Հանգուցեալը Վրացի էր եւ իբրեւ կարմիր վարիչ առաջին անգամ փայլեցաւ Կովկասի մէջ, փորելով Նորահաստատ հանրապետութեանց հիմերը։ Ձիշդ Բերիայի դերը կը կատարէր այն առեն, իբրեւ կարմիր փոխարքան Կովկասի։

Տարօրինակ զուգադիպութեամբ մը, իր սիրտը կը պայթի ճիշդ փետր. 18ի տարեդարձին օրը,— դէպք մը որ պայթեցաւ իր օրով ...

Անմուհետեւ հեզհետէ բարձրանալով, եղաւ նախագահ կալանակցութեան վերատուչիչ կեդր. Ցանձնաժողովին, վարեց ուրիշ պաշտօններ, իսկ մինչեւ իր մահը ամբողջ Ռ. Միութեան ծանր ճարտարարուեստի գործավարն էր։

Պալքանեան ժողովը

Ն. Ֆ. Փրէսէ, որ քաջահմուտ է պալքանեան գործերուն, կը յայտարարէ իր վերջին թիւին մէջ թէ Աթէնք գումարուած Պալքանեան պետական ժողովը այս անգամ կարծուածէն չատ աւելի կարեւոր օրակարգ մը ունէր իր սեղանին վրայ։ 1936 մարտէն ասդին այսինքն՝ վերջընթեր գումարումէն ի վեր, Եւրոպայի մէջ եւ այլուր նշանակալից դէպքեր եւ քաղաքական փոփոխութիւններ տեղի ունեցան։ Իտալիա Եթովպիան գրաւեց։ Պուլկարիա եւ Սերպիա «յաւիտենական» բարեկամութեան դաշինք կռեցին, Իտալիա եւ Անգլիա Միջերկրականի աւազանին չուրջ «պարկեշտ մարդոց համաձայնութիւն»ը առորագրեցին. Թուրքիա իր Արտա Բիւշտին Մուսոլինիին ղրկեց, անոր տրամադրութիւնները չօշափելու։ Եւ ահա ձիշդ այդ պատճառներով Աթէնքի մէջ գումարուած պալքանեան պետութիւններուն խորհրդաժողովը փափուկ մթնոլորտի մը եւ արդիւնքի մը առջեւ դնուեցաւ։ Պաշտօնական զեկոյցը ինչ ալ ըսէ այս կարճատեւ խորհրդակցութիւններուն իրրեւ հետեւանք, բուն իրողութիւնը այն է որ Իտալիա մասնաւոր կամ բացառիկ կարեւորութեամբ մը կ'երեւի ահա Պալքանի մէջ։ Տարակոյս չկայ թէ ամբողջ Պալքանեան Համաձայնութեան եւ Իտալիոյ միջեւ մերձեցումը աւելի կամ նուազ լռելեայն ձգտումը եղած է Աթէնքի խորհրդաժողովին։ Արդէն Ցունաստան կանուխէն լաւ յարաբերութեան մէջ կը գտնը — ւէր Իտալիոյ հետ։ Թորթիւի դէպքը չէ մոռցուած իրրեւ հետեւանք ոչ - բարեկամական յարաբերութիւններու։ Անգլեւիտալական համաձայնութիւնը ամէնէն աւելի Ցունաստանի մէջ անկեղծօրէն ողջունուեցաւ, որովհետեւ երկուքին Միջերկրականեան պատակ — տումին մէջ ամէնէն աւելի վտանգուողը Պալքանի մէջ Ցունաս — տանը կ'ըլլար։ Միւս կողմէ ամիսներէ ի վեր աշխատանք կը տարուի Եուկօսլաւիան եւ Իտալիան իրարու մօտեցնելու համար, եւ մօտ է ժամանակը կամուրջ նետելու Պելկրատի եւ Հռոմի մէջ։ Կը մնայ տեսնել, թէ Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ ինչ սակարկութիւններով — կանխիկ կամ ապառիկ — կարելի պիտի ըլլայ բարեկամութիւնը խորացնել եւ Մոնթրէօն կլլեցնել Իտալիոյ։ Տարակոյս չկայ թէ Իտալիա կը փափաքի անխափան ապահովուիլ Ադրիականի եւ Միջերկրականի մէջ։

ՓԻԱԹԱՔՈՎ, Ե. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԾԱՆՐ ՁԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԻ ՎՐԻԶԸ, ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՓԱՐԻԶԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ, ՈՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ, ՈՒՐԻՇ 12 ՄԱՀԱՊԱՐՏՆԵՐՈՒ ՀԵՏ։

Սուրիոյ վարչապետին յայտարարութիւնները

Ինչպէս պրած էինք, վերջերս Փարիզ եկան Սուրիոյ վարչապետ Ձէմիլ պէյ Մէրտան եւ ներքին նախարարը, Սաատալլա պէյ Ճապրի, իրենց դիտողութիւնները յայտնելու համար Ալէքսանդրէթի մասին կնքուած համաձայնութեան դէմ։ «Լա Թրիպիւն տէ Նասիոն» թերթին թղթակիցը այս առիթը երկար տեսակցութիւն մը ունեցած ըլլալով, կ'ամփոփենք Սուրիոյ երկու ներկայացուցիչներուն յայտարարութեանց գլխաւոր մասերը (զանց առնելով հարցումները)։

— Գիտէք թէ համաձայն Ֆրանքեւսուրիական դաշնադրին, 1939ին է որ, մեր՝ Ազդերու Դաշնակցութեան անդամակցելէն վերջը, ի գօրու պիտի ըլլայ պինակցութիւնը։ Այն առեն Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ յարաբերութիւնները պիտի հիմնուին միայն տնտեսական եւ քաղաքական ծրագրի վրայ եւ մեր բարեկամութիւնը ապացուցած բարեկամութիւն մը պիտի չըլլայ, այլ բարոյական հզօր կապերով ուրիշ ժողովուրդի մը կապուած բնական եւ ինքնաբեր զգացումը։

Անշուշտ պիտի գարմանաք իմանալով որ այնքան ալ մեծ չէ Սուրիոյ մէջ չահու գրուած Ֆրանսական դրամագլուխը — հազիւ 5 — 600 միլիոն ֆրանք, անոր ալ մեծ մասը պատերազմէն առաջ չահու գրուած, մինչդեռ Ֆրանսա ներդրուած է 15 միլիառ ֆրանքի դրամագլուխ։ Ձիշդ է որ Սուրիոյ մէջ վերջերս կազմուեցաւ մէկմասնաճիւղը Իրաքի քարիւղի ընկերութեան եւ խորաչափութիւններ կը կատարէ Սուրիոյ զանազան մասերուն մէջ։ Տակաւին դժուար է որոշ բան ըսել նախատեսուած քարիւղի քանակի եւ որակի մասին։ Սակայն լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւատանէ թէ Սուրիոյ քարիւղին տեսակը ընտիր է։ Երեսուն հազուած խաւերը չատ աւելի մօտ են ծովուն քան Իրաքի հորերը։ Այս վերջինները իրր 1000 քիլոմեթր հեռու են ծովեզերքէն, մինչդեռ մեր երկրին մէջ երեսուն հազուած խաւերը միջին հաշուով 350 քիլոմեթր հեռու են ծովէն։ Գլխաւոր խաւերը կը գտնուին Տէր Զօր, միւսները՝ Հալէպի, Հասիչէի, Ռաքքայի եւն. շրջաններուն մէջ։ Այնքան արբեթի շրջանին մէջ ալ խաւեր կան, բայց ոչ այնքան կարեւոր։

Այստեղ թղթակիցը բուն Ալեքսանդրէթի վէճի մասին հարցումներ ուղղած ըլլալով, Սուրիոյ վարչապետը պատասխանեց.

— Վճճ մը չէ որ ունինք Թուրքիոյ հետ, այլ կնքուած միջազգային համաձայնութեանց մեկնաբանութեան խնդիր մը։ Դժբախտաբար մեկնաբանելու եղանակը կարող մը վտանգներ կը պատճառէ, թէ տնտեսական, թէ քաղաքական եւ թէ աշխարհագրականտեսակէտով։ Սուրիայինդիտակ նահանջ մը որ ամէն առեն սուրիական է եղած, քանի որ Անտիոքը Սուրիոյ վաղեմի մայրաքաղաքն է, պարզապէս անոր համար որ առնճաքին մէջ կը գտնուի Թրքական փոքրամասնութիւն մը, մեր կարծիքով հակառակ է մինչեւ հիմա կնքուած բոլոր միջազգային համաձայնութեանց։ Առնճաքը ունի ընդամէնը 230,000 բնակիչ, բաժնուած այսպէս.— 80,000 Թուրք, 120 — 125,000 Արաբ, 25,000 Հայ, 5 - 6000 ուրիշ ազգեր։ Հոգատարութիւնը մասնաւորապէս նպատակած էր Թրքական փոքրամասնութեան, որ առնճաքին մէջ կը վայելէր իր բոլոր քաղաքական, քաղաքացիական եւ մշակութային իրաւունքները։ Այդ ամբողջ շրջանին մէջ Թուրքերէնը կը համարուէր երկրին պաշտօնական լեզուն։ Էնկիւրիի դաշնագրէն ի վեր, որ կնքուեցաւ 1921ին, Թուրքերը միշտ յատկապէս նպաստաւորուած են, բաղդատելով Արաբներուն եւ փոքրամասնութեանց վիճակին հետ։ Առնճաքին մէջ, տնտեսական գետնի վրայ Արաբն է որ կը տիրապետէ։ Թուրքերը տէր են հոդերու 48 առ հարիւրին, բայց առնճաքին հարստութեան 25 առ հարիւրը միայն կը ներկայացնեն, մինչդեռ Արաբները ունին ամբողջական հարստութեան 75 առ հարիւրը։ Մենք չենք ժխտեր առնճաքին փոքրամասնութեանց վայելած իրաւունքները, բայց որ եւ է պատճառ չենք տեսներ որ առնճաքը Սուրիայէն անկախ շրջանի մը վերածուի։

— • —

ԱԻՍՏՐԻՈՑ ՄԷՋ միապետութիւն հաստատելու չարժումը կը զօրանայ հետզհետէ, կառավարութեան քաջալերութեամբ։ «Իմանիթէ» կ'իմանայ թէ Գերմանիա ապստարութիւն մը ուղղած է, սպառնալով բանակ մը ղրկել Աւստրիա, եթէ Հապսպուրկ իշխան մը գահ բարձրանայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾ Է

ՓԱՐԻԶ ՊԵՏ «ՊԱՏՄԱԿԱՆԻ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ»

Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՐՎԵՍՏԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԸ ՊԱՏՐԱՍՏՎԱԾ Է

ՓԱՐԻԶ ՊԵՏ «ՊԱՏՄԱԿԱՆԻ ԵՎ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ»

Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՑ ԲԻՒՐԱԿԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՑ ԲԻՒՐԱԿԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

ՀՈՒՇԱՐՁԱՆԱՑ ԲԻՒՐԱԿԱՆԻ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Ֆրանսիայի Ազգային գրադարանի հայկական բաժնի վարիչ Ժ. Ֆինոն հայտնել է, որ Հայկական արվեստի հիմնադրամը պատրաստվում է հրատարակել հայկական ձեռագրերի մանրանկարների ալբոմ։ Ալբոմը կներառի 100 մանրանկար, որոնք ընտրվել են Ֆրանսիայի ազգային գրադարանի հայկական ձեռագրերի հավաքածուից։ Ալբոմի հրատարակման ծրագրի համաձայն՝ նախատեսվում է հրատարակել նաև ֆրանսերեն և անգլերեն լեզուներով։

Ալբոմի հրատարակման ծրագրի մասին տեղեկացնելու նպատակով Ժ. Ֆինոն մեկնել է Հայաստան։ Նա հանդիպումներ է ունեցել Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լևոն Տեր-Պետրոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության մշակույթի նախարար Հասմիկ Պողոսյանի, Հայաստանի Հանրապետության ազգային գրադարանի տնօրեն Ռուբեն Սահակյանի հետ։

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ԿԱՐԳԱԿՈՉՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼ ՀԱՄԱՐ

— ո —

Մարդը չիմացավ, թե ինչ պատասխան տար։ Ընկերները ծիծաղեցին։ Ապա Ալեքսանդրը ասաց.

— Ես ուզում եմ, որ դուք ինձ ասեք, թե ինչպես կարելի է ձեզ հետ հաղորդակցության մեջ մտնել։

— Ես ձեզ կասեմ, ինչպես կարելի է ինձ հետ հաղորդակցության մեջ մտնել, — պատասխանեց մարդը։ — Ես ապրում եմ Ալեքսանդրապոլում, Ղուկասյան փողոցում, թիվ 17 տանը։ Ես ունեմ կին և երեք երեխա։ Ես աշխատում եմ Ալեքսանդրապոլի ռազմական գործարանում։ Ես ունեմ ամսական 150 ռուբլի ռոճիկ։ Ես ունեմ ձիաքարշ սայլ։ Ես ունեմ ձի։ Ես ունեմ ամեն ինչ, ինչ որ հարկավոր է մարդուն։ Ես ունեմ նաև ատրճանակ։ Ես ունեմ նաև ատրճանակ։ Ես ունեմ նաև ատրճանակ։

Ալեքսանդրը ծիծաղեց։

— Ես ձեզ հարցրի, թե ինչպես կարելի է ձեզ հետ հաղորդակցության մեջ մտնել, իսկ դուք ինձ պատասխանեցիք, թե ունեք ատրճանակ։ Ես ձեզ հարցրի, թե ինչպես կարելի է ձեզ հետ հաղորդակցության մեջ մտնել, իսկ դուք ինձ պատասխանեցիք, թե ունեք ատրճանակ։ Ես ձեզ հարցրի, թե ինչպես կարելի է ձեզ հետ հաղորդակցության մեջ մտնել, իսկ դուք ինձ պատասխանեցիք, թե ունեք ատրճանակ։

Մարդը ծիծաղեց։

— Ներեցեք, ընկեր, ես ձեզ չհասկացա։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ ատրճանակ, ձի, սայլ, կին, երեք երեխա, ռոճիկ 150 ռուբլի, ինչ որ հարկավոր է մարդուն։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ապրում եմ Ալեքսանդրապոլում, Ղուկասյան փողոցում, թիվ 17 տանը։ Ես ձեզ ասացի, որ ես աշխատում եմ Ալեքսանդրապոլի ռազմական գործարանում։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ ամսական 150 ռուբլի ռոճիկ։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ ձիաքարշ սայլ։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ ձի։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ նաև ատրճանակ։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ նաև ատրճանակ։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ունեմ նաև ատրճանակ։

Ալեքսանդրը ծիծաղեց։

— Ներեցեք, ընկեր, ես ձեզ չհասկացա։

Իսիի զինուորցուհիներու յանձնախումբ

Իսի Լէ Մուլինոյի զինուորցուհիներու յանձնախումբը որ ընտրուած էր Դեկտ. 30ին, Մէզոն տիւ Փէօփլի մէջ գումարուած ընդհ. ժողովէն, կը խնդրէ մեզմէ յայտարարել որ փետր. 14ի իր նիստին մէջ որոշած է ոչ մէկ գործակցութիւն ունենալ Սօսիէթէ Սաւանթի մէջ ընտրուած զինուորցուհիներու ապօրինի յանձնախումբին հետ որ կը փորձէ պառակտել գաղութը յեղին նպատակներով։ Յանձնախումբս ալ իր կարգին կը դադրեցնէ իր աշխատանքները սերտ գործակցութեամբ երկու օֆիսներու։ կը զգուշացնենք իսի Լէ Մուլինոյի հայրենակիցները չխաբուիլ խոստումներէն՝ կարգ մը անծանօթ եւ անպատասխանատու անձերու, որոնք հայ աշխատաւորներու եւ հայ զինուորցուհիներու շահերու պաշտպանի գիմակին ներքեւ կ'ուզեն ձուկ որսալ պղտոր ջուրի մէջ։

ԺՈՂՈՎԻ ՀՐԱԽԻՐ

Ժանթիյիի, Պիսէթրի, Շուազիի եւ Փորթ տ'Իթալիի, Հայ զինուորցուհիներու առժամեայ վարչութիւնը ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ այս շրջաններու բոլոր հայրենակիցները, 20 փետրուար, շաբաթ երեկոյ ժամը ճիշդ 8ին, Պ. Ցովհաննէսեանի սրահը, 13 բիս փիէր Քիւրի, Քրէմլէն Պիսէթրը։

ՇԱՆՕԹ.— Վերոյիշեալ շրջաններու մէջ չբնակող հայրենակիցներու մուտքը արգիլուած է։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱՂ Է

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 29 (ՓԵՏՐՈՒԱՐ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Արուեստական առողջութիւն (ՏՈՒԲ. Ն. ՏԷՒԻՐՄԷՆՃԵԱՆ).— Ցուրտին մասին (ՏՈՒԲ. Շ. ԱՃՎԱԶԵԱՆ).— Հիւծախտին դէմ (ՖՐԱՆՍ. ԱՌՈՂՋ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ).— Ի՞նչպէս բուժել այրուածքները (ՏՈՒԲ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ).— Ալքոլամոլութեան աւերները (ՏՈՒԲ. ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ).— Ձաշել սորվեցէք (ՓՐՈՖ. ՄԱՐՍԷԼ ԼԱՊՈՒԼ).— Հարցարան (ԽՄԲ.).— Առողջապահական գիտելիքներ։

Ցաղորդ թիւերով պիտի տրուին հետեւեալ կարեւոր յօդուածները.— Հացուտե՞լ թէ ոչ.— Կաթ խմելը օգտակա՞ր է.— Ի՞նչ են ներծոր գեղձերը, եւն.։

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆԸ.— 25 ֆրանք՝ Ֆրանսա։ Արտասահմանի համար 30 եւ 35՝ համաձայն երկիրներու։ Դիմել ՏՈՒԲ. Շ. ԱՃՎԱԶԵԱՆ, 17, Rue Damesme, Paris։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Այն բաժանորդները, որոնք մեզի կը վերադարձնեն ՀԱՑ-ԲՈՑԺԻ թիւ 1ը եւ թիւ 2ը, փոխարէն կը ստանան վեցամսեայ ՀԱՑ-ԲՈՑԺ Գ. տարեշրջանէն։

ՀԱՐՑԱՐԱՆ.— Գաւառէն եւ արտասահմանէն չարունակ հարցումներ կ'ընեն մեզի՝ իրենց հիւանդութեանց մասին խորհուրդ հարցնելով։ ՀԱՑ ԲՈՑԺ կը պատասխանէ միայն իր բաժանորդներուն։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տարօն Տուրուբերանի Վիէնի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ՝ հայրենակից ՍԵՒՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻԻ դառնադէպ մահուան առթիւ, իր սգակիր եղբայրներուն Կարապետին եւ Արմէնին, եւ պարագաներուն։

×

Տարօն Տուրուբերանի Վիէնի մասնաճիւղը կը յայտնէ Այրի Տիկին Ե. Պետրոսեանի, իր ամուսնոյն հայրենակից ՁՈՀՐԱՊ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ (Տէսին) դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

×

Տարօն Տուրուբերանի Վիէնի մասնաճիւղը իր անկեղծ եւ խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ Այրի Տիկին Զըմոյեանի (Մարսէյլ) եւ իր պարագաներուն, հայրենակից ԱՐԻՍՏԱԿԻՍ ՉԸԹՈՑԵԱՆԻ (Մուշ - Նորշէն) դառնակսկիծ մահուան առթիւ։

Docteur ROGINSKY

Փարիզեան մասնագէտ

Կը գարմանէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ։ Կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6։ 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux. Seine

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

19 — 25 *Փետր.*

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Jeannette Macdonald

dans

Rose Marie

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Նոր կայտարարութեամբ ներկայ կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ԿԸ ՓՆՏՌԻԻ

Գրիգոր Հացագործեան (Խարբերդցի) կը փնտռէ Պ. Նազարէթ Հինտոյեանը (Այնթապցի) որ կը կարծուի թէ ներկայիս Հարաւային Ամերիկա կը գտնուի (Միասին Հալէպ գտնուած են հոգեւոր շրջանակի մէջ)։ Իմացնել հետեւեալ հասցէին. M. Krikor Hatzakortsian. 129 rue Lafayette, Vienne (Isère) France։

«Արմենիա»ն կը խնդրուի արտատպել։

Տիկ. Ռօֆիկ Սերոբեան կը փնտռէ իր եղբայրները՝ բնիկ Աբթամաէնցի Յակոբ եւ Սահեան Սերոբեաններ, որոնք ասկէ առաջ Ֆրանսա կը գտնուէին եւ Մարսէյլ կը բնակէին։ Դիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Պարոյր թիմֆէնքճեանի, Մէդալօն Էկլի. Սելանիկ։

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

19 — 25 *Փետր.*

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Jeannette Macdonald

dans

Rose Marie

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Նոր կայտարարութեամբ ներկայ կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

Հ. Յ. Դ.

Փաստիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Զաւարեան կոմիտէի ընկերաժամակրական դասախօսութիւնը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, Գարակէօզեանի սրահինմէջ, 45 բիս տը լա Տէֆանս, իսի լէ Մուլինօ։ կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ ԱՐԾՐՈՒՆԻ։

ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, շաբաթ երեկոյ, ակումբին մէջ, 52 rue Isidor Neujahr, Պանեէօ։

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Սիամանթօ ակումբին մէջ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՓՈՆ Տ'ՕՊՆԱՅի կոթիւն խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, ընկ. Գրիգոր Դանիէլեանի բնակարանը։ կը խնդրուի սէն-փիէռի եւ Լավիլաթիէօյի ընկերներէն ներկայ գտնուիլ։ Ժողովէն յետոյ կը խօսի ընկ. ՄԱՐԳԱՐ. Նիւթ՝ Աղեքսանդրապոլի դաշնագիրը եւ քոլշեւիկները։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ ԱՌՔԻՒ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

27 Փետր. շաբաթ երեկոյ, **Sociétés Savantes***ի սրահին մէջ։*

Ժախքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԶԳԱՑԻՆԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 9րդ թաղապետարանի

Salle des Fêtesին մէջ, 6 Rue Drouot. *Մէթրօ* Richelieu-Drouot.

Կը նախագահէ ՏՈՒԲ. ԱՍԼԱՆ

Կը խօսին՝ Պ. ՇԱՀԱԲՈՒՆԻ՝ դերասանական արուեստի մասին,

Պ. ՀՐԱԶ ԶԱՐՒԱՐԵԱՆ՝ ներշնչման հարցը գեղագիտութեան մէջ

եւ Պ. ՀՐԱԶ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ՝ թատրոնը եւ ընկերութիւնը։

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն Տիկ. Ա. ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ եւ յայտնի Ֆրանսացի արուեստագիտուհի մը։

Ժախքերու մասնակցութեան համար 2,50 ֆր.։

ԹԻՑԱՍԵՂԱՆ—ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,

Café Cadet*ի վերնայարկը. 17 rue Cadet, Métro Cadet*

Դասախօս՝ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲԻՒԶԱՆԴ

Նիւթ՝ Նոր օրերու հայ հերոսը (ըստ ռազմական երգերու)

Մուտք 3 ֆր. սուրճը եւ խմորեղէնը միասին։

Առաջին Տարեկան Հանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի – լէ - Մուլինոյի Մասնաճիւղի դպրոցին տարեկան հանդէսը 21 փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պէչկիթաչլեան սրահին մէջ : 26, Rue Troyon, Sèvres, *մէթրօ* Pont de Sèvres.

Կը խօսի՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ԶՈՐՄԻՍԵԱՆ

Գիներ՝ 5 ֆր., անգործներու 3 ֆր., փոքրերու 1 ֆր.։

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

ՊԱՆԵԷՕ—ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ

Վաղը, կիրակի գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին, Սալ Վէռոնի մէջ,

150 Route d'Orléans, Պանեէօ։

Սինէ - Սէթօ կը ցուցադրէ՝

Վերջին ներգաղթի կարաւանի մեկնումը Մարսէյլէն։

Մ. Վարանդեանի յուղարկաւորութիւնը։

Բրատօլ (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը։

Հայրենի յիշատակարան, Հայաստանի քարտէսը իր գաւառներով, հայ գեղջկական աշխատանքներ, նշանաւոր դէմքեր եւայլն...

Զիկանօ կամ աւազակապետը, (Հայերէն տառերով)։

Շարլօէն զաւեշտ մը։ Շարժանկարի տեւողութիւնը 2.30 ժամ, մուտք 3 ֆրանք։

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

Կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԻԶԳԱԼԱՑԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

3 Rue de Palikao, Paris (20)

Հեռաձայն **Men. 94-84** **Métro Couronnes**

Կը հայթայթէ ամէն կարգի նպարեղէններ լաւագոյն որակով եւ առիթէն աժան գինով։

ՇԱՆՕԹ.— 9 Rue Jouye-Rouveի վաճառատունը կը շարունակէ իր գործառնութիւնը։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ԲԱԶՄԱՄԵԱՅ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տնօրէնութեամբ ծանօթ առաջնաբոյժ ՀՕՇԵԱՆի, Մասնակցութեամբ դարմանուհի մասնագէտ **Dr. PERRIN**ի։

ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԱՄԱՏԶԵԼԻ ԳԻՆԵՐ ԵՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ։

Խնամեալ աշխատութիւն ատամնաշարերու եւ ոսկի գուռօնիներու։

կիրակի գատ ամէն օր ժամը 2էն մինչեւ 8

12 Rue Richomme, Paris, Métro Barbès

ՀՒԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յո նուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւն.ի համար։

Ամենապատրաստ պատրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիրափոխադրելի ղրամէքեններ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9).7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-8

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ծտար գրամներու փոփոխութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ՀԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Վաղը, կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին, **Sociétés Savantes***ի մէջ*

8 Rue Danton, *մէթրօ Օտէոն*

Նախագահութեամբ Ալֆորվիլի, Ֆոնտովիլի եւ իսի լէ Մուլինոյի քաղաքապետներուն։

Կը խօսի՝ Պ. ՊԷՐՆԱՐ ՎԱԼԷ

Նիւթ՝ Հայկական դատը։

Գեղարուեստական բաժին։ Ժախքերու մասնակցութիւն 3 ֆր.։

Վ Ա Լ Է Ն Սի ՋԱՁԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ

Ունինք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍի ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵՒԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ։ Գիները աժան։

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմիայն Քոնեամասիոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն։

Այցելեցէք անգամ մը։

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél. NORD 68—02**

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՑԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մայիս 1ելն Նոյեմբեր 15

Հասկնալի է որ իրենց պէսպիսութեամբ օտարներու պարտէզները գրաւիչ պիտի ըլլան ու միանգամայն հետաքրքրական ճարտարապետական ոճերով՝ որոնց մէջ խտացուած պիտի ըլլան իւրաքանչիւր ազգի յատկանշական նկարագիրը եւ գեղարուեստական արտադրութիւններու ուրոյն գլուխը։

Ահաւասիկ ցուցահանդէսին մասնակցող ազգերու ցանկը.—

1.— Աւստրիա, 2.— Արժանթինի Հանրապետութիւնը, 3.— Բելճիա, 4.— Լեհաստան, 5.— Գերմանիա, 6.— Եգիպտոս, 7.— Եուկոսլաւիա, 8.— Զուիցերիա, 9.— Իսթոնիա, 10.— Իքուատոր, 11.— Թուրքիա, 12.— Իտալիա, 13.— Իրան, 14.— Ուրուկուէյ, 15.— Լեթոնիա, 16.— Լիթուանիա, 17.— Լիւքսէնպուրկի դքսութիւնը, 18.— Հարաւսլաւեան Միութիւն, 19.— Հաիթի, 20.— Հոլանտա, 21.— Հունգարիա, 22.— Ճափոն, 23.— Մեծն Բրիտանիա, 24.— Միացեալ Նահանգներ, 25.— Մոնաքօ, 26.— Ցունաստան, 27.— Նիկարագուա, 28.— Նորվեկիա, 29.— Շիլի, 30.— Շուէտ, 31.— Չեխոսլովաքիա, 32.— Պելճիքա, 33.— Պուլկարիա, 34.— Պրազիլիա, 35.— Ռումանիա, 36.—Սիամ, 37.— Վաթիկան, 38.— Սպանիա, 39. — Տանիմարքա, 40.— Փորթուկալ, 41 — Քանատա, 42.— Քօլօմպիա, 43. — Քուպա, 44.— Ֆինլանտա։

Իսկ հետեւեալ պետութիւններու ազգերն ալ կը քննուին.—

Ալպանիա, Իրաք, Լիխէբիա, Կուատէմալա, Հոնտուրաս, Պոլիվիա։ եւ Սան Տոմինկօ։

ԷՅՖԷԼԻ ԱՇՏԱՐԱԿԸ

Էյֆէլի աշտարակը եւս պղտիկ փոփոխութեան մը պիտի ենթարկուի աւելի դեղեցիկ կերպարանք մը առնելու համար։

Իր առաջին յարկի վրայ գտնուած նրբանցքը շրջապատող 1900ական ճարտարապետական զարդերը տեղի պիտի տան արդիական ոճով չինուած պատճանդաններու։ Նմանապէս պիտի փոխուին նախկին թատրոնը եւ ճաշարանը։

Աշտարակին լոյսերը հրացայտ բովի մը նման պիտի վայլատակեն ճաճանչաւոր գոյներու հագուստիւտ ներդաշնակութեամբ մը։ Էյֆէլի ճայնասփիւռ կայանէն երաժշտական ընտիր կտորներ պիտի առեղծեն նոյնքան հաճելի մթնոլորտ մը։

Զկայ աւելի ակնահաճոյ վայելք մը՝ քան ցերեկ մը կամ գիշեր մը, ցուցահանդէսին մէջ պատելէ յետոյ տեղաւորուիլ աշտարակին յարկերէն մէկուն վրայ եւ գիտել չրջապատող մայրելի համայնապատկերը։

Աշտարակին երկու քովնտի կամարներուն տակ, դէմ յանդիման պիտի գետեղուին, մամուլի եւ չարժանկարի, պատկերահանութեան եւ ճանապրութեան տաղաւարները, իւրաքանչիւրը ծածկուած մէկմէկ մասնելի դարասոան – տանիքներով։

Առանք պիտի պատսպարեն յատաջդիմութեան վերջին ձոխ ստեղծագործութիւնները, արուեստագիտական եւ գիտական ասպարէզներու ծաւալումին մէջ։

Հոս հանրութեան ցոյց պիտի տրուի թէ՝ ինչպէս կազմակերպուած է թերթի մը կամ պարբերաթերթի մը արտադրութիւնը։ Նմանապէս չարժանկարի մը ժապաւէնին ամրողջական պատրաստութիւնը, նախանիթէն մինչեւ իր լուսածգութիւնը։

Իւրաքանչիւր հաստուած, բաժնուած զանազան սրահներու եւ յարկերու, պիտի դիւրացնէ հրաչալիքներու ցուցադրութիւնը։

ԿՐՕՆ ԶԱԼԸԳԵԱՆ

(Շար.) (6)

ՎԵԹԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՕՆՏԻՆ

Պանեէօ-գաչանի Աբծիւ ենթակոմիտէն 87 ֆր. 50 կը նուիրէ վեթերաններու ֆոնտին, փոխան ծաղկեպսակի ընկ. ՍԵԴՐԱՔ ՍԱՍՈՒՆԻԻ մահուան առթիւ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

կրթնոպլի սանմաճորիտին մէջ դարմանուող բոլոր հայ հիւանդները շնորհակալութիւն կը յայտնեն Ֆ. Կ. Խաչի Լանսէյի մասնաճիւղին, որ դրամական բաշխութիւն ըրաւ։

Պօղոս Քեշիշեան

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ DIMANCHE 21 FÉVRIER 1937

ՀԱՅ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3352

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՎԱՅ ՈՒՇ ՄՆԱՑՈՂԻՆ...

Զարաշուք, մահասփիւռ ազգանշան մը արձակեց Լոնտոն, մէջտեղ նետելով սպառազինութեանց աննախընթաց, իսկապէս վիթխարի ծրագիր մը, գործադրելի հինգ տարիէն:

Տրամադրուած գումարն անգամ սարսուռ կ'ազդէ, իր ահագնութեամբ, — 1,500,000,000 ոսկի: Եւ այս ալ վերջնական չէ, տակաւին: Անբաւական համարելով սովորական եկամուտները, կառավարութիւնը առաջարկեց այս գումարին 400 միլիոնը ճարել փոխառութեամբ, եւ անմիջապէս արտօնութիւն սացաւ:

Որքա՜ն պերճախօս են այս տողիւ կատարուած վիճարանութիւնները, թէ՛ Ներկրպարանին եւ թէ մամուլին մէջ:

Այ թէ ձախ, շատ քիչերը կը վիճին սպառազինութեանց անհրաժեշտութեան մասին: Լեզու ելած է միայն անգամ կղերը, որ սիրական դեր կը կատարէ անգլեսաքսօն երկիրներու հանրային կեանքին մէջ:

Տակաւին անցեալ շաբթու էր որ, Լոնտոնի եպիսկոպոսական ժողովը հրապարակաւ կը յայտարարէր թէ «կառավարութիւնը իրաւունք ունի զօրաւոր, սպառազէն այժմ մը պահելու, ինչպէս արժան համարած էր Ներկրպարանը»:

Տարբեր ձեւերով, նոյն տրամադրութիւնները կը յայտնէր, նաեւ, Արհեստակցական Միութեանց ներկայացուցիչը:

Շատ աւելի պատկերալից տեսարաններ պարզուեցան Երեսփոխանական ժողովին մէջ, կառավարութեան առաջարկին քննութեան առեն:

Ելմտական նախարարը, Չեմպըլէն, իր երկարապատում ճառին մէջ, չորեքշաբթի օր իրարու հետեւ չարեց հետեւեալ խօսքերը, բրիտանական առնետասրտութեամբ.

— « Մենք մեր սեփական փորձառութեամբ գիտենք թէ մեր ազդեցութիւնը կ'աճի կամ կը նուազի համաձայն մեր զօրութեան, եւ այն ոյժը զոր արագօրէն կը ստանանք օրէ օր եւ շաբաթէ շաբաթ, ինքնին ամրապնդիչ ազդակ մըն է միջազգային գործերու մէջ եւ հաւանաբար ամենամեծ պատուարը այն խաղաղութեան որ այսօր կը տիրէ աշխարհի մէջ: Ունենալով այս տեսակէտները եւ համոզուած՝ որ վերազինման մեծ ծրագիրը էական է մեր սեփական ապահովութեան համար եւ հիմնական ազդակ մը ուրիշ ազգերու ապահովութեան, անկարելի պիտի ըլլար ընկրկիլ զայն լրացնելու պարտականութեան մէջ : Ոչ մէկը, ամէնէն պահպանողականը, կրնայ ներկայ պայմաններուն մէջ ենթարկուիլ այն խաղաղութեան վտանգին, որ կը սպառնայ մեզ, եթէ մենք չունենանք անհրաժեշտ զէնքերը մեր պաշտպանութեան համար: Մենք պէտք է ունենանք օդանաւային ահագին ոյժ մը: Մենք պէտք է ի վիճակի ըլլանք կասեցնելու յարձակումը »:

Այսպէս ուրեմն, Մեծն Բրիտանիա յանուն «ազգային պաշտպանութեան» կ'արձակէ ազդանշան մը, որ պիտի արձագանգէ աշխարհի չորս ծագերէն:

Համաձայն հնգամեայ ծրագրին, բրիտանական վերազինումը մասնաւորապէս պիտի բազմապատկէ ծովային եւ օդանաւային ոյժերը: Ցամաքային բանակը, որ հիմնուած է կամաւոր դրութեան վրայ (7 տարի), կրնայ շատ մեծ փոփոխութիւններ չկրել: Ուրիշ խնդիր, եթէ պարապուրիչ զինուորութիւն հաստատուի, որ երբեք չի համապատասխաններ այս կղզեցի ժողովուրդին ինչ որ երբեք չի համապատասխաններ այս կղզեցի ժողովուրդին հոգեբանութեան: (Այժմ կը հաշուեն 220,000 հոգի, խաղաղութեան ատեն):

Բայց, նաւատորմիղն ու օդատորմիղը պիտի սպառեն տրամադրուած գումարին առիւծի բաժինը, հասնելու համար անախընթաց բարձրութեան մը, օժտուած՝ ամենավերջին կատարելագործութիւններով: Օդաչուներու թիւը, 50,000, արդէն անբաւական կը համարուի: Նոյնպէս ռազմական օդանաւերու թիւը, որ 3500էն պիտի բարձրանայ առ նուազն 5000ի: Գալով նաւատորմին, արդէն չինած են կամ ձեռնարկած են չինելու եօթը ծովային հրէշներ — զրահաւոր — իւրաքանչիւրը 8,000,000 անգլ. ոսկի ծախքով:

Երկկ՝ մարզանքներ յանուն սպառազինութեանց կրճատման: Այսօր՝ տենդագին աշխատանք եւ անհաշուելի գումարներ՝ վերազինման համար: Երկու ազդանշաններն ալ՝ նոյն քաղաքէն: Վա՛յ ուշ մնացողին:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԼԻԱԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ՊԻՏԻ ԽՆԴՐԷ

Պայքարելու համար գիներու բարձրացման դէմ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿՐԱԿ ԿԸ ՏԵՂԱՆ

Գիներու բարձրացման խնդիրը կը շարունակէ մտահոգութիւն պատճառել կառավարութեան, որ արդէն օրինագիծ մը պատրաստած է, պայքարելու համար: Միւս կողմէ ընդդիմադիր մամուլը հետզհետէ կը սաստկացնէ իր պայքարը, պահանջելով փոխել կա՛մ դահլիճը, եւ կամ անոր քաղաքականութիւնը:

Ուրբաթ օր, Երեսփ. ժողովին ընկերվարական խմբակցութիւնը իր ժողովին հրաւիրած էր վարչապետը, կարգ մը լուսաբանութիւններ խնդրելու համար: Վիճաբանութեանց ընթացքին, երեսփոխանները մանաւանդ քննադատեցին ապր. անտեսութեան նախարարը, Պ. Սփինա, դիտել տալով թէ գիներու բարձրացման դէմ պատրաստուած օրինագիծը ոչ միայն շատ ուշ մնացած է, այլ եւ անբաւական է: «Շահագէտները միշտ ալ միջոցներ պիտի գտնեն իրենց օգիքը փրկելու, նոյն իսկ ծրագրուած միջոցները բոլորովին անտեսելու: Այդ միջոցները քաղքենի ժանդոտ զինարանէն առնուած զէնքեր են: Անոնք նախապէս փորձուած են եւ երբեք չեն յաջողած կասեցնել գիներ — ձրացումը կը սպառնայ ոչնչացնել բազմութեանց գնելու կարողութեան յաւելման վրայ դրած յոյսերը: «Պ. Լէօն Պլում ինքն ալ կ'ընդունի դաղար մը հաստատելու, քիչ մը չունչ առնելու անհրաժեշտութիւնը: Պիտի կրնա՞յ ստանալ այդ անհրաժեշտ դադարը, չնորհիւ բանուոր դասակարդին վրայ ունեցած ազդեցութեան, առանց խախտելու իր մեծամասնութիւնը: Այս դաղտնիքը պիտի պարզուի յառաջիկայ շաբաթներու ընթացքին, միեւնոյն ատեն պարզելով ամբողջ երկրին ապագան »:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթ կէս գիշերին սկսաւ կամաւորներու արձելքին գործադրութիւնը, համաձայն կառավարական օրէնքին, որուն ամփոփումը հաղորդած էինք երէկ: Այս առթիւ թերթերը քամնելի պատմութիւններ կը հրատարակեն Սպանիոյ նախկին վախած կամաւորներու բերնով: Տիժօն հասած գինուոր մը, 24 տարեկան, կ'ըսէ թէ բոլոր Ֆրանսացի կամաւորները եթէ վերադառնալ ուզեն, կեդրոնացման բանակատեղիները կ'առաջնորդուին եւ յաճախ կը գնդակահարուին: Իր պատմութեան համաձայն, Միջազգային զօրաբաժինը 60,000էն իջած է 20,000ի, իբրեւ հետեւանք դասալքութեանց, կորուստներու եւ հրաժարման:

— Փորթուկալ, որ կը դժկամակէր հակողութիւն ընդունիլ իր հողին վրայ, հաւանեցաւ միայն անգլիացի դիտողներ ընդունելու: Ֆրանսա կը պահանջէ որ այս դիտողներուն թիւն ըլլայ 180 եւ ոչ թէ 60, որպէսզի հաւասարի Ֆրասայի համար նշանակուած դիտողներու թիւին:

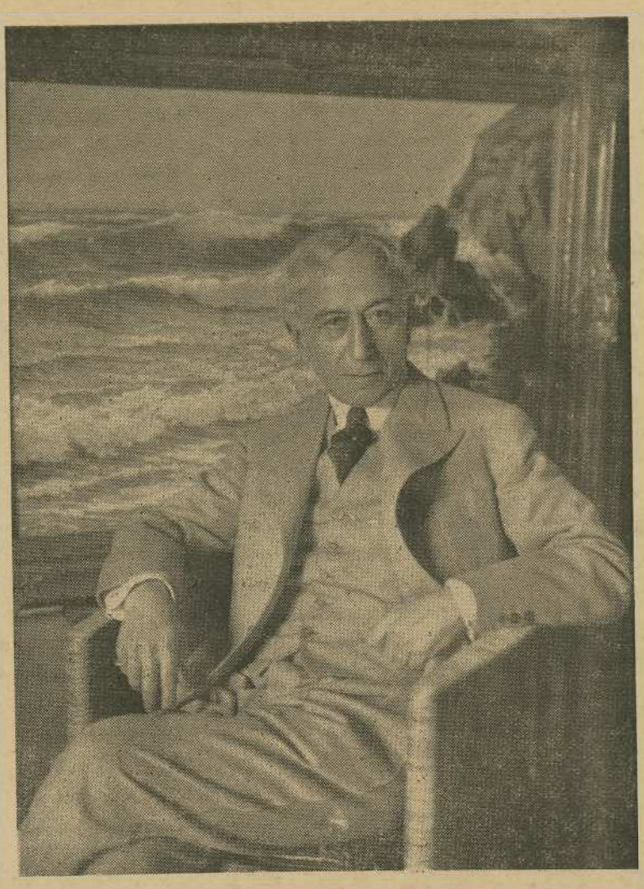
— Պ. Ռօզէնպէրկ, Մատրիտի խորհրդային դեսպանը, պաշտօնանկ եղաւ եւ իրեն յաջորդեց ուրիշ մը: Ռօզէնպէրկ անուն հանած էր իբրեւ զաղտնի խորհրդականը Մատրիտի կառավարութեան:

— Կռիւները կը շարունակուին նոյն կատաղութեամբ: Ապստամբները կը հաւաստեն թէ 50 քիլոմէթր յառաջացած ըլլալով Արագոնի ճակատին վրայ, կը սպառնան Վալենսիոյ եւ Պարսելոնայի հաղորդակցութեանց: Նոյն աղբիւրին համաձայն, ապստամբները վար առած են 14 կառավարական օդանաւեր, Մատրիտի ճակատին վրայ:

Իտալիոյ արգիլքը կամաւորներու վասին

Իտալական կառավարութիւնն ալ ընդունած ըլլալով Լոնտոնի ժողովին որոշումները, բոլոր նաւահանգիստներու իշխանութեանց յանձնարարեց արգիլել կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա: Այս առթիւ մասնաւոր կանոնագիր մը մշակուած է. բայց կը հաւաստեն թէ պիտի չգործադրուի, եթէ ուրիշ որ եւ է չահակից պետութիւն միջոցներ ձեռք չառնէ միեւնոյն ատեն:

Հռոմի մէջ շատ հաւատք չունին ծրագրուած միջոցներու յաջողութեան վրայ եւ շատ դժուար կը գտնեն եւ կանչել Սպանիա գտնուած բոլոր օտար կամաւորները:

ՈՂԲԱՑԵԱԼ ԾՈՎԱՆԿԱՐԻՋԸ, ՎԱՐԴԱՆ ՄԱԽՈԽԵԱՆ
ՈՐ ՄԵՌԱՒ ՆԻՍԻ ՄԷՋ, 1937 ՓԵՏՐ. 11ԻՆ:
(Այս լուսանկարը, որուն շատ հաւնած էր ողբացեալ արուեստագէտը, մեզի տրամադրեց «Ֆօթօ Արաֆս»)

Ո՞Վ ԷՐ ՕՐԺՈՆԻԿԻՁԷ

Երէկ հաղորդած էինք թէ փետր. 18ին Քրէմլինի պալատին մէջ յանկարծահաս եղած է Կրիկորի Օրժոնիկիձէ, գործավար ծանր ճարտարարուեստի, եւ Վրացի, ինչպէս Սթալինն ու Բերիան:

Ներկրպային մամուլը հրատարակելով կառավարութեան, կեդր. Կոմիտէի, զանազան գործավարութեանց եւ կուսակցական կազմակերպութեանց մահազդները, ինչպէս եւ Սթալինի, Մոլոթովի, Քականովիչի, Վորոշիլովի, Քալինինի, Միկոյեանի եւն. յօդուածները, կը պանծացնէ հանգուցեալին յիշատակը:

Կրիկորի Կոստանտինովիչ Օրժոնիկիձէ ծնած էր 1866ին: Իր յեղափոխական գործունէութիւնը սկսաւ Կովկասի մէջ, 1903ին, ուր հանդիպելով Սթալինի, դարձաւ անոր բարեկամը եւ ամենէն մտերիմ ընկերը: 1908ին ցկեանս աքսորի դատապարտուեցաւ, սակայն յաջողեցաւ փախչիլ Սիպերիայէն եւ վերսկսաւ իր յեղափոխական գործունէութիւնը, ներառօրէն կապուելով Լենինի հետ: 1912ին ընտրուեցաւ անդամ բոլշեւիկեան կուսակցութեան Կեդր. Կոմիտէին եւ նորէն ձերբակալուելով, աքսորուեցաւ արեւելեան Սիպերիա: Ազատեցաւ հինգ տարի վերջը, շնորհիւ փետրուարեան յեղափոխութեան:

Հանգուցեալը բոլշեւիկեան յեղափոխութեան վարիչներէն մէկը եղած է Փեթրոկրատի եւ Կովկասի մէջ: Ինքն էր որ 1919ին եւ 1921ին՝ վարեց կարմիր բանակին գործողութիւնները արեւմտեան, հարաւային եւ Կովկասեան ճակատներուն վրայ: Ամենէն գործօն եւ վայրագ դերը կատարեց, խորհրդային իշխանութիւնը հաստատելու համար Ադրբէջանի, Հայաստանի եւ Վրաստանի մէջ: Եւ, ինչպէս դիտել տուած էինք երէկ, իր օրով պայթեցաւ փետրուար 18ի ապստամբութիւնը: Այս առթիւ երազեկներ կ'ըսեն թէ ինքն իսկ ափ ի բերան մնացած էր, տեսնելով հայտնուն բոլշեւիկներու գործած գազանութիւնները...

1926ին Օրժոնիկիձէ ընտրուեցաւ նախագահ կուսակցութեան Կեդր. Վերստուգիչ Յանձնաժողովին, յետոյ գործավար բանուորա - գիւղացիական տեսչութեան, ապա դեր-նախագահ ժողովրդական գործավարներու խորհուրդին: 1936էն ի վեր մնայուն անդամ էր Քաղաքական Բիւրոյին: Նոյն տարին նշանակուեցաւ նախագահ ապր. անտեսութեան գերագոյն խորհուրդին եւ գործավար ծանր ճարտարարուեստի: Անցեալ հոկտեմբերին տօնուեցաւ իր ծննդեան 50ամեակը եւ այս առթիւ փառաբանուեցաւ իր կատարած դերը՝ ճարտարագործական մեծ պետութեան մը վերածելու համար Ի. Միութիւնը:

Երկար տարիէ ի վեր կը տառապէր սրտի հիւանդութենէ եւ պնդերակուութենէ: Վարակուած էր նաեւ այ երիկամունքը (ձախ հանուեցաւ 1929ին, հիւծախտէ վարակուած ըլլալով):

«Իզմանիթէ» իր կարգին փառաբանելով հանգուցեալը, կը գրէ անոր կովկասեան գործունէութեան մասին.

— « Սթալինի ղեկավարութեամբ, Օրժոնիկիձէ մասնակցեցաւ կարմիր Վէրտէօնին՝ Ցարիցինի կռիւներուն եւ յետոյ կազմակերպեց հերոսական դիմադրութիւնը Տէնիկինի դէմ: Ապա ճամբայ մը բացաւ Թիֆլիսի մէջ, ուր կազմակերպեց պայքարը՝ մենշեւիկներու եւ Վրացիներու հակայեղափոխական կառավարութեան դէմ: Աւելի վերջը ղնաց Ատրպատան, ուր ծանօթացաւ Քիւրովի հետ, դառնալով ակեանս բարեկամ եւ չարունակեց գիմադրութեան կազմակերպումը Տէնիկինի դէմ: 1920ին պաշտօն ստացաւ խորհրդային իշխանութիւն հաստատելու Հիւսիսային Կովկասի մէջ: Նոյն տարուան ապրիլին գրաւեց Բաքուն եւ Սթալին գինքը անուանեց «ազատարար Ադրբէջանի»: 1921ին Կովկասը վերջնապէս փրկուեցաւ աշխարհակալ գործակալներէն, մենշեւիկներէն եւ հակայեղափոխականներէն: Այն ատեն Օրժոնիկիձէ վարձատրուեցաւ կարմիր Դրօշի շքանշանով: Ինքն էր որ մասնաւորապէս դժուարին պայմաններու մէջ խորհրդային իշխանութիւնը հաստատեց Կովկասի մէջ: Իր ղեկավարութեամբ կազմուեցաւ կովկասեան դաշնակցութիւնը: Բաքուի քարխուղի ճարտարագործութիւնը վերակազմուեցաւ եւ ընդարձակուեցաւ: Իր ղեկավարութեան տակ զարկ տրուեցաւ Կովկասի ծանր ճարտարագործութեան»:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍՈՒՐ ՍԵ ՓԵԽԱԽՈՐ...

Ծանր ու տհաճ է ինձ համար գրել այս տողերը, որոնք ես ստիպված եմ գրել ի պատասխան «Ավանգարդ» թերթի 1814-ին հրատարակած ծանր մեղադրանքի։ Ես ոչ մի անգամ չեմ եղել «Ավանգարդ» խմբագրության մեջ, ոչ մի անգամ չեմ տեսել նրա խմբագիր Ս. Ոսկանյանին, ոչ մի անգամ չեմ խոսել նրա հետ։ Ես ոչ մի կապ չունեմ «Ավանգարդ» թերթի հետ։ Ես ոչ մի անգամ չեմ գրել նրա համար։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի առաջարկություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի գումար։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի նվեր։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի ընծա։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի պարգև։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի նվիրատվություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի օգնություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի աջակցություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի հովանավորություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի հոգածություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի խնամք։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի ուշադրություն։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի ուշադրության արժանանալու պատիվ։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի պատիվ։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի բան։ Ես ոչ մի անգամ չեմ ստացել նրանից ոչ մի բան, որ ստացել է «Ավանգարդ» թերթի խմբագրությունը

ՉԱՐԵՆ ՏԵՄԻՐՃԻԱՆ

(ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԷՆ)

— Ես ալ ուզեցի ձեզ հետ գալ, բայց ինծի ըսին որ ձեզ մենակ թողունք։

— Ինչո՞ւ։ Ի՞նչ պատահեցաւ։

— Ոչինչ, ոչինչ, ես ալ չգիտեմ։ Ինծի ըսին որ ձեզ մենակ թողունք։

Ես ալ չհարցուցի աւելի։ Ինծի համար ալ ոչինչ կարեւոր էր։ Ես ալ ուզեցի ինծի համար ոչինչ կարեւոր ըլլայ։ Ես ալ ուզեցի ոչինչ տեսնել, ոչինչ լսել, ոչինչ գիտնալ։ Ես ալ ուզեցի ոչինչ ըլլալ։ Ես ալ ուզեցի մեռնիլ։

Ես ալ ուզեցի մեռնիլ, որովհետեւ ինծի համար ոչինչ կար ընելիք։ Ես ալ ուզեցի մեռնիլ, որովհետեւ ինծի համար ոչինչ կար ընելիք։ Ես ալ ուզեցի մեռնիլ, որովհետեւ ինծի համար ոչինչ կար ընելիք

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ Լոնտոն հասած լուրերու համաձայն, «մաքրագործումը» կը շարունակուի անխնայ։ Ձերբակալուած են 2000 հոգի, որոնց մէջ կը գտնուին 50 բարձրաստիճան պաշտօնատարներ՝ ելմտական պաշտօնատունէն, երկաթուղիներու վարչութենէն եւն.։ Մորհրդային 14 մեծ չինարարներու քարտուղարներէն երկուքը ձերբակալուած են։ Մորհրդային երկաթուղիներու 15 չինական վերատեսուչներէն ինը ձերբակալուած են իբրեւ դաւաճան։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ միեւնոյն լեզուն կը խօսին, յայտարարեց Տոքթ. Կէօպէլս, քարոզութեանց նախարարը, անգամ մը եւս չհետեւելով համայնական քարոզութեան անհրաժեշտութիւնը։ «Իտալիոյ մէջ իտալերէն կը վարուեցան դէմ կռուելու անհրաժեշտութիւնը։ «Իտալիոյ մէջ իտալերէն կը խօսին, Գերմանիոյ մէջ՝ գերմաներէն. բայց մենք այն խոր համոզումն ունինք թէ Իտալիա եւ Գերմանիա միեւնոյն լեզուն կը խօսին»։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԵՒ ՉԵԽՈՍԼՈՎԱՔԻՈՑ ՄԻՋԵՒ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ, գերման փոքրամասնութեանց մասին։ Այս վերջիններուը այսուհետեւ պիտի կրնան ծառայել հանրային վարչութեանց մէջ, իրենց հաստատութիւնները աւելի կարեւոր գումարներ պիտի ստանան իբրեւ նպաստ եւ գերման ուսանողներու թոշակները պիտի աւելնան 20 առ հարիւր համեմատութեամբ։ Ցետոյ պիտի ընդլուի գերմանական լեզուի գործածութեան դէմ հաստատուած արգելքը։

ՕՓԵՐԱՑԻ վերաբացումը տեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի, 21 փետրուար։ Նախապէս որոշուած էր չորս ամիս փակել, վերանորոգման համար, բայց 1936 Մեպտ. 13ի հրդեհին պատճառաւ, երեք ամիս եւս ուշացաւ վերաբացումը։

ԱԶԳ. ՊԱՐԳԵԻԱՅԱՂԻ Բ. չարքին վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ մարտ 9ին։

Պ. ԺԻՒՄՔԻՆ ԿՈՏԱՐ, նախկին նախարար եւ ծերակուտական, որ վերջերս Ֆրանսական գաղթավայրերը ղրկուած էր ուսումնասիրութեան համար, նշանակուեցաւ Ֆրանսական ներկայացուցիչ Ժընեւի Աշխատանքի Գրասենեակին վարչական խորհուրդին։

14,000 ԲԱՆՒՒՈՐՆԵՐ զործադուլ հռչակեցին փէօժոյի ինքնաշարժի հաստատութեան մէջ, Մոնպէլիար, իբրեւ բողոք բանուորի մը տեղափոխութեան։ Բանակցութիւններ կը կատարուին, վէճը հարթելու համար։

Հինգշաբթի օր Փարիզի ցուցահանդէսին մէջ հաղարաւոր բանուորներ մէկ ժամ զադրեցուցին աշխատանքը եւ ժողովի դացին, յաւելում պահանջներու համար։

Շնորհակալիք

Մեր սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք Լիոնի պատ. ագգ միութեան, Հարաւային Ֆրանսահայոց Առաջնորդ գեր. Տ. Գարեգին եպիսկ. Խաչատուրեանի, Քաջանայ Հայրերուն, Հայ Մամուլին, կազմակերպութիւններուն, միութիւններուն, աղնիւ Թաղեցիներուն եւ բոլոր այն հայրենակիցներուն եւ ազգականներուն, որոնք անձամբ, նամակով եւ ժամուլով իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին մեր սիրեցեալ հօր, հօրեղբօր եւ ազգականին

Տ. ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱԲԷԼԵԱՆԻ

կսկծալի մահուան առթիւ։

Լիոն, 16 փետր. 937 — Հաբէլեան ընտանիք

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՍԵՐՈՎԲԷ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԻ ՀԻՆ ՈՒ ՆՈՐ ԵՐԳԵՐ
Ա. Պրակ
Մասնաւոր խնամքով պատրաստուած
Բանաստեղծութիւններու ընտիր հաւաքածոն
Գին 5 ֆրանք
Դիմել՝ ընդհ. գործակալ՝ Յովհաննէս Սարգիսեանի,
23 Rue Pelleport, Paris (20)

ՀՈՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ ՆՈՒԻԱԳԱՀԱՆԳԷՍՆԵՐԸ
ՄԱՐՍԷՑԻ ՄԷՋ.— 7 Մարտ կիրակի գիշեր ժամը 9ին,
Բոլիվեի շքեղ սրահին մէջ։
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ.— 20 Մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
Salle Chopin (Փլէյէլ)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ
ՊԱՆԵԼՕ—ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ
Այսօր, կիրակի գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին, Սալ վէտոնի մէջ,
150 Route d'Orléans, Պանելօ,
, մուտք՝ 3 ֆրանք ։

ERNEST HENTUNEN
ՓԱՍՏԱԲԱՆ
Վկայուած Փարիզի Իրաւագիտական Համալսարանէն։ Տոքթորայի քննութիւնը ստացած է Ժընեւի համալսարանին մէջ։ Ունի վկայականներ՝ միջազգային բարձր ուսմանց կաճառէն, իրաւագիտութեան թեկնածու Հէլսինկֆորսի (Ֆինլանտա) համալսարանին։
Կը ստանձնէ քաղաքային եւ առեւտրական դատեր, հպատակութեան, ամուսնալուծման, իրաւաբարութեան դատեր Ֆրանսայի, Պելժիոյ, Անգլիոյ, Զուիցերիոյ, Գերմանիոյ, Սքանտինաւեան երկիրներու, Ֆինլանտայի, Պալթեան երկիրներու մէջ։
11 Rue Montyon — Հեռաձայն՝ Prov. 41-14
ընդունելութիւն 20 ֆր.։ — ժամը 9—11 եւ 2—6։

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԻՇԳԱԼԱՑԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
3 Rue de Palikao, Paris (20)
Métro Couronnes
Հեռաձայն Men. 94-84
Կը հայթայթէ ամէն կարգի նպարեղէններ լաւագոյն որակով եւ ամէնէն ժամն գիներով։
ԾԱՆՕԹ.— 9 Rue Jouye-Rouveի վաճառատունը կը շարունակէ իր գործառնութիւնը։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին։ կգիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Docteur ROGINSKY
փարիզեան մասնագէտ
Կը գարմանէ ընդհանուր հիւանդութիւնները, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւնները։ Կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6։ 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, Seine

ԹԷՑԱՒԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին երկրորդ դասախօսութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30ին,
Café Cadeth վերնայարկը, 17 rue Cadet, Métro Cadet
Դասախօս՝ ՏԻԿ. ԷԼԼԷՆ ԲՐԻԶԱՆԴ
Նիւթ՝ Նոր օրերու հայ հերոսը (քսան ռազմական երդերու)
Մուտք 3 Ֆր. սուրճը եւ խմորեղէնը միասին։

Առաջին Տարեկան Հանդէս
Ֆ. Կ. Խաչի Խէ – լէ - Մուլէնոյի Մասնաճիւղի դպրոցին տարեկան հանդէսը 21 փետրուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Պէչիկթաշլեան սրահին մէջ ։ 26, Rue Troyon, Sèvres, մէթրօ Pont de Sèvres.
Կը խօսի՝ Պ. ԼԵՒՈՆ ԶՈՐՄԻՒՇԱՆ
Գիներ՝ 5 Ֆր., անգործներու 3 Ֆր., փոքրերու 1 Ֆր.։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը 8,30ին, Sociétés Savantesի մէջ
8 Rue Danton, մէթրօ Օտէոն
Նախագահութեամբ Ալֆորվիլի, Ֆանուվիլի եւ Իսի լէ Մուլինոյի քաղաքապետներուն։ Ներկայ կ'ըլլան օտար հիւրեր։
Կը խօսի՝ Պ. ՊԷՐՆԱՐ ՎԱՀԷ
Նիւթ՝ Հայկական դատը։
Գեղարուեստական բաժին։ — Ցախքերսւ մասնակցութիւն 3 Ֆր.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
Ս. ԺԷՐՄ, ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, ՊՕՄՈՆ
Մաթսիլահայ տրամ.-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ
ղեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵԱՆԻ
եւ մասնակցութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐՈՒՇԻ. ՉԱՐԵՀԻ, Պ. Պ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆԻ, ՔԷՉԻՃԵԱՆԻ եւ ուրիշներու
Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑԻ դլուխ գործոցը
ՊԷՊՕ (3 արար)
երգերով, պարերով՝ ղեկավարութեամբ Թառխտ ՍՈՒՐԷՆԻ։
ՄԷՆ ԺԷՐՄԻ ՄԷՋ.— 27 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին։
ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Bar Internationalի թատերասրահը։
ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, Վարանդեան սրահը, 10 Պուլվար Մարկրիթ։
Գիները ժողովրդական

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՍԱՓՐԻԶՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
28 Մարտ, Զատիկ կիրակի իրիկունը ժամը 9էն մինչեւ լոյս,
84 Rue de Grenelle, մէթրօ Rue du Bac
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին հայ եւ օտար արուեստագէտներ, ՕՐ. ՆԻԶԱՄԵԱՆ (երգ. 8 տարեկան դաշնակահարուհի Անժէլ—Սէիմ, A. LEVALIER իր exhibitionներով. Պ ԴՐԻՒՈՐ իր ձիծաղաշարժ երգերով եւ խաղերով, հանրածանօթ պարուհի HUGUETTE O'BIA, կանանց մազերու վերջին նորաձեւութիւններու ցուցադրութիւն հայ եւ օտար արհեստակիցներու կողմէ։
Մուտք՝ 8 Ֆր. կիներու 6 Ֆր.։

ՊԱՐԱ ԱՆԴԷՍ
VALENSI ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
8 Rue Buffault, Paris (9)
Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին փըթի Ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ աննախընթաց յաջողութիւն։ Ընդառաջ երթալով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 20ին Փըթի Ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ ։
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ — JAZZ ORSINI
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԻՒՖԷ ղեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍԻԻ
Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք։
Ցոմսերը կը ծախուին Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault եւ Վալէնսիի մօտ, 12 Rue Popincourt, Paris

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹՇ.ի ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ
28 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 14.30ին,
Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris
ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ
(5 արար եւ 3 պատկեր)
Սիրոյժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 Ֆր.։
Ցոմսերուն հաւար դիմել Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ. Քիւրքճեանի 258 rue St. Honoré, Գրատուն Շրանտ Յամուէլ 51 rue Mr. le Prince եւ ձաշարան Carlo, 34 rue St. Lazare։
Հաղորդ. միջոցներ.— Métro Place Blanche, օմնիպիւս 30 եւլն.։

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇ 8.30ԻՆ
Sociétés Savantesի սրահին մէջ,
ԴԵՐԱՍԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ
Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ
ՊԷՊՕ
Կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, ՏԻԿ. ՄԱՐՏՈՆԱՆ, ՕՐ. ՌՕԶ ՄԱՐՏՈՆԱՆ, Պ. Պ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱԲԳԱՐ եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ։
Գիները՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 Ֆր.։
Ցոմսերը կը ծախուին գրատուն Հ. Յամուէլ 51 rue Mr. le Prince, ձաշարան Ֆլորիա 61 rue Mr, le Prince, Select Pressing 10 rue Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն։
ընդհ. հասցէ՝ A. Kempétian, 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. O.)

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷԹՐՕ ԿԱՌ ՏԻ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Ազաւտները ժամագրութեամբ։

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN
Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris — Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

Maison DARON
Entreprise Générale de Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։
Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
"NIL BLEU,,
2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ։
ՕՂԻ ՋԱՆԱՋԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ
ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ։

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ — Հեռաձայն Danton : 52 · 78
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

ՎԱԼԷՆՍԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱԶՔԸ ԼՈՑՍ
Անոնք որ սովորած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ։ Գիները ժաման։
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմիայն բնութասիոնով, հարսնիքներու եւ ինկոյքներու սպասարկութիւն։
Այցելեցէք անգամ մը։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — 48 rue de la République
ORIENT LLOYD — 7 rue Auber, Paris
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
ցոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

"ՇԻՐԱԿ,, Արեւելքի միակ իսկական օրին է Ազգագրական։ Ամսրցելի։ Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի ջիւրով՝ Հայ աւանդական սեղանին զարդ

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՀՈՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ
Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)։ Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Նամպատուութիւն տուէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի դառնալ մեզի։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։
Հասցէ՝ K. TCHADIRDJIANTZ, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ)
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
Métro : TOLBIAC)

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
23
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MARDI
23 FÉVRIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3353

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԱՌԱՋՆՈՐԴ»ՆԵՐ ԱՌԱՆՑ ԹԱՓԻ

Մեծ պատերազմը ծնաւ համայնավարութիւնը, համայնա – վարութիւնը ծնաւ ֆաշականութիւնը, ֆաշականութիւնը ծնաւ հիթլէրականութիւնը, «Ռէքս»ը եւ միւսները: Եւ դեռ չարքը չէ վերջացած:

Վերջին լուրը կը հասնի Վարշաւայէն:

Կիրակի օր, դնդ. Ադամ Քօք, որ տարիներով Լեհաստանի եւ-մտական խորհրդականներէն մէկն եղած է եւ այժմ հրամանա-տարն է լեգէոնականներու, ձայնասփիւռ ճառ մը արտասանեց, տարփողելու համար կառավարութեան նոր ծրագիրը:

Իրականին մէջ, նորութիւն մը չի պարունակեր ծրագիրը, այլ կը նուիրագործէ 1935էն ի վեր հաստատուած կարգուսարքը, աւելի խտացնելով գոյները:

Այն առեն, մարշալ Փիլզուտսքիի մահէն քիչ առաջ, այդ «բարեփոխուած» սահմանադրութիւնը հիմը կը դնէր ինքնուրոյն դիկտատուրայի մը:

Ինչպէս միւս ֆաշական կոչուած երկիրներուն մէջ, այստեղ ալ գործադիր իշխանութիւնը կը ստանար գերակշռութիւն՝ օ-րէնսդրականին վրայ: Բուն բառով՝ կը վերածուէր կրաւորական օրկանի մը:

Նոր ծրագիրը աւելի թանձրացեալ վիճակի մը կը վերածէ այս քաղաքականութիւնը, իրրեւ հիմնական խարիսխ ներկայա-ցնելով բանակը եւ կաթոլիկ եկեղեցին: Ազգային միութեան եւ ու-ժերու բազմապատկութեան աւետարանն է որ կը քարոզուի, իր-րեւ «Առաջնորդ» ցուցնելով Սպարապետը:

Քանի մը խօսքեր՝ կիրակի օրուան ճառէն, աւելի հասկնալի դառնալու համար:

— «Ազգային կամքը ազգային պաշտպանութեան վրայ կեդ-րոնացնելու համար, պէտք է մոռնալ բոլոր սին եւ վնասեցուցիչ վէճերը, վարդապետական հակամարտութիւնները, չափազան-ցուած անհատականութիւնը եւ բաղաբական պայքարները: Մեր գործը կը պահանջէ հաւաքական մեծ ճիգ մը, գլուխ հանելու հա-մար ազգային պաշտպանութեան խոչոր եւ մեր երկրին զօրու-թեան առաւելագոյնը»:

Աւելորդ է բացատրել թէ միւս դիկտատուրաներն ալ այսպէս սկսան: Ծրագրին ձեւակերպումը այնքան առածգական է որ, կը-նայ լայն ասպարէզ բանալ միահեծան իշխանութեան մը տիրապե-տութեան համար: Եւ արդէն այդ ճամբան է որ կը հարթուի, 1935էն ի վեր:

Ծրագրուած քաղաքականութիւնը միեւնոյն առեն կը ձգտի հաստատել ցեղային գերակշռութիւն, հետեւողութեամբ Հիթլէ-րի:

Լեհաստան ալ կ'ուզէ թեւառել հրէական զանգուածը, որ տի-րական դեր կը կատարէ երկրին մէջ, մասնաւորապէս անտեսա-կան ճակատին վրայ, հակառակ չարք մը սեղմումներու:

Կիրակի օրուան ճառին մէջ այս մասին ալ ակնարկներ եղան: Դատապարտելով հանդերձ հակահրէական բռնութիւնները, դն – դապետը սահեցուց նախազգուշութիւն մը որ մեկնութեան չի կա-րօտիր.

— «Բայց եւ այնպէս կը ճանչնանք մեր մշակոյթին օրինաւոր հմճնապաշտպանութեան բնազդը եւ լեհ ժողովուրդին ճիգերը՝ ի խնդիր տնտեսական անկախութեան»:

Ուրեմն թունդ ազգայնական ցեղապաշտ ոգի եւ միահեծան իշխանութիւն՝ իրրեւ «Առաջնորդ» ունենալով սպարապետը:

Ահա թէ ինչպէս, երկիրէ երկիր, կը տեղաւորուի պիրկ դիկ-տատուրան, գահակալութեամբ անթաղ արքաներու:

Առջինը, Իտալիա, արդէն լրացուց 15ամեակը, օրինակ հանդիսանալով ուրիշներու: Մուսոլինի պահեց թագաւորը եւ մինչեւ կայսրութեան բարձրացուց զայն, բայց ո՞վ չի դիտեր թէ մինչեւ կայսրութեան բարձրացուց զայն, բայց ո՞վ չի դիտեր թէ ինքն է միակ անվիճելի հեղինակութիւնը, իրրեւ «Տուչէ» (Առաջ-նորդ):

Երկրորդը, Գերմանիա, աւելի պրկեց օղակները, հաստատե – լով կարգուսարք մը որ լիակատար անձնատրութեամբ է, թէ իր վար-դապետութեամբ եւ թէ գործելու մեթոտներով: Այստեղ թագա-ւորի կամ հանրապետութեան նախագահի մը չուքն ալ չկայ. այլ միայն եւ միայն «Ֆիւհրէր»ը (Առաջնորդ), իրրեւ ամենակալ եւ ամենակարող իշխանութիւն:

Տակաւին յիշե՞նք, հինէրէն, Ա. Մուսոլինն ու Թուրքիան, որոնք նոյնպէս ունին իրենց անթաղ արքաները,– մէկը՝ «Հան – ճարեղ Առաջնորդը», Սթալին, միւսը՝ նոյնքան հանճարեղ «Հայ-րը», Աթաթիւրք:

Եւ ահաւասիկ նորերը,– Յունաստան, որ 1936 օգոստ. 4էն ի վեր կը կառավարուի ֆաշական – հիթլէրական կարգուսարքով մը, առաջնորդութեամբ Զօր. Մէթաքսասի, Պուլկարիան, ուր նոյնպէս զինուորական դիկտատուրա հռչակուեցաւ 1935 մայի-սին, Աւստրիա, որ միջին ճամբայ մը բռնած է, բայց արդէն կը հակի դէպի միապետութիւն, Ռումանիան եւ Եուկոսլավիան, թէեւ աւելի չափաւոր քան միւսները:

Դիտելի է որ գրեթէ ամէն տեղ ալ հաստատուած դիկտատու-րաներուն առաջին գործը կ'ըլլայ օրէնքէ դուրս հռչակել համայ-նավարութիւնը:

Լեհաստան ալ կեցած է այդ ճամբուն վրայ, եւ կրնայ վազը նոյնքան անդոզո դառնալ որքան Գերմանիան, մանաւանդ երբ նոր կարգուսարքը վերջ դնէ կուսակցութեանց գործունէութեան, ինչ-պէս Իտալիոյ, Գերմանիոյ, Ա. Մուլկա – րիոյ, Յունաստանի եւն. մէջ:

Եւրոպան չատոնց բաժնուած է երկու ճակատներու, աւելի կամ պակաս դաւնաւորումներով:

Ժողովուրդնե՞րն են որ «Առաջնորդ» կը փնտռեն, թէ ահա-ւոր երկունք մը «Առաջնորդ»ներ կը ծնի ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԵՐԲԵՔ ՏՐԱՄԱԴԻՐ ՉԷ ՓՈԽԵԼՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐԱՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Ինչ որ չուզէ առնել, նոր ոստում մը կատարելէ առաջ»

Վարչապետ Պ. Լէոն Պլում կիրակի օր շատ կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ Սէն Նագէրի մէջ, ուր վիթխարի միթինկ մը տարբուած էր:

Աչքէ անցընելով ներկայ կացութիւնը, Պ. Լէոն Պլում արտաբաց խոստովա-նեցաւ թէ կառավարութիւնը եմսական դժուարութեանց մատնուած է եւ նեցաւ թէ կառավարութիւնը եմսական դժուարութեանց մատնուած է եւ ձգնապէս յայտարարեց թէ պէտք է կասեցնել գիներու բարձրացումը, բայց նոյնքան ուժգնութեամբ չեշտեց թէ տնտեսական վերելքը սկսած է:

Վարչապետին այցելութիւնը տեղի ունեցաւ կարգ մը ընկերային եւ հան-րօգուտ չինութեանց բացման առթիւ: Իրեն կ'ընկերանային Աչխատանքի Դաշ-նակցութեան ընդհ. քարտուղարը՝ Լէօն Ժուհօ, նախարարներ եւ քաղաքա-կան գործիչներ, որոնք նոյնպէս ճառ խօսեցան: Գիշերը Սէն Նագէր անցընելէ վերջ, վարչապետը Նանթ գնաց, ուր նոյնպէս ճառ մը խօսեցաւ:

Սէն - Նագէրի ճառին մէջ, Պ. Լէոն Պլում չուզեց խօսիլ արտաքին քաղա-քականութեան մասին, եւ միայն դիտել տուաւ թէ հաւանական է որ մաքսա-տուրքերը դեղչուին յառաջիկային: Անցնելով օրուան խնդիրներու, բացատ-րեց թէ կառավարութիւնը եթէ անհրաժեշտ կը դտնէ քիչ մը չունչ առնել ընկերային բարենորոգումներու մէջ, այդ չի նշանակեր թէ կը նահանջէ կամ անձնատուր կ'ըլլայ դրամատիրութեան առջեւ: «Մենք պլուպ հանեցինք օրէնս-դրական գործ մը որ սովորական ժամանակներու մէջ տարիներու աշխատանք պիտի պահանջէր: Այդքան արագ արշաւ մը վերջ անհրաժեշտ է քիչ մը չունչ առնել, նոր յառաջխաղացութիւն մը կատարելու համար: Ժողովրդա-կան ճակատի ծրագրին հիմնական մասն էր տնտեսական վերելքը, ինչ որ իրա-կանացած է: Բայց չատ արագ ընթացանք վերջին ութ ամիսներու ընթացքին: Աչխատավարձերու տեւական բարձրացումը յառաջ պիտի բերէր արժեզնի բարձրացում: Ձիշդ այս դժոխային չրջանակին մէջ կ'ուզէին մեզ քաշել մեր հակառակորդները, եւ այս է որ կ'արգելացնէ դադարի մը անհրաժեշտու-թիւնը: Երկրին մէջ դիզուած եւ երկիրէն դուրս հանուած դրամագլուխնե-րուն դումարները եռապատիկն են այն դումարներուն որ անհրաժեշտ են դանձին պէտքերուն համար, այս տարեչրջանի ընթացքին: Մենք միթք պէտք է կրճատել պինուորական ծառայութեան չրջանը: Ապա քննելով կացու-թիւնը, տխուր եզրակացութեանց յանգեցայ: Դիտել տուաւ թէ գործա-դուրկներուն թիւը զգալապէս նուազած չէ, եւ թէ ապրուստը սղած ըլլալով, անոնց վիճակը աւելի ծանրացած է: Ամէնէն վերջը քննադատեց Սպանիոյ դէմ ձեռք առնուած միջոցները (համաւորներու արգելք եւն.):

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Կիրակի օր, դնդ. Քօք ճայնասփիւռ ճառ մը խօսելով, հրաւիրեց ժողո-վուրդը եւ բոլոր կուսակցութիւնները համախմբուիլ կառավարութեան եւ բա-նակին չուրջը: Հետեւելով Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ օրինակին, նախապէս հր– բամայուած էր որ ժողովուրդը ժամը 5.30ին կազմ ու պատրաստ գտնուի, լսե-լու համար բանախօսութիւնը: Գնդապետը բացորոշապէս յանձնարարեց «բո-լոր չինարար ուժերը ամփոփել մարշալխտ Սմիկլի - Ռիծի չուրջը, զերագոյն պատասխանատուն ազգային պաշտպանութեան»: Առաջարկուած քաղաքական ծրագրին երեք հիմնական կէտերն են,— 1935ի սահմանադրութիւնը, հռոմէա-կան գաւանանքը, «որուն կը պատկանի մեր ժողովուրդին մեծամասնութիւ-նը» եւ ազգային կեդրոնացումը՝ ազգային պաշտպանութեան չուրջը: Այս առ-թիւ բանախօսը մատնանչեց համայնավարութեան վտանգները: «Համայնավար-րութիւնը բացարձակապէս հակառակ է մեր ազգին ոգիին, թէ իր վարդա-պետութեամբ եւ թէ նպատակներով ու մեթոտներով: Եթէ մեր երկիրը համայնավարութեան յարի, այ լեւս Լեհաստան չի մնար, մինչդեռ մենք մեր արիւնը թափած ենք որպէսզի Լեհաստան ազատ ըլլայ»:

Օփերացին հանդիսաւոր վերաբացումը տեղի ունեցաւ կիրակի դիշեր, նախագահութեամբ հանրապետութեան նախագահին: Թերթերը կը գրեն թէ 1875էն ի վեր, երբ տեղի ունեցաւ օփերային բացումը, ի ներկայութեան մա-րշալխտ Մաք - Մահոնի եւ Լոնտոնի քաղաքապետին, մէկ ալ 1925ին էր որ այդ պատմական հաստատութիւնը այսքան չքեղ արարողութիւն մը կը տես-նէր: Եւ բոլոր ներկաները հրաւիրեալներ էին, մինչդեռ 1875ին եւ 1925ին ժո-ղովուրդը լայն մասնակցութիւն ունէր հանդիսութեանց մէջ:

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ԵԹՈՎպԻՈՑ ՓՈԽԱՐՔԱՑԻՆ ԴԷՄ

Զօրավար մը եւ հովուապետը ծանրապէս վիրաւորուած

Շաբաթ կէսօրին մահափորձ մը կատարուեցաւ Ատիս Ապէպայի մէջ, ե-թովպիոյ փոխարքային՝ մարշալխտ Կրացիանիի դէմ:

Ահաւասիկ դէպքին մանրամասնութիւնները.—

*Քաղաքին կեդրոնական հրապարակին վրայ վերջնաւոր վրայ էր արարո-ղութիւն մը՝ ի պատիւ Իտալիոյ նորածին գահաժառանգին: Մարշալխտ Կր-ացիանի, արեւելեան Ափրիկէի իտալական օդատորմիղին հրամանատարը՝ Զօր. Աւրէլիո Լիօթթա, քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, ինչպէս եւ հազէ ցեղապետներ ու եկեղեցականները նուէրներ կը բաժնէին աղքատնե-րուն, օրուան ծնունդ առթիւ: Յանկարծ, բոցավառ արեւի մը տակ, պայթիւն-ներ լսուեցան: Դեղնորակ ծուխ մը բարձրացաւ պաշտօնական ամպիոնին վե-րեւ: Կարմիր գորգին վրայ երկու վիրաւորներ փռուած էին ուշաթափ,— զօր. Լիօթթա եւ արքունա Կիրլոս (Կիւրեղ), եթովպիոյ հովուապետը: Իսկ ամպիո-նին վրայ տախտակի մը կտրնած էր մարշալխտ Կրացիանի, ժպտուն եւ երե-րուն, վիրաւորուած՝ թեւէն եւ կուրծքէն: Քանի մը վայրկեան չփոթութիւն տիրեց եւ ոստիկանութիւնը անմիջապէս ամբոխին մէջ խոյացաւ: Մտուգուե-ցաւ թէ քանի մը հոգի անընդհատ երթեւեկներէն օգտուելով բազմութեան մէջ մտած եւ քանի մը ձեռնամուխբեր նետած էին, նոր դրութեամբ եւ լեց-ուած՝ վտանգաւոր պայթուցիկով մը:

Վերջին լուրերու համաձայն, փոխարքային վիճակը մտահոգութիւն չի պատճառեր, վէրքերը թեթեւ ըլլալով: Միւս վիրաւորներէն զօրավարը եւ հովուապետը երկար ջարմանի կը կարօտին, բայց վէրքերը բուժելի են:

Դէպքը մեծ յուզում պատճառեց Իտալիոյ մէջ: Բազմաթիւ ձերբակալու-թիւններ կատարուեցան Ատիս Ապէպայի մէջ: Կ'ըսուի թէ զաւադիրները 27 հոգի են, ինչ որ կը դժուարացնէ անոնց ինքնութեան ճշդումը: Քաղաքա-կան չրջանակներու մէջ արտակարգ նշանակութիւն չեն տար այս դէպքին, զայն վերագրելով ափ մը մոլեռանդներու վրիժխնդրութեան: Վերջերս Ատիս Ապէպայի կայսրանէն Հռոմ փոխադրուած էր Ցուգայի Առիւծին արձանը: Կը կարծուի թէ այդ պարագան ալ դրդուած է զաւադիրները:

** Հիթլէր անմիջապէս հեռագիր մը ուղղելով Մուսոլինիի, խնդակցու-թիւն յայտնեց մահափորձին ձախողման համար:*

2000 ձերբակալութիւն Աssիս-Ապէպայի մէջ

Նոր հեռագիրներու համաձայն, երկու հազար հոգի ձերբակալուած են Ատիս Ապէպայի մէջ, իրրեւ հետեւանք մահափորձին: Զինուորական դատա-խաղը անընդհատ կը չարունակէ կասկածելիներուն հարցաքննութիւնը: Հոռ-մէն յանձնարարուած է անյապաղ դատի եթարկել յանցաւորները: Ֆաշական զօրախումբեր մաքրած են կարգ մը կասկածելի թաղեր: Երեսուն հազար Ի-տալական զինուորներ կը գտնուին Ատիս Ապէպայի մէջ:

Պաշտօնապէս կը հերքուին այն զրոյցները թէ մարշալխտ Կրացիանիի վիճակը ծանրացած է եւ մտահոգութիւն կը պատճառէ: Գալով Զօր. Լիօթ-թայի, ձախ սրունքը կտրուեցաւ, մարմինը փտախտէ փրկելու համար: Իսկ արքունա Կիրլոսի եւ միւս վիրաւորներուն վիճակը զոհացուցիչ է:

** Իտալական մամուլը իր բուռն պայքոյթը յայտնելով մահափորձի մա-սին, կը ջանայ քրէական եւ ոչ թէ քաղաքական հանգամանք տալ անոր:*

** Հռոմէն հռչակաւոր ակնաբոյժ մը ճամբայ ելաւ օդանաւով, որովհե-տեւ կը վախցուի որ Զօր. Լիօթթայի մէկ աչքն ալ կորսուի:*

**. Ատիս Ապէպայի մահափորձին հետեւանքով ընդհարումներ պատա-հեցան ձիպութիի մէջ, Իտալացիներու եւ եթովպացիներու միջեւ: Իտալա-կան խումբ մը ուզեց վար առնել եթովպական հիւպատոսարանին դրօշը, որ-ճարանները փակուեցան եւ խուճապ մը յառաջ եկաւ: Իտալական եւ եթովպա-կան հիւպատոսարանները պաշտպանութեան տակ առնուեցան:*

Ինչե՞ր կ'որոճայ «տէր ու պաշտպան» Սթալին

«Մաքէն», որ մասնաւոր ուշադրութեամբ կը հետեւի խորհրդային ան – ցուդարձին, կը գրէ թէ Սթալին ծրագիրներ կ'որոճայ եւ անձնական ձեռնարկ-ներ կը կատարէ, Ա. Միութեան ամենաբարձր աստիճանին հասնելու համար, համաձայն նոր սահմանադրութեան:

«Հանճարեղ Առաջնորդ»ին առաջին մտահոգութիւններէն մէկն է ապա – հովել զինուորական վերնախաւը պետերուն աջակցութիւնը: Այդ նպատակով, երբ վէճ կը կը ծագի մարշալխտներու կամ զօրավարներու եւ կուսակցու-թեան կազմակերպիչներուն միջեւ, միշտ առաջիններուն կողմը կը բռնէ:

Այսպէս, վերջերս վէճ մը ծագած էր մարշալխտ Պլուխէրի եւ Ծայր. Ա-բեւելքի չրջանային քարտուղարին միջեւ: Սթալին անձնապէս միջամտեց եւ հրամայեց ետ կանչել քարտուղարը, որուն տեղ անմիջապէս նշանակուեցաւ մարշալխտին բարեկամն ու պաշտպանեալը: Միեւնոյն առեն մարշալխտին օգնականը՝ Զօր. Սուկորսկի առացաւ ամենաբարձր պատուանչանը՝ Լէնինի չքանչանը:

Փետրուարի սկիզբը, բոլոր զինուորական չրջանակներու հրամանատար-ները Մոսկուա հրաւիրուելով, մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունուեցան դիկ-տատորին կողմէ: Այս առթիւ նուէրներ եւ վարձատրութիւններ բաժնուեցան հիւրերուն, համաձայն ցարական արքունիքի սովորութեան: Վարուելով ներ-կայ չէր ունկնդրութեան, որ դարձաւ Սթալինի անհատական մէկ ձեռնարկը: Այս առթիւ աչքի կը զարնէր Մոսկուայի եւ Փիւեւի հրամանատարներուն ըն-ծայուած մասնաւոր ուշադրութիւնը:

Փարիզի թերթը ուրիշ կարեւոր պարագայ մըն ալ կը մատնանչէ.— Վեր-ջերս աւելի չաճախ Մոսկուա կը հրաւիրուին կուսակցութեան գաւառական կազմակերպութեանց քարտուղարները, եւ ուղղակի Սթալինի անձնական բը-նակարանը կ'երթան, առանց ներկայանալու Կեդր. Կոմիտէին գրասենեակը: Այս լուրերէն կը հետեւցնեն թէ Սթալին «կարմիր լորտ», Ա. Միութեան տէր ու պաշտպան պիտի հռչակուի մինչեւ մայիս:

Նոյն թերթին կարծիքով, Օրժոնիկիձէի մահը Սթալինը կը զրկէ իր ա-մէնէն կարեւոր մէկ նեցուկէն, մանաւանդ որ, հանգուցեալը վարիչն էր կու-սակցութեան վրացական հատուածին (30 առ հարիւրը? Կեդր. Կոմիտէին):

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՂԲԻՒՐԻ» ՀԱՐՑԱԽՈՒՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Ընթերցողները պիտի յիշեն, որ անցեալ տարուան Մայիս ամսուայ մէջ մենք հրատարակեցինք մի յօդուած, որի մէջ խօսում էինք Հայաստանի Աղբիւրի մասին։ Այդ յօդուածի մէջ մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը ամենից առաջ պիտի ուշադրութիւն դարձնէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերի վրայ, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուշադրութեան են արժանացել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՂԲԻՒՐԻ ՀԱՐՑԱԽՈՒՉՈՒԹԻՒՆԸ

Ա.

Ընթերցողները պիտի յիշեն, որ անցեալ տարուան Մայիս ամսուայ մէջ մենք հրատարակեցինք մի յօդուած, որի մէջ խօսում էինք Հայաստանի Աղբիւրի մասին։ Այդ յօդուածի մէջ մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը ամենից առաջ պիտի ուշադրութիւն դարձնէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերի վրայ, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուշադրութեան են արժանացել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։ Մենք ասում էինք, որ Աղբիւրը պիտի ուսումնասիրէ մեր ազգային կեանքի այն կողմերը, որոնք մինչեւ այժմ ամենաքիչ ուսումնասիրութեան են ենթարկուել։

ՅՈՒՐԻՆԿ

(ԿՅԱՆՔԻ ՀԵՔԻԱԹՆԵՐԻՑ)

Ֆրանսիայի մի բարեկամս ինձ պատմեց հետևյալ դեպքը, որ տեղի է ունեցել Լիոնում, ուր նա ապրում է մի քանի տարի:

Լիոնում նա ծանոթացել է մի ընտանիքի հետ, որի հետ սկսել է հաճախ հանդիպել: Ընտանիքի հայրը՝ Ժան Լերուն, ծերունի էր, կինը՝ Ժանետ, երիտասարդ, գեղեցիկ կին, իսկ նրանց միակ զավակը՝ Լերուն, մոտ տասնհինգ տարեկան մի տղա էր:

Ընտանիքը ապրում էր աղքատության մեջ: Ժան Լերուն ժամագործ էր, բայց ոչ մի գործարանում չէր աշխատում, որովհետև ամեն անգամ, երբ որևէ գործատեր նրան աշխատանքի էր ընդունում, նա հրաժարվում էր, ասելով, որ ինքը ոչ մի տիրոջ չի ծառայի: Նա ուզում էր միայն իր համար աշխատել:

Ընտանիքի աղքատության պատճառը հենց դա էր: Ժան Լերուն ամեն օր գնում էր իր արհեստանոցը, բայց ոչ մի բան չէր անում: Նա ժամերով նստում էր աթոռի վրա, ծխում էր իր հոտավետ ծխամորճը և մտածում էր: Ինչի՞ մասին էր մտածում, ոչ ոք չգիտեր: Նա ինքն էլ չգիտեր, թե ինչի մասին է մտածում: Նա պարզապես մտածում էր, ինչպես մարդիկ մտածում են, երբ ոչինչ չեն անում:

Ժանետը, որ ամուսնացել էր Ժան Լերուի հետ, երբ նա դեռ հարուստ էր, ամեն կերպ ջանում էր ամուսնուն ստիպել, որ աշխատանքի գնա, բայց ապարդյուն: Ժան Լերուն ոչ մի կերպ չէր ուզում աշխատել:

Ժանետը ստիպված էր ամբողջ օրը աշխատել, որպեսզի ընտանիքը կարողանա ապրել: Նա ժամագործ էր, ինչպես ամուսինը, և ամբողջ օրը նստած էր իր արհեստանոցում, ժամեր վերանորոգելով:

Ժանետը ամեն առավոտ վաղ արթնանում էր, ինքն էր պատրաստում ամուսնու և որդու նախաճաշը, ապա գնում էր իր արհեստանոցը և մինչև երեկո աշխատում էր:

Ժան Լերուն ոչ միայն չէր օգնում կնոջը, այլև ամեն առավոտ, երբ Ժանետը գնում էր աշխատանքի, նա ասում էր նրան.

— Ժանետ, ես այսօր ինձ լավ չեմ զգում, ուզում եմ տանը մնալ: Ես չեմ գնա աշխատանքի:

Ժանետը պատասխանում էր.

— Ինչպես կուզես, Ժան, ես գնում եմ աշխատանքի, իսկ դու մնա տանը:

Ժան Լերուն ամեն անգամ, երբ կինը գնում էր աշխատանքի, ասում էր

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Շաբաթ գիշերուընէ գործադրուած ըլլալով կամաւորներու առաքման արգելքը, երթեւեկը գրեթէ զադրած է Ֆրանքեւսպանիական սահմանադը - լուխին վրայ։

Կռիւները կը շարունակուին Մատրիտի ճակատին վրայ։ Զօր. Ֆրանքօ յանդուգն գործողութեան մը ձեռնարկած է, կտրելու համար Պարսելոնայի եւ Վալենցիայի հաղորդակցութիւնները։ Բուն Մատրիտի շուրջը կռիւները կը շարունակուին առանց վճռական արդիւնքի։ Ապստամբները կը պնդեն թէ Մատրիտ մեկուսացած է։ կառավարութիւնը 150.000 զինուոր հաւաքած է Վալենցիայի մէջ։

Ալէքսանտրէթի հարցին կարգադրութեան հետեւ

Թուրքիոյ արտաքին գործավարութեան ընդհ. քարտուղարը Էնկիւրիէն Պոլիս անցաւ, խորհրդակցելու համար Ա.Թաթիւրքի եւ գլխաւոր գործավարներուն հետ, ժրընեւ երթալէ առաջ։ Խորհրդակցութիւնները պիտի տեւեն երկու օր։ Թուրք պատուիրակը վերջին հրահանգները պիտի առնայ, մասնակցելու համար Ազգաժողովի այն յանձնախումբին որ պաշտօն ունի յօրինելու Ալէքսանտրէթի կազմական կանոնադիրը եւ հիմնական օրէնքը։ Կը կարծուի թէ Թուրքիա վճռած է կարելի եղածին չափ շուտ վերջացնել այս խնդիրը։

*** Ազգաժողովին քննիչներէն Պ. Հօլշթատ, Նորվեկիացի, հիւանդացաւ Պէյրութի մէջ, Դամասկոսէն դարձին։ Բժիշկները հաստատեցին թէ ժանտատենդէ վարակուած է։*

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Լիոնի, Կըրնոպլի եւ Սէնթ Էթիէնի թերթերը լոյս չտեսան չաբաթ, կիրակի եւ երկուշաբթի, գրաշարները գործադուլ հռչակած ըլլալով։ Կը յուսացուի համաձայնութիւն գոյացնել։

ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ նոր խռովութիւններ ծագեցան ուրբաթ օր։ Պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ Տիերերիայի շրջանին մէջ, ուր վիրաւորուած էին 30 Արաբներ, 30 Հրեաներ եւ անգլիացի ոստիկան մը։ Հրեայ վերաբնակ - կան (ծայրայեղ) հոսանքին անդամներէն 10 հոգի փողոցէն անցած ատեն, ծաղրանքի եւ քարի կը բռնուին արաբ տղոց կողմէ։ Հրեաներն ալ կը պատասխանեն։ Ասոր վրայ իսլամները մղկիթէն դուրս խուժելով կը միջամտեն, ուրիշ Հրեաներ ալ կը միանան եւ կռիւը կը սաստկանայ։ Ոստիկանութիւնը կը հարկադրուի կրակ բանալ, բազմութիւնը ցրուելու համար։

40 ՀՈԳԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵՑԱՆ Սուրիոյ եւ Լիբանանի մէջ, ապահովագրական խարդախութիւն մը երեւան հանուած ըլլալով Պոլսոյ մէջ։ Պէյրութի դատախազը հրամայեց դիպչննութիւն կատարել չորս մեռելներու վրայ որոնց կեանքը ապահովագրուած էր ժամանակին։

ՓԱՐԻԶԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻՆ բանուորները չաչխատեցան չաբաթ եւ կիրակի, հակառակ արուած պատուէրին։ Ընդդիմադիր թերթերը կ'ըսեն թէ տակաւին համաձայնութիւն չէ գոյացած պայմաններու մասին։

60,000,000 ԱՆԴ. ՈՍԿի կը նախատեսուի Իտալիոյ ազգ. պաշտպանութեան ծախքը, այս տարուան համար (ցամաքային, ծովային եւ օդային)։ Բանակի նոր կանոնագրի համաձայն, աւելի արագօրէն սպաներ հասցնելու համար,, 1500 տեղակալներ եւ հարիւրապետներ աստիճանի բարձրացում ըստացան։

ՁՈՒԻՑԵՐԻՈՑ ՄԷՋ պայքարը կը սաստկանայ համաձայնավարութեան դէմ։ Ազգ. ռամկավար կուսակցութիւնը եւ ուրիշ երեք կուսակցութիւններ օրինագիծ մը քուէարկեցին, որով կը պահանջուի կառավարութենէն արգիլել համաձայնավարներու գործունէութիւնը եւ ծանր պատիժներ սնօրինել անոնց տողերուն դէմ։

44 ԴԵՐՄԱՆ ՄԱՄՆԱԳԷՏՆԵՐ պիտի դատուին Մոսկուայի մէջ, իբրեւ խափանարարներ եւ անտեսական լրտեսներ։

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան եկեղեցական խմբին կողմէ
25 փետր. հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ.
1 Bld. Carnot, Alfortville
Ժողովուրդի խնդրանքին գոհացում տալու համար
Սիրէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուզարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլօի մէկ նոր զաւեշտը։
Մուտք մեծերու եւ փոքրիկներու 2 ֆր.

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ
Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹԱ.ի ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ
28 փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 14.30ին,
Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris
ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ**
(5 արար եւ 3 պատկեր)
Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ
Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆր.։
Տոմսերուն համար դիմել Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ. Քիւրքճեանի 258 *rue St. Honoré*, գրատուն շրանտ Յաճուել *51 rue Mr. le Prince* եւ քաղարան *Carlo, 34 rue St. Lazare*:
Հաւորդ. միջոցներ.— *Métro Place Blanche*, օթոպիւս *30* եւլն.։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Գրիգոր Հաճատուրեան (Խար բերդցի) կը փնտռէ Պ. Նազարէթ Չուխաճեան (Գարիճցի) ։։ կարծուի թէ ներկայիս Հարաւային Ամերիկա կը գտնուի։ (Մխանին Հալէպ գտնուած են հոգեւոր շրջանակի մէջ)։ Իմացնել հետեւեալ հասցէին. M. Krikor Hatzakortsian, 129 rue Lafayette, Vienne (Isère) France:

«Արմենիա»էն կը խնդրուի արտատպել։

Տիկ. Ռօֆիկ Սերոբեան կը փընտռէ իր եղբայրները՝ բնիկ Աբթա-
Մատէոսի Յակոբ եւ Մտեփան Սերոբեանները, որոնք ասկէ տասը Յունուար կը գտնուէին եւ Մարսէյ կը բնակէին։ Գիտցողներէն կը խընդրուի իմացնել գտրոյր թիֆֆէնք ճեանի, Մէդալօն Էկլի, Սելանիկ։

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ԵՒ ԿԱՐԴԱՑԷՔ

երգիծաթերթը՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»
փարիզի եւ շրջ. Յառաջիկցուն Կանի
Պ. Ա Ի Ե Ն Ի Ե Ն։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
27 փետր շաբաթ երեկոյ, **Sociétés Savantes**ի *սրահին մէջ։*
Դախքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.։
Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՑՔ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ

Փետր. **28**, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը **3**ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*
Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ - ԱՐԾԲՐՈՒՆԻ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. ԿՆԵԱՉԵԱՆ (երգ), ընկ. ԿԱՐՕ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ (Թառ)
Մուտք **5** ֆրանք, անգործներու եւ երեխաներու՝ **3** ֆրանք

Տարեկան երեկոյթ-Պարահանդէս

(Դիմակաւոր եւ անդիմակ)

Ֆր. Կ. Խաչի Ս. Լուի ենթամասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ հիւանդներու եւ անկարող ընտանիքներու, 27 փետր. Շաբաթ երեկոյ ժամը 9են մինչեւ առաւօտ, Ami du Peuple*ի սրահին մէջ*, Route Nationale (*սինէմային քով*), St. Loup.
Կը խօսի Պ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ
*Գեղարուեստական բաժինին կը ներկայացուի «Ուշ լինի նուշ լինի», կէս գիշերէն վերջ պարեր, մասնակցութեամբ Sébastien Boy's Jazz*ի *ղեկավարութեամբ ջութակահար Պ. Ս. Զէօրէքճեանի, քոմիկոս, ճոխ պիւֆէ, մատչելի գիներով։*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կասոյա Խաչ Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ
ՀՈՎԱՆՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ
M. Patenotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*
Տեղի կ'ունենայ *28* փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր
Salle des Fêtes*ի մէջ*, 30 rue du Casino, Enghien,
Կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը
Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ
Կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ պատկերներ։
ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ
Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր։
Gare du Nordէն առնել շոգեկառք ժամը *1.56, 2.25, 3.05 3.30* եւլն։

Օգտակար տիպեր

Մինչեւ մարտի վերջը ծախու են կէս ԳԻՆՈՎ հետեւեալ գիրքերը.—

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ԵՐԱՁԱՀԱՆ	15 ֆր.
ՄԵՌՆՈՂՆԵՐ	12 ֆր.
ԵՐԳԱՐԱՆ ԱԶԳԱՑԻ Ն	10 ֆր.
ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՔԱՐՏԻՍԸ	20 ֆր.

Զօրս կտորին համար պիտի վճարէք մխիթարեան 25 ֆրանք։
Մէկ կամ միւս գիրքը ընտրելով պիտի վճարէք իսկական գինը։
Առանալու համար դիմել Գրատուն «Յառաջ», G. Tzérikian, 13, Rue des Dominicaines, Marseille.

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՏԱՐԵԳԻՐՔԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ
Մեծագիր դքեղ հատոր մը
ՀԱՄԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
(Դախկին «Զուարթնոց»ի էջերուն նեծուածեամբ եւ *240* էջ)
Ունի հետեւեալ բաժինները.— 1) Հայ գրականութիւն, 2) Օտար գրակ. էջեր, 3) Գրական ուսումնասիրութիւններ, 4) Գեղար. փիլիսոփայութիւն 5) Ճարտարապետութիւն, 6) Նկարչութիւն, 7) Քանդակ., 8) Երաժշտութ.։ Զոփագանց ճոխ քրոմնիկի մաս մը ուր մանրատառ 40 էջերով տրուած են։ Արուեստի նշմարներ, գրախօսականներ. միջազգային գրակ. շարժուձը, Հայաստանի եւ արտասահմանեան հայ մշակ. տարին, յօբելեանններ, գրոյցհանդիպումներ, մեր կորուստները եւլն. եւլն.։
Երկարաշունչ աշխատութիւններով իրենց մասնակցութիւնն են բերած.— Գ. Արք. Յովսէփեան, Ց. Օշական, Շահան Պէրպէրեան, Կ. Զարեհան, Գ. Մխիթարեան, Շ. Նարդունի, Հրաչ Զարդարեան, Ռստանիկ, Վէմունի, Եղիշէ Այվազեան, Ն. Ցարաֆեան, Վ. Վանեան, Աբ. Սրապեան, Որբունի, Թ. Ազատեան եւլն.։ Անտիպ էջեր՝ Մ. Վարանդեանէն, Սիպիլէն, Կոմիտաս Վարդ.էն, Թէոդիկէն, Մատթ. Զարիֆեանէն։ Թարգմանարար՝ Փօլ Վալերի, Փրոֆ. Վիքթորպաշ, Ալտրէ Սիւարէս, Լ. Անդրէեւ։
Հատորը կ'արժէ Ֆրանսա, Սուրիա եւ Պալքաններ 30 ֆր., արտասահման՝ Թղթատարական կէս սակ ունեցող երկիրներ 35, իսկ լրիւ սակոմներ 40 ֆր.։ Դիմել Հ. ԲԱԼՈՒԵԱՆի, 1 rue de l'Aqueduc, Paris (10)։

Մարսէյլի Խարբերդի Շէյխհամիի երիտ. Միութեան վիճակախաղէն շահած են հետեւեալ թիւերը.—187, 124, 120, 508, 183, 363, 513, 082, 058, 316, 060։

Պարգեւները ստանալու համար շահած տոմսերով դիմել մինչեւ մարտի վերջը, նամակով կամ անձամբ M. Magaran, Camp. Roserape, St. Antoine, Marseille.

Վերոյիշեալ թուականէն յետոյ եղած դիմումները նկատի չեն առնուիր։

երեկոյթ

5 Մարտ, ուրբաթ օր ժամը 20,30ին
8 rue Bossuet, Paris (10)
Նախագահութեամբ ՏՈՒՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆի, պիտի խօսին՝ ՏՈՒՔԹ. Պ. ՔՕՀՕՀԵԱՆ եւ Ս. ՔԱՐԵԱՆ, հիւթ ուննենալով՝ պոլսոյ ազգ. Շիւանդանոցը, անոր անցեալը եւ կատարած դերը։ Գեղարուեստական ճոխ բաժին։ Մուտքը ազատ է։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԹ

ՓՕՂ Տ'ՕՊՆԱ, Մ. Բ.— Կրնաք դրկել։

Ծախու է

Լաւ ճանչցուած պօթիէի (Bottier) խանութ մը, սահպողական մեկնումի պատճառաւ։ Պայմաններու համար դիմել Ծերիկեանին, 13 rue des Dominicaines, Marseille:

Docteur ROGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
Կը գտնուի ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ։ Կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6։ 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, Seine

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին,ի կգիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ

Հ. Ց. Դ. Մատենադարանէն, նպաստաւոր պայմաններով, կը վաճառուին հետեւեալ գիրքերը.—

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հ. Ց. Դ. Պատմութիւն I հատ.	30 ֆրանք
» *Հոսանքներ*	10 »
» *Հայկական չարժման նախապատմութիւն I եւ II հատ. միասին*	20 »
» *Բողոքը նորագոյն պատմութեան մէջ I հատ.*	10 »
» *Համաժողովրդական բանակ*	3 »
» *Աւգուստ Բեբել*	3 »
ԶՈՄԲԱՐՏ՝ Սոցիալիզմը եւ Սօց. չարժումը 19րդ դարում	5 »
Ե. ՖՐԱՆԿԵԱՆ՝ մեր փիլիսոփայական Աչխարհայեացքը	12 »
Ն. ՀԱՆԳՈՑՑ՝ Մտածումներ Հ. Ց. Դաշնակցութեան մասին	4 »
ԼԻՎԻՆՍԿԻ (Թարգ. Կ.Ս.) Ընկ. Մէյազդ. եւ ձնչ. ժողովուրդները	4 »
ԴՈՒՄԱՆ՝ Նախագիծ ժողովրդ. ինքնապաչտպանութեան	2 »
Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ Հայ քաղաք. մտքի զարգ. եւ Հ. Ց. Դ.ը	5 »
ԶԷՑԹՈՒՆՑԻ՝ Զէյթունի անցեալէն եւ ներկայէն	4 »
ՊՐԱԿ. ՈՒՍ. ՄԻՈՒԹ. Փետրուարի 18	4 »
Լ. ՊԼՈՒՄ (Թարգ. Լ. Զ.) Պոլչեւիզմը եւ ընկերվարութիւնը	2 »
ՍԻՄԱՆԹՕ՝ Հոգեվարքի եւ Ցոյսի չահեր	3 »
ՍԻՄԱՆԹՕ՝ Հայորդիները	2 »
ՔՐ. ՄԻՔԱԷԼԵԱՆ՝ Ցեղափոխականի մտքերը	4 »
Դ. ԲՐԱՆԴԷՍ՝ Հայաստանը եւ Եւրոպան	1 »
Հ.Ց.Դ.(հրատ.) Ցեղափոխականներ (Վ.Գօլօչեան եւ Ց. Ազբիւպասեան)	2 »
Հ. Ց. Դ. (հրատ.) Մայիսի 28	4 »
Հ. Ց. Դ. (հրատ.) Եւրոպացիներէ կարծիքը Հայկ. Դատի մասին	3 »
ՄԱՐ՝ Թիւրքական բանտերը	2 »
Վ. ԱՐԱԲԱՏՍԿԻ՝ Քաղաքական կուսակց. Ռուսաստանում	2 »
ՖՐԻՏ. ԷՆԳԵԼՍ՝ Գիտական Սօցիալիզմ	2 »
Ա. Զ.՝ Մեծ առաւօտը	1 »
ՀԱՑՐԵՆԱՍԷՐԻ ՏԱՂԵՐԸ	1 ֆր.
ՀԵՐՈՍԸ	1 »
ԱՊՍՏԱՄԲ ՍԱՏՈՒՆԸ	1 »
ՀԱՑՈՒՀԻՆԵՐԻՆ	1 »
ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԵՐ	1 »
ՀԱՑԱՍՏԱՆ ԵՒ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ	2 »
ՈՒՂԵՑՈՑՑ ԸՆԿԵՐՆԵՐԻՆ	1 »
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿՐԹ. ԹԵՐՈՒԹԻՒՆԵՐԸ	1 »

Ապսպրանքները կանխիկ, *փոստի ծախք չկայ։*
Դիմել հետեւեալ հասցէին.— « ՅԱՌԱՋ», ԱՐՑԱԽԵԱՆԻՆ ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

ՀԱՑ — ԲՈՑԺ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ
Գ. ՏԱՐԻ, ԹԻՒ **29** (ՓԵՏՐՈՒԱՐ)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Արուեստական առողջութիւն (ՏՈՒՔԹ. Ն. ՏԻՄՄԵՆՃԵԱՆ).— Ցուրտին մասին (ՏՈՒՔԹ. Շ. ԱՑՎԱՉԵԱՆ).— Հիւծախտ գէմ (ԳՐԱՆՍ. ԱՌՈՂՋ. ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ).— Ի՞նչպէս բուժել այրուածները (ՏՈՒՔԹ. ԱՇՃԵԱՆ).— Ալքոլամոլութեան աւերները (ՏՈՒՔԹ. ԱՆԴՐԻԿԵԱՆ).— Ճաչել սորվեցէք (ՓՐՈՖ. ՄԱՐՍԻԼ ԼԱՊՊԸ).— Հարցարան (ՀՄՔ.) — Առողջապահական դիտելիքներ։

Ցաջորդ թիւերով պիտի տրուին հետեւեալ կարեւոր յօդուածները.— Հ. ուտե՞լ թէ ոչ.— Կաթ խմելը օգտակա՞ր է.— Ի՞նչ են ներծոր գեղձերը, Խ.

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆԸ.— 25 ֆրանք՝ ֆրանսա։ Արտասահմանի համար 30 եւ 3 համաձայն երկիրներու։ Դիմել ՏՈՒՔԹ. Շ. ԱՑՎԱՉԵԱՆ, 17, Rue Damesme Paris:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— Այն բաժանորդները, որոնք մեզի կը վերագրա ՀԱՑ-ՌՈՑԺի թիւ 1ը եւ թիւ 2ը, փոխարէն կը ստանան վեցամսեայ ՀԱՑ-ՌՈՑ Գ. տարեշրջանէն։

ՀԱՐՑԱՐԱՆ.— Գաւառէն եւ արտասահմանէն չարունակ հարցումներ կ նեն մեզի՝ իրենց հիւանդութեանց մասին խորհուրդ հարցնելով։ ՀԱՑ _ ՐՈ կը պատասխանէ միայն իր բաժանորդներուն։

Տօքթ. ՄԷՒՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9e)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։
կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ։*

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, Քրիքօթաժի, գուլպաներու եւլն.իմաստ
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած դիներով։
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընկնի ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9e). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-8

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
Կը ՍՏԱՆՁնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Նորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Աբկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթարալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաւսախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Նորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՔՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
24
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
MERCREDI
24 FÉVRIER
1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3354

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՄԻԱՆԱՆ, ՄԻԱՆԱՆ, ՄԻԱՆԱՆ»

—•—

Ինչպէս իրենց բոլոր ազգանշաններն ու հրահանգները, այս նշանախօսքն ալ գուբսէն՝ Կոմկուսէն առնելով, մեր կարմիր թութակները յաճախ կը հոլովեն, բերանացի թէ գրաւոր :

Ո՞վ պիտի ուզէր վիճիլ, ի լուր այսքան սրտագրաւ եղանակի մը, — «միանա՛ն, միանա՛ն, միանա՛ն» :

Այս կանչն արձակեց Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը, անցեալ տարի ապրիլ - մայիսին, երեսփոխանական ընտրութեանց առթիւ : Անոր ամէնէն եռանդուն եւ ճկուն քարոզիչն եղաւ կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը — ղեկավարը — Մորիս Թորէզ, համայիշ պատգամի մը վերածելով զայն : Եւ մինչեւ այսօր ալ բարձրաձայն կը հնչէ նշանախօսքը, — «Միութի՛ւն» — աւելի ճոխանալով եւ պճնուելով :

Կոչը ուղղուած է ոչ միայն ձախակողմեան աշխատաւորներուն, գիւղացիներուն, արհեստաւորներուն, ուսումնականներուն եւ միջին դասուն, այլ եւ կաթոլիկներու, Հրեղէն Խաչի «մոլորեալ»ներուն եւ բոլոր անոնց որ կրնան բազմութիւն կազմել :

Ո՛ւր որ երթան համայնավար առաջնորդները, իրենց ճառին ծանրութիւնը կ'ամփոփեն այս ազգանշանին վրայ, — Միութիւն :

Բառը կը նշանակէ շատ բան, — ազգային միութիւն, ձուլում ընկերվարական եւ համայնավար կուսակցութեանց, միացում՝ համախմբում բոլոր ժողովրդական ուժերու :

Անցեալ տարի, ընտրական յաղթանակի եւ յարաճուն յաջողութեանց թափին մէջ, համայնավար կուսակցութիւնը աւելի գունաւորելով նշանախօսքը, նոյն իսկ «Ֆրանսական ճակատ» ալ — առաջարկեց : Սակայն չուտով նահանջեց, իրեն դէմ գտնելով անմիջական դաշնակիցը, — ընկերվարական կուսակցութիւնը :

Անհրաժեշտ չէ քրքրել միանալու, համախմբուելու այս խանդավառ քարոզութեան ծալքերը, երբ ուրիշ տեղ եւ մանաւանդ աշխարհի մէկ վեցերորդ մասին մէջ ամէն օր կ'ազդարարեն, նոյնքան բարձրագոչ, — Ձիւք վերկութիւն արտաքոյ համայնավարութեան :

Ֆրանսան Ռուսաստան չէ, իսկ Մոսկուան յատկապէս այս երկրին համար մշակած է ծրագիրը մը, որ հակայեղափոխական պիտի համարուէր տարբեր պարագաներու մէջ :

Արդ, ի՞նչ է տարբերութիւնը Թորէզներու քարոզած միութեան եւ մեր կարմրուկ աքլորներու ճոճոցին :

Շատերու մէջէն առնենք միայն մէկ պարագայ, — հայրենիքի գաղափարը :

Ընտրական պայքարի առաջին օրէն, Ֆրանսայի Կոմկուսը մէջտեղ դրաւ կենդանի նշանախօսք մը .—

« Մենք կը պահանջենք ազատ, հզօր եւ երջանիկ Ֆրանսա մը» :

Շատեր կը կարծէին թէ պատահարար արձակուած է այս ազդանշանը, հրապուրելու համար զանգուածները, ընտրական պայքարի թոհուբոհին մէջ : Ուրիշներ զայն կը վերագրէին թիւրիմացութեան :

Մինչդեռ, ահա տարին կը լրանայ, եւ նշանախօսքը աւելի դիտակցօրէն ձեւակերպուած, կը հնչէ ամէն օր եւ ամէն տեղ :

Նոյն դիտակցութեամբ ալ, դեռ անցեալ օր, խօսելով Ալժէ - բիոյ ազատագրման մասին, «Իւմանիթէ» կ'ազդարարէր .

— « Կը պահանջենք ազատ, հզօր եւ երջանիկ Ալժերիա մը » :

Կը տեսնէք որքան ճկուն է բանաձեւը : Ֆրանսական ոգին է, պայծառութեան բնազդը, որ ծամծմել չի տար բառերը, եւ ելք մը կը գտնէ, նոյնիսկ բոլշեւիկեան խրթնաբանութեանց գոլորշիներուն մէջ :

Դառնանք մեր ոչխարներուն :

Օր մը օրանց լա՞ծ էք, տեսած կամ կարդացա՞ծ էք, որ հայ կարմրուկ մըն ալ արտասանէ հետեւեալ խօսքը, նոյնիսկ թիւրիմացութեամբ .

— « Մենք կը պահանջենք ազատ, հզօր եւ երջանիկ Հայաստան մը » :

Երեւանի մէջ, երեք բառերէն մէկը պիտի ուտէր արտասանողին գլուխը : Թէեւ, խորհրդային իշխանութեան հաստատումէն իվեր, շատ աւելի քայ մարդիկ երեւան եկան Հայաստանի բոլշեւիկեան շարքերուն մէջ, քան արտասահմանի ազատ երկնքին տակ :

Գաղտնիք չէ, արտասահմանի հայ կարմրուկները չունին ինքնուրոյն կազմակերպութիւն : Անոնք մտանիկները, հատուածներն են իւրաքանչիւր երկրի համայնավար կուսակցութեան (հայլեզուեան սեկցիա) : Այնտեղ է իրենց լոյսն ալ, աղբիւրն ալ :

Արդ, այս պարագան իսկ բաւական չէ՞ քիչ մը մկկրի դնելու թութակաբանութիւնները, եւ մտածելու, գործելու այնպէս ինչպէս կը պահանջեն հայրենիքին եւ սա տարագիր բազմութեանց շահերը :

Քրէական յանցա՞նք մը գործած կ'ըլլային, եթէ Մորիս Թորէզներու միջոցաւ յիշեցնէին, պատահաբար, թէ մենք ալ կ'ուզենք, — Ազատ, հզօր եւ երջանիկ Հայաստան մը :

Եթէ այսքան մը պայծառատեսութիւն եւ կորովամտութիւն ունենային, անշուշտ իրենց չոր գլուխները քարին պիտի զարնէին, տեսնելով Հայաստանի դէմ կատարուած նոր բարբարոսութիւնը՝ սահմանային հարցին առթիւ :

Մինչդեռ, ամէնէն ամարդի խաղերը սարքեցին, տապանաքարը աւելի ամուր կնքելու համար ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԵՒ ՑԱՄԱՔԱՑԻՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻԱՑ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

—•—

Մէկ միլիոն ռակի ծախք, 1000 պաշտօնեայ

Փորթուկալ վերջին պահուն տեղի տուած ըլլալով, վերջնական համաձայնութիւն գոյացաւ, Սպանիոյ վրայ ծովային եւ ցամաքային հսկողութեան կատարելու համար : Այս գործողութեան առթիւ ծախք նախատեսուած է մէկ միլիոն անգլ. ռակի, որուն 15 առ հարիւրը պիտի ստանձնէ Մեծն Բրիտանիա : Դարձեալ Մեծն Բրիտանիոյ վրայ կ'իյնայ Փորթուկալի եւ Ֆրանսայի սահմաններուն հսկողութեան ղեկավարութիւնը : Երկու երկիրներուն մէջ ալ քննիչներ պիտի տեղաւորուին, արգիլելու համար զէնքի եւ ռազմամթերքի մաքսանենգութիւնը : Երկու գլխաւոր տեսուչներ պիտի նշանակուին վերահսկողութեան համար, երկուքն ալ Անգլիացի : Լոնտոնի մէջ ընդհանուր քարտուղարութիւն մը պիտի հաստատուի, վարելու համար ամբողջ գործը, ծովու թէ ցամաքի վրայ : Ամբողջ գործին համար անհրաժեշտ կը համարուին հազար պաշտօնեաներ, որոնց 150ը Անգլիացի պիտի ըլլան, — մեծ մասով նախկին ծովային եւ մաքսային պաշտօնեաներ, որոնք պիտի գործեն Փորթուկալի մէջ :

Վերջին լուրերու համաձայն, խորհրդային իշխանութիւնը կը դժկամակի ստանձնել կասքոների ծոցին հսկողութիւնը, շատ փոթորկալից գտնելով այդ ծովը. մանաւանդ որ դրացի պիտի ըլլայ Պասքեան կառավարութեան : Ռուսները առաջարկած են իրենց յանձնել Փորթուկալի հարաւային ծովափին եւ Ճիպրալթարի միջեւ գտնուած չրջանը, ուր բաղդատաբար մեղմ է ծովը, բայց այստեղ ալ Ֆրանսա կը դժկամակի, քանի որ խորհրդային մարտանաւերը շատ մօտ գտնուելով Մարոքի, կրնան կարմիր քարոզութիւններ կատարել :

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՍԻՍՏՐԻՈՅ ՄԷՋ

—•—

Արտակարգ ցոյցեր Նացիներու կողմէ

Երկուշաբթի օր Վիէննա հասաւ Ֆօն Նէօրաթ, Գերմանիոյ արտաքին նախարարը, եւ դիմաւորուեցաւ անհամար բազմութեան մը կողմէ, որուն մէջ մասնաւորապէս աչքի կը զարնէին հիթլէրականները, գերմանացի թէ աւստրիացի : Ասոնք մոլեգնօրէն «կեցցէ՛ Հիթլէր» կ'աղաղակէին եւ ձեռքերը կ'երկարէին ողջոյն տալու համար, առանց նկատի առնելու Աւստրիոյ վարչապետը եւ ուրիշ պաշտօնատարներ : Հիթլէրական դրօշը կը ծածանէր ամէն կողմ : Կայարանէն մինչեւ հիւրանոց հազարաւոր նացիներ իրար կը հրմշտկէին, ողջունելու համար Գերմանիոյ ներկայացուցիչը : Ֆօն Փափէն, Վիէննայի գերմանական դեսպանը, ի զուր չափաւորութեան յորդոր կը կարդար իր բարեկամներուն : Պաշտօնական չրջանակներ 20,000 կը հաշուեն ցուցարարներուն թիւը. իսկ ականատեսներ պարզ հետաքրքիրներէն ալ հաշուելով, 100,000ի, նոյնիսկ 200,000ի կը բարձրացնեն թիւը : Կը թուի թէ 50 — 60,000էն պակաս չէր, ինչ որ մեծ թիւ մը չի կազմեր, բազդատելով Վիէննայի երկու միլիոն բնակչութեան հետ : Գաւառներէն ալ ներկայացուցիչներ եկած էին, իսկ ցուցարարներուն մեծ մասը կիներ էին :

Պաշտօնական կառքերը հազիւ հետացած էին, երբ հեծեալ ոստիկանութիւնը սկսաւ բռնի ցրուել ցուցարարները : Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան : Գերման նախարարը երկու օր մնաց Վիէննայի մէջ, կարելի եղածին չափ զգուշանալով երեւալէ, որպէսզի ցոյցերը ծայրայեղութեան չյանգեն. մանաւանդ որ Աւստրիոյ Հայրենասիրական Ճակատն ալ հակացոյց մը արձակեց, «կեցցէ՛ Աւստրիա» աղաղակներով :

Աւստրիոյ արտաքին նախարարը սեղան մը սարքեց ի պատիւ գերման հիւրին : Այս առթիւ խօսուած բաժակաճառերուն մէջ, երկու կողմերն ալ ոգեկոչեցին 1936 յուլիս 11ի համաձայնութիւնը, որ պիտի օգնէ երկու երկիրներուն սերտ գործակցութեան եւ առկախ հարցերու կարգադրութեան :

**** Վերջին լուրերու համաձայն, Ֆօն Նէօրաթ Աւստրիոյ վարչապետին հետ խօսած ատեն, անոր ուշադրութեան յանձնած է հետեւեալ երկու խնդիրները, — 1. Ապաղեցնել Աւստրիան. — 2. Լուսաբանել միապետութեան վերահաստատման հարցը : (Տոքթ. Շուշնիկ վերջերս չեչտած էր թէ այս խնդիրը Աւստրիոյ կը վերաբերի. բայց Գերմանիոյ մէջ անհանդուրժելի կը գրտնեն Հապսպուրկեան գերդաստանին վերահաստատումը Աւստրիոյ մէջ) :*

**** Ցոյցերու առիթ խռովութիւններ ալ ծագեցան, նացիները եւ Աւստրիոյ հայրենասէրները դէմ դիմաց եկած ըլլալով :*

Իտալիոյ խաղութիւնները Եթովպիոյ մէջ

Մարաշխոս Կրացիանիի դէմ սարքուած մահափորձին առթիւ, անողոք հետապնդումներ կը կատարուին Ատիս Ապէպայի եւ ամբողջ Եթովպիոյ մէջ : Դաւադրութեան բոլոր ծալքերը երեւան հանուած չեն տակաւին :

Հետազօտիչ զօրախումբեր կռիւ մը բռնուեցան Լիճերու չրջանին մէջ (հիւսիսային Եթովպիա) եւ ոչնչացուցին ապստամբ Ռաս Կապրէ Մարիամի գունդը : Ռասը սպանուեցաւ, իսկ ուրիշ չորս պետեր գերի բռնուելով, անմիջապէս գնդակահարուեցան : Ռաս Կապրէ լուրջ նեդութիւն կը պատճառէր Իտալացիներուն : Ատիս - Ապէպային փախչելով, միացած էր Ռաս Տէսթաֆէի, հրոսախումբեր կազմելու համար : Ամիսներէ ի վեր բազմաթիւ յարձակումներ կը կատարէր եւ իր սպանութիւնը մեծ յաղթանակ մը կը համարուի Հոմմի մէջ :

**** Կ'ըսուի թէ մահափորձին վիրաւորներէն Աբունա Կիւրեղի վիճակը ծանրացած է : Իտալական թերթերը կը չարունակեն քրէական ոճիր նկատել դէպքը, եւ ոչ թէ քաղաքական մահափորձ :*

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Ազգայնական բանակին հրամանատարութիւնը կը հերքէ այն լուրը թէ կառավարական զօրքը Օվիէտօ մտած է : Պաշարուած քաղաքին 5000 պահակները նորէն ետ մղած են 14,000 զինուորներու ահարկու յարձակումը, կիրակի օր : Ճակատամարտը տեւեց երկու օր : Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդուի թէ քաղաքին պահակազօրքը ամրութիւնները լքելով, տանիքները եւ նկուղները ապաստանած է, կռիւը չարունակելու համար : Կ'ըսուի թէ Զօր. Ֆրանքոյի ղրկած զօրագունդը յաջողեր է կորել կառավարական զօրքին հաղորդակ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԹՆՑՔ՝Ք ...

—•—

Ահազանգ մը, այո՛, Հայաստանը սիրողներուն կողմէ ուղղուած Հայաստանի սիրահարներուն :

Կ'արտատպեմ առանց յառաջաբանի :

— « Եթէ հայ գօմիւնիստներ Ամերիկայի մէջ հայ մանուկներու համար պոլշեւիկեան դպրոցներ բանային, ազգային կրթութեան մը հիմերը դնելու համար, ասիկա եւս դասակարգային պայքարի արտայայտութիւն ներքին մին պիտի նկատէինք : Սակայն, Հայաստանի օգնութեան նպատակով գոյութիւն առած Հօկն է որ, ազգային նպատակներու չուրջ այս երկրին մէջ համագործակցութեան և համերաշխութեան բազմանք յայտնելով հանդերձ, ժողովուրդին մէջ բաժանումն ու պառակտումն սկսած է մանուկներէն, եւ շատ ցաւալի է որ, Հօկը, որ կրթական ո եւ է առաքելութիւն չունի արտասահմանի հայութեան մէջ, հայ դպրոցներու աշակերտութեան մէջ ալ ապազդայնացում կը յառաջացնէ : Ասիկա կը պատահի ամէն տեղ, եւ մեզի հասած տեղեկութիւնները կը յայտնեն թէ, հակառակ Հօկի վարչիչներուն քաղաքական եւ կուսակցական փոխակարնէ ազատ ըլլալու յայտարարութեանց, համայնավարական սկզբունքներու և հաւատալիքներու համաձայն տեղի կ'ունենայ պլշեւիկներու իբրեւ թէ հայացի կրթութիւնը »

«Դաշնակցական մատնութի՞ւն» : Ոչ, ո՛չ : «Մի՛ վախենար, հանգիստ եղիր, բաջի ջան » :

Ամերիկայի Համակավարներուն պաշտօնաթերթն է որ կ'ըսուտայ, խմբագրական սիւնակէն : Ըսեմ խորագիրն ալ,— «Բաժանումը մանուկներէն կը սկսին» (Պայքար, 21 յունուար) :

Հատուած մը եւս, նոյնիսկ համով - հոտով .

— « Ինչո՞ւ համար Հօկն Ամերիկայի մէջ դպրոց կը պահէ՝ եթէ այդ մարմինն հակառակ չէ ազգային կրթութեան, զոր մեր միւս հայ դպրոցները կուտան : Ինչո՞ւ համար Հօկն անբաւական կը նկատէ Ազգային Առաջնորդարանի հսկողութեան տակ բացուած նախակրթարանները : Մինչ Հօկն հակառա՞կ է ազգային դպրոցներու կրթական դրութեան եւ կամ արդեօք Ազգ. Առաջնորդարանի եւ եկեղեցիներու վարչութեան տակ գտնուած ըլլալո՞ւն համար է որ, Հօկն առանձին դպրոց կ'ուզէ պահել : Մինչ հայ դպրոցները, հայ ընտանիքը, Հայոց ազգային հաստատութիւնները յետադիմութեան, ոտիտութեան, խաւարի ազդակնե՞ր նկատելուն համար է որ իր առանձին դպրոցը կ'ուզէ ունենալ Հօկը ...

Ստիպուած ենք մտածել որ, եթէ Հօկը տարուած չըլլար գօմիւնիզմէ, եթէ ան գրաւուած չըլլար ազգայինը՝ անցեալին եւ ներկային մէջ քամահրելու պոլշեւիկեան մտայնութենէն, եթէ սխալ հասկցուած արդիականութեան եւ արմատական խորհողութեան գոհած չըլլար մեր ազգային գոյութեան եւ անհատականութեան պահպանութեան գերազանց չհնն, այդ մարմինը բնաւ ձեռնարկած չէր ըլլար գործի մը, որ աւելի եւս կը խորացնէ մեր ներքին բաժանումն ու պառակտումը » :

Այսօր գոհացէ՛ք այս աղանդերով, յետոյ աւելի անուշիկ պատառներ ճաշակելու համար :

Ամերիկայի ռամկավար հրետանիին ընդհանուր յարձակողականի մը ձեռնարկած է այս միջոցին :

Մարտակոչը ծանօթ է արդէն .

— « Ազգասէրներ բոլոր գաղութներու, միացէ՛ք Դաշնակցութեան եւ Արտասահմանի համայնավարութեան դէմ » :

Ուրեմն, հայրենասիրական վսեմ պարտականութիւն մը կատարած կ'ըլլամ, պարբերաբար լուրեր հաղորդելով ... ճակատէն :

Ահազանգը հնչած է : Արթնցէ՛ք :

ՎԱՀԷ

Անգլիական զինաշրջանը եւ Իտալիոյ վրդովմունքը

Մեծն Բրիտանիոյ ազգ. պաշտպանութեան ծախքերը՝ 1936 — 1937 տարեշրջանին համար, կը կազմեն 188 միլիոն ռակի գումար մը՝ մինչդեռ 1913—14ին 77,100,000 ռակի էր (բանակ, նաւատորմ եւ օդատորմիղ) : 1922 — 23ին ծախքը բարձրացած էր 111 միլիոնի, եւ յաջորդ 12 տարիներու ընթացքին զանազան ելեւէջներ կրելէ յետոյ, 1935 — 36ին յանկարծ հասաւ 136,900,000 ռակիի : Այս տարուանը ըսինք արդէն,— 188 միլիոն : Իսկ յառաջիկայ հինգ տարիներու ընթացքին (1937 — 1942) միջին ծախքը պիտի ըլլայ տարեկան 300 միլիոն ռակի, որուն 220,000,000 ռակին սովորական աղբիւրներէն պիտի ճարուի, իսկ 80,000,000ը փոխառութեամբ : Կը յիշուի թէ խորհրդարանը արտօնեց 400 միլիոն ռակի փոխառութիւն կնքելու :

*** Իտալիոյ մէջ լուրջ ուշադրութեամբ կը հետեւին Անգլիոյ վերազինման ճիգին : Թերթերը դիտել կուտան թէ Անգլիա վերազառնալով զինեալ խաղաղութեան մեթոտին, մնաք բարով ըսած կ'ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան : Ցետոյ առասպել կը նկատեն այն դիտողութիւնը թէ Անգլիա հարկադրուած է սպառազինուիլ, ժողովրդապետութիւնները պաշտպանելու համար ֆաշականութեան եւ դիկտատուրաներու դէմ :*

Լոնտոնի թերթերը պատասխանելով այս հեգնութեանց, կը յիշեցնեն Մուսոլինիի ճառերը՝ «Քնդանօթներու եւ զնդացիրներու գերազոյն գեղեցկութեան» մասին, եւ «ութ միլիոն սուիններու վրայ պատուաստուած ձիթենիի ճիւղը » :

*** Հռոմէն կը գրեն թէ հաւանական է որ Մուսոլինի մարտ 10ին ֆաշական Գերագոյն Խորհուրդին առջեւ պարզելով բրիտանական սպառազինութեանց խնդիրը, նոր զոհողութիւն մը պահանջէ ժողովուրդէն :*

**** Պ. Կայտա, որ Մուսոլինիի բերանը կը համարուի, իր վերջին խմբագրականին մէջ դիտել կուտայ թէ Անգլիա եւ Ֆրանսա վտանգաւոր խմբակցութիւն մը կը կազմեն Եւրոպայի մէջ : «Միջազգային գործակցութեան համար պատրաստակամութիւն յայտնելով հանդերձ, անոնք լեցուն առջեւ մը կը դնեն Ա. Դ. Խորհուրդի սեղանին վրայ : Այսպէս կոչուած խաղաղասէր Ազգիոյ պատմութեան մէջ, երբեք այսքան վճռական կամք արտայայտուած չէր վերազինուելու : Կը հետեւի թէ բրիտանական կառավարութիւնը որոշ թուական մը ունի աչքի առջեւ, իր պատերազմական պատրաստութեանց լրացման համար, իրրեւ թէ անմիջական սպառնալիքի մը վրդովիչ մղձաւանջին տակ գտնուէր » :*

Մի՛ մոռնաք յայտարարել տուրիստ

Ինչպէս ամէն տարի, պարտաւոր էք 1936ի եկամուտը յայտնել ձեր չրջանի հարկերու վարչութեան, ամէնէն ուշը մինչեւ փետրուար 28 (եթէ առևտրական էք՝ մինչեւ մարտ 31, հաշիւները փակելով դեկտ. 31ին) : Հարցարանները կարելի ճարել քաղաքապետարաններէն : Թերացողները կամ ուշացողները ենթակայ են ծանր պատիժներու :

—•—

ՊԵՐԼԻՆի տանտէրներուն յանձարարուեցաւ ոստիկանութեան յանձնել հատ մը՝ իրենց տուներու բանալիներէն : Այս կարգադրութեան չնորհիւ ոստիկանութիւնը պիտի կրնայ ուզած տունը մտնել որ եւ է ատեն, գիշեր թէ ցերեկ :

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՀՀ կառավարության 2018 թվականի հունվարի 25-ի նիստի թիվ 3 արձանագրային որոշման

1. Ընդհանուր դրույթներ

1) Սույն տեղեկագրով սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018 թվականի հունվարի 25-ի նիստի թիվ 3 արձանագրային որոշման կատարման կարգը, ինչպես նաև պատասխանատու մարմինների և անձանց շրջանակը։

2) Որոշման նպատակն է ապահովել պետական ռեսուրսների արդյունավետ, թափանցիկ և նպատակային օգտագործում՝ առանց ավելորդ բյուրոկրատական բեռների։

3) Տեղեկագրի դրույթները պարտադիր են բոլոր այն մարմինների համար, որոնք ներգրավված են որոշման իրականացման գործընթացում։

2. Հիմնական սահմանումներ

4) Տեղեկագրում օգտագործվող հասկացությունները կիրառվում են հետևյալ իմաստով.

ա) **որոշում** — Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2018 թվականի հունվարի 25-ի նիստի թիվ 3 արձանագրային որոշում.

բ) **պատասխանատու մարմին** — որոշման կատարման համար պատասխանատվություն կրող պետական կառավարման կամ տեղական ինքնակառավարման մարմին.

գ) **կատարող** — պատասխանատու մարմնի կողմից որոշման կատարման համար ներգրավված պաշտոնատար անձ կամ կազմակերպություն.

դ) **հաշվետվություն** — կատարման ընթացքի և արդյունքների մասին ներկայացվող գրավոր կամ էլեկտրոնային տեղեկատվություն.

ե) **ժամկետ** — որոշման կատարման համար սահմանված օրացուցային օր, ամիս կամ տարի։

5) Տեղեկագրում չսահմանված հասկացությունները կիրառվում են գործող օրենսդրությանը համապատասխան։

3. Կատարման կազմակերպում

6) Պատասխանատու մարմինը որոշման ընդունումից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում կազմում է կատարման ժամանակացույց՝ նշելով կատարողներին, ենթաժամկետները և հաշվետվության ձևը։

7) Կատարողները պարտավոր են ապահովել ժամանակացույցի ճշգրիտ պահպանումը։ Ժամկետի խախտման դեպքում անհապաղ տեղեկացնում են պատասխանատու մարմնին՝ նշելով խախտման պատճառները։

8) Պատասխանատու մարմինը կարող է նշանակել կատարման համակարգող, որը կազմակերպում է տեղեկատվության հավաքագրումը և ներկայացնում է ամփոփ զեկույց։

4. Հաշվետվության կարգը

9) Հաշվետվությունը ներկայացվում է ամսական՝ մինչև յուրաքանչյուր ամսվա 5-ը, եռամսյակային՝ մինչև եռամսյակին հաջորդող ամսվա 10-ը, կիսամյակային՝ մինչև կիսամյակին հաջորդող ամսվա 15-ը, տարեկան՝ մինչև հաջորդ տարվա հունվարի 20-ը։

10) Հաշվետվությունը պետք է պարունակի.

ա) կատարված աշխատանքների նկարագրությունը.

բ) ծախսված միջոցների չափը և աղբյուրները.

գ) ստացված արդյունքները՝ թվային ցուցանիշներով.

դ) խոչընդոտների և դրանց հաղթահարման միջոցառումների մասին տեղեկատվություն.

ե) հաջորդ ժամանակաշրջանի ծրագրերը։

11) Հաշվետվությունը ստորագրում է կատարողի ղեկավարը կամ լիազորված անձը։

5. Վերահսկողություն

12) Պատասխանատու մարմինը կազմակերպում է ներքին վերահսկողություն՝ ստուգելով հաշվետվությունների ճշտությունը և ամբողջականությունը։

13) Ստուգումների արդյունքները ներկայացվում են ղեկավարությանը՝ առաջարկություններով։

14) Հայտնաբերված թերությունները վերացնելու համար պատասխանատու մարմինը սահմանում է ողջամիտ ժամկետ, որը չի կարող գերազանցել 30 օրը։

6. Պատասխանատվություն

15) Տեղեկագրի պահանջների խախտման համար մեղավոր անձինք կրում են կարգապահական պատասխանատվություն՝ գործող օրենսդրությանը համապատասխան։

16) Կատարողը պատասխանատվություն է կրում նաև ներկայացված տեղեկատվության ճշտության համար։

17) Տեղեկագրի դրույթների խախտումից առաջացած վնասները հատուցվում են ընդհանուր կարգով։

7. Անցումային դրույթներ

18) Տեղեկագրի ուժի մեջ մտնելուց առաջ սկսված աշխատանքների նկատմամբ կիրառվում են տեղեկագրի դրույթները՝ հաշվի առնելով ժամանակային սահմանափակումները։

19) Տեղեկագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո 3 ամսվա ընթացքում պատասխանատու մարմինը վերանայում է իր ներքին կանոնակարգերը՝ դրանք համապատասխանեցնելով տեղեկագրին։

20) Տեղեկագրի կատարման նկատմամբ հսկողությունն իրականացնում է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմը։

ՀԱՂՈՒԹԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՓՈՔՐԻԿՆԵՐԻ)

ՎԻՐԱՏՈՒ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՀԱՐՍԱՆԻՔԸ ԽՍՀՄ-ՈՒՄ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ՀԱՐՍԱՆԻՔԸ ԽՍՀՄ-ՈՒՄ

Հայկական հավաքածուի հարսանիքը ԽՍՀՄ-ում

— Ո՞ւր է հարսը, ո՞ւր է հարսը, — հարցնում էին հյուրերը, երբ հարսանեկան կառքերը մոտենում էին գյուղին։

— Հարսը մեր տանն է, — պատասխանում էին տղամարդիկ։

— Ո՞ւր է հարսը, ո՞ւր է հարսը, — հարցնում էին հյուրերը, երբ հարսանեկան կառքերը մոտենում էին գյուղին։

— Հարսը մեր տանն է, — պատասխանում էին տղամարդիկ։

Հարսանեկան կառքերը մոտենում էին գյուղին։

Հարսանեկան կառքերը մոտենում էին գյուղին։

Հարսանեկան կառքերը մոտենում էին գյուղին

ցուքիւնները՝ այս ճակատին վրայ։

Կռիւները նոյն ուժգնութեամբ կը շարունակուին Մատրիտի ճակատին վրայ։ Կառավարական աղբիւրէ կը հաղորդեն թէ ապստամբները 4300 դիակներ ձգած են վերջին կռիւներուն մէջ, մեծ մասով Գերմանացիներ եւ Իտալացիներ։

Օրժոնիկիձէի յուղարկաւորութիւնը

Կովկասի երբեմնի փոխարքային յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, Մոսկուայի մէջ, արտակարգ շուքով։ Առաւօն կանուխէն տասնեակ հազարաւոր անձեր ողջունեցին հանգուցեալին աճիւնը, որ դրուած էր արհեստակցական միութեանց մեծ սրահին մէջ։ Պատուոյ պահակները անընդհատ կը փոխուէին։ Վերջին պահակներն եղան Սթալին, Մոլոթով, Քալանովիչ, Վորոշիլով, Եէժով, Միկոյեան եւն.։ Ժամը 2·30ին Սթալին, Մոլոթով եւ Քալանովիչ աճիւնը պարունակող սափորը դուրս հանեցին Արհեստակցական Միութեանց Տունէն։ Թափորին եռեւէն կ'երթային կուսակցութեան վարիչները, կառավարութեան անդամները, հանգուցեալին ազգականներն ու բարեկամները եւ բազմաթիւ պատուիրակութիւններ զանազան հանրապետութիւններէ, զինուորական պահակախումբ մը եւ հարիւր հազարաւոր աշխատաւորներ՝ սուգի դրօշներով եւ հանգուցեալին կենդանագիրներով։ Կարմիր Հրապարակին վրայ, Լէնինի դամբարանին առջեւ, Մոլոթով խօսեցաւ յանուն կառավարութեան եւ կեդր. կոմիտէին, իսկ Վորոշիլով՝ յանուն բանակին։ Երկուքն ալ չէշտեցին թէ թրոցքիականներու դաւաճանութիւնը եւ վերջին դատավարութիւնը փութացուցին Օրժոնիկիձէի վախճանը։ «Մեր ընկերը երբեք միտքէն չէր անցներ թէ իր գլխաւոր օգնականը՝ փոքրաքով կրնար այդքան իյնալ», բացագանչեց Մոլոթով։ Վորոշիլով յայտարարեց թէ խորհրդային բանակը ամենահզօրն է աշխարհի մէջ, ամենաբարձր արհեստապիտութեամբ, չնորհիւ Օրժոնիկիձէի։

Այս ճառերէն վերջը, Սթալին, Մոլոթով եւ միւսները սափորը փոխադրեցին Քրէմլին, ուր կնքուեցաւ Քիրովի աճիւնը պարունակող սափորինքով։ Իսկ դուրսը զինուորները եւ 200,000 աշխատաւորներ թափոր կազմեցին Լէնինի դամբարանին առջեւ։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին նաեւ օտար դեսպանները։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՖՐԱՆՔՓԵՒԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ցոյց մը կատարուեցաւ երկուշաբթի գիշեր, Փարիզի ամերիկեան ակումբին մէջ, Ուօշինկթընի ծննդեան 205ամեակին առթիւ։ Ներկայ էին 300 հիւրեր։ Վարչապետ Լէօն Պլում եւ ամերիկեան դեսպանը ճառեր խօսելով, անհրաժեշտ գտան վերջ տալ նեղ ազգայնականութեան, մաքսային պատուարներու եւ յարաճուն սպառազինութեանց, ապահովելու համար աշխարհի խաղաղութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՑ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԹԱԳԱԴՐՈՒԹԵԱՆ առթիւ Լոնտոն հրաւիրուեցան բոլոր պետութիւնները, մէջն ըլլալով Սպանիան (Մատրիտ) եւ եթովպիան... Երեսփ. ժողովին մէջ Օր. Ուիլքինսըն, ընկերվարական, պահանջեց որ Անգլիան «չանարգուի» Զօր. Կէօրինկի ներկայութեամբ, սակայն ժողովականներու ազմուկին մէջ խեղդուեցաւ իր ձայնը։

ԱՆԳԼ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ծանուցագիր մը ուղղելով Եգիպտոսի կառավարութեան, պաշտօնապէս հրաւիրեց զայն իր թեկնածութիւնը դնել Ազգերու Դաշնակցութեան անդամակցութեան համար։ Զուիցերիական, յունական եւ իրաքեան կառավարութիւնները արդէն յայտնած են թէ ուժ պիտի տան Եգիպտոսի թեկնածութեան։

ՍԷՆԻ ՋՈՒՐԵՐԸ 67 սանթիմեթր բարձրացած են երկու օրէ ի վեր։ Առայժմ վտանգ չսպառնար ցուցահանդէսին չինութեանց համար, թէեւ երկու վայրերու մէջ աշխատանքները ընդհատուած են։ Այժմ 3 մեթր 40 է ջուրը։ Ցուրտ բարձրութիւնը։ Վտանգաւոր կրնայ դառնալ երբ 3·60 կամ 3·70 ըլլայ բարձրացումը։

Գաւառաց

ԼԻՈՆի Վաչրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը, պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

27 փետր. շաբաթ երեկոյ, Sociétés Savantesի սրահին մէջ։

Դասախօսութիւն մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ

Փետր. **28**, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՒՆԻ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օր. ԿՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), ընկ. ԿԱՐՕ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ (թառ)

Մուտք **5** ֆրանք, անգործներու եւ երեխաներու՝ **3** ֆրանք

ԻՐԵԿՈՑԹՆԵՐ

կազմակերպուած Փարիզի Հայ երիտասարդաց Միութեան Վարչութեան կողմէ, իր սեփական Ակումբին մէջ,

8 Rue Bossuet, Paris (10)

Ա.— Վաղը, հինգշաբթի, ժամը ճիշդ 21,15ին,

«ՎՐԱՆ ՄԸ ԵՒ ԼԵՒՐ» 20 օր Dauphinéի մէջ,

Պ. Յ. ԵՄՄԷՆԻՃԵԱՆի կողմէ

(Լուսարձակ լապտերով ցուցադրուած, projection fixe)

Բ.— Հինգշաբթի, 11 Մարտ, ժամը ճիշդ 21,15ին.

ԳՐԱԿԱՆ ԵՐԵԿՈՑԹ

Կը դասախօսէ՝ Պ. ՀՐԱԶ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ, նիւթ ունենալով՝

Թախտեղծները՝ ԴԱՆԻԷԼ ՎԱՐՈՒԺԱՆ եւ ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ,

Իրենց կեանքն ու գրական գործունէութիւնը։

ՄԱՆՕԹ.— Այս երեկոյթները պիտի ունենան իրենց պարի բաժինը։

Տարեկան Երեկոյթ-Պարահանդէս

(Դիմակաւոր եւ անդիմակ)

Ֆր. Կ. Ասչի Ս. Լուսի ենթամասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ հիւանդներու եւ անկարող ընտանիքներու, 27 փետր. Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Ami du Peuple*ի սրահին մէջ*, Route Nationale (*սինէմային քով*), St. Loup.

Կը խօսի Պ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻՒԼԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը ներկայացուի «Ուչ լինի նուչ լինի», կէս գիշերէն վերջ պարեր, մասնակցութեամբ Sébastien Boy's Jazz*ի դեկավարութեամբ ջութակահար Պ. Ս. Զէօրէքճեանի, քոմիքհոն, ճոխ պիւֆէ, մատչելի գիներով։*

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ

26 փետր. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,

1 **Bld. Carnot, Alfortville**

ժողովուրդի խնդրանքին գոհացում տալու համար

Սիրէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յուղարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլօի մէկ նոր գաւեշտը։

Մուտք մեծերու եւ փոքրիկներու 2 ֆր.

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, կգիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Docteur KOGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
Կը գործածէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տոդոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ։ Կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6։ 16 rue de la Défense Issy les-Moulineaux. *Seine*

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կապոյտ Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Patenotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*

տեղի կ'ունենայ 28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր

Salle des Fêtes*ի մէջ*, 30 rue du Casino, Enghien,

կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ

կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ պատկերները։

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր.

Gare du Nord*էն առնել ցոգեկառք ժամը 1,56, 2,25, 3,05 3,30 եւլն.*

ՓոքՓ. Մէյեէի յիշատակին

Նուպարեան Մատենադարանի վարչութիւնը յարդանքի հաւաքոյթ մը կազմակերպած է, նուիրուած մեծանուն գիտնական, հայագէտ եւ հայ ազգին սրտագին բարեկամ ողբացեալ փրոֆէսէօր ԱՆԹՈՒԱՆ ՄԷՅԷԵԻ յիշատակին, փետրուար 27 շաբաթ օրը, ժամը 4ին, Նուպարեան Մատենադարանին մէջ։

Խօսք պիտի առնեն՝— ՇԱՒԼ ՏԻ, անդամ Ֆրանս. Կանխաւին, ԱԲԲԱՅ ԼՈՒԻ ՄԱՐԻԼԻՍ, ուսուցիչ Փարիզի Կաթոլիկ Համալսարանին, Պ. ԱՐՇԱԿ ՉՕՊԱՆԵԱՆ, Պ. Մ. Ս. ԴԱՒԻԹ ԲԵԿ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Ս. ԺԷՐՄ, ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, ՊՕՄՈՆ

Մաքսիլահաչ տրամ-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ դեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵԱՆի

եւ մասնակցութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐՈՒՒՆի, ՋԱՒԻԿի, Պ. Պ. ՖԷՐՎԱՐԴԱՆԵԱՆի, ՔԻՉԻՃԵԱՆի եւ ուրիշներու

Գ. ՍԱՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑի գլուխ-գործոցը

ՊԷՊՕ (3 արար)

երգերով, պարերով՝ դեկավարութեամբ Թաւիսա ՍՈՒՐԷՆի։

ՍԷՆ ԺԷՐՄԻ ՄԷՋ.— 27 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Պաւ Մաճուկի սրահը,

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

Bar Internationalի *թատերասրահը,*

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին,

Վարանդեան սրահը, 10 Պուլվար Մարկրիթ,

Գիները ժողովրդական

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէկթրս՝ Ծախօն եւ Մէն Մինչեւ Հեռաձայն Dantor : 52 · 78

Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցով նշանաւոր կերակուրներ։

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹԾ.ի ՍԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

28 փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 14,30ին,

Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ**

(5 արար եւ 3 պատկեր)

Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ

Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի

ՏԱՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆր.։

Յոմսներուն հաւար դիմել Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ. ՓԻԼՔՔԵԱՆի 258 *rue St. Honoré*, Գրատուն Շրանտ Յամուէլ *51 rue Mr. le Prince* եւ յաջարան *Carlo, 34 rue St. Lazare*։

Հաղորդ. միջոցներ.— *Métro Place Blanche*, օթօպիւս *30* եւլն.։

Հ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
ՎԻՐԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՋՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20։
Աւաւօտները ժամադրութեամբ։

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN
Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնամ։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
VALENSI ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ
8 Rue Buffault, Paris (9)
Կը ծանուցանէ թէ յունուար 26ին Փրթի Ժուռնալի մեծ սրահներուն մէջ իր սարքած պարահանդէսը ունեցաւ անյաղթելի յաջողութիւն։ Ընդառաջելով իր յաճախորդներու եւ բարեկամներու խնդրանքին կազմակերպած է նոր պարահանդէս մը որ տեղի պիտի ունենայ Փետրուար 20ին Փրթի Ժուռնալի սրահներուն մէջ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ։
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՒԱԳ **JAZZ ORSINI**
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՊԻՒՖԷ դեկավարութեամբ Պ. ՎԱԼԷՆՍԻԻ
Գիները՝ 15 եւ 10 ֆրանք։
Տամսերը կը ծախուին **Restaurant Valensi, 8 Rue Buffault** *եւ Վալէնսիի մօտ,* 12 **Rue Popincourt, Paris**

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Յոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ժամանաւոր գին։ Ընտիք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱՒՆ

ՎԱԼԷՆՍԻ ՃԱՇԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ
ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ
Ունինք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻի ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*
41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris
Մասնագէտ խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ։ Գիները աժան։
Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միայն Fonctionnaires *ով, հարսնիքներու եւ ինջոյքներու սպասարկութիւն։*
Այցելեցէք անգամ մը։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԱԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
25
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
JEUDI
25 FÉVRIER
1937

ՀԴ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3355

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԻԹԻ ԿՈՒՒԱԽՆԶՈՐԸ

Այսօր, 25 փետրուար, Ժընեւի մէջ կազմուած յանձնախումբը գործի կը ձեռնարկէ, մշակելու համար Ալէքսանտրէթի մասին ծրագրուած կազմական կանոնագիրը: (Գէթ այսպէս կը հաւատանէին անցեալ շաբթու):

Իրաւագէտ-մասնագէտներ են որ պիտի կատարեն այս աշխատանքը, նկատի առնելով Ա. Դ. Ազգերու Խորհուրդին քուէարկած բանաձեւը: (27 յունուար):

Ժամանակին հրատարակած ենք համաձայնութեան պատճէնը: Ցիշողութիւնները թարմացնելու համար, ստորեւ կ'ամփոփենք անոր գլխաւոր կէտերը.—

1.— Ալէքսանտրէթ-Անտիոքի Սանճաքը կը կազմէ առանձին ամբողջութիւն մը: Կը վայելէ կատարեալ անկախութիւն իր ներքին գործերուն մէջ: Արտաքին գործերը կը վարէ Սուրիոյ պետութիւնը, վերապահութեամբ ստորեւ նշանակուած Գ. յօդուածին: Մաքսային եւ դրամական դրութիւնը նոյնն է Սուրիոյ եւ Սանճաքին համար:

2.— Սանճաքին մէջ թուրքերէնը պաշտօնական լեզուն է: Ա. Դ. Խորհուրդը պիտի որոշէ, համաձայն 10րդ յօդուածին տրամադրութեանց, ուրիշ լեզուի մը գործածութեան հանգամանքին ու պայմանները:

3.— Սուրիոյ կողմէ կնճռուած ոչ մէկ միջազգային համաձայնութիւն որ կրնայ որ եւ է ձեւով ազդել այդ պետութեան անկախութեան եւ վեհապետութեան վրայ, ինչպէս եւ ոչ մէկ միջազգային որոշում որ կրնայ միեւնոյն հետեւանքները ունենալ, չեն կրնար գործադրուիլ Սանճաքին համար, առանց Ա. Դ. Խորհուրդին կանխայայտ եւ բացորոշ հաւանութեան:

Ցաջորդ յօդուածներով կը ճշդուին հետեւեալ կէտերը.—

Ազգաժողովին կողմէ պատուիրակ մը, Ֆրանսացի, պիտի հսկէ նոր կարգադրութեան գործադրութեան վրայ:

Սանճաքը բանակ պիտի չունենայ, ոչ ալ պարտաւորիչ զին-ուորութիւն կամ զինուորական չինութիւն: Պիտի կազմուի միայն ոստիկանական ուժ մը, սահմանափակ թիւով:

Ֆրանք-թուրք դաշնագիր մը պիտի ապահովէ Սանճաքին հողային ամբողջութիւնը: Միեւնոյն ատեն համաձայնութիւն մը երթալու եւ տեղին վրայ պաշտպանելու համար Սուրիոյ հողերը: Շէքիպ Արսլան, որ իր խորին գոհունակութիւնը յայտնեց Ֆրանսական պատուիրակութեան, եղած զիջումներուն համար:

Ուրեմն, Սուրիոյ ներկայացուցիչները գերագոյն փորձ մը պիտի կատարեն Ժընեւի մէջ, կարելի եղածին չափ նպաստաւոր սահմանադրութիւն մը ձեռք բերելու համար: Թէեւ հիմնական սահմանադրութիւն մը ձեռք բերելու կէտերը ճշդուած են, բայց չէ՞ որ յոյսը տկարներուն ապաւէնը եղած է, միշտ:

Արդ, ճիշդ այս պահուն, ահա թէ ինչ լուրեր կը հասնին Սուրիայէն:

Զաւթազանցութիւնները մէկիկի դնելով հանդերձ, անդին կը մնայ բաւական բան, հաստատելու համար թէ Թուրքերը կը չափազանցնեն դաւեր սարքել թէ Ալէքսանտրէթի մէջ եւ թէ սահմանադրութիւնը երկայնքը, խուճապ ստեղծելու համար:

Կը թուի թէ նոր տագնապի մը մասնուած է ամբողջ հիւսիսային Սուրիան, մինչ ապրիլի մարդիկ ժողովներով զբաղած են:

Անշուշտ այս դէպքերը պիտի ազդեն Ժընեւի խորհրդակցութեանց վրայ: Աւելի բաց խօսելով, Թուրքերը պիտի ուզեն օգտագործել զանոնք, ոչ միայն չահուած պատառը պահելու, այլեւ նոր բեր ձեռք բերելու համար:

Ամէն պարագայի մէջ, կը գտնուինք անստուգութեան մը առջեւ որ կրնայ տեւել մինչեւ մայիս, երբ Ա. Դ. Խորհուրդը վերջ-նապէս պիտի վաւերացնէ Ալէքսանտրէթի սահմանադրութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ԱՐԱԲՆԵՐԸ ԿԸ ԳԱՂԹԵՆ...

«Հայերը Արաբներէն աւելի՛ հայրենասէր են»

Սուրիոյ վերջին թղթաբերը վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հաղորդէ երկրին կացութեան եւ թրքական դաւերու մասին: Հնարաւորութիւն չունենալով ստուգելու նուազ ու իրաւը, առ այժմ կ'արտատպենք արաբական թերթերուն մէջ երեւցած լուրերը:

Դամասկոսի «Էլ Քաղաս» թերթը կը գրէ «Հայերը Արաբներէն աւելի՛ հայրենասէր են» խորագրին տակ.—

... Պաշտօնակից մը մեզ յայտնեց թէ Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի Արաբները սկսած են զաղթել Հալէպ, Հօմս եւ Համա, փախչելով շրջանի Թուրքերու գրգռութիւններէն: Կը կասկածինք այս եղելութեան ճշդութենէն: Բայց այնուամենայնիւ կ'ուզենք յայտարարել Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի Արաբներուն թէ ներկայ պարագաներու մէջ զաղթելու մասին մտածելն իսկ աննեղելի ոճիր մը կը նկատենք: Թուրքերը ձեր վրայ կը յարձակի՛ն: Փոխադարձեցէք անոնցմէ աւելի ուժով ու կատաղութեամբ: Լաւ դաս մը տուէք ու հասկցուցէք այդ փոքրամասնութեան (կ'ակնարկէ Թուրքերուն) թէ այս երկիրը արաբական է եւ արաբ պիտի մնայ, հակառակ Ժընեւեան համաձայնագրին եւ Թուրքիոյ չնորհուած բոլոր առանձնաշնորհներուն:

Զարհուրած ենք զաղթի տարօրինակ չափերէն: Եթէ այսօր մէկը կայ որ պիտի վախնար Ալէքսանտրէթի մէջ մնալ, այդ հայ ժողովուրդն է, շրջանի հայկական խղճուկ փոքրամասնութիւնը: Բայց ահա այդ Հայերը բարձրագոչ կը յայտարարեն թէ իրենք աւելի իրաւունքներ ունին այդ շրջանի վրայ քան Թուրքերը եւ թէ իրենք չպիտի հեռանան այդ երկրէն մահուան գնով իսկ: Եւ Արաբները դեռ կը մտածեն փախչի՛լ... իրենք, երկրին տէրերը: Մի թէ՛ Հայերը աւելի հայրենասէր են ու արի քան Արաբները:

Պիտի ըմբռնէինք Արաբներու զաղթը, եթէ Թուրքերը իրօք Սանճաքը գրաւած ըլլային: Բայց քանի որ ո եւ է Թուրք չի կրնար սահմանը անցնիլ, առանց սուրիական հիւպատոսէն ստորագրուած անցագիր մը ունենալու, ի՞նչ կը նշանակէ ուրեմն այդ խուճապը:

Ցոյց տուէք թէ դուք քաջասիրտ մարդիկ էք, Ալէքսանտրէթի Արաբներ»:

Հալէպ եւ ուրիշ վայրե՛ր ալ վտանգուած

«Էլ Շաամ» վերլուծելով Հալէպի շրջանին մէջ մղուած թրքական բուռն պայքարը, կը գրէ.—

Սուրիոյ հանրային կարծիքը կը մտատանջուի կարգ մը օտար քարոզութիւններէ:

Զգոհանալով Ալէքսանտրէթէն, Թուրքերը այսօր աչք տնկած են Հալէպի վրայ ուր զաղտնի հաւաքոյթներ տեղի կ'ունենան Սուրիացիները կատարուած իրողութեան առջեւ դնելու համար: Դեռ վերջերս Թուրք բարձրաստիճան անձնաւորութիւն մը յայտարարեց թէ Թուրք կառավարութիւնը պիտի չվարանի Հալէպ քաղաքը պահանջելու, եթէ իր տնտեսական չահերը զինք հարկադրեն այդ պահանջը ներկայացնելու:

Միայն հիւս. Սուրիոյ մէջ չէ որ կը ծաւալի օտար քարոզութիւնը, ան կը տարածուի մինչեւ իսկ ճէզիրէի Սանճաքին մէջ որ հարուստ է նաւթով: Հոն եւս սուրիական, քրտական ու ասորական համայնքները քարոզիչներու ազդեցութեան տակ, Ալէքսանտրէթի Սանճաքին չնորհուած ինքնավարական իրաւունքներուն չարեւմտեան իրաւունքներ կը պահանջեն: Սուրիական ներկայ կառավարութիւնը բնաւ պատասխանատու չէ պատահածներուն, սակայն ան պէտք է աշխուժ հսկէ եւ կորովի միջոցներ ձեռք առնէ մեղի ապառնացող վտանգներուն դէմ:

*** Սուրիոյ ներքին նախարարութիւնը օրը օրին տեղեկագիրներ կը ստանայ ճէզիրէի կացութեան մասին: Այդ տեղեկագիրները մանրամասն ծանօթութիւններ կուտան Թուրք գործիչներուն անուններուն եւ գործունէութեան մասին ու կը չեշտեն թէ Թրքական դրամը շոայլօրէն կը ծախսուի ամբողջ ճէզիրէի չրջանին մէջ:

Սուրիական կառավարութիւնը հրահանգեց ճէզիրէի կառավարիչին կնճռուկ միջոցներ ձեռք առնել, ամենախիստ կերպով պայքարելու համար թրքական քարոզութեան դէմ:

Ազգամեայ վարչապետը հեռաձայնով կանչուած ըլլալով մարզպանութեան կողմէ, կը կարծուի թէ Պ. Քուաթլիի տեսակցութիւնը կոմս տը Մարթելի հետ սերտ կապակցութիւն ունի այն խստագոյն միջոցներուն հետ որոնք ձեռք պիտի առնուին Ֆրանսական ու սուրիական իշխանութեանց կողմէ, պայքարելու համար թրքական գրգռութեանց դէմ Սուրիոյ հիւսիսային չրջաններուն մէջ:

Ազգայնական չրջանակներու մէջ խիստ մտահոգութիւն կը տիրէ հիւսիսային Սուրիոյ մէջ սկսած չարժումներու համար: Կուսակցութեան վարչական մարմինը արտակարգ նիստի է հրաւիրուած՝ քննելու համար կացութիւնը:

Նպաստ Լա Սիոթայի գործազուրկներուն

Պուշ-տիւ-Ռօնի համայնավար ընտրեալներու խմբակցութեան կողմէ Լա Սիոթայի ժողովրդական համախմբումի նախագահ Պ. Սիկրի ուղղուած նամակ մը (19 փետրուար) կը տեղեկացնէ թէ՝ շնորհիւ իրենց յարատեւ աշխատանքին, «այսօր, իմ ներկայութեան, նահանգապետը հրամայեց համապատասխան վարչութեան՝ նպաստի համար: Այս խնդիրը խօսակցութեան առարկայ եղած էր վերջերս, նահանգապետին եւ նախարար Վիէնոյի միջեւ եւ նահանգապետը հարկադրուած էր ընդունիլ մեր տեսակէտին ճշդութիւնը: Ուրախ ենք որ կրցանք բարւոք վախճանի մը հասցնել այս գործը»:

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆԻՆ մէջ արժեթուղթերը զգալապէս իջան, Լէօն Պլումի կիրակի օրուան ճառին վրայ, որ կը չեշտէր թէ դաշինքը աւելի քան երբեք կապուած է ժողովրդական ճակատին եւ պիտի չփոխէ իր քաղաքականութիւնը: Ընդդիմադիրները կը չահագործեն այս պարագան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԵՌ ԻՆՉԵ՞Ր, ԻՆՉԵ՞Ր ...

Լսեցիք ահազանգը.— «Ազգասէրներ բոլոր գաղութներու, միացէք Դաշնակցութեան եւ Արտասահմանի հայ մայրավարութեան դէմ»:

Ազդանշանը «Պայքար»ը տուած էր, ամխիներէ ի վեր: Երէկ ճաշակեցիք հատուած մը՝ իր մէկ խմբագրակից ձէն:

Արդ, շատ աւելի բաց կը խօսի ռամկավար յայտնի գործիչ մը, Գ. Ս. Փափազեան, յուզելով միեւնոյն հարցերը

Ի՛րն է նոր մարտակոչն ալ,— «Ազգասէրներ բոլոր երկիրներու ...»:

Լսեցէ՛ք, ուրեմն.

— « Հայկական սփիւռքի ազգային կեանքը խանգարել, քանդել սպառնացող երկրորդ ու մեծագոյն վտանգը մեր մէջ գործող Համայնավար տարրն է: Ասոնք, զանազան միջոցներով ու ծպտումներով, բայց յարատեւ մոլեգնութեամբ, կը ջանան ազգային ոգին տկարացնել մեր ժողովուրդին մէջ, քանդել մեր նախահարց Եկեղեցին, պառակտել ազգային ոգիով եւ ոամկավարական դրութեամբ կառավարուող մեր զանազան կազմակերպութիւնները: Ասոնք, նոյն իսկ կը փորձեն պղտորել Ամերիկայի մէջ ծնող մեր նոր սերունդին միտքը, իրենց չացած դպրոցներուն մէջ, հայերէն սորվեցնելու պատրուակով, համայնավարական սկզբունքներ կը սորվեցնեն իրենց զաւակներուն եւ զանոնք կը նախապատրաստեն թէ ազգային ոգիի ու սկզբունքներու դէմ եւ թէ Մ. Նահանգաց կառավարական ու ընկերային զրութեան ու հաստատութեանց դէմ: Իրենց այս ապազգայնացուցիչ ձեռնարկներով հայ համայնավարներ ՀՕԿի, Համի, Կարմիր Խաչի եւն. միջոցաւ փորձանակ նպաստելու Հայաստանի վերաչինութեան, որով միայն պիտի արդարանար իրենց գոյութիւնը, կը փորձեն խռովել ու պառակտել զաղութներու ազգային կեանքը »: (Պայքար, 31 յունուար):

Վա՜յ եթէ Դաշնակցական մը գրի առած ըլլար այս խօսքերը ...

Ռամկավար օրկանին աշխատակիցը կէս ճամբան մնացողներէն չերեւար:

Միեւնոյն յօդուածին մէջ, աւելի լայն բանալով օրհնեալ բերանը, դեռ ինչե՛ր կը պատմէ.

— « Հայկական սփիւռքը Հայաստանի կապուած է ոչ թէ իրաւական, այլ բարոյական եւ հայրենասիրական կապերով: Ուրեմն, բարոյական ու հայրենասիրական հասկցողութեանց համաձայն գործող կազմակերպութիւններ միայն կրնան արդիւնաւոր գործակցիլ Հայաստանի վերաչինութեան ու արտասահմանի Հայոց ազգապահպանման նպատակներուն համար: ՀՕԿը ասոնց մէջ չէ, որովհետեւ անոր մէջ գործող պոլշեւիկներ, գոնէ Ամերիկայի մէջ, աւելի կարեւորութիւն կուտան համայնավարական բրոթականին, քան թէ զուտ վերաչինական ձեռնարկներու: ՀՈՄ ԱՆՈՆՑ ՁԵՌԲՈՎ ՀԱՒԱՔՈՒԱԾ ԴԻ ԲԱՄՆԵՐՆ ԱՒ, ՄԵԾ ՄԱՍԱՄԲ, ԿԸ ԾԱՒՍՈՒԻՒ ՊՈԼՇԵՒԻԿԵԱՆ ՔԱՐՈԶՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ: ՀՕԿի ղեկավարներուն մէջ այնքան զօրաւոր է Թշնամութիւնը հայ ազգայնական տարրերու, Հայց. Առաքելական Եկեղեցւոյ եւ Հայ հաստատութեանց հանդէպ, որքան է՝ բուն Համայնավար կազմակերպութեան անդամներուն մէջ: ՀՕԿի անդամներէն չատերուն մտայնութիւնն այնքան հակառակ է Մ. Նահանգաց ռամկավարական կարգերուն, որքան բուն Համայնավար կուսակցութեան պատկանողներու մտայնութիւնը: ՀՕԿի ղեկավարները կը խօսին ու կը զրեն միեւնոյն ազնիւ ու անհարազատ կորճալէզուն, զոր կը գործածեն համայնավար թերթեր ամէն տեղ »:

— Բայց ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ այս տեղ, Փարիզի մէջ եւ այլուր, ռամկավարները միշտ մէկ աղբիւրէ կը խմեն ՀՕԿին հետ, իրար հոտոտելով իբրեւ հարազատ «Հայաստանասէրներ »:

— Զայնդ բարձրէ եւ երգէ, հեռուէն լուրեամբ խայեամի.

ՀՕԿին, Ռամկին զաղտնիքները ոչ դուն գիտես, եւ ոչ ալ ես,
վարագոյրը երբ որ բացուի, ոչ ՀՕԿ մնայ, եւ ոչ ալ Փոկ ...

ՎԱՀԷ

Չեմի ունեցողը կը գնդակահարուի

1400 ՀՈԳԻ ՀՐԱՑԱՆԻ ԲՈՒՆՈՒԱԾ?

Ատոմ-Ապէպայէն կը հեռագրեն թէ փետրուար 19ի մահափորձին հետեւանքով ձերբակալուած երկու հազար բնիկներէն բոլոր անոնք որ զէնք ունէին, գնդակահարուեցան: Քանի մը հարիւր հոգի որոնք յայտնած էին ապացուցանել իրենց անմեղութիւնը, ազատ արձակուեցան: Հարցաքննութիւնները կը շարունակուին:

*** Նոր հեռագրի մը համաձայն, ազատ արձակուեցան միայն 300 հոգի, իսկ անոնք որ զէնք ունէին իրենց վրայ կամ իրենց խրճիթներուն մէջ, անմիջապէս գնդակահարուեցան: Շատ քիչերը միայն զատի պիտի քաշուին: Այնպէս որ իրաւեղները մինչեւ 1400 կը հաշուեն գնդակահարեալներուն թիւը:

Մարալեխտ կրացիանի միշտ անզգոյ եղած է որ եւ է ըմբոստութեան հանդէպ, գաղթային արշաւանքներու առեն, այնպէս որ զարմանք չեն պատճառեր այս զանգուածային գնդակահարութիւնները: Կը թուի թէ բաւական երկար պիտի տեւէ Հապէշներու զինաթափութիւնը, որովհետեւ հրացանը միայն զէնք մը չէ, այլեւ զասակարգային խորհրդանշան մը՝ բնիկին համար:

Կ'ըսուի թէ ուրբաթ օրուան մահափորձը մէկ մասն էր ըմբոստութեան մը, որուն ազդանշանը տրուած էր հետեւեալ մարտակոչով.— « Դաս Տէսթա քաղաքին վրայ կը յարձակի»: Այս առթիւ կ'ըսեն թէ ըմբոստ Ռասը Ատոմ-Ապէպայէն 50 մղոն հեռու կը գտնուէր, երբ ռումբ նետուեցաւ մարալեխտ Կրացիանիի դէմ:

Իտալիա պիտի չվաւանակցի, եթէ Նէկիւսը ժաւանակցի

Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան առթիւ եթովպիոյ կայսրն ալ հրաւիրուած ըլլալով, մեծ զայրոյթ կը տիրէ Իտալիոյ մէջ: Պաշտօնական չրջանակները որոշ վերապահութիւն կը ցուցնեն, բայց մամուլը բուռն կերպով կը քննադատէ Անգլիոյ այս ընթացքը, մանաւանդ Միջերկրականի համաձայնութենէն վերջը:

Թերթ մը դիտել կուտայ թէ կարելի չէ միեւնոյն գծին վրայ դնել Իտալիոյ թագաւորին եւ եթովպիոյ կայսեր մէկ ներկայացուցիչը եւ «սեւամորթավաճառ Թաֆարին» (կ'ակնարկէ եթովպիոյ կայսեր):

Կը հաստատուի թէ Նէկիւսը ոչ միայն հրաւիրուած է, այլեւ հաւանական է որ Ռաս Տէսթան ղրկէ, իբրեւ ներկայացուցիչ, եթէ կարենայ դուրս հանել եթովպիայէն ...

Անգլիացիները ձեւ մը պիտի գտնեն, գոհացնելու համար երկու կողմերը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՆ

«ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ»

—o—

Գ.

Միւլիւկով բազմակողմանի, բարձրդաս ուսումնականն է, որ ունի նուրբ եւ ճկուն միտք, անդորը եւ հաւասարակշիռ, աւելի դասախօս մըն է քան առաքեալը քաղաք· հաւատամքի մը: Ան ունի որոշ ճաշակ, խառնուածք քաղաքական կեանքի համար, եւ լաւ մարզուած կռուողի մը կարգապահութիւնը ու տիրապետելու կամքը: Ան չի յուսահատիր ձախողութիւններէն, փիլիսոփայի մը նման կ'ընդունի զանոնք, եւ իսկական մարդկիկի մը նման այն անյողդողդ հաւատքն ունի թէ իր վերիժառւթեան պատեհութիւնը պիտի ներկայանայ, եւ առաջուց կը պատրաստուի այդ պատեհութեան համար: Կատարեալ խորհրդարանական տիպար մըն է, գիտէ վիճիլ, եւ մանաւանդ միջամտել երկու հակառակորդ կողմերու, ճարպիկ բանաձեւող մը, որու արուեստին տակ հակասութիւնները կը չքանան, սուր անկիւնները կը յղկուին: Պէտք եղածին չափ զգուշաւոր է, եւ գիտէ սպասել գործելու յարմար վայրկեանին: Համբերութեամբ կը սպասէ նըպաստաւոր կացութեան, կը տնտեսէ իր ուժը: Այս շնորհքներով օժտուած ըլլալով Միւլիւկով մարդն էր խաղաղ ժամանակներու, երբ կեանքը կ'ընթանար սովորական պողոտաներէն: Այդպիսի ժամանակներու մէջ Միւլիւկով պատիւ պիտի բերէ ո եւ է երկրի խորհրդարանին, պետական կազմին: Բայց Միւլիւկովի կը պակսէր մէկ յատկութիւն, որ կորոց անոր քաղաքական վերելքի ընթացքը: Ան ամբոխին մարդը չէր, չէր հակնար ոուս աշխատաւորին, գեղչուկին լեզուն, չէր զգար անոնց հոգեբանութիւնը, եւ չէր կրնար յարաբերութեան մտնել զանգուածած ամբոխին հետ: Այդ իսկ պատճառով Միւլիւկով յարմար մարդը չէր յեղափոխական շրջանի մը համար, երբ ոչինչ կայուն էր, ամէն ինչ քաոսային, երբ զրուխին մը չկար, այլ ամէն ինչ ծփուն եւ յարափոփոխ, երբ օրէնքը չէր որ կը տիրապետէր, այլ ամբոխային քմահաճոյքը, զոր կարելի չէ զսպել խորհրդարանական մեթոտներով: Անհրաժեշտ էր տարբեր տիպար մը:

ԿԵՐԵՆՍԿԻՆ մասամբ կը մօտենար այդ տիպարին· Կերենսկիի բնաւորութիւնը ընդոծին, սեփական օրգանական ուժ մը ունի, ամէհի ու դիւրագրգռած, անհանդարտ եւ միշտ բան մը փնտռող: Միւլիւկովի նման Կերենսկին ալ փառասէր էր: Այդպէս եւ բոլոր քաղաքական առաջնորդները, բայց, մինչ Միւլիւկով հաշուող, չափող, կշռող ու ծրագրող էր, Կերենսկի կ'ապրէր երեւակայութեամբ մը, որ քմահաճ է: Եթէ Միւլիւկով կ'ապրէր բաւականութեամբ ու արամաբանութեամբ, Կերենսկի կը վստահէր իր բնազդին, ներշնչակցութեան, եւ իր առագաստները, կը լեցնէր իր անհանդիստ երեւակայութեան շունչով, ու կը ձգէր որ անոնք երթան հովին քշած ուղղութեամբ ...

Այսպէս մինչ Միւլիւկովի մէջ ամէն ինչ հաստատուն, կայուն ու սիստեմատիկ էր, Կերենսկիի մէջ ամէն ինչ հակասական, անտրամաբանական, անկայուն էր, յաճախ քմահաճ, երեւակայական կամ կեղծ: Եւ եթէ Միւլիւկովի քաղաքական բազկերակը դանդաղած էր, Կերենսկիինը ընդհակառակն շատ արագ կը զարնէր: Միւլիւկովի մէջ տիրական էր տրամաբանութիւնը, մինչ Կերենսկիի մէջ՝ զգացումը, քմայքը:

Այդ էր պատճառը, որ երբ Միւլիւկով իր գործակիցներուն վրայ վերէն կը նայէր, Կերենսկի կը փնտռէր «հընազանդ ուղեկիցներ», եւ ան հանդիսո կը զգար անկախ ու մեծ անձնաւորութիւններու ներկայութենէն: Բայց, Կերենսկի օժտուած էր թելադրականութեան նշանակելի զօրութեամբ մը, եւ հոգեկան սահմռնումի տանող աննուաճելի կարողութեամբ մը: Իր ամենալաւ վայրկեաններուն՝ ան կրնար ամբոխներուն հաղորդել բարոյական էլեկտրականութեան ահարկուցնումներ, կրնար մղել ամբոխները, որ լան, ցնծան, ծունկի գան, սաւառնին, երդուին, զղջան, սիրեն, ու ատեն, մինչեւ ինքնամոռացութեան աստիճան, որովհետեւ Կերենսկի ինք այդ պահերուն կը մատնուէր ինքնամոռացութեան: Միւլիւկով անսահմանօրէն բարձր էր Կերենսկիէն մտաւորապէս, սակայն, Կերենսկի անսահմանօրէն բարձր էր Միւլիւկովէն հոգեկան տարերային ուժգնութեամբ: Կերենսկիի այս մեծ կարողութիւնը պակասաւոր էր, պարզ այն պատճառով, որ ան ամբոխին չէր պատկանէր, անոր մարդն ու ոսկորէն չէր, եւ այդ պատճառով անոր արտայայտութիւններն ու չարժումները արուեստական կը մնային: Իսկական ամբոխավարներն ալ ծնած դերասաններ են, բայց անոնք այն առաւելութիւնն ունին, որ ծնունդն են ամբոխին, անոր մարդն միս ու ոսկորէն ոսկոր են, եւ ամբոխին հետ կը վարակուին անոր յատուկ յոյզերով ու կիրքերով, եւ իրենց թատերական հնարքներով աւելի ուժգին կը փոխանցեն այդ յոյզերն ու կիրքերը ուրիշներուն, որովհետեւ անոնց թատերական հնարքները արուեստական ստյուտրութիւն մը չեն ձգեր:

Կերենսկիի դրչին տակ նոյնքան ուժեղ կերպով դուրս եկած են ոչ միայն ուրիշ դէմքեր, ինչպէս Իշխան Լվով, ժամանակաւոր կառավարութեան առաջին վարչապետը, Ռոձիանքօ, Դուման մեծդի նախագահը, Գոնչկով, պատերազմական նախարարը՝ Կորնիլով, ապստամբը, այլեւ խոտակումը այնպիսի հաստատութեանց, ցարական կառավարութիւնը, կայսերական բանակի մեքենականութիւնը, եւ Դուման:

Կերենսկի կը հերքէ Միւլիւկովի եւ ուրիշներու տեսակէտը թէ Դուման էր որ սկսաւ յեղափոխութիւնը ընդդէմ ցարիզմի, եւ զօրաւոր փաստերով կը հաստատէ թէ յեղափոխութիւնը տարերային մեծ չարժում մըն էր, որուն կազմակերպութեան մէջ հաւիւ թէ յեղափոխական կուսակցութիւնները կամ ապստամբութիւն: Նիւթական անտանելի պայմաններու տակ ճզմուած ժողովուրդն էր որ պոռթկաց մէկէն ի մէկ: Իսկ Դուման, որու անդամները մինչեւ այդ գաղտնի կերպով կը մտածէին կառավարական փոփոխութիւն մը յառաջ բերելու, ոչ միայն այդ պոռթկումին մէջ դեր չունէր, այլ եւ կը դողար տեղեակ մը պէս երբ դէմ յանդիման կանգնեցաւ յեղափոխութեան, որուն միակ ուժը, տէրը, ամբոխն էր, որուն չուտով պիտի մօտենային զանազան տարրեր, ճեղ· կուսակցութիւններ, իբրեւ ա նոր բարեկամները, յետագային դառնալու անոր առաջնորդները: Իրականութիւնն այն է, որ Դումայի անդամները կը պարտադրուին կազմելու նոր կառավարութիւն մը՝ զսպելու ամբոխային պոռթկումները եւ խորացնելու ու հիմնաւորելու ամբոխին նախաձեռնութեամբ ձեռք բերուած յաղթանակը: Դուման, սակայն, չէր ներկայացներ ժողովրդական լայն խաւերը, գիւղացին ու բանուորը, եւ չէր վայելեր անոնց խոր վստահութիւնը, եւ այդ պատճառով Սոց· Յեղափոխական եւ Սոց· Դեմոկրատ կուսակցութիւններու (մենչեւիկ եւ բոլշեւիկ հատուածներով) գլխաւորութեամբ կը ստեղծուին «գինուորներու եւ բանուորներու սովիէթները», իբրեւ հակակշիռ ուժ մը կառավարութեան, հակելու անոր վրայ, որ չդաւաճանէ յեղափոխութեան նպատակներուն:

Այստեղ է, որ Զերնով, իբրեւ դըբխաւոր ներկայացուցիչներէն մին «դեմոկրատիկ սովիէթ»ին, եւ կամ «յեղափոխական դեմոկրասի»ին, իր անձնաւորութենէն շատ բան կը խառնէ «ժամանակաւոր կառավարութեան» չբջանին պատկանող հիմքերու եւ դէպքերու նկարագրութեան:

Զերնով տակաւին այն կարծիքէն է թէ ռուս յեղափոխութիւնը կարելի էր փրկել բոլշեւիզմէն, եթէ չըլլար բարժաւանի տարրերու դէմ չարժումը, եթէ ժամանակաւոր կառավարութիւնը ընդ առաջ երթար նախապատրաստելով սովիէթներու Գործադիր Կոմիտէի առաջադրութիւններու, այն է՝ հաստատէր բանուորական յատկապիտական օրէնքներ, բաշխէր հողը աշխատաւոր գիւղացիներուն եւ հրաժարէր ցարական պատերազմի նպատակներէն, ազատութիւն տրուէր Ռուսաստանի բազկացուցիչ ազգութեանց, եւ նախաձեռնութիւն ստանձնէր վերջ դնելու պատերազմին: Բայց ժամանակաւոր կառավարութիւնը ոչ միայն ընդառաջ չէր երթար այս առաջադրութիւններուն, այլեւ չէր ձանչնար այն համաձայնութիւնները, զորս բանուորութիւնը սովիէթներու միջեւ կնքած էր գործատէրերուն հետ, եւ կամ ընդառաջ կ'երթար միայն այն ժամանակ երբ արդէն շատ ուշ էր: Ժամանակաւոր Կառավարութեան տեսակէտով Հողի բաժանումը, պատերազմական նպատակները, ինչպէս եւ Ռուսաստանի բազկացուցիչ ազգային տարրերու իրաւունքները, մէկ խօսքով ամէն արտաքին ու ներքին հարց, համառուսական հանդամանք ունէին եւ կրնային լուծուիլ միայն ամբողջ Ռուսիան ներկայացնող Սահմանադիր Ժողովի կողմէ, որ կ'ուշանար, եւ ամսէ ամիս կը յետաձգուէր: Հարցերը, սակայն, անմիջական լուծում կը պահանջէին: Ժամանակաւոր Կառավարութիւնը ինքզինք իրաւազօր չէր զգար կատարուած ու կատարուող փոփոխութիւնները հաստատելու: Սահմանադիր Ժողովը միայն իրաւունք ունէր: Բայց, նոյն ժամանակաւոր կառավարութիւնը, պուրժուա եւ կալուածատէր ազդեցութեանց տակ, կը ձգձգէր Սահմանադիր Ժողովը, յուսալով թէ ժամանակը պիտի լուծէր շատ մը կնճիռներ, կոտրելով յեղափոխութեան թափը եւ չափաւորելով, եթէ ոչ ընդելով շատ մը չափազանցութիւններ:

ՄԱՐՏԻՆ ՊԱՐՏԻԶԵԱՆ

Հ· Մ· Ը· Մ·Ի ՕՐ

ԱԻԱՐԱՑՐԻ ՈԳԻՆ

—•—

451 թուական:

«Ոչ հրեշտակք եւ ոչ մարդիկ, ոչ հուր եւ ոչ սուր» կը պատասխանէին Աշտիշատի ժողովականները Սասանեան բռնակալին, 15 դար առաջ:

Այս գրութեամբ պատուհասեցաւ Զրադաշտական կրօնքը պարտադրելու համար Հայաստան ղրկուած հրովարտակը, որուն չարժառիթը զուտ քաղաքական էր անշուշտ՝ — վերջ հայ ժողովուրդի դոյութեան, քաղաքականէն մինչեւ խղճի ազատութիւն:

Եւ երեսունը հինգ տարի անընդհատ Վարդանի եւ իր 1036 հսկաներու ոգին, Աւարայրի ոգին, թիւեր հիւսեց հայ ազգային պայքարի մարտիկներուն:

Մինչեւ որ, 484ին, Նուարսակ գիւղի դաշինքով, հայ ազգային առաջին յեղափոխութեան ժառանգորդները, առաջնորդութեամբ քաջ եւ արթուն Վահան Մամիկոնեանի, Արքայից Արքային ընդունիլ տուին Հայուն իրաւունքները՝ Ազատութիւն եւ Արդարութիւն:

Պատմութիւնը կ'ըսէ·

— Նախ պիտ Պարսից իշխանութեան հնազանդիցուը, ապա անոնց օրէնքները ինծի պարտադրէ, կը պատասխանէ Վահան, երբ Պարսից Նիխոր զօրավարը զիտողութիւն կ'ընէ իրեն, թէ ինչու զալարափողերով բանակ կը մտնէ, քանի որ այդ պատիւը վերապահուած է միմիայն Աւրիաց Արքային եւ սպարապետին:

Աւարայրի պատերազմին եւ Վարդանանց զոհաբերութեան յիշատակը, իւրաքանչիւր Հայ մարդ թէ պատրաստ ըլլալու համար, անոր տալով համազգային բնոյթ արժանավայել չքեղութեամբ եւ տարողութեամբ, վատահ թէ ֆրանսահայ գաղութը այդպիսի տօնակատարութեան մը համար պիտի բերէ անհրաժեշտ գումարն ու վերաբերմունքը:

Ադկէ զատ, կ'առաջարկենք բոլոր գաղութներու Հ· Մ· Ը· Մ·ի վարչութիւններուն, ամէն տեղ եւ կարելի եղածին չափ միաժամանակ տօնելվարդանանց օրը:

Թող ամէն հայ պատանի տարին անգամ մը յիշատակի այդ մեծ օրուան նշանակութեան փափաքելու հնարաւորութիւնն ունենայ:

Եւ թող ամէն Հ· Մ· Ը· Մ·ական տարին երկու անգամ, Նաւասարդի եւ Վարդանանց օրերուն յիշէ իր հեռաւոր եղբայրները, որոնք նոյն օրը եւ նոյն պահուն մեր նախնեաց լուսեղէն ոգիով կը պարուրուին:

Զենք կարծեր թէ գոնուին կազմակերպութիւններ որոնք մերժեն Հ· Մ· Ը· Մ·ի Թողուլ Վարդանանց տօնակատարութեան նախաձեռնութիւնը, ու անոնք անշուշտ պատրաստ են նաեւ սիրայօժար բերելու իրենց մասնակցութիւնը, զէթ քաջալերանքը:

Նախքան այդ ապահով ենք թէ կիրակի օր Փարիզի եւ շրջականերու հայութիւնը խուռներամ պիտի գայ քաջալերելու Հ· Մ· Ը· Մ·ի սիրտոտները:

Ապրի՛ Աւարայրի եւ Վարդանանց ոգին:

ՎԱԶԳԵՆ ՏԻՐ ԱՆԴՐԻԱՍԵԱՆ

ՁԱՐԿ ՏԱՆՔ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆԱՐՈՒՀԻՆ

—•—

Մեզանից ո՞վ չի նախանձում ազատ եւ անկախ պայմաններում ապրող քաղաքակիրթ ժողովուրդներին, որոնք բոլ ամենայնի օգտուում են դիտութեան բարիքներից: Վերցնենք օրինակի համար չարժանկարի (խոսուն եւ հնչուն) օգտուներն ու վայելչութիւնը: Դէպքերն ու դէմքերը ամէն տեսակ վիճակում լուսանկարելուց բացի, դիտութիւնը գտել է միջոցը յատուկ մեքենայով, ինչպէս ասում են, լուսանկարչական ճշգրտութեամբ, առնել նաեւ տեղի ունեցող խօսակցութիւնները, երգերը, նուագը եւ մի խօսքով ձայնի հետ կապ ունեցող բոլոր հնչական գործողութիւնները: Եւ այս բոլորը ուզած ժամանակդ եւ որքան կ'ուզես անգամ: Դիտենք մի քանի տասնեակ տարիներ առաջ, արդէն հիանալի արդիւնքի է հասել եւ հետզհետէ ենթակայ է աւելի կատարելագործութեան: Արդէն փորձեր են կատարում չարժանկարները ցուցադրելու բացօթեայ վայրերում, պատուհի փոխարէն օգտագործելով ջինջ եթերը:

Շարժանկարի արուեստը ոչ միայն խթան է հանդիսանում գեղարուեստի զանազան ճիւղերի կատարելագործման եւ տարածման, այլ եւ անդնահատելի դեր է կատարում այդ բոլորը փոխանցելու ապագայ սերունդներին:

Այն ինչ որ մենք այսօր տեսնում եւ լսում ենք շնորհիւ չարժանկարի արուեստին, օրինակ, թատրոն, ճարտարդութիւն, պատերազմական գործողութիւն, ժողովրդական ցոյցեր, խրախճանք, աղէտ, ինչպէս նաեւ նշանաւոր դէմքերի ճառերը եւ զանազան ձեւի մրցումները, այս բոլորը միեւնոյն վիճակի մէջ, ուզած վայրկեանիդ կարող ես տեսնել եւ լսել նաեւ մեր հետեւեալ սերունդները, գոնէ գարձեալ այդ առաւելութիւնը ունի, որ ամէն ինչ կ'ունէ ու կուտայ ամենայն հարազատութեամբ: Մարդկային մեքենայի պէս առարկայական լինել չի կարող: Որքան էլ մեծ տաղանդ ունենայ, չի կարող դէպքերն ու դէմքերը նկարագրել այնպիսի հարազատութեամբ, որ յատուկ է աւենչնչանկարչական մեքենային: Մենք չունենք էլ պէտք է ջանանք օգտուել չարժանկարի բարիքներից եւ բոլոր հայիդագրութիւններում հիմը դնենք չարժանկարի գործին: Մենք էլ մեր գաղութներում պէտք է աշխատինք պատրաստել հայկ· չարժանկարներ մեր անցեալից ու ներկայից, օգտուելով մեր բոլոր կարող ուժերից:

Լուսանկարչական մեքենային, ինչպէս բոլոր, նոյնպէս եւ մեր Ժողովրդի այնքան փոթորկալից անցեալ պատմութիւնը գրեթէ է մեծ մասով պատահական անձերի ձեռքով, յանձն առանց վաւերական տուեալների, զուրկ առարկայութիւնից եւ յաջորդականութիւնից, որոնց պատճառով մեր պատմութիւնը ունի մի չարք պակասաւոր կողմեր: Մենք Հայերս էլ կարող ենք ժապաւէնի վրայ առնել գաղութների կարեւոր անցուդարձը, նշանաւոր թատերական երկերը, պատմական դէպքերը— անցեալի ու ներկայի, երաժշտութիւնն ու պարերը, սովորութիւնները եւն·:

Ահա լաւագոյն միջոցը ոչ միայն Հայ, այլեւ օտար հանրութիւնը չարժանկարի միջոցով ծանօթացնելու հայկական մշակոյթի (անցեալի եւ ներկայի) բոլոր ճիւղերին: Դժբախտաբար այս կարեւոր մարզում ցարդ չատ քիչ աշխատանք ենք կատարել:

Վերջին տարիների ընթացքում Փարիզում պատրաստուեցան երկ հայկ· չարժանկարներ.— «Անդրանիկ»ը Ա· Շահխաթունեի, «Հայաստան»ը Ն· Ղորդանեանի եւ «Հայկական հարսանիք»ը Գ· Ալէմշահի, որոնց նիւթապէս եւ բարոյապէս աջակցել են կազմակերպութիւններ եւ անհատներ:

Արդի մեր գաղթականական պայմաններում խոշոր չարժանկարներ պատրաստելը չատ դժուար է, վասն զի կապ ունի մեծ դրամագլուխների հետ: Բայց անկարելի չէ առայժմ մեսո չափով հիմը դնել բարմանալ գաղութներում հայկական չարժանկարի գործին եւ յետոյ սերտ կապակցութիւն հաստատել զանազան հայկ· չարժանկարի ընկերութիւնների միջեւ: Այս միջոցով է որ կարելի կ'լինի հայկ· չարժանկարների տարածման զարկ տալ եւ բարոյականի հա-

ՆԻՒԹԵՐ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԿՈՎԿԱՍԸ ՀԻՒՍԻՍԻ ԵՒ ՀԱՐԱՒԻ ՄԻՋԵՒ

—o·•·o—

Ռուսաստանի այս մտադրութիւնները ահա չհասկցան Դաշնակիները, միակ պատասխանատուները Հայաստանի առջեւ, հայութեան մէջ իրենց կառարած քաղաքական գերակայութեան պատճառաւ: Անոնք պատասխանատու են հայկական քաղաքականութեան տխուր հետեւանքներուն համար մեծ պատերազմի ընթացքին, նաեւ նախորդ երեք տասնեակ տարիներու դործերուն: Պէտք է նշել, որ Հայրու քրիստոնէութիւնը միայն վարդոյր էր Ռուսաստանի համար: Գլխաւոր կարեւորութիւնը կը տրուէր ոչ թէ երկրի քրիստոնեայ բնակչութեան, այլ տեղագրութեան այն վայրերուն, ուր Հայերը կ'ապրէին: Հայաստանը ըլլալով մասնատուած լեռներով եւ լեռնաշղթաներով, կը ներկայացնէր բացառիկ ռազմագիտական արժէք բոլոր յափշտակիչ պետութեանց համար, որոնք կռչում ունէին իշնելու դէպի արեւելք եւ հարաւ - արեւելք: Ինչպէս յայտնի է, այդ երկրամասին տիրելու համար նախապէս ալ մղուած են կըռիւներ աշխարհակալներու միջեւ: Ինչպէս տեսանք, Սպարնով իր զեկոյցին մէջ առ Նիկոլա կայսր՝ մասնաւոր ուշադրութիւն դարձուցած էր «Հայկական խնդրոյ» այդ կողմին վրայ:

Ահա այսպէս անդրեւռասական մրցակցութեան պատճառաւ Փոքր Ասիոյ մէջ յատկօրէն երեւան եկաւ 1878ին — ծնաւ եւ ամեցաւ այն հարցը որ յայտնի է «Հայկական Խնդիր» անունով:

×

Այսպիսով բաւական էր փոքրիկ ակնարկ մը ձգել Հայոց հարցի ծագման պատմութեան վրայ Թուրքիոյ մէջ, հասկնալու համար հարցին բուն էութիւնը: Մեծ պետութիւնները, առաջին հերթին Ռուսաստանը, ինչպէս այդ հաստատուած է, քօղարկելով հայկական ինքնավարութեան դրօշով, կազմակերպուած դաւադրութիւն կամ ապստամբութիւն: Նիւթական անտանելի պայմաններու տակ ճզմուած ժողովուրդն էր որ պոռթկաց մէկէն ի մէկ: Իսկ Դուման, որու անդամները մինչեւ այդ գաղտնի կերպով կը մտածէին կառավարական փոփոխութիւն մը յառաջ բերելու, ոչ միայն այդ պոռթկումին մէջ դեր չունէր, այլ եւ կը դողար տեղեակ մը պէս երբ դէմ յանդիման կանգնեցաւ յեղափոխութեան, որուն միակ ուժը, տէրը, ամբոխն էր, որուն չուտով պիտի մօտենային զանազան տարրեր, ճեղ· կուսակցութիւններ, իբրեւ ա նոր բարեկամները, յետագային դառնալու անոր առաջնորդները: Իրականութիւնն այն է, որ Դումայի անդամները կը պարտադրուին կազմելու նոր կառավարութիւն մը՝ զսպելու ամբոխային պոռթկումները եւ խորացնելու ու հիմնաւորելու ամբոխին նախաձեռնութեամբ ձեռք բերուած յաղթանակը: Դուման, սակայն, չէր ներկայացներ ժողովրդական լայն խաւերը, գիւղացին ու բանուորը, եւ չէր վայելեր անոնց խոր վստահութիւնը, եւ այդ պատճառով Սոց· Յեղափոխական եւ Սոց· Դեմոկրատ կուսակցութիւններու (մենչեւիկ եւ բոլշեւիկ հատուածներով) գլխաւորութեամբ կը ստեղծուին «գինուորներու եւ բանուորներու սովիէթները», իբրեւ հակակշիռ ուժ մը կառավարութեան, հակելու անոր վրայ, որ չդաւաճանէ յեղափոխութեան նպատակներուն:

Այստեղ է, որ Զերնով, իբրեւ գըբխաւոր ներկայացուցիչներէն մին «դեմոկրատիկ սովիէթ»ին, եւ կամ «յեղափոխական դեմոկրասի»ին, իր անձնաւորութենէն շատ բան կը խառնէ «ժամանակաւոր կառավարութեան» չբջանին պատկանող հիմքերու եւ դէպքերու նկարագրութեան:

Զերնով տակաւին այն կարծիքէն է թէ ռուս յեղափոխութիւնը կարելի էր փրկել բոլշեւիզմէն, եթէ չըլլար բարժաւանի տարրերու դէմ չարժումը, եթէ ժամանակաւոր կառավարութիւնը ընդ առաջ երթար նախապատրաստելով սովիէթներու Գործադիր Կոմիտէի առաջադրութիւններու, այն է՝ հաստատէր բանուորական յատկապիտական օրէնքներ, բաշխէր հողը աշխատաւոր գիւղացիներուն եւ հրաժարէր ցարական պատերազմի նպատակներէն, —բաժնել օսմանեան կայսրութիւնը: Սոյն պայքարին մէջ, ի մեծ դիւրութիւն մեզ բոլորիս եւ ի դժբախտութիւն իրենց՝ Հայերուն, իրենք դարձան միայն հասարակ գէնք մը օտար ուժերու ձեռքին մէջ: Կարճ խօսքով, այն ինչ որ Հայերը կը կարծէին որ բացան պայքար Հայոց անկախութեան համար, իրականին մէջ եղաւ պայքար Թուրքիոյ բաժանման եւ Թրքական անկախութեան ջնջման: Դժուար չէ հասկնալ թէ կայ մեծ տարբերութիւն անկախութեան պայքարին եւ այն պայքարին միջեւ որ կը հետապնդէ բաղաբական մահը հին կայսրութեան մը: Ուրիշ բան է ձգտիլ ազատիլ այդ երկրէն, ուրիշ խնդիր հետապնդել բաղաբական մահը այդ երկրի (ընդգծումը հեղինակինն է): Ըլլալով գործիք Ռուսաստանի ձեռքը, Հայերը դիտակցօրէն թէ անգիտակցօրէն իրենց պայքարը կը տանէին վերջին ճամբով: Ստեղծուած էր ողբերգական վիճակ մը եւ Հայերը դժուարաւ պիտի կրնային ազատիլ պետութեանց այդ քաղաքականութենէն՝ որ կը հետապնդէր Թուրքիոյ քաղաքական մահը: Այդ վիճակին ողբերգութիւնը կը հետապնդէին մասնաւոր նպատակներ,—բաժնել օսմանեան կայսրութիւնը: Սոյն պայքարին մէջ, ի մեծ դիւրութիւն մեզ բոլորիս եւ ի դժբախտութիւն իրենց՝ Հայերուն, իրենք դարձան միայն հասարակ գէնք մը օտար ուժերու ձեռքին մէջ: Կարճ խօսքով, այն ինչ որ Հայերը կը կարծէին որ բացան պայքար Հայոց անկախութեան համար, իրականին մէջ եղաւ պայքար Թուրքիոյ բաժանման եւ Թրքական անկախութեան ջնջման: Դժուար չէ հասկնալ թէ կայ մեծ տարբերութիւն անկախութեան պայքարին եւ այն պայքարին միջեւ որ կը հետապնդէ բաղաբական մահը հին կայսրութեան մը: Ուրիշ բան է ձգտիլ ազատիլ այդ երկրէն, ուրիշ խնդիր հետապնդել բաղաբական մահը այդ երկրի (ընդգծումը հեղինակինն է): Ըլլալով գործիք Ռուսաստանի ձեռքը, Հայերը դիտակցօրէն թէ անգիտակցօրէն իրենց պայքարը կը տանէին վերջին ճամբով: Ստեղծուած էր ողբերգական վիճակ մը եւ Հայերը դժուարաւ պիտի կրնային ազատիլ պետութեանց այդ քաղաքականութենէն՝ որ կը հետապնդէր Թուրքիոյ քաղաքական մահը: Այդ վիճակին ողբերգութիւնը

Ռուսաստանը ցանկալով ապահովել Հայերու օժանդակութիւնը Թուրքիոյ մէջ, համաձայնութեան եկաւ կովկասեան հայ դեկավարներուն հետ, խոստանալով ազգային - վարչական ինքնավարութիւն, եթէ Ռուսաստանի կողմը բռնէին:

Այդ պատճառաւ Հայերը աւելի ընդլայնեցին իրենց աշխատանքները Թուրքիոյ մէջ: Հայերը 20 տարուան ընթացքին կրցան «հաւատարիմ ցեղ»էն դառնալ վտանգաւոր տարր պետութեան համար: Սուլթան Աբդիւլ-Համիտ խաղաղութիւնը կորնչուց: Հզօրագոյն Ռուսաստանը ամբողջ ժամանակը սադրանքներ կը լարէր Հայերը պաշտպանելու դիմակին տակ, ինչպէս առաջ Պուլկարները եւ Յոյները: Այդ պատճառով Սուլթանը յղացաւ եւ զարհուրելի միտք, — «վերջ տալ հայկական հարցին, կոտորելով Հայերը»: Յալիֆային հաւատարիմ Քիւրտերը ստացան համապատասխան հրահանգներ եւ 1895ին սկսան Թուրքիոյ մէջ հայկական կոտորածները:

Ինորոշ պատկերը այդ սարսափելի օրերու թարմ են ականատեսներու յիշողութեանց մէջ: Մեծ պետութիւնները եղան անտարբեր, մասնաւորապէս քոլորի ուշադրութիւնը գրաւեց Ռուսիոյ անտարբերութիւնը: Կ'ըսէին թէ անոր ներկայացուցչական մարմինները Պոլսոյ մէջ ոչ մէկ Հայ ազատեցին, մինչդեռ միւս դեսպանատուները կ'ազատէին Հայերը ինչքան որ կրնային, պահելով դեսպանատունը մէջ: Կ'ըսեն թէ երբ այդ երկու դէպքերու մասին զեկուցանեցին Փեթերպուրկ, իշխան Լոբանով - Րոստովսկիին, ան իբրեւ թէ բռնելով գըլուխը՝ ղղագրդիւ գոռացեր է·

— «Ո՞վ ըսաւ այդ յիմարներուն, սրիկաներուն (Թուրքերուն) որ կոտորածներ սարքեն Պոլսոյ մէջ, դեսպաններու աչքերուն առջեւ»...

Եւ իրր թէ նոյն օրը իշխանը մեռաւ կաթուածէն: Այսպիսով Կ· Պոլսոյ օտար չբջանակներու մէջ չամառօրէն կը կասկածէին թէ 1896ի դէպքերը տեղի ունեցան այն չբջանի ռուսական կառավարութեան գիտութեամբ:

Մենք դատաւոր չենք ուզեր ըլլալ, հաստատելու համար թէ ինչքան ճիշդ էին կասկածները, բայց կան Փարիզի մէջ ականատեսներ, որոնց խօսքերէն առած ենք այդ պատմութիւնը: Ծանրակշռականը այն է, որ այդ կասկածները կը տեւեն նաեւ հիմա, մեր օրերուն: Աւարկայօրէն մօտենալով այդ խնդրին եւ նկատի առնելով այն պարագան թէ Ռուսաստանը երբեք չի մտածած հայկական ձգտումներու մասին, թէ ան չբջօրէն կը վախնայ հայկական ինքնավարութենէն նոյն իսկ Թուրքիոյ մէջ, Կովկասի մօտ, եւ ինչպէս կը հաստատեն արտաքին խարարութեան գաղտնի վաւերաթղթերը, յատակօրէն թշնամաբար էր տրամադրուած եղած հայկական ինքնավարութեան գաղափարին, քոզ մեղք չհամարին, եթէ ըսենք, որ Պիսմարքի՝ Համիտեան ծրագիրը Հայերու մասին՝ կը համապատասխանէր ռուսական չահերուն, ինչ որ արդէն արտայայտուած էր իշխ· Լոբանով - Րոստովսկիին կողմէ·— «Հայաստանը ուրանց Հայերուն»:

ԹԱՄՊԻՒ ԵԼԵԿՈՆՏԻ

ՀԱՂՈՐԴՈՒԹՅՈՒՆ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԻՑ)

— Ախ, ես տեր... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ հասկացնել, որ ես ամեն ինչ արել եմ, որպեսզի ձեր հարցը լավ ելք ունենա... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ համոզել, որ ես ձեզ համար ամեն ինչ անելու պատրաստ եմ... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ համոզել, որ ես ձեզ համար ամեն ինչ անելու պատրաստ եմ... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ համոզել, որ ես ձեզ համար ամեն ինչ անելու պատրաստ եմ...

— Ախ, ես տեր... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ հասկացնել, որ ես ամեն ինչ արել եմ, որպեսզի ձեր հարցը լավ ելք ունենա... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ համոզել, որ ես ձեզ համար ամեն ինչ անելու պատրաստ եմ... Ես ինչպե՞ս կարող եմ ձեզ համոզել, որ ես ձեզ համար ամեն ինչ անելու պատրաստ եմ...

— Պարոն, դուք ոչ մի մեղք չունեք։ Ես ինքս եմ ամեն ինչ անում, որ ձեր գործը լավ ելք ունենա։ Ես ինքս եմ ամեն ինչ անում, որ ձեր գործը լավ ելք ունենա։ Ես ինքս եմ ամեն ինչ անում, որ ձեր գործը լավ ելք ունենա։

— Ես ձեզ հավատում եմ, պարոն փաստաբան, ես ձեզ հավատում եմ։ Ես ձեզ հավատում եմ, պարոն փաստաբան, ես ձեզ հավատում եմ։ Ես ձեզ հավատում եմ, պարոն փաստաբան, ես ձեզ հավատում եմ։

— Ես ձեզ ասացի, որ ես ձեզ հավատում եմ, պարոն փաստաբան, ես ձեզ հավատում եմ։ Ես ձեզ ասացի, որ ես ձեզ հավատում եմ, պարոն փաստաբան, ես ձեզ հավատում եմ։ Ես ձեզ ասացի, որ

Երկու նախարարներ ձիւներուն մէջ մնացած

Օդանաւային նախարար Պ. Քօ եւ Զբօսանքներու փոխ - նախարար Պ. Լէօ Լակրանժ, որոնք Սաւոյա գացած էին չորս երեսփոխաններու, երկու նահանգապետներու, եւ խումբ մը քաղաքապետներու եւ ուրիշ պաշտօնեաներու հետ, Թուով 40 հոգի, արտաքին աշխարհէն կտրուեցան երկուշաբթի օր եւ քիչ մնաց որ զոհ երթային խմբովին:

Ահա դէպքին մանրամասնութիւնները.— Երկու նախարարները եւ իրենց հետեւորդները Շամոնիի սքիի մրցազրային փորձերը տեսնելէ վերջ, երկու - շաբթի օր ճամբայ ելած էին այցելելու համար Ֆրանսայի ձմեռնային կայանները: Իրենց նպատակն էր ուսումնասիրել պայմանները եւ ձմեռնային զբօսանքի կայաններ հաստատել համեստ կարողութեան տէր քաղաքացիներուհամար: Խումբը բալխիրներով ճամբայ ելաւ Թանճր ձիւնին մէջէն, իբրեւ առաջին կայան ունենալով Վալ տ'Իզէր, համանուն հովիտին կատարը: Եւ ահա, այս գիւղէն քիչ անդին, ահռելի չառաչիւնով մը, ձիւնակոյտ մը թաւալեցաւ ժայռի կատրներով եւ արմատախիլ ծառերով, եւ ինկաւ վերջին բալխիրին եւ տին, 100 եարտա հեռաւորութեամբ: Այնպէս որ, եթէ քանի մը վայրկեան ալ ուշացած ըլլային, բոլորը մէկ մեռած պիտի ըլլային ահռելի տանջանքներով: Միեւնոյն օրը ուրիշ ձիւնակոյտեր ալ փրթան, այնպէս որ հաղորդակցութիւնները բոլորովին դադրեցան: Այլեւս անկարելի էր ետ դառնալ, ուստի կարաւանը ճամբան շարունակեց դէպի Վալ տ'Իզէր, բայց հեռագրի եւ հեռաձայնի հաղորդակցութիւններն ալ կտրուած ըլլալով, չկրցան աւելի յառաջ երթալ եւ գէշ - աղէկ տեղաւորուեցան գիւղին մէջ, 1900 մեթր բարձրութեան վրայ: Շրջակայ գիւղերէն օգնութեան հասան ձիւները մաքրելու եւ ճամբայ բանալու համար, բայց սարսափելի ձիւնամրրիկ մը կը խափանէ աշխատանքները: Եթէ կարելի չըլլայ ճամբայ բանալ, փաղուղի մը պիտի փորեն, արկածեալները ազատելու համար:

ՎԱՍՏԱՀՈՒԹԵԱՆ ՔՈՒԻ

Ֆրանսայի արտաքին քաղաքականութեան մասին

Մերակոյսը երեքշաբթի օր լսելով արտաքին նախարար Պ. Իվօն Տէլպոսի զեկուցումը արտաքին քաղաքականութեան մասին, վստահութիւն յայտնեց, 1ի դէմ 213 ձայնով: Վիճաբանութիւնը բացուեցաւ կարգ մը հարցապնդումներով, որոնց բոլորին ալ պատասխանեց նախարարը: Սպանիական պատերազմին առթիւ Պ. Տէլպոս յոյս յայտնեց թէ կրնայ վերջնանալ միջազգային միջնորդութեամբ մը: «Եթէ ուրիշ պետութիւններ դադրին կրակը փչելէ, յոյս կայ որ կռիւը արագօրէն մեղմանայ»: Անգլեւիտալական համաձայնութեան առթիւ մտահոգութիւն յայտնած ըլլալով, նախարարը յայտարարեց թէ Ֆրանսա օրը օրին տեղեկութիւն ստացած է բանակցութեանց ընթացքի մասին: Բացատրեց թէ համաձայնութեան գլխաւոր նպատակն եղած է կարգադրել եթովպիոյ պատերազմէն ծագած խնդիրները: Բայց խոստովանեցաւ թէ Միջերկրականի մասին ընդհանուր համաձայնութիւն չի կրնար ըլլալ ա - ռանց Ֆրանսայի, թէեւ առ այժմ անկարելի է այդպիսի համաձայնութիւն մը, սպանիական պատերազմին հետեւանքով: Վերջապէս հաստատեց թէ անգլիա-ֆրանսական գործակցութիւնը երբեք այնքան սերտ եղած չէր: Ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ, նախարարը ժամանակը եկած կը համարի, Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ մէջ արտայայտուած խաղաղասիրութիւնը գործի վերածելու: «Այս աշխատանքը աւելի պիտի դիւրանայ այն օրը երբ խաղաղասիրական յայտարարութիւնները չխեղդուին զէնքերու չառաչիւնով»:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄՕՏ 100 ՂՊՏԻ ՎԱՆԱԿԱՆՆԵՐ գործադուլ հռչակեցին Մ. Մարիամ վանքին մէջ, որ կը գտնուի անապատին մէջ, Գահիրէէն 200 մղոն հեռու, եւ զա - բերու հնութիւն ունի: Վանականները այս միջոցին զբաղած են, բողոքելու համար վաճառորդներուն դէմ որ մէկ ամիս առաջ վանքը ձգած եւ Գահիրէ գացած է: Ըստ ընկալեալ սովորութեանց անհանդուրժելի կը համարուի վանահայրին այս ընթացքը: Վանականները դուռները ամուր փակելով, Թոյլ չեն տար որ մէկը ներս մտնէ կամ դուրս ելլէ, ցորչափ վանահայրը չէ հրաժարած:

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ, իտալական կառավարութիւնն ալ բացառիկ օրէնք մը հրատարակեց: Առաջին յանցանքով մէկէն երեք տարի պատիժ կը սահմանուի անոնց որ Սպանիոյ համար կամաւոր կ'արձանագրուին կամ կը քաջալերեն զինուորագրութիւնը: Երկրորդ յանցանքով մէկ ամիս բանտարկութիւն եւ 40 ոսկի տուգանք կը սահմանուի գացողներուն: Օրէնքը գործադրելի է թէ Իտալացիներուն եւ թէ օտարներուն համար:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ կռիւները կը շարունակուին կատաղօրէն: Կառավարական ազբիւրէ կը հաղորդեն թէ զօրքը մտած է Օվիէտոյի փողոցներուն մէջ եւ կը տիրապետէ գլխաւոր րլուրներուն վրայ: Գերիները կը պատմեն թէ կառավարական զօրքը 4000 հոգի կորսնցուցած է այս ճակատին վրայ, երեք օրուան մէջ: Ապստամբները յաղթութիւններ կը ծանուցանեն Մատրիտի ճակատին վրայ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԸ վիճննայէն մեկնեցաւ Աւստրիոյ հայրենասէրներուն կողմէ սարքուած ցոյցի մը մէջ, ինչ որ դէպ ապաւորութիւն գործեց: Կ'ըսուի թէ նախարարը ձախողած է իր առաքելութեան մէջ

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՕՐԻՆՔԻ ԴՈՒՐՍ հռչակուեցաւ Նէօյաթէլի նահանգին մէջ (Զուիցերիա), 34ի դէմ 55 ձայնով: Ժընեւի մէջ ալ նմանօրինակ ծրագիր մը մշակուած է եւ պիտի քննուի մօտերս:

ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍ ժամանակին հասցնելու համար նոր կոչ մը ուղղեց վերաառեսուչը, Աչխատանքի Տան հիմնարկէքը կատարելով: Տակաւին կարգադրուած չէ շաբաթ եւ կիրակի օրերն ալ աչխատելու խնդիրը:

Տէր եւ Տիկին Հայոց Ծրէնկիւլեան եւ զաւակունք սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի որդւոյն՝

ԻՍԿԷՄԻԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ 23 փետրուար երեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 6ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, հինգշաբթի 25 փետր · կէսօրէ վերջ ժամը 2·30ին իր բնակարանը, 44 Պուլվար Պօմոն, Սէն Ժիւլիէն:

Մարմինը պիտի ամփոփուի Սէն Ժիւլիէնի գերեզմանատունը:

Մահազդ չտացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

Հ. Ց. Դ.

Գանատ

Վիէնի կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, այս շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, «Ժաժակ» ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ:

ՊՕՄՕՆ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը, վաղը, ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական ցաւաքայտեղին: կարեւոր օրակարգ:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

27 փետր շաբաթ երեկոյ, **Sociétés Savantes**ի սրահին մէջ:

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. **Մ. ՎՐԹԱՆԵՍ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ

ԵՒ ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.:

ՓԵՏՐ. 18 ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէի կողմէ

մասնակցութեամբ Ռոմանի, Սէն Ժուլէի, Փոն տ'Օպնայի խումբերուն

կիրակի, 28 փետր. կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սիամանթօ ակումբին մէջ

կը հրաւիրուին ընկերները եւ համակիրները: Մուտքը ազատ է:

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ

1 Մարտ երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,

1 Bld. Carnot, Alfortville

ժողովուրդի խնդրանքին գոհացում տալու համար

Սիրէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ,

Ընկ. Վարանդեանի յուղարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլօի մէկ նոր գաւեշտը:

Մուտք մեծերու եւ փոքրիկներու 2 ֆր.

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Կ. Խաչի Շավիլի Մ. ճիւղին կողմէ

Կ. Խաչի Օրուան առթիւ

Մասնակցութեամբ Համազգայինի Մ. ճիւղին, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին:

28 փետրուար կիրակի ժամը 3ին, տեղւոյն Մատուռ-Դպրոցին մէջ:

(4, րիւ տէ Թրուա Շանթիէ)

Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին

Մուտք մեծերու 3 ֆրանք, փոքրերու 1 ֆրանք:

"ՇԻՐԱԿ,, Արեւելքի միակ իսկական օդին է անզուգական: Անյրելի: Անխարդախ առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի ճիւթով, Հայ աւանդական սեղանին զարդը:

Maison DARON

Entreprise Général de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

կը սաստնձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:

Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կասոյտ Խաչ Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Patenotre Dénoyersի, Անկէնի քաղաքապետին

տեղի կ'ունենայ *28* փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր Salle des Fêtesի մէջ, 30 rue du Casino, Enghien,

կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Դերասան ԴՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ

կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱԳԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ

պատկերներ:

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻԻՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր:

Gare du Nordէն առնել ցոգեկառք ժամը *1,56, 2,25, 3,05 3,30* եւն.

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք ըրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու եւլն.համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9).7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-8

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԻԶԳԱԼԱՑԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

3 Rue de Palikao, Paris (20)

Հեռաձայն **Men. 94-84** **Métro Couronnes**

կը հայթայթէ ամէն կարգի նպարեղէններ լաւագոյն որակով եւ ամենէն աժան գիներով:

ՈՒՇԱԴ.— 9 Rue Jouye-Rouveի վաճառատունը կը շարունակէ իր գործառնութիւնը:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սերոբեան ընտանիքը շնորհակալութիւն կը յայտնէ ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ԲԱՐՍԵՂ ՍԵՐՈԲԵԱՆի ժամուան առթիւ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Սէօլէօղի Հայր Միութեան «Արեւելք» Թատերախումբը իր խոթին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր ընկերներէն Պ. Գ. ՉԱՄԱՍԱՆԵԱՆի դառնապէտ մահուան առթիւ իր մօրը՝ Տիկ. Լուսիկ Զամասանեանի, եղբայրներուն եւ քնտանեկան պարագաներուն:

50 մէթր ֆեռու իսիի կայարանէն եւ 23 ռիւ օթօպիւսի կայարանէն, վարձու են (tout confort) յարկաբաժիններ, 1 փիէսնոց մեծ խոհանոցով 2000 ֆր., 3 փիէս խոհանոց 3750 ֆր.: *չօֆաժ միասին:*

Աժան գիներով երկու խանութ: Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld Rodin, à Issy - les - Mouli-neaux.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Լիոնի Ֆրանս. Բանակի Նախկ Հայ կամաւորներու Միութեան ա դառնական ընդ. ժողովը, կիրակի փետր. կէսօրէ յետոյ ժամը 2.30ին Ռիւ Տիւնուառ, գ. ր. փափագեան սրճարանին ներքնյարկին մէջ: Ներկայութիւնդ անդամակցութեան:

Docteur KOGINSKY

Փարիզեան մասնագէտ

կը գործադրէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տոդոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ, կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6: 16 rue de la Défense Issy-les-Moulineaux, *Seine*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ կէսգիշերները ժամը 8.30ին:

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մայիս 1ել Նոյեմբեր 15

— o —

ՈՒՏԵՍՏԻ ՏԱՂԱՒԱՐԸ

Շան տը Մարսի պարտէզներուն մէջտեղը, պիտի յատկացուի ընդարձակ ուտեստի վերաբերեալ արտադրութիւններու բաժնին:

Հաւաքական եւ միահամուռ ցուցադրութեան մը սկզբունքը պիտի տիրապետէ այս բաժինին մէջ եւ. ուր մնուցիչ բերքերու ներկայացումը լայնօրէն պիտի նպաստէ հետապնդուած զեղեցկագիտական ու ախորժաբեր նպատակին:

Իակ իրենց յատկացուած տաղաւարներու ներքնամասերը նկարուն յիշատակութիւններով պիտի պատկերազարդուին, ներկայացնելով միեւնոյն տեղն զանազան ախորժահամ ուտեստեղէններու եւ ըմպելիներու պատրաստութիւնը:

Համբաւաւոր դիներու կազմութիւնը բոլոր իրենց մանրամասնութեամբ պիտի ներկայացուին, չորժանկարով կամ պատկերներով: Ինչպէս նաեւ խնձորդիներու, դարեջուրերու, պահածոներու, եւն. մշակութիւնը եւ պատրաստութիւնը:

ՍԻՆ ԳԵՏԸ

Ցուցահանդէսին առանցքը պիտի կազմէ Սէնը, որ աւելի քան չորս քիլոմեթր երկարութեան մը վրայ կենդանարար փայլ մը պիտի տայ այս ցուցադրութեան՝ իր մշտահոս եւ զովացուցիչ ջուրերով:

Մերթ արեւի ճառագայթներով, մերթ գիշերային զօրաւոր լոյսերու չողերով, իր յարածուփ ջուրերը պիտի ցոլան ճաճանչագեղ:

Գետեզերքը երկարող բոլոր շինութիւնները, Վենետիկեան զմայլելի հեռապատկերներու պատրանքը պիտի տան:

Աւելցուցէք այս հրապուրիչ համայնապատկերին վրայ, գետափունքի կարգաւոր ծառերու կանանչութիւնը, որոնք անխաթար պիտի մնան: Թէեւ այս պատճառաւ տրամադրուած վայրը նեղուած կը թուի. սակայն ժամանակաւոր վարսացիցերով, կամրջակներով ու խարխափուած նաւերով, կարգ մը տաղաւարներ գետին վրայ պիտի հաստատուին: Ու այս - պէս, նախնական չրջանակը պահպանուած, բնական կանանչութիւնները իրենց գրաւիչ հրապոյր պիտի աւելցնեն:

Միւս ցուցահանդէսներուն նման, հոս եւս ուրախառիթ լուսաւառութիւնները, հրավառութիւնները ու պայթուցիկ հրթիռները այլապէս կախարդական հրապոյրներ պիտի ցանեն:

Բարձրանալ դէպի Սէնի ափունքը, ուր կարգաւորուած գոյներու ներ - դաշնակութեամբ պիտի աստիճանաբուրուին ճարտարապետական կարեւոր տաղաւարները, — պողպատ, ձուլախէժ, օդային կազ եւն. եւն.:

Պատկերը ամբողջացնելու համար դիւերը ասոնց մէջ, հոս ու հոն, երեւակայեցէք լուսաւառ ցայտաղբիւրներու եւ ջրվէժներու ցանց մը՝ ինչպէս նաեւ լուսաշտարակը ու էյֆէլի աշտարակը, որոնց նրբերանգ գոյներու յարափոփոխ պէսպիսութիւնը հանդիսաւոր վայելք մը պիտի ըլլայ դիտողներուն:

Երկու գետեզերեայ լուսազարդ ճեմավայր — պողոտաները պիտի երկարին սոյն տաղաւարներուն առջեւէն, ցուցահանդէսին մէկ ծայրէն միւսը: Ասոնց մէջ ման եկող խանդավառ բազմութեան խրախճանքը աւելի վսեմ փայլ մը պիտի տայ այս գեղատեսիլ պատկերին:

Այսպէս ջուրի եւ լոյսի խաղերը իրենց պէսպիսի կերպարանափոխութեամբ առաւելապէս պիտի օգտագործուին հնարամիտ ճարտարապետներու եւ գիտուններու կողմէ:

ՍԷՆԻ ԳԵՏԻ ՋՐԱՌՈՒՄԲԵՐԸ

Սէնի մէջ այլեւայլ տարածութեան վրայ սուզուած բազմակերպ ջրառումբերը (Թորփիլ) որոշ պահերու ժամական 1800 խորանարդ մէթր ջուր պիտի ցայտեցնեն, զանազան ուղղութիւններով, որպէսզի նը - կարուն երեւոյթներ պարզեւեն: Միւս կողմէ մասնաւոր թնդանօթներով հրթիռներ պիտի արձակուին եւ գունափոխ լուսասփիւռներ դիւթական տեսարաններ պիտի պարզեն:

ԳԱԻԱՌՈՒՑԻՆ ԿԵԴՐՈՆԸ

Էյֆէլի Աշտարակին ձախ կողմը եւ դէպի Սէնին եզերքը գաւառային կեդրոնը պիտի ներկայացուի 5 հէքթար տարածութեան մը վրայ:

Հոս եւս ճարտարապետներու սահմանած գործը խրթին էր: Որովհետեւ պէտք էր համախմբել, յարաբերաբար սահմանափակ հողի մը վրայ, Ֆրանսական գաւառներու ինքնուրոյն դրոշմը կրող թաղամասերը, երբ ատոնց իւրաքանչիւրը կրնար լայնածաւալ տարածութիւն մը գրաւել: Բայց տաժանելի աշխատութիւններէ վերջ, արուեստագէտները մանրամասն կարիչի նրբիմաց հակացողութեամբ իրենց վստահուած գործը խորհրդանշոց հմտութիւնով մը իրագործեցին:

Ուրեմն, մեծ կարգապահութեան տեղիէ մը դղուած է որ՝ Ֆրանսական գաւառներու բազմազանութիւնը պիտի բիւրեղացուի, իրենց յարակից կազմուածքներով, որոնք կեդրոնական խոշոր հրապարակի մը չուրջը պիտի համախմբուին:

Կտրուած մանր փողոցներուն, քառուղիներուն եւ մեծ հրապարակին չէնքերը գաւառային արդիական ճարտարապետութեամբ մը զեղուն՝ պիտի մարմնացնեն իւրաքանչիւր չրջանի յատկանշական մասերը, այնպէս, ինչպէս որ Ֆրանսական ազգային կեանքի նոր պայմանները կազմեցին:

Այս նախափորձին իրագործումը արտասովոր եւ միեւնոյն տեսն բանական դժուարին ձեռնարկ մը պիտի ըլլայ՝ բոլոր արուեստագէտներու համար որոնք ոչ մէկ խնամք պիտի չխնայեն:

Երբ հիւսիսային քաղաքներէն մարդուժի գիւղաքաղաքները անցնինք, գետինը պիտի բարձրանայ հողաթումբերու այլազան եւ նկարուն ելեւէջներով, պատեհութիւն տալու համար անակնկալ հեռանկարներու:

Այսպէս, այս մանրակրկիտ գաւառը, խտացուած՝ պիտի բովանդակէ Հիւսիսային դաշտավայրերը, Արեւելեան լեռնաշղթաները, Ալպեան եւ Պիրենեան լեռնաշղթաներու տեսարանները, Միջերկրական եւ Մանչի ծովափները, դէպի Արեւմուտք Լուարի հովիտները, Արեւմտեան եւ Հիւսիսային մասերը կեդրոնական Ֆրանսան, իր ամբողջ բանուկ

ԿՐՕՆ ԶԱՒԼԳԵՆ (8)

(Շար.)

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
26
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
VENDREDI
26 FÉVRIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3356

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԻՑՍ ԹՇՈՒԱՌ ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐ

Ատենէ մը ի վեր հոս մը կուգար Փարիզի մէկ արուարձանէն, — Իսի լէ Մուլինօ : Ընկերներ եւ չգոք երիտասարդներ կը պատմէին բաներ, որոնց դժուար էր հաւատալ :

Դեռ երկու օր առաջ, նամակ մը առացանք Թաղին երիտ. Միութենէն, որ պարզելով ափ մը չոչորթներու խաղերը, կ'ազդարարէր «զգուշանալ հայ երիտասարդութեան եւ անոր արժանապատուութեան հետ խաղալէ» : Միեւնոյն առեն կը յանձնարարէր «հրաժարիլ զինուորցու բառը չհաւգործելէ », քանի որ արդէն յանձնարիլ մը կազմուած է, մասնակցութեամբ հինգ տարբեր կազմակերպութեանց :

Մենք չհամապարեցինք մամուլին յանձնել այս նամակը, տալով լրացուցիչ տեղեկութեանց :

Եւ ահա սեղանի վրայ ունինք անապատելին :

Իսի լէ Մուլինոյի համայնավար քաղաքապետը, Պ. Քրէսօն , որ միեւնոյն առեն անդամ է նոյն չրջանի վարիչ մարմնին, իր ընկերջ՝ Պ. Կռանժէլի հետ հրատարակեր է կոչ մը, ուղղուած «Իսի լէ Մուլինօ բնակող բոլոր մեր հայ ընկերներուն » :

Առաջին ակնարկով, կոչը կը թուի շատ բարեմիտ ,— համախմբել բոլոր հայ բանուորները, առանց դաւանանքի խտրութեան :

Բայց այս արտաքին երեսն է միայն :

Բուն բովանդակութիւնը կը կազմեն թուենաւոր կազեր, որոնց պատասխանատուն ոչ քաղաքապետն է, ոչ ալ իր ընկերը, այլ հանրածանօթ խումբը երիցս Թշուառ Թշուառականներու, որ կը կոչուին հայ բոլշեւիկ :

Ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ անոնք բան պակաս ձգած չեն , իրենց բարեմիտ հովանաւորները նախապաշարելու, մոլորեցնելու, խաբելու, եւ անոնց ատորագրութեան տակ բսել տալու բաներ որոնք ոտքի վրայ քուն բերելու կը ծառայեն :

Կոչը կը սկսի ծանրակշիռ յայտարարութեամբ մը.— «Վերջերս շատ ծանր իրադութիւններ պատահած են Իսիի մէջ» :

Ու կը պատմէ.

— « Հակաֆաշական հայ բանուորներ իրենց ժողովին մէջ յարձակում կրած են ուրիշ Հայերու կողմէ որոնք խաբուած են իրենց կազմակերպութեան ֆաշական վարիչներուն զրպարտութեանէն: Այս վարիչները հակաֆաշականներուն դէմ կանգնած են, ոստովիետեր այս վերջիններն կը գտնուին ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻ եւ անոր կառավարութեան կողմին, Ֆրանսայի հակաֆաշական ժողովուրդի հետ որ կը պաշտպանէ գիրեներ եւ կը նկատէ իբրեւ եղբայրներ » :

Մենք լուր չունինք ակնարկուած յարձակումէն: Իսկ ինչ որ կ'ըսուի անկէ անդին, մեզադրանք մըն է որուն տակ իր ատորագրութիւնը դնելու համար ատեն անգամ պիտի մտածէին Իսիի քաղաքապետը եւ իր ընկերը, եթէ ծանօթ ըլլային հայկական կեանքին եւ կամ հայերէն դիտնային:

Ինչպէս կ'երեւայ, «մուխիները սատրգ»ները յայդոդութեամբ կատարած են իրենց պաշտօնը , գաբշելի բանսարկութիւններ փոխանակով անիրագեկ բարեկամներու ականջին:

Այս պարագան աւելի կը հատատուի, երբ կը կարդանք Թուռցիկին յաջորդ հատուածը .

— « Այս ֆաշական վարիչները գործակցած են եւ կը գործակցին ոստիկանական վերատեսչութեան, զսպողական միջոցներ տնօրինելու համար ամէնէն բացերուն դէմ: Անոնք Լավալի կառավարութեան եւ միւս յետադիմական կառավարութեանց կողմին եղած են, կառավարութիւններ որոնք աւելի դժուարացուցին բանուորներու եւ մասնաւորապէս ներգաղթած բանուորներու կեանքը: Եւ այսօր, կը պայքարին ներկայ կառավարութեան դէմ, — մէկը որ բանի մը իրաւունքներ շնորհեց ներգաղթած բանուորներուն, թէեւ անբաւական ըլլան » :

Այս դեռ ոչինչ: Կոչը կը պատմէ տակաւին .

— « Այդ նոյն վարիչները մահուան սպառնալիքներ ըրած են մեր բարեկամներուն: Արդէն իսկ ունեցած ենք սպաեալ ընկերներ: Զրպարտութիւններ կ'ըլլան, — համայնավարները դաւաճաններ են, լրտեսներ են: Ո՛չ, հայ համայնավարները կը սիրեն իրենց երկիրը, ցեղը, մշակոյթը: Անոնք եղբայրական ձեռք կը կարկառեն բոլոր հայ բանուորներուն որոնց երջանկութիւնը կ'ուզեն »:

Եւ, իրրեւ եզրակացութիւն, Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնը արձանագրութեան կոչ մը կ'ուղղէ, «ի դերեւ հանելու համար այս եղբայրասպան քաղաքականութիւնը »:

Յայտարարութեան լեզուն քիչ մը կը ճկի, գրեթէ կ'անուշնայ այնուհետեւ, կ'ոգեկոչէ՛ մեր կրած չարգերը, ոճիրները, դժբախտութիւնները, եւ միւթեան կոչ կ'ուղղէ, անխտիր բոլորին, որպէսզի պայքարին կող կողի Ֆրանսայի ժողովրդականճակատին հետ :

Չի մոռնար Խորհրդային Հայաստանն ալ.

— « Իրենց միութեամբ եւ պայքարով է որ Խորհրդային Հայաստանի ձեր ցեղակից եղբայրները ընկերվարութիւն կը կառուցանեն եւ դէպի երջանկութիւն կ'ընթանան » :

Աւետարեր հատուածիկ մըն ալ,— « Իսի լէ Մուլինոյի համայնավարները կ'ուզեն օգնել ձեզի՝ ձեր պահանջները ստանալու եւ ձեր հայրենիքը վերագտնելու համար » :

Եւ ահա վերջաբանը, այս վաղաքչանքներէն յետոյ.

— « ԲԱՑԻ ՊԱՐՏՔ ԿԸ ՀԱՄԱՐԻՆՔ ԱԶԴԱՐԱՐԵԼ ՊԱՐՈՆ ՀԻԹԼԷՐԻ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ, ՈՐ ՍՊՂՈՍԿԱԾ ԵՆ ՁԵՐ ՄԻՋԷ, ԹԷ ՖՐԱՆՍԱԳԻ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ ՑԱՐՁԱՔԱՆԱՉ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐԻ ՄԸ ԵՒ ՄԵՆՔ ԿԱՁ Կ'ԸՂԼԱՆ, ԵԹԷ ԴՊՁԻՆ ՀԱՅ ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐԻ ՄԸ ԵՒ ՄԵՆՔ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱՆՔ ՎԱՐ ԱՌՆԵԼ ԻՐԵՆՑ ԴԻՄԱԿՆԵՐԸ » :

Ուրեմն հո՞ս կ'ուզէին յանգիլ մեր կամկար դաւադիրները: Կը խօսինք վաղը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԸ ԿԸ ՔՆՆԷ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՕՐԻՆԱԳԻԾԸ ԳԻՆԵՐՈՒ ԲԱՐՁՐԱՑՄԱՆ ԴԷՄ

Շաբաթը 40 ժա՞թ է տարին 2000 ժամ է

Այսօր, ուրբաթ, երեսփ. ժողովը կը սկսի քննել գիներու բարձրացման դէմ կազմուած օրինագիծը, որուն գլխաւոր նպատակն է մասնաւոր առեւտուրները հատատել, արագօրէն եւ խստօրէն տանձնելու համար չարաշահութիւնները: Օրինագիծը, որուն արամադրութիւնները հաղորդած ենք ժամանակին, թեթեւ փոփոխութիւններ կրած է մանրամասնութեանց մէջ, բայց գլխաւոր սկզբունքները հատատուած են երեսփ. ժողովի օրէնսդրական յանձնախումբին կողմէ: Ինչպէս կ'երեւայ, ընդդիմադիրները առթիէն պիտի օգտուին, քննադատելու համար կառավարութեան քաղաքականութիւնը : Բայց տարակոյս չկայ թէ օրինագիծը պիտի վաւերացուի: Անուշտ Մերակոյսը աւելի մանրակրկիտ քննութեան պիտի ենթարկէ զայն :

Գիներու բարձրացման առթիւ, նախկին վարչապետ Ֆլանտէն հարցապնդում պիտի ուղղէ կառավարութեան տնտեսական եւ ելմտական քաղաքականութեան մասին :

Այս առթիւ մասնագէտներ դիտել կուտան թէ Ֆրանսայի ներկայ գիները միայն 5 առ հարիւր աւելի են միջազգային մակարդակէն, բայց անհրաժեշտ կը համարուի արագ միջոցներ ձեռք առնել եւ կեցնել բարձրացումը, քանի դեռ զգալի չեն չարաթական 40 ժամ աշխատանքի եւ ֆրանքին արժեզրկման հետեւանքները: Հակառակ պարագային, կը վախցուի որ գիներու բարձրացումը 25 առ հարիւրի հասնի, համեմատելով համաշխարհային գիներուն հետ :

Եթէ արժեզրկման հետեւանքով եղած բարձրացման առաջքը չառնուի, չատ մը արմատականներ կը խորհին թէ չարաթական 40 ժամ աշխատանքի հետեւանքով եղած յաւելումը կարելի է կեցնել, աւելի առաձգական մեկնութիւն մը տալով օրէնքին: Դիտելի է որ աշխատանքի նախարարը վերջերս այնքան ալ խստութիւն չի ցուցներ 40 ժամուան աշխատանքի օրէնքին գործադրութեան համար: բայց արմատականները կը թելադրեն որ կառավարութիւնը չատ աւելի ճկուն ընթացք մը բռնէ եւ օրէնքին գործադրութիւնը բոլորովին դադրեցնէ եղանակի վերաբերեալ արհեստներու համար :

Այս առթիւ, արմատական երեսփոխանի մը՝ Փօլ Էլպէլի ծրագիրը մեծ ուշադրութիւն գրաւած է քաղաքական շրջանակներու մէջ: Պ. Էլպէլ կ'առաջարկէ աշխատանքի ժամերը սահմանափակել ոչ թէ չարաթական 40 ժամով, այլ տարեկան 2000 ժամով, գործատէրերուն եւ բանուորներուն ձգելով որոշել իւրաքանչիւր չարաթուան ժամերը,— երբեմն 40էն աւելի, երբեմն պակաս, համաձայն եղանակի պահանջներուն :

**** Մինչ առեւտրականներու սէնտիքան կառավարութեան դիմելով, կը պարզէ 40 ժամուան օրէնքը նոյնութեամբ գործադրելու դժուարութիւնները եւ առաջարկներ կը ներկայացնէ :*

«Վերջ տուէք փռանֆեւխորհրդային դաշինքին»

Զորեքշաբթի օր ուշագրաւ վիճաբանութիւն մը տեղի ունեցաւ Լորաերու ժողովին մէջ: Աչխատաւորական լորտ մը, Արնօլտ, պահանջեց որ կառավարութիւնը իր արտաքին քաղաքականութիւնը ներդաշնակէ իրականութեան պահանջներուն հետ: Իր կարծիքով, Ազգերու Դաշնակցութիւնը անկարող է կատարելու իր վրայ դրուած պարտաւորութիւնները, իսկ հաւաքական ապահովութիւնը պարզապէս ցնորք մըն է: Աւելի յառաջ երթալով, լորտը դիտել տուաւ թէ կառավարութիւնը իրաւունք չունի անդլեֆրանսական մերձեցումը դինակցութեան մը վերածելու, պէտք է վճռապէս խաղաղասիրական քաղաքականութեան մը հետեւի, չմտնէ եւրոպական յանձնառութեանց տակ: Ուվերջապէս չէրտեց թէ արտաքին նախարարը պարտաւոր է աւելի ուշադրութեամբ լսել Գերմանիոյ առարկութիւնները՝ ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին դէմ: Ու բացատրեց.

— « Ցորչափ գոյութիւն ունի այդ դաշինքը, համաձայնութիւն պիտի չդոյանայ եւրոպական պետութեանց միջեւ: Անհաշտելի է Ազգաժողովին եւ Լոքառնոյի դաշնագրի ոգիին հետ: Ան չեհեւխորհրդային դաշինքին հետ կը կազմէ մասնակի պաշարումը Գերմանիոյ: Պ. Իրըն պէտք է իմացնէ Ֆրանսայի թէ պարտաւոր է վերջ դնել այս դաշինքին: Այդ պարագային երեք արդիւնքներ պիտի ստանանք.— առաջին՝ մեծապէս պիտի բարւոքին անգլեւգերմանական յարաբերութիւնները. յետոյ կարելի պիտի ըլլայ խաղաղութիւն հաստատել արեւմտեան Եւրոպայի մէջ առնուազն 25 տարի եւ վերջապէս մեծապէս պիտի դիւրանայ Եւրոպայի քաղաքական կացութեան լուծումը » :

Պահպանողական լորտ մըն ալ խօսք առնելով, ուժգնօրէն յարձակեցաւ Ֆրանքեւխորհրդային դաշինքին վրայ: Ան ալ մանաւորապէս չեչտեց թէ արտաքին նախարարը լաւ կ'ընէ եթէ իր մտերմական խօսակցութեանց ընթացքին հասկցնէ Ֆրանսայի թէ անհրաժեշտ է վերջ դնել այդ դաշնադրին: Եւ թելադրեց աւելի ուշադրութիւն ընծայել Գերմանիոյ, փոխանակ այնպէս կարծելու թէ այդ երկիրը տակաւին կապուած է Վերսայլի դաշնագրով :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Լուրերը միչտ հակասական են: երկու կողմերն ալ յաղթանակներ կ'ահաւասն, ըստ սովորութեան : Կռիւները կատաղօրէն կը շարունակուին վեց ճակատներու վրայ,— Պիլպաօ, Օվիէտօ, Թէրուէլ, Մատրիտ, Քորտուա եւ Ալմերիա: Ապատամբները չորս օր եւ երեք գիչեր փողացային արիւնալի կռիւներ մղելէ վերջ, Օվիէտոյի մէջ, տակաւին կը պահեն քաղաքը, որ պաշարուած է ամիսներէ ի վեր : Կ'ըսուի թէ կառավարական զօրքը 6000 մեռեալ ձգած է այս ճակատին վրայ : Նոյն աղբիւրին համաձայն, ապստամբները յաջողած են կտրել Մատրիտի հաղորդակցութեանց վերջին գիծը:

Լոնտոնի մէջ տարածուած լուրի մը համաձայն, անցեալ հինգչաբթի եւ ուրբաթ օր, կամաւորներու արգելքին գործադրութենէն առաջ, 10,000 իտալացի կամաւորներ ցամաք ելած են հարաւային Սպանիոյ զանազան մասերուն մէջ:

ԱԶԳ. ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՆ տոմսերը անբաւական համարուած ըլլալով, 1,200,000էն 1,500,000ի պիտի բարձրանան մարտ 5էն սկսեալ: Երեք մի լիոնի մեծ պարգեւը պիտի մնայ, բայց միջանկեալ պարգեւներուն թիւը պիտի աւելնայ :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԵՆԹԱՔԱՐՏՈՒՂԱՐ !

Թերթի մը մէջ կը հանդիպիմ այս բացատրութեան.— ֆրանսայի արտաքին գործերու ԵՆԹԱՔԱՐՏՈՒՂԱՐ Վիէնօ :

Երբ մէկ անգամ է, կրնամ «սխալմունիմ» սեպել, իսկ երբ կը կրկնուի՞:

Վարժապետ եղած չեմ, եւ սակայն ... եկուր եւ համբերէ :

Ու բացատրէ թէ երբ **Secrétaire d'état**ն նախարար կը թարգմանենիմ, **Sous-Sécrétaire d'état**ն ալ անոր օգնականն է, դեր - նախարար. կամ, ընթացիկ բառով՝ խորհրդական (միւսթէշար): Ամէն նախարար կ'ունենայ նաեւ ընդհարտուղար, որ բոլորովին ուրիշ բան է :

Այս առթիւ, նորէն միտս կ'իյնայ սա մեր Ամերիկայի թերթերուն յամառութիւնը, առանց սեռի, տարիքի եւ դասանիւի խտրութեան:

Չեմ գիտեր առաջին անգամ ո՛վ բռրվեցուց, բայց անոնիմ մինչեւ, այսօր ալ, անմման համերաշխութեամբ մը, կը յամառին «բարտուղար» դարձնել Մ. Նահանգներու դահլիճին բոլոր անդամները,— «պետական բարտուղար»! (**Secretary of State** կամ **State Secretary**, որ ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐՆ է), Աշխատանիի բարտուղար» , «Փովային բարտուղար», «գանձային բարտուղար» եւն. :

Մի հարցնէք թէ այն տեղ, ի՛նչ կը կոչուի բարտուղարին բարտուղարը...

Այս մոլութիւնը այնքան մեծցնա - ցած է որ, անցեալ օր երբ լուր մը կ'արտատպէի ամերիկահայ թերթէ մը, հանդիպեցայ հետեւեալ հատուածին.—

« կառավարութիւնը որոշեց ՊԵՏԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԻՆ միջոցաւ դիմում կատարել օտար պետութեանց » եւայլն :

Զօրութեամբ հասկցայ թէ՝ ինչ որ «պետական բաժանմունիմ» են թարգմաններ, Մ. Նահանգներու արտաքին գործերու նախարարութիւնը կամ պաշտօնատունն է, անգլերէն՝ **State department,** ինչպէս կ'ըսեն **Home department** (ներքին գործերու պաշտօնատուն) :

Ի՞նչ մեղմս պահեմ, եթէ Ամերիկա գտնուէի անպատճառ մրցանակ մը կը հաստատէի, այս բանի մը տարբական բացատրութիւնները ճիշդ գրելու տալու համար :

Թո՛ղ լեզուին նոխացումն ու զարգացումը գոնէ եղածը կարենայինք պահել...

ՎԱՀԷ

ՏԽՐՈՒՆԻ

Մարսէյլէն հեռաձայնով մեզի կը հաղորդեն թէ ընկեր Հայկ Սէրէնկիւլեան դժբախտութիւն ունեցած է կորսնցնելու իր երկրորդ զաւակը, Վիգէն, որ դեռ չէր լրացուցած վեց ամիսը :

Մեր խորին ցաւակցութիւնները Տէր եւ Տիկին Սէրէնկիւլեանի եւ պարագաներուն :

ՆՈՐԷՆ ՎԻՊՈՎԻՉ ԶՐՈՅՑՆԵՐ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԱՍԻՆ

Երէկ, պարբերէն թերթերէն հաղելով, հրատարակած էինք շարք մը վիպովիչ զրոյցներ՝ Ալէքսանդրէթի եւ առ հասարակ Սուրիոյ մասին: Ահաւասիկ ուրիշ զրոյցներ ալ, նոյն շրջանակէն.—

Դամասկոսի «էլիֆ - Պա» թերթին կը գրեն Հալէպէն.—

Քաղաքիս մէջ բազմազան ըսի բաներ կը չրջան կ'ընեն: Տէր - Զօրի բնակիչները մեծ ցոյցեր կ'ընեն, պարզելով Իրաքի դրօշը եւ կրելով Իրաքի Թագաւոր Կայսրի նկարը: Անոնք կ'ուզեն միանալ Իրաքի: Կ'ըսուի նաեւ թէ ձէզիրէի Սանճաքին մէջ կացութիւնը չատ վտանգաւոր է: Քրքական քարոզութիւնը այդ չրջաններուն մէջ այնքան աստիճացած է որ, եթէ չարունակուի, չատ մեծ հետեւանքներու պիտի յանգի: Բնակիչները, ազատուելու համար Թրքական սպառնալիքներէն, կ'ուզեն Իրաքեան հպատակ դառնալ:

Հալէպի « էլ Տէսթուր » թերթը կը գրէ թէ Հալէպի մէջ կը չատանան ըսի բաները, որոնց համաձայն Թրքական բանակը հարիւր հինգ քիլոմեթր հեռու կը գտնուի Հալէպէն: Համաձայն ըսի բաներու, իբր թէ, Փրնեւի մէջ, Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ գոյացած է զաղտնի համաձայնութիւն մը: Այդ գաղտնի համաձայնութիւնը մինչեւ Բաեագ ամբողջ տարածութիւնը Թրքական հսկողութեան տակ կը թողու :

Հալէպի բնակչութեան կէսը հաւատացած է այս զրոյցներուն եւ մատնուած տարտամի :

Սահմանային չրջաններու մէջ նչմարուած չարժումները չատ ուշագրաւ են: Թուրքերը չափազանց խրոխտ կ'երեւան: Թրքական սահմանապահներ մեծ թոյլտուութիւններ ցոյց կուտան Թուրքերուն :

Ըստ « էլ Տէսթուր»ի Սուլթան փաչա Աթրաչ, Անգլիացիներու հետ համաձայնութիւն գոյացուցած է ձէպէլ Տրիւզը միացնելու համար Անդրյորդանանի :

**** Փետրուար 15ին չատ ցաւալի միջադէպ մը պատահեցաւ Պապ - էլ - ձնէէյնի մէջ:*

երկաթ Շապիկաւորները թափօր մը կազմելով երբ մարզանքի կ'երթային, Պապ-ընէյն թաղին մէջ, Ֆրանսացի սպայ մը իր ինքնաշարժով կ'ուզէ ճեղքել անոնց չարքը եւ անցնիլ: երկաթ Շապիկաւորները անցք չեն տար, հակառակ ինքնաշարժի կրկնակի սուլոցներուն: Սպան, սակայն, բարկացած, յառաջ կը քշէ իր ինքնաշարժը: երկաթ Շապիկաւորներ այս անգամ կը յարձակին Ֆրանսացիին վրայ եւ զայն սոսկալի կերպով կը ծեծեն: Ոստիկանները կը հասնին եւ ի զուր կը ջանան սպան ազատել յարձակողներու ձեռքէն: Ամբոխը այս անգամ կը յարձակի ոստիկաններու վրայ եւ քանի մը հոգի կը վիրաւորէ: Սպան ծանր վիճակի մէջ կը փոխադրուի հիւանդանոց: Ֆրանսական չրջանակներ չատ դէշ ազդուած են այս միջադէպէն :

Այս դէպքին առթիւ ձերբակալուեցան, առաջին օրը, 27 հոգի: Առաջքն առնելու համար անախորժ դէպքերու, պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ կառավարութեան եւ պահանջեց որ ձերբակալութիւնները ու քննութիւնները վերջ գտնեն :

Մէկ օր յետոյ պատահեցաւ ցաւալի միջադէպ մը եւս: երեք երկաթ Շապիկաւորներու եւ Ֆրանսացի սպայի մը միջեւ կռիւ մը ծագեցաւ: Սպան բողոք ներկայացուց, յայտնելով որ առանց պատճառի յարձակման ենթարկուած եւ ծեծուած է երկաթ չապիկաւորներու կողմէ: Ասոր վրայ, զինուորական զօրկատներ հրաման ստացան զինեալ վիճակի մէջ պտտելու քաղաքի մէջ:

ԹՐՔԱԿԱՆ ԶՈՐՍ ՍՈՒՉԱՆԱԻԵՐ պիտի չինուին Քրւփի գործարանին մէջ, համաձայն Լոնտոնի թերթերուն տեղեկութեանց :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՈՄԿՈՒՍԱՎՈՐՈՒՄԸ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Մեր ձեռքի տակ գտնվող թուրքական թերթերի ընդհանուր տպավորությունը, որ ստեղծվում է նրանց էջերը ուշադիր կարդալիս, այն է, որ Քեմալի իշխանության հաստատումը Անատոլիայում ամենևին էլ չի նշանակում, թե այդ երկրում հաստատվել է կարգ ու կանոն։ Ընդհակառակը, ներքին կռիվները, որոնք ծագել են Անատոլիայի տարբեր մասերում, ոչ միայն չեն դադարել, այլև ավելի են սրվել։ Ներքին կռիվների մասին թուրքական մամուլը խոսում է ամենայն բացությամբ։ Նա ոչ միայն չի թաքցնում, որ Անատոլիայի տարբեր կողմերում ապստամբություններ են բռնկվել, այլև ինքն է հաղորդում, որ ապստամբները տիրել են այս կամ այն քաղաքին, ինչպես, օրինակ, Էրզրումին, Սեբաստիային, Ամասիային, Կարահիսարին, Կոնիային, Ադանային, Մարաշին, Ուրֆային, Անկարային և այլն։ Ապստամբների դեմ ուղարկված զորքերի մասին էլ թուրքական մամուլը հաղորդում է, որ նրանք ոչ միայն չեն ճնշել ապստամբությունները, այլև ինքնիրենք անցել են ապստամբների կողմը։ Ապստամբների դեմ ուղարկված զորքերի մասին

ՅԱՂԹՈՂԱԿ

(ՎԵՊ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— ο —

Մեր գործընկեր Շաքիկյանը ծանր հիվանդացավ։ Ամեն առավոտ, երբ գնում էինք հանքը, նրա տեղը դատարկ էր մնում։ Ամեն անգամ, երբ ես նրա հարցին պատասխանում էի, որ նա հիվանդ է, ինձ թվում էր, թե ինքս էլ հիվանդացել եմ։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչու էր նա հիվանդացել։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ հիվանդություն էր նրան տանջում։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ դեղ պետք է ուղարկել նրան։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ խոսքեր պետք է գրել նրան։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա առողջանա։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա մեռնի։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա ապրի։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա չապրի։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա չմեռնի։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա չհիվանդանա։ Ես ինքս էլ չգիտեի, թե ինչ պետք է անել, որ նա չառողջանա

Ֆաշական Գերագոյն Խորհուրդը

Երկուշաբթի օր պիտի գումարուի Ֆաշական Գերագոյն Խորհուրդը, քննելու համար միջազգային, ներքին, ելմտական եւ զինուորական կացութիւնը : Արտաքին քաղաքականութեան մասին զեկուցում մը պիտի ներկայացնէ Կոմս Ձիանօ, խօսելով անգլեւիտալական յարաբերութեանց, Աւստրիոյ, Գերմանիոյ, Փոքր Համաձայնութեան, ինչպէս եւ Թ. Ր. Արասի հետ եղած խօսակցութեանց մասին : Ներքին քաղաքականութեան առթիւ, կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարը տեղեկագիր մը պիտի ներկայացնէ : Այժմէն կը հաղորդեն թէ կուսակցութիւնը 1,350,000 անդամ աւելի ունի անցեալ տարուան վրայ : Կրթական նախարարը իր տեղեկագրով պիտի հաստատէ թէ՝ հակառակ բազմազան դիւրութեանց եւ պետական աջակցութեան, ժողովուրդին ամման համեմատութիւնը չարունակ կը նուազի : Այս առթիւ չարք մը միջոցներ ձեռք պիտի առնուին, որոնց մէկ մասը թունդ յեղափոխական կը համարուին :

Ելմտական նախարարը պիտի ներկայացնէ տնտեսական կացութիւնը, իսկ զինուորական կացութեան առթիւ, սպառազինութեանց նոր ծրագիր մը պիտի ներկայացուի, պատասխանատուութիւնը ձգելով Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Մ. Նահանգներուն վրայ, որոք արագօրէն կը վերազինուին :

Իտալուհիներ դէպի Եթովպիա

Եթովպիոյ գրաւումէն ի վեր, իտալական կառավարութիւնը կը հետեւի ցեղապաշտական վարդապետութեան, սպիտակներու եւ սեւերու յարաբերութեանց մէջ : Ցանուն կայսրութեան գերագոյն շահերուն, սեռային խիստ կարգապահութեան մը կը պարտադրուի արեւելեան Աֆրիկէ հաստատուած Իտալացիներուն : Արգիլուած է որ եւ է կենակցութիւն Հապէշուհիներու հետ, ինչ որ ալ ըլլան անոնց համբաւն ու գեղեցկութիւնը : Կայսրութեան հիմնադիրները չեն ուզեր որ մէջտեղ գայ խառնածին սերունդ մը, որ կրնայ վտանգաւոր դառնալ ապագային համար :

Արդ, Եթովպիա գտնուած սպիտակամորթ կիները չեն բաւեր պաշտօնեաներու, զինուորներու, բանուորներու ահագին բազմութեան : Ուստի, արտակարգ ճիգեր կը թափուին, Իտալացի ընտանիքներ հաստատելու համար Եթովպիոյ մէջ :

Այսպէս, անցեալ օր ձենովայէն ճամբայ ելաւ չոգենաւ մը, Եթովպիա տանելով 1300 կիներ, որոնց ամուսինները հոն հաստատուած են արդէն : Իտալական մամուլը ջերմապէս կը գնահատէ այս ձեռնարկը, յորդորելով որ ուրիշներ ալ երթան տեղաւորուին :

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒԲԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ջինին մէջ մնացած երկու նախարարները որոշ տեղ մը սքիով կարելէ վերջ, Սէն Շանպէռի հասնելով, կառախումբ նստան եւ փարիզ վերադարձան ողջ առողջ :

Սէնի ցորդումը վտանգաւոր կէտին հասաւ, իբրեւ հետեւանք վերջին անձրեւներուն : Ցորդած են նաեւ Մառնը, Իոնը եւ ուրիշ գետեր, իսկ գաւառներու մէջ՝ Ռոնը, Սոնը, Մոզէլը միշտ կը բարձրանան :

Մարսէյլի թերթերուն զրաչարներն ալ զործադուլ ըրին, պահանջելով որ չաբաթական 40 ժամը բաժնուի հինգ օրուան վրայ, մինչ զործատէրերը կը պահանջեն վեց օր : Գալով աշխատավարձին, լրագրապետները կը մերժեն իրաւարարութիւնը, առարկելով թէ հաւաքական պայմանագիրը ճշդօրէն չէ յարգուած բանուորներուն կողմէ, որոնք պարտաւոր էին նախապէս լուր տալ, աշխատանքի որ եւ է դադարումէ առաջ :

Մարսէյլեան Կրացիանի, որ մահափորձի մը ենթարկուեցաւ անցեալ ուրբաթ օր, թոքաբորբէ բռնուած է, համաձայն մասնաւոր հեռագրի մը : Նոյն աղբիւրին համաձայն Զօր. Լիոթէյի երկրորդ սրունքն ալ կարուած է, իսկ մէկ աչքն ալ վտանգուած : Պաշարման վիճակ հրատարակուած է Ատոխ - Սպէպայի մէջ, ուր Իտալացիները 30,000 զինուոր ունին 90,000 բնիկներու դէմ :

Գ'ՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԹԵՑԱՆ երկու բանուորներ՝ արեւելեան Միպերիոյ մէջ, իբրեւ խափանարար : Բացատրութիւն ըլլալով, երկուքն ալ մինչեւ վերջը ուրացան իրենց վերագրուած յանցանքը, առանց վարակուելու Զինովիեւներու, Քամէկիներու եւն. օրէնքէն :

300 ԱՏԱՂԶԱԳՈՐԾՆԵՐ կը փնտռուին Փարիզի ցուցահանդէսին համար : Ժամագինն է՝ 9 ֆրանք 90, գիշերուան ժամերուն համար՝ 35 առ հարիւր յաւելում, կիրակի եւ տօն օրերու համար՝ 25 առ հարիւր, չաբաթ եւ կիրակի գիշերներուն համար՝ 50 առ հարիւր : (Մաքէն) :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կաթոլիք Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Patenotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*

ցեղի կ'ունենայ *28* փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր
Salle des Fêtesի մէջ, 30 rue du Casino, Enghien,
կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը
Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ
կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ
պատկերներ:

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻՒՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր:
Gare du Nordէն առնել ղոգեկառք ժամը *1,56, 2,25, 3,05 3,30* եւլն:

Հ. Ց. Դ.

Գաւառ

Վիէնի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը ճգաւիրէ իր շրջանի բոլոր ընկերները, վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8ին, «Ժամադակ» ակումբին մէջ կարեւոր օրակարգ:

Սէնթ Անթոնիան (Մարսէյլ) ընկեր կարօ ենթափոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը 28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, Լա Վիսդ. ընկեր Գալուստ վարդանեանի բնակարանը:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԳԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ
27 փետր. շաբաթ երեկոյ, **Sociétés Savantes**ի *սրահին մէջ՝*
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. *Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ*
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ
ԵՒ ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Շահքերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ

Փետր. 28, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*
Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին Օր. ԿՆԵԱԶԵԱՆ (երգ), ընկ. ԿԱՐՕ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ (թառ)
Մուտք 5 ֆրանք, անգործներու եւ երեխաներու՝ 3 ֆրանք

ՓԵՏՐ. 18 ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Վալանսի կոմիտէի կողմէ
մասնակցութեամբ Ռոմանի, Սէն Ժուլէնի, Փոն տ'Օպնայի խումբերուն
կիրակի, 28 փետր. կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Սիամանթօ ակումբին մէջ
կը հրաւիրուին ընկերները եւ համակիրները: Մուտքը ազատ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Ց. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

27 *Փետրուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ԷՄԻԼ ԶՕԼԱ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ*

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

Ղեկավարութեամբ Պ. Յակոբ Թորոսեանի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Պ. Պ. Ա. Հացագործեանի, Ղ. Գայթանճեանի, Լ. Ալէմեանի եւ տեղական ուժերու: Օր. Ծովինար Տէր Պետրոսեան կ'երգէ «Լոնց ամպերը»:
ՏՈՄՍԵՐ **5, 4** ԵՒ **3** ՖՐԱՆՔ :

Իսկ վիէնի մէջ, փետր. 28ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, Ռ. Ա. Կ. Ակումբին մէջ, կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Խաժակ Ակումբի վարչութեան կողմէ. Մուտք՝ 3 եւ 4 ֆր.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Նախաձեռնութեամբ Անիէռ—Պուա-Քոլոնպի Արամ Լեթակոմիտէի
Այս կիրակի, փետր. *28*ին, ժամը 3իշտ 9ին, *149bis Ave. d'Argenteuil*
Սէնէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Զարանդեանի յուզարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլոյի մէկ նոր շարժանկարը:
Մուտք 3 ֆր.:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Կ. Խաչի Շավիլի Մ.ճիւղին կողմէ
Կ. Խաչի Օրուան առթիւ
Մասնակցութեամբ Համազգայինի Մ.ճիւղին, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին :
28 փետրուար կիրակի ժամը 3ին, տեղւոյն Մատուռ-Դպրոցին մէջ:
(4, բիւ տէ Թրուա Շանթիէ)
Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին
Մուտք մեծերու 3 ֆրանք, փոքրերու 1 ֆրանք:

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱՆԱԿԱՎԱՅՐԷ

Ձաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 - 78
Արեւելեան եւ իւրայատուկ խոհանոցով կերակուրներ:

Տարեկան Երեկոյթ-Պարահանդէս

(Դիմակաւոր եւ անդիմակ)

*Ֆր. Կ. Խաչի Ս. Լուսի ենթամասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ հիւանդներու եւ անկարող ընտանիքներու, 27 փետր. Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Ami du Peuple*ի *սրահին մէջ*, Route Nationale (*սինէմային քով*), St. Leu
Կը խօսի Պ. Հ. ՍԷՐԷՆԿԻԻԼԵԱՆ
Գեղարուեստական բաժինին կը ներկայացուի «Ուշ լինի նուշ լինի», դիչերէն վերջ պարեր, մասնակցութեամբ Sébastien Boy's Jazz*ի դեկավարութեամբ Լուսնակահար Պ. Ս. Զէօրէքճեանի, քոմիկոս, ճոխ պիւֆէ, մասնաւոր գինեով:*

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Պօլսոյի Մասնաճիւղին կողմէ
կը ներկայացուի «ԱՇՈՒՂ ՂԱՐԻՊ»ը
Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին,
Հ. Ց. Դ. Բարսեղ Շահպազ ակումբին մէջ,
Մասնակցութեամբ փորձուած ուժերու,
Երաժշտական մասը՝ դեկավարութեամբ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի:

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹ.ի ՄԿԱՈՒՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ
28 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 14,30ին,
Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris
ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ**
Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ դեկավարութեամբ
Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի
ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԴԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆր.:
Տոմսերուն համար դիմել Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտներուն մօտ եւ Պ. Քիւրքճեանի 258 rue St. Honoré, Գրատուն Հրանտ Սամուէլ 51 rue Mr. le Prince եւ Գրաքան Carlo, 34 rue St. Lazare:
Հաղորդ. միջոցներ. — Métro Place Blanche, օթօպիւս 30 եւլն.:

Հ. ՋԱՐԴԱՐԵԱՆ

ՎԻՒԱԲՈՅԺ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
44 Rue Dunkerque (ՄԷՔՐՕ ԿԱՌ ՏԻՒ ՆՈՒՌ)
Tél. Trudaine 42—69
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 14—20:
Հաւատացեալները ժամադրութեամբ:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 - 7:
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ՈՒԾ ԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՇՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ, ներկապատումի տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտադողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:
Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ, 26 Rue d'Enghien, Paris (X**
Tél. Prov. 34—61

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար
Վասնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱՒՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մայիս 1ԷՆ Նոյեմբեր 15

Գաւառներու ուշադրաւ տիպարները տեսնելով, Ֆրանսայի բազմակերպ կլիմաներ ունեցող չրջաններու մասին պիտի կարենանք հակիրճ գաղափար մը կազմել :

Մովկերեայ գիւղերը, Սէնի գետերքը պիտի համախմբուին 300 մեթր երկարնութեան մը վրայ, ուր պիտի ներկայացուին տարբեր երկինքի տակ ապրող բնիկ ձկնորսներուն նաւակները ու խրճիթները :

Փարիզ ալ, առաւել կամ նուազ, պիտի ատարէ այս տեսարաններուն, իր երկնակամարին յարափոփոխ յատկութեամբ, մերթ մթագոյն՝ երբ նշպարտէ Հիւսիսային հոգամասերու կլիման, մերթ արեւշող՝ երբ Միջերկրական ծովեզերք մը կամ գաւառատարածք մը ներկայացնէ :

Ուրեմն իւրաքանչիւր երկիր, ըստ իր յեղյեղուկ օդին պիտի ստանայ ինքնատիպ դրոշմ մը, այնպէս որ չրջապտոյտ դեղեցկութիւնը կատարեալ ըլլալու համար ամէն ինչ նկատի առնուած է :

Հոս ու հոն, աւանդական տարազներ հագած երաժիշտներ եւ պարուհիներ, պիտի երգեն ու ածեն իրենց գաւառային ուրոյն նուագներով, նաեւ նահապետական եւ արդիական երաժշտութիւններ՝ որոնք միացած պարերու եւ խնջոյքներու ոգեւորութեան թափը պիտի աւելցնեն :

Ուզողը պիտի կարենայ ճաշակել իւրաքանչիւր երկրի մասնայատուկ արտադրութիւնները, ինչպէս նաեւ իրենց աւանդական համեմուած կերակուրները : Իսկ հազար ու մէկ տեսակ գինիները եւ բազմապիսի ոգելից ըմպելիները պիտի ոգեւորեն մինչեւ լոյսը :

Ամբողջացնելու համար մէջ բերենք ցուցահանդէսի վերատեսուչին՝ Պ. Խոմօն Լապէյի, ճառին մէկ մասը.— « Մեր նահանգներու տուները երբեմն ճարտարապետութիւններէն միայն իրենց հիմնական գիծերը փոխ պիտի առնեն, անոնք որ փորձառութեամբ դատած էին պատշաճագոյնը կլիմային եւ երկրի գոյնին պահանջքներուն ... : Այս իւրաքանչիւր տուներուն ներքնամասերը աւելի շատ աշխուժով խնամքի առարկայ պիտի ըլլան : Հոն պիտի տեսնենք գեղջկական գործեր, անօթներ, հիւսուածքներ ուր ձեռնարուեստական աշխատանքը, այնքան մանրակրկիտ գործածութիւն եւ այնքան թաքուն սէր կը յայտնէ» :

×

Որքան, ցամաքային, ջրային եւ օդային փոխադրական միջոցները արագընթաց յառաջդիմութիւններ կ'ընեն, այնքան ճամբորդելու տենչը մարդոց մէջ նուաճումներ կը գործէ : Այնպէս որ հեռաւորութեան գաղափարը մեր մոլորակին վրայ օրէ օր կը չքանայ :

Ցուցահանդէսին կազմակերպիչները հմտօրէն կ'ուսումնասիրեն ծրագիր մը՝ որուն համաձայն օտար այցելուները ընդունելու եւ անոնց պէտք եղած դիւրութիւնները տալու համար կարեւոր նաւահանգիստներու մէջ մասնաւոր յանձնախումբեր պիտի կազմուին :

Արդէն աշխարհի ամենամեծ նաւուն, «Նորմանտի»ին չինութիւնը նախատեսուած էր ոչ միայն Ֆրանսական ճարտարարուեստին, դիտութեան եւ արուեստին գերակչռութիւնը ապացուցանելու, այլ եւ թափ մը տալու համար ճամբորդութեան օգտաշատ գործին :

Մտորել կուտամ ցուցահանդէսի վերատեսուչ Պ. Խոմօն Լապէյի բանախօսութեան մէկ մասը, որ գատապարտելով օտարատեցութեան չարքը կը յորդորէ Ֆրանսացիները, որպէսզի իրենց աւանդական ասպնջականութեան վայել ընթացք մը ունենայ ամէն գիտակից քաղաքացի :

— « Օտարատեցութիւնը ես միշտ նկատած եմ տեսակ մը բարբարոս ըզգացում :

Արդ՝ տարօրինակ կը հաստատեմ որ, այս զգացումը աւելի քան երբեք զօրաւոր է այսօր :

ԿՐՕՆ ՉԱԼԸԳԵԱՆ

(Շար.) (9)

Խմբագրատունն կը հրաւիրուի Պ. Կրօն Չալըգեանն:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Թատերական ներկայացում

Կազմակերպուած Սէն թ'Էթիէնի Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղին կողմէ
27 Դեկտեմբեր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին
ՍԱԼ ԺԱՆՏԱՐԲի մէջ (Փլաս Շաւանելի մօտ)
Գիներ՝ 4 եւ 3 ֆրանք
ՇԱՆՕԹ.— Մօտ աւտեն պիտի ներկայացուի նաեւ Սէն Շամ նի մէջ :

Docteur ROGINSKY
Փարիզեան մասնագէտ
Կը գտնուի ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ, կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն օր, հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6: 16 rue de la Défense, Issy-les-Moulineaux, Seine

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն չաբաթ գիշեր ժամը 8.30էն եւ կիրակի ցերեկոյթներ ժամը 3էն ի վեր կգիշերները ժամը 8.30էն:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
27
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
SAMEDI
27 FÉVRIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3357

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿԸ ՄՆԱՅ ՄԷԿ ՄԷԿ ԼԱԶԱԿ ՁԱՐԵԼ

Գայլին աւուռն է եղած,
Աղուէս կայ որ մարդ կ'ուտէ,
Քըրտին աւուռն է եղած,
Ագգէն մարդ կայ՝ մա՛րդ կ'ուտէ :
(Ժողովրդական առակ)

Այսպէս, ուրեմն, Իսի լէ Մուլինոյի հայ բոլշեւիկները խու - ճապկի մատնուած, լեղապատառ օգնութիւն աղաղակելով յաջողեր են ապահովել չըջանին համայնավար կազմակերպութեան շուքը :

Կարղացիք, երկկ, հայ բանուորներուն ուղղուած կոչը, որուն տակ գժբախտաբար առորագրած է նաեւ քաղաքապետը, Պ. Քրէ - սոն, թէեւ ոչ այդ հանգամանքով, այլ իբրեւ անդամ վարիչ մարմնի :

—«Կ'ազդարարեմ քէ Ֆրանսայի համայնավ. կուսակցութեան վրայ յարձակած կ'ըլլան, եթէ դպչին հայ համայնավարի մը...» :

Կը մնայ մէկ մէկ լաչակ ալ ճարել այս արի հովանաւորեալնե - րուն, մինագգային հանգանակութեամբ : «Յառաջ»ն ալ պատ - բաստ է մասնակցելու :

Բայց ասոնք չէի՞ն որ, դեռ քանի մը ամիս առաջ, հպարտօրէն կ'աւետէին ի լուր աշխարհի.— «Բացի նիւթական օգնութենէ, Ֆրանսահայ աշխատաւորութիւնը մինչեւ հիմա Սպանիա ղրկած է մօտաւորապէս 100 հոգի», (Զանգու, 11 դեկտ. 1936) :

Տարօրինակ չէ՞, հարիւր քսներ ղրկել Սպանիա, ճակատելու համար Մաւրիտանացիներուն դէմ, եւ ահու սարսափի մատնուիլ, «մահուան սպառնալիքներ» տեսնել իրենց տարեկից եւ բախտակից երիտասարդներու նայուած քին մէջ...

Կատակը մէկդի, անգամ մը եւս կը հաստատուի թէ ոչինչ սոր - ված են Կոմկուսի հայախօս կամ հայալեզուհան բջիջներու ան - դամները, հակառակ աւելի քան տասը տարուան դասընթացքի մը, որ բացուեցաւ ու զարգացաւ այս պողոտաններուն վրայ :

Այլապէս, անոնք պիտի կարմրէին, նոյնիսկ մէկ անգամ կար— ղալով իրենց փսխած բանսարկութիւնները, հայերէն թէ ֆրանսե - րէն :

Ուրեմն հայ աշխատաւորներուն մէջ կան Ֆաչականներ եւ հա - կաֆաչականնե՞ր : Այո՛ :

Այնատեն բարեհաճեցէք բացատրել ձեր հովանաւորներուն թէ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութիւնն ալ Ֆաչական է, քանի որ կը պահանջէ ճիշդ այն ինչ որ «հայ Ֆաչականները»,— Ազատ, հզօր եւ երջանիկ Ֆրանսա (Հայաստան) :

Եթէ քացախէն զարձած այս գինիները — հայ կարմրուկները — կամ անոնց ուղեկիցները չնորհն ունենային գոնէ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան թերթերը, գիրքերը, ճառերը կար - դալու եւ ՄԱՐՍԵԼԻՒ, իրենց բերանը պիտի կոնծէր՝ «հայ Ֆա — չական» բառը արտասանած ատեն :

Արդարեւ, կա՛մ ապուշ են, եւ կամ սրիկայ՝ անոնք որ «Ֆաչա - կանութիւն» կը փնտռեն հայկական կեանքին մէջ, այդ բառին մի - ջազգային — քաղաքական ընկալեալ իմաստով :

Երկու պարագաներուն մէջ ալ, մեր անարժան հակառակորդ - ները չունին իրաւունք «մեղմացուցիչ» ներողամտութեան : Մանա - ւանդ որ, սկիզբէն ի վեր բան գործ ըրած են այդ գարշելի եւ գըր— գռիչ խեղաթիւրումը փոխանցել Ֆրանսացի կամ ուրիշ օտար բա - րեկամներու, այստեղ եւ ամէն տեղ :

Այդ նոյն տմարդի, գարշահոտ հոգեբանութիւնն է որ գրել կուտայ, Ֆրանսերէն բառերով, Ֆրանսացիներու առորագրու - թեան տակ, բայց հայկական ներշնչումով,— թէ հայ Ֆաչական վարիչները «Լաւալի կառավարութեան եւ միւս յեսադիմական կառավարութեանց կողքին եղած են», թէ «գործակցած են եւ կը գործակցին ոստիկանական վերատեսչութեան», թէ «կը պայքա — րին ներկայ կառավարութեան դէմ» եւայլն, եւայլն :

Մենք պատիւ պիտի չընենք ձեզի պատասխանելու, այս գիչերա - չեան բանգագուչանքներուն առթիւ : Մենք պատասխան չունինք հասարակ լաչակաւորներու, որոնք պատաւի պէս բերան կ'աւրեն, կը գրգռեն, յետոյ վայնասուն կը փրցնեն :

Այն որ ջուրը կը նետուի, անձրեւէն վախնալու չէ :

Ծեծե՞ր են ձեզ : Կը ցաւինք : Սակայն, բարեկամաբար կը յանձնարարենք մարդու չպատմել : Մանաւանդ բերան չբանալ Ֆրանսացի յեղափոխականներու առջեւ : Տաք - պաղ տեսած քա - ղաքացիներ են անոնք, եւ գիտեն թէ որ եւ է դէպք, ինչպէս եւ ծե - ծը, սկիզբ մը եւ վախճան մը կ'ունենայ :

Մեզի համար զաղտնիք չեն ձեր սարքած տեսարանները եւ յե - տոյ արձակուած վայրենի կանչերը :

Ի՞նչպէս կը պատահին այս տխուր դէպքերը :

Երբ «չօմաժ»ը կը գանձես, օրն ի բուն արճարանէ արճարան մըն կուգաս, եւ հանդիպողը «Հրեղէն Խաչ», «Ֆաչական» կը կան - չես, ԱՁՆ ԱԼ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ :

Երբ հարեւաններու հետ վէճ մը կը սարքես, եւ նեղը մնալով «օգնութի՛ւն, Ֆաչականները կոխեցին» կ'աղաղակես, գարձեալ Ֆրանսերէն, — անչուչա սպառածդ ոչ համբոյր է, ոչ ալ «փէռնօ» : «ընդդայց, գոնդայց» :

Ո՞ր օրէնսի համար բաներ են հինները,—

Սխալ չհասկնաք : Մենք երբեք չենք մաղթեր որ բախտակից եղբօր ձեռքեր բարձրանան ձեր գլխուն :

Բայց, մի՛ զարմանաք, եւ օտարին առջեւ մազեր փետռելու ձեւեր մի՛ առնէք, երբ ձեր տխմարութեան, բանսարկութեան կամ անկրթութեան իրրեւ պատասխան՝ տաքարիւն չարժուձեւ մը կը փորձուի ձեր գլխուն : Կարելի չէ միեւնոյն կաղապարին մէջ սան— ձել ամէն խառնուածք :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐԸ ԳԵՐԻ ԲՌՆԵԼՈՎ ԱՆՄԻՋԱՊԷՍ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵՑԻՆ ՌԱՍ ՏԷՍԹԱՆ

Ռաս Տէսթա, եթովպիոյ վերջին ապստամբապետը եւ արքայից արքային փեսան, որ մինչեւ հիմա կը դիմադրէր, փետրուար 25ին գերի բռնուելով անմիջապէս զնդակահարուեցաւ :

Անցեալ մայիսին, երբ Ատիս - Ապէպան ինկաւ, Ռաս Տէսթա, որ ծանր պարտութիւն մը կրած էր մարաջախտ Կրացիանիէն, ապաստանեցաւ մայրա - քաղաքին հարաւակողմը, Լիճերու չըջանին մէջ, 3000 զինուորներու հետ : Վերջին չարաթներու ընթացքին ուզած էր վճռական հարուած մը փորձել մայրաքաղաքին դէմ, ինչ որ յուսահատական ձեռնարկ մը կը համարուէր, բաղդատելով իտալական ուժերուն հետ (30,000 հոգի) : Ամէն պարագայի մէջ, Ռաս Տէսթա փետրուարի կիսուն իր ռազմիկներով հասած էր Ատիս Ապէպա - յէն մինչեւ հարիւր քիլոմեթր հեռու : Բայց փետրուար 19ին յարձակում կրեց իտալական զօրամասի մը կողմէ : Նոյն օրը խումբ մը բնիկներ մահափորձ մը կը կատարէին մարաջախտ Կրացիանիի դէմ : Կարճ խօսքով, Ռասը ծրագրած էր վերջին փորձ մը կատարել իտալական գրաւման դէմ . բայց իտալական զօր - քը չուտով պարտութեան մատնեց իր զինուորները : Ռասը յաջողեցաւ փախչիլ բարձրաբերձ լեռնաշղթայի մը մէջ, բայց հետապնդուելով գերի բռնուեցաւ եւ անմիջապէս զնդակահարուեցաւ :

Ռաս Տէսթայի անհետացումով կը փակուի ապստամբական շարժումը, ցնոր անօրինութիւն :

**** Ռաս Տէսթա հաւատարիմ աջակիցն էր Ռաս Թաֆարիի, երբ ան պայ - քար կը մղէր Լիժ Եասուի դէմ, եթովպիոյ գահուն համար : Երբ Թաֆարի գահ բարձրացաւ, իրրեւ Հայիլէ Սէլասիէ, Ռաս Տէսթայի չնորհեց Սիտամոյի նա - հանգապետութիւնը : Եւ Ռաս Տէսթա տեղական սովորութեան համաձայն սկսաւ տուրք եւ զինուոր հաւաքել, իր անձնական հարստութիւնը եւ ուժը աճեցնելու համար : Զորս տարի առաջ, երբ դեռ կառավարիչ էր Սիտամոյի, Նէկեւսին կողմէ Ուօշինկթըն զրկուեցաւ մասնաւոր պաշտօնով :*

**** Ռաս Տէսթա եթովպիոյ վերջին յոյսն ըլլալով, կը կարծուի թէ այլեւս ժամանակի խնդիր է եթովպիոյ գրաւման վերջնական ճանաչումը՝ բոլոր պե - տութիւններու կողմէ :*

Ռասը գերի բռնուելէ վերջ դնդակահարուեցաւ առանց որ եւ է դատաս - տանի, չատոնց վերջացած ըլլալով անձնատուութեան համար չնորհուած պայ - մանաժամը : Դնդակահարութեան լուրը չատ ծանր տպաւորութիւն գործեց Նէկեւսին վրայ, որ Լոնտոն կը բնակի : Աքսորական կայսրը անմիջապէս իր սենեակը փակուեցաւ, իմանալով ծանր լուրը եւ քարտուղարը յայտնեց թէ «դէպքը սոսկալի հարուած մը եղաւ կայսեր համար» : Կայսրուհին ալ իր սենեակը առանձնացաւ ռաս Տէսթայի կնոջ եւ զաւակներուն հետ : Լոնտոնի եթովպական դեսպանատունէն կը հաղորդեն թէ Նէկեւսը , որ կը խորհէր Ռաս Տէսթան պատգամաւոր ղրկել Անգլիոյ թագաւորին թագադրութեան առթիւ, հաւանական է որ անոր փոխարէն նշանակէ իր թիկնապահը՝ Ռաս Քասա :

**** Մարաջախտ Կրացիանի, որ տակաւին կը դարմանուի, ընդարձակ տե - ղեկագիր մը ուղղեց Մուսոլինիի, Ռաս Տէսթայի զնդակահարման եւ յարակից դէպքերու մասին :*

**** Իտալիոյ քարոզչութեանց նախարարը զեկոյցով մը «հերքում է անար - ժան» կը համարի այն լուրը թէ Ատիս - Ապէպայի մէջ ձերբակալուած 2000 բնիկներէն 1400ը զնդակահարուած են :*

16,000 կորուստ չորս օրուան մէջ

Կռիւները անընդհատ կը չարունակուին Սպանիոյ գլխաւոր ռազմադաշ - տերուն վրայ : Կառավարական զեկոյցը կ'ըսէ թէ հանքագործները յաջողած են Օվիէտո մտնել եւ յառաջանալ մինչեւ Փլացա Ամերիկա, ծանր կորուստներ պատճառելով պաշարեալներուն : Իսկ ապստամբները կը յայտարարեն թէ կա - ռավարութեան չորս օրուան գրոհը կանգ առած է : Միեւնոյն ատեն պաշար - ուած քաղաքին հրամանատարը կը ծանուցանէ թէ պիտի դիմադրեն : «Այժմ ունինք պէտք եղած զինուորն ու ռազմանիւթը, ետ մղելու համար կարմիր - ները » :

Երկուշաբթի օրէն ի վեր, կառավարական զօրքը անդադար գրոհ կուտայ այս պաշարուած քաղաքին վրայ : Երկու կողմերն ալ սարսափելի կորուստներ կրած են : Իրավիկներ մինչեւ 10,000 կը հաշուեն յարձակողներուն կորուստը, իսկ 6000 հոգի՝ պաշարուած զինուորներուն եւ քաղաքացիներուն կորուստը :

Կառավարական աղբիւրէ յաջողութիւններ կ'աւետեն ուրիշ ճակատներու վրայ : Մատրիտի առջեւ կռիւները կը չարունակուին ուժգնակիներով : Թղթա - կից մը կը հեռագրէ թէ մարզոց եւ ձիերու դիակները իրար խառնուած՝ աջ եւ ձախ կը նետուին : Աննկարագրելի տեսարաններ կը պարզուին ամէն օր, բոլոր ճակատներուն վրայ :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ԵՐԵՍԹ . ԺՈՂՈՎԸ երէկ սկսաւ քննել դիներու բարձրացման դէմ պատ - բաստուած օրինագիծը : Այս առթիւ դէմ դիմաց ելան նախկին վարչապետ Պ. Ֆլանդէն եւ Պ. Լէօն Պլում : Ընդդիմադիրները կատարեալ ճակատամարտ մը սարքած էին, սակայն ձախակողմեան հոսանքները որոշեցին վճռահութիւն յայտնել կառավարութեան :

ԾԵՐԱԿՈՑՔԸ մերժեց լիազօրութիւն տալ կառավարութեան, մաքսային տուրքերը ի հարկին փոփոխութեան ենթարկելու համար :

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻՆ Լոնտոն հասած լուրերու համաձայն, Սթալին կը պատ - բաստուի «մաքրագործել» արտաքին գործերու պաշտօնատունը եւ կարգ մը դեսպանութիւններ : Եակոտա, Չեկային նախորդ վարիչը, որ ձերբակալուած է, իբրեւ թէ ծանրակչիռ խոստովանութիւններ ըրեր է կարգ մը խորհրդային դեսպաններու մասին : Կ'ըսուի թէ Սթալինի դէմ ուղղուած նոր չարժումին վարիչներն են Պուխարին, Ռիքով եւ նոյնինքն Եակոտա, եւ ոչ թէ Թրոցքի :

ՇԱՒՆՐ ԽՈՎԻՒԹԻՒՆՆԵՐ ծագեցան Սիտի-Պէլ-Ապպէսի մէջ (Ալժերիա), ազգայնականներու եւ համայնավարներու մէջեւ : Մէկ հոգի սպաննուեցաւ, 15 հոգի վիրաւորուեցան :

ՍԷնի ԳՈՐԾՈՒՄԸ կը չարունակէ մտահոգութիւն պատճառել : Կը վախ - ցուի որ նաւագնացութիւնը դադրի : (Վառնգի աստիճանն է 4 մեթր 38 սան - թիմեթր) : Կարգ մը արուարձաններու մէջ պարտէզները եւ մառանները ողող - ուած են : Սէնի ափադանին մէջ, կռան Մօռէն եւ Մառն կը չարունակեն արագ - բէն բարձրանալ : Փոնթուազի մէջ Ուազ գետը բարձրացած է 5 մեթր 40ի, ո - ղողելով հարեւան դաշտ մը :

Գաւառի մէջ, Ռօնը եւ Սոնը եւս յորդումի վտանգաւոր կէտին հասած են :

ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԴԵՌ ՋՈ՞ՒՐ ԿԸ ՎԵՐՑՆԷ

Մ. եւ Ռ. Ք. Դաշնակցութեան խաղած տեղեկութիւնները

Ինչպէս հաղորդած ենք ժամանակին, Հ. Հ. Գաղթ. Գրասենեակը վերջերս դիմում կատարած էր Մարզու եւ Քաղաքացիի Իրաւունքներու Դաշնակցու - թեան, անոր աջակցութիւնը խնդրելով տարագիր երիտասարդներու զինուո - րագրութեան առթիւ :

Միութիւնը անհրաժեշտ ձեռնարկները կատարած ըլլալով, հետեւեալ նամակը ուղղած է Գրասենեակի վարիչ ընկեր Ա. Աւետեանի, փետրուար 20 թուականով .—

«Բարեհաճած էիք մեր ուշադրութիւնը հրաւիրել այն կառավա - րական ծրագիրներուն վրայ որ կը վերաբերին հայրենազուրկնե — րու զինուորական ծառայութեան :

« Մեր խաղած տեղեկութեանց համաձայն, զինուորական իշ - խանութիւնները այժմ ձեռնարկած են ցուցակագրելու այն երի - տասարդները որ կրնան զինուորական ծառայութեան կանչուիլ ի հարկին ·ԲԱՑԱԿՈՒԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄԻՆՉԵՒ ԱՅՍՕՐ ՉԷ ՈՐՈՇԱԾ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄՏՑՆԵԼ ՁԱՆՈՆՔ· Ան կ'ուզէ միայն տեղեկու - թիւններ խղել զինուորցուներու թիւին եւ անոնց ֆիզիքական ըն— դունակութեանց մասին :

« ՄԵԶԻ ԿԸ ՑԱՑՏՆԵՆ ՈՐ ԵԹԷ ԵՐԵՒԱՆ ԴԱՑ ԹԷ ՁԻՆՈՒՈՐ - ՑՈՒՆԵՐԸ ՇԱՏ ՔԻՉ ԵՆ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՁԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻ - ՏԻ ՁԿՐՆԱՑ ԿԱՐԵՒՈՐ ՈՒԺԵՐ ԱԻԵԼՑՆԵԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱ — ԿԻՆ ՎՐԱՑ, ԾՐԱԳԻՐԸ ԱՆՏԱՐԱԿՈՒՑՍ ՄԷԿՆԴԻ ՊԻՏԻ ԴՐՈՒԻ :

« Ինչ որ ալ ըլլայ, մենք կը հետեւինք հարցին եւ անշուշտ, ե - թէ կառավարութիւնը որոշէ զինուորական ծառայութիւն պար - տադրել այդ երիտասարդներուն, մենք պիտի չձերասնինք անոնց համար պահանջելու առաւելութիւններ՝ իրրեւ փոխարինութիւն իրենցմէ պահանջուած պարտաւորութեան » :

**** Այս առթիւ կը խնդրուի մեզմէ յանուցանել թէ Գաղթ. Գրասենեակը հպատակութեան համար դիմումներ կը կատարէ միայն անոնց համար որ 21 — 33 տարեկան են, ենթակայ զինուորութեան եւ արդէն խնդրաւոր տուած : Ցաւալու կը պատահի որ մինչեւ 45 տարեկաններ դիմում կը կատարեն իրենց եւ իրենց ընտանիքին համար :*

**** Դարձեալ կը խնդրուի ուշադրութեան յանձնել հետեւեալ կէտը .— Գաղթ. Գրասենեակին միջոցաւ Նանսէնեան գրոշմաթուղթի տուրքէն վերծ մնալու համար, համաձայն Նանսէնեան Գրասենեակի նոր կարգադրութեան՝ կը պահանջուի կարօտութեան վկայական (սէրթիֆիքա մ'էնտիժանս), իրենց չըջանի զաղթականութենէն կամ համայնքին պահէն, այլապէս խնդրանքնե - րը անհետեւանք կը մնան :*

Թուրքիա 41 չոգենաւ կ'ապսպրէ

Պերլինէն կը գրեն թէ Թուրքիա 41 չոգենաւ ապսպրած է Համպուրկի Պլոմ եւ Պօս ընկերութեան եւ Քրուպի, ճամբորդներու եւ բեռներու փո - խադրութեան համար : Շոգենաւերէն տասը պիտի ունենան 5000ական թոն տա - րողութիւն, երեքը՝ 2400 թոն, 8ը՝ 1600 թոն (Մարմարայի մէջ նաւարկելու համար) եւն . : Մեծ նաւերը պէտք է յանձնուին 1939ի վերջը, իսկ ամբողջ ա - պսպրանքը լրացած պիտի ըլլայ 1941ի վերջը : Վճարումները պիտի ըլլան մա - սամբ դրամով եւ մասամբ հում նիւթերով :

**** Իրանի կառավարութիւնն ալ վայրաչարժներ եւ չոգեկառքի վերաբեր - եալ նիւթեր ապսպրեց գերմանական հաստատութեան մը :*

Իտալիոյ յառաջիկայ ռազմափորձերը

Պաշտօնական զեկոյցի մը համաձայն, Իտալիոյ յառաջիկայ ռազմափոր - ձերը տեղի պիտի ունենան Սիկիլիոյ մէջ, օգոստոսի ընթացքին : Պիտի ըլլան օդանաւային, ցամաքային եւ ծովային : Մուսոլինի եւս ներկայ պիտի ըլլայ , այս առթիւ պատելով կղզին :

1935ի ռազմափորձերը տեղի ունեցան Իտալիոյ հիւսիսակողմը, Պրէննէրի չըջակաները, 1936ի փորձերը՝ կեդրոնական Իտալիոյ մէջ, Ատրիատիկի չըջա - կաններ : Գլխաւոր նպատակն էր փորձել մեքենաչարժ կազմակերպութիւննե - րը : Իսկ Սիկիլիոյ ռազմափորձերը տարբեր հանգամանքներ պիտի ունենան : Կարելի է ըսել թէ պիտի ըլլան իսկ եւ իսկ միջերկրականեան : Ուշագրաւ է որ այս կարգադրութիւնը կ'ըլլայ ճիշդ այն ատեն երբ Անգլիա վերազինման ձեռ - նարկած է աննախընթաց ասպիճանով մը : Եթովպիոյ պատերազմէն ի վեր, Իտալիա մասնաւորապէս զօրացուցած է իր զիրքերը Միջերկրականի մէջ : Սիկիլիա բացառիկ արժէք մը կը ներկայացնէ ռազմագիտական տեսակէտով , մանաւանդ որ համանուն նեղուցէն կ'անցնին բոլոր նաւերը արեւմտեան եւ արեւելեան Միջերկրականի, Ատրիատիկի եւ Սուէզի միջեւ :

Ո՞վ առաջ սկսաւ վերազինումը

Իտալական թերթերը կը չարունակեն քննադատել Անգլիան, որ իր վերա - զինման մեղքը ձգած էր ուրիշներուն վրայ : Իտալացիները չեն ժխտեր Անգլիոյ վերազինման իրաւունքը՝ իր ապահովութեան համար, բայց նենգու - թիւն կը նկատեն անոր այն հաւաստիքը թէ այս սպառազինութիւնները պիտի ծառայեն հաւաքական ապահովութեան, Ազգերու Դաշնակցութեան եւ ժողո - վրդապետական կարգուսարքի պաշտպանութեան : «Ձիօրնալէ տ'Իտալիա» կը փորձէ թուանշաններով ապացուցանել թէ Մեծն Բրիտանիան էր որ զինար - շաւի ազդանշանը տուաւ 1918էն իսկ : «Գերմանիոյ զինուորական ուժին խորտա - կումէն եւ Աւստրիոյ, Հունգարիոյ, Պուլկարիոյ պարտադրուած զինաթափու - թենէն վերջ, Մեծն Բրիտանիա յանկարծ 50 առ հարիւր աւելցուց իր զինուո - րական ծախքերը, բաղդատելով նախապատերազմեան ծախքերուն հետ : Այն - պէս որ, բոլորովին սխալ է ըսել թէ Մեծն Բրիտանիան է որ քչուեցաւ ուրիչ - ներու զինարշաւի հոսանքէն : Ընդհակառակն, վճռակատրութիւնները կը հաս - տատեն թէ Մեծն Բրիտանիան է որ ամէնէն աւելի վերազինուած է 1918էն ի վեր, եւ տասով իսկ հարկադրած է միւս պետութիւնները՝ նոյն ընթացքին հե - տեւելու, համապատասխանելու համար իրականութեան պահանջներուն :

— • —

ԶԵՒՈՍԼՈՎԱՔԻՈՑ խորհրդարանը օրէնք մը քուէարկեց, աւելցնելու հա - մար նորագիր զինուորներու թիւը, որ տարեկան 75,000 է այժմ :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱՄԵՐԻԿԱՑԷՆ

«ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՄԵԾ ՑԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ»

—o—

(ե· եւ վերջին մաս) 6

Պահպանողական բոլշեւիզմի ներ-
կայացուցիչները յամառօրէն կոյր ձե-
ւացան եւ չտեսան յեղափոխութեան
ընթացքը, արհամարհեցին ժողովր-
դական ըմբոստ զանգուածները եւ
չուզեցին անոնց ժողովրդավար տար-
բերու առաջադրութեանց որոշ զի-
չումները ընելով՝ արմատական բոլշե-
ւիզմի յառաջխաղացքը կասեցնելու :
Երկու կողմերն ալ կը պահանջէին ա-
մէն ինչ կամ ոչինչ : Ճեղափոխական
շրջանի մէջ դժուար է պահել ամէն
ինչ· անհրաժեշտ է կարգ մը զիջում-
ներ կատարել որոշ իրաւունքներ վր-
կելու համար : Բայց նոյնքան բացա-
յայտ է թէ յեղափոխական շրջանի մը
մէջ, ժողովրդական հոծ զանգուածնե-
րը, որոնք զուրկ են որոշ իրաւունք-
ներէ, ընդունակ կը դառնան ամէն ինչ
փճացնելու, եթէ իրենց որոշ, տար-
րական պահանջներուն գոհացում չը-
տրուի, եւ անոնք պարտաւոր են հե-
տեւելու անոնց, որոնք կը խոստանան
զայն զարձնել ամէն իրաւունքի :

Պաշտպանելով հանդերձ «Ճեղափո-
խական ժողովրդապետութեան» տե-
սակէտները եւ պահանջները, Ձերնով
կ'ընդունի թէ անոր ղեկավարները ,
ժողովրդավար ընկերվարութեան ներ-
կայացուցիչներն ալ մասամբ մեղա-
դրելի են իրենց պարտութեան համար,
որուն գլխաւոր պատճառն էր իրենց
«վարչական փորձառութեան պակա-
սը» : Ձերնով նոյն իսկ ինքզինք կը
մեղադրէ իր որոշ կէտերու մէջ ցոյց
տուած վարանոտ ընթացքին համար :
Արդեօք նոյն «ռուսական պատմա-
կան զարգացման յետամնացութեան »
աթձականը չէ՞ն Սոց· Ճեղափոխա-
կաններու եւ Սոց· Դեմ·ներու չատ մը
որոշումներն ու քայլերը, որոնց կա-
րեւորագոյնն էր «աշխատաւորական
կառավարութեան» մը ստեղծումը ,
որ, սակայն, ընդունուեցաւ Սոց· Ճե-
ղափոխական կուսակցութեան կողմէ
բոլշեւիզմի յաղթանակէն երեք չա-
բաթ յետոյ 1917 նոյ· 14ին : Ձերնով
կրնայ չքմեղանալ այն բանով, որ ին-
քն է այդ որոշումը բանաձեւողը, եւ
որոշումը ներկայացուած էր բոլշե-
վիզմի յաղթանակէն չատ առաջ, մէ-
կէ աւելի անգամներ եւ մերժուած :

Այս ամէնով հանդերձ՝ Ձերնով կը
մերժէ ընդունիլ այն տեսակէտը թէ
ցարական կայսրութեան տապալումը
եւ բոլշեւիկեան յեղափոխութիւնը մէկ
անբաժանելի պատմական գործողու-
թեան մը, երեւոյթի մը երկու փու-
լերն էին, եւ ժամ· կառավարութիւնը
ինքն իր մէջ չի ներկայացներ որ եւ է
արժէք ռուսական պետութեան քաղա-
քական զարգացումին, հոլովոյթին
մէջ, ինչպէս կը չեշտէ ուրիշ ռուս հե-
ղինակ մը, Բորիս Նոլդէ :

Ձերնովի ինքն ալ թէ Տրոցքիի եւ Նոլ-
դէի հետ համաձայն է, որ 1917ի մար-
տի ժամանակաւոր կառավարութիւ-
նը ժամանակավրէպ մըն էր : Բայց ,
ան կը հաւատայ թէ դեմոկրատիկ ըն-
կերվարութիւնը յանձին Սոց· Ճեղ·
եւ Սոց· Դեմ· կուսակցութեան, կամ
ուրիշ խօսքով՝ Ձերնովի եւ Ծերեթել-
լիի գլխաւորութեամբ կազմուած կա-
ռավարութիւն մը պիտի կրնար փրկել
Ռուսիան բոլշեւիզմէն՝ ընդառաջ եր-
թալով աշխատաւորութեան, գիւղա-
գործութեան եւ Ռուսիոյ սահմաններուն
մէջ գտնուող ազգութեանց պահանջ-
ներուն առանց Սահմանադիր ժողո-
վին սպասելու, մինչ հակառակ տեսա-
կէտ ջատագովողներ կ'ըսեն թէ ռու-
սական յեղափոխութեան տրամաբա-
նական եղրակացութիւնն էր բոլշե-
վիկեան դիկտատուրան :

Իր այս տեսակէտը հիմնաւորելու
համար Ձերնով կ'աշխատի հերքել նա-
եւ այն չատ տարածուած կարծիքը թէ
յեղափոխութեան ծագման օրէն իսկ
սովետներու ներքին շրջանակին մէջ
կը մղուէր կատաղի կռիւ մը ընկեր-
վարական տարբերու բոլշեւիկ եւ մեն-
շեւիկ հատուածներուն միջեւ : Բայց
իրողութիւնն այն է, որ բոլշեւիկեան
հատուածը սովետներու մէջ սկիզբէն
չատ չնչին, դրեթէ զանցառելի տարր
մը կը ներկայացնէր, եւ այդ տար-
բը աչինչով կը տարբերէր միւս ընկեր-
վարական տարբերէն : Բոլոր սր-
չումները կ'անցնէին առհասարակ ա-
ռանց հատուածական բաժանումնե-
րու, որովհետեւ ոչ միայն չէզոք, այլ
եւ նոյն իսկ սրոշ կուսակցութեանց
անդամները դէմ էին հատուածակա-
նութեան ոգիին, ինչպէս կը վկայէ
Մոսկուայի սովետի անդամ ական-
ւոր բոլշեւիկ մը : Տրոցքին ինք իր է-
ական հատատը երկրին մէջ կը յայտնէ թէ
չատ մը կարեւոր քանուորական քա-
ղաքներու մէջ բոլշեւիկները մինչե-
լիւնկերէն բաժնուեցան 1917 մայիսին,
իսկ Բագուի, Կոստրոմայի եւ ուրիշ
նման կարեւոր կեդրոններու մէջ ա-
նոնք չարունակեցին իրենց գործակ-
ցութիւնը մինչեւ 1917 յունիսի վերջե-
րը : Աւելին, նոյն իսկ Փեթերպուրկի
մէջ, ուր բոլշեւիկ կուսակցութիւնը
ամէնէն աւելի ուժեղ էր, անոնք քա-
նակցութիւնները կը կատարէին մենշե-
ւիկ եւ բոլշեւիկ հատուածներու վե-
րի բոլշեւիկ հատուածներու վե-
րի բոլշեւիկ հատուածներու վե-
րի

(ՎԵՊ)

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

— Ես ... ինչպե՞ս ասեմ ... Ես ... ես ... Ես ձեզ սիրում եմ, Ռուբեն Ռուբենովիչ, ահա թե ինչ ուզում էի ասել ձեզ ... Ես ձեզ սիրում եմ, ես ձեզ սիրում եմ, ես ձեզ սիրում եմ ... — կրկնեց Ռուբեն Ռուբենովիչը, ինչպես ասում են ոտանավորի տողերը, որոնք մի անգամ ասելուց հետո ուզում են անընդհատ կրկնել:

Ռուբեն Ռուբենովիչը ոտքի թռավ, ինչպես ծակած օդապարիկ, և սկսեց վազվզել սենյակում:

— Ես ձեզ սիրում եմ, ես ձեզ սիրում եմ, ես ձեզ սիրում եմ ... — կրկնում էր նա

ՏԱՍԸ ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐ վաստուեցան Ա. Մխիթեան, իբրեւ դասադիր - ներ։ Դեռ դասի տակ են ուրիշ 33 Գերմանացիներ։

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԻԱՅի կազմական կանոնագրին մշակման համար, փետրուար 25ին գործի ձեռնարկեց Ազգաժողովին նշանակած յանձնախումբը, նախագահութեամբ Պ. Պուրքէնի ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՇՈՒՆԱՅ ՄԸ ձիպրալթարէն Մարսէյլ գացած ատեն ականի մը զարնուեցաւ, Սպանիոյ հիւսիսային արեւելեան կողմը։ Ունէր 100 ճամբորդ եւ 117 նաւաստի։

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյեան Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Patenotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*

ցեղի կ'ունենայ *28* փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր Salle des Fêtesի մէջ, 30 rue du Casino, Enghien։

Կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը

Դերասան, ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ

կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ սյստկերներէ։

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒՆ ՊԻԻՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր։

Gare du Nordէն առնել ցոգեկառք ժամը 1,56, 2,25, 3,05 3,30 եւլն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. ԼԻՈՆԻ ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷԻ ԿՈՂՄԷ

27 *Փետրուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը* 8.30ին ԷՄԻԼ ՉՈԼԱ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁՄԱՆ ՊԱՏՏԱՐԱԶՄԸ

Ղեկավարութեամբ Պ. Յակոբ Թորոսեանի եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Պ. Պ. Ա. Հացագործեանի, Ղ. Գայթանճեանի, Լ. Ալէմեանի եւ տեղական ուժերու։ Օր. Շուվինար Տէր Պետրոսեան կ'երգէ «Լռեց ամպերը»։

ՏՈՄՍԵՐ **5, 4 ԵՒ 3** ՖՐԱՆԿ ։

Իսկ վէյէնի մէջ, փետր. 28ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, *Ռ. Ա. Կ. Ակումբին մէջ, կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Խաժակ Ակումբի վարչութեան կողմէ։* *Մուտք՝* 3 *եւ* 4 *ֆր.։*

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Կ. Խաչի Շավիլի Մ.ճիւղին կողմէ

Կ. Խաչի Օրուան առթիւ

Մասնակցութեամբ Համազգայինի Մ.ճիւղին, ի նպաստ տեղւոյն մանկապարտէզին ։

28 փետրուար կիրակի ժամը 3ին, տեղւոյն Մատուռ-Դպրոցին մէջ։

(4, բիւ տէ Թրուա Շանթիէ)

Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին

Մուտք մեծերու 3 ֆրանք, փոքրերու 1 ֆրանք։

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՅԵՐԵԿՈՑԹ

Հովանաւորութեամբ ՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ եւ Նախագահութեամբ Պ. ԱՐՄՊՐՈՒՄԹԷՐԻ

կիրակի *28* փետր. կէսօրէ վերջ ժամը 4էն մինչեւ կէսգիշեր,

Aéro-Club de Franceի *սրահներուն մէջ,*

6 Rue Galilée, Métro Boissière

Նուագախումբ **Fernand Bouillon, Attractions**,

Պրիճի սեզոնները։

Մուտք՝ *15* ֆր., ուսանողներու՝ *10* ֆր.։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻԻ

— Հոխոսիմէ Ալիքսանեան կը փնտռէ իր եղբայրը Կարապետ Ալիքսանեան որ Յունաստանի որբանոցն էր։ 1927 կամ 1928ին հարիւրի մօտ որբերու հետ փոխադրուած է Եգիպտոս։ Մինչեւ այսօր լուր չունինք իր մասին։ Իր հասցէն իմացնել իր քրոջ Հոխոսիմէ Ալիքսանեանի, 103, Rue Mazéna, Lyon. France։

ԾԱԽՈՒ Է

Լաւ ճանչցուած պօթիէի (*Bottier*) խանութ մը, սահպազական մեկնումի պատճառաւ։ Պայմաններու համար դիմել Տերիկեանին, *13 rue des Dominicaines, Marseille*։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Լեգէոնական Միութեան ընդհ. ժողովը, վաղը, կիրակի առաւօտ ժամը *9.30*ին, Bar du Globe 37 Bld. Dugommier։ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ անդամատրտրով։

Docteur ROGINSKY

Փարիզեան մասնագէտ

կը գարմանէ ընդհանուր հիւանդութիւններ, տղոց, սրտի եւ ջղային հիւանդութիւններ։ կ'ընդունի սկսեալ Փետր. 18էն ամէն հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4—6։ *16* rue de la Défense Issy les-Moulineaux, *Seine*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ՓԵՏՐ. 18Ի ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԵԳԻՊՏԱՑԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ, **Société Savantes**ի *սրահին մէջ։*

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿ. Մ. ՎՐԱՑԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐՆԵՐ ՀԱՅԿ ՍԱՐԳԻՍԵԱՆ ԵՒ ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Տախտերու մասնակցութեան համար մուտք 2 ֆր.։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆԶՈՑՔ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻԻ

Փետր. **28**, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. ԿՆԱՋԵԱՆ (երգ), ընկ. ԿԱՐՕ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ (թառ)

Մուտք **5** ֆրանք, անգործներու եւ երեխաներու՝ **3** ֆրանք

ՓԵՏՐ. 18 ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վալանսի կոմիտէի կողմէ

մասնակցութեամբ Ռոմանի, Սէն ժուլէի, Փոն տ'Օպնայի խումբերուն

կիրակի, 28 փետր. կէսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, *Սիամանթօ Ակումբին մէջ*

կը հրաւիրուին ընկերները եւ համակիրները։ Մուտքը ազատ է։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Նախաձեռնութեամբ Անիէռ—Պուա-Քոլոնպի Ազգամ ենթակոմիտէի

վաղը կիրակի, փետր. *28*ին, ժամը 3ին 9ին, *149bis Ave. d'Argenteuil*

Մինչ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Վարանդեանի յաւելարկաւորութիւնը, Բրատօի (Մարսէյլ) եկեղեցիին օձման հանդէսը, հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլոյի մէկ նոր շարժանկարը։

Մուտք 3 ֆր.։

ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ՁԵՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԱԽՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

Նուագահանդէսը Մարսէյլի մէջ

Մասնակցութեամբ յայտնի դաշնակահարուհի Տիկ. ՌՈՒԲԷՆԻ

Տեղի կ'ունենայ 7 Մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին,

Քոլիզէի շքեղ սրահին մէջ, 21 Bld. Dugommier.

Պիտի նուագէ՝ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։

Ներկայ կ'ըլլան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ,

հայ եւ օտար քննադատներ։

Գիները՝ 15, 10 եւ 7 ֆր.։

Տոմսերը կը ծախուին՝ Թումայեան եղբ. *38 Ave. Camille Pelletan*, Տէր-Վարդանեան եղբ. *51 Rue St. Bazile*, Մանուկեան եւ Շամլեան *3 Rue de la Phare* եւ դերասան Ց. Ղազարեանի մօտ։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ս. ԺԷՐՈՄ, ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, ՊՕՄՈՆ

Մարսիլահայ տրամ.-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ

ղեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵԱՆի

եւ մասնակցութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐՈՒՇԻ, ՋԱՒԻԿԻ, Պ. Պ. ՏԷՐՎԱՐԻԱՆԵԱՆի, ՔԻՉԻՃԵԱՆի եւ ուրիշներու

Գ. ՍԱՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑի գլուխ գործոցը

ՊԷՊՕ (3 արար)

երգերով, պարերով՝ ղեկավարութեամբ Խատիտ ՍՈՒՐԷՆԻ։

ՍԷՆ ԺԷՐՄԻ ՄԷՋ.— 27 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին։

Պառ Մանուկի սրահը։

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Bar Internationalի *թատերասրահը։*

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 28 Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին,

Վարանդեան սրահը, 10 Պուլվար Մարկրիթ։

Գիները ժողովի դռնէն

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԵՄ *շէնքեր եւ սենեակներ ներկել, տէքորասիոնի, պատի թուղթ փակցնելու եւ ապակի անցնելու գործեր՝ դիւրամատչելի գիներով։ Դիմել անձամբ կամ նամակով Գրիգոր Կոտոյեանի,* 73 Allée de Navarre, Morsang s/ Orge, (S. et O.)

Տարեկան Երեկոյթ-Պարահանդէս

(Դիմակաւոր եւ անդիմակ)

Ֆր. Կ. Խաչի Ս. Լուսի ենթամասնաճիւղին կողմէ ի նպաստ հիւանդներու եւ անկարող ընտանիքներու, 27 փետր. Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ, Ami du Peupleի *սրահին մէջ,* Route Nationale (*սինէմային քով*), St. Louis։

Գեղարուեստական բաժինին կը ներկայացուի «Ուշ լինի նուշ լինի», կիզիչէն վերջ պարեր, մասնակցութեամբ Sébastien Boy's Jazzի *ղեկավարութեամբ Ջութակահար Պ. Ս. Չէօրէքճեանի, քոմիկոն, ճոխ պուֆէ, մասնաւոր դիներով։*

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Պօտտոյի Մասնաճիւղին կողմէ

կը ներկայացուի «ԱՇՈՒՂ ՂԱՐԻՊ»ը

Այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 3ին,

Հ. Ց. Դ. Բարսեղ Շահպազ Ակումբին մէջ,

Մասնակցութեամբ փորձուած ուժերու։

Երաժշտական մասը՝ ղեկավարութեամբ Պ. Ա. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆի։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Սեւրի Մուրատեան վարժարանի շրջանաւարտ թատերասէրներու կողմէ

28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres մետրօ Pont de Sèvres

Պ. Վ. ԹԱՒՄԱԶԵԱՆ

կը ներկայացնէ

ՖԷՐՆԱՆ ԵՒ ԱԼՖՐԷՏ

(*Ֆրամ*)

եւ **L'Huissier** (*զաւեշտ*)

Ֆրանսերէն լեզուով,

(Հեղինակ՝ Վ. Թաֆմագեան)

Տոմսերը կը ծախուին Veto, 7 rue Etienne-Dolet. Paris (20), Մուրատեան վարժարան 26 rue Troyon, Sèvres (S. et O.) եւ Հրանտ Նամուէլ գրատուն 51 rue Mr. le Prince, Paris (5)։ Գիներ՝ 10, 7 եւ 5 ֆրանք։

ԵՐԳԱՀԱՒՆԴԷՍ *Սոկրատ Խահակեանի*

Ռուսական Պետական Օփերայի երգիչ

Մասնակցութեամբ Տիկ. ԱՐՓԻԿ ԱՐՂԱՒԻԹԵԱՆի

եւ դաշնակահարուհի Տիկ. ԼԻՏԻ ՎԱՉԱՆԱՑի

9 *Մարտ երեքշաբթի երեկոյ ժամը* 9,15ին

Foyer Musical Russeի *մէջ,* 26 Ave. de Tokio, *մետրօ* Iéna

Գիներ՝ 15, 10 եւ 7 ֆր.։

Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել Հ. Նամուէլ գրատունէն, *51 rue Mr. le Prince*, փարիզ եւ Foyer Musical Russeէն։

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Ծտաբ գրաւմներու փոփոխութիւն, Չէքեր կը տրուին ամէն երկրի ճամբու։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։

ՀԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ։

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւ կն.իսմարի։

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-8

ՓԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Մարիս 1էն Նոյեմբեր 15

« Ազգերը ոչ միայն իրենց սահմանագլուխները կը փակեն, այլ նաեւ իրենց սիրտերը։ Ժողովուրդները ընկճուած ներկայ տագնապէն, կասկածով կը նային իրարու։ Իւրաքանչիւրը կը վախնայ եւ կ'արհամարհէ իր դրացին ։ Նոյնիսկ Ֆրանսայի մէջ, Մոնթէնի, Տէքարթի, Տիտրոյի եւ Միշլէի երկիրը, ոգէտ առելութիւն մը կը բուսնի ինչպէս գարնան հարսնամոլիկները։ Անշուշտ, մեր չհաւերը պաշտպանելու իրաւունք ունինք, բայց չենք կրնար զանոնք պահպանել առանց անչքացնելու մեր հայրենիքը, առանց վարկաբեկելու մեր աւանդական մարզասիրութիւնը, առանց վտանգելու մեր այցելուները, առանց ամպրոպութեամբ վարուելու եւ կեղքելու մեր հիւրերը, առանց մեր ակռան ցոյց տալու, ամէն խօսքի առեն։

Մենք ամէն ժամանակ աւելի, պէտք ունինք դաշնակիցներու եւ բարեկամներու։ Ամէն առեն աւելի մեզի անհրաժեշտ է արծարծել հին համակրանքները, մեղմացնել մեր նախկին կիրքերը, ջնջել թիւրիմացութիւնները։ Ամէն առեն աւելի պէտք ունինք դիւանագէտ եւ կենցաղագէտ ըլլալու։ Եւ կոպտութիւնը նոր մուտ գործած սովորութիւն մըն է։ Վտանգաւոր նորոյթ մըն է որ մեզի թէ բռնոյապէս եւ թէ նենթապէս սուղ պիտի նստի ... »

ԿԱՐԱՊԵՏԵՐՈՒ ԿՂԶԻՆ

Ինչպէս 1931ի Գաղթային ցուցահանդէսին, այս անգամ եւս գաղթավայրերու փառքին արժանի վայր մը սահմանուած է կարաւաններու կղզիին եւ մեր ամէնայն չբջանակներուն վրայ։

Ասիկա ոչ միայն ցոյց մը պիտի ըլլայ ժողովուրդին հասկցնելու թէ՝ Ֆրանսա հարիւր միլիոնէն աւելի բնակչութիւն մը ունի, այլ եւ կը ձգտի քաղաքացի հանրութեան մէջ գաղթային մտայնութիւն մը ներմուծել։

Կարաւաններու կղզին կը գտնուի Սէնի վրայ եւ Կոլնէլի ու Փասիի կամուրջներուն միջեւ։ Ան ցուցահանդէսին պիտի կցուի դարասաանով մը եւ սանդուխով մը, որ պիտի յանգի Փասիի կամուրջին կեդրոնը ։

Սոյն կղզիին եւ իր յարակից մասերուն մէջ է որ՝ պիտի հաստատուին ֆրանսական անդրծովային առաջնակարգ ամբողջութիւնը, ծովային գաղթավայրերը, հովանաւորուած երկիրները եւ պաշտպանեալ հողամասերը ։

Քարտէսներու եւ բազմաթիւ պատկերներու միջոցաւ՝ իւրաքանչիւր գաղթավայրի աշխարհագրական դիրքերը ցոյց պիտի արուին, ինչպէս նաեւ անոնց անթիւ եւ անհամար արտադրութիւնները, հանքային կամ երկրագործական ։

Կղզիին տարածութիւնը բաւարար ջնջելով, հնարաւոր միջոցներով դէպ Սէն գետը պիտի երկարի, չնորհիւ արուեստական սարահարթակներու, որոնք պիտի կոթնին կամրջակներու, նաւակներու, հաստատարխներու եւ ցիցերու վրայ։

Նման չքաղնակ քաղաքներու, այս բոլորը պիտի կազմեն գաղթավայրերու կղզեխումբ մը, ուր իւրաքանչիւր տարաշխարհիկ երկիր, պիտի ներկայացուի իրեն յատուկ նաւակներով եւ կուրերով ։

Իսկ նաւահանգիստները եւ փայտաշէն բնակարանները, իրենց այլազան երեւոյթներով պիտի ճոխացնեն դաւառային կեանքը։

Ասոնք կարապներու կղզիին փոքր չբջանակին մէջ խտացուած՝ պիտի վերահաստատուին մանրակրկիտ չինուածքներու ընդհատութեամբ ։

Ինքնուրոյն միջավայրով, ափրիկեան, ասիական, ամերիկեան եւ ատրալեան գաղթավայրերը պիտի պատկերացնեն տեղացի բնակիչներուն բարքերը։

Այս տարօրինակ պատկերը ամբողջացնելու համար, երեւակայեցէք հոս ու հոն գետեղուած բնիկ երաժիշտներու խումբեր, որոնք յաճախ թմբուկի մը առջեւ տեղաւորուած միամիտ եւ թախծագին երգեր պիտի արտասանեն իրենց ռնգային ձայներով։ Նուագներու եւ երգերու անվերջ միօրինակութիւն մը որ խղճմտանքի ձայնի նման հեռանալէ վերջն իսկ պիտի արձագանգ մարդուս ականջին մէջ։ Արտակարգ զգացում որ ի վերջոյ հանգիլ եւ խորհրդաւոր տպաւորութիւն մը կը թողու ։

Ինչպէս կը տեսնուի գաղթավայրերու այս խառնարանին մէջ, պիտի կարենանք քանի մը վայրկեանը անդամ հողամաս ու տպաւորութիւն փոխել ։ Ուրեմն աշխարհի չբջանը կատարած պիտի ըլլանք, առանց երկար ճամբորդութիւններու տաղտկալի հոգերուն ենթարկուելու ։

ԿՐՕՆ ԶԱԼԸԳԵԱՆ

(Շար.) (10)

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Դարբինեան ընտանիքը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Հայկ Սէրէնկիւլեանի իրենց փոքրիկին զառնաղէտ մահուան առթիւ ։

×

ՀԱՄԱՀԱՐԵՐԴՁԱԿԱՆ Մխիթեան Ֆրանսայի չբջանի կեդրոնական վարչութիւնը իր եւ իր բոլոր մասնաճիւղերու կողմէ ցաւակցութիւն կը յայտնէ Մխիթեան կիզը։ վարչուհի Տիկ. ՆՇԱՆ ԹԷՊՈՑԵԱՆի որ փետրուար 19 ուրբաթ երեկոյ, օթօմոպիլի արկած մը ունեցաւ։ Կը մաղթենք արագ ապաքինում ։

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

26 — 4 *Մարտ*

Ելեկցիները ժամը **8.50**

Իսկ Հինգ. եւ կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Victor Francen, Marcelle Chantal dans La Porte du Large

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Նկարկ յայտարարութիւնը բեղուած մ տրուի 2 մեւտքի տոմսակ վճարեալ գինով

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

26 — 4 *Մարտ*

Առաւօտեան ժ. 2.30ին ելեկցիա 8.50ին

Fernandel dans Josette

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Dancing-Cigale avec five Boy's chrcoeur Jazz-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
28
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
DIMANCHE
28 FÉVRIER
1937

ՀԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3358

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԲԱՂՆԻՔ...

—o—

Եթէ սովորութիւն ունինք հետեւելու այս գաղութի ազգային կոչուած կեանքին,— գոնէ վերջին ամիսներու ընթացքին,— անպատճառ ձեր բերնէն թռած ըլլալու է այս բացագանչութիւնը :

Արդարեւ, կարելի չէ ուրիշ բառով բնորոշել կարգ մը երեւոյթներ ու իրողութիւններ, որոնք միեւնոյն ապրիւրէն կը ներչնչուին, հակառակ բոլոր ծպտումներուն :

Ապրիւրը մէկ, նպատակն ալ մէկ է : Շատ բարեմիտ՝ եթէ նկատի առնենք միայն արձակուած նշանախօսքերը, բայց հիմնովին թերխաչ կամ խարդախ, երբ կը քննէք անոնց գործադրութեան եղանակները :

Մանաւանդ որ, բուն մղիչ ազդակն ալ՝ կուսակցական կիրքն է, դիմացինը վարկաբեկելու, գրգռելու, եւ մթնոլորտ ստեղծելու տե՛ր քաղաքագործութիւնը :

Այս տեսակէտէն, մտանուրագէս աչխուժացած են մեր կարմրուկները : Կը պոռան, կը ճչան, կը ճառեն, կը բանաձեւեն,— արծարծելու համար այնպիսի հարցեր որոնց դէմ ծրագրեալ պայքար մղած են տարիներով :

Օրինակ՝ այս գաղութին կազմակերպութիւնը :

Առաջ՝ լսել անգամ չէին ուզեր, եւ, 1926ին, երբ առաջին փորձ մը կատարուեցաւ ներքին կազմակերպութեան մը հիմերը դնելու,— երեւանէն եկած լիազօր մըն էր որ խանգարեց, մեղսակիցներ ալ ճարելով տեղին վրայ :

Եւ այնուհետեւ միշտ իբրեւ հիմնական նպատակն եղաւ ձախողեցնել, առնուազն վարկաբեկել ինչ ձեռնարկ որ կրնար փոխձուիլ այդ ուղղութեամբ :

Ինչո՞ւ,— եթէ այս գաղութը եւ ուրիշներ ալ կազմակերպուին, պիտի գառնան պատուանդան՝ Դաշնակցութեան եւ միւս «ազգայնական» կուսակցութեանց, դատապրելու համար Երեւանի դէմ ...

Մինչեւ այսօր ալ, այս եղանակն է որ կը հնչէ Ամերիկայի մէջ, ուր ռամկավարները, ընդոծս արթնցած իրենց քունէն, «ազգային ճակատ» կ'երազեն ... մէկդի ձգելով Դաշնակցութիւնը եւ համայնավարները :

Արդ, ժամանակները փոխուեցան,— անշուշտ Հայաստանի մէջ ալ բան փոխուեցաւ — եւ հիմա երիտասարդական ինչպէս ազգային-ժողովրդական կազմակերպութեան ամէնէն եռանդուն ախոյեանները զարձեր են մեր բջիջականները :

Ու լսէիք իրենց սրտառուչ կանչերը, այս առթիւ ,— Դաշնակ, հնչակ, ռամկավար չարքաչիններ, յառա՛ջ դէպի գործ» : «Ամէն բան Ֆրանսահայ աշխատաւոր ժողովուրդին միութեան համար : Ամէն բան Ֆրանսահայ աշխատաւոր ժողովուրդին միութեամբ» :

Նշանախօսք մը՝ բառացի թարգմանուած Ֆրանսայի համայնամար կուսակցութեան ծանօթ ազդանշանէն,—«Ամէն ինչ ժողովրդական ճակատին համար, ամէն ինչ ժողովրդական ճակատին միջոցաւ» : Եւ, «միութիւն, միութիւն, միութիւն» :

Գէ՞չ ծրագիրը է : Ոչ : Միայն թէ լաւ սերտած չըլլալով դասը, բարիքէ աւելի չարիքի դուռ կը բանան :

Առաջ, երբ դուն կը չօշափէիր այս հարցը, «դատապրութիւն» էր : Հիմա, երբ օտարն է որ գործնական օրինակը կուտայ եւ իր ականջին ալ կը փսփսայ, «դաւ»ը կը դառնայ հայրենասիրութիւն :

Այս ալ նշանակութիւն չունի :

Հոգ չէ, թող արթննան, թող բան մը սորվին եւ օտարէն սորվին :

Բայց, լա՛ւ եւ լման սորվին, փոխանակ բառ մը ալէն, նախադասութիւն մը ձախէն գոց ընելու եւ արտասանելու, ճիշդ այն պէս ինչպէս կ'ըլլան, առ հասարակ, արտասութիւնները մեր «չքեղ եւ աննախընթաց» հանդէսներուն մէջ :

Արդ, ի՞նչ են օրինակած, անոնք, Ֆրանսայի «Ժողովրդական ճակատ»ի ծրագիրէն, որ չատ մը տեսակէտներով կրնայ նոյնիսկ նոյնիսկ աղբիւր մը դառնալ մեր հանրային կեանքին վերանորոգման համար, ինչպէս բացատրած ենք դեռ չա՛տ առաջ :

Միայն տառը, միայն ձեւերը : Եւ տառը համար ալ, սայթաքումէ սայթաքում կը գլորին, իսկապէս արեւելեան բաղնիքի մը վերածելով ե՛ւ իրենց ժողովները, ե՛ւ մամուլը ե՛ւ իրենց հետ կապուած հանրային կեանքը :

Այսպէս, մինչ Ֆրանսայի ժողովրդական ճակատին երեք բաղկացուցիչ կուսակցութիւնները նուազագոյն ատաձանին իջեցուցած, նոյն իսկ դադրեցուցած են փոխադարձ անուանարկութիւններն ու հաւատաքննութիւնները, մեր խեղճուկրակ աքլորները կը շարունակեն ասպարէզ կարգալ այս ժողովուրդի կենդանի ուժերուն, գլուխն ըլլալով Դաշնակցութիւնը :

Այո, անոնք առենէ մը ի վեր անճարակ վարպետութիւն մըն ալ կը փորձեն,— «չէֆ» եւ չարք :

Բայց, ամէնէն առաջ իրենք են որ կը ծիծաղին այդ դիւտին վրայ : Անոնք չատ լաւ գիտեն թէ Դաշնակցութիւնը ոչ կոմ — կուս է, եւ ոչ ալ Սթալինապետութիւն, իր չարքերը բթացնելու եւ ծունկի բերելու համար հանճարաթա՛լ առաջնորդներու, լուսաչո՞ղ արեւներու եւ բոցեղէ՛ն գրիչներու առջեւ, որոնք մէկ օրէն միւսը կը դառնան դաւաճան, լկտի, սրիկայ, պոռնիկ, իժ : Անոնուազն կատղած չուն ...

Ուրեմն, «Ժողովրդական ճակատ» հեգելով հանդերձ, «Հայկոմկուս»ը դարձեալ նոյն մարդանքներն է որ կը կատարէ, — չափազանց դիւրաբեկ, ուժի եւ իրաւասութեան տեսակէտէ, որպէսզի Դաշնակցութեան հետ, իրար խանգելով զինուորութիւն, հրապարակութիւն եւ ուրիշ հրատապ հարցեր :

Այս դեռ ոչինչ :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԸՆԴԴԻՄԱԴԻՐՆԵՐՈՒ ՄԵՂԱԴՐԱՆՔՆԵՐԸ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

«ԴՈՒՔ ԱՅՍ ԵՐԿԻՐԸ ԱՂԷՏԻ ԿԱՌԱՒԱՐՈՒԴԷՔ»...

Բայց եւ այնպէս ժողովր վստահութիւն յայտնեց 211ի դէմ 361 ձայնով

Ուրբաթ օր յուզումնալից նիստ մը ունեցաւ երեսփ. ժողովը, կէս օրէն մինչեւ կէս գիշեր, իբրեւ հետեւանք ընդդիմադիրներու մէկ նոր յարձակողականին, որուն գլուխը կը գտնուէր նախկին վարչապետ Պ. Փլանտէն : Իրրեւ դիմաւոր հարցապնդողը, Պ. Փլանտէն չատ սեւ նկարագրեց երկրին ելմտական եւ անտեսական վիճակը եւ եզրակացուց թէ Լէօն Պլումի «փորձ»ը ձախողած է : Երկրորդ յարձակումը գործեց ազգայնական մը, Ֆէրնան Լօռան, աւելի յառաջ երթալով : Ասոնցմէ ուրիշներ ալ : Բոլոր յարձակումներուն պատասխանեց Պ. Լէօն Պլում, եւ ժողովը կէս գիշերին վստահութեան քանաձեւ մը քուէարկեց 211ի դէմ 361 ձայնով :

Պ. Փլանտէն առաջին խօսքն առնելով, չէշտակի հարցուց վարչապետին թէ ի՞նչ պիտի ընէ, պահ մը «դադար» տալէ յետոյ կառավարութեան ընկերակցութեան բարենորոգումներուն եւ նոր ծախքերու, ինչպէս յայտնեց հրապարակաւ :«Գործազրկութեան ազդ· անուռւկ, երկրագործականապահովագրութիւն, հանգստեան թոշակ՝ ծերացած աշխատաւորներու,— այս բոլորը լաւ, բայց ո՞ւր պիտի գտնէք համապատասխան գումարները : «Դադար»էն, չունէ առնելու չըլլանէն վերջ կարգը պիտի գայ զուտ ընկերվարութեան : Եւ դուք զայն կը պատրաստէք այն նուրբ արուեստով որ ազատելու չատքիչ յոյս կը ձգէ ձեր կալանաւորներուն : Մենք կը կարծենք թէ դուք դէպի ազէտ կ'առաջնորդէք այս երկիրը եւ այդ ազէտին մէջ պիտի կործանի հանրապետական կարգուսարքը : Գինները արագօրէն կը բարձրանան եւ նոյնքան արագութեամբ կը սրբեն կը տանին գնդուածներու գնելու կարողութիւնը որուն ապաւինած էր կառավարութիւնը՝ բարգաւաճումը վերահաստատելու համար : Պետական գանձը ծանր դժուարութեանց մատնուած է, եւ արդէն իսկ հրահանգներ արուած են, կարելի եղածին չափ ուշացնելու համար պետական վճարումները : Կառավարութեան համար անկարելի է փոխ դրամ գտնել Ֆրանսայի մէջ, եւ մեծ դժուարութեան կը հանդիպի, փոխատուներ գտնելու համար արտասահմանի մէջ : Անգլիական երկու մեծ դրամատուներ մերժեցին մասնակցիլ երկաթուղիներու վերջին փոխառութեան, հակառակ ոսկիի երաշխաւորութեան : Դուք երբեք չուզեցիք փոխառութիւն կնքել երկար պայմանաժամով, այլ հազիւ միջին պայմանաժամով : Հրապարակ հանուած փոխառութիւնները գտնուեցան պառաճուեցին նոյնիսկ կարճ պայմանաժամով եղած տեղ, հակառակ բարձր տոկոսին : Եթէ նուազագոյն վստահութիւն տիրէր Անգլիոյ մէջ, անգլիական դրամատուները ձեռք ձեռք պիտի խլէին ձեր մուրհակները : Մինչդեռ միւս բոլոր արժեղրկուած դրամները դէն կը բռնեն Լոնտոնի մէջ » :

Նախկին վարչապետը յետոյ ջանաց ապացուցանել թէ անհիմն է ելմտական նախարարին լաւատեսութիւնը՝ ելմտական կացութեան բարւոքման մասին, թէ իրականին մէջ ոչ խնայողական գնուտներու աւանդները աւելցած են, ոչ ալ տուրքերու եկամուտները, թէ չաբաթական 40 ժամուան գործադրութիւնը երկաթուղիներու մէջ՝ 1500 միլիոն ֆրանքի բաց մը պիտի ձգէ, որ պիտի ապահ նախատեսուած յաւելումը : «Եթէ ապրուստի սղութիւնը չարունակուի, անհրաժեշտ պիտի չդառնա՞յ աւելցնել գործազրկութեան նպաստները : Իսկ պետական պաշտօնեաները միշտ նկուն վիճակի մէջ պիտի մնան» : Ցետոյ թուանշաններ չարելով դիտել տուաւ թէ չատ չանցած կառավարութիւնը պիտի հարկադրուի ուղղակի դրամ քաշել Պանք որ Ֆրանսէն : « Եթէ նոր գումարներ քաշուին դրամատունէն, նոր հարուած մը պիտի ըլլայ ֆրանքին եւ հանրային վստահութեան համար : Առեւտրական կշիռին բացն ալ կ'ազդէ հրապարակին վրայ : Նախանձիներուն գինը չարունակ կ'աւելնայ, ինչ որ նոր բաց մը յառաջ կը բերէ : Իսկ ցուցահանդէ՞սը (ձայն մը— ենթադրելով որ բացուի···) կրնանք երկու միլիոն օտար այցելուներ նախատեսել, մարդ գլուխ 2000 ֆրանք հաշուելով, կ'ընէ չորս միլիառ ֆրանք : Ի՞նչ կ'արժէ այս· կարելի՞ է ասով գոցել աուեւրական կշիռին բացը : Օրէ օր կը պակսի ոսկեղրամ - պահեստը, արդէն իջած է 57 միլիառ 355 միլիոնի : Ահա կատարուած փորձին արդիւնքը Գործազրկութիւնը երբեք չի նուազիր· ընկերային տագնապը կը չարունակուի » :

Ձառը վերջացաւ աջերու «կեցցէ»ներուն եւ ձախերու բուռն բողոքներուն մէջ :

Միւս ընդդիմադիրը, Ֆէրնան Լօռան, բացատրութիւն պահանջեց «դադար»ի մասին, եւ չեշտեց թէ անհրաժեշտ է դադրեցնել ոսկիին փախուստը սահմանէն դուրս : Հիմնուելով Թայմզի տեղեկութեանց վրայ, ըսաւ թէ օրական 200 միլիոն ֆրանքի ոսկի կը փախչի երկրէն : Ելմտական նախարարը դիտել տուաւ թէ ճիշդ չէ :

— Ցանձնաժողով մը կազմեցէք եւ պիտի տեսնենք թէ պիտի համարձակի՞ք ասել :

Պ. Վէննան Օրիօլ ուժգնօրէն պատասխանելով, դիտել տուաւ թէ ելմտական դաղանիքները դուրս կը հանէ : Ֆէրնան Լօռան պատասխանեց թէ «դադարի» գաղանիքները օտար թերթերէն եւ մասնաւորապէս «Թայմզ»էն քաղած է, «կրնաք դատ բանալ անոր դէմ» : Ցետոյ բացատրեց թէ Աչխատանքի Դաշնակցութիւնը առանձին վեհաժողովութիւն մը հաստատած է ժողովուրդին վրայ եւ բողոքեց անոր արուած առանձնաշնորհում դիրքին դէմ : «Կառավարութիւնը ուրիշ միջոց չունի եթէ ոչ ներքին փոխառութիւն կնքել, ինչ որ կ'ենթադրէ վստահութիւն : Արդ, վստահութիւնը խախտած է : Հարկ է անմիջապէս փոխել քաղաքականութիւնը » :

«Գացութիւնը աւելի լաւ է այսօր», կ'ըսէ վարչապետը

Նախկին նախարար Պ. Փօլ Ռէյնօ եւս կարգ մը քննադատութիւններ ուղղեց ,աւելի բարեացակամ ,դիտել տալով թէ պետական վարիչները կոչուած են առաջնորդելու, ոչ թէ հետեւելու : Ապա բեմ եկաւ Պ. Լէօն Պլում, որ եղած քննադատութեանց պատասխանեց վճռականօրէն, թէեւ յոգնած երեւոյթ մը

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐը ՕՐԻՆ

ՕՐԻՈՐԴ ՄԸ ՓԱՓԿԱՍՈՒՆ···

Հայուհի մը փափկասուն, Օր· Սիրվարդ Մկրեան, որ երբեմն բանաստեղծութիւններ ալ կը գրէ, չտեսնուա՛ծ բախտի մը արժանացեր է վերջերս :

Ինքն է պատմողը, իբրեւ ամէնէն վաւերական աղբիւրը, Միլանոյէն Պոլոյ «Նոր Լուր» թերթին ուղղուած նամակով մը (3 փետրուար) :

— « Ճիշդ հիմա կը վերադառնամ Օթէլ Քոնթինանթալէ , ուր բախտաւորութիւնը ունեցայ ընդունելու , իբր Պոլսական թերթի մը թղթակից, Թուրքիոյ արտաքին գործավար Րիւշտիւ Արասի կողմէ : Ուրախութիւնս եւ յուզումս մեծ են :

Միլանոյի Թրքական հիւպատոսը առաջնորդեց զիս նախարարին յարկաբաժինը, ուր Րիւշտիւ Արաս ընդունեց զիս այն չնորհալի քաղաքավարութեամբ որ բարձրատոհման Թուրքերու յատուկ է միայն :

— Ո՞ր թերթին ներկայացուցիչն էք, ըսաւ ժպտելով, ու Թրքական քաղցրաբոյր սիկառ մը հրամցնելով :

— Հայ թերթի մը՝ «Նոր Լուր»ի , էքզէլանս, ըսի, եւ մեր պզտիկ ազգին կարեւոր թերթերէն մէկն է, աւելցուցի :

— Ինչո՞ւ այդպէս կ'ըսէք, ըսաւ քաղաքավարութեամբ :

— Ցուզումս մեծ է ձեզ տեսնելուս, չարունակեցի, տասնըչինգ տարի է Իտալիա կը գտնուիմ, եւ ինչ մեծ բախտաւորութիւն է ինծի համար Թուրքերէն խօսիլ մեծահամբաւ հայրենակիցի մը հետ, մանաւանդ ինչ բարձր պատիւ է Թերթիս համար, որուն անմիջապէս պիտի հաղորդեմ այս ուրախալուր լուրը, վաչա հազրէթլէր , ըսի, ու անդրադառնալով անմիջապէս թէ հիմա այլեւս չեն գործածուիր այդ տիտղոսները, ոչ, կը նկատէք, ըսի, կարծեմ պէտք չէ որ այսուհետեւ կոչեմ ձեզ :

Ինծի երկարօրէն, ու լաւ .

— Գրեցէք, գրեցէք ձեր Թերթին թէ չատ գոհ կը վերադառնամ : Իրօք ալ Րիւշտիւ Արաս չատ լաւ տպաւորութեան ներքեւ էր, ու յայտնապէս գոհ կ'երեւէր ձեռք բերուած արդիւնքէն (տեսակցութիւն նախապարբ Զհանովի հետ) :

Այսպէս, մէկ քանի վայրկեան եւս մնալէ վերջ, հրաժեշտ առի Նորին Վսեմութենէն, չնորհակալութիւններս յայտնելով ինծի ընծայուած պատիւին համար » :

Ձիշդ երեք անգամ կարդացի այս չքնաղ նկարագրութիւնը, չհաւատալով աչքերուս :

Ու մտածեցի թէ գուցէ Օր· Սիրվարդ Մկրեան մոռցած է ինքնագոհ սիկառ մը փնտռելու, անոր ոտրտուքներուն մէջ խառնելու համար զգացած տպաւորութիւնները, որոնք իսկապէս որ «զգայացունց» հանգամանք ունէին :

Դժբախտաբար ոչ ծխախոտ կար , ոչ ալ սեղեակին մէջ ուրիշ մէկը որ ունենար :

Ձարահատ, գլուխս ծեռքերուս մէջ առի եւ սկսայ մտածել :—

Թերեւս առաջին անգամ է այդ գրոց-գրոց եւ քանատե՛ղծ Հայուհի մը կը հանդիպի թուրք նախարարի մը, 15 տարուան պանդխտութենէ մը վերջ :

Կը հանդիպի, եւ ինչպէս «թագաւորին ձիւը տեսած » տղեկ մը, ուրիշ բան չի զգար, եթէ ոչ,— «մեծ ուրախութիւն եւ յուզում » :

Եւ, ուրիշ խօսելիք չի գտներ, եթէ ոչ յայտարարել ի լուր աշխարհի .

— « Ի՜նչ մեծ բախտաւորութիւն է ինծի համար թուրքերէն խօսիլ մեծահամբաւ հայրենակցի մը հետ» :

Ու միտքս կ'իյնայ խալիտէ էտիպը, որ նոյնպէս Եւրոպա ու Ամերիկա բրնակեցաւ տարիներով, ճառեր խօսեցաւ, գիրեր գրեց, նոյնիսկ հալածուեցաւ, բայց մէկ օր չդիտեցաք բարձրաստիճան կամ սուլթանական Հայու մը հետ խօսելու «մեծ ուրախութիւնն ու յուզումը » :

Եւ տակաւին չեն հասցուցած, երբ կ'ըսենք թէ «ազգերն ալ կը յառաջդիմէ», նոյնիսկ Եւրոպա փոխադրելով Թուրքին ջնջած «փաշա հազրէթլէր»ն, անոր քաղցրաբո՛յր սիկառներն ու «սալթանաթ»ները հետ···

ՎԱՀԷ

Ախալքալաքի Հայաստանի միանալ կ'ուզէ

Յունուարի մէջ կը կարդանք (15 փետրուար) .

Հաւաստի ապրիւրէ կը տեղեկանանք, թէ Ախալքալաքի հայութիւնը զբաղած է Մ· Միութեան նոր սահմանադրութենէն, որ այս չրջանը, ինչպէս ծանօթ է, կը կոչ Վրաստանի :

Գաւառի բնակչութիւնը մօտ 100,000, որուն 95 առհարիւրը Հայ է, զբաղած անիրաւութենէն, չարժում մը սկսած է եւ միջոցներու դիմած, Հայաստանի իր կցումը պահանջելու համար :

Այս չարժումին գլուխն անցած են ծանօթ եւ համոզուած բոլշեւիկներ , որովհետեւ եղած անիրաւութիւնը կը համարուի ամարդի եւ չրջանը իր բնակչութեամբն ու աչխարհագրական ու անտեսական դիրքովը, բնական չարունակութիւնը Հայաստանի :

Ալեխանեանդրեքի առանձաին հիմնական օրէնքը

Ինչպէս գրած էինք, Ազգերու Դաշնակցութեան մանդատներու յանձնախումբը փետրուար 25ին իր առաջին նիստը գումարեց Ժընեւի մէջ, մշակելու համար Ալէքսանդրեթի սահմանադրութիւնը : Ցունուար 27ին, Ա· Դ· Ֆորտուրը ճշդած էր սկզբունքները, եւ հիմա պիտի յօրինուին իրաւակարգը, հիմնական օրէնքը եւ գործադրութեան եղանակները : Յանձնախումբին նախագահ ընտրուեցաւ Պելժիացի Պ· Ռուքէն, փրօֆէսէօր Ժընեւի համալսարանին մէջ : Ֆրանսայի կողմէ կը մասնակցին Պ· Ռօպէռ որ ծէ, որ քաղաքացիութեան եւ Արեւելքի գործերուն, Պ· Իպէռ՝ իրաւագէտ խորհրդական արտաքին գործերու նախարարութեան, Պ· Տիւբրէյ՝ Սուրիոյ մարզպանին պատուիրակը Ալէքսանդրեթի մէջ, որուն անունը չատ կը յիշեցնեն Թուրք Թերթերը (գրեթէ՝ Տորթօ) : Յանձնախումբին միւս անդամներն են մէկ Անգլիացի, մէկ Հոլանտացի եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչը՝ Նուման Մէնէմէնճիօղլու : Տեղեկացուցած է Շուէյտի մնայուն պատուիրակը, Պ· Վէսթման :

Թրքական պատուիրակութիւնը յանձնախումբի սեղանին վրայ դրաւ դրաւոր նախագիծ մը՝ Սանճաքին իրաւակարգի եւ հիմնական օրէնքի մասին :

Իտալիա եւ Գերմանիա եթովպիոյ մէջ

Լոնտոնի Թերթերը կը գրեն թէ իտալեւգերմանական տնտեսական գործակցութիւնը հետզհետէ կը հիմնաւորուի եթովպիոյ մէջ : Այս գործակցութիւնը հաստատուած է 1936 դեկտեմբեր 12ին : Գերմանիա այժմ կը մասնակցի չորս իտալական ընկերութեանց, չահագործելու համար եթովպիան : Բաւական ճիւղ գերմանացի մասնագէտներ պիտի ղրկուին եթովպիա : Ջօրաւոր ընկերութիւն մը պիտի չահագործէ ածուխի, երկաթի, պղինձի եւ թանկագին մետաղներու հանքերը, արեւմտեան նահանգներու եւ Հարրարի մէջ :

Գերմանացիները առ այժմ այնքան ալ չհաւատար չեն գտներ այս գործակցութիւնը· բայց լաւատես են ապագայի մասին : Կը յուսան թէ ժամանակի ընթացքին, չնորհիւ Իտալիոյ հետ կնքուած համաձայնութեան, պիտի կրնան կարեւոր ազդեցութիւն մը ապահովել արեւելեան Միջերկրականի մէջ եւ կարմիր ծովու ափերուն վրայ :

ՀՏԱՎՈՍ ՍՈՒՏԻՆ

Չինչ մանուկ, սիրուն ու ժպտուն պիտի լսեմ ես ձայնդ, մայր, երբ հոգիս ինձ ներքին ձայնով մը կանչե, երբ ես ալ ձայնս տամ ու ըսեմ՝ «Մայրիկ»։ Ու ինչպես որ ծաղիկ մը կը բացվի առաջին ցոլքերուն տակ, ես ալ պիտի բացվիմ ու ծիծաղիմ քեզի, երբ ինձ գրկես ու համբուրես։ Ու ինչպես որ ծաղիկը կը ծաղկի ամեն գարուն, ես ալ պիտի ծաղկիմ ամեն տարի, երբ ինձ ջրես ու խնամես։ Ու ինչպես որ ծաղիկը կը թառամի ու կը մեռնի, ես ալ պիտի թառամիմ ու մեռնիմ, երբ ինձ չջրես ու չխնամես։

Ու ինչպես որ ծաղիկը կը ծաղկի ու կը թառամի, ես ալ պիտի ծաղկիմ ու թառամիմ, երբ ինձ ջրես ու խնամես։ Ու ինչպես որ ծաղիկը կը ծաղկի ու կը թառամի, ես ալ պիտի ծաղկիմ ու թառամիմ, երբ ինձ ջրես ու խնամես։

ՅԱՂՈՒԹԻՒՆ

(ԿՅՈՒ ԱՇՄԱՆԿԱՑ ՎԱԿԱՆԱՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ)

— ո —

Ջարմանալի եւ զարհուրելի դէպք մը պատահեցաւ Ֆրանսայի մէջ, որ ոչ միայն ամբողջ աշխարհը, այլ եւ մանաւանդ Ֆրանսան ցնցեց ի խորս իր հիմունքներուն մէջ։ Ֆրանսայի ամենէն ազնուական ընտանիքներէն մին, որ ունէր ոչ միայն հարիւրաւոր միլիոններ, այլ եւ ամենէն ազնիւ ու ամենէն ազգասէր ընտանիքը, որ միշտ ամենէն առաջ կանգնած է եղած ազգային ամեն մեծ գործերուն մէջ, ամենէն անակնկալ կերպով մը ամբողջովին անհետացաւ։ Ոչ ոք գիտէ թէ ինչպէս եւ ինչո՞ւ։ Ոչ ոք գիտէ թէ ո՞ւր եւ ինչպէ՞ս։ Ոչ ոք գիտէ թէ ի՞նչ եղաւ անոնց ճակատագիրը։ Ամբողջ ընտանիքը, ամբողջ ազգը, ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ հարցնել իրարու։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ հետաքրքրուիլ այդ անհետացման պատճառներով։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ենթադրութիւններ ընել։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ուսումնասիրել այդ անհետացման հանգամանքները։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ապարդիւն ջանքեր թափել։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ապարդիւն ջանքեր թափել։

Ֆրանսայի ամենէն ազնուական ընտանիքներէն մին, որ ունէր ոչ միայն հարիւրաւոր միլիոններ, այլ եւ ամենէն ազնիւ ու ամենէն ազգասէր ընտանիքը, որ միշտ ամենէն առաջ կանգնած է եղած ազգային ամեն մեծ գործերուն մէջ, ամենէն անակնկալ կերպով մը ամբողջովին անհետացաւ։ Ոչ ոք գիտէ թէ ինչպէս եւ ինչո՞ւ։ Ոչ ոք գիտէ թէ ո՞ւր եւ ինչպէ՞ս։ Ոչ ոք գիտէ թէ ի՞նչ եղաւ անոնց ճակատագիրը։ Ամբողջ ընտանիքը, ամբողջ ազգը, ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ հարցնել իրարու։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ հետաքրքրուիլ այդ անհետացման պատճառներով։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ուսումնասիրել այդ անհետացման հանգամանքները։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ապարդիւն ջանքեր թափել։ Ամբողջ աշխարհը կը շարունակէ մինչեւ այսօր ալ ապարդիւն ջանքեր թափել։

— Հարցուցէ՛ք ինծի, պարո՛ն, ես ալ ամէն ինչ գիտեմ այդ մասին, որովհետեւ ես եղայ այդ ընտանիքին վերջին ներկայացուցիչը։ Ես եղայ այդ ընտանիքին վերջին ներկայացուցիչը, որովհետեւ

ունէր: Ինչպէս միշտ, Պ. Լէօն Պլում այս առթիւ ալ չէչտեց թէ իր քաղաքական ուղղելով Պ. Ֆլանտէնի, յայտարարեց թէ ինք ձախողած չի նկատեր իր վարքը: «Ես կը կարծեմ թէ մենք իրաւունք ունինք հաստատելու թէ կացութիւնը աւելի լաւ է այսօր (ծախքեր՝ ձախէն, ծիծաղներ՝ աջէն): Այո, կացութիւնը աւելի լաւ է այսօր: Երկիրը կը վերագտնէ իր անտեսական առողջութիւնը»:

Այս միջոցին անտանելի աստիճանի մը հասած էր աղերու յարուցած ժխորը: Վարչապետը նեղսրտելով յայտարարեց.

— Եթէ պիտի չկրնամ խօսիլ, վար կ'իջնեմ բեմէն:

Ցեղով չարունակելով, հաստատեց թէ գործազրկութիւնը նուազած է 15 առ հարիւր համեմատութեամբ եւ մանակի գործազրկութիւնը գրեթէ անհետացած է: Ինչ կը վերաբերի ոսկիի վախուտին, «այդ բանը տեղի չունեցա՞ւ Ֆլանտէնի եւ Լաւալի նախարարութեանց օրով: 19 միլիառ ֆրանքի ոսկի դուրս ելած էր վեց չաբթուան մէջ: (Ֆլանտէն դիտել տուաւ թէ 19 միլիառ չէ, այլ 9 միլիառ): Մի՛ ուրանաք իրականութիւնը: Հարկ է բանալ աչքերը: Այո, փոփոխութիւն մը տեղի ունեցած է, ինչո՞ւ կ'ուրանաք: Տեղի ունեցած է նաեւ բարոյական ինչպէս նիւթական ձեւափոխութիւն մը, որովհետեւ այս ժողովուրդը նորէն գտած է իր ինքնավստահութիւնը»:

Ապա երկարօրէն բացատրեց թէ ինչ ըսել կ'ուզէ առժամեայ դադար մը հռչակելով, քիչ մը չունչ առնելու համար: «Մեր ընելիքը այն է ինչ որ արձանագրուած է ժողովրդական ճակատի ծրագրին մէջ: Մենք յանձնառութիւն մը ունինք կուսակցութեանց մէջեւ: Նոր ծրագիր չկայ: Որ եւ է նոր ծրագիր պէտք է քննուի եւ վճռուի բաղկացուցիչ կուսակցութեանց կողմէ: Եթէ ես պէտք է քննուի եւ վճռուի բաղկացուցիչ կուսակցութեանց կողմէ: Եթէ ես անհրաժեշտ գտնեմ ազդային միութեան դահլիճ մը կազմել, պիտի ընեմ, բայց ես սրամադիր չեմ այդ կերպարանափոխութեան: Հարցը քննելով ազգային ասեմբլէին, ես կը կարծեմ թէ մեր կառավարութիւնը միակ հնարաւոր ազդային կառավարութիւնն է եւ թէ ժողովրդական ճակատի կառավարութիւն մը մնալով է որ պիտի մնայ լիովին ազգային կառավարութիւն մը: Մենք երբեք չենք եղած պատակառմի կառավարութիւնը: Մենք Ֆրանսայի կառավարութիւն ենք եւ միշտ գործած ենք իբր այդ: Մենք կը կարծենք թէ իրաւունք ունինք, առանց պաղատելու, Ֆրանսական հարստութեան եւ աշխատանքի բոլոր տարրերուն աջակցութեան, գլուխ հանելու համար մեր գործը որ նուիրուած է արդարութեան եւ ազատութեան»:

Այն ճառէն վերջն ալ, վիճաբանութիւնները չարունակուեցան մինչեւ կէս գիշեր: Այս առթիւ նորէն խօսք առնելով, Պ. Ֆլանտէն յայտարարեց.

— «Վարչապետը չպատասխանեց որ եւ է քննադատութեան եւ կասկածելի է որ հանրային կարծիքը գոհ ըլլայ: Դուք վստահ էք ձեր յաջողութեան վրայ· ղէպքերը պիտի պատասխանեն, դատելով մեզ ալ, ձեզ ալ:

Արմատական խմբակցութեան ներկայացուցիչը դնահատելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը, դիտել տուաւ թէ կարելի է քիչ մը մեղմացնել կարգ մը օրէնքներ, «ինչպէս օրինակ չաբաթական 40 ժամը, որուն գործադրութիւնը դժուար է»:

Ի վերջոյ քուէարկուեցաւ վստահութեան բանաձեւը:

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒԲԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԿԱՄՈՒՏԻ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՅԱՁՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՕՐՆ Է ԱՁՍՕՐ, 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ: ՄԻ ԹԵՐԱՆԱՔ, ՈՐՊԷՍԶԻ ՅԵՏՈՑ ՉՏՈՒԻՀԻՔ:

Պէյրութէն կը հեռագրեն թէ ազգայնականները երիտասարդական ցոյց մը կազմակերպեցին Լաթաքիոյ մէջ, Պայրամի առթիւ: Ցոյցը հանդարտութեամբ սկսաւ, սակայն յետոյ յանկերգ ընդհարումի մը, զօրքին եւ երկաթ Շապիկաւորներու միջեւ: Ութ ցուցարարներ վիրաւորուեցան, մէկը ծանրապէս:

Պոլսոյ «Ազդարար»ը զգալման դատապարտած է կառավարութեան հրամանով, երեք չաբաթէ ի վեր:

Զուիցերիոյ կառավարութիւնը մասնաւոր դեկոյցով մը կը յայտնէ թէ Հիթլէր վերարաւ 23 թուակիր պաշտօնագրով մը ամէն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ Զուիցերիոյ չեզոքութեան պահպանման համար, ինչ որ չէր ըրած մինչեւ հիմա:

Սէնի ցորդումը վտանգի աստիճանն ալ անցաւ երէկ: Եթէ անձրեւները չարունակուին, կը վախցուի որ օրական 20 սանթիմ աւելի բարձրանայ: Պաշտպանողական բոլոր միջոցները ձեռք առնուած են: Կարգ մը արուարձաններու մէջ պարտէզները եւ մառանները ողողուած են արդէն:

Վերջին լուրերու համաձայն, Լիոնի մէջ Ռոնը հեղհեղակ կ'ընէ, իսկ Աւինեոնի մէջ ջուրերը կը բարձրանան:

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ հրաժարեցաւ Սպանիոյ ծովեզերքին վրայ հսկողութիւն կատարելու պարտականութենէն:

ԼՈՒՅԿԻՆԵՐՈՒՆ գինը պիտի իջնէ մարտ 1էն սկսեալ, 40 սանթիմնոցը՝ 30ի, 25նոցը՝ 20ի, 1·50նոցը՝ 1·40ի եւն.:

ՎՃԱՐՈՎի ԱՐՁԱԿՈՒՐԴի օրէնք մը կը մշակուի Անգլիոյ մէջ, հետեւելով Գրանսայի: Վարչապետ չարք մը տեսակցութիւններ ունեցաւ Արտաքին Գործոց Նախարարին հետ:

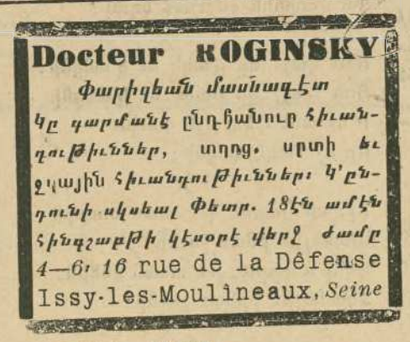
ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷԼ.— Հ. Ց. Դ. Գումրուի «Զաւարեան» ենթակոմիտէն յանուն իր խումբերուն իր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր եւ ընկերուհի Սէրէնկիւլեաններու իրենց զաւկին՝ փոքրիկն Վիդէնի դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

×

ՄԱՐՍԷԼ.— Տէր եւ տիկին Յովհ. Տէօքմէճեան իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն ընկեր եւ ընկերուհի Սէրէնկիւլեաններու իրենց զաւկին՝ փոքրիկն Վիդէնի դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

ՄՄԲ.— Կը ցաւինք յայտնելու թէ Փետր. 25ի թիւին մէջ հրատարակուած մահազդը կը վերաբերէր այս պոյժին, բայց հեռաձայնի մէջ սխալ հաղորդուած ըլլալով, տեղի տուած էր գժբախտ թիւրիմացութեան մը:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին՝ կիրակի գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibald

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատան. Միութեան ժողովներ

Պատանեկան Միութեան «Փոթորիկ» խումբի ժողովը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի (մարտ 2) երեկոյեան ժամը 8ին:

«Կայծակ» խումբի ժողովը՝ (մարտ 3) չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին:

«Անդրանիկ» խումբի ժողովը՝ (մարտ 4) հինգշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՑՔ

ՓԵՏՐ. 18Ի ԱՌԹԻՒ

Փետր. **28**, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 45, Rue de la Défense, *Իսի լէ Մուլինօ*

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ԱՇՈՏ - ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին Օր. ԿՆԵԱԶԵԱՆ (Երգ), ընկ. ԿԱՐՕ ՕՍՄԱՆՃԵԱՆ (արտասանութիւն), Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ (Թառ)

Մուտք **5** ֆրանք, անգործներու եւ երեխաներու՝ **3** ֆրանք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

Նախաձեռնութեամբ Անիէր—Պուա-Քոլոմպի Արամ ենթակոմիտէի

Այսօր, կիրակի, փետր. 28ին, ժամը ճիշտ 9ին, *149bis Ave. d'Argenteuil*

Սինէ Սէթօ կը ցուցադրէ վերջին ներգաղթի կարաւանը Մարսէյլի մէջ, Ընկ. Գարանդեանի յուշարկաւորութիւնը, Բքաւօր (Մարսէյլ) եկեղեցիին օծման հանդէսը, Հայրենի յիշատակարան մը, Զիկանօ (տրամ) հայերէն տառերով եւ Շարլոյի մէկ նոր շարժանկարը:

Մուտք 3 ֆր.:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ

կազմակերպուած Ալֆորվիլի Ս. Մինասեան ենթակոմիտէին կողմէ

1 Մարտ երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,

1 Bld. Carnot, Alfortville

Մուտք մեծերու եւ փոքրիկներու 2 ֆր.

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. կաթոլիք Խաչի Անկէնի Մ.ճիւղին կողմէ ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ

M. Patenotre Dénoyersի, *Անկէնի քաղաքապետին*

ցեղի կ'ուտենայ այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն մինչեւ կէսգիշեր Salle des Fêtes-ի մէջ, 30 rue du Casino, Enghien,

կը մասնակցին՝ ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբը Դերասան ԳՄԲԷԹԵԱՆ, սանուհիներու եւ սիրողներու կողմէ կը ներկայացուի Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԷՆ պատկերները:

ՊԱՐ ՄԵԾ ՁԱՁ ՁՈՒ ՊԻՒՖԷ

Մուտք՝ մեծերու համար 7.50 ֆր. փոքրերու համար 3 ֆր.

Gare du Nord-էն առնել ղոգեկառք ժամը 1,56, 2,25, 3,05 3,30 եւլն.

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Կ. Խաչի Շավիլի Մ.ճիւղին կողմէ

Կ. Խաչի Օրուան առթիւ

Մասնակցութեամբ Համազգայինի Մ.ճիւղին, ի նպաստ տեղուոյն մանկապարտէզին:

28 փետրուար կիրակի ժամը 3ին, տեղւոյն Մատուռ-Դպրոցին մէջ:

(4, բիւ տէ Թրուա Շանքիէ)

Բանախօսութիւն եւ դեղարուեստական բաժին

Մուտք մեծերու 3 ֆրանք, փոքրերու 1 ֆրանք:

ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ՁԵՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԱԽՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

Նուագահանգէսը Մարսէյլի մէջ

Մասնակցութեամբ յայտնի դաշնակահարուհի Տիկ. ՌՈՒԲԷՆԻ

Տեղի կ'ունենայ 7 Մարտ, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, Քօլիզէի շքեղ սրահին մէջ, 21 Bld. Dugommier.

Պիտի նուագեն՝ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք դնահատուելուն ամէն երկրի մէջ, Ներկայ կ'ըլլան բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ, հայ եւ օտար քննադատներ:

Գիները՝ 15, 10 եւ 7 ֆր.:

Տոմսերը կը ծախուին՝ Թումայեան եղբ. *38 Ave. Camille Pelletan*, Տէր-Վարդանեան եղբ. *51 Rue St. Bazile*, Մանուկեան եւ Համալեան *3 Rue de la Phare* եւ դերասան Ց. Ղազարեանի մօտ:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Ս. ԺԷՐՄ, ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕ, ՊՕՄՈՆ

Մարսիլահայ տրամ.-օփերէթ խումբը կը ներկայացնէ ղեկավարութեամբ ՂԱԶԱՐԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ Տիկ. ՍԻՐՈՒՀի, ՋԱՌԻԿի, Պ. Պ. ՏԷՐՎԱՐԻԱՆԵԱՆի, ՔԷՉԻՃԵԱՆի եւ ուրիշներու

Գ. ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑի դլուխ-գործոցը

ՊԷՊՕ (3 արար)

երգերով, պարերով՝ ղեկավարութեամբ Թառիստ ՍՈՒՐԷՆի:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ.— 28 *Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Bar International-ի Թատերասրահը:*

ՊՕՄՕՆԻ ՄԷՋ.— 28 *Փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, Վարանդեան սրահը, 10 Պուլվար Մարկրիթ:*

Գիները ժողովրդական

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

7 ՄԱՐՏ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8.30ԻՆ

Sociétés Savantesի *սրահին մէջ,*

ԴԵՐԱՍԱՆ Ա. ԳՄԲԷԹԵԱՆ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ

Գ. ՍԱՆԴՈՒԿԵԱՆի ԳԼՈՒԽ ԳՈՐԾՈՑԸ

ՊԷՊՕ

Կը մասնակցին՝ ԳՄԲԷԹԵԱՆ, Տիկ. ՄԱՔՍՕՆԱՀ, ՕՐ. ՌՕԶ ՄԱՔՍՕՆԱՀ, Պ. Պ. Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ, Ա. ՍԱՐԱՖԵԱՆ, Ե. ԱԲԳԱՐ եւ Կ. ՔԱՆԹԱՐ:

Գիները՝ 5, 7.50, 10 եւ 15 ֆր.:

Տոմսերը կը ծախուին գրատուն Հ. Յամուէլ *51 Rue Mr. le Prince*, Ճաշարան Ֆլօրիա 61 rue Mr, le Prince, Select Pressing 10 rue Boutebrie, Paris (5) եւ ներկայացման օրը կիշէն:

ընդհ. հասցէ՝ *A. Kempétian. 21 Ave. d'Alembert, Livry-Gargan (S. et O.)*

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՅԵՐԵԿՈՅԹ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՓԱՐԻԶԻ ԵՆԹԱՀ.Ի ՍԿԱՒԻՒՆԵՐՈՒՀԻ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը ճիշտ 14,30ին,

Théâtre Renée Maubel, 10 Rue de l'Orient, Paris

ԿԸ ԲԵՄԱԴՐՈՒԻ **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ**

Սիրայօժար մասնակցութեամբ եւ ղեկավարութեամբ Դերասան Պ. ՈՒԶՈՒՆԵԱՆի

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆ՝ 10, 7.50 եւ 5 ֆր.:

Հասցէ. միջոցներ.— *Métro Place Blanche, omnibus 30 եւլն.:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ

ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած Սեւրի Մուրատեան վարժարանի շրջանաւարտ Թատերասէրներու կողմէ

28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres

աէթրօ Pont de Sèvres

Պ. Վ. ԹԱՒՄԱԶԵԱՆ

կը ներկայացնէ

ՖԷՐՆԱՆ ԵՒ ԱԼՖՐԷՏ

(Ֆրամ)

եւ **L'Huissier** *(գաւեշտ)*

Ֆրանսերէն լեզուով,

(Հեղինակ՝ Վ. Թաֆիազեան)

Տոմսերը կը ծախուին Veto, 7 rue Etienne-Dolet. Paris (20), Մուրատեան վարժարան 26 rue Troyon, Sèvres (S. et O.) եւ Շրջանտ Սամուէլ Գրատուն 51 rue Mr. le Prince, Paris (5)· Գիները՝ 10, 7 եւ 5 Ֆրանք:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը: Դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օդին է Անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժարար պատրաստուած զուտ չամիչի թիւրեվ, Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՁԱՐԱՆԸ ԸՆԴԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԲՈԼՈՐԻՆ ԱՋՔԸ ԼՈՑՍ

Անոնք որ ստիպուած էին կարգի սպասել տեղ մը ունենալու համար ՎԱԼԷՆՍԻ ճաշարանին մէջ 8 Rue Buffault, *այժմ կրնան վստահ ըլլալ որ հանգստաւէտ պայմաններու մէջ պիտի կրնան Արեւելքը վայելել եւ ԵՐԵԻԱՆ ՕՂԻՆ խմել իր նոր վարձած ընդարձակ ճաշարանին մէջ*

41 Rue du Faubourg Montmartre, Paris

Հեռաձայն՝ Prov. 90—32

Մասնաւոր խոհարար մը պիտի պատրաստէ հայկական համեղ կերակուրներ: Գիները չափաւոր:

Հաւաքոյթներու համար կը տրամադրուին փոքր եւ մեծ սրահներ, միմիայն ֆոնսիոնամախոնով, հարսնիքներու եւ խնջոյքներու սպասարկութիւն:

Այցելեցէք անգամ մը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ

"NIL BLEU,,

2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ:

ՕՂԻ ՁԱՆԱՁԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ:

ԲԱՑՈՒՄԸ Է

ԻԶԳԱԼԱՑԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

3 Rue de Palikao, Paris (20)

Հեռաձայն **Men. 94-84** **Métro Couronnes**

Կը հայթայթէ ամէն կարգի նպարեղէններ լաւագոյն որակով եւ ամէնէն ժամն գիներով:

ՄԱՆՕԹ.— 9 Rue Jouye-Rouveի վաճառատունը կը շարունակէ իր գործառնութիւնը:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD
48 rue de la République
Մարսէյլ, Tél. C.47-22 եւ C.74-51

ORIENT LLOYD
7 rue Auber, Paris
Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

ֆոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, հայ ճամբորդներու համար ամանաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏԱԻՆ

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13e)